

CZEŚĆ DRUGA WYDANIA

**NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI**

Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą "Narodowy Program Rozwoju Humanistyki: w latach 2012-2017"

WYDANIA AUTORSKIE
(1840-1883)

1840

Wydania w czasopismach

SAMOTNOŚĆ. SONET

„Gazeta Poranna” 1840 nr 90 (z 2 kwietnia)

Pierwodruk anonim. Autorstwo Norwida wskazał J. W. Gomulicki w: Nieznany wiersz Norwida, „Nowa Kultura” 1958, nr 21. Dowód autorstwa: J. W. Gomulicki, komentarz do DZ II, 63-64.

ŁASKAWY OPIEKUN, CZYLI BARTŁOMIEJ ALFONSEM

„Przegląd Warszawski Literatury, Historii, Statystyki i Rozmaitości” 1840 T. I z. 4 s. 369-395

Opowiadanie ogłoszone w dziale „Zarysy pożycia”. W poprzednich numerach w tym samym dziale zamieszczano powiastki Karola Kucza: *Niebezpieczna zemsta, czyli Siedem dni czy Szczęśliwa* i *Dzieło świata*. Według Gomulickiego z. 4 pisma został wydany w pierwszym tygodniu maja. Poniżej tekstu sygn. druk.: „C. N.” Atg nie zachował się.

MÓJ OSTATNI SONET

„Piśmiennictwo Krajowe” dodatek do „Gazety Porannej” 1840 oddział II nr 8 (wyd. przy końcu lutego)

„Piśmiennictwo Krajowe” ukazywało się pod red. Hipolita Skimborowicza. Atg wiersza zaginął. Pierwotnie znajdował się on w papierach po Dybowskich – kopię sporządził Z. Przesmycki (zob. BN IV 6324 k. 287). Weryfikacja autorstwa: OPD s. 282-285.

SIEROTY

„Przegląd Warszawski” 1840. T. I z. 2 (druk. przed 5 marca 1840) s. 174-177

„Przegląd Warszawski” redagował Hipolit Budziłowicz.

NOC

„Przegląd Warszawski” 1840 T. I z. 4 (druk przed 7 kwietnia 1840) s. 271-273

Motto wiersza za: Aleksander Bestużew (pseud. Aleksander Marliński): *Obrazy Kaukazu*. Przekł. M. Cellar. Seria: „Panorama Literatury Krajowej i Zagranicznej” 1838 T. V s. 48. Do w. 16 wydawca podpisany jako P.R. wprowadził uwagę przypisową: „Autor tej poezji, po stracie drogich mu osób, przepełniony smutną myślą, kreśli mocne obrazy stanu i uczuć swoich: każdej szlachetnej duszy, religia w podobnym położeniu jest jedyną pociechą i nadzieją” (tamże, s. 271). Pod tekstem wiersza na s. 273 sygn. druk.: „C.N.”.

WSPOMNIENIE WIOSKI

Przegląd Warszawski 1840 T. III z. 4 (druk. przed 9 maja) s. 358-361

W dziale „Poezye”. Pod tekstem na s. 361 sygn. druk.: „C.N.”. Na dwu kolejnych s. wiersz Norwida Skowronek (zob. niżej).

SKOWRONEK

Przegląd Warszawski 1840 T. III z. 4 (druk. przed 9 maja) s. 362-363

W dziale „Poezye”. Pod tekstem na s. 361 sygn. druk.: „C.N.”. Wcześniej w tym samym dziale wiersz Norwida *Wspomnienie wioski* (zob. niżej).

DUMANIE (inc.: „Dziki smutki, jak kolcem najeżone głogi”)

„Piśmiennictwo Krajowe” dod. do „Gazety Porannej” 1840 oddz.II nr 19 (druk.: maj) s. 3-4

Motto użyte w tekście pochodzi z: Jan Kochanowski, *Tren XIV* w. 15-16. Piśmiennictwo Krajowe redagowane było i wydawane przez Hipolita Skimborowicza.

MARZENIE (FANTAZJA)

„Przegląd Warszawski” 1840 T. II z. 5 (druk. przed 16 lipca) s. 58-65

W dziale „Poezye”. Pod tekstem na s. 65 sygn. druk.: „C.N.”. Motto: Jan Kochanowski. *Fragmenta I*, 13-16.

DO PISZĄCYCH

„Przegląd Warszawski” 1840 T. III z. 10 (druk. grudzień) s. 133-135

Tekst drukowany w dziale Poezye. Tytuł wiersza nie pojawia się w tekście głównym, zamiast niego widnieje tu zapis: *Do **** (Gomulicki uważa, że zdecydowała o tym cenzura, zob. PWSz I, 340). Pełny tytuł wiersza pojawia się w Spisie rzeczy do tomu *Przeglądu Warszawskiego: Do piszących przez C. N.*

Uwaga: ostatnie słowa wiersza (w. 51-56) użył Hipolit Skimborowicz (wydawca *Przeglądu Warszawskiego*) jako dewiza II rocznika *Piśmiennictwa Krajowego*. Przed tekstem Cypriana Norwida publikacja tekstu prozą Ludwika Norwida (sygn.: Ludwik N.) pt. *Hypokondrycy i pseudo-literaci. Dwa obrazki*.

WIECZÓR W PUSTKACH. (FANTAZJA)

„Przegląd Warszawski” 1840 T. III z. 11 (druk. styczeń 1841) s. 226-232

Motto do wiersza pochodzi z J 3, 8 w przekł. ks. Jakuba Wujka. Tekst drukowany w dziale Poezye. Pod tekstem sygn. druk.: „Cyprian N...”. Poniżej tekstu Norwida przypisy, które odnoszą się do innego tekstu – autorstwa, a mianowicie: Łukasza Gołębiowskiego (w tym samym numerze czasopisma s. 312).

1841**Wydania w czasopismach****PISMO**

„Przegląd Warszawski” 1841 T. I z. 1 (druk. w połowie marca) s. 5-7

LITKUP NA PRADZE I PORACHUNEK Z WOJCIECHEM

„Biblioteka Warszawska” 1841 T. I z. 3 (marzec) s. 652-653

Pdr w dziale „Kronika literacka”. Poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprian Norwid”. Jest to recenzja znanej pracy graficznej Jana Feliksa Piwarskiego, która pojawiła się wraz z innymi pracami tego artysty – prace zebrane później w tece Album rysownicze (1841) Piwarski

wykonywał na płytach cynkowych, a nie powszechnie używanych litograficznych. Na recenzję Norwida, jak i na prace Piwarskiego odpowiadał osobnym artykułem Wincenty Wrzeźniewski, znany w Warszawie matematyk i miernik: O cynkografii p. Seweryna Oleszczyńskiego („Biblioteka Warszawska” 1841 maj). Recenzja Norwida była na tyle głośna, że bardzo szybko przedrukowano ją w: „Kurier Warszawski” 1841 nr 9. Rzeczą drukował, prócz Przesmyckiego (PZ F, 3-4), także Tadeusz Makowiecki: *Pierwsze artykuły Norwida*. „Ruch Literacki” 1927 nr 3, s. 75-76. Atg nie zachował się.

LITKUP NA PRADZE I PORACHUNEK Z WOJCIECHEM

„Kurier Warszawski” 1841 nr 9

Przedruk artykułu Norwida z: „Biblioteka Warszawska” 1841 T. I z. 3 (marzec) s. 652-653 (pdr). Zob. obj. wyżej.

WSPOMNIENIE

„Piśmiennictwo Krajowe” 1841 nr 14 (druk. w kwietniu tr.), s. 483-484

Przypuszczalnie druk oparty na jednej z kopii wiersza, który powstał ok. 8 marca 1841, ofiarowanej Edmundowi Chojeckiemu. Drugą kopię Norwid wpisał 20 marca do sztambucha Magdaleny, Niny, Łuszczewskiej, prowadzącej słynny warszawski salon. W spisie treści do całego tomu pisma tytuł: *Wspomnienie przez C. Norwida*. Pod tekstem, na s. 484 sygn. druk.: „C. Norwid.”.

CHWIŁA MYŚLI. (FANTAZJA)

„Biblioteka Warszawska” 1841 T.I z. 3 (marzec) s. 524-529

Utwór powstał najpóźniej w styczniu 1841. Atg nie jest znany.

DUMANIE [II] (Inc.: „Bawcie się śmieć, skoczne wasze tany”)

„Przegląd Warszawski” 1841 T. I z. 3 (druk w czerwcu) s. 197-199

Motto: Jan Kochanowski. *O śmierci Jana Tęczyńskiego* w. 153-156.

ZE WZGLĘDU ARTYKUŁU O CYNKOGRAFII

„Przegląd Warszawski” 1841 T. I z. 3 (druk w czerwcu) s. 269-272

Tekst artykułu stanowiący replikę Norwida na artykuł Wincentego Wrześniewskiego (sygnowany jako: W. Wrz: *O cynkografii p. Seweryna Oleszczyńskiego*), będącego z kolei reakcją na tekst poety poświęcony cynkograficznej reprodukcji rysunku J. F. Piwarskiego *Litkup na Pradze*. Replika Norwida ukazała się anonimowo (nie była sygnowana). Autorstwo ustalił jak pierwszy Przesmycki w 1913. Niezależnie od niego (nie wiedząc nic o tych ustaleniach), w kilkanaście lat później Tadeusz Makowiecki. Wydania kolejne: PZ F, 448-450; Tadeusz Makowiecki. Pierwszy artykuł Norwida. „Ruch Literacki” 1927 nr 3 s. 77-78 (edytor nie znał publikacji Przesmyckiego).

WSPOMNIENIE

„Biblioteka Warszawska” 1841 T. II z. 5 (druk. na początku maja) s. 483-484

Tytuł: *Wspomnienie. W imionniku N. Ł.* Jest to pdr sporządzony na podstawie tekstu zapisanego 20 marca w sztambuchu Magdaleny, Niny, Łuszczewskiej, prowadzącej słynny salon warszawski (zob. poz. wyżej). Pod tekstem wiersza na s. 484 sygn. druk.: „C. Norwid.”.

DO WIEŚNIACZKI

„Biblioteka Warszawska” 1841 T. III z. 7 (druk. na początku lipca) s. 183-184

Tekst drukowany w dziale Poezye. Pod tekstem na s. 184 sygn. druk.: „Cypryan Norwid”. Wiersz Norwida poprzedza tekst Antoniego Czajkowskiego *Do Wisły*. Nie zachował się atg tego wiersza, choć zachowała się podobizna tegoż atg: PZ T. A I pomiędzy s. 48 a 49. Gomulicki przypuszcza, że pdr z Biblioteki Warszawskiej oparto na innym tekście – przypuszczalnie na tymże atg dokonano przed wydaniem wiersza adiustacji (zob. PWSz I, 341). Pierwotnie atg znajdował się w zaginionym sztambuchu Władysława Wężyka.

1842

Wydania w czasopismach

PIÓRO

„Pamiętnik Literacki” 1842 nr 11 (piątek, 18 marca) s. 3, dodatek do „Gazety Powszechnej”

Na końcu tekstu sygn. druk.: „Cyprian Norwid”. Gomulicki wskazuje, że jest to druk pierwszej redakcji. Kolejne redakcje: atg Biblioteka PAN Kraków rkps 717: „Zbiór autografów C. Walewskiego”. T. 4 k. 963: ta wersja drukowana była w: Biblioteka Warszawska 1842 T. II z. 4 (druk na początku kwietnia) s. 177. Najpóźniejsza redakcja: *Poezje Konstantego Gaszyńskiego, Cypriana Norwida i Antoniego Czajkowskiego*. Petersburg 1859 s. 111-112. Seria: „Skarbczyk poezji polskiej”. T. XI część 2. Motto pochodzi z Byrona *Beppo* (w przekładzie Antoniego Czajkowskiego, strofa 52 w. 4-5) i znajduje się wyłącznie w red. I i II wiersza Norwida.

PIÓRO

„Biblioteka Warszawska” 1842 T. II z. 4 (druk na początku kwietnia) s. 177

Jest to kolejna – według J.W. Gomulickiego druga wersja wiersza – jej podstawą dla publikacji był atg, znajdujący się w: PAN Kraków rkps 717: „Zbiór autografów C. Walewskiego”. T. 4 k. 963. Wersja pierwsza tekstu – zob. obj. wyżej. Najpóźniejsza redakcja: *Poezje Konstantego Gaszyńskiego, Cypriana Norwida i Antoniego Czajkowskiego*. Petersburg 1859 s. 111-112. Seria: „Skarbczyk poezji polskiej”. T. XI część 2. Motto pochodzi z Byrona *Beppo* (w przekładzie Antoniego Czajkowskiego, strofa 52 w. 4-5) i znajduje się wyłącznie w red. I i II wiersza Norwida. Zob. uwagi Gomulickiego PWSz I, 342. Najpóźniejsza redakcja wiersza Pióro pochodzi z: *Poezje Konstantego Gaszyńskiego, Cypriana Norwida i Antoniego Czajkowskiego*. Petersburg 1859 s. 111-112. Seria: „Skarbczyk poezji polskiej”. T. XI część 2. Zob. uwagi Gomulickiego PWSz I, 342.

WYJĄTEK Z LISTU Z KRAKOWA

„Biblioteka Warszawska” 1842 T. III z. 7 (lipiec) s. 236-240

Pdr artykułu. Druk w dziale: „Rozmaitości”. Sygn. poniżej tekstu: „Cyprian”. Gomulicki uważa, że tekst powstał między 3 a 8 czerwca 1842, ale przed 9 czerwca (zob. PWSz VII, 575). Atg nie zachował się – jego losy nie są znane.

POŻEGNANIE

„Atheneum” 1842 Oddział II T. V (wrzesień) s. 127-130

Pdr bez motta i bez w. 16. Wileńskie *Atheneum* było redagowane przez J. I. Kraszewskiego. Inna, późniejsza redakcja zob. obj. niżej.

POŻEGNANIE

Orędownik Naukowy (Poznań) 1842 nr 40 s. 313-314 (z 3 października) oraz nr 41 s. 321-322 (z 10 października)

Orędownik Naukowy był publikowany przez A. Poplińskiego oraz J. Łukaszewicza. W drugim z ww. numerów pisma pod tekstem sygn. druk.: „C. N.”. Motto zamieszczono tylko w tej edycji tegoż tekstu, pochodzi ono z: Józef Bohdan Zaleski: *Nawiedziny grobu Laury. Sonet III* w. 1-4 (znaczące zmiany w stosunku do oryginału).

ADAM KRAFFT

„Biblioteka Warszawska” 1842 T. 4 z. 12 s. 570-572

Pod tekstem na s. 572 data druk.: „Nüremberga d. 20 Października 1842 r.”; niżej sygn. druk.: „Cypryan Norwid”. Wiersz drukowany w dziale Poezye. Według Gomulickiego (zob. PWsz I, 343) w zapisie daty mamy do czynienia z błędem drukarskim. Jest: „20”, a powinno być: „23 października”, w zgodzie z datą listu, w którym Norwid przesłał tekst do redakcji „Biblioteki Warszawskiej”, „napisanym natychmiast po jego wizycie u Św. Wawrzyńca” – zob. DW X, 33-34.

1845

Wydania w czasopismach

TO RZECZ LUDZKA!...

„Biblioteka Warszawska” 1845 T. I z. 2 s. 364-366

Przy tytule odnośnik, niżej pod tekstem na s. 364 przypisowe uwagi Norwida: prośba o zachowanie prowincjonalizmów oraz motta z Dantego (*Boska komedia*, Raj ks. I w. 37-42). Pod tekstem na s. 366 zapis druk.: „W Pompei 1844 lata”, niżej sygn. druk.: „Cypryan Norwid”.

MOJA PIOSNKA [I] (Inc.: „Źle, źle zawsze i wszędzie”)

„Biblioteka Warszawska” 1845 T. IV z. 12 s. 586-587

Motto: według W. Szekspira: Hamlet akt II sc. 2 (pol. przekł.: „Poloniusz: Znowu do niego zagadam. Co czytasz mości książę? – Hamlet: Słowa, słowa, słowa!”). Pod tekstem na s. 587 zapis druk.: „Pisałem we Florencji 1844 r.”. Bez sygn. Tytuł (na s. 586) w formie: *Moja piosnka przez Cypriana Norwida*. Dalej druk dwu innych wierszy Norwida: *W Pamiętniku L. A. (Improwizacja przez tegoż [Cypriana Norwida])* oraz *Pamiętka przez tegoż*. Określenia przy obu tych tytułach odnoszą się do wyjściowej formy tytułu przy wierszu *Moja piosnka*.

PAMIĄTKA

„Biblioteka Warszawska” 1845 T. IV z. 12 s. 588

Pod tekstem napis druk.: „Pisałem we Florencji 1844 r.”. Tytuł w publikacji: *Pamiętka przez tegoż*, odnosi się bezpośrednio do użytej przy publikacji w tym numerze Biblioteki Warszawskiej tekstu *Moja piosnka [I]: Moja piosnka przez Cypriana Norwida* (s. 586-587). Prócz *Pamiętki* oraz *Mojej piosnki* drukowano obok trzeci wiersz Norwida: *W Pamiętniku L. A.* (zob. obj. wyżej oraz zob. obj. niżej).

[DO MEGO BRATA LUDWIKA]

„Przegląd Naukowy” 1845 T. I nr 4 s. 121-126

Pdr sporządzony przypuszczalnie na podstawie beztytułowego atg (AGAD Sucha 516 – papiery po Hipolicie Skimborowiczu, redaktorze *Przeglądu Naukowego*). Napis druk. pod tytułem, przed tekstem głównym utworu: „Florencja 1844”. Na końcu tekstu (s. 126) sygn. druk.: „Cyprian Norwid.”.

W PAMIĘTNIKU L.A. IMPROWIZACJA

„Biblioteka Warszawska” 1845 T. IV z. 12 s. 587-88

Wiersz wpisany do sztambucha Leopolda Abramowicza (wpis z 26 kwietnia 1845), z guberni kijowskiej – Norwid poznał go w Rzymie, w kwietniu. Tytuł w formie: *W Pamiętniku L. A. (Improwizacja przez tegoż)* odnosi się ona do innego wiersza drukowanego w tym samym

numerze obok: *Moja piosnka przez Cypriana Norwida*. Oprócz *Mojej piosnki* drukowano tu jeszcze *Pamiętkę* (zob. wyżej). J. W. Gomulicki wskazuje, że w pdr podano mylną datę roczną zapisaną pod tekstem wiersza: „Pisałem we Florencyi 1844 r.”. Druga publikacja wiersza, oparta na tekście atg z ww. sztambucha: *Tygodnik Ilustrowany* 1881 T. II nr 306 s. 295.

1846

Wydania w czasopismach

O RZEŹBIARZACH FLORENCKICH DZIŚ ŻYJĄCYCH

„Biblioteka Warszawska” 1846 T. I z. 1 (styczeń) s. 197-203

Tekst na podstawie tzw. drugiego atg (obecnie zaginiony) przesłany do „Biblioteki Warszawskiej”. Jest jeszcze atg drugi – ten ocalał: BN IV 6310 k. 1-6. W dziale „Rozmaitości” (tu jako poz. 1). Napis druk. oraz sygn. druk.: „Pisałem w Rzymie 1845 r. Cyprian Kamil Norwid”. Tekst pdr zawiera zaginione w wersji atg: motto, tytuł oraz dwa wyrazy należące do przedostatniego zdania, brak tu jednak dedykacji (możliwe, że to ingerencja cenzury). Poeta wysłał go bratu Ksaweremu. Ponoć istniał jeszcze trzeci atg przesłany Klementynie Hoffmanowej (ten – podobnie jak drugi – zaginął). Gomulicki wskazuje, że tekst został napisany przez Norwida w lutym – kwietniu 1845 (najpóźniej do 10 kwietnia). Istniał także atg pierwszy i ten ukazał się w opracowaniu Józefa Jankowskiego w: *Z teki pośmiertnej C. N.* „Świat” 1908 nr 23-24.

GŁOS NIEDAWNO DO WYCHODŹTWA POLSKIEGO PRZYBYŁEGO ARTYSTY

„Orzeł Biały. Pismo poświęcone wyłącznie wyjarzmiającej się Polsce” VIII: 1846 nr 19/20 (z 20 grudnia) s. 75-76

Pdr tekstu, wygłoszonego publicznie z okazji rocznicy wybuchu Powstania Listopadowego. Los atg nieznany. Kolejne wydanie po śmierci Norwida: Stanisław Piotr Koczorowski. *Nieznane przemówienie publiczne Cypriana Norwida*. „Przegląd Warszawski” III: 1923 nr 23 s. 137-141.

1848**Druki osobne****WIGILIA (LEGENDA DLA PRZYJACIÓŁ)**

Paryż 1848 druk. L. Martinet 4° (wym.: 25,9 x 16,8) ss. 3 nlb. 1.

[motto:] „Tedy go opuścił diabeł – a oto Aniołowie / przystąpili i służyli mu”/ Ś. MATEUSZ, Roz. IV.11. [niżej pierwsze 8 wersów tekstu].

Druk ulotny złożony z dwu kart (cztery strony). Papier kremowy, bez okładki i osobnej karty tytułowej. Na trzech początkowych, numerowanych, mających ramki z ozdobnymi narożnikami, znajduje się tekst Wigilii, s. 4 – vacat. Na s. 1, powyżej tytułu, winieta (drzeworyt) przedstawiająca trzy anioły w przestworzach, zwrócone w lewo, ponad ciasno zarysowanym tłem. Na s. 3 poniżej ostatniego wersetu z lewej napis druk.: „Pisałem w Rzymie, 1848 lata”, z prawej. poniżej tekstu sygn. druk.: „CYPRIAN KAMIL NORWID” (imiona kapitalikami, nazwisko – wersalikami); niżej metryczka drukarska: „w drukarni L. Martinet przy ulicy Jacob 30”.

Druk wydany jesienią 1848. Gomulicki przypuszcza, że staraniem i kosztem Zygmunta Krasieńskiego (PWsz XI, 280). Wigilia powstała – zgodnie z zapisem druku – w 1848 w Rzymie. Przesmycki uważa, że był to początek roku, o czym świadczyć miały list Norwida do Jana Skrzyneckiego z 1 lipca 1848 (DW X, 155). Gomulicki z kolei, odwołując się do biograficznych faktów, wskazuje na kwiecień – maj 1848. Autorki Kalendarza jako terminus ante quem 14 czerwca 1848 – dzień wyjazdu Krasieńskiego z Rzymu (Kalendarz I, 315). Sawicki przyjmuje, że utwór powstał w pierwszej połowie 1848, między lutym a połową czerwca. Musiał być w 1848 wydrukowany, ponieważ w „Przeglądzie Poznańskim” z końca 1848 (T. VII s. 661) w rubryce Wiadomości bieżące pojawia się o nim pierwsza informacja, wraz z krótkim cytatem (w. 1-8).

JESZCZE SŁOWO

Paryż 1848 [v. recte: 1849]. Druk. L. Martinet 4° (wym.: 26 x 15,9) ss. 3 + nlb. 1

Pdr. Druk luźny, dwukartkowy, bez okł. oraz bez k. tyt. Tekst w ozdobnej ramce. Pod tekstem zapis druk.: „W Rzymie, 1848 lata”. Rzecz wydana przypuszczalnie jesienią 1848, choć

Gomulicki wskazuje także, iż nie można wykluczyć początku 1849. Zob. PWsz I, 346. Atg tego tekstu nie jest znany – przypuszczalnie zaginął.

Wydania w czasopismach

WIGILIA [Fragment w. 1-8]

[Jan Koźmian]. *Wiadomości bieżące*. „Przegląd Poznański” 1848 T. VII s. 661

Przy okazji informacji na temat publikacji Wigilii pojawia się tu krótki 8-wersowy cytat z utworu.

LIST DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, Rzym, październik 1848

„Gazeta Polska” (Poznań) 1848 nr 193

Jest to fragment listu Norwida do Władysława Bentkowskiego, opublikowany przez adresata w serii artykułów stałych „Listy z Poznania, III”.

1849

Druki osobne

JESZCZE SŁOWO

Paryż 1848 [v. recte: 1849]. Druk. L. Martinet 4° (wym.: 26 x 15,9) ss. 3 + nlb. 1

Pdr. Druk luźny, dwukartkowy, bez okł. oraz bez k. tyt. Tekst w ozdobnej ramce. Pod tekstem zapis druk.: „W Rzymie, 1848 lata”. Rzecz wydana przypuszczalnie jesienią 1848, choć Gomulicki wskazuje także, iż nie można wykluczyć początku 1849. Zob. PWsz I, 346. Atg tego tekstu nie jest znany – przypuszczalnie zaginął.

PIEŚNI SPOŁECZNEJ CZTERY STRON. NAPISAŁ CYPRIAN KAMIL NORWID. 1848

POZNAŃ, / Druk i nakład W. Stefańskiego w Bazarze. / 1849

Poznań 1848 lub 1849 [?]. Druk W. Stefański 8° (wym.: 25 x 15,5) ss. nlb. 6, 17.

Okładka jasnozielona. Tutaj tytuł skrócony: Pieśni Społecznej / Cztery Stron / [ozdobny przerywnik] / Poznań./ 1849. Na s. 4 okładki winieta: putto z multankami przy ustach. Wewnątrz papier biały, s. nlb. 6 (w tym s.: przedtytułowa, tytułowa i z mottem) s. 1-17 tekst, s. [18] – vacat. Poniżej ostatniego wersu tekstu, po lewej napis druk.: „W Rzymie, 1848 lata”. Z prawej sygn. druk.: „Cyprian Kamil Norwid”. Niżej w prawym rogu, pod liniijką: „W drukarni L. Martinet, przy ulicy Jacob, 30”.

Tekst Norwid napisał w 1848, o czym informuje napis pod nazwiskiem autora na s. tytułowej. Przesmycki wskazuje na pierwszą połowę tego roku: kwiecień lub maj (PZA, 791-792). Gomulicki skłonny jest wskazywać na drugą połowę 1848 (PWsz III, 754-755), dodając przy tym, że na taką interpretację wskazuje motto, zawierające aluzję do grudniowego wyboru Ludwika Napoleona na prezydenta Francji oraz późna recenzja druku: W. [Władysław Bentkowski]. *Listy z Poznania, IX*. „Gazeta Polska” 1849 nr 104 (z 30 kwietnia) (PWsz XI, 280). Autorki Kalendarza skłonne są przesunąć datę powstania tekstu aż na kwiecień 1849. Sawicki wskazuje – przy braku rozstrzygającej dokumentacji – jedynie datę roczną: 1848 (DW IV, 278).

Wydania w czasopismach

ZARYSY Z RZYMU

„Czas. Dziennik poświęcony polityce krajowej i zagranicznej” 1849 nr 6 (z 9 stycznia) oraz nr 7 (z 10 stycznia)

Pdr. Poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprian Kamil Norwid”. Korespondencja polityczna przesłana Lucjanowi Siemieńskiemu, związana z wypadkami włoskimi, m.in. opuszczenia Rzymu przez Piusa IX w listopadzie 1848. Los atg nieznany. Część druga artykułu, drukowana w nr 7 – to samo zakończenie zaczynające się od słów: „Co do osoby pana Rossi”. Wydanie następne: Stanisław Cywiński. „Myśl Narodowa” 1928 nr 9.

[LIST DO REDAKCJI „GAZETY W. KSIĘSTWA POZNAŃSKIEGO”, Paryż 19 lutego 1849]

„Gazeta Wielkiego Księstwa Poznańskiego” 1849 nr 47 (z 25 lutego)

List opublikowany w rubryce „Nadesłano”. Jest to sprostowanie dotyczące wyjazdu Norwida z Polski – w „Kurierze Warszawskim” 1849 nr 38 (nr z 9 lutego).

W ODPOWIEDZI NA DZIEWIĄTY „LIST Z POZNANIA”

„Gazeta Polska” 1849 nr 118 (z 25 maja)

Publikacja w dziale „Nadesłane”. Jest to odpowiedź na jeden z felietonów Władysława Bentkowskiego, opublikowanego 6 maja 1849 na łamach „Gazety Polskiej”. Poniżej tekstu sygn. druk.: „C.K.N.”. Atg tekstu Norwida – jego losy nie są znane. Wydanie następne: PZ F, 27-32.

LIST

„Przegląd Poznański. Pismo miesięczne” 1849 T. VIII s. 629-630

Pdr. Pod tekstem na s. 630 napis druk.: „Marzec 1849” oraz sygn. druk.: „Cypryan Norwid”. „Przegląd Poznański” był redagowany przez Jana Koźmiana. Losy atg wiersza nie są znane.

KRYTYCY I ARTYŚCI

„Dziennik Polski” 1849 nr 55 (z 11 sierpnia)

Tekst jest odpowiedzią na nie podpisany artykuł pt. *Artyści*, opublikowany w poznańskim „Dzienniku Polskim” Karola Libelta: 1849 nr 40 (z 25 lipca). Atg: jego fragment (w postaci pojedynczej kartki papieru) znajduje się w: BN III 6303. Od słów: „Zamiast zaś okazywać straszące rany...” do końca. Poniżej tekstu sygn.: „Cyprian Kamil Norwid”. Atg zakupiony do BN od Bolesława Wścieklicy w 1950.

VENDÔME

„Przegląd Poznański. Pismo miesięczne” 1849 T. IX s. 67-71

Pdr. Druk w dziale „Poezya”. Na s. 71 pod tekstem wiersza napis druk.: „Pisałem w Kwietniu 1849.”, niżej sygn. druk.: „Cypryan K. Norwid”. „Przegląd Poznański” był redagowany przez Jana Koźmiana. Losy atg wiersza nie są znane.

LISTY O EMIGRACJI

List I: „Dziennik Polski” 1849 nr 99 (z 4 października)

List II: „Dziennik Polski” 1849 nr 125 (z 4 listopada)

List III: „Dziennik Polski” 1849 nr 126 (z 6 listopada)

List IV: „Dziennik Polski” 1849 nr 137 (z 18 listopada)

Cykl artykułów Norwida pisanych w 1848, pisanych z myślą o sytuacji młodej polskiej emigracji po Wiośnie Ludów. List I publikacja w rubryce „Nadesłano”, poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprian Kamil Norwid”. W tej samej rubryce List II, z dopiskiem na końcu „Dokończenie nastąpi”. List II w rubryce „Nadesłano”, zapis poprzedzający tekst: „Dokończenie” oraz poniżej tekstu sygn. druk.: „C. K. Norwid” oraz List IV w rubryce „Nadesłano”, poniżej tekstu sygn.: „C. K. Norwid”. Uwaga: w przypadku listu III jest to dokończenie listu II, który został potraktowany przez samego Norwida jako trzeci, z tego powodu pisał on w następnym liście (IV) o „trzech” poprzedzających go. Pdr: WP VII, 13-25. Los autografów nie jest znany.

NEKROLOG [FRYDERYKA CHOPINA]

„Dziennik Polski” (Poznań) 1849 nr 117 (z 25 października)

Tekst Norwida ukazał się w trzy tygodnie po wydaniu na łamach „Dziennika Polskiego” *Listów o emigracji*. Sygn. druk: „C. K. Norwid”.

DO OBYWATELA DMOCHOWSKIEGO – RZEŹBIARZA

„Dziennik Polski” 1849 nr 129 (z 9 listopada)

Pdr. Przed tekstem Norwida nagłówek redakcyjny: „Nadesłano”. Jest to list otwarty do Henryka Dmochowskiego, uczestnika Powstania Listopadowego, więźnia Kufsteinu, później artysty i rzeźbiarza, twórcy znanych medali oraz pomników. Częściowy przedruk: „Czas” 1849 nr 4 (z 1 grudnia), Dodatek Literacki, w dziale: „Wiadomości Bibliograficzne i Artystyczne”. Atg nie zachował się.

DO OBYWATELA DMOCHOWSKIEGO – RZEŹBIARZA

„Czas” 1849 nr 4 (z 1 grudnia)

Fragment tekstu. Druk jako: dodatek literacki, w dziale: „Wiadomości Bibliograficzne i Artystyczne”. Całość drukowana wcześniej: „Dziennik Polski” 1849 nr 129 (z 9 listopada). Jest to list otwarty do Henryka Dmochowskiego, uczestnika Powstania Listopadowego, więźnia Kufsteinu, później artysty i rzeźbiarza, twórcy znanych medali oraz pomników. Częściowy przedruk: „Czas” 1849 nr 4 (z 1 grudnia). Atg nie zachował się.

1850**Wydania w czasopismach**

DWA MĘCZEŃSTWA. LEGENDA. Autor: Cyprian Norwid

„Krzyż a Miecz” 1850 nr 11 (z 18 marca) s. 84-85

Pdr. Pod tekstem dopisek druk.: „1850, w Styczniu.”, po prawej u dołu sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Pismo „Krzyż a Miecz” wydawał w Poznaniu Karol Baliński. Za życia Norwida wiersz wydano po raz drugi – w zmienionej znacznie redakcji – w zbiorowej edycji Brockhaus, XXI tom serii „Biblioteki Pisarzy Polskich”: *Poezje Cypriana Norwida*. Lipsk 1863 (recte: 1862) s. 129-131. W tej drugiej edycji brak motta oraz dedykacji, które widnieją w atg. Ten zaś znajduje się w: BPAU rkps 2029: Album Teofila Lenartowicza „Umarli i żywi” k. 67-69 (zob.).

KLĄTWY. Autor: Cyprian Norwid

„Krzyż a Miecz” 1850 nr 21 (z 27 maja) s. 164-165

Pdr. Pod tekstem wiersza na s. 165 sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Losy atg nieznane. Motto przy tekście pochodzi z Ps 89, 51 (według przekł. Biblii Gdańskiej).

PIEŚŃ OD ZIEMI NASZEJ

„Krzyż a Miecz” 1850 nr 25 (z 24 czerwca) s. 198

Pdr. Pod tekstem wiersza sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Losy atg nieznane. Motto: fragment fr. tekstu: list Jeanne d’Arc do Henryka V, króla Anglii.

DOKOŁA ZIEMI NASZEJ. PIEŚŃ

„Goniec Polski” 1850 nr 116 (z 16 listopada) s. 452

Pdr. Pod tekstem wiersza sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*” Losy atg nieznane. Motto: przekształcony cytat z Magnificat (Łk 1, 51-52) w edycji Biblii Gdańskiej. „Goniec Polski” był wydawany w Poznaniu przez Walentego Stefańskiego, a redagowany przez Władysława Bentkowskiego.

FRASZKA (!) [I] (Inc.: Jeśli ma Polska pójść nie drogą mleczną)

„Goniec Polski” 1850 nr 50 (1 marca) s. 197

Pdr. Pod teksem po lewej zapis druk.: „Wersal, 1850”, po prawej niżej sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid*”. Losy atg nieznane. Motto: fragment tekstu Szekspira – *Hamlet* akt V, scena 1.

„NIE MA MIENIA BEZ SUMIENIA”

„Goniec Polski” (Poznań) 1850 nr 44 z 23 sierpnia

Krótki zapis Norwida.

SCHERZO [II] (Inc.: „Napisz nam książkę”)

„Przegląd Poznański” 1850 T. XI cz. 2 poszyt 4. s. 740-741

Pdr. Tekst opublikowany w rubryce: „Korespondencja”. Losy atg nieznane. Wiersz został wysłany do Jana Koźmiana jako redaktora „Przeglądu Poznańskiego”. Przed tekstem wiersza nota: „Odbieramy od p. Cypryana Norwida następujący wiersz do umieszczenia w Przeglądzie”. Brak napisów oraz sygn.

MENEGO. WYJĄTEK Z PAMIĘTNIKA

„Goniec Polski” (Poznań) 1850 nr 139 (z 13 grudnia) s. 1-2 (s. 543-544 w numeracji rocznikowej)

Pdr utworu. Na końcu utworu, poniżej tekstu sygn. druk.: „C. K. Norwid”. Atg zaginął. Gomulicki uważa, iż utwór ten powstał w 1850, opierając się na dacie pdr. Jako terminus ad quem edytor przyjął początek grudnia 1850 (PWsz XI, 65, 206). Bliższych danych brak. Po śmierci Norwida po raz pierwszy przedrukował utwór B. Erzepki w „Dodatku Literackim i Artystycznym” do „Dziennika Poznańskiego” 1908 nr 281 (z 6 grudnia) s. 13. Cykl: *Cypriana Norwida pisma zapomniane*.

1851

Druki osobne

**PROMETHIDION / RZECZ / W DWÓCH DIALOGACH Z EPILOGIEM. / PRZEZ
/AUTORA PIEŚNI SPOŁECZNEJ CZTERECH STRÓN.**

Paryż 1851. Druk L. Martinet 8° (22,5 x 14,5) ss. 56

[motto:] ... inquo possit interligi quantum restet / anime.../ (PLIN: *O Gladiatorze konającym.*)
/ [szpic]/NAKŁADEM AUTORA. – CENA FRANKÓW 3. / [szpic] / PARYŻ / W DRUKARNI L.
MARTINET, /PRZY ULICY MIGNON, 2./1851

Na s. 1 i 4 okładki są bordiury ze stylizowanym motywem roślinnym w narożnikach. Na s. 4 okładki winieta z motywem gwiazdy w promieniach oraz symbolicznych przedmiotów: globusem, cyrklem i księgą. Na s. 3 powyżej tekstu Dedykacji – ilustracja przedstawiająca krzyż zawieszony ponad obłokami (ramiona krzyża o wym.: 2,5 x 1,5), z rozchodzącymi się promieniami. Oprawa broszurowa w kolorze jasnego brązu, wewnątrz papier biały, s. lb. 56. Nakład – podaje PWsz XI, 281 – 300 egz.

S.1: tytuł; s. 3: winieta [krzyż ponad obłokami] oraz dedykacja; s. 5-6: *Wstęp*; s. 7-8: *Do Czytelnika*; s. 9-27: dialog *Bogumił*; s. 28: vacat; s. 29-43: dialog *Wiesław*; s. 44: vacat; s. 45-56: *Epilog*. Na s. 56 poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprian Kamil Norwid”, w prawym dolnym rogu, pod linijką: „W drukarni L. Martinet, przy ulicy Mignon 2”.

Książkę wydano nakładem generałowej Marii Dziekońskiej, dzięki staraniom jej córki Laury Czosnowskiej. Gomulicki twierdzi, że pierwsze egz. ukazały się na początku lutego 1851 (PWsz XI, 281). Całość utworu – jak podaje Stefan Sawicki – została skomponowana w grudniu 1850 (DW IV, 302). Poszczególne części powstawały jednak wcześniej. Dedykację poeta napisał po 2 listopada 1849. Edytorzy celowali tu w różnych rozwiązaniach. Tadeusz Makowiecki był zdania, że np. dialogi (*Bogumił* oraz *Wiesław*) powstały w okresie włoskim (przypuszczalnie w 1848), natomiast *Epilog* miał być napisany we Francji. Gomulicki z kolei wskazywał na lato – jesień 1848 jako termin powstania utworu.

**WSPOMNIENIA OSTENDY. / SMUTNY ROLNIK / I / BARKAROLA „NA MORZE”
/. POEZYE C.K.N.** i L.S.** / z muzyką utworzoną i / Pannie Taidzie Małachowskiej
PRZYPISANĄ / przez / KAZIMIERZA LUBOMIRSKIEGO / Dzieło 14. / Warszawa
nakładem R. Friedlein (dawniej Fr. Spiess & C-o)**

Warszawa [1851] ss. 16

Jest to druk partyturowej edycji dwu pieśni opracowanych na głos i fortepian, przy czym pierwszy tekst pierwszy jest autorstwa Norwida, drugi zaś Lucjana Siemieńskiego. Jedyne znane egz. tego druku znajduje się w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

Kazimierz Lubomirski to znany wówczas kompozytor, specjalizujący się w muzyce kameralnej (głównie na głos i fortepian). Przypuszczalnie druk wyszedł z jego inicjatywy. Skomponował on muzykę do dwu tekstów zaprzyjaźnionych z nim poetów oraz zadedykował druk Taidzie Małachowskiej, która – podobnie jak on sam oraz Norwid i Siemieński – związana była z salonem gen. Skrzyneckiego. Muzykę Lubomirski skomponował – przypuszczalnie w Ostendzie – późnym latem lub jesienią 1846. Wówczas też mógł narodzić się pomysł wydania jej wraz z tekstami poetów. Datę publikacji partytury można wyznaczyć na kwiecień 1851 (jako terminus ad quem). Na początku maja 1851 jej tytuł pojawia się w katalogach niemieckich pism muzycznych, np. odnotowuje go koloński „Rheinische Musik-Zeitung” w numerze z 3 maja 1851 oraz „Neue Berliner Musikzeitung” z 7 maja 1851. Do 2015 druk ten nie był zupełnie znany, a wiersz Norwida nie znajdował się w spisie jego publikacji. Ponowy druk wiersza Norwida wraz z jego komentarzem w: E. i P. Chlebowscy. *Blade kłosy na odlogu... - nieznaną wiersz Norwida*. SN 34: 2016 s.101-124 (tekst Norwida na s. 101, s. 118-124: fot. druku wiersza Norwida – fot. partytury). Losy atg wiersza Norwida nie są znane.

ZWOLON / (MONOLOGIA) / PRZEZ / C. K. Norwida / [PRZERYWNIK] / POZNAŃ. / DRUKOWANO I W KOMISIE U W. STEFAŃSKIEGO. / 1851

Poznań 1851. Druk W. Stefański, 8° (23 x 14) knl. 4 ss. 51 nlb. 1; cena: 1 talar.

Okladka jasnozielona; tytuł na okładce jak na k. tytułowej. S. 1 (nlb.): Zwolon; s. 3 (nlb.): tytuł; s. 5 (nlb.): dedykacja; s. 7 (nlb.): motta; s. 1: Do Czytelnika; s. 3: motta; s. 5: *Wstęp*; s. 7: *Ogród na wałach*; s. 12: *Ogród na przedmieściu*; s. 12: *Rynek na przedmieściu*; s. 17: *Inna część placu przed kościołem*; s. 20: *Dolne zamku pokoje*; s. 22: *Rynek na przedmieściu*; s. 24: *W głębi zamku dziedziniec*; s. 29: *Noc w podziemiach*; s. 35: *Górne zamku pokoje*; s. 38: *Na wieży zamkowej*; s. 40: *Wnętrze domu miejskiego*; s. 45: *Na placu głównym*; s. 52: *Objaśnienia*.

Wydano „na obchód trzeciej Emigracji Polskiej roku 1858”, nakładem braci Jana i Stanisława Egberta Koźmianów. Utwór powstał w 1858-1849 na co wskazuje wierszowany *Wstęp*. Poeta zaczął pisać utwór w trakcie swego pobytu we Włoszech, w okresie burzliwej

włoskiej Wiosny Ludów. Dalej Norwid informuje, że kontynuował pisanie na Morzu Śródziemnym, zaś kończył rzecz całą w Paryżu latem 1849. Z myślą u druku, poeta wysłał atg *Zwolona* do Jana Koźmiana, redaktora „Przeglądu Poznańskiego”. Koźmian zwlekał z drukiem. W końcu po niemal dwu latach dramat został wydany: zarazem losy atg nie są znane. Przepuszczalnie przepadł w drukarni. Podirytowany Norwid, przedłużającym się drukiem, nie chciał nawet sporządzić korekty wydania swego utworu. Dlatego też pdr *Zwolona* pełen jest błędów.

Wydania w czasopismach

Z PAMIĘTNIKA

„Goniec Polski” 1851 nr 17 (z 22 stycznia); „Sprostowanie”: tamże nr 31 (z 7 lutego)

Jest to sprawozdanie z wystawy artystycznej otwartej w Paryżu w styczniu 1851, ograniczonej do eksponatów artystów polskich (z różnych zaborów i emigracji). Atg zaginął – jego losy nie są znane.

[LIST DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, Paryż, ok. 15 stycznia 1851]

„Goniec Polski” 1851 nr 20 (z 25 stycznia) s. 4

Jest tu opublikowany przez Bentkowskiego fragment listu Norwida. Tytuł druku „(Wyjątek z listu)”. Uwaga w egz. tego numeru pisma z Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej ktoś (redaktor pisma) wprowadził emendację (piórem) uzupełnił lekcję: „[...] kiedy niema się stale zgłębianych pojęć o najgwałtowniejszych politycznych danych [...]”, wprowadził przy pomocy znaku korektorskiego słowo „najgłówniejszych” przypuszczalnie z intencją zmiany: „najgwałtowniejszych” na „najgłówniejszych”.

[LIST DO STANISŁAWA BENTKOWSKIEGO, Paryż, styczeń – luty 1851]

„Goniec Polski” 1851 nr 32 (z 8 lutego) s. 4

Jest to publikacja fragmentu listu, skierowanego do redaktora naczelnego pisma Władysława Bentkowskiego. Tytuł tego tekstu „Wyjątek z listu” (rzecz drukowana bez komentarza adresata oraz bez komentarza redakcyjnego).

Z PAMIĘTNIKA

„Goniec Polski” 1851 nr 29 (z 5 lutego) s. 1-2

Z PAMIĘTNIKA [O ZEMŚCIE] – Pdr; poniżej tekstu na s. 2 sygn. druk.: „C.K.N.”. Felieton Norwida poświęcony narodowych „pojęć nasiennych”, zwłaszcza skupiony na pojęciu zemsty. Losy atg nie są znane. Kolejne wydanie: Bolesław Erzepki. C.N.-da pisma zapomniane. „Dodatek Literacki i Artystyczny” do „Dziennika Poznańskiego” 1908 nr 292.

SŁOWO ZGODY

„Goniec Polski” 1851 nr 31 (z 7 lutego)

Pdr. Poniżej tekstu sygn. druk.: „C.K.N.”. Jest to polemiczna reakcja Norwida na paryską korespondencję Juliana Klaczki („Goniec Polski” 1851 nr 22 z 28 stycznia), atakującego młodą emigrację polską we Francji. Losy atg nie są znane. Kolejne wydania: Bolesław Erzepki. Cypriana Norwida pisma zapomniane. „Dodatek Literacki i Artystyczny” do „Dziennika Poznańskiego”. 1908 nr 281.

CZĘSTOCHOWSKIE WIERSZE

„Goniec Polski” 1851 nr 33 (z 9 lutego) s. 129-131

Pdr. Pod zasadniczym tekstem na s. 131 sygn. z napisem druk.: „Cyprian z Głuchów pod Warszawą”. Losy atg nieznane. Gomulicki wskazuje, że utwór powstał pod koniec 1851 lub na początku 1852 (zob. PWSz I, 349).

O FELIETONIE FELIETON

„Goniec Polski” 1851 nr 39 (z 16 lutego)

Jest to felieton napisany pod wpływem licznych wówczas drobnych wypowiedzi zamieszczanych w prasie paryskiej i krajowej na tematy okolicznościowe, typowe dla bieżących wydarzeń. Atg zaginął – jego losy nie są znane.

BĄDŹ WOLA TWOJA

„Goniec Polski” 1851 nr 43 (21 lutego) s. 170

Pdr. Pod zasadniczym tekstem na sygn. druk.: „Cyprian Kamil Norwid”. Obok druk innego tekstu Norwida *Do Moskali-Słowian*. Losy atg nieznane.

DO MOSKALI-SŁOWIAN (WIERSZ PRZYPISANY BRACI WARSZAWIANOM W UPOMINKU)

„Goniec Polski” 1851 nr 43 (21 lutego) s. 170

Pdr. Pod zasadniczym tekstem na sygn. druk.: „Cyprian Kamil Norwid”. Obok druk innego tekstu Norwida *Bądź wola Twoja*. Losy atg nieznane.

DO KSIĘGARZA

„Goniec Polski” 1851 nr 49 (z 28 lutego) s. 193

Pdr. Tu zapis tytułu z błędem: „Do księgarzy”. Pod tekstem sygn. druk.: „Cyprian Kamil Norwid”. Atg tego wiersza w BPAU rkps 2029: „Album Teofila Lenartowicza »Umarli i żywi«” k. 70 verso. Adresatem tekstu był – jak przypuszcza Gomulicki – Walenty Stefański, księgarz i drukarz poznański – wydawał on dwie książki Norwida, publikowane w latach 1849, 1851. Zob. PWSz I, 349.

PÓŁ-LISTU

„Goniec Polski” 1851 nr 56 (z 8 marca)

Poniżej tytuł zapis druk.: „(Przez autora wierszy częstochowskich). Poniżej tekstu sygn. druk.: „C.K.N.” Tekst, który powstał w reakcji na felieton Emiliana M. Pola („Goniec Polski” 1851 nr 43 z 21 lutego), który to z kolei został napisany w reakcji na jeden z tekstów Norwida opublikowany na łamach „Gońca” (numer z 5 lutego).

DO OGNIKÓW BŁĘDNYCH NA CMENTARZU

„Goniec Polski” 1851 nr 58 (z 11 marca)

Odpowiedź Norwida wywołana złośliwym atakiem Władysława Dienheim-Chotomskiego na łamach „Gońca Polskiego” (1851 nr 48 z 28 lutego) przesłana Władysławowi

Bentkowskiemu, redaktorowi pisma. Atg jako arkusz niebieskiego papieru listowego zapisanego na wszystkich stronach atramentem (s. 1: tekst odezwy; tekst listu do Bentkowskiego; s. 3: dopisek epistolarny; s. 4: adres pocztowy oraz stempel pocztowy [4 marca 1861]). Atg zaginął podczas II wojny światowej. Wcześniej był w rękach Stefana Cegielskiego w Poznaniu. Inne wydania: Bolesław Erzepki „Zdrój” V: 1918 s. 125 (wydane według atg wraz z dopiskami epistolarnymi).

O HISTORII. (DIALOG)

„Przegląd Poznański” 1851 T. XIII s. 206-208

Pdr. Los atg nieznan. Druk. w dziale „Poezye”. Na s. 208 pod tekstem wiersza sygn. druk.: „Cypryan Karol [sic!] NORWID”.

Z ZA-JAWU

„Goniec Polski” 1851 nr 210 (z 13 września)

Odpowiedź Norwida na uwagę jakiegoś znajomego z czasów warszawskich: do jego tekstu *Do Moskali-Słowian*. List musiał być wysłany do Norwida najpóźniej w sierpniu 1851, ponieważ tekst odpowiedzi (wypowiedzi) poety, z przytoczeniem sennej wizji z Cytadeli – owego znajomego, ukazał się 13 września. Atg nie zachował się.

FRASZKA (!) [III] (Inc.: „Dewocja krzyczy...”)

„Goniec Polski” 1851 nr 252 (z 1 listopada) s. 1010

Pdr. Pod tekstem sygn. druk.: „Cypryan Kamil Norwid”. Los atg nieznan. Jest to pierwsza z 15 fraszek, które Norwid wysłał do red. „Gońca Polskiego” Władysława Bentkowskiego do Poznania, między 29 października a 1 grudnia 1851.

1852

Wydania w książkach

MATKA BOSKA NA JASNEJ GÓRZE CZĘSTOCHOWSKIEJ. KRÓLOWA KORONY POLSKIEJ. PAMIĄTKA Z PIELGRZYMKI ODBYTEJ ROKU

PAŃSKIEGO 1848 PRZEZ EU-GO HELLENIUSZA [EUSTACHEGO IWANOWSKIEGO]

Paryż 1852. Księgarnia Polska. Druk L. Martinet, 8°, ss. nlb. 4, 283, nlb. 1. Tabl. 3.

Pomiędzy k. 144 a 145 ilustracja Norwida X. Kordecki broni Częstochowy wykonana specjalnie do tej książki. Poniżej ilustracji napis druk.: „C. Norwid polonus fecie 1851. Rycina została wycięta w drzewie przez Francuza Lacoste’a (po prawej u dołu sygn. druk.: „Lacoste Ainé sc.”).

1854

Wydania w książkach

POMPEJA

Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot. Rok drugi: 1853. Leszno [1853 recte: 1854] s. 176-183. Druk i w komisie u Ernesta Günthera, 16° ss. 253 nlb. 3.

Pdr tego utworu. Trudno ustalić kiedy powstał ten poemat. Przesmycki podaje 1850-1852, 1855 lub nawet 1844 (PZ A, 1045-1046). W PW z kolei wskazuje na rok 1845 (s. 600-602). Gomulicki powstanie utworu wiąże z Wiosną Ludów (1848-1849) (PWsz III, 717-718). Autorki Kalendarza przyjmują jeszcze inną ramę czasową: 1847-1848 (Kalendarz I, 282). W DW Stefan Sawicki określa: „Pompeja powstała między pierwszym pobytem Norwida w Pompei w 1844 a opublikowaniem poematu w 1853 w roczniku, wyd. w Lesznie przez Edmunda Bojanowskiego [...]” (DW III, 419). Atg zaginął. Norwid wysłał go Janowi Koźmianowi do „Przeglądu Poznańskiego”, a stąd został przekazany Edmundowi Bojanowskiemu.

THE WORLD OF SIENCE, ART AND INDUSTRY ILLUSTRATED FROM EXEMPLES IN THE NEW YORK EXHIBITION, 1853-1854 With 500 Illustrations. Under the Superintendence of C. E. Döpler.

New York 1854. G. P. Putnam and Company, folio

W książce (katalogu wystawy) szereg inicjałów, rysowanych przez Norwida, wycinanych przez różnych nowojorskich drzeworytników, którzy dbając o własny podpis, opuszczali często monogramy artysty, co utrudnia właściwą atrybucję obiektów. Trudno dziś orzec, które i ile prac Norwid wykonał na potrzeby tego katalogu. Niektóre – nieliczne z nich – nie budzą atrybucyjnej wątpliwości. Za prace według rys. Norwida na należy uznać te na: s. 99: inicjał D (Determinantions); na s. 115: MADONNĘ Z DZIECIĄTKIEM; na s. 115: inicjał A (Astronomy); na s. 190 (prawo góra): broszkę z dwoma puttami; (prawo środek): broszkę z pasterzem i pasterką; broszkę z dwoma puttami ze zwierciadłem.

1855

Wydania w książkach

Z LISTU. (DO WŁODZIMIERZA ŁUBIŃSKIEGO) / NAD GROBEM JULII CAPULLETI W WERONIE

Pokłosie. Zbieranka lieracka na korzyść sierot. Rok III: 1854. Poznań [1855] s. 114-116 / s. 117. Druk i w komisie Ludwika Merzbacha, 16° ss. nlb. 6, 236.

Wiersz pierwszy przypuszczalnie napisany na statku, w czasie podróży po Morzu Śródziemnym – zob. PWSz I, 346. Zachował się atg, będący być może autorską kopią (czystopisem)? BN IV 6291 k. 81.

LIRENKA TEOFILA LENARTOWICZA

Poznań 1855. Nakład księgarni Jana Konstantego Żupańskiego. Druk M. Zoerna, 16°, ss. 110

Na okładce (wyd. w dwu wariantach kol.: błękitnym lub żółtym) ilustracja wykonana według rys. Norwida, który pod stylizowanym napisem Lirenka Teofila Lenartowicza narysował „złoty kubek”, opisany przez poetę w wierszu pod tym samym tytułem. Napis: „Złoty kubek”. Sygn.: poniżej rysunku: „przerysował z poezji Norwid”; w lewym dolnym rogu sygn. autora miedziorytu: „rys[ował] J[ózef] B[ogdan] D[Dziekoński].

NAD GROBEM JULII CAPULLETI W WERONIE

Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot. R. III: 1854. Poznań [1855] s. 117.

Jest to jeden z przekazów wiersza *W Weronie*, którego zasadnicza wersja weszła do *Vademecum* (zob. opis zbioru w dziale ATG).

1856

Wydania w książkach

[UWAGA O „WIELKIEJ IMPROWIZACJA”]

Józef Komierowski *Moje stosunki z Towiańskim i Towiańczykami*. Paryż 1856 s. 43.

Norwidowska uwaga przypisowa do broszury, ściśle to słów: „Towiański lubi przypominać (stosując do siebie) proroctwo Mickiewicza, zapowiadające męża strasznego o trzech obliczach, co sam kilka razy z ust jego słyszałem”. Pdr: WP VI, 97 (tu pt. *Uwagi o poemacie „Dziady”*).

DWIE SCENY Z TRAGEDII „JULIUSZ CEZAR” SZEKSPIRA

Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot. Rok IV: 1855 [recte: 1856] s. 68-87. Druk i w komisie Ludwika Merzbacha, 16° ss. nlb. 4, 253, nlb. 3.

Tłumaczenie sceny pierwszej z Aktu I oraz sceny drugiej z Aktu III tragedii Szekspira poprzedzone [*Uwagami tłumacza*] pochodzi z 1855, świadczy o tym napis druk. poniżej zasadniczego i przypisowego tekstu na ostatniej stronie: „1855 roku w Czerwcu” – po lewej stronie (po prawej sygn. druk.: „*Cyprian Norwid.*”. Atg: BN II 6305 k. 1-8.

CZASY / JESIEŃ / BENVENUTA CELLINIEGO „CAPITOLO FATTO IN PRIGIONE E LODE DI DETTA PRIGIONE.

Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot. Rok V: 1856. Poznań 1857 s. 175 / s. 176 / s. 185-196. Nakł. i czcionkami Ludwika Merzbacha, 16° ss. nlb. 2, 262, nlb. 2.

Pdr wierszy oraz tekst tłumaczenia poematu. Pod tekstem drugiego wiersza napis druk.: „*Paryż 1849*” oraz sygn. druk.: „*Cypr. Kamil Norwid.*”. Za wierszem *Jesień* publikacja tekstu Tomasza Olizarowskiego *Sarneczka-Laszka*. Atg wiersza *Jesień* znajduje się w papierach po Edmundzie Bojanowskim (wydawcy *Pokłosia*) w Archiwum Zgromadzenia Sióstr Służebniczek B. D. N. P. w Dębicy.

Wydania w czasopismach

ZNÓW LEGENDA

„Dziennik Literacki” (Lwów) 1856 nr 7 (z 31 maja) s. 51-52.

Pdr. Pod tekstem na s. 52 sygn. druk.: „Cyprjan Norwid.”. Losy atg nieznane. Motto: zaczerpnięte z Kor 15, 36. Tekst wiersza – jak przypuszcza Gomulicki – powstał przypuszczalnie wiosną lub latem 1850.

W ALBUMIE

„Dziennik Literacki” 1856 nr 56 s. 219-220.

Pdr na podstawie atg (lub kopii wykonanej przez Teofila Lenartowicza): BPAU rkps 2029: „Album Teofila Lenartowicza »Umarli i żywi«” k. 70 (verso tekstu: *Do księgarza*).

WITA STOSA PAMIĘCI ESTETYCZNYCH ZARYSÓW SIED[E]M

„Dodatek Miesięczny” do „Czasu” Rok I: 1856 T. II s. 145-152.

Utwór cykliczny – jak domyśla się Przesmycki i Gomulicki – pisany przez kilka lat. Drugi z edytor wskazuje, że całość złożona ze Wstępu, Epilogu oraz siedmiu różnej długości tekstów poetyckich „została skomponowana w r. 1856, i to w jego pierwszej połowie, i przesłana do Krakowa Lucjanowi Siemieńskiemu” (PWsz III, 767). Atg: BN II 6922 k. 1-6.

CZARNE KWIATY

„Dodatek Miesięczny” do „Czasu” I: 1856 T. IV (grudzień) s. 651-666.

Pdr tekstu. Na końcu, poniżej tekstu sygn. druk.: „Cypryan Norwid” oraz data: „1856”. Można domniemywać, że jest to data ukończenia utworu (być może jego skomponowania z poszczególnych opowieści). Musiało się to stać po 4 listopada tego r. (wówczas zmarł Paul Delaroché). Zeszyt „Dodatku Miesięcznego” był gotów – jak zawiadamia redakcyjna nota – 31 grudnia 1856. Inne części Czarnych kwiatów mogły powstać wcześniej. Najwcześniej niedługo po 15 kwietnia 1847, czyli niedługo po śmierci Stefana Witwickiego. Atg nie zachował się.

1857**Wydania w książkach****CZASY**

Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot. Rok V: 1856. Poznań 1857 s. 175.

Pdr. Pod tekstem sygn. druk.: „C.K. Norwid.”. Dalej inny wiersz Norwida pt. Jesień. Natomiast wiersz *Czasy* poprzedza tekst Deotymy.

BENVENUTA CELLINIEGO „CAPITOLO FATTO IN PRIGIONE E LODE DI DETTA PRIGIONE

Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot. V: 1856 (recte: 1857) s. 185-196.

Pdr tekstu. Atg tłumaczenia Norwida znajduje się w zespole rękopisów tekstów przeznaczonych dla „Pokłosia”. Posiadaczem tych pism był Edmund Bojanowski, redaktor „Pokłosia”: Archiwum Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej w Dębicy (B-I-I), Przesmycki uważał, że tłumaczenie [*Pochwały więzienia*] Celliniego powstało w końcu 1846 po wyjściu Norwida z więzienia berlińskiego (PZA, 777-779). Bogdan Zakrzewski przybliżył czas powstania utworu do czasu jego pdr w „Pokłosiu” (*Norwid w „Pokłosiu” Edmunda Bojanowskiego.* „Pamiętnik Literacki” L: 1959 s. 586-593). Gomulicki nieznacznie przesunął ten czas na jesień 1855. Datę przed 10 czerwca 1855 – co wynika z korespondencji poety – przyjmuje także Stefan Sawicki (DW III, 447) oraz autorki Kalendarza (Kalendarz I, 584). Wyd. następne: *Żywot Benvenuta Celliniego własnoręcznie spisany we Florencji.* Przełożył i opracował Stanisław Machniewicz. Warszawa [1910] cz. III s. 112-118 (bez Wstępu Norwida).

Wydania w czasopismach**BIAŁE KWIATY**

„Dodatek Miesięczny” do „Czasu” II: 1857 T. V (luty) s. 356-370.

Pdr. Według Gomulickiego utwór ten powstał tuż po Czarnych kwiatach, najpóźniej na początku lutego 1857. Zeszyt był wydrukowany 1 marca 1857, o czym powiadamia nota redakcyjna. Atg nie zachował się – jego losy nie są znane.

SŁODYCZ. TRAGEDIA W SCENIE JEDNEJ PRZEZ C. K. NORWIDA

„Dziennik Literacki” (Lwów) 1857 nr 29 (z 10 marca) s. 236-237.

Przypuszczalnie utwór napisany w 1856. Gomulicki przypuszcza, że został on przekazany redakcji lwowskiego pisma za pośrednictwem Teofila Lenartowicza, któremu później żalił się Norwid, że „inni i Ty nagubiliście mi rękopismów mnogo, jak *Wandę*, *Słodycz* etc.” (PWsz VIII, 332). Gomulicki wskazuje nieco inne daty powstania miniatury: 1855 lub 1856. Losy atg nie są znane. Pierwsze wydanie po śmierci Norwida: *Wieczory polskie. Rocznik dla starszej młodzieży*. Pod red. Tadeusza Piniego. Lwów 1908 s. 38-43.

DO NIKODEMA BIERNACKIEGO

„Dziennik Literacki” (Lwów) 1857 nr 119 (z 10 października) s. 1078.

Na końcu tekstu po lewej napis druk.: „Paryż, 1857”, po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid.”. Adresatem wiersza jest skrzypek i kompozytor Nikodem Biernacki, który przebywał w Paryżu we wrześniu 1857. Gomulicki przypuszcza, że wiersz powstał na jesieni, najpewniej we wrześniu tr. (PWsz I, 361; DZ II, 104). Inne wydanie za życia Norwida: RL 1877 nr 35 (z 25 sierpnia) s. 117. Istnieją dwa przekazy rękopiśmienne tego utworu: 1. BN II 9570: „Wiersze różnych autorów pisane na cześć Nikodema Biernackiego” k. 5; 2. AGAD sygn. 4248: Archiwum Potockich z Łańcuta. Papiery po Stanisławie Przyłęckim k. 2. Zob.

TRZY STROFKI

„Czas” 1858 nr 7 (z 10 stycznia) s. 2.

Poniżej tekstu napis druk.: „1854”, po prawej sygn. druk.: „*Cyprian Norwid*.” Tekst Norwida poprzedza artykuł dotyczący Aleksandra Chodźki. Atg wiersza: BJ rkps 7924 IV k. 108. Tekst wiersza, przypuszczalnie z końca 1853, jest zapewne reakcją poety na przekazane mu przez Marię Trębicką słowa Marii Kalergis: „podało się komuś włożyć mi rękę w serce i zatargnąć” (PWsz VI, 356). Inny przekaz tego tekstu w liście L. Czaykowskiego z 1858 (Listy sprzed pół wieku. Podał do druku B. Kraszewski [wstępem opatrzył Wiktor Gomulicki] „*Życie i Sztuka*” dodatek do petersburskiego „*Kraju*” 1904 nr 20.

1858Wydania osobne**NA ZGON Ś.P. JANA GAJEWSKIEGO****POLITYCZNEGO-POLSKIEGO EMIGRANTA INŻYNIERA FRANCUSKIEGO
ZABITEGO EXPLOZYĄ MACHINY PAROWEJ W MANCHESTER 1858 LIPCA**

Paryż 1858, druk. L. Martinet 8° (21,4 x 13,7) knl. 2.

Luźny dwukartkowy druk, bez okł. i kart. tyt. Tekst w grubych czarnych ramkach s. 1-3; na s. 4 pośrodku między dwiema liniami: „Paryż. – W drukarni L. MARTINET, przy ulicy Mignon, 2. Na s. 3 poniżej tekstu: „Cyprian Kamil Norwid”.

Publikacja wydana staraniem Józefa Reitzenheima. Wiersz z połowy lipca 1858 – jego geneza łączy się z tragicznym zgonem Jana Tadeusza Gajewskiego, zaprzyjaźnionego z bratem Norwida, Ksawerym. Gajewski był byłym uczestnikiem powstania węgierskiego, a następnie emigrantem oraz absolwentem paryskiej École Centrale, pracował w Kompanii Południowej Kolei Żelaznej Francuskiej i został przez nią wysłany do Manchester – tam też wydarzyła się katastrofa, której padł ofiarą. W trakcie fabrycznej próby 2 lipca 1858 niespodziewanie wybuchł kocioł parowy, zabijając na miejscu 8 pracowników (w tym kilku Polaków). Gajewski ciężko poparzony zmarł w szpitalu w tydzień po tym zdarzeniu. Atg: MNK rkps 112414.

O SZTUCE / (DLA POLAKÓW) / NAPISAŁ CYPRIAN-KAMIL NORWID

Paryż 1858. Druk L. Martinet, 16° (18,4 x 11,2) ss. 24.

[motto:] Są, obrazy Van-Eycka z tym / podpisem w rogach umieszczonym / „jak mogłem: VE:” / [między dwiema liniami:] / NAKŁADEM AUTORA. / PARYŻ / W DRUKARNI L. MARTINET / PRZY ULICY MIGNON, 2. / 1858.

Nakład ok. 100 egz. Okładka żółta; skrócony tytuł na okładce: „O sztuce / Cyprian Norwid”; na s. 4 między liniami: Paryż – W drukarni L. Martinet, przy ulicy Mignon, 2. Treść: s. 2: Zwiera treści; s. 3: Dedykacja; s. 5-24: tekst. Wydano nakładem Norwida (koszta nakładu: 300 fr.), a dzięki staraniom Ludwika Królikowskiego, który porozumiał się z drukarnią

Martinet. Druk ukończono w październiku 1859. Rozprawa Norwida była reakcją polemiczną na głośną rozprawę Juliana Klaczki *Sztuka polska*, która ukazała się na łamach paryskich „Wiadomości Polskich” maj – październik 1857 nr 21, 23 i 41 (oraz w postaci anonimowej broszury: Paryż 1858).

Drugie wydanie autorskie: P63, 25-39. Tekst poeta umieścił między Pięcioma zarysami a działem „Harfa, czyli Liryczna i okolicznościowa część poezji”. W nowym wydaniu brak: podtytułu, spisu treści oraz wiersza dedykacyjnego. Natomiast tekst główny poprzedzała edytorska uwaga: „Do Zarysu III nazwanego *Ruiny*, gdzie w treściach sztuki dotyczących zrobiony jest odsyłacz, dołącza się jeszcze w formie objaśnienia niniejsza broszura o sztuce, którą w r. 1859 czasowe potrzeby wywołały, a która została wyczerpnięta”. Wspomniany przez Norwida odsyłacz mieścił się na s. 13 tomu i odnosił się do w. 70-71: „Sztuka! gdyby jeszcze była – Czuwającą, nie taką, jak ją widzisz, zgniła!”, zaś odsyłacz brzmiał tak: „Patrz *O sztuce*, broszura N. (w Paryżu, 1858), a na końcu niniejszych zarysów w formie objaśnień przytoczona.”

ŁAPIGROSZ. SZKICE OBYCZAJOWE. Skreślił i tekstem objaśnił A[rtur] Bartels

[Paryż 1858]. Nakład J. K. Wilczyńskiego. Imprimerie Lemercier, folio podłużne, knl. 1. Tabl. litograf. 15. Album de Wilna, 6° Serie. No 3.

Publikacja przynosi satyryczno-humorystyczny obraz żywota wiejskiego dorobkiewicza w kilkudziesięciu rysunkach o charakterze karykaturalnym – skorygowanych przez Norwida, na prośbę J. K. Wilczyńskiego, albo wykonanych przez niego oryginalnie (w miejscach, gdzie wcześniej były prace Bartelsa). Trudno ustalić zakres i wpływ pracy Norwida na całą publikację. Wiele wskazuje na to, że był on znaczny. Wprawdzie monogramy Norwida odnotować można przy pracach: 1, 3, 8, 12, ale większość innych rysunków wskazuje na istotny udział poety w procesie twórczym całego albumu, choć – nie wykluczone – że inspiratorem tematyki, motywu lub ogólnego zarysu był tu wymieniony w tytule Bartels. Stąd należy odnotować wszystkie właściwie grafiki, wchodzące w skład albumu.

Zawiera litografie:

1. Łapigrosze (sygn.: „CN”); 2. Pochodzenie Łapigroszów; 3. Małżonki Łapigroszów (sygn.: „CNorwid”); 4. Potomstwo Łapigroszów; 5. Dwór Łapigroszów; 6. Dygnitarze dworu Łapigroszów; 7. Wiadomości naukowe Łapigroszów; 8. Badania naukowe Łapigroszów (sygn.: „CN”); 9. Szczególne upodobania Łapigroszów; 10. Filantropia Łapigroszów; 11.

Podróże Łapigroszów na kontrakta; 12. Łapigrosze na kontraktach (sygn.: „CNorwid”); 13. Zabawy Łapigroszów; 14. Epilog.

Szczegółowy opis litografii zob. w dziale: Prace plastyczne Norwida.

Wydania w książkach

TOAST. FANTAZJA

Wieniec. Pismo zbiorowe ofiarowane Stanisławowi Jachowiczowi przez pierwszych kraju autorów oraz licznych innych Jego przyjaciół i wielbicieli. T. II. Zeszyt IV. Warszawa 1858 (druk: listopad) s. 42-44.

Na s. 42 napis druk.: „Paryż”, po prawej sygn. druk.: „Cypryan Norwid.”. Przed tekstem Norwida publikowano wiersz Augusta Zaleszczyńskiego *Słoń i osioł*, po nim zaś *Pogrzeb dziewczeczki*, autorstwa W.K. Toast powstał – jak przypuszcza Gomulicki – w drugiej połowie 1857, najpóźniej w październiku (PWsz I, 362): przeznaczony do księgi pamiątkowej bajkopisarza Stanisława Jachowicza.

Wydania w czasopismach

SŁAWA

„Czas” (Kraków) 1858 nr 73 (z 31 marca) s. 2.

Pod tekstem sygn. druk.: „Cyprjan N.”. Motto (makaron pol.-łac.): Stanisław Orzelski, a nie jak podaje Norwid Jan Kochanowski: *Macaronica Mafrordi Mądzikowii poetae approbati* w. 21-24. Wiersz napisany – jak uważa Gomulicki – najpóźniej w marcu 1858, choć nie wykluczone, że może pochodzić z okresu wcześniejszego – wykazuje dużo powinowactwa z *Toastem*.

DEDYKACJA [I](Inc.: „Tym, którzy z wielką historii zniewagą”)

C. Norwid. *O sztuce (dla Polaków)*. Paryż 1858 s. 3.

Rozprawka ukazała się w październiku 1858. Ten wiersz dedykacyjny poprzedzał całą rozprawkę *O sztuce* najpóźniej powstał we wrześniu 1858 – nie pojawia się on w edycji tego tekstu w P63.

DO WIEŚNIACZKI

Klejnoty poezji polskiej wybrane przez A. F. W[wiślickiego]. Oddział II. Poczet 1. Warszawa 1859 s. 75-76.

Jest to przedruk wiersza. W drugim wydaniu zbioru (Warszawa 1872) pominięto tekst Norwida.

1859

Druki osobne

AUTO-DA-FÉ. / KOMEDIA W JEDNYM AKCIE. / SZCZESNA / POWIEŚĆ/

Cypriana Norwida

Petersburg 1859, Nakład i druk Bolesława Maurycego Wolfa, 8° (20,4 x 14,1) ss. nlb. 4, 31, nlb. 1.

Okładka szarozielona; tytuł jak na karcie tytułowej, ale w innej ramce (tę samą ramkę powtórzono na s. 4). Na pierwszej stronie okładki metryczka: „Petersburg / Nakład i druk Bolesława Maurycego Wolffa / 1859”. Pomiędzy tytułem a metryczką splecione litery BMW. S. nlb. 1 – tytuł; s. nlb. 2: pozwolenie cenzury (Petersburg 27 sierpnia st. st. zob. dalej); s. nlb. 3: dedykacja: „Nieszczęśliwym / w dowód głębokiego poważania / poświęca / autora”; s. 1: *Auto-da-fe*; s. 13: *Szczesna*; s. 32: vacat.

Zezwolenie cenzury: „Wolno drukować od warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury, po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby egzemplarzy. Petersburg, 27 sierpnia [8 września] 1858. Cenzor Pałauzow”.

Książka wydana staraniem Antoniego Czajkowskiego, który w imieniu N. podpisał umowę z B.M.Wolffem (200 fr. honorarium i 40 egz. autorskich). Druk ukończono przed lipcem 1859.

AUTO-DA-FÉ. KOMEDIA W JEDNYM AKCIE I JEDNEJ SCENIE – nie wiadomo, kiedy powstał ten utwór. Przesmycki przypuszcza, że w tym czasie co satyra Krytyka, a zatem w 1856 (PZ A, 962). Gomulicki nieco koryguje i uściśla datę: najpewniej w 1856, a najpóźniej

do lipca 1858 (PWsz V, 384). Edytor DW nie zajmuje tu jakiegoś stanowiska – przypuszczalnie skłania się ku tezie Przesmyckiego.

SZCZESNA. POWIEŚĆ – Poniżej tekstu w pdr zapis druk.: „Koniec”. Trudno ustalić datę powstania tego utworu. Przesmycki uważał, że w 1858. Gomulicki utożsamiał ten poemat z utworem, który poeta miał pisać w trakcie podróży przez Ocean Atlantycki, co podważała dotychczasowe ustalenia badaczy (m.in. Miriama, Stanisława Cywińskiego czy Marii Grzędzielskiej) utożsamiających „oceaniczny” poemat z *Polką*. Gomulicki był skłonny wskazywać lato 1854 jako termin powstania utworu (PWsz III, 721-723). Pewność ustaleń Gomulickiego powążyła Jolanta Czarnomorska (*Norwidiana w korespondencji Marii Trębickiej*. „Studia Norwidiana” 9-10: 1991-1992 s. 160-163). Do datacji zaproponowanej przez Przesmyckiego wróciły autorki Kalendarza (Kalendarz I, 707). Stefan Sawicki z kolei – podkreślając niepewność dotychczasowych ustaleń, przyjął – za najbardziej wiarygodne i rozbudowane w zakresie dowodów – stanowisko Gomulickiego: 1854.

GARSTKA PIASKU/ LEGENDA / PRZEZ Cypryana N.

Paryż 1859. Druk L. Martinet, 8° (22,1 x 13,9) ss. 15, nlb. 1.

[motto:] Beati qui nunc fleris quia redibilis [sic!] S. LUCAE, VI, 21 / PARYŻ / W DRUKARNI L. MARTINET / PRZY ULICY MIGNON, 2 / 1859

Okładka w zielonoszara; tytuł jak na karcie tytułowej, przy czym na okładce w ozdobnej ramce: ta sama ramka powtórzona na s. 4, przy czym z arabeskową winiętą pośrodku. Na s. 1: tytuł; s. 3: dedykacja; s. 5: tekst cz. 1; s. 11: tekst cz. 2; s. 16: vacat. Książka wydana nakładem Konstancji Górskiej, a staraniem Józefa Reitzenheima.

Utwór powstał po śmierci Konstantego Linowskiego (8 września 1858), a ściśle – po jego pogrzebie na cmentarzu Père-Lachaise (12 września). Jemu ten utwór jest dedykowany. Ponownie za życia Norwida tekst był wydany w ramach P63, 59-66.

Wydania w książkach

POEZYJE/KONSTANTEGO GASZYŃSKIEGO/CYPRIANA NORWIDA / I / ANTONIEGO CZAJKOWSKIEGO.

Petersburg 1859. B.M.Wolff, 16° (14 x 9) knl. 2, ss. 226, knl. 3. Skarbczyk Poezyi Polskiej. T. XI.

MW na s. tytułowej w formie ozdobnego inicjału. Na s. 4 informacja o pozwoleniu Cenzury: Petersburg, 12 grudnia (st. st.) 1858 s. 92-112. Poezye Cypryana Norwida: Wieczór w pustkach (s. 93-100), Wspomnienie wioski (100-104), Skowronek (104-106), Pożegnanie. (Z Orędownika liter. za 1842) (106-111). Pióro (Do imiennika Antoniego Czajkowskiego (111-112)). Poniżej ostatniego tekstu napis druk.: „Warszawa, 22 marca 1842”. Zbiór wydany staniem Antoniego Czajkowskiego. Wprowadził on do zbioru teksty posiadanych przez siebie wierszy Norwida. *Pióro* miał w atg.

TO RZECZ LUDZKA!...

Klejnoty poezji polskiej wybrane przez A. F. W[wiślickiego]. Oddział II. Poczet 3. Warszawa 1859 s. 33-37.

Jest to przedruk wiersza Norwida. Nie znalazł się w drugim wydaniu tego zbioru (Warszawa 1872).

1860

Wydania w książkach

DO TYTUSA M.

Aleksander Niewiarowski.: „Gwiazdka” (Warszawa) I: 1860 cz. 1 s. 28-29.

Pdr według odpisu atg: Instytut Sztuki PAN: „Album T. Maleszewskiego” k. 42 verso. Rękopis jest przyklejony do verso portretu Norwida, namalowanego przez Tytusa Maleszewskiego (1829-1899), artysty, który dwukrotnie szkicował portret poety.

Wydania w czasopismach

DO EMIRA ABD EL KADERA W DAMASZKU

„Dziennik Poznański” 1860 nr 184 (z 12 sierpnia) s. 1.

Pod wierszem data druk.: „1860” oraz sygn. druk.: „Cyprian Norwid”. Wiersz powstał w pierwszych dniach sierpnia 1860. Atg: Biblioteka Instytutu Badań Literackich PAN: Fundacja J. i J. Michalskich. Na podstawie tego atg oparł się Norwid wydając jego tekst w ramach P63, 51-52. Inne wydanie za życia poety: „Czas” 1860 nr 195 (zgodny z zachowanym atg).

DO EMIRA ABD EL KADERA W DAMASZKU

„Czas” 1860 nr 195 (z 26 sierpnia) s. 2.

Tekst pdr zgodny z zachowanym atg. Pod tekstem sygn. druk.: „*Cyprian Norwid*”. Wiersz powstał w pierwszych dniach sierpnia 1860. Atg: Biblioteka Instytutu Badań Literackich PAN: Fundacja J. i J. Michalskich. Na podstawie tego atg oparł się Norwid wydając jego tekst w ramach P63, 51-52. Inne wydanie za życia poety: „Dziennik Poznański” 1860 nr 184 (z 12 sierpnia).

ZOILUS

„Tygodnik Ilustrowany” 1860 nr 25 s. 220.

Reprodukcja rys. satyrycznego Norwida, publikowany tu bez jego zgody.

1861

Druki osobne

MOJA OJCZYZNA [– SFINKS]

Paryż 1861. Druk. L. Martinet 8° knl. 2.

S. 1-2 *Moja ojczyzna*; s. 3 *Sfynx* (tu pod tekstem sygn. druk.: „C. K. Norwid”; u dołu: „W drukarni L. Martinet przy ulicy Mignon 2.”; s. 4: vacat.

Dwukartkowy luźny druk ulotny bez okł. i k. tyt.; wydany prawdopodobnie staraniem Mariana Sokołowskiego – jak przypuszcza Gomulicki (PWsz XI, 282) – który w tym okresie starał się wydać wykłady o Słowackim Norwida. „Nakład, ogłoszony w styczniu 1861 r. (data *Mojej ojczyzny*), musiał być wyjątkowo mały – wskazuje dalej edytor – druku tego nie znał bowiem żaden ze starszych bibliografów i badaczy N. (z wyjątkiem Przesmyckiego, który tytuł tego drobiazgu zanotował w swoich papierach norwidowskich). / Jedyne znany z

autopsji egzemplarz przepadł [...] w r. 1944, podczas powstania warszawskiego (właścicielem był S. Werner, egzemplarz pochodził z księgozbioru po doktorze Podczaskim), posłużony na krótko przedtem J. W. Gomulickiemu do sporządzenia wiernego odpisu obu wierszy, które po raz pierwszy opublikowano w r. 1948. Cały druczek ponownie wydano w roku 1971”. Pierwsza publikacja według kopii sporządzonej przez Gomulickiego wiersza *Sfinks*: „Nowiny Literackie” 1948 nr 1. Pierwsza publikacja według tej samej kopii wiersza *Moja ojczyzna*: „Nowiny Literackie” 1949 nr 1.

O / JULIUSZU SŁOWACKIM / W SZEŚCIU PUBLICZNYCH POSIEDZENIACH / (Z DODATKIEM ROZBIORU BALLADYNY) / 1860 / Cyprian Kamil NORWID

Paryż 1861. Druk L. Martinet, 16° (18,5 x 11) knl. 2, ss. 90 nlb., 2.

[motto:] ...servi iuutils [sic] sumus... quod/debuimus facere, fecimus./ PARYŻ / W DRUKARNI L. MARTINET / PRZY ULICY MIGNON, 2 / 1861

Okładka żółta; tytuł w grubej czarnej ramce, skrócony: *O J. Słowackim / Cyprian Norwid*; na s. 4 pośrodku (również w ramce): Paryż – W drukarni L. Martinet, Ulica Mignon, 2. S. nlb. 1: tytuł; s. nlb. 2-3: *Treścian*; s. 1-80: tekst; s. 81-90: *Do M... S... O Balladyne. (Dodatek)*.

Wydano z dobrowolnych składek słuchaczy Norwida, których pełnomocnikiem w drukarni L. Martineta Marian Sokołowski. Druk rozpoczęto latem 1860, a ukończono w lipcu 1861. Gomulicki wskazuje, że ta publikacja była odnotowana w Bibliographie de la France 1861 nr 30 (z 27 lipca) poz. 6968. Wykłady Norwida, których wspólny tytuł brzmiał: O dziełach i stanowisku poetycznym Juliusza Słowackiego w sprawie narodowej, odbywały się w każdą sobotę od 7 kwietnia do 12 maja 1860 o godz. 19.30 w sali Czytelni Polskiej przy Passage du Commerce 25 i były one reakcją na wcześniejsze wystąpienia Juliana Klaczki. Były one spisywane przez kilka osób – słuchaczy tych prelekcji, później Norwid je poprawiał. Atg zaginął – jego los nie jest znany.

Wydania w książkach

ODPOWIEDŹ [DEOTYMIE] / WZROKI. (POWIEŚĆ) /ROZMOWA UMARŁYCH: BYRON – RAFAEL SANZIO

Po ziarnie. Zbiorek pamiątkowy wydany przez Jana Prusinowskiego i Maurycego Krupowicza. Wilno 1861 s. 127-128 / s. 142-143/ s. 233-237.

Wzroki: losy atg nieznane. Tekst ten stanowi dopełnienie *Listu do Cypriana Norwida* wydrukowanego w tymże zbiorze. Obok *Wzroków* Norwid wydał tu także wiersz *Rozmowa umarłych*. Gomulicki przypuszcza, że wiersz *Wzroki* powstał wiosną 1860 r. jako komentarz Norwida do przyjęcia przez środowiska paryskiej emigracji jego wykładów *O Juliuszu Słowackim*, wygłoszonych w kwietniu i w maju 1860.

Na s. 237 pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „Cyprjan Kamil Norwid.”. W spisie rzeczy tytuł: *Rozmowa umarłych* (w tym samym zbiorze wydano także inny wiersz Norwid: *Wzroki*). Tekst *Rozmowa umarłych* powstał jesienią 1857 (tak przypuszcza Gomulicki – zob. PWsz I, 362). Atg: BJ rkps 7859 IV, k. 42-44. Drugi druk za życia autora: P63, 67-71.

BOSKIEJ KOMEDII DANTA PIERWSZA I DRUGA PIEŚŃ O PIEKLE. Tłómaczenie z włoskiego przez Cypriana Kamila Norwida.

Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot VI: 1862 [recte: 1861] s. 49-60 (Poznań).

Atg: MNK rkps 1507 s. 1-8 nlb. [Pieśń I *Piekła*; Pieśń III *Piekła*; Pieśń XXVIII *Czyśca*]. Brak atg Pieśni II *Piekła* – zaginął. Przyjmuje się, że Norwid pracował nad tymi przekładami w latach 1846-1847. Chciał przetłumaczyć całość, choć ostatecznie skończył na nielicznych fragmentach. Dochowały się: Pieśń I, Pieśń II, fragment Pieśni III (w. 31-96) *Piekła* oraz dwa fragmenty *Czyśca* (Pieśń VIII w. 1-45 oraz XXVIII w. 1-75). Ten pierwszy fragment *Czyśca* przetłumaczył poeta podczas swego uwięzienia w Berlinie (lub tuż po opuszczeniu więzienia) w 1846 i dołączył potem do Modlitewnika, który skomponował dla swego przyjaciela Włodzimierza Łubińskiego. Odnalazłszy w papierach po Krasieńskiego tłumaczenia mylnie przypisał Słowackiemu: w 1862 ofiarował je Katarzynie Potockiej, szwagierce Zygmunta Krasieńskiego. W Archiwum Potockich atg znajdował się do 1945. Pdr innych fragmentów: Pieśń III *Piekła*: Juliusz Wiktor Gomulicki. *Z ineditów Cypriana Norwida*. „Poezja” 1965 nr 1 s. 3-4 oraz Pieśń XXVIII *Czyśca*: Juliusz Wiktor Gomulicki. *Z niedrukowanych poezji Cypriana Norwida*. „Miesięcznik Literacki” I: 1966 nr 2 s. 16-17.

ZACHWYCENIE I BŁOGOSŁAWIONA. Przez Teofila Lenartowicza. Z ilustracjami Antoniego Zaleskiego

Poznań 1861. Nakład Księgarni Jana Konstantego Żupańskiego. Druk M. Zoerna, 4°, ss. nlb. 4, 32, nlb. 2. Tabl. 9

Po karcie tytułowej ozdobny frontispis zaprojektowany przez A. Zaleskiego, wyrytowany przez Norwida. Sygn.: „A. Zaleski del.” (lewo dół) oraz „CN: dla AZ.: 1860” (prawo dół).

Wydania w czasopismach

IMPROWIZACJA NA ZAPYTANIE O WIEŚCI Z WARSZAWY

„Dziennik Poznański” 1861 nr 75 (z 29 marca) s. 1.

Pod tekstem po prawej sygn. druk. (druk spacjiowany): „Cypryan Norwid.”, niżej po lewej napis druk.: „Paryż, 1861”. Obok tekstu Norwida dwa inne utwory, poświęcone warszawskim manifestacjom: *Łazarzu wstań! Improwizacja* Teofila Lenartowicza (pisana we Florencji) oraz tekst sygn. pseud. Bogobojna (napisany w Warszawie): *Dzwon pogrzebowy. Na pamiątkę ofiar poległych w dniach 25 i 27 lutego 1861 roku*. „Improwizacyjny” wiersz Norwida odnosi się do trzech wielkich patriotycznych manifestacji, które odbyły się w Warszawie: 25 II w 30. rocznicę bitwy pod Grochowem; 27 II: pod hasłem uwolnienia aresztowanych dwa dni wcześniej (poległo wówczas 5 osób) oraz 2 III: manifestacyjnego pogrzebu „Pięciu poległych”.

BEATRIX

„Niewiasta” (Kraków) R. II: 1861 nr 42 (z 21 października) s. 3-4.

Pod tekstem sygn. druk.: „Cypryan Kamil Norwid.” Motto gr. pochodzi z Antygony Sofoklesa (w. 525): „Przyszłam kochać, a nie współnienawidzić”. W pdr można odnieść wrażenie, że mamy do czynienia z dwoma wierszami. Tytuł drugiej części wiersza zatytułowana *Oda* ma taki sam krój czcionki i grubość, jak tytuł główny (*Beatrix*). Gomulicki uznaje, że jest to wiersz szkatułkowy, a część pt. *Oda*, to jego wewnętrzna część „jest skierowana pod adresem chłopięcego ideału Norwida [...], Brygidy z Dybowskich Wyszowskiej, świeżo poślubionej [...] Gabrielowi Wyszowskiemu, skromnemu warszawskiemu urzędnikowi” (PWsz I, 366). Dalej Gomulicki uważa – że utwór ten powstał – mniej więcej w tym, czasie co *Tęcza*, czyli na początku 1860.

MECENAS OTOCZONY KLIENTAMI

„Tygodnik Ilustrowany” T. II 1861 nr 77 s. 97.

Drzeworyt na podstawie rysunku Norwida. Rysunek znany wyłącznie z tej drzeworytowej reprodukcji z „Tygodnika Ilustrowanego”. Wraz z nią zamieszczono w formie komentarza dołączony przez Norwida czterowiersz Horacego wraz z tłumaczeniem.

1862**Druki osobne****POEZYJE / CYPRIANA NORWIDA / PIERWSZE WYDANIE ZBIOROWE**

Lipsk 1863 (recte: 1862). Wydawnictwo F. A. Brockhaus, 16° (18,9 x 12) ss. VI, 292. Biblioteka Pisarzy Polskich. T. XXI.

S. I: Biblioteka Pisarzy Polskich / Tom XXI; s. III: tytuł; s. V-VI: Spis rzeczy; s. 1-292: tekst; s. 292: u dołu – Drukiem F.A.Brockhousa w Lipsku.

Treść: Spis rzeczy (s. V-VI). [Teksty:] *Próby. (Jako wstęp do Zarysów obyczajowych pięciu.)* (s. 1-4); *Pięć zarysów* (I. Rzeczywistość, s. 5-9; tu poniżej tekstu zapis druk.: „Pisałem 1847 r.”; II. Pisarstwo, s. 9-11; III. Ruiny s. 11-19, tu poniżej tekstu zapis druk.: „Pisałem 1849,”; IV. Burza s. 19- 21; V. Lilie s. 21-24, tu poniżej tekstu napis druk.: „Pisane 1852”); *O sztuce* (s. 25-39; po tytule uwaga, że ten fragment odnosi się do „*Do Zarysu III, nazwanego Ruiny*”). Część pt. *Harfa, czyli liryczna i okolicznościowa część poezji* (osobna karta s. 41): *Bezimienni* (s. 43); *Malarz z konieczności* (s. 44-45); *Wielkość* (s. 45-46); *Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź* (s. 46-47); *Do Panny Józefy, z Korczewa* (s. 47-48); *Do Pani na Korczewie* (s. 48-51); *Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku* (s. 51-52); *John Brown* (s. 52-54); *Do władcy Rzymu* (s. 54-55); *Żydowie polscy. 1861* (s. 56-57); *Z Horacjusza* (s. 57-58); *Garstka Piasku. Legenda* (s. 59-66); *Rozmowa umarłych* (s.67-71); *Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku* (s. 72-79); *Krakus. Książę nieznany. Tragedya* (s. 81-128); *Dwa męczeństwa. Legenda* (s. 129-131); *Epimenides. Przypowieść* (s. 133-144); *Człowiek.*

Wiersz, przypisany P. N. S., Siostrze (s. 145-149); Quidam. Przypowieść (s. 151-276); Cywilizacja (Legenda.) 1861 (s. 277-289); Polka (s. 290-292. Poniżej tekstu: „DRUKIEM F. A. BROCKHAUS W LIPSKU”.

Nakład 2000 egz. Okładka jasnobrązowa. Tytuł jak na karcie tytułowej – w podwójnej ramce. Na s. 4 (bez ramki) wykaz 67 pierwszych tomów Biblioteki Pisarzy Polskich oraz 11 innych wydawnictw Brockhause. Większa część nakładu Norwidowskiego zbioru była oprawiona w płótno: partia wcześniejsza w szare grube płótno, z wytłoczonym na licu znakiem seryjnym: herby Polski, Litwy, Rusi, zwieńczone sztandarami itp. (napis: Biblioteka pisarzy polskich – Lipsk, F.A.Brockhaus); partia późniejsza – oprawiona w cieńsze wiśniowe płótno ze złożonymi tłoczeniami na grzbiecie (elementy tytułu). Cena egz. w broszurze – 1 talar; cena egz. oprawnego – 1 talar 10 groszy. Gomulicki wskazuje, że tom ukazał się w listopadzie 1862 na podstawie umowy Norwida z F. A. Brockhaus, którą zawarto w kwietniu 1862. Zapewniała ona pocie honorarium w wysokości 500 fr. oraz 30 egz. autorskich wydrukowanej książki.

Wydania w książkach

Z HORACJUSZA [I]. AD POMPEJUM. DO POMPEJUSZA / POST-SCRIPTUM [I] (Inc.: „Nie tylko przyszłość wieczna jest – nie tylko!...”)

Książka zbiorowa ofiarowana Kazim. Wł. Wójcickiemu. Warszawa 1862 s. 138-140 / s. 140-141.

Atg pierwszego z wierszy nie zachował się. Tekst tłumaczenia powstał prawdopodobnie pod koniec 1861 wraz z autorskim komentarzem do niego, czyli tekstem *Post-scriptum* [I] (Inc.: „Nie tylko przyszłość wieczna jest – nie tylko!...”). Także drukowany w Książce zbiorowej (s. 140-141).

Nie zachował się także atg Post-scriptum. Tekst ten jest komentarzem do Z Horacjusza [I].

Wydania w czasopiśmie

WALENTY POMIAN ZAKRZEWSKI

„Gazeta Polska” (Warszawa) 1862 nr 17 (z 23 stycznia).

Pdr. Poniżej tekstu sygn.: „Cyprian N.”. Nagłówek redakcyjny: „Piszą nam z Paryża d. 18 bm.”. Artykuł nekrologiczny, przesłany Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu. Zakrzewski był szkolnym kolegą Norwida. Był on także adresatem poetyckiego wstępu do poematu *Quidam* (PWsz II, 151-158). Atg nie zachował się – jego losy nie są znane. Inne nekrolog poświęcony Walentemu Pomianowi opublikował Norwid także w „Roczniku Towarzystwa Historyczno-Literackiego”. Tekst publikowany na łamach „Gazety Polskiej” przedrukował „Kurier Wileński” 1862 nr 8 (zob. niżej). Atg nie zachował się – jego losy nie są znane.

WALENTY POMIAN ZAKRZEWSKI

„Kurier Wileński” 1862 nr 8.

Pdr: „Gazeta Polska” (Warszawa) 1862 nr 17 (z 23 stycznia). Artykuł nekrologiczny, przesłany Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu. Zakrzewski był szkolnym kolegą Norwida. Był on także adresatem poetyckiego wstępu do poematu *Quidam* (PWsz II, 151-158). Atg nie zachował się – jego losy nie są znane. Inne nekrolog poświęcony Walentemu Pomianowi opublikował Norwid także w „Roczniku Towarzystwa Historyczno-Literackiego”. Tekst publikowany na łamach „Gazety Polskiej” przedrukował „Kurier Wileński” 1862 nr 8 (zob. niżej). Atg nie zachował się – jego losy nie są znane.

Z HORACJUSZA [II] (Inc.: „Nie złoto i nie kość słoniowa”)

„Biblioteka Warszawska” 1862 T. 2 z. 5 s. 303-304.

Pod tekstem na s. 304 po lewej napis: „1862 r.”, po prawej sygn. druk.: „*Cyprian Norwid.*”. Jest to wydanie pierwszej redakcji wiersza, przesłanego Deotymie. Redakcja druga została opublikowana w P63 s. 57-58.

LOKAJ SPANOSZONY

„Tygodnik Ilustrowany” 1862 nr 120 s. 20.

Drzeworyt na podstawie rysunku. Do reprodukcji redakcja „Tygodnika Ilustrowanego” dołączyła anonimowy poetycki komentarz *Lokaj spanoszony. Do rysunku Cypriana Norwida.*

Wydania w czasopismach

DO WROGA (PIEŚŃ)

„Dziennik Literacki” 1863 nr 56 (z 13 lipca) s. 444.

Pdr. Obok w tym samym numerze pisma drukowano także inny wiersz Norwida: *Buntownicy, czyli stronnictwo-wywrotu*. . Inne wydania za życia autora: *Lutnia. Piosennik Polski. Zbiór Drugi*. Lipsk (F. A. Brockhaus) 1865 s. 83-84 oraz wyd. II Lipsk 1874 (te same strony). Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 40. Wiersz przesłany 5 lutego 1863 Mieczysławowi Pawlikowskiemu do Lwowa. Juliusz Wiktor Gomulicki dysponował kopią drugiego atg, obecnie uznawanego za zaginiony, przesłanego Augustowi Cieszkowskiemu.

„BUNTOWNIKI, CZYLI STRONNICTWO-WYWROTU”

„Dziennik Literacki” 1863 nr 56 (z 13 lipca) s. 444.

Drukowany wraz z tekstem wiersza Do wroga (zob. wyżej). Wiersz przesłany 22 lutego 1863 Mieczysławowi Pawlikowskiemu. Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 42.

1864

Druki osobne

NIEWOLA / I / FULMINANT/ 1849-1863. / DWA RAPSODY / PRZEZ / CYPRJANA NORWIDA.

Lipsk 1864. F. A. Brockhaus ss. VI, 36 nlb. 1.

16° (wym.: 18,9 x 12), na s. tytułowej po tytule i nazwisku Norwida sygnet wydawnictwa F. A. Brockhaus. Okładka jasnobrązowa, gdzie tytuł jak na k. tytułowej (jednakże ujęty w podwójną ramkę); na s. 4 (bez ramki) wykaz pierwszych 29 tomów Biblioteki Pisarzy Polskich. Broszura.

S. I: tytuł; s. III-V: *Do Czytelnika*; s. V (dolna partia): *Ostrzeżenie*; s. VI: vacat; s. 1: motta; s. 2: vacat; s. 3-4: Prolog; s. 5-18: tekst *Niewoli*; s. 19-20 *Epilog / Plato i Archita*; s. 21-23: *Objaśnienia*; s. 24: vacat; s. 25: tytuł i motto *Fulminanta*; s. 26: vacat; s. 27-33: tekst

Fulminanta; s. 34-36: *Modlitwa Mojżesza*; s. 36, u samego dołu, pod liniijką: „Drukiem F. A. Brockhousa w Lipsku”

Książka wydana nakładem Henryka Korwina Prendowskiego, który przesłał atg *Niewoli* do Brockhousa, gdy dowiedział się na jesieni 1862, o szykowanym przez lipskiego wydawcę, edycji pism zbiorowych poety. Brockhaus odesłał utwór Norwidowi, który „trzy dni i parę nocy” pracował nad jego ostatecznym kształtem na początku marca. Potem pracę przerwał powróciwszy do niej na przełomie 1863/1864. Wówczas odesłał do Lipska tekst *Niewoli* z rękopisem *Fulminanta*. Gomulicki przypuszcza, że tekst „*Modlitwy Mojżesza* znalazł się w Lipsku najwcześniej w marcu 1864 r.” (PWsz XI, 284).

NIEWOLA. RAPSOD – trudno określić datę powstania utworu. Przesmycki wskazywał na rok 1848, Gomulicki sądził, że dopiero w 1849. Obaj opierają się na danych pochodzących od samego poety: pod wstępem Do Czytelnika: „Pisałem w Paryżu 1848”, potwierdzonej w jednym z listów do Mariana Sokołowskiego, drugi na datach: „1849-1863” dołączonych do tytułu książeczki. Stefan Sawicki wskazuje, że w liście do Sokołowskiego, na który powołuje się Miriam, nie brak sprzeczności właśnie w zakresie datacji utworu (PZ A, 833). Dane z okładki, na których opierał się Gomulicki, są znacznie bardziej wiarygodne (PWsz III, 755-756). Autorki Kalendarza uważają jednak – nie mając przy tym ani określonych dowodów, ani przesłanek dowodów – że praca nad utworem mogła być ukończona 1850 (Kalendarz I, 382), gdy Norwid utrzymywał bliższe kontakty z Prendowskim, który atg *Niewoli* przekazał firmie Brockhaus. DW postępuje znacznie ostrożniej, wskazując na prawidłowość ustaleń Gomulickiego: 1849.

FULMINANT. RAPSOD – przypuszczalnie utwór ukończony pod koniec 1863. W części XII wspomniany został kongres europejski, zaproponowany w listopadzie tr. przez cesarza Francuzów Napoleona III.

MODLITWA MOJŻESZA – przekład Ps 90(89), powstał w marcu 1864. Tę datę podaje Norwid w atg, który znajduje się w Rzymie w AZma 49749.

Wydania w czasopiśmie

DO NAJŚWIĘTSZEJ PANNY MARIII. LITANIA

„Tygodnik Katolicki” 1864 nr 30.

Pdr. Losy atg nieznane. Wiersz – jak przypuszcza Gomulicki – napisany został z okazji rekolekcji, jakie poeta odbył w 1852 u księży zmartwychwstańców w Paryżu. Adresat dedykacji: ks. Aleksander Jelowicki, rektor Misji Polskiej w Paryżu, uczestnik powstania 1831. „Tygodnik Katolicki” był wydawany przez ks. Aleksego Prusinowskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

1865

Wydania w książkach

FORTEPIAN SZOPENA. POEMAT / MEMENTO

Pismo zbiorowe wydawane staraniem i nakładem Towarzystwa Naukowego Młodzieży Polskiej w Paryżu. Zeszyt II. Bendlikon 1865 s. 176-180 / s. 181-182.

Druk „Ojczyzny” Radzkiego. Pierwsza wzmianka o tym utworze pochodzi z 1865. Gomulicki przypuszcza, że wiersz musiał jednak powstać znacznie wcześniej – około 1863 (wrzesień – grudzień), PWSz III, 738. Na wieść o przygotowaniach do wydawania nowego czasopisma społeczno-literackiego, mającego być organem Towarzystwa Naukowego Młodzieży Polskiej w Paryżu, Norwid zwrócił się do Mariana Sokołowskiego, jednego z członków komitetu redakcyjnego, z pytaniem o druk utworu. Atg wysłano do Szwajcarskiego Bendlikonu w kwietniu. Niestety dokument zaginął w drukarni, a redaktorzy prosili Norwida o nadesłanie kopii. W maju w zeszycie II ukazał się zresztą nie tylko *Fortepian Szopena*, ale także wiersz *Memento*. Losy atg tego przekazu wiersza nie są znane.

MEMENTO

Pismo zbiorowe wydawane staraniem i nakładem Towarzystwa Młodzieży Polskiej w Paryżu. Zeszyt II (maj). Bendlikon 1865 s. 181-182.

Wiersz napisany przypuszczalnie jesienią 1864. Kolejna publikacja: „Echo” 1883 nr 159.

„BUNTOWNIKI, CZYLI STRONNICTWO-WYWROTU” / DO WROGA (PIEŚŃ)

Lutnia. Piosennik Polski. Zbiór Drugi. Lipsk (F. A. Brockhaus) 1865 s. 64-64 / s. 83-84 oraz wyd. II Lipsk 1874 (te same strony).

Oba teksty pdr: „Dziennik Literacki” 1863 nr 56 (z 13 lipca) s. 444. Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 40. Wiersz *Do wroga* przesłany 5 lutego 1863 Mieczysławowi Pawlikowskiemu do Lwowa. Juliusz Wiktor Gomulicki dysponował kopią drugiego atg, obecnie uznawanego za zaginiony, przesłanego Augustowi Cieszkowskiemu. Jeśli chodzi o „Buntownicy...” to tekst wiersza został przesłany do Lwowa Mieczysławowi Pawlikowskiemu 22 lutego 1863. Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 142.

Wydania w czasopismach

PRACA

[N.N.]. *Pogadanki o książce i ludziach* „Czas” 1865 nr 1 (z 1 stycznia) s. 2.

Tekst wpleciony w narrację felietonisty. Wiersz z końca 1864. Druga skrócona wersja tego tekstu pt. *Prac-czoła* znalazła się w *Vade-mecum*, a w 1876 – w zbiorze *Co słyhać? i co począć?* (pt. *Co począć?*). Losy atg pierwszej wersji nie są znane.

1866

Druki osobne

RUSAŁKA. Słowa Cypriana Norwida. Muzyka Adolfa Boguckiego.

Warszawa. 1866 knl. 2.

W drukarni Józef Ungra przy ulicy Krakowskie-Przedmieście Nr. 391. Warszawa 1866.

Druk Józef Ungier 4° (wym.: 31,5 x 25,5) knl. 2.

Wydania w książkach

PSALM WIGILII

Kalendarz dla Rodzin Katolickich na rok 1866. Kraków 1866 s. 84-86.

Gomulicki przyjmuje, że wiersz powstał 31 grudnia 1847 lub w ostatnich dniach tegoż miesiąca („w wigilię 1848 r.”). Zob. PWSz I, 345.

1867

Druki osobne

SURSUM CORDA /Dnia 17 Października 1867 roku

Paryż 1867. Druk Rouge et Comp. 32° (wym.: 10,5 x 7) knl. 2.

Druk luźny – dwukartkowy (bez okładki lub obwoluty). Gomulicki uważa, że był on przeznaczony do przechowywania w książeczkach do nabożeństwa. Jedyne znane egz. tego druku znajduje się (na prawach atg) w Muzeum Literatury w Warszawie w nie skatalogowanych papierach po Juliuszu Wiktorze Gomulickim.

Zwartość: s. 2 nlb.: motto; s. 3 nlb.: tekst ody Encyklika-Obleżonego, sygn. druk.: „Cypryan Norwid”. Niżej tekstu poniżej linii druk. napis druk.: „Paryż, dr. Rouge et camp., ul. du Four-St-Germ., 43”; s nlb. 4: vacat.

Rzecz wydano według wzorów typograficznych opracowanych przez Norwida, dzięki finansowemu wsparciu Karola Ruprechta i Bronisława Zaleskiego. Wydano w niewielkiej liczbie egz.

Wydania w czasopismach

IMPROWIZACJA W CASTEL-FERMO (POD WERONĄ)

„Dziennik Literacki” 1867 nr 4/5 s. 65.

Pdr jednego z przekazów atg wiersza *W Weronie* (zob. opis *Vade-mecum* w ATG) oparty na: BJ rkps 6100 II k. 6: tekst wiersza (bez tytułu) jako część komedii *Noc 1002*. Przedruk pdr: „Bluszcz” 1870 nr 9 (z 18 lutego/2 marca) s. 66. Przy podtytule uwaga edytorska oznaczona gwiazdką przypisową z tekstem: „Lud włoski wierzy, że gwiazda spadająca jest łąką anioła, dającą zbawienie”. Pod tekstem druk. po prawej sygn. druk.: „Cypryan N...”.

ENCYKLIKA-OBLEŻONEGO. (ODA)

„Dziennik Poznański” 1867 nr 259 (z 10 listopada).

Jest to wersja (z licznymi błędami) oparta na kopii Karola Ruprechta. Inne wydanie za życia autora: osobna dwukartkowa ulotka in 32° wydrukowana na cienkim, biblijnym papierze pt.

Sursum Corda. Dnia 17 października 1867 roku. Paryż 1867 (zob. dział DRZ). Kopia Bronisława Zaleskiego, sporządzona na podstawie atg, który obecnie uznaje się za zaginiony (przepadł w 1939): BCZ Ew. XVII-3173: papiery po Bronisławie Zaleskim. Gomulicki w swoim wydaniu tego tekstu ponoć opierał się na własnej kopii atg, sporządzonej jeszcze przed II wojną światową (PWsz II, 397). Tekst wiersza to apostrofa do papieża Piusa IX, napisana w podziękowaniu za jego życzliwość dla Polski encyklikę *Levate* (wyd. 17 października 1867).

[CZTERY NEKROLOGI].

„Rocznik Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu”. Rok 1866. Paryż 1867 s. 302-303 (Bolewski); 331 (Jordan); s. 349 (Ksawery Norwid); s. 364-365 (Walenty Pomian Zakrzewski).

Księgarnia Luxemburska. Druk Rouge Frères, Dunon et Fresné, 4° ss. nlb. 4 LX, 375 nlb. 1. Wszystkie nekrologii opatrzone sygn.: „C. N.”. Przy dacie zgonu brata Ksawerego Norwida błąd – podano: wrzesień 1861, a powinno być: 6 maja 1864. Atg nie zachował się – jego los nie jest znany.

[W WERONIE]

„Biblioteka Warszawska” 1867. T. III s. 225-226.

Publikacja bez tytułu w ramach Kroniki paryskiej, prowadzonej przez Zofię Węgierską. Podstawą tej edycji jest przekaz beztytułowego tekstu zachowanego w papierach po Węgierskiej: Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk w Wilnie rkps BF 1947 (verso luźnej karty). Jest to jeden z przekazów wiersza *W Weronie*, którego zasadnicza wersja weszła do *Vade-mecum* (zob. opis zbioru w dziale ATG).

1868

Wydania w czasopismach

SYBILLA

“L’Artiste” 1868 luty s. 394.

Norwidowska grafika. Reprodukacja we fr. czasopiśmie: jako *Figure de caractère*.

SFORZA W WIĘZIENIU

“L’Artiste” 1868 marzec s. 454.

Norwidowska grafika. Reprodukacja we fr. czasopiśmie: jako Le Prisonnier.

[LIST DO STANISŁAWA POTOCKIEGO, Paryż 1868]

B. Bolesławita [Józef Ignacy Kraszewski]. Ze świata, XVIII. „Dziennik Poznański” 1868 nr 271 (z 24 listopada) s. 2.

Jest to fragment listu do St. Potockiego dotyczący opinii Norwida na temat Matejki (tekst poprzedza fragment rozprawy Juliusza Meyera *O Malarstwie historycznym współczesnym* dotyczący oceny obrazu Rozwiązanie sejmu polskiego 1773 przedstawionego na austriackiej wystawie). Opinię Norwida na temat krakowskiego malarza poprzedza krótkie wprowadzenie Kraszewskiego: „Posłuchajmy teraz, co pisze o tym samym Matejce pan Cypryan Norwid, z którym świeżośmy się pokłócili; jego zdanie wcale różne, ale zasługuje na zanotowanie – bądź co bądź. Nie weźmie nam za złe autor, że je przypadkiem spotkawszy w liście podamy. Pomijamy wstęp o braku krytyki u nas – szczególnie w literaturze”. Natomiast na końcu Bolesławita zamieścił komentarz: „Póty pan Cypryan Norwid; zgodzi się kto czy nie na ten sąd, to pewna, że godnym jest, aby był zapisany i pozostał w aktach procesu, który namiętności polityczne, niechęci i przyjaźnie niepospolicie zagmatwały. Nie tę tylko jedną sprawę przyszłość będzie miała do rozsądzenia”.

1869**Druki osobne**

CYPRIANA NORWIDA / RZECZ / O WOLNOŚCI SŁOWA / WYGŁOSZONA PRZEZ AUTORA / NA JEDNYM Z ODCZYTÓW PUBLICZNYCH, URZĄDZONYCH / PRZEZ KOMITET STOWARZYSZENIA POMOCY NAUKOWEJ W PARYŻU / dnia 13 maja 1869 roku.

Paryż 1869. Księgarnia Luksemburska (komis). Druk Bracia Rouge, Dunon i Fresné. 16° (17,5 x 13,5; bez oprawy: 16,9 x 12,8) ss. 96.

[motto:] Są, którzy uczą iż dla poezji trzeba przed-/miotów, które nie byłyby suche i niewdzię-/czne... Poezja ta, co ażeby była poezją; / potrzebuje przedmiotów nie suchych... i czeka / na wdzięczne: nie należy do mojej kompe-/tencji.

PARYŻ / KSIĘGARNIA LUXEMBURSKA / 16, ULICA DE TOURNON, 16. / [szpic] / 1869. Okładka niebieska. Papier biały, średniej grubości, o szarym, lekko przybrudzonym odcieniu. Na pierwszej stronie okładki w delikatnie zdobionej bordiurze napis (zob. tytuł wyżej); niżej mott (zob. wyżej). Na k. tytułowej (s. 1) napis: „Cypriana Norwida Rzecz o wolności słowa”; s. 2: „DRUARNIA [sic!] BRACI ROUGE, DUNON i FRESNÉ / 43 ulica du Four Saint-Germain 45”; s. 3 napis identyczny jak na pierwszej stronie okładki (bez ozdobnej ramki); s. 5-9: Wstęp pisany prozą i podzielony na 7 części (numeracja rzymska) – I: s. 10-14; II: 15-21; III: 22-27; IV: 28-30; V: 31-34; VI: 35-36; VII: 37-38; VIII: 39-44; IX: 45-52; X: 53-55; XI: 56-68; XII: 69-81; XIII: 82-91; XIV: 92-96.

Książkę wydano na koszt grona słuchaczy Norwida, głównie staraniem Ludwika Nabelaka, Karola Ruprechta i Bronisława Zaleskiego oraz Zofii Węgierskiej. Prawie cały nakład został zmagazynowany w księgarni niezycziwego Norwidowi Władysława Mickiewicza, który nie zabiegał o reklamę ani sprzedaż wydawnictwa. Podstawą druku był rękopis-brulion: BN II 6316 k. 1-38. Poemat powstał na przełomie 1868/1869, choć nie można wykluczyć, że Norwid pracował nad tą problematyką (może w formie odczytów zbliżonych do tych o Juliuszu Słowackim) już wcześniej, np. w 1867. Na początku 1869 tekst poematu był gotowy. Norwid wygłosił go w Paryżu, w formie prelekcji 13 maja 1869. Pdr ukazał się w październiku 1869. Zob. DW IV, 347-354.

Wydania w czasopismach

W PRACOWNI GUYSKIEGO. Autor: Cyprian Norwid

„Dziennik Literacki” 1869 nr 20 (z 18 maja) s. 323 (opracowała Zofia Węgierska).

Pdr fragmentu wiersza Norwida (tylko w. 1-11): został on włączony w narrację Zofii Węgierskiej (tytuł działu: *Kronika*), dotyczącą wystawy prac Marcelego Guyskiego, wybitnego rzeźbiarza, mistrza portretu w kamieniu, który w 1867 osiadł na parę lat w Paryżu. Oto wprowadzenie Węgierskiej do publikacji fragmentu wiersza: „Wyrwani ustawicznie z krainy myśli przez instynkt konserwacji podżegany w nas szturchańcami ciekawej a tłumnej publiczności, postanowiliśmy opuścić wystawę i czekać przyjaźniejszej dla jej zwiedzenia

chwili. W drodze przez ogród urządzony w dolnej nawie, gdzie wystawa rzeźby, zwróciło nasze oczy wspaniałe marmurowe popiersie hr. Andrzeja Zamojskiego, dłuta Marcelego Gujskiego. Spojrzawszy na ten magistralny utwór, któryśmy już widzieli w pracowni rzeźbiarza i opisywali wam na tym miejscu, przyszła na myśl strofa, którą Cyprjan Norwid wobec tego popiersia napisał, a którą tu przytaczamy jako najwznioślejsze wysłowienie tej rzeźby mistrzowsko oddającej charakter wzoru”. Druk w. 37-46 wiersza w „Gazecie Polskiej” 1869 nr 118. Losy atg nie są znane. Odpis atg Zofii Węgierskiej przepadł w czasie II wojny światowej (w 1944) – wcześniej był w Bibliotece Ordynacji Krasieńskich. Kopię z kopii Węgierskiej sporządził Gomulicki (PWsz II, 399) – jej losy nie są znane. Pdr całego utworu: RW, s. 119-121.

RZECZ O WOLNOŚCI SŁOWA [FRAGMENTY]

Agaton Giller. *Wykład Cyprjana Norwida: „Rzecz o wolności słowa”*. „Dziennik Poznański” 1869 nr 112 (z 20 maja).

Omówienie prelekcji Norwida z 13 maja 1869 z cytatami z poematu. Następujące fragmenty tekstu (wyd. tu przed publikacją całości poematu, jeszcze z pierwotnego rękopisu, przed zagubieniem 13 kart w drukarni – zob. Rzecz o wolności słowa w dziale ATG): pieśń V w. 31-45, VI w. 9-23, VII w. 1-12 i 19-24, VIII w. 85-90, IX w. 17-24, 31-45, 70-82 i 90-101, X w. 10-12, XI w. 101-114 i 209-214, XIII w. 150-152.

W PRACOWNI GUYSKIEGO

„Gazeta Polska” 1869 nr 118 (z 3 czerwca) s. 3; opracowała Zofia Węgierska.

Pdr fragmentu wiersza Norwida (w. 37-46) został on włączony w narrację Zofii Węgierskiej (tytuł działu: *Przegląd Polityczny*). W przypadku tego przekazu, nie dotyczy on – jak w „Dzienniku Literackim” Guyskiego i jego dzieła, w tym wizyty w jego pracowni (zob. i por. wyżej) – ale pojawia się na kanwie krytyki obrazu Bouquereau na jednej z wystaw paryskich. Druk w. 1-11 wiersza także przez Zofię Węgierską w: „Dziennik Literacki” 1869 nr 20 (z 18 maja) s. 323. Odpis atg Zofii Węgierskiej przepadł w czasie II wojny światowej (w 1944) – wcześniej był w Bibliotece Ordynacji Krasieńskich. Kopię z kopii Węgierskiej sporządził Gomulicki (PWsz II, 399) – jej losy nie są znane. Pdr całego utworu: RW, s. 119-121.

[LIST DO ZOFII WĘGIERSKIEJ, Paryż, 1868-1869]

„Biblioteka Warszawska” 1869 T. III (sierpień) s. 270.

Fragment listu wydrukowany w stale prowadzonej przez Węgierską „Kronice paryskiej: literackiej, naukowej i artystycznej”. Zob. także PWSz IX, 383-384.

[IL PENSIEROSO]

Zofia Węgierska. *Kronika paryska*. „Biblioteka Warszawska” 1869 T. IV z. 10 (październik) s. 141.

Losy atg nie są znane. Wiersz napisany przypuszczalnie w sierpniu 1869, gdy Norwid w towarzystwie Zofii Węgierskiej, oglądał na paryskiej wystawie znany miedzioryt Alberta Dürera *Melancholia*, który potem poeta porównał do równie słynnego dzieła – posąg *Zadumanego Michała Anioła*, przedstawiającego Lorenza de Medici.

1870

Wydania w czasopismach

IMPROWIZACJA W CASTEL-FERMO (POD WERONĄ)

„Bluszcz” 1870 nr 9 (z 18 lutego/2 marca) s. 66.

Przy podtytule uwaga edytorska oznaczona gwiazdką przypisową z tekstem: „Lud włoski wierzy, że gwiazda spadająca jest łzą anioła, dającą zbawienie”. Pod tekstem druk. po prawej sygn. druk.: „Cypryan N...”. Jest to jeden z przekazów wiersza *W Weronie* (zob. opis *Vademecum* w ATG). Przekaz ten jest oparty na kopii z BJ rkps 6100 II k. 6: tekst wiersza (bez tytułu) jako część tekstu komedii *Noc 1002*. Pdr oparty na autoryzowanej kopii atg: „Dziennik Literacki” 1867 nr 4/5 s. 65 (pt. *Improwizacja w Castel-Fermo pod Weroną*) – wersja z „Bluszczu” jest przedrukiem tegoż wydania.

[JESZCZE FRANCJA NIE ZGINEŁA!]

„Czas” (Kraków) 1870 nr 201.

Publikacja na podstawie atg, który Norwid wysłał Karolowi Ruprechtowi niedługo po klęsce wojsk francuskich pod Gravelotte (18 sierpnia 1870), która zdecydowała o losach wojny

francusko-pruskiej. Los tego atg nie jest obecnie znany. Gomulicki sporządził jego kopię, ale i jej los obecnie nie jest znany. Inny atg tego wiersza Norwid przesłał Józefowi Bohdanowi Zaleskiemu 25 sierpnia 1870 (BJ rkps 9260 III k. 16). Pdr na podstawie tego atg: „Bulletin Polonaise” 1905 nr 207 s. 262-263. Był jeszcze trzeci odpis Norwida, atg przesłany Adamowi Potockiemu do Krzeszowic (obecnie: Archiwum Państwowe m. Krakowa i Województwa Krakowskiego).

1871

Wydania w czasopismach

[PROKLAMACJA DO POLAKÓW]

„Le Temps” 1871 nr 111 z 21 kwietnia s. 4, dział: „Chronique”

Tekst Norwida (pdr) znajduje się na końcu rubryki *Chronique*, poprzedza go redakcyjny nagłówek: „On nous prie de publier la Littre suivante”. Jest to odezwa Norwida do Polaków w Paryżu, a zarazem protest przeciw aresztowaniu duchownych fr. sprzyjających sprawie polskiej w okresie Komuny. Los atg nie jest znany. Wydania następne: K. Wyka. „Lakońska proklamacja” Norwida. „Wiadomości Literackie” 1934 nr 4.

NA PRZYJAZD TEOFILA LENARTOWICZA DO FONTAINEBLEAU

„Strzecha” 1871 z. 4 s. 121.

Pdr. Wiersz pochodzi – jak sądzi Gomulicki – z grudnia 1852, wręczony Teofilowi Lenartowiczowi, który wyjeżdżał wówczas do Fontainebleau, w odwiedziny do Józefa Bohdana Zaleskiego. Zob. PWSz I, 353. Pdr został wydany na podstawie atg lub kopii Lenartowicza – jak przypuszcza J. W. Gomulicki (zob. PWSz I, 353). U dołu pod tekstem wiersza po lewej napis druk.: „1858”, po prawej sygn. druk.: „C.N.” U góry pod zasadniczym tytułem podtytułowy wyróżnik: „List do I. B. Z.”. W pierwszej edycji wiersza opuszczono trzy strofy tekstu. Obok inne teksty poświęcone Lenartowiczowi, wiersze: J. I. Kraszewskiego oraz Felicjana Faleńskiego. Tekst kompletny w: RW, s. 6-8. Atg wiersza w: PAU rkps 2029: „Album Teofila Lenartowicza »Umarli i żywi«” k. 75.

1872

Wydania w czasopismach

**SEWERYNA DUCHIŃSKA. KRONIKA ZAGRANICZNA I LITERACKA,
NAUKOWA I ARTYSTYCZNA**

„Biblioteka Warszawska” 1872 T. IV s. 447, 452-453.

W tekście Duchieńskiej, poświęconemu recenzji francuskiego dzieła Klarysy Bader *Le femme grecque* opublikowano fragmenty Norwidowych tłumaczeń *Odysei* Homera: całe tłumaczenie Pieśni VI oraz 8 wersów z przełożonej w całości Pieśni I). Atg owych przekładów użyczył Duchieńskiej przypuszczalnie sam Norwid. Już po śmierci Norwida zaginął ten fragment z tłumaczeniem wyimków Pieśni VI i przez długi czas znany był jedynie z odpisu znajdującego się w archiwum Zenona Przesmyckiego (BN IV 6324 k. 126 recto i verso). Atg odnalazł się w 1973 – obecnie: BN akcesja 14269 k. 1-2.

W ŁAZIENKACH

„Czas” 1872 nr 160 (17 lipca).

Poniżej tekstu nota druk. z miejscem, datą oraz sygn.: „Paryż 1872 r. / Cypryan Norwid”. Tekstowi towarzyszy tu redakcyjna nota, stanowiąca przypis do tytułu wiersza: „Cypryan Norwid, który za czasu *Komuny* protestował przeciw obaleniu kolumny Vendôme w Paryżu, jako członek Towarzystwa artystycznego francuskiego – odpowiedział w następujący sposób na ofiarowany mu fotogram *Łazienek* królewskich w Warszawie”. Chodziło tam także o pomnik Jana III Sobieskiego, widoczny na zdjęciu. Gomulicki sugeruje, że tekst ma związek z jednym z biletów wizytowych (BCZ 6919 s. 285-286), przypuszczalnie dołączonym do wiersza przesłanego Bronisławowi Zaleskiemu (PWsz II, 209, 402). Po raz pierwszy tekst z ww. biletu ogłosił Zenon Przesmycki: „„Chciałem czymś u-historycznić to miejsce komunalne, i dlatego dewizę położyłem historyczną: ...pod fotografem Łazienek królewskich w Warszawie, 1872: «to mniej boli!». / 1872 w Paryżu C. N.” (WP IX 274).

1873

Wydania w czasopismach

[LIST DO JÓZEFA TOKARZEWICZA, Paryż, styczeń – luty? 1873]

J. T. Hodi [Józef Tokarzewicz]. Listy przygodne. Pisma periodyczne u nas i za granicą. „Wiek” 1873 nr 53.

Krótki fragment opublikowany w rubryce: „Listy przygodne”. Zob. wyd. PWSz X, 7 nr listu 824.

1874

Wydania w książkach

„BUNTOWNIKI, CZYLI STRONNICTWO-WYWROTU” / DO WROGA (PIEŚŃ)

Lutnia. Piosennik Polski. Zbiór Drugi. Lipsk (F. A. Brockhaus) 1874. Wyd. II. s. 64-64 / s. 83-84 (te same strony co w wyd. I z 1865).

Oba teksty pdr: „Dziennik Literacki” 1863 nr 56 (z 13 lipca) s. 444. Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 40. Wiersz *Do wroga* przesłany 5 lutego 1863 Mieczysławowi Pawlikowskiemu do Lwowa. Juliusz Wiktor Gomulicki dysponował kopią drugiego atg, obecnie uznawanego za zaginiony, przesłanego Augustowi Cieszkowskiemu. Jeśli chodzi o „Buntownicy...” to tekst wiersza został przesłany do Lwowa Mieczysławowi Pawlikowskiemu 22 lutego 1863. Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 142.

Wydania w czasopismach

SFINKS

„Biblioteka Warszawska” 1874 T. IV z. 10 (październik) s. 74-77.

Jest to reakcja Norwida w postaci artykułu-rozprawki na temat interpretacji Samuela Leligdowicza, którą ogłosił lwowski „Dziennik Literacki” (*Starożytna sfinga z napisem słowiańskim*: 1852 nr 11). Dopiero po wielu latach Norwid sformułował własną tezę na temat odnalezionego w 1847 siedmiogrodzkim miasteczku Thorda Sfinksa, którą zreferował Józefowi Tokarzewiczowi, a następnie na jego prośbę spisał w formie komunikatu, którą z kolei Tokarzewicz przesłał do redakcji „Biblioteki Warszawskiej”. Atg nie zachował się – nie są znane jego losy.

1875Wydania w książkach**TEOFIL LENARTOWICZ. LISTY O ADAMIE MICKIEWICZU**

Paryż 1875 Księgarnia Luxemburska s. 10.

Publikacja fragmentu listu Norwida do Teofila Lenartowicza z 1 sierpnia 1852 (st. poczt.), druk. zob. PWsz VIII, 172.

Wydania w czasopismach**GŁOS CYPRIANA KAMILLA NORWIDA, 22 STYCZNIA 1875, MIANY W CZYTELNI W PARYŻU**

„Gazeta Narodowa” 1875 nr 75 (z 3 kwietnia) s. 1-2.

Pdr. Los atg nie jest znany. Mowa wygłoszona w Czytelni Polskiej przy rue Croix-des-Petits-Champs. Tekst następnie trafił do redakcji lwowskiej „Gazety Narodowej”, która opublikowała go na początku kwietnia. Zamieszczony na końcu przemówienia *Testament* – to polski przekład greckiej pieśni ludowej (zapewne we fr. tłumaczeniu E. Legranda Recueil de chansons populaire grec. Paris 1874 (wycinek z fr. tekstem znajduje się w *Notatkach z historii* k. 67 verso). Wydanie następne: Maria Złоторzycka: „Droga” 1936 nr 1.

CO ROBIĆ?

„Czas” 1875 nr 168 (z 26 lipca).

Poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprian Norwid”. Przepuszczalnie tekst do Krakowa przesłał – jak przypuszczają autorki Kalendarza (II, 595) – Bronisław Zaleski (zob. list Norwida do B. Zaleskiego sprzed 26 lipca 1875, PWsz X, 49-50). Czas powstania: przed 26 lipca 1875.

1876Wydania w czasopismach**DZIENNIKARSTWO I PUBLICYSTYKA. NOWY ORGAN**

„Przegląd Tygodniowy” 1876 nr 41 (z 8 października) s. 469.

Drukowany jako motto anonimowego artykułu pt. *Przegląd prasy periodycznej*. Tytuł i dedykacja są tu wzięte z noty redakcyjnej. W artykule anonimowy redaktor (być może Adam Wiślicki?) zalew rynku czytelniczego przez różne czasopisma. Poniżej tekstu sygn.: „Cyprjan N.” oraz odsyłacz do przypisu: „Przesłany nam przez autora wiersz ten pod tytułem Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ, dedykowany żartobliwie I. J. Kraszewskiemu, użyliśmy za motto; przepraszamy za to poetę, ale wybornie odpowiada jego humorystyczny utwór przewodniej myśli naszego przeglądu prasy” (s. 469). Gomulicki uważa, że wiersz powstał w końcu maja 1866 (DZII, 215; PWSz II, 396). Inne przekazy tekstu: 1. zaginiony w 1944 atg dla Kraszewskiego, pt. *Organ publiczny. Dziennikarstwo kwitnące. Vivat* (1866); 2. Pdr: WP IX, s. 18-19; 3. atg dla Karola Ruprechta pt. *Organ kwitnący* – przepadł w 1944; 4. sporządzony w latach 1873-1876 atg dla Mieczysława Geniusza: BN IV 6291 k. 52 verso; 5. rękopiśmienny przekaz Mieczysława Geniusza: BN IV 6291 k. 51; 6. „Ateneum Polskie” (Lwów) 1908 T. II s. 114 (oprac. T. Smoleński).

1877

Wydania w książkach

SZCZĘŚLIWY

„Kalendarz Gospodarskiego dla Kobiet na rok 1877”, ułożonym staraniem redakcji „Przeglądu Tygodniowego” s. 85-86.

Jest to IV redakcja wiersza *Sens-świata (Vade-mecum)*. Obok wiersza *Szczęśliwy* publikowano także jedną z redakcji wiersza *Krzyż i dziecko*. Późniejszy przedruk tekstu *Szczęśliwy*: Juliusz Wiktor Gomulicki. *Norwidiana*. „Ateneum” 1938 nr 3 s. 425 oraz Gromy, s. 54: tekst, s. 84: komentarz.

Wydania w czasopismach

RYMY DORYWCZE

Zygmunt Sarnecki. *Cyprian Norwida*. „Echo” 1877 nr 1 (z 1 stycznia).

Edycję tego krótkiego cyklu opracował redaktor Zygmunt Sarnecki, w ramach artykułu *Cyprian Norwid*. Edytor podkreślał: „Zbiór, z którego cytować zaczynamy, nazwał poeta *Rymami dorywczymi*. Pozostawiamy im porządek zaznaczony przez autora”. W ramach owych Rymów Sarnecki ogłosił: Dedykację (tekst użyty przez Norwida w *Tyrteju*), Ciemność (wiersz z *Vade-mecum*) oraz Echa-czasu (ostatnią redakcję Saturnaliów z *Vade-mecum*).

I. DEDYKACJA [III] (Inc.: Patrzyłem, jak przez szyb brylanty] – nowa wersja wiersza dedykacyjnego, którym Norwid poprzedził tragedię *Tyrtej*.

II. CIEMNOŚĆ - drugie ogniwo *Rymów dorywczych*. Podstawą tej edycji był zaginiony przekaz wiersza przesłany Z. Sarneckiemu pod koniec 1876. Inna pełna wersja tego utworu zob. *Vade-mecum* (ATG) oraz w papierach po Józefie Bohdanie Zaleskim (odpis Dionizego Zaleskiego): BJ rkps 9260 III k. 22 (data: 1877).

ECHA-CZASU – jest to przypuszczalnie trzecia redakcja wiersza z *Vade-mecum* pt. *Saturnalia*, który następnie poprawił poeta na *Echa-czasu*. Tytuł nawiązuje do nazwy czasopisma „Echo” redagowanego przez Zygmunta Sarneckiego (zob. wyżej). Zmiany względem pierwowzoru zostały naniesione przez poetę wprost na czystopis *Vade-mecum*. Przypuszczalnie w 1876, gdy poeta otrzymał od Sarneckiego zaproszenie do publikowania w warszawskim „Echo”. Zmiany redakcyjne Norwid wprowadził fiołkową kredką. Poniżej tekstu dopisek tą samą kredką: „Beranger”.

DWIE AUREOLE PRZEZ ZBIGNIEWA

„Przegląd Tygodniowy” 1877 nr 9 (z 4 marca) s. 98-99

Reakcja Norwida na jeden z czołobitnych wobec Victora Hugo artykułów, które ukazały się w warszawskim „Echu” (w połowie lutego 1877). Był to także efekt rozmowy Norwida z Tomaszem Augustem Olizarowskim. Rękopis Norwida trafił do Marii Sadowskiej, ta z kolei przesłała go do warszawskiego „Przeglądu Tygodniowego”. Tu trafił na biurko Aleksandra Świętochowskiego. Rzecz ukazała się na łamach tego tytułu, na czym zależało głównie Sadowskiej, stąd jej pseudonim przy samym tytule: „przez Zbigniewa”, co miało zmylić nazwisko prawdziwego autora tekstu. Los atg nie jest znany. Autora Dwóch aureoli odkrył Juliusz Wiktor Gomulicki już po drugiej wojnie światowej (PWsz VII, 605 i in.).

NA ZGON POEZJI. (ELEGIA)

„Ruch Literacki” 1877 nr 28 (z 7 lipca) s. 5.

Wiersz ogłosił Józef Reitzenheim. Wiersz powstał w 1870. Gomulicki uważał, że odnosi się do Zofii Węgierskiej i jej śmierci (PWsz II, 400). Atg miał trafić do Seweryna Goszczyńskiego, bezpośrednio po przeniesieniu ciała publicystki i poetki na cmentarz Montmorency (25 stycznia 1870). Tekst został odnaleziony po zgonie Goszczyńskiego (Lwów 1876). Chcąc go ogłosić w prasie lwowskiej poproszono Norwida o zgodę. Gomulicki przypuszcza, że poeta sporządził nową redakcję wiersza i opatrzył ją napisem: „Ivry 1877”. W druku pojawia się on wraz z sygn. (podaną tu z błędem): „Cyprjan Karol [sic!] Norwid”. Atg pierwszej redakcji odnalazł się w papierach po redaktorze naczelnym „Tygodnika Powszechnego” Jerzym Turowiczu (ponoć przez jakiś czas był w posiadaniu Maryli Wolskiej). Obecnie jego właścicielem jest pisarz Waldemar Łysiak, który nabył go w 2001 na aukcji w Krakowie. Pdr oparty na wiernej kopii atg: Zręb₁ (ten atg był ponoć nową kopią wiersza, przesłaną właśnie Reitzenheimowi). Inny przekaz rękopiśmienny tego tekstu przepadł w papierach Aleksandra Niewiarowskiego.

DO NIKODEMA BIERNACKIEGO

RL 1877 nr 35 (z 25 sierpnia) s. 117.

Pod tekstem napis druk. oraz sygn. druk.: „Paryż 1857. / Cyprjan Norwid”. Adresatem wiersza jest skrzypek i kompozytor Nikodem Biernacki, który przebywał w Paryżu we wrześniu 1857. Gomulicki przypuszcza, że wiersz powstał na jesieni, najpewniej we wrześniu tr. (PWsz I, 361; DZ II, 104). Pdr: „Dziennik Literacki” (Lwów) 1857 nr 119 (z 10 października) s. 1078. Istnieją dwa przekazy rękopiśmienne tego utworu: 1. BN II 9570: „Wiersze różnych autorów pisane na cześć Nikodema Biernackiego” k. 5; 2. AGAD sygn. 4248: Archiwum Potockich z Łańcuta. Papiery po Stanisławie Przyłęckim k. 2. Zob.

NA SMĘTNE WIEŚCI Z WATYKANU

„Czas” 1877 nr 284.

Pdr. Przedruk tego tekstu w: „Przeglądzie Lwowskim” 1878 z. 1 s. 75-76. Atg, na którym opierała się edycja pdr nie jest znany. Beztytułowy brulion tego wiersza był w posiadaniu Juliusza Wiktora Gomulickiego (trudno ustalić, w jaki sposób wszedł w jego posiadanie), który ofiarował go w 1984 papieżowi Janowi Pawłowi II, przesyłając list wraz z rękopisem Norwida do Watykanu. Atg obecnie znajduje się w zbiorach Dokumentacji Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie. Wydania po śmierci Norwida: „Dodatek Literacki” do „Dziennika

Wileńskiego” 1926 nr 14. Pdr książkowy: Pini, 156-157: tu zmieniony tytuł (*Na smutne wieści z Watykanu*). Czas powstania: grudzień 1877 (według ustaleń Gomulickiego, PWSz II, 405).

1878

Wydania w czasopismach

NA SMĘTNE WIEŚCI Z WATYKANU

„Przegląd Lwowski” 1878 z. 1 s. 75-76.

Jest to przedruk pdr: „Czas” 1877 nr 284. Atg, na którym opierała się edycja pdr nie jest znany. Beztytułowy brulion tego wiersza był w posiadaniu Juliusza Wiktora Gomulickiego (trudno ustalić, w jaki sposób wszedł w jego posiadanie), który ofiarował go w 1984 papieżowi Janowi Pawłowi II, przesyłając list wraz z rękopisem Norwida do Watykanu. Atg obecnie znajduje się w zbiorach Dokumentacji Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie. Wydania po śmierci Norwida: „Dodatek Literacki” do „Dziennika Wileńskiego” 1926 nr 14. Pdr książkowy: Pini, 156-157: tu zmieniony tytuł (*Na smutne wieści z Watykanu*). Czas powstania: grudzień 1877 (według ustaleń Gomulickiego, PWSz II, 405).

1880

Wydania w czasopismach

LA RELIGION DE MR LE SÉNATEUR COMTE VICTOR HUGO

„Bluszcz” 1880 nr 39 (z 29 września).

Wiersz opublikowany za pośrednictwem Władysława Chodźkiewicza w rubryce *Nowiny paryskie*. Chodźkiewicz kończy swój artykuł, dotyczący książki Victora Hugo *Religions et Religion*, wierszem Norwida. Tekst poprzedza nota: „Ale któż lepiej może osądzić poetę niż brat jego po lutni? Dziecię Warszawy, dziś przyprószony siwizną Cyprian Norwid, napisał kilka następnych wierszy, [...] są one najlepszą recenzją tej dziwnej mieszanki Wiktora Hugo” (OPD, 248). Istnieje atg wiersza: Ukraińska Akademia Nauk w Kijowie sygn. XXIV: 1468-1472 oraz kopia sporządzona przez Mieczysława Żółkiewskiego na podstawie wersji

tego wiersza przesłanej w liście Norwida do Władysława Chodźkiewicza z 13 czerwca 1880: BN IV 6234 k. 222 verso (wydanie: PWsz X, 147, 262-263). Inny przekaz (druga redakcja tego tekstu): w liście Norwida do Seweryny Duchieńskiej z pierwszej połowy 1880 – ten atg zaginął – edycja tego przekazu: WP IX, 419 (tytuł *Fraszka* i zestawienie odmian w stosunku do atg przeznaczonego dla Chodźkiewicza. Tekst drugiej redakcji (pt. *Fraszka*): PWsz X, 146-147, 262. Czas powstania: pierwsza połowa czerwca 1880 (DZ II 233; PWsz II, 407 oraz Kalendarz II, 713-714).

1881

Wydania w czasopismach

W PAMIĘTNIKU L.A. IMPROWIZACJA

„Tygodnik Ilustrowany” 1881 T. II nr 306 s. 295.

Przy artykule Edmunda Chojeckiego: *Wędrówka po guberni kijowskiej* (s. 293-295). Jest to druga publikacja tego utworu za życia Norwida (pdr zob. obj. wyżej). Publikacja ta oparta jest na tekście atg ze sztambucha Lopolda Abramowicza (wpis z 26 kwietnia 1845), z guberni kijowskiej – Norwid poznał go w Rzymie, w kwietniu tr.

WYDANIA POŚMIERTNE
(1884-2017)

1884Wydania w czasopismach**1. „TĘCZA” PRZEZ CYPRIANA NORWIDA**

„Kłosy” T. XXXIX: 1884 nr 995 (z 12/24 lipca) s. 51.

Wiersz pierwotnie był improwizacją (spisaną na gorąco!) w paryskim salonie Łucji z Giedroyciów Rautenstrauchowej 22 stycznia 1860. Oryginalny odpis lub atg nie zachował się. Pod tekstem napis druk.: „1860 r.” niżej napis druk.: „Hotel Mayance, Rue St. Honoré”. Edytorski komentarz pochodzi zapewne z redakcji „Kłosów”. We wstępnej uwadze anonimowy edytor wskazuje: „Wiersz niniejszy nadesłała nam Generalowa Łucya z Księżąt Giedroyciów Rautenstrauchowa. Jak we wszystkim, co tylko wychodziło spod pióra tego niepospolitego poety, tak te i tu, obok mglistości myśli, obok języka, często zanadto wymanierowanego i zawilego, jest wiele, równie w formie, jak i w treści, poezji prawdziwej a wysoce oryginalnej. Z tego też względu nie wahamy się tej improwizacji umieścić w »Kłosach«, nie zrażając się trzecią jej strofą, za której zrozumienie można by, jak mówią, dać konia z rzędem”. Inny fragmentaryczny przekaz tego wiersza (także oparty na ww. atg): Al. Półkociz [Al. Niewiarowski]. „Kłosy” 1886 nr 1117.

2.CYPRIAN NORWID. SYLWETKA POŚMIERTNA. Aleksander Półkozic [Aleksander Niewiarowski].

„Wiek” (Warszawa) 1884, nr 27, dodatek

BIOGRAFIE SPÓŹNIONE – jest to reakcja Norwida na błędną informację Aleksandra Niewiarowskiego o śmierci J. B. Dziekońskiego, zamieszczona w „Echu” 1877 nr 36 z 15 lutego. Atg nie zachował się – jego losy nie są znane.

[TOMASZ AUGUST OLIZAROWSKI] – pierwotnie tekst na trzech czystych stronicach drukowanego zawiadomienia o śmierci polskiego poety i pisarza Tomasza Augusta Olizarowskiego (3 maja 1879, podobnie jak Horacy Delaroche). Atg nie zachował – jego losy nie są znane. Wyd. następne: Juliusz Wiktor Gomulicki: *Norwidiana II. Zapomniane „epitafia” Norwida.* „Ateneum” 1938 nr 3 s. 479-481.

LIST DO ALEKSANDRA NIEWIAROWSKIGO, Paryż, wiosna 1879 – jest to fragment listu; atg tego listu nie zachował się; zob. pdr: Juliusz Wiktor Gomulicki. *Nieznane listy Norwida.* PHum 1957 nr 3 s. 74. Wydania następne: PWSz X, 133.

1886

Wydania w czasopismach

1.ALEKSANDER PÓLKOZIC [ALEKSANDER NIEWIAROWSKI]. CYPRIAN NORWID [III].

„Kłosy” T. XLIII: 1886 nr 1117 (z 13/25 listopada) s. 51.

TECZA – fragment wiersza (w. 52-89) opublikowany w artykule przekrojowym, dotyczącym życia i dzieła Norwida – był to jeden z pierwszych dużych tekstów poświęconych poecie, opublikowany po jego śmierci. Artykuł edytowano w odcinkach w nr 1115-1117 „Kłosów” (przy pierwszym odcinku pojawiła się sztych słynnego później obrazu Panteleona Szyndlera). Pełny tekst wiersza „Kłosy” drukowały dwa lata wcześniej: „*Tęcza*” przez *Cypriana Norwida.* „Kłosy” T. XXXIX: 1884 nr 995 (z 12/24 lipca) s. 51. Wiersz pierwotnie był improwizacją (spisaną na gorąco!) w paryskim salonie Łucji z Giedroyciów

Rautenstrauchowej 22 stycznia 1860. Oryginalny odpis lub atg nie zachował się. Pod tekstem napis druk.: „1860 r.” niżej napis druk.: „Hotel Mayance, Rue St. Honoré”.

2.F. [KONSTANCJA MORAWSKA]. Z TEKI JEN. SKRZYNECKIEGO

„Przegląd Polski” T. LXXXI: 1886 s. 560, 561, 564-569.

Fragmety listów – nie dochowały się ich autografy – do gen. Skrzyneckiego: 1. Rzym, Via Felice, 15 kwietnia 1848 (zob. i por. PWsz VIII, 59-61); 2. Rzym, początek maja 1848 (zob. i por. PWsz VIII, 63); 3. Z Rzymu, Via Felice, 1 lipca 1848 (zob. i por. PWsz VIII, 64-66 oraz 4. Paryż, marzec? 1859 (zob. i por. PWsz VIII, 380-381). Nadto wiersze: w liście nr 1 (s. 561):

[OD NARODU DO PLEMIENIA] – Gomulicki przypuszcza, że jest to ślad jakiegoś zaginionego utworu poetyckiego Norwida. Znajdował się on w liście poety do gen. Jana Skrzyneckiego z 15 kwietnia 1848. Nie zachował się atg wiersza.

[OD ANIOŁA DO SZATANA] – publikacja (s. 567) zwrotki trzeciej wiersza, która dochowała się w liście Norwida do gen. Jana Skrzyneckiego z 1 lipca 1848. Zob. DW X, 155-158.

3.ALEKANDER PÓLKOZIC [ALEKSANDER NIEWIAROWSKI]. O JULIUSZU SŁOWACKIM. FRAGMENT Z PAMIĘTNIKA

„Biesiada Literacka” T. XXII: 1886 nr 37 (558) z 10 września s.166.

Jest to pdr listu Norwida do Niewiarowskiego (Paryż, kwiecień 1849), zob. PWsz VIII, 74.

1890

Wydania w czasopismach

JADWIGA SKRZYNECKA. KILKA SZCZEGÓŁÓW O TOWIAŃSKIM

„Przegląd Powszechny” 1890 T. XXV z. 3 (marzec) s. 462.

Pdr fragmentu listu Norwida do gen. Jana Skrzyneckiego z początku maja 1848. Atg tego tekstu nie zachował się. Zob. i por. PWsz VIII, 63.

1896

Wydania w książkach

LIRA POLSKA

T. IV. Warszawa [1896] s. 59-76.

Publikacja fragmentu poematu *Szczesna*, część pt. *Do lutni*.

1897

Wydania w czasopismach

NIEZNANA AUTOBIOGRAFIA CYPRIANA NORWIDA. Autor: [Feliks Kopera]

„Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne” T. III: 1897 nr 4 (34) szp. 354-358 (także osobna odbitka).

Jest to publikacja, którą wywołał Norwidowski apel Wiktora Gomulickiego, ogłoszony w „Przeglądzie Literackim” (Kraków) 1896 nr 2. Atg miał być od 1968 w zbiorach Juliusza Wiktora Gomulickiego, obecne losy dokumentu nie są znane.

1901

Wydania w czasopismach

1. CYPRIAN NORWID. „AD LEONES!”

„Chimera” 1901 T. I z. 1 s. 34-46.

Pdr. Tekst przygotował do druku i opracował Zenon Przesmycki.

2. CYPRIAN NORWID. W WERONIE

„Czas” 1901 nr 232.

Druk: Mags. [pseud.?]. Jest to jeden z przekazów wiersza *W Weronie*, którego zasadnicza wersja weszła do *Vade-mecum* (zob. opis zbioru w dziale ATG).

1902

Wydania w czasopismach

1.CYPRIAN NORWID. MILCZENIE

„Chimera” 1902 T. V z. 13 s. 3-17.

Pdr. Tekst wydał i przygotował Zenon Przesmycki. Jest to pierwsza część edycji rozprawy Norwida. Część druga w z. 14. Zob. niżej.

2.CYPRIA NORWID. MILCZENIE

„Chimera” 1902 T. V z. 14 s. 161-187.

Pdr. Tekst wydał i przygotował Zenon Przesmycki. Jest to druga część edycji rozprawy Norwida. Część pierwsza w z. 13. Zob. wyżej.

3. CYPRIAN NORWID. TAJEMNICA LORADA SINGELWORTH

„Chimera” 1902 T. VI z. 16 s. 40-62.

Pdr. Tekst wydał i przygotował Zenon Przesmycki.

4. CYPRIAN NORWID. OSTATNIA Z BAJEK

„Chimera” 1902 T. VI z. 18 s. 313-331.

Pdr. Tekst wydał i przygotował do edycji Zenon Przesmycki.

5. CYPRIAN NORWID (ZE ZBIORU ADAMA PŁUGA)

„Kurier Warszawski” 1902 nr 303.

Pdr publikacji noty *O warunkach i potrzebie dzienników*.

1904

Wydanie w czasopismach

1. NORWID JAKO HUMORYSTA. Autor [Wiktor] Gomulicki

„Wędrowiec. Pismo Tygodniowe Ilustrowane” 1904 nr 1 (z 2 stycznia) s. 14-15.

Pdr z podobizną atg. Druga część publikacji: „Wędrowiec” 1904 nr 2 (z 9 stycznia) s. 34-35. Do tekstu na temat Norwidowskich humoresek, także tych rysowanych, dołączył Gomulicki dwa obrazki z humoreski Klary Nagnioszewskiej *Samobójstwo*. Utwór z 1877. Atg: MNW Rys. Pol. 13923. Pdr: Pdr: „Nowe Książki” 1958 nr 9 s. 553 – utwór przygotował J. W. Gomulicki, dodając własną notę pt. *Norwida „lżejszy kaliber”*. Syn Wiktora Gomulickiego, Juliusz Wiktor po raz drugi reprodukuje karty humoreski w: PWSz XI, nr il. 198-201.

2. CYPRIAN NORWID: KLARY NAGNIOZEWSKIEJ SAMOBÓJSTWO (dokończenie) [oprac. Wiktor Gomulicki]

„Wędrowiec. Pismo Tygodniowe Ilustrowane” 1904 nr 2 (z 9 stycznia) s. 34-35.

Pierwsza część tej publikacji pt. *Norwid humorysta* była wydana w tymże piśmie (nr 1 z 2 stycznia, s. 14-15). Syn Wiktora Gomulickiego, Juliusz Wiktor po raz drugi reprodukuje karty humoreski w: PWSz XI, nr il. 198-201. Utwór z 1877. Atg: MNW Rys. Pol. 13923. Pdr: „Nowe Książki” 1958 nr 9 s. 553 – utwór przygotował J. W. Gomulicki, dodając własną notę pt. *Norwida „lżejszy kaliber”*.

3. CYPRIAN NORWID. „BOGA-RODZICA” PIEŚŃ ZE STANOWISKA HISTORYCZNO-LITERACKIEGO ODCZYTANA

„Chimera” T. VII: 1904 z. 19 s. 3-22 oraz z. 20/21 s. 193-216.

Pdr tego tekstu. Oprac. Zenon Przesmycki.

4. [WIKTOR GOMULICKI]. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA

„Życie i Sztuka” dodatek do „Kraju” (Petersburg) 1904 nr 11.

Pdr tekstu listu Norwida do Łucji Rautenstrauchowej (Paryż, listopada? 1863), zob. PWsz IX, 118-119.

5. WŁADYSŁAW KARCZEWSKI. W SPRAWIE PORTRETÓW KRASIŃSKIEGO

„Tygodnik Ilustrowany” 1904 T. II nr 37 s. 704.

Publikacja fragmentów dwu listów Norwida do Leonarda Chodźki: 1. Paryż, 17 sierpnia 1860 oraz 2. Paryż, 2 czerwca 1866. Zob. i por. PWsz VIII, 428 oraz PWsz IX.

6. CYPRIAN NORWID. TRZY STROFKI

„Życie i Sztuka” dodatek do petersburskiego „Kraju” 1904 nr 20.

Jest to inny przekaz tekstu (przekaz pierwotny – atg: BJ rkps 7924 IV k. 108; pdr: „Czas” Kraków 1858 nr 7) w liście L. Czaykowskiego z 1858: *Listy sprzed pół wieku*. Podał do druku B. Kraszewski, [wstępem opatrzył Wiktor Gomulicki]. Tekst wiersza, przypuszczalnie z końca 1853, jest zapewne reakcją poety na przekazane mu przez Marię Trębicką słowa Marii Kalergis: „podało się komuś włożyć mi rękę w serce i zatargnąć” (PWsz VI, 356).

1905

Druki osobne

1. PAMIĘCI CYPRIANA NORWIDA. Zebrał i opracował Zenon Przesmycki

„Chimera” T. VIII: 1904 (recte: 1905).

Druk. Tow. Akc. S. Olgerbranda Synów, 8° ss. 4, 456.

Portret Norwida („Norwid śpiący” Pantelona Szyndlera). Tabl. 1. Wklejek 5. Rysunków w tekście 7. Podobizn atg 2. Jest to pierwszy pośmiertny zbiór poezji i prozy Norwida. Obejmujący – prócz dwu utworów: *Pompeja* oraz *Promethidion* – same inedita literackie i artystyczne. Rzec uzupełniają cenne uwagi edytorskie *Z notat i dokumentów o C. Norwidzie* (s. 419-433). Rzec podzielono na następujące działy: a. treść księgi pamiątkowej; b. ikonografia Norwida; c. bibliografia Norwida; d. działalność artystyczna C. N.; e. do życiorysu Cypriana Norwida.

INEDITA. Wiersze drobne: 1. Bogowie i człowiek; 2. Czas i prawda; 3. Fatum; 4. Fraszka (La Religion de V. Hugo); 5. Idee i prawda; 6. Ironia; 7. Klaskaniem mając obrzękłe prawice; 8. Lapidaria; 9. Laur dojrzały; 10. Litość; 10. Moja piosnka [II]; 12. Mój psalm; 13. Narcyz; 14. Nerwy; 15. Niebo i ziemia; 16. Pielgrzym; 17. Pierwszy list, co mię doszedł z Europy; 18. Powiedz im, że duch...; 19. Z Buonarotiego; 20. Purytanizm; 21; „Ruszał z Bogiem”; 22. Rzeczywistość i marzenia; 23. Sfinks [II]; 24. Sieroctwo; 25. Do Marii Trębackiej [Smutną zaśpiewam pieśń]; 26. W tej powszedniości; 27. Źródło. Poematy: 28. przekłady z Odysei. Dramaty: 29. Kleopatra. Rozprawy: 30. La Philosophie de la guerre. Listy: 31. Listy do Marii Trębackiej 1845-1857 (oprac. Stanisław Kossowski – wstęp s. 318-324): 1. Inc.: „Ja umiem się spodziewać [...]” s. 325; 2. Inc.: „Le Gamin – mimo wstrętu, z jakim przychodzi [...]” s. 326; 3a. Inc.: „Nieestetyczny Gamin przeraził się [...]” s. 326; 3b. Inc.: „Ponieważ jest ktoś u mnie [...]” s. 326; 4. List z 16 grudnia 1845, Berlin; 5. Berlin – 20 grudnia 1845 s. 328-330; 6. List z 30 grudnia 1845 s. 330-332; 7. D. 2 stycznia – Sobota 3 stycznia s. 332-336; 8. Berlin dnia 25 stycznia 1846 s. 337-338; 9. List z 20 lutego 1846 s. 339-340; 10. List z 11 kwietnia 1846 s. 346; 11. Inc.: „List z 1 Czerwca odebrałem [...]” s. 341-342; 12. List z 7 czerwca 1846 s. 342-345; 12. List z 11 sierpnia 1846 s. 346-347; 14. List z 18 grudnia 1846 s. 347-349; 15. List z 17 czerwca 1847 s. 350-352; 16. List z 2 sierpnia 1847 s. 352-353; 17. List z 8 kwietnia 1848 s. 353; List z 3 lipca 1848 s. 354; 19. Rzeczywistość i marzenia + w liście (wraz z podobizną pierwszej karty atg s. 355) s. 354-358; 20. Inc.: „Zacny list Pani zastał mię w stanowisku [...]” s. 358-359; 21. Smutną zaśpiewam pieśń + list s. 359-361; 22. List z września 1852. Inc.: „Z radością prawdziwą i głęboką [...]” s. 360-362; 23. Inc.: „List pisany podobno 14 listopada [...]” s. 363-364; 24. [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy...] s. 364-366; 25. List z 20 października. Inc.: „Jeżeli adres, którego do przesłania tej karteczki używam [...]” s. 366-368; 26. Inc.: „Powinienem i pragnę powiedzieć Pani kilka słów [...]” s. 369-370; 27. List z 21-23 lutego 1854 s. 370-375 w tym na s. 374-375 wiersz *Moja piosnka* [II]; 28. List z maja 1854 s. 376-383 na s. 377 podobizna pierwszej karty atg; 29. List z 8 kwietnia 1856 s. 384-387; List z 15 września 1856 s. 387-390; 31a List z 18 lipca 1856 s. 391-393; 31b. List z 18 lipca 1856. Inc.: „Pani – Odebrałem właśnie pismo Jej [...]” s. 394-397; 32. Inc.: O języku nie powiem, który w spuściźnie po Birkowskich i Kochanowskich został [...]” s. 397-399; List inc.: „Poezyę tylko obiecałem sobie posyłać [...]” s. 399-401; 34. List inc.: „Myślałem, że już nie będę Pani pisał [...]” s. 401-405; 35. List inc.: „Pani - / Proszę przyjąć wiersze za wiersze [...]” s. 405-406; 36. List inc.: „(Jedna z zapomnianych odpowiedzi [...]” s. 406-408; 37. List inc.: „Pani jesteś tak dobra, że

spodziewasz się jeszcze w tych dniach [...]” s. 408-412; 38. List z 29 lipca 1857 s. 412-413; 39. List z 1857. Inc.: „Dziękuję za obraze, jest on niewierny [...]” s. 414-415; 40. List inc.: „... wydawcy a następnie i przyjaciele moi zamyślili [...]” s. 416-417.

W dziale: Z notat i dokumentów o C. Norwidzie s. 419-453 (autorstwa Zenona Przesmyckiego) publikacja trzech małych fragmentów listów do: 1. Łucji Rautenstrauchowej (Paryż, grudzień 1859) zob. PWSz VIII, 403; 2. Teofila Lenartowicza (Paryż, koniec czerwca 1882) zob. PWSz X, 178-179 oraz 3. Franciszka Duchńskiego (Paryż, 22 lutego 1883) zob. PWSz X, 197-198.

INEDITA PLASTYCZNE: 1. Chemin du progrès 2. Chrystus i Barabasz; 3. Autoportret I (1857); 4. Autoportret II (1880?); Posiedzenie emigranckie (po 1877); 6. Sąsiedzi w Zakładzie św. Kazimierza; 7. Złoty kubek – to jako ilustracje w tekście. Na osobnych wklejkach: 8. Dziecko; 9. Głowa Zygmunta Krasińskiego; 10. Sen śród zabawek; 11. Smutek [Judasz]; 12. Studium olejne [Zagadka].

Wydania w czasopismach

2.[JESZCZE FRANCJA NIE ZGINEŁA!]

„Bulletin Polonaise” 1905 nr 207 s. 262-263.

Publikowany na podstawie atg (BJ rkps 9260 III k. 16), który Norwid przesłał Józefowi Bohdanowi Zaleskiemu 25 sierpnia 1870. Gomulicki przypuszcza, że napisany w kilka dni po klęsce wojsk francuskich pod Gravelotte (18 sierpnia 1870), która zdecydowała o losach wojny francusko-pruskiej Inny atg Norwid dostarczył Karolowi Ruprechtowi (los tego atg nie jest znany, Gomulicki miał jego kopię, jej los jednak obecnie także nieznany), który opublikował tekst w „Czasie” (Kraków) 1870 nr 201. Trzeci atg Norwid przesłał Adamowi Potockiemu do Krzeszowic (obecnie: Archiwum Państwowe m. Krakowa i Województwa Krakowskiego).

1907

Wydania w czasopismach

1. TADEUSZ PINI. Z POŚMIERTNYCH UTWORÓW CYPRIANA NORWIDA

„Pamiętnik Literacki” R. VI: 1907 z. 1-4 s. 104-111.

HAMLET AKT PIERWSZY SCENA DRUGA – tekst przekładu Norwida na s. 106-111. Atg: BLwów nr 133 k. 47-51 (niegdyś Biblioteka Pawlikowskich). Tekst napisany w 1855 i przesłany Mieczysławowi Pawlikowskiemu w tym lub na początku następnego roku.

OBYCZAJE – atg przesłany Mieczysławowi Pawlikowskiemu 28 października 1858: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 (obecnie nr 571/p.8) k. 35. Wiersz napisany wczesną jesienią 1858. Jego późniejsza wersja jako *Sens-świata* trafiła potem do zbioru *Vade-mecum*.

DUCH ADAMA I SKANDAL – druk na s. 105; wiersz napisany pod wpływem awantury na pogrzebie Adama Mickiewicza, gdy emigrant Franciszek Jaźwiński przed kościołem pw. św. Magdaleny 21 stycznia 1856 rzucił się z kijem na gen. Władysława Zamoyskiego. Motto: Mt 18, 6. Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 s. 34. Inny przekaz tegoż wiersza: *Duch Adama* w liście Norwida do Teofila Lenartowicza z 23 stycznia 1856 (DW XI, 41): atg tegoż listu spłonął w Warszawie w 1944.

OBYCZAJE

FRAGMENT PRZEKŁADU „HAMLETA” – w komentarzu Piniego: „Autograf tego przekładu obejmuje trzy arkuszyki prążkowanego papieru listowego, formatu 203 i 184 mm; pierwszy z nich nie ma znaku wodnego, dwa inne mają obcięty nieco napis wodny: LaCROIX FRERES. Tekst pisany atramentem, drobnym, wyraźnym pismem – nagłówki scen i imiona występujących osób dopisane ołówkiem. Cztery pierwsze kartki szczelnie zapisane (dowód, że na tym praca się urwała), a dziewiątej stronicy na pisane u góry atramentem, ale pismem o innym już charakterze niż kartki poprzednie: »Tłumaczyłem z oryginału 1855 lata – ile tu jest, P. Pawlikowskiemu ofiaruję« / Norwid” (s. 104).

2. CYPRIAN NORWID: ASSUNTA (CZYLI SPOJRZENIE). POEMA. Oprac. Józef Kallenbach

„Przewodnik Naukowy i Literacki”(Lwów) T. XXXV: 1907 z. 11 s. 961-988.

Pdr tekstu. Wydawca korzystał z atg (BJ 9259 k. 1-31) oraz z odpisu Dionizego Zaleskiego. Wyd. nast.: osobna odbitka powyższego wydania – Cyprian Norwid. *Assunta*. Lwów 1908 (zob. dalej). Trudno jednoznacznie ustalić, kiedy powstał poemat. Norwid zostawił aż trzy roczne daty. Pierwsza: 1870 w przekreślonej sygn. poniżej tekstu pieśni I oraz w datacji po

tekście pieśni IV, poniżej napisu: „Koniec poematu Assunta”. Druga: 1877 – to wynik przerobienia daty we wspomnianej sygn. Trzecia: 1879 – z przerobienia daty umieszczonej po tekście całego poematu. Trzon zasadniczy tekstu powstał w 1870. Potem Norwid wracał do tekstu kilkakrotnie. Gomulicki uzasadnia, że zmiany wprowadzone w 1879 dotyczyły głównie poszerzenia tekstu o 2 karty przypisu *Spojrzenie ku Niebu*. Zob. PWSz III, 743-744. Takie wyjaśnienie przyjmuje także DW III, 555.

3. Z NIEWYDANYCH PISM SEWERYNA GOSZCZYŃSKIEGO. Oprac. Kazimierz Woźnicki

„Pamiętni Literacki” 1907 nr 1-4 s. 249-256.

Memoriał napisany zapewne pod wpływem jakiegoś zagadnienie postawionego przez Seweryna Gałęzowskiego. Gomulicki przyjmuje, że tekst powstał na przełomie 1850/1851, gdy Norwid utrzymywał bliższe relacje z Gałęzowskim. Atg znajdujący się niegdyś w posiadaniu Wacława Gasztowtta w Paryżu zaginął (ocalała tylko reprodukcja jego pierwszej strony). Składał się z 4 arkuszy białego papieru in quarto (3 arkusze włożone w czwarty, w sumie 16 stonic), które były obłożone w rodzaj okładki – arkusz grubego papieru z adresem: „à Monsieur le Docteur Gałęzowski. Boulevard des Italiens. Hôtel de Bade. Paris. Zapł.”, oraz zapis obcej ręki: „Elikubracje C. Norwida”. Pdr (jako tekst Goszczyńskiego).

4. HENRYK BIEGELEISEN. NIEZNANY LIST CYPRIANA NORWID DO MATEUSZA GRALEWSKIEGO

„Kurier Lwowski” 1907 nr 116.

Pdr listu Norwida do Gralewskiego z 1866 (Paryż), zob. PWSz IX, 271.

5. K.W.[KAZIMIERZ WOŹNICKI]. POEZYJE CYPRYANA NORWIDA.

„Tygodnik Ilustrowany” 1907 nr 45 (z 9 listopada) s. 907.

POŻEGNANIE. OSTATNI RAPSOD BÉRANGERA - poniżej tekstu druk. napis: „Tłumaczyłem w Dzień Zaduszny, 1857, w Paryżu”. Obok publikacja innego wiersza Norwida *Marionetki*. Zanotowany przypis odnoszący się do podtytułu, nie wykluczone, że pochodzi od poety, a nie – jak np. sądzi Gomulicki – od wydawcy, czyli Woźnickiego: „Beranger. Dernières chansons de P. J. Beranger de 1834 a 1851. Paris, Perrotin, 1857, in 8,

str. 371”. Przekład wiersza *Adieu* J. P. Bérangera, fr. poety przełomu XVIII/XIX w. Atg wiersza zaginął.

MARIONETKI – wiersz przesłany Ludwikowi Nabelakowi 28 czerwca 1861. ”. Obok publikacja innego wiersza Norwida, a właściwie jego tłumaczenia Pożegnania Berangera (zob. obj. wyżej). Powyżej tekstów poety reprodukcja obrazu Dante Gabriela Rosseti’ego *Senne marzenie Dantego*. Poniżej natomiast uwaga edytora: „Oryginały poezji niniejszych znajdują się w archiwum Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu. Pierwszą pt. Marionetki przesłał Ludwikowi Nabelakowi, o czym świadczy dołączona do rękopisu koperta z adresem: *Monsieur Louis de Nabelak aux Batignolles rue S-t George Nr 38. Paris*; na wewnętrznej stronie koperty napis następujący: *Oto, co damie znudzonej mówilem mową wiążaną, a zapomniałem ci powtórzyć*. Wiersz drugi: *Pożegnanie*, przekład z Berangera, zapewne z tych samych pochodzi papierów”.

6. CYPRYAN NORWID. NOC TYSIĄCZNA DRUGA

„Krytyka. Miesięcznik poświęcony sprawom społecznym, nauce i sztuce” (Kraków). Pod redakcją Wilhelma Feldmana. R. IX: 1907 T. II. z. 9 (wrzesień) s. 159-172 oraz z. 10 (październik) s. 238-248.

Publikacja poprzedzona jest (z. 9 s. 159) krótkim wstępem edytorskim na temat rękopisu z BJ, wymiarów, stanu zachowania atg. Publikacja ta za podstawę ma atg znajdujący się w BJ sygn. 6100 II k. 1-16 + 2 nlb., wraz z dołączonym biletem wizytowym Antoniego Zaleskiego (treść owego biletu przytoczona została we wspomnianym wstępie). Ta wersja atg, jak podawał sam Norwid, skażona była licznymi błędami i usterkami. Przypisy wydawcy, umieszczone pod tekstem zasadniczym, notują stan danego miejsca tekstu w atg, *informacjami* typu: „Wyraz dopisany u góry”, „Wyrazy podkreślone w rękopisie” czy „Cała ta »kwestia« Rogera podkreślona dwoma kreskami z boku”. Na s. 248 (z. 10 pisma) poniżej zasadniczego tekstu dramatu napis druk: „Koniec – nocy tysięcznej drugiej: pisałem 1850”.

Zob. także opis atg Nocy w dziale ATG. Pdr (na podstawie odpisu-czystopisu, później w redakcji „Dziennika Literackiego”): później PZ C, 1-42.

7. ROMAN ZRĘBOWICZ. Z TEKI POŚMIERTNEJ CYPRYANA NORWIDA

„Słowo Polskie” (wydanie popołudniowe) 1907 nr 309 (z 6 listopada) s. 4.

SPARTAKUS – poniżej tekstu napis oraz sygn. druk.: „Pisałem 1857. CYPRYAN NORWID”. Przy wierszu uwaga edytora, że w zbiorach po Julianie Kołaczkowskim, „znanym badaczu historii rytownictwa w Polsce, znaleźliśmy nieznaną autograf Cypryana Norwida p.n. „Spartakus”, pisany w Paryżu r. 1857. Autograf ten był poprzednio własnością p. Aleksandra Bolesława Brzostowskiego, byłego konserwatora zbiorów J. I. Kraszewskiego w Dreźnie i znanego wydawcy „Przewodnika encyklop. życia praktycznego” – przeszedł następnie wraz z bogatą spuścizną rękopiśmienną naszych romantyków i ich epigonów drogą kupna w posiadanie śp. Juliana [Kołaczkowskiego]”. Dalej mowa o znalezieniu luźnej kartki z mottem do wiersza Rozmowa umarłych oraz akwafortie *Alleluja* (1857), o której istnieniu Zrębowicz dowiedział się od Jana Bołoz-Antoniewicza. Wiersz *Spartakus* pochodzi z grudnia 1857 i stanowi reakcję na słynną krytyczną recenzję *Gladiatorów* Teofila Lenartowicza pióra Juliana Klaczki. Motto: łac. sentencja, „Gdy zabrakło miejsca (koła, świata)...”. Atg: Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich rkps 5976 III.

8. DWA LISTY NORWIDA [N.N.]

„Słowo” (Warszawa) 1907 nr 326.

Publikacja dwu listów Norwida do Karola Krasieńskiego: 1. Paryż, październik 1858 (zob. i por. PWSz VIII, 355-357) oraz 2. Paryż, sierpień? 1860 (zob. PWSz VIII, 342-343). Rzecz poprzedzona krótkim anonimowym wstępem.

1908

Druki osobne

1. WYBÓR POEZYJ. Zebrał i objaśnieniami opatrzył Roman Zrębowicz.

Lwów 1908. Księgarnia Polska B. Połonieckiego, 16° ss. VIII, 188, nlb. 2 tabl. 1.

Portret poety według akwaforty Fr. Siedleckiego.

Jest to pierwszy pośmiertny wybór poezji Norwida – wydany w druku zwartym. W sumie przynosi 58 wierszy drobnych oraz fragmenty *Promethidiona* oraz cykl *Wita Stosa pamięci*. 42 utwory przedrukowane za wydaniem autorskim, pozostałe 18 – za ich publikacjami autorskimi. Na okładce reprodukcja ryciny *Alleluja*.

Układ: 1. Na zgon Poezji; 2. Epoka warszawska; 3. Pierwsza epoka paryska; 4. Z Ameryki; 5. Druga epoka paryska; 6. Klaskaniem mając... Na końcu tomu „Dodatek”, zawierający przepisy poety (s. 147-151) oraz objaśnienia wydawcy (s. 152-168).

Zawartość [wiersze]: Na zgon poezji (s. V-VIII; objaśnienia s. 152) wraz z dopiskiem epistolarnym do wiersza: Paryż 1877 (zob. i por. PWSz X, 100 list nr 924); Do *** (Inc.: „Póki w cienistych kniejach...” s. 3-5 (objaśnienie s. 152); Dumanie (Inc.: „Bawicie się, śmiejecie się...” s. 6-80 (objaśnienie s. 152-153); Pożegnanie s. 9-13 (objaśnienie s. 153); Moja piosnka (Inc.: „Źle, źle zawsze i wszędzie...” s. 17-18 (objaśnienie s. 153-154); To rzecz ludzka!... s. 19-22 (przypis Norwida s. 147; objaśnienie s. 154); Pamiętka s. 23; W pamiętniku L. A. (Improwizacya) s. 24-25; Do mego brata Ludwika s. 26-27 (objaśnienie s. 155); Z listu do Włodzimierza Łubieńskiego s. 32-33 (przypisy Norwida s. 147-148; objaśnienie s. 155-156); Rzeczywistość i marzenia s. 34-37 (przypis Norwida s. 148; objaśnienie s. 156); Italiam! Italiam! s. 38 (objaśnienie s. 157); Jesień s. 41 (objaśnienie s. 157); List s. 42-44 (objaśnienie s. 157); Vendôme s. 45-50 (objaśnienie s. 157); Nad grobem Julii Capulleti w Weronie s. 51 (objaśnienie s. 157-158); Scherzo: Morituri te salutant veritas s. 52-54 (objaśnienie s. 158); Klątwy s. 55 (objaśnienie s. 158-159); Pieśń od ziemi naszej s. 56-57 (objaśnienie s. 159); O historyi s. 58-61 (objaśnienie s. 159); Z Promethidiona [Fragment] s. 62-64 (przypisy Norwida oraz fragment Epilogu s. 148-149); Polka s. 67-71 (objaśnienie s. 159); Moja piosnka (Inc.: „Do kraju tego...” s. 72-73 (objaśnienie s. 160); List z Ameryki do M. Trembickiej (Inc.: „Pierwszy list, co mnie doszedł...” s. 74-76 (objaśnienie s. 160); Z „Estetycznych zarysów siedm” (Wstęp. – I. Piękno. – II. Ewangelista. – V. Krytyk ex profess. – VI. Manieryzm. – VII. Profan) s. 79-82 (przypisy Norwida s. 149-150; objaśnienie s. 160-162); Duch Adama i skandal s. 83 (s. 162); Spartakus s. 84-85 (objaśnienie s. 162); Do Nikodema Biernackiego s. 86-87 (objaśnienie s. 163); Do Tytusa Maleszewskiego s. 88; Czasy s. 89; Obyczaje s. 90-91 (objaśnienie s. 163); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego s. 92-93 (objaśnienie s. 164-165); Z listu do Walentego Pomiana Z. [fragment III] s. 94-95 (przypis Norwida s. 150; objaśnienie s. 165); Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku s. 96-97 (objaśnienie s. 165); Żydowie polscy s. 98-99 (objaśnienie s. 165); Wzroki. Przypowieść s. 100-102 (objaśnienie s. 165); Odpowiedź s. 103-104 (objaśnienie s. 165-166); Toast. Fantazyja s. 105-107 (objaśnienie s. 166); Do Pompejusza. Oda Horacego s. 108-109 (przypis Norwida s. 151; objaśnienie s. 166); Post scriptum s. 110; Wielkość s. 111-112; Bezimienni s. 113; Na zapytanie: Czemu w konfederatce. Odpowiedź s. 114; Do Wroga. Pieśń s. 115 (objaśnienie s. 167); Fortepian Szopena s. 116-120 (objaśnienie s. 167); Encyklika

Obleżonego. Oda s. 121 (objaśnienie s. 167); Z cyklu „Vade-mecum” (objaśnienie s. 167): I. Laur dojrzały s. 122; II. Ironia s. 122-123; III. Litość s. 123; IV. Idee i prawda s. 124-125; V. Pielgrzym s. 125; VI. Nerwy s. 126-127; W pamiętniku (z prologu do Fantazji: „Za kulisami”) s. 128-131 (objaśnienie s. 167); Jeszcze Francya nie zginęła! s. 132 (objaśnienie s. 167); Rymy dorywcze (objaśnienie s. 167): I. Dedykacya s. 133-135; II. Echa czasu s. 135-136; III. Ciemność s. 136; „Czemu?” s. 137-138; Klaskaniem mając... s. 139-143 (objaśnienie s. 168).

2. CYPRIAN NORWID: ASSUNTA (CZYLI SPOJRZENIE). POEMA

Oprac. Józef Kalenbach. Lwów 1908.

Osobna odbitka wyd. z: „Przewodnik Naukowy i Literacki”(Lwów) T. XXXV: 1907 z. 11 s. 961-988. Wydawca korzystał z atg (BJ 9259 k. 1-31) oraz z odpisu Dionizego Zaleskiego. Tekst sporządzono na podstawie atg.

Wydania w książkach

3. CYPRIAN NORWID. SŁODYCZ. TRAGEDIA W SCENIE JEDNEJ

Wieczory polskie. Rocznik dla starszej młodzieży. Pod red. Tadeusza Piniego. Lwów 1908 s. 38-43.

Utwór napisany przez Norwida przypuszczalnie w 1856. Los atg nieznan. Pdr: „Dziennik Literacki” (Lwów) 1857 nr 29 (z 10 marca) s. 236-237.

4. ADAM KRECHOWIECKI. O CYPRIANIE NORWIDZIE. PRÓBA CHARAKTERYSTYKI. PRZYCZYNKI DO OBRAZU ŻYCIA I PRAC POETY NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ RĘKOPIŚMIENNYCH

„Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV z. 1 (814) s. 52-84; z. 2 (815) s. 295-342; z. 3 (816) s. 514-548.

Zob. opis pierwodruków w druku zwarty tej pozycji w 1909 oraz przedruk poszerzony w „Gazecie Lwowskiej” 1908 nr 265-269 oraz 1909 nr 1-34.

DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIGO W RZYMIE 1847-o („Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV s. 81-83) – pdr pośmiertny przygotowany przez A. Krechowieckiego w artykule *O Cypryanie Norwidzie. Próba charakterystyki. Przyczynki do obrazu życia i prac poety na podstawie źródeł rękopiśmiennych*. Pod tekstem wiersza sygn. i napis druk.: „Cypryan Kamil Norwid / w Rzymie 1847 r.”. Następnie przedrukowany w książce tegoż: *O Cyprianie Norwidzie* (Lwów 1909 T. IV s. 66-68). Tekst wiersza posiada także atg: BJ rkps 9260 III: „Autografy C. Norwida z papierów po J. B. Zaleskim” k. 1-2 (zob.).

AMEN (LEGENDA) („Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV s. 83-84) – pdr pośmiertny przygotowany przez A. Krechowieckiego w artykule *O Cypryanie Norwidzie. Próba charakterystyki. Przyczynki do obrazu życia i prac poety na podstawie źródeł rękopiśmiennych*. Pod tekstem wiersza sygn. i napis druk.: „Cypryan Kamil Norwid / w Rzymie 1847 r.”. Następnie przedrukowany w książce tegoż: *O Cyprianie Norwidzie* (Lwów 1909 T. IV s. 68-69). Tekst wiersza posiada także atg: BJ rkps 9260 III: „Autografy C. Norwida z papierów po J. B. Zaleskim” k. 3-4 (zob.).

MARMUR-BIAŁY („Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV s. 315-316) – pdr pośmiertny przygotowany przez A. Krechowieckiego w artykule *O Cypryanie Norwidzie. Próba charakterystyki. Przyczynki do obrazu życia i prac poety na podstawie źródeł rękopiśmiennych*. Następnie przedrukowany w książce tegoż: *O Cyprianie Norwidzie* (Lwów 1909 T. IV s. 113-114). Tekst wiersza posiada także atg: BJ rkps 9260 III: „Autografy C. Norwida z papierów po J. B. Zaleskim” k. 5. (zob.). Tekst utworu był publikowany po raz drugi w tymże roku: w „Gazecie Lwowskiej” R. 98: 1908 nr 292 (z 20 grudnia).

AERUMNARUM PLENUS („Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV s. 327-328) – pdr pośmiertny, przygotowany do druku przez Adama Krechowieckiego; artykuł: *O Cypryanie Norwidzie. Próba charakterystyki. Przyczynki do obrazu życia i prac poety na podstawie źródeł rękopiśmiennych. źródeł rękopiśmiennych*. Następnie przedrukowany w książce tegoż: *O Cyprianie Norwidzie* (Lwów 1909 T. I s. 139-140). Pierwodruk przygotowano zapewne na podstawie atg: BJ rkps 9260 III: „Autografy C. Norwida z papierów po J. B. Zaleskim” k. 6.

MODLITWA (Inc.: „Przez wszystko do mnie...”) („Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV z. 3 s. 547) – pdr pośmiertny, przygotowany do druku przez Adama Krechowieckiego, w artykule: *O Cypryanie Norwidzie. Próba charakterystyki. Przyczynki do obrazu życia i prac poety na podstawie źródeł rękopiśmiennych. źródeł rękopiśmiennych*. Następnie przedrukowany w książce tegoż: *O Cyprianie Norwidzie* (Lwów 1909 T. I s. 241, 242). Atg tego wiersza – BJ rkps 9260 III: „Autografy C. Norwida z papierów po J. B. Zaleskim” k. 8.

[COŚ TY ATENOM ZROBIŁ, SOKRATESIE] („Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV s. 539-540) – pdr pośmiertny, przygotowany do druku przez Adama Krechowieckiego, w artykule: *O Cyprianie Norwidzie. Próba charakterystyki. Przyczynki do obrazu życia i prac poety na podstawie źródeł rękopiśmiennych. źródeł rękopiśmiennych*. Następnie przedrukowany w książce tegoż: *O Cyprianie Norwidzie* (Lwów 1909). Atg: BJ rkps 9260 III k. 11-12 w liście Norwida do Józefa Bohdana Zaleskiego pisanym między 9 a 12 stycznia 1856 (DW XI, 39). Norwid przesłał utwór Józefowi Bohdanowi Zaleskiemu 10 stycznia – tekst dotyczył gorzkich refleksji, związanych z przygotowaniem do uroczystego pogrzebu Mickiewicza, którego ciało przywieziono do stolicy Francji dzień wcześniej. Pośmiertny pdr w opracowaniu Adama Krechowieckiego: „Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV s. 539-540.

5. ADAM KRECHOWIECKI. O CYPRIANIE NORWIDZIE. PRÓBA CHARAKTERYSTYKI. PRZYCZYNKI DO OBRAZU ŻYCIA I PRAC POETY NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ RĘKOPIŚMIENNYCH

„Gazeta Lwowska” 1908 nr 265-299 oraz zob. „Gazeta Lwowska” 1909 nr 1-34.

Ta sama pozycja druk. w: „Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV z. 1 (814) s. 52-84; z. 2 (815) s. 295-342; z. 3 (816) s. 514-548. Zob. opis pierwodruków w druku zwarty tej pozycji w 1909.

MARMUR-BIAŁY („Gazeta Lwowska” R. 98: 1908 nr 292 (z 20 grudnia) – jest to drugi pośmiertny pdr. Zob. obj. wyżej. Pierwszy pdr został wydany przez A. Krechowieckiego w artykule *O Cyprianie Norwidzie. Próba charakterystyki. Przyczynki do obrazu życia i prac poety na podstawie źródeł rękopiśmiennych*. Następnie przedrukowany w książce tegoż: *O Cyprianie Norwidzie* (Lwów 1909 T. IV s. 113-114). Tekst wiersza posiada także atg: BJ rkps 9260 III: „Autografy C. Norwida z papierów po J. B. Zaleskim” k. 5. (zob.).

6. CYPRIAN NORWID. ITALIAM! ITALIAM!

„Dodatek Literacki i Artystyczny” do „Dziennika Poznańskiego” 1908 nr 9 (z 12 stycznia) s. 1 dodatku, s. 9 Dziennika.

Tekst do edycji przygotował Bolesław Erzepki. Atg tego wiersza w Muzeum im. Ks. Józefa Jarzębowskiego w Licheniu (Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej).

7. TADEUSZ SMOLEŃSKI. EGIPSKIE NORWIDIANA

„Ateneum Polskie” (Lwów) 1908 T. II nr 1 (kwiecień) s. 105-115.

Edycje niektórych tekstów Norwida, zwłaszcza listów, z komentarzem edytora. Publikacja listów do Józefa Bohdana Wagnera: 1. Paryż, 1876 (zob. PWsz X, 73 nr listu 892; 2. Paryż, 23 grudnia 1877 nr listu 935 oraz 3. Paryż, maj 1881? (zob. PWsz X, nr listu 983) oraz 7 listów do Mieczysława Geniusza: 1. Paryż, luty 1878 (zob. PWsz X, 113); 2. Paryż, st. poczt. 26 sierpnia 1878 (zob. PWsz X, 120); 3. Paryż, 10 grudnia 1879 (zob. PWsz X, 138); 4. Paryż, koniec sierpnia 1881 (zob. PWsz X, 159-160); 5. Paryż, st. poczt. 9 stycznia 1882 (zob. PWsz X, 165) oraz 6. Paryż, kwiecień 1882? (zob. PWsz X, 173). Teksty wraz z komentarzem autora, powstałym na podstawie relacji Mieczysława Geniusza. Prócz listów są tu także pdr tekstów:

NA „KAZANIE SKARGI” JANA MATEJKI (s. 111) - Gomulicki wskazuje, że wiersz ten „podyktowany [był] podczas którejś wizyty Norwida w domu Wagnerów, najprawdopodobniej [sic!] w latach 1875-1876” (PWsz II, 403). Autorki Kalendarza datują go z kolei na maj 1865 (II, 204), powołując się na późniejszą relację Mieczysława Geniusza, odnotowaną właśnie w artykule Tadeusza Smoleńskiego: „Kiedy na Wystawie Powszechnej w Paryżu¹ wystawiono obraz Matejki *Kazanie Skargi*, Norwidową uwagę zwróciło, że kaznodzieja ma zamknięte usta. Ułożył też satyryczny wierszyk z tego powodu zanotowany przez przyszłą żonę p. Geniusza, pannę Wandę Wagnerówną. Satyra to nie na Matejkę, lecz na ówczesne społeczeństwo polskie.” Jednakże Kalendarz nie jest pewny, co do tych przesunięć w zakresie dat rocznych, podkreślając, że kontakty Norwida z Wandą Wagnerówną datuje się dopiero od 1873 (Kalendarz II, 204). Trzeba tu przyjąć zatem – przy braku stosownej dokumentacji – dotychczasowe wskazania, czyli lata 1875-1875. Wydanie wiersza przez Smoleńskiego oparte na odpisie tekstu dokonany przypuszczalnie przez Wandę Wagner: BPAU rkps 2234 k. 113. DZIENNIKARSTWO I PUBLICYSTYKA. NOWY ORGAN (s. 114) – istnieje przekaz atg tego tekstu w: BN IV 6291 k. 52 verso. Atg sporządzony został w latach 1873-1876 dla Mieczysława Geniusza (kilka przekazów tego wiersza, zob. ATG). A nadto: rękopiśmienny przekaz Mieczysława Geniusza: BN IV 6291 k. 51.

[O TY, JAK^{kolwiek} SŁAWA LAUREM DARZY...] – tekst oparty na ustnym przekazie Mieczysława Geniusza. Jest to urywek wiersza skierowanego do Józefa Ignacego Kraszewskiego, pisanego jesienią 1879, związanego z jubileuszem Kraszewskiego (październik 1879).

„SKAŁA-BOLMIROWEJ poemat słowieński – zdawałoby się, iż ze wtórej połowy VII° stulecia – nowo odkryty” (s. 106-107) – pdr wiersza. Na podstawie atg: BPAU rkps 2234 k. 103-104. Atg w papierach po Mieczysławie Geniuszu, który wszedł w posiadanie dokumentu przypuszczalnie za sprawą swoich teściów Józefostwa Wagnerów. Czas powstania: 1878.

[DO JÓZEFA INGACEGO KRASZEWSKIEGO] (INC.: „Co lat pięćdziesiąt buty honorowe...”) (s. 113) – tekst zdefektowany w tej publikacji (niepełny). Jest to żartobliwa fraszka napisana z okazji jubileuszu Józefa Ignacego Kraszewskiego, który odbył się w Krakowie w październiku 1879. Losy atg nie są znane. Pdr w całości: PZ A, 730. Istniał odpis atg w papierach po Mieczysławie Geniuszu – jego los także nie jest znany (zob. pisze o tym Przesmycki: DZ A, 729-730. Czas powstania: genezę utworu można kojarzyć tylko z krakowskimi obchodami jubileuszu Kraszewskiego (3-7 października 1879).

[MAŁŻEŃSKA RECEPТА] (s. 114-115) – pdr wiersza. Na podstawie odpisu atg w papierach po Mieczysławie Geniuszu: BPAU rkps 2234 k. 121. Zapis recytacji Norwida lub odpis z nieznanego atg dokonany przez Wandę Wagner. Dowód autorstwa: Juliusz Wiktor Gomulicki, odnosząc się głównie do realiów biograficznych (przyjaźń Norwida z Wagnerami i Geniuszami) oraz związki stylistyczne i motywiczne wiersza z innymi utworami poety (DZ II, 231 oraz PWsz II, 405). Czas powstania: przy braku dokumentacji, trudna do ustalenia. Gomulicki przyjmuje: 1878 (analogicznie jak *Skala-Bolmirowej*).

8. BOLESŁAW ERZEPKI. CYPRIANA NORWIDA PISMA ZAPOMNIANE.

„Dodatek Literacki i Artystyczny” do „Dziennika Poznańskiego” 1908 nr 281 (z 6 grudnia) z. 13

MENEGO. WYJĄTEK Z PAMIĘTNIKA – pdr: „Goniec Polski” (Poznań) 1850 nr 139 (z 13 grudnia) s. 1-2 (s. 543-544 w numeracji rocznikowej). Atg zaginął. Gomulicki wskazuje, że tekst powstał w 1850, a jako terminus ad quem przyjął początek grudnia (PWsz XI, 65, 206).

9. CYPRIANA NORWIDA PISMA ZAPOMNIANE. Zebrał i objaśnieniami zaopatrzył Bolesław Erzepki

„Dodatek Literacki i Artystyczny” do „Dziennika Poznańskiego” 1908 nr 292 (z 20 grudnia) s. 11.

SŁOWO ZGODY – Jest to polemiczna reakcja Norwida na paryską korespondencję Juliana Klaczki („Goniec Polski” 1851 nr 22 z 28 stycznia), atakującego młodą emigrację polską we Francji. Losy atg nie są znane. Pdr: „Goniec Polski” 1851 nr 31.

Druk pierwszy od 1851 tekstu Z PAMIĘTNIKA. [O ZEMŚCIE]. Poniżej tekstu sygn. druk.: „C.K.N.”. Felieton Norwida poświęcony narodowych „pojęć nasiennych”, zwłaszcza skupiony na pojęciu zemsty. Losy atg nie są znane. Los atg nie jest znany. Pdr: „Goniec Polski” 1851 nr 29 (z 5 lutego) s. 1-2.

10. JÓZEF JANKOWSKI. Z TEKI POŚMIERTNEJ C. N.

„Świat” 1908 nr 23-24.

O RZEŹBIARZACH FLORENCKICH DZIŚ ŻYJĄCYCH – jest to pdr tzw. pierwszego atg, który Norwid przesłał swojemu bratu Ksaweremu. Rzec napisał między lutym a kwietniem (1845, nie później jednak niż do 10 kwietnia). Tekst tzw. drugiego rękopisu został przesłany do redakcji „Biblioteki Warszawskiej”, gdzie ukazał się: 1846 T. I z. 1 (styczeń) s. 197-203. Trzeci miała dostać ponoć Klementyna Hoffman – los tego rękopisu nie jest znany.

11. CYPRIAN NORWID. PRZYCZYNEK DO „RZECZY O WOLNOŚCI SŁOWA” / LIST (DO MIECZYŚŁAWA PAWLIKOWSKIEGO [Do druku podał Michał Pawlikowski]

„Lamus” 1908/1909 z. 1 (zima) s. [111-114] / s. [115].

PRZYCZYNEK – jest to aktualny politycznie przyczynek do dwu fragmentów poematu IX w. 77-128 oraz XII w. 162-209, napisany pod wpływem obserwacji związanych z Komuną Paryską. Napisany zatem w 1871. Poeta przesłał tekst Mieczysławowi Pawlikowskiemu z myślą o wydaniu go w „Kraju”. Motto z XIII pieśni *Rzeczy o wolności słowa* (w. 188). Atg był u Pawlikowskiego – Michał Pawlikowski (syn Mieczysława) miał go wypożyczyć Zenonowi Przesmyckiemu. Dalsze losy rękopisu nie są znane.

LIST DO MIECZYŚŁAWA PAWLIKOWSKIEGO, Paryż 12 marca 1859. Atg tego listu zachował się BLwów nr 133 k. 19-21. Jest to list gratulacyjny z powodu ślubu Pawlikowskiego z Heleną z Dzieduszyckich.

1909

Druki osobne

1.CYPRIAN NORWID. O JULIUSZU SŁOWACKIM. W SZEŚCIU PUBLICZNYCH POSIEDZENIACH. Z dodatkiem rozbioru „BALLADYNY” i portretem autora. Według wydania paryskiego z r. 1861

Warszawa 1909. Wydawnictwo „Sfinks” 8°, ss. VIII, 72. Odbitka z: „Sfinks” 1908.

Portret Norwida według akwaforty Fr. Siedleckiego. Okładka J. Rembowskiego. Tekst stanowi przedruk pdr.

2.CYPRIAN NORWID. O JULIUSZU SŁOWACKIM. W SZEŚCIU PUBLICZNYCH POSIEDZENIACH. (Z dodatkiem rozbioru BALLADYNY). 1860

Kraków 1909. Wydanie wtóre, niezmienione. Geberthner i Wolff, 16°, ss. nlb. 4, 111. Książnica Naukowa i Artystyczna.

Podobnie jak to wyżej wyd. oprate na pdr.

Wydania w książkach

3.ADAM KRECHOWIECKI. O CYPRIANIE NORWIDZIE. PRÓBA CHARAKTERYSTYKI. PRZYCZYNKI DO OBRAZU ŻYCIA I PRAC POETY NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ RĘKOPIŚMIENNYCH

T. I-II. Lwów 1909. Gubrynowicz i Syn.

Jest to wydanie książkowe publikacji, która ukazywała się w 1908 oraz 1909 w odcinkach w prasie warszawskiej oraz lwowskiej: „Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV z. 1 (814) s. 52-84; z. 2 (815) s. 295-342; z. 3 (816) s. 514-548 oraz „Gazeta Lwowska” 1909 nr 1-34 oraz 1908 nr 265-299 oraz 1909 nr 1-34.

W krytyczny tekst autor włączył ponad 40 listów Norwida do Józefa Bohdana Zaleskiego: 1. Paryż, 10 lutego 1850; 2. Paryż, 22 listopada 1850; 3. Paryż, 29 listopada 1850; 4. Paryż, 9 czerwca 1851; 5. Paryż, 6 grudnia 1851; 6. Paryż, 8 stycznia 1852; 7. Paryż, ok. 10 stycznia 1852; 8. Paryż, 7 lutego 1852; 9. Paryż, 7 marca 1852; 10. Paryż, na krótko przed 11 kwietnia 1852; 11. Paryż, 11 czerwca 1852; 12. Paryż, 17 czerwca 1852; 13. Fontainebleau, 24 lipca 1852; 14. Londyn, sierpień – wrzesień 1854; 15. 12 stycznia 1856; 16. 20 lutego 1858; 17. Koniec lutego 1858; 18. 6 października 1858; sierpień? 1861; 19. Koniec maja 1867; 20.

Przed 27 marca 1869; 21. kwiecień? 1869; 22. Kwiecień 1869; 23. Ok. 27 maja 1869; 24. 5 lutego 1870; 25. Początek sierpnia? 1871; 26. sierpień? 1871; 27. 15 września 1871; 28. 19 września 1871; 29. 22 września 1871; 30. Wrzesień – październik? 1871; 31. Ok. 1 stycznia 1872; 32. 1 listopada 1872; 33. 10 listopada 1872; 34. 19 listopada 1872; 35. Paryż, 24 lutego 1880; 36. Paryż, st. poczt. 30 listopada 1882 oraz fragmenty lub z wyimkami listy”: 37. Rzym, 24 kwietnia 1848; 38. Paryż, 6 stycznia 1851; 39. Paryż, st. poczt. 5 grudnia 1882. Nadto list do Michaliny Dziekońskiej-Zaleskiej z czerwca 1855; do Leonarda Niedźwieckiego (?) z II połowy stycznia 1868; do Marii Trębickiej z czerwca 1855; do Karola Zamoyskiego ze stycznia 1867 oraz do Władysława Zamoyskiego: 1. Paryż, styczeń 1852; 2. Luty 1864 oraz 3. wnet po 6 czerwca 1867.

Pdr następujących tekstów prozą: Poznańskie 1846-1848 s. 149-153; Nota o konieczności presji moralnej II s. 157-159; Nota z dziewięciu paragrafów s. 161-167; Dziewięć zaspokojonych pytań s. 168-175; Co to jest Ojczyzna? s. 188; O portrecie i przeznaczeniu jego s. 211-213.

Wydania w czasopismach

4. Z NIEZNANYCH PISM CYPRYANA NORWIDA: WIDOWISKA W OGÓLE UWAŻANE. Oprac. Z[anon] P[rzesmycki]

„Literatura i Sztuka” R. III: 1909 nr 1 (3 stycznia) Dodatek do Nr 3 „Nowej Gazety” s. 1-2.

Gomulicki uważa, że szkic *Widowiska w ogóle uważane* powstał w okresie: sierpień – wrzesień 1852. A za jego dopełnienie uznaje wiersz *Do J. K. na pamiątkę Paryża*. Atg niegdyś był w posiadaniu p. Felicji z Chęcińskich Przyrembel w Warszawie (spuścizna po J. Komorowskim) zaginął podczas II wojny światowej – jego losy nie są znane. Atg: „dwa luźne arkusze, zapisane na wszystkich ośmiu stronicach” (tamże) – notuje Przesmycki.

5. ADAM KRECHOWIECKI. O CYPRIANIE NORWIDZIE. PRÓBA CHARAKTERYSTYKI. PRZYCZYNKI DO OBRAZU ŻYCIA I PRAC POETY NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ RĘKOPIŚMIENNYCH

„Gazeta Lwowska” 1909 nr 1-34 [pierwsza część tej publikacji w: „Gazeta Lwowska” 1908 nr 265-299).

Ta sama pozycja druk. w: „Biblioteka Warszawska” 1908 T. IV z. 1 (814) s. 52-84; z. 2 (815) s. 295-342; z. 3 (816) s. 514-548. Zob. opis pierwodruków w druku zwarty tej pozycji w 1909.

6. WILA ZYNDRAM-KOŚCIAŁKOWSKA. PIĘĆ LISTÓW NORWIDA

„Rocznik Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie” 1909 T. 3.

Publikacja fragmentów listów do Zofii Węgierskiej oraz do Jana Szwańskiego.

1910

Druki osobne

1.CZARNE I BIAŁE KWIATY. Zebrał i przedmową opatrzył Roman Zrębowicz

Lwów 1910. Księgarnia Polska B. Połonieckiego, 16° ss. XXXV, 253, tabl. 1 (portret poety).

Jest to pierwszy wybór pism prozą Norwida, oparty w większości przypadków na tekstach ogłoszonych lub sugerowanych przez Zenona Przesmyckiego w „Chimerze”.

Zawartość: Wstęp edytora. CZĘŚĆ I: Garstka piasku; Cywilizacja; Bransoletka; „Ad leones”; Tajemnica lorda Singelworth; Stygmat – CZĘŚĆ II: Krytycy i artyści; Memoriał o Młodej Emigracji; Czarne kwiaty; Białe kwiaty; Ostatnia z bajek; Milczenie.

2.ŻYWOT BENVENUTA CELLINIEGO WŁASNORĘCZNIE SPISANY WE FLORENCJI. Przełożył i opracował Stanisław Machniewicz. Warszawa [1910] cz. III s. 112-118 (bez Wstępu Norwida) tekst przekładu Norwida: *Benvenuta Celliniego „Capitolo fatto in prigione e lode di detta prigione”*.

Atg tłumaczenia Norwida znajduje się w zespole rękopisów tekstów przeznaczonych dla „Pokłosia”. Posiadaczem tych pism był Edmund Bojanowski, redaktor „Pokłosia”: Archiwum Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej w Dębicy (B-I-I), Przesmycki uważał, że tłumaczenie [*Pochwały więzienia*] Celliniego powstało w końcu 1846 po wyjściu Norwida z więzienia berlińskiego (PZA, 777-779). Bogdan Zakrzewski przybliżał czas powstania utworu do czasu jego pdr w „Pokłosiu” (*Norwid w „Pokłosiu” Edmunda Bojanowskiego.* „Pamiętnik Literacki” L: 1959 s. 586-593). Gomulicki

nieznacznie przesuwiał ten czas na jesień 1855. Datę przed 10 czerwca 1855 – co wynika z korespondencji poety – przyjmuje także Stefan Sawicki (DW III, 447) oraz autorki Kalendarza (Kalendarz I, 584). Pdr: *Pokłosie. Zbieranka literacka na korzyść sierot*. V: 1856 (recte: 1857) s. 185-196.

Wydania w czasopismach

3.C. K. NORWID PISMA NIEZNANE. OPRAC. BOLESŁAW ERZEPKI

„Literatura i Sztuka”. Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 24 (12 czerwca) s. 369-370.

[POD PRZEKŁADEM Z „BOSKIEJ KOMEDII”] – pdr wiersza w dziale: „Z niedrukowanych wierszy C. K. Norwida podał dr. Bolesław Erzepki”. Wiersz umieścił Norwid w *Modlitewniku*, pod tekstem fragmentu przekładu *Czyśćca* Dantego. Kopię atg sporządził Zenon Przesmycki: BN IV 6324 k. 277 verso. Pod tekstem pdr na s. 370 sygn. druk.: „C.N.”.

4.C. K. NORWID PISMA NIEZNANE. OPRAC. BOLESŁAW ERZEPKI

„Literatura i Sztuka” Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 26 (z 26 czerwca) s. 402-404.

EPOS-NASZA. 1848 – pdr. Losy atg nieznane. Pod zasadniczym tekstem na s. 404 po lewej sygn. druk.: „*Cyprian Kamil*.”, po lewej zapis: „1848”. W pdr tytuł: „Epos-nasza”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznane*, niżej porządkowa cyfra arabska: „1”. Przed tekstem Norwida tekst edytora, wskazujący, że będzie on sukcesywnie drukował nie wydane przez poetę wiersze, które trafiły do poznańskiej prasy, m.in. „*Gońca Polskiego*”. Utwory te gromadził głównie Władysław Bentkowski, a zebrane i ułożone – jak wskazywał Erzepki – „starannie pomiędzy pozostałymi po Wład. Bentkowskim papierami, stanowią [...] obecnie własność domowego archiwum JWPana Szambelana Cegielskiego w Poznaniu”. Pod tekstem uwaga edytorska: „Od wydrukowania powyższego wiersza mógł także powstrzymać W. B. względu na zawarte w nim zbyt wyraźne aluzje do osobistych stosunków Z. Krasieńskiego. Odpis tekstu uskutecznił

własną ręką poety na listowym arkuszy ku, 20,6 cm. wys., 13,3 cm szer. Początkowa litera (Z) nakreślona starannie i ozdobiona rysunkiem z rozwiniętym proporcem”.

5.C. K. NORWID. PISMA NIEZNANE. Oprac. Bolesław Erzepki

„Literatura i Sztuka” Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 28 (z 10 lipca) s. 1-3.

„CONFREGIT IN DIE IRAE SUAE...” (PSAL.) (FRASZKA) – pdr. Losy atg nie są znane. Pod tekstem na s. 2 napis druk.: „Pisałem w Europie 1850” oraz sygn. druk.: „*Cypryan Kamil*”. Tekst do druku przygotował Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „2” (dalej pod „3” wiersz Norwida *Koncept a Ewangelia*). Motto: łac. zapis Ps 99, 5. Pod tekstem oraz poniżej napisu i sygn. przypis do wyrazu Kabbalah, podpisany inicjałami: P.W. oraz uwaga edytorska: „Tekst niniejszego wiersza pisany jest na kartce (odcięta połowa listowego arkuszyka) 20,3 cm. wys., 13,5 cm. szer.”.

KONCEPT A EWANGELIA – pdr. Losy atg nieznanne (zaginiony). Pod tekstem pdr Norwida sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid 1851*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „3” (wcześniej pod „2” wiersz poety *Confregit in Die Irae Suae*). Pod całym tekstem informacja edytora: „Wiersz ten pisany na kartce zwyczajnego papieru, 18,3 cm. wys., 12,2-4 cm szer. Słowa, kursywą w druku oddane, podznaczone są przez autora podwójną kreską. U dołu pod tekstem wiersza dopisał jeszcze Norwid te do redaktora W. B. skierowane wyrazy: »korekty na Boga!«”. Chodzi tu o błąd zecerski przy pdr wiersza *Do księgarza*, którego tytuł wydrukowano jako: *Do księgarzy* (zob. i por.). Motto: C. Norwid *Słowotwór* w. 7-9 (wiersz włączony do gawędy *Pół-listu* zob.). Adresatem dedykacji („Fraszka Karolowi Balińskiemu przypisana”) - był działacz polityczny i red. czasopisma poznańskiego „*Krzyż a Miecz*”, gdzie Norwid w tym okresie publikował kilka swoich wierszy. Przy wierszu wydrukowano także dopisek epistolarny – adres DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO (Paryż, najpóźniej 3 marca 1851, zob. PWSz VIII, 130 nr listu 114).

6. C. K. NORWID. PISMA NIEZNANE. Oprac. Bolesław Erzepki

„Literatura i Sztuka” Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 30 (z 24 lipca) s. 464-467.

FRASZKA (!) (PETERSBURSKO-WIEDENSKIM PAPISTOM PRZYPISANA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem na s. 404 po lewej sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „4”. Pod tekstem uwaga edytorska: „Wiersz ten pisany jest na arkuszyku listowego papieru, 20,3 cm. wys. 13,5 cm. szer. Arkuszyk złożony we formę listu i opatrzony adresem: Monsieur Bentkowski par Berlin à Posen / (en Prusse). / Stemple pocztowe (podajemy tylko pierwszy i ostatni): Paris 31 Oct./51 – Aug./3.11”. Stemple wskazują, że wiersz został wysłany do Poznania 31 października, ale podobnie – jak inne fraszki poety – nie wydrukowano jej już w „Gońcu Polskim”, który zamknięto 1 stycznia 1852.

POSIEDZENIE (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem na s. 466 po lewej sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „5”. Pod tekstem uwaga edytorska: „Wiersze nr 5-8 mieszczą się wszystkie na jednym arkuszyku papieru, 21,1 cm. wys., 15 cm. szer. / Adres: à Monsieur Ladislas / Bentkowski / par Berlin à Posen (en Prusse). / Stemple pocztowe: Paris /6/Nov./51 – Aug. /9/11”. Wiersz wysłany przez Norwida do Poznania 6 listopada 1851.

SIŁA ICH. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem na s. 466 po lewej sygn. druk.: „*Cypryan Kamil.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „6”. Powyżej uwaga edytorska: zob. obj. wyżej. Wiersz wysłany przez Norwida do Poznania 6 listopada 1851.

PEWNOŚĆ. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem na s. 466 po lewej sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „7”. Powyżej uwaga edytorska: zob. obj. wyżej. Wiersz wysłany przez Norwida do Poznania 6 listopada 1851.

DOBRA-WOLA. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem na s. 466 po lewej sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „8”. Powyżej przy tekście Posiedzenia, drukowanym wraz z *Dobłą-Wolą* uwaga edytorska: zob. obj. wyżej. Wiersz wysłany przez Norwida do Poznania 6 listopada 1851.

7.C. K. NORWID. PISMA NIEZNANE. Oprac. Bolesław Erzepki

„Literatura i Sztuka” Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 31.

MIŁOŚĆ. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznane*, niżej porządkowa cyfra arabska: „9”. Wiersz wysłany do Poznania przez Norwida 22 listopada 1851.

PASCHA. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznane*, niżej porządkowa cyfra arabska: „10”. Wiersz wysłany do Poznania przez Norwida 22 listopada 1851.

PRZESZŁOŚĆ I PRZYSZŁOŚĆ. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznane*, niżej porządkowa cyfra arabska: „11”. Wiersz wysłany do Poznania przez Norwida 22 listopada 1851.

ZDROWY SĄD. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznane*, niżej porządkowa cyfra arabska: „12”. Wiersz wysłany do Poznania przez Norwida 22 listopada 1851.

DUCHÓW-WALKA. (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid.*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznane*, niżej porządkowa cyfra arabska: „13”. Wiersz wysłany do Poznania przez Norwida 22 listopada 1851.

8.C. K. NORWID. PISMA NIEZNANE. Oprac. Bolesław Erzepki

„Literatura i Sztuka” Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 32 (z 7 sierpnia) s. 497-499.

DO HENRYKA... (FRASZKA) - pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „14”. Pod tekstem uwagi edytora: „Wiersz ten wystosowany, jak domyślamy, do Henryka Podchoroskiego, mieści się na luźnej ćwiartce listowego papieru 23 cm. wys., 18,8 cm. szer. Ćwiartka złożona we formę listu i opatrzona adresem: Monsieur Ladislas Bentkowski par Berlin / à Posen (en Prusse). Stemple pocztowe: Paris 26/Nov./51. – Aug./29/11”. Wiersz wysłany przez Norwida z Paryża do Poznania 29 listopada.

ODPOWIEDŹ DO WŁOCH... (FRASZKA) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „14” [sic!] – powinno być „15”. Pod tekstem uwagi edytora: „Wiersz Odpowiedź do Włoch pisany jest na kartce listowego papieru, 18,8 cm. wys, 12,5 cm. szer. Z tyłu adres: à Monsieur Ladislas / Bentkowski/ par Berlin/ à Posen. Stemple pocztowe: Paris/29/Nov./51. – Aug./2/12”. Wiersz wysłany przez Norwida z Paryża do Poznania 29 listopada.

9. C. K. NORWID. PISMA NIEZNANE. Oprac. Bolesław Erzepki

„Literatura i Sztuka” Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 33 (z 14 sierpnia) s. 513-515.

KWIRYTY! FRASZKA – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*C.K. Norwid*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „17”. Pod tekstem uwagi edytora: „Wiersz *Kwiryty* pisany jest na świstku papieru, 13,9 cm. wys., 13,2 cm. szer. Wysłał go Norwid do Wład. Bentkowskiego zapewne w jakimś osobnym liście. Datę powstania tego wiersza odnosimy do r. 1851”.

W ALBUMIE HR.*** FRASZKA (!) – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cypryan Kamil Norwid*”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „18”. Pod tekstem uwagi edytora: „I ten wiersz niezawodnie powstał jeszcze w ciągu 1851 roku. Pisany na luźnej kartce listowego papieru, 20,7 cm. wys., 13,4 cm. szer.”.

BEMA PAMIĘCI ŻAŁOBNY-RAPSOD – pdr oparty na atg, którego obecne losy nie są znane. Pod zasadniczym tekstem sygn. druk.: „*Cyprian Kamil Norwid*.”. Tekst do druku przygotował, opierając się na atg Bolesław Erzepki w dziale: *C. K. Norwid Pisma nieznanne*, niżej porządkowa cyfra arabska: „16”. Pod tekstem uwagi edytora: „Wiersz ten napisał Norwid na luźnej ćwiartce listowego papieru, 26,9 cm. wys., 20,2 cm. szer. Ćwiartka złożona we formę listu i opatrzona adresem: Monsieur Ladislas / Bentkowski / par Berlin à Posen. Stemple pocztowe: Paris/1/Dec./51 – Ausg./4/12”. Wiersz wysłał Norwid w liście z Paryża do Poznania 1 grudnia 1851. Motto: łac. tekst pochodzi z: Cornelius Nepos. *Żywoty sławnych mężów* XXIII 2.

10. C. K. NORWID. PISMA NIEZNANE. Wydał dr. Bolesław Erzepki.

„Literatura i Sztuka” Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 36 s. 561-563.

DO OBYWATELA JOHNA BROWN – w seryjnej edycji nieznanych pism Norwida wiersz ma poz. 19. Pod tekstem po lewej napis druk.: „1859”, po prawej sygn. druk.: „*Cyprian Norwid*.”. W uwadze edytorskiej Erzepki odnotował: „Niniejszy utwór pisany jest na luźnej kartce listowego papieru, 20,7 cm. wys., 13,9 cm. szer.”. Obecnie atg wiersza uznaje się za zaginiony. Prócz tego tekstu obok druk innych wierszy: *Sariusz* oraz *Do współczesnych (Oda)*.

SARIUSZ – w seryjnej edycji nieznanych pism Norwida wiersz ma poz. 20. Pod tekstem po prawej sygn. druk.: „*Cyprian Norwid*.”. W uwadze edytorskiej Erzepki odnotował: „Wiersz p.n. *Sariusz* odnosi się treścią swoją do obywatelskiej i patriotycznej działalności Andrzeja Zamojskiego (1800-1875) [...] Napisał go Norwid na arkuszyku listowego papieru, 20,6 cm. wys., 13,2 cm. szer. Na adresie figurują nazwiska W. Bentkowskiego i hr. Cieszkowskiego: Monsieur Ladislas Bentkowski / Monsieur le Comte Cieszkowski/à Posen /en Prusse. Widocznie ta posyłka, na wypadek nieobecności w Poznaniu Bentkowskiego, miała być doręczona A. Cieszkowskiemu”. Atg obecnie zaginiony. Prócz pdr tekstu *Sariusza* druk innych wierszy: *Do obywatela Johna Brown* (zob. wyżej) oraz *Do współczesnych (Oda)* (zob. niżej).

DO SPÓŁCZESNYCH (ODA) – w seryjnej edycji nieznanych pism Norwida wiersz ma poz. 21. Pod tekstem po prawej sygn. druk.: „*Cyprian Norwid*.”, po lewej napis druk.: „1867 Novembris / Parisiorum Luteciae”. W uwadze edytorskiej Erzepki odnotował: „[...] wiersz pisany jest na arkuszyku listowego papieru, 20,5 cm. wys., 13 cm. szer. Na czwartej stronie

tego samego arkuszyka czytamy niezmiernie ciekawą i oryginalną notatkę Norwida, dorywczo tu ołówkiem zapisaną [...]”. Notatka zaczyna się od słów (w formie tytułu lub hasła): „ZAWSZE MAZUREK!” i dalej: „Ani Polacy ani język polski nie mają pojęcia [...], pod tekstem sygn. druk.: „C.N.”. Prócz pdr tekstu *Ody* druk innych wierszy: *Do obywatela Johna Brown* oraz *Sariusz* (zob. wyżej). Wiersz *Do współczesnych* pochodzi przypuszczalnie z 1867 i jest odpowiedzią na krytykę twórczości Norwida z lat 1866 i 1867: zwłaszcza Władysława Nehringa, Antoniego Małeckiego oraz Józefa Ignacego Kraszewskiego.

1911

Druki osobne

1. WYBÓR POEZYJ. Zebrał i objaśnieniami opatrzył Roman Zrębowicz.

Lwów 1911. Wydanie drugie przejrane i pomnożone. Księgarnia Polska B. Połonieckiego, 16° ss. nlb. 2, 259, nlb. 1. Tabl. 1 (portret poety wg akwaforty Franciszka Siedleckiego).

Okładka A. S. Procajłowicza. Jest to nowe wydanie o zmienionym układzie edycji z 1908. Wzbogacone zostało o 17 wierszy drobnych oraz o przekład z Celliniego.

Zawartość: Na zgon Poezyi (elegia) s. 1 (objaśnienia edytorskie s. 239); EPOKA WARSZAWSKA: Pismo s. 5-7 (s. 239); Do^{***} [Inc.: „Póki w cienistych kniejach...”] s. 8-10 (s. 239-240); Dumanie [Inc.: „Bawicie się, śmiejecie...”] s. 11-13 (s. 240); Wieczór w pustkach (Fantazja) s. 14-20 (s. 240); Pożegnanie [Inc.: „Żegnaj was o lube ściany...”] s. 21-25 (s. 240). NA TUŁACZCE: Moja piosnka [Inc.: „Źle, źle zawsze i wszędzie...”] s. 29-30 (s. 241); To rzecz ludzka!... s. 31-34 (s. 241-242); Pamiątka s. 36; W pamiętniku L. A. (Improwizacja) s. 37-38; Do mego brata Ludwika s. 39-44 (s. 242-243); Z listu do Włodzimierza Łubieńskiego s. 45-47 (s. 243-244); Psalm wigilii s. 48-50 (s. 244); Marmur biały s. 51-52 (s. 244); Rzeczywistość i marzenia s. 53-56 (s. 244); Epos – nasza s. 57-61 (s. 244); Italiam! Italiam! s. 62 (s. 244-245); PIERWSZA EPOKA PARYSKA: Jesień s. 64-65 (s. 245) List s. 66-68 (s. 245); Vendome s. 69-74 (s. 245); Nad grobem Julii Capulleti w Weronie s. 75 (s. 245); Scherzo: Morituri te salutant veritas s. 76-78 (s. 246); Aerumnarum plenus s. 79-80 (s. 246); Klątwy s. 81 (s. 246-247); Pieśń od ziemi naszej s. 82-83 (s. 247); Bema pamięci żałobny-rapsod s. 84-85 (s. 247); „Confregit in die irae suae...” (Fraszka) s. 86-88 (s. 247); Promethidion. Rzecz w dwóch dyalogach z epilogiem s. 89-124 (s. 247);

Fraszka (!) [Inc.: „Dewocja krzyczy...”] s. 126; Do księgarzy s. 127; Modlitwa [Inc.: „Przez wszystko do mnie...”] s. 129-130 (s. 247). Z AMERYKI: Polka s. 133-137 (s. 248); Moja piosnka [Inc.: „Do kraju tego...”] s. 138-139 (s. 248); List z Ameryki do M. Trembickiej [Inc.: „Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy...”] s. 140-142 (s. 248). DRUGA EPOKA PARYSKA: [Pogrzeb historyczny] [Inc.: „Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...”] s. 145-147 (s. 248); Duch Adama i skandal s. 148 (s. 248-249); Z „Estetycznych zarysów siedm” s. 149-154 (s. 249-250); Spartakus s. 155-156 (s. 251); Do Nikodema Biernackiego s. 157-158 (s. 251-252); Do Tytusa Maleszewskiego s. 159; Czasy s. 160; Obyczaje s. 161-162 (s. 251); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego s. 163-164 (s. 251-252); Z listu do Walentego Pomiana Z. s. 165-167 (s. 253); Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku s. 168-169 (s. 253); [List do B. Zaleskiej] [Inc.: „Był taki: co Dziecięciem zjawił się na świecie...”] s. 170-171 (s. 253); Żydowie polscy s. 172-173 (s. 253); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy s. 174 (s. 253); Wzroki (Przypowieść) s. 175-177 (s. 253); Odpowiedź s. 178-179 (s. 253-254); Toast (Fantazja) s. 180-182 (s. 254); Do Pompejusza (Oda Horacego) s. 183-184 (s. 254); Post scriptum s. 186 (s. 254); Wielkość s. 187-188 (s. 254); Bezimienni s. 189 (s. 254); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź s. 190-191 (s. 254); Do wroga. Pieśń s. 192 (s. 254); Fortepian Szopena s. 193-197 (s. 255); Memento s. 198-199; Encyklika Oblężonego. Oda s. 200 (s. 255); Z CYKLU „VADE-MECUM” (objaśnienia edytorskie s. 255): I. Laur dojrzały s. 201; II. Ironia 201-202; III. Litość s. 202; IV. Idee i prawda s. 203-204; V. Pielgrzym s. 204; VI. Nerwy s. 204-205; W pamiętniku (z prologu do fantazji „Za kulisami”) s. 207-210; Jeszcze Francya nie zginęła! s. 211; Rymy dorywcze s. 212-217; Benvenuta Celliniego „Capitolo fatto in prigione e lode di detta prigione” s. 219-229 (s. 255-256). KLASKANIEM MAJĄC... s. 231-235 (s. 255). DODATEK. OBJAŚNIENIA WYDAWCY s. 236-256. SPIS RZECZY s. 257-259.

Wydania w czasopismach

2. CYPRIAN NORWID. TEOFILOWI. Odpowiedź na 4 wiersze

„Gazeta Wieczorna” (Lwów) 1911 nr 99 (z 15 kwietnia).

Tu pod innym tytułem: *Przyjacielowi poecie*. Wyżej jeszcze adnotacja tytułowa: „Z nieznanymi wierszami Cyprjana Norwida”. Publikacja anonimowa. Wiersz Teofilowi powstał jesienią 1855 i dedykowany był Lenartowiczowi, który wkrótce opuścił Paryż, udając się do

Rzymu. Przed wojną J. W. Gomulicki – jak sam twierdzi – sporządził kopię atg, który w 1944 przypadł w Bibliotece Krasińskich w Warszawie. Zob. PWSz I, 357. Po raz pierwszy tekst wg atg: RW 36-39. Inne wydania: Tygodnik „Ilustrowany” 1933 nr 22 (z 28 maja) s. 426 – tu druk w opracowaniu Stanisława Pigonia pt. *Nieznane wiersze Norwida* wraz z dwoma innymi tekstami: *Na przyjazd T. Lenartowicza do Fontainebleau* oraz *Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj*.

3. CYPRIAN NORWID. MONOLOG

Pdr: Przegląd Powszechny T. CIX: 1911 s. 181-182.

Jest to ostatnie ogniwo *Modlitewnika* dla Włodzimierza Łubieńskiego. Odpis atg wiersza sporządził Zenon Przesmycki (atg obecnie zaginiony): BN IV 6324 k. 278.

4. MODLITEWNIK

Redakcja „Przeglądu Powszechnego” [Kraków 1911]. 8° knl. 2 rys. 3.

Osobna wkładka na kredowym papierze, dołączona do „Przeglądu Powszechnego” T. CIX: 1911 nr 327. Jest to fragment *Modlitewnika* dla Włodzimierza Łubieńskiego: Ps 4, Ps 31, Ps. 37 (z inicjałami Norwida). Całość miał wydać drukiem poznański drukarz Antoni Fiedler, który ogłosił osobny prospekt (nakład 350 egz. po 30 marek za egz. ozdobiony 11 barwnymi ilustracjami wg rysunków Norwida): edycji jednak nie doprowadził do druku (z powodu małej ilości proskrybentów) oraz z powodu wybuchu I wojny światowej.

1912

Druki osobne

CYPRIAN NORWID. PISMA ZEBRANE

Wydał Zenon Przesmycki. Okładka oraz dodatki artystyczne w całym wydaniu pochodzą wyłącznie z rysunkowej, malarskiej, rzeźbiarskiej i sztycharskiej spuścizny Cypriana Norwida. Karty tytułowe, inicjały, nagłówki oraz przerywniki rysował Adam Póltawski. Warszawa – Kraków 1911 (recte: 1912-1914). Nakład Jakuba Mortkowicza. Druk W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie . 16°

1-2. TOM A: PISMA WIERDZEM DZIAŁ PIERWSZY. CZ. 1-2 [w dwu woluminach]. Warszawa – Kraków [recte: 1912] ss. XVI nlb. 2, 1110, nlb. 2 portret autora (według obrazu olejnego Panteleona Szyndlera). Tabl. 23. Rys. w tekście 2. Podobizn autografów 4.

CZEŚĆ 1 (do s. 492). Zawartość: Kilka słów wstępnych. – Wykaz treści porządkowy. – Dostrzeżone omyłki, które przed czytaniem poprawić należy. – Juwenilia z czasopism zebrane. 1840-1846 [24 utwory]. – Krąg ideowy „Niewola” – „Promethidion”. 1848-1863 [17 utworów]. – Harfa, czyli Liryczna i okolicznościowa część poezji z tejże epoki. 1847-1863 [104 utwory].

Teksty: Dumanie s. 1-5 (przypisy wydawcy s. 741-742); Sieroty s. 5-9 (s. 742-743); s. Noc s. 9-11 (s. 743); Wspomnienie wioski s. 11-15 (s. 743-744); Skowronek s. 15-17 (s. 744-745); s. Marzenie. Fantazja s. 17-24 (s. 745); Do^{***} s. 24-27 (s. 745-747); Wieczór w pustkach. Fantazja s. 27-33 (s. 747-749); Pismo s. 33-36 (s. 749-750); Dumanie [II] s. 36-39 (s. 750-752); Wspomnienie s. 46-48 (s. 752-755); Do wieśniaczki s. 48-49 (s. 755-756); Pożegnanie s. 49-54 (s. 756-758); Pióro s. 55-56 (s. 758-761); Adam Krafft s. 56-58 (s. 762-763); Do mego brata Ludwika s. 58-64 (s. 763-765); To rzecz ludzka... s. 64-68 (s. 765-766); Moja piosnka [I] s. 68-70 (s. 766-767); W pamiętniku L. A. s. 70-71 (s. 767-768); Pamiętka s. 71-72 (s. 768-769); Czyściec – pieśń ósma s. 72-75 (s. 768-774); Italiam! Italiam! s. 75-76 (s. 774-776); Benvenuta Celliniego „Capitolo fatto in prigione e lode di detta prigione” s. 76-87 (s. 776-783); Wigilia (Legenda dla przyjaciół) s. 91-93 (s. 784-786); Jeszcze słowo (czyniącym pokój przypisane) s. 93-96 (s. 787-790); s. Pieśni społecznej cztery stron s. 96-116 (s. 790-794); List s. 116-119 (s. 794-795); Vendôme s. 119-124 (s. 795-797); Mogił starych budowa s. 124-125 (s. 797-798); O historyi (Dyalog) s. 125-130 (s. 798-800); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem. Przez autora „Pieśni społecznej czterech stron” s. 130-179 (s. 800-822); Próby (jako wstęp do Zarysów obyczajowych pięciu) s. 180-184 (s. 822-825); Pięć zarysów s. 184-211 (s. 826-827); Nieskończony. (Dyalog z porządku dwunasty) s. 211-215 (s. 828-830); Wita Stosa pamięci estetycznych zarysów siedm s. 215-223 (s. 831-832); Niewola i Fulminant s. 223-263 (s. 832-841); Rozmowa umarłych s. 263-269 (s. 841-843); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o s. 273-275 (s. 844-846); Wesele. Powieść s. 277-284 (s. 846-848); Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) s. 285-287 (s. 848-851); Psalm Wigilii s. 287-289 (s. 851-852); Boskiej komedji Danta pierwsza i druga pieśń O piekle s. 289-300 (s. 853-856); Epos-nasza s. 300-304 (s. 856-859); Do władcy Rzymu s. 304-305 (s. 859-864); Czasy s. 305-306 (s. 864-867); Jesień s. 306 (s. 866-867); Pieśń od ziemi naszej s. 307-308 (s. 368-373); Klątwy s. 309 (s. 873-875);

Aerumnarum plenus s. 309-311 (s. 875-878); Modlitwa s. 311-312 (s. 878-880); Od rezultatów mylnego zamętu... s. 312-313 (s. 880-881); Dookoła ziemi naszej s. 313-314 (s. 881-882); Scherzo s. 314-316 (s. 882-885); „Confregit in die irae suae...” (Fraszka) s. 316-318 (s. 885-886); Częstochowskie wiersze s. 318-328 (s. 886-892); Słowotwór s. 328-329 (s. 892); Bądź wola Twoja s. 329-330 (s. 893); Do Moskali-Słowian s. 330-331 (s. 893-894); Do księgarzy s. 331-332 (s. 894); Fraszka (!) [Jeśli ma Polska pójść...] s. 332-333 (s. 894-895); Fraszka (!) Petersbursko-Wiedeńskim papistom przypisana s. 333-335 (s. 895-896); Fraszka (!) [Dewocja krzyczy...] s. 335 (s. 896-897); Koncept a Ewangelia s. 335-336 (s. 898); Fraszki: Posiedzenie – Siła ich – Pewność – Dobra wola s. 336-338 (s. 898-899); Fraszki: Miłość – Pascha – Przeszłość i przyszłość s. 338-339 (s. 899-900); Fraszki: Zdrowy sąd – Duchów-walka s. 339-340 (s. 900-901); Do Henryka... s. 340-342 (s. 902-905); Kwiryty s. 344-345 (s. 905); Bema pamięci żałobny rapsod s. 345-347 (s. 906-911); Bezimienni s. 347 (s. 911-912); Wielkość s. 348-349 (s. 913-914); Malarz z konieczności s. 349-350 (s. 914); Do Panny Józefy z Korczewa – Do Pani na Korczewie s. 350-354 (s. 914-916); Do J. K. na pamiątkę z Paryża s. 355 (s. 916-917); Z pokładu Marguerity s. 355-356 (s. 917-924); Ale Ty Jeden... s. 356 (s. 924-925); Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy... s. 356-359 (s. 925-926); Smutną zaśpiewam pieśń... s. 359-362 (s. 927-929); Moja piosnka [III] s. 362-363 (s. 929-931); Rzeczywistość i marzenia s. 363-366 (s. 931-935); Polka s. 366-370 (s. 935-938); Trzy strofki s. 370-371 (s. 938-941); [Dwie sceny z tragedii „Juliusz Cezar” Szekspira s. 371-389 (s. 941-948); Hamlet [fragmenty] s. 389-399 (s. 948-952); Coś Ty Atenom zrobił Sokratesie... s. 399-401 (s. 952-958); Duch Adama i skandal s. 401-402 (s. 958-961); Auto-da-fé s. 402-406 (s. 961-962); Krytyka s. 406-411 (s. 962-963); Fiat i vivat s. 412 (s. 963); Do Mieczysława s. 412-413 (s. 963-968); Czy ten ptak kala gniazdo... s. 414 (s. 968-969); [Teatr bez teatru] s. 414-417 (s. 969-970); Echa s. 417-421 (s. 970-972); Pokój s. 421-422 (s. 972-973); W albumie s. 422-423 (s. 973); Znow legendy s. 423-425 (s. 973-974); Autor nieznan s. 425-427 (s. 974-976); W tej powszedniości... s. 427 (s. 976-978); Do której z tych trzech rzeczy... s. 428 (s. 978-979); [I] Odpowiedź [Dumanie] s. 428-429 (s. 979-986); Do Nikodema Biernackiego s. 429-430 (s. 986-987); W komnacie, gdzie Stanisław święty... s. 431 (s. 987-988); A pani cóż ja powiem... s. 431-432 (s. 988-989); Do Tytusa Maleszewskiego s. 432-433 (s. 989-993 na s. 992-993 wiersz: Idącej kupić talerz pani M.); Człowiek s. 433-438 (s. 993-995); Pożegnanie s. 439-440 (s. 995-997); Sława s. 440-444 (s. 997-998); Toast. Fantazja s. 444-446 (s. 998-999); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego s. 447-448 (s. 999-1001); Deotymie odpowiedź [II] s. 448-450 (s. 1001-1002); Dedykacja s. 450 (s.

1002-1003); Odpowiedź s. 451 (s. 1003-1008); Przyjacielowi-poecie s. 451-453 (s. 1008-1009); Szczęsna. Powieść s. 453-468 (s. 1009-1014); Do obywatela Johna Brown s. 468-469 (s. 1014-1019); John Brown s. 470-472 (s. 1019); Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku s. 473-474 (s. 1019-1024); Był taki, co dziecięciem... s. 474-475 (s. 1025); [Deotymie (III)] Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział s. 475-477 (s. 1026-1029); Wczora i ja s. 477 (s. 1029-1030); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy s. 477-478 (s. 1030-1032); Maryonетки s. 478-479 (s. 1032-1033); Żydowie polscy s. 480-481 (s. 1033-1034); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź s. 481-482 (s. 1034-1035); Do Pompejusza – Post-scriptum s. 483-486 (s. 1035-1038); Z Horacyusza [Nie złoto i nie kość słoniowa...] s. 486-488 (s. 1039-1040); Sarjusz s. 488-489 (s. 1040-1041); Buntownicy, czyli stronnictwo wywrotu s. 489-490 (s. 1041); Do wroga. Pieśń s. 490-491 (s. 1041-1042).

Reprodukcje prac plastycznych Norwida: Tęcza s. 16-17 (komentarz s. 1078); Mazur s. 32-33 (s. 1078); Ma queste cose del'amore sono vita e pazzie s. 80-81 (s. 1078-1079); Mój Giovanni w Rzymie s. 112-113 (s. 1079-1080); Chrystus w domu Łazarza w Betanii s. 128-129 (s. 1080); Włodzimierz Łubieński s. 144-145 (s. 1080-1081); Wskrzeszenie Łazarza s. 176-177 (s. 1081); Agar s. 208-209 (s. 1082); Solo s. 240-241 (s. 1082-1085); Norwid-karykaturzysta s. 336-337 (s. 1085); Rozpaczna ucieczka s. 368-369 (s. 1085-1086); Głowa Adama Mickiewicza s. 400-401 (s. 1086); Marya Kalergis (?) s. 464-465 (s. 1086-1087).

CZEŚĆ II (od s. 493): Krąg „Quidam”. 1850-1859 (7 utworów). – Przypisy wydawcy: Uwagi wstępne (s. 707-740; tu fragmenty 7 utworów oraz fragmenty poematu Ziemia) – uwagi o poszczególnych utworach (adresy archiwalne i bibliograficzne, aparat i komentarz; tu fragmenty listów oraz tekst fr. wiersza A Mr J. Komorowski). – Opis dodatków artystycznych (s. 1076-1095). – Skorowidz abecadłowy (s. 1097-1110).

Teksty: Dwa męczeństwa s. 495-498 (s. 1043-1045); Pompeja s. 498-507 (s. 1045-1046); Epimenides. Przypowieść s. 507-519 (s. 1047-1050); Spartakus s. 519-520 (s. 1050-1055); Wzroki. Przypowieść s. 520-522 (s. 1055-1056); Słodycz s. 523-528 (s. 1056-10580); Quidam. Przypowieść s. 528-703 (s. 1058-1075).

Reprodukcje prac plastycznych Norwida: Sforza w więzieniu s. 512-513 (s. 1087-1090); Krasiński s. 528-529 (s. 1090-1092); Dziecię z lilią i lampką rzymską s. 544-545 (s. 1092); Widok leśny s. 560-561 (s. 1092); Niewolnicy żydowscy przy budowie s. 576-577 (s. 1092-1093); Starzec s. 592-593 (s. 1093); Fragment niewiadomej kompozycji [Dwie stare kobiety w chustach...] s. 624-625 (s. 1094); Wnętrze krypty grobowej s. 656-657 (s. 1094); Zaduma s. 672-673 (s. 1094-1095); Scena starorzyska s. 688-689 (s. 1095).

Inedita (teksty): Nieskończony; Do J. K.; A Mr J. Komorowski; Z pokładu „Marguerity”; Ale Ty Jeden; Pokój; Fiat i vivat; Do Meczy-sława; Czy ten ptak kała gniazdo; O tak, wszystko; Autor-nieznany; Do której z tych trzech rzeczy; Takie są głębie; Do Stanisławy Hornowskiej; Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki; Deotymie. Odpowiedź; Odpowiedź Teofilowi Lenartowiczowi; Odpowiedź Jadwidze Łuszczewskiej; Idącej kupić talerz pani M.; trzy poematy i utwory cykliczne oraz dwie dramatyczne miniatury.

W komentarzu edytorskim Przesmycki opublikował po raz pierwszy 9 listów Norwida w całości do: 1. Do Jana i Stanisława Egberta Koźmianów, Paryż, lipiec 1850; 2. Jana Koźmiana, Paryż, ok. 7 listopada; 3. Michaliny Dziekońskiej, Paryż, grudzień 1850; 4. Jana Koźmiana, Paryż, 18 grudnia 1850; 5. Jana Ledóchowskiego, 10 września 1856; 6. Teofila Lenartowicza, styczeń 1859; 7. Michaliny Dziekońskiej 5 grudnia 1869; 8. Łucji Rautenstrauchowej styczeń – luty 1860; 9. N.N. sierpień? 1860 oraz 32 listy w mniejszych lub większych fragmentach (jako cytaty); nr wg. PWSz VIII-X: 4, 7, 84, 123, 165, 222, 246, 256, 259, 292, 300, 317, 324, 339, 34, 353, 354, 359, 383, 416, 464, 465, 472, 479, 486, 497, 498, 521, 569, 595, 733 oraz 1017.

3. PISMA ZEBRANE

TOM C: PISM DRAMATYCZNYCH DZIAŁ PIERWSZY. Wydał Zenon Przesmycki
Warszawa-Kraków 1911 (recte: 1912) ss. III nlb. 5, 468 nlb. 2, VI

Portret autora (akwaforta Tytusa Maleszewskiego). Tabl. 11. Podobizn autografów 3. Druku tomu ukończono 30 marca 1912.

Zawartość: Noc tysięczna druga. Komedya w jednym akcie s. 1-41 (objaśnienia i komentarz edytora s. 385-393); Zwolon s. 43-122 (s. 393-409); Wanda. Rzecz w obrazach sześciu s. 123-161 (s. 409-428); Krakus. Książę nieznan s. 163-244 (s. 428); Za kulisami s. 245-377 (s. 429-455).

Ponadto w przypisach wydawcy Przesmycki opublikował fragmenty 3 listów (numeracja wg. PWSz VIII): 89, 112, 478.

Dodatki artystyczne: I. Ikonografia: 1. Portret Norwida Tytusa Maleszewskiego s. 1 (opis s. 456); 2. Autoportret [Dolce far niente] s. 16-17 (s. 457); II. Prace Norwida: 1. Dolce Far Niente s. 16-17 (s. 457); 2. A było ich dwunastu s. 48-49 (s. 457-458); 3. Christiani ad leones s. 80-81 (s. 458-459); 4. Pan Ksawery Dybowski stolnik bełski w rozmowie z Żydem przed dworkiem w Dębinkach s. 112-113 (s. 459); 5. Wanda s. 144-145 (s. 460); 6. Sybilla s. 176-

177 (s. 460-461); 7. Narada chłopska s. 224-225 (s. 462); 8. Babka s. 272-273 (s. 462); 9. Koty s. 288-289 (s. 462-463); 10. Młoda matka z dzieckiem na ręku s. 304-305 (s. 463); 11. Ecce Deus s. 352-353 (s. 463-464).

Treść: Teksty. – Przypisy wydawcy: Uwagi wstępne (s. 379-385) – uwagi o poszczególnych utworach (s. 465-468). – Opis dodatków artystycznych (s. 456-464). – Skorowidz abecedłowy (s. 465-468). – Prospekt (s. I-IV).

Uwaga: prócz autoportretu *Dolce far niente* wszystkie pozostałe prace plastyczne były tu reprodukowane po raz pierwszy.

Wydania w książkach

4, LISTY ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO. Z autografów wydał Józef Kallenbach

Kraków – Warszawa 1912. T. 1 s. 245-246.

W liście Krasińskiego cytaty z zaginionego listu Norwida do Augusta Cieszkowskiego (Paryż, koniec stycznia 1851), z uwagami Krasińskiego.

Wydania w czasopiśmie

5, BURZA [I] FRAGMENT (inc.: Śmiało, młodzieńcze! chociaż przepaść bliska...)

„Świat. Pismo tygodniowe ilustrowane” R. VII: 1912, nr 29 (z 20 lipca), s. 13.

Tu pt. *Burza*. Pośmiertny pierwodruk w artykule K. Bartoszewicza *Nieznany wiersz Norwida*. Bartoszewicz gromadząc materiały o Kraszewskim natknął się na listy Norwida: „przypomniałem sobie, że mam je przepisane wraz z owym nieznanym jego »fragmentem«, jak utwór ten nazwał sam Norwid w liście do Kraszewskiego” (tamże, s. 13). Edytor informuje, że ów „Fragment” przytacza wraz z listem, „z zachowaniem pisowni oryginału”. Pod tekstem druk sygn.: „Cypryan Norwid.”, niżej napis oraz data druk.: „Warszawa 1841 r. 6 grudnia.”. Pod tekstem wiersza LIST C. NORWIDA DO J. I. KRASZEWSKIEGO (data jak wyżej przy wierszu), DW X, 31. Pod publikacją listu informacja edytora: „[...] utworu nadesłanego sobie Kraszewski w „Atheneum” nie umieścił” (s. 13). Inna wersja tego utworu pierwodruk zob. niżej.

6. LISTY NORWIDA. Z autografów podał Kazimierz Bartoszewicz

„Tygodnik Ilustrowany” 1912 nr 30-31.

Publikacja 10 listów Norwida; w tym jednego listu do Antoniego Zaleskiego z listopada-grudnia 1858 oraz 9 listów do Józefa Ignacego Kraszewskiego: 1. Listopad – grudzień 1858; 2. 28 stycznia 1859; 3. Marzec? 1860; 4. Lato 1861; 5. jesień 1861; 6. Koniec marca 1863; 7. Marzec – kwiecień 1863; 8. 3 kwietnia 1863; 9. Najwcześniej z maja 1863

7. CYPRIAN NORWID. ESTETYCZNE POGLĄDY

„Echo Literacko-Artystyczne” R.I: 1912 nr 1 (październik) s. 31-33.

Pdr – do wyd. oprac. Konstancja Łozińska. Gomulicki uważa, że tekst Norwid napisał w 1881 (PWsz VII, 526) i przesłał go Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu do Hyères. Potem atg przeszedł na własność syna pisarza, Franciszka Kraszewskiego. Od niego zaś trafił do zbiorów BN – tu zaginął (przypuszczalnie spłonął) w 1944.

8. KORESPONDENCJA POETÓW ZEBRANA PRZEZ K. BARTOSZEWICZA. I. LISTY CYPRYANA NORWIDA

„Echo Literacko-Artystyczne” 1912 nr 2 (listopad) s. 151-162.

Bartoszewicz zebrał tu korespondencję głównie skierowaną do Józefa Ignacego Kraszewskiego. W sumie jest tu sześć listów, przy czym dwa pierwsze do redakcji „Gazety Codziennej”, a cztery kolejne do Kraszewskiego, który był redaktorem naczelnym tegoż pisma. Wstęp do publikacji niniejszego zbioru: K. Bartoszewicz s. 151-153. Listy:

1.[Do Redakcji „Gazety Codziennej”] z 14 września 1856; 2.[Do Redakcji „Gazety Codziennej”] [Inc.: Powiedz komu w Nowej Redakcji...]; 3. [Do Józefa Ignacego Kraszewskiego] 1866 Maj; 4. [Do Józefa Ignacego Kraszewskiego] Maj 1866; 5. [Do Józefa Ignacego Kraszewskiego] [Inc.: „Nie mogę byłemu Edytorowi...”] 1866 Maj; 6.[Do Józefa Ignacego Kraszewskiego] [Inc.: „Autorowi *Rachunków* z 1866...”].

9. IGNACY CHRZANOWSKI. Z ALBUMU LENARTOWICZA.

„Sfinks” XX: 1912 z. 12 (grudzień) s. 345.

DO TEOFILA LENARTOWICZA – u dołu po prawej pod tekstem wiersza sygn. druk.: „Cyprian Norwid.” oraz po lewej napis druk.: „1856 marca w Paryżu”. Atg: BPAU rkps 2029

k. 64. Publikacja wiersza wraz z tekstem listu Norwida do Lenartowicza ze stycznia-lutego 1855 (PWsz VIII nr listu 183).

10. A.CH. [ANTONI CHOŁONIEWSKI]. JAN SKRZYNECKI WE WSPOMNIENIACH CÓRKI

„Świat” 1912 nr 11 s. 10.

Pdr [W ALBUMIE ZOFII SKRZYNECKIEJ] – poniżej tekstu data: „Data: 22 stycznia 1847”. Na s. 1 artykułu (czyli s. 7). Rys. Norwida przedstawiający *Złożenie Chrystusa do grobu*. Z dopiskiem druk: „Szkic Norwida ze sztambucha panny Skrzyneckiej”. Na s. następnej cztery rys. Norwida przedstawiające figury starców z brodami oraz dwie kobiety. U dołu dopisek druk.: „Ze sztambuchu panny Skrzyneckiej (Rysunki Norwida)”. Atg wiersza zaginął.

1913

Wydania w książkach

1. POLSKA PIEŚŃ MIŁOSNA. Oprac. JAN LORENTOWICZ

B. m. w. [1913]. Wyd. 1

Przedruk wiersza Norwida *Trzy strofki*. Wyd. 2 publikowano w 1921.

Wydawnia w czasopismach

2. PIAST I JEGO REWOLUCJA. DO J. I. Kraszewskiego

„Echo Literacko-Artystyczne” 1913 nr 5 s. 561-563 [oprac. K. Łozińska]

Przy tekście informacja: w papierach po J. I. Kraszewskim. Na s. 562 w tekście sygn. druk.: „Norwid”, taka sam sygn. druk. na końcu (s. 563): „Norwid”. Jest to część I z trzech części tego tekstu. Część II i III w atg: BJ 9236 III k. 231-232 (II część) oraz k. 233-234 (III część). Pdr części II i III: Stanisław Pigoń. *Norwidiana III*. „Myśl Narodowa” 1935 nr 48 (pt. *Przy czytaniu kronik*). Trudno wskazać, kiedy te zapiski powstały. Gomulicki przypuszcza, że w latach gromadzenia notatek do *Notatnika z historii*, czyli końcówka lat 60., początek 70.

1914Druki osobne**1.CYPRIAN NORWID PISMA ZEBRANE****TOM E: PISM PROZĄ DZIAŁ PIERWSZY OBEJMUJĄCY LEGENDY I NOWELE.**

Wydał Zenon Przesmycki

Warszawa – Kraków 1911 (recte: 1914) ss. III, nlb. 5, 330.

Portret autora (fotografia z 1856). Tabl. II, rys. w tekście 1. Podobizn autografów 2.

Zawartość. Teksty: Garstka piasku. Legenda s. 1-13 (s. 247-255); Bransoletka. Legenda dziesiętnastego wieku s. 15-30 (s. 255-259); Cywilizacja. Legenda s. 31-61 (s. 259-264); Ostatnia z bajek s. 63-88 (s. 264-272); Tajemnica lorda Singelworth s. 89-123 (s. 272-284); Ad leones s. 125-147 (s. 284-291); Stygmat. Nowela s. 149-200 (s. 291-313); Łaskawy opiekun czyli Bartłomiej Alfonsem s. 201-238 (s. 313-315).

Dodatki artystyczne. Ikonografia: 1. Portret Norwida heliografurowy s. 1 (opis na s. 316-318); Autoportret (Ipse ipsum) s. 48-49 (s. 318); Prace Norwida: 1. Na oceanie s. 32-33 (s. 319); 2. C. Norwid Ipse ipsum 1857 s. 48-49 (s. 319-320); 3. Odpoczynek w ucieczce do Egiptu s. 64-65 (s. 320); 4. Zdjęcie z krzyża s. 80-81 (s. 321); 5. Płatki u cysterny s. 96-97 (s. 321-322); 6. Kapitalista s. 144-145 (s. 322); 7. Judyta s. 160-161 (s. 322-323); 8. Spóźniony list s. 176-177 (s. 323); 9. Pythia s. 192-193 (s. 323-324); 10. Za mną, dzieci s. 208-209 (s. 324-325); 11. Chłop s. 224-225 (s. 325-326).

Treść: Teksty (s. 1-240) – Przypisy wydawcy: Uwagi wstępne (s. 241-247) – uwagi o poszczególnych utworach (s. 247-315). – Opis dodatków artystycznych (s. 316-326). – Skorowidz abecedłowy (s. 327-330). – Prospekt (s. I-IV).

Wydanie w książkach

2. PISARTWO / CZUŁOŚĆ / PRZEPIS NA POWIEŚĆ WARSZAWSKĄ / MAŁE DZIECI

Satyra polska. Antologia. Opracował i wstępem opatrzył Jan Lemański. T. II. Warszawa-Lwów [1914] s. 111-112.

PRZEPIS NA POWIEŚĆ WARSZAWSKĄ – zachował się atg tego wiersza: BN IV 6291 k. 46 recto, papiery po Mieczysławie Geniuszu. Czas powstania: trudno określić bliżej poza datą roczną, zaznaczoną w atg – 1879.

Wydania w czasopiśmie

3. STANISŁAW PIGOŃ. NIEZNANY LIST CYPRIANA NORWIDA

„Literatura i Sztuka” dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1914 nr 12 s. 177-179.

Pdr listu Norwida do Teofila Lenartowicza z 19 października 1856. Atg tego tekstu zachował się w BPAU w Krakowie sygn. 2028 T. IV k. 449-450. Kolejne wydania: C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883.* Z autografów zebrał i wydał Stanisław Pigoń. Warszawa 1936 s. 78-80; WP VIII nr 153 oraz PWyb¹V nr 133 oraz PWsz VIII, 295-297 nr listu 227 (komentarz s. 534-535).

4. STANISŁAW PIGOŃ. CYPRIANA NORWIDA KOMENTARZ WŁASNY DO „ZWOLONA”

„Kurier Lwowski” 1914 nr 75.

Jest to pdr listu Norwida do Teofila Lenartowicza (Paryż, sierpień? 1850): bez zdefektowanego zakończenia. Atg BPAU w Krakowie sygn. 2028 T. IV k. 447-448. C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883.* Z autografów zebrał i wydał Stanisław Pigoń. Warszawa 1936 s. 34-35, WP VIII nr 63 oraz PWyb¹V nr 133 i PWsz VIII, 101-102 list nr 89 (komentarz do listu s. 490-491).

1915

Druki osobne

1. TRZY FRAGMENTY EPICKIE CYPRIANA NORWIDA Z ODNALEZIONYCH RĘKOPISÓW POETY ROKU 1915 DO DRUKU PODANE. Autor opracowania: Zenon Przesmycki. Warszawa [1915]. Także w odcinkach w czasopiśmie „Myśl Polska” zob. wyżej. Wydanie trzech poematów Norwida: [*Wędrowny Sztukmistrz*], „*A Dorio ad Phrygium*” oraz *Emil na Gozdawiu* – zob. obj. do wyd. w czasopiśmie „Myśl Polska” zob. niżej.

Wydania w czasopismach

2. [W ALBUMIE JULIANA DŁUŻNIEWSKIEGO]

„Nowa Gazeta” (Warszawa) 1915 nr z 3 kwietnia

Norwid wpisał ten utwór do albumu Juliana Dłużniewskiego, właściciela majątku Dłużniewo (Litwa), który bawił w stolicy Francji w 1858/1859. Gomulicki podaje, że dysponował fotografią atg, który znajduje się obecnie w rękach prywatnych. Druk w „Nowej Gazecie” wraz z tekstem wiersza: *Język-Ojczysty z Vade-mecum* (zob. ATG oraz zob. niżej).

3. JĘZYK-OJCZYSTY

„Nowa Gazeta” (Warszawa) 1915 nr z 3 kwietnia.

Pdr. Czas powstania: najpóźniej w okresie redagowania zbioru. Gomulicki przyjmuje: 1863-1865 (PWsz II, 387). Drukowany w „Nowej Gazecie” wraz z tekstem wiersza [*W albumie Juliana Dłużniewskiego*] (zob. wyżej).

4. SŁUCHACZ

„Nowa Gazeta” (wydanie poranne) 1915 nr 232 (z 23 maja) s. 3.

U góry dedykacja v. podtytuł: „(Do p. Ol. Wagner). 1876”. Druk pod hasłem: „Z nie wydanych utworów Cypryana Norwida”. U dołu po prawej pod tekstem sygn. druk.: „CYPRIAN KAROL[sic!] NORWID”. Po lewej krótka notka edytorska: „[Autograf w liście prywatnym]”. Atg zaginął. Istnieje jedynie kopia atg sporządzona przez Adolfa Sternschussa: BN 6321, k. 285. Wiersz dedykowany pannie Olimpii Wagner (zm. 1925), młodszej córce pianisty, Józefa Bogdana Wagnera.

5. TRZY FRAGMENTY EPICKIE CYPRIANA NORWIDA. Oprac. Zenon Przesmycki

„Myśl Polska” 1915 z. I s. 99-104: *Wędrowny Sztukmistrz*; „Myśl Polska” 1915 z. II s. 265-278: „*A Dorio ad Phrygium*”; „Myśl Polska” 1915 z. III s. 431-37: *Emil na Gozdawiu*. Także osobna odbitka. Zob. wyżej.

[WĘDROWNY SZTUKMITRZ] – jest to pdr tego utworu. Jego atg zachował się w spuściźnie po Teofilu Lenartowiczu: BPAU kodeks 2077 k. 121-124. Dokumenty po Lenartowiczu przekazał Stanisław Leszczyński, jego spadkobierca, Ignacemu Chrzanowskiemu. Ten zaś w 1912 ofiarował je BPAU. Przesmycki i Gomulicki – w oparciu o dane biograficzne i stylistyczne – uważają, że poemat powstał w 1854-1856. Pierwszy skłania się ku 1856, drugi zaś – 1855 (PWsz III, 725-726). W Kalendarz: „najwcześniej w 1855” (Kalendarz I, 602). Sawicki wskazuje na ramowo określoną datę: 1854-1856 (DW III, 442).

„A DORIO AD PHRYGIUM” – jest to pdr tego utworu. Jego atg znajduje się w Archiwum Norwidowskim Zenona Przesmyckiego, który otrzymał go od Wacława Gasztowta: BN I 6314 k. 1-16. Stan badań wskazuje, że tekst powstał w latach 1871-1872. Przesmycki uznaje, że utwór został napisany w 1872 (zob. s. 441-442 lub: *Trzy fragmenty epickie*. Warszawa [1915] s. 52-54). Gomulicki cofa datę o rok, w oparciu o motywiczne konkordancje, jak: list do Cieszkowskiego, *Przyczynek do „Rzeczy o wolności słowa”* czy [*Znicestwienie narodu*]. Są to jednak domysły i hipotezy. Czy poemat został ukończony. Trudno orzec. Do naszych czasów dotrwały 3 pierwsze pieśni i fragment 4.

EMIL NA GOZDAWIU. POEMA – jest to pdr tego utworu. Jego atg przechowywany jest w Arachiwum Norwidowskim Zenona Przesmyckiego: BN I 6315 k. 1-10. Ten otrzymał go od Wacława Gasztowta, prof. Szkoły Polskiej na Batignolles w Paryżu. Gasztowt otrzymał rękopis poematu od Dybowskich, krewnych Norwida. Zenon Przesmycki wszedł w posiadanie atg ok. 1897. Według Gomulickiego dochowany atg nie jest pierwopisem, ale wtóropisem, opartym na bliżej nieznanym brulionie lub wcześniejszym czystopisie (PWsz III, 747). Uważał on, że tekst poematu został napisany wcześniej: w czerwcu – grudniu 1871 (PWsz III, 747-748), co nie kłóci się z opinią Przesmyckiego, który wskazywał, iż atg – który znamy – pochodzi z lat 1878-1879 (przypis do: *Trzy niewydane fragmenty epickie* s. 442). Pdr: tamże, s. 431-437 oraz osobna odb. *Trzy fragmenta epickie* s. 33-43.

1916

Wydania w książkach

1.CYPRIAN NORWID BURZA [I] FRAGMENT (inc.: „Śmiało, młodzieńcze! chociaż przepaść bliska...”)

Polski Kalendarz Piotrogrodzki na rok przestępny 1916. Rocznik Ilustrowany informacyjno-literacki (Praca zbiorowa tych, których los rzucił nad Nową) oraz Księga adresowa Polaków zamieszkałych w Piotrogradzie i okolicy oraz na prowincji. Wydawnictwa rok pierwszy. Pod red. Stanisława Lisowskiego. Nakładem Wacława Zgody. Piotrogród – Moskwa – Kijów 1916 s. 34.

Druk przy artykule Zygmunta Mocarskiego: „Album pewnego literata”. (Opis bibliograficzny). Jest to wersja utworu, który został przez Norwida wpisany do sztambucha Aleksandra Tyszyńskiego (rękopis BN zob.). Tekst wiersza został przedrukowany wraz ze zdjęciem autografu. W komentarzu edytora czytamy m.in., że ten młodzieńczy wiersz Norwida przypomina inny reprodukowany w PZ (T. A cz. I, przy s. 48), pochodzący z „albumu Władysława Wężyka (własność Mariana Morawskiego w Krakowie), ponieważ Norwid tak samo zakończenie wpisuje w poprzek karty, gdyż mu się wzdłuż wiersz nie zamieszcza” (tamże s. 33).

Wydania w czasopismach

2. NIEZNANE UTWORY NORWIDA. Oprac. Zygmunt Mysłakowski
„Sfinks” 1916 nr 6 (90) s. 11-17.

Tu wydano z atg: wiersz *Do L.K.* oraz *Objaśnienia żądane*.

DO L. K. (s. 11-14) – wiersz z listopada 1861. Poeta dodał do niego osobny komentarz pt. *Objaśnienia żądane*, także publikowany przez Mysłakowskiego obok tekstu wiersza (s. 14-16). Atg nie zachował się. Zenon Przesmycki sporządził tylko jego kopię: BN IV 6324 k. 40-41.

OBJAŚNIENIA ŻĄDANE (s. 14-16) – jest to komentarz do wiersza *Do L. K.* – ten komentarz wraz z wierszem przesłał Norwid Ludwice Kuczyńskiej w listopadzie 1861. Atg odnaleziony został w 1916 przez Zygmunta Miłkowskiego i Krystyna Ostrowskiego w Korczewie, w archiwum Kuczyńskich-Ostrowskich. Dokument zaginął w Warszawie w 1939. Był to mały arkusz papieru listowego, zapisany na wszystkich stronach niebieskim atramentem, włożony w drugi arkusz, na którego pierwszej stronie Norwid napisał list. Pod

tekstem listu sygn.: „C.N.”. Kopia atg sporządzona przez Zenona Przesmyckiego: BN IV 6321 k. 40-41.

LIST DO JOANNY KUCZYŃSKIEJ (Paryż, 24 listopada lub 1 grudnia 1861) towarzyszący *Objaśnieniom żądanym*. Atg tego listu zaginął. Wydania następne: WP VI, 206; Do Pani s. 48 oraz PWsz VIII, 455 nr listu 374 (komentarz na s. 575).

1918

Wydania w czasopismach

1. NIEZNANE UTWORY NORWIDA. Oprac. Zygmunt Mysłakowski

„Zdrój” 1918 T. II z. 4 s. 96-102.

[PODRÓŻ PO WYSTAWIE POWSZECHNEJ] (s. 96-101) – niegdyś atg złożony z dwu arkuszy papieru listowego, ponumerowanego u góry niebieską kredką; tekst czarnym atramentem na wszystkich stronicach, wzbogacony rysunkiem przedstawiającym cztery koncentrycznie ułożone elipsy. Atg zaginął w 1939 w warszawskim mieszkaniu Krystyny Ostrowskiej, która wcześniej przywiozła go z Korczewa do Warszawy. Tekst – jak należy przypuszczać – pochodzi z 1867 i powstał niedługo po wizycie Norwida na Wystawie Powszechnej w Paryżu.

DO PANNY JÓZEFY Z KORCZEWA – tekst na s. 101-102. Tekst oparty na pierwszym, zaginionym atg – pierwszej beztytułowej red. wiersza. Pdr: P63 s. 48-49. Wiersz z listopada 1861 skierowany do Józefy Koszutskiej, towarzyszki marszałkowej Kuczyńskiej, nauczycielki jej trzech córek.

2. Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. Podał do druku Bolesław Erzepki

„Zdrój” 1918 T. V z. 3 s. 58-61.

Druk z rys. Norwida przedstawiającym portret starca, zw. niegdyś *Autoportretem sygnetyowym*). Pdr listów Norwida do Władysława Bentkowskiego z lat 1850-1867. Listy – jak pisze Erzepki – „Odnalazły się [...] w papierach po Władysławie Bentkowskim (1817-1887), przechowywujących się w archiwum domowym szambelana Stefana Cegielskiego w Poznaniu. Jest ich ogółem dwadzieścia. Pochodzą z l. 1850 (6), 1851 (3), 1852 (1), 1857 (2), 1858 (2),

1860 (1), 1863 (4), 1867 (1)”. Listy: 1. [Inc.: „Na jakiś czas muszę niczem się niezajmować...”], dwie sygn. druk.: „C.K.N.” („Luźna kartka papieru; wys. 19 cm, szer. 12,3 cm. Na str. 2-ej adres: P. Władysławowi / Bentkowskiemu”); 2. St. Lazare 96. / 1850 (Inc.: „Tymczasem za pamięć Ci dziękuję...”) („Zwyczajna ćwiartka papieru, złożona w formę listowego arkuszyka [sic!], wys. 19, szer. 16,3”); 3. Inc.: „Powracam jeszcze do myśli o medalu dla A.C....”, sygn.: „Cypryan” („Arkuszyk listowego papieru; wys. 21, szer. 13,4 cm., Adres: Monsieur Ladislas / Bentkowski / á Posen / Prusse. Stemple pocztowe: Paris / 11 Juil / 50 – Aschen / 12/7 – Aug. / 15/7”); 4. Inc.: „Kochany Szlachetny Władysławie...” („Arkuszek listowego papieru formatu dużej ćwiartki; wys. 26,9 cm, szer. 21,1 cm. Tekst listu zajmuje str. 1,2 i 3. Adres: á Monsieur Ladislas / Bentkowski / á Posen / en Prusse. Stemple pocztowe: Paris / 26 / Sept. / 50 – Aschen / 27/9 – Aug. / 30/9”).

3. Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. Podał do druku Bolesław Erzepki

„Zdrój” 1918 T. V z. 4 s. 90-91.

Pdr listów Norwida do Władysława Bentkowskiego z lat 1850-1867. Listy – jak pisze Erzepki – „Odnalazły się [...] w papierach po Władysławie Bentkowskim (1817-1887), przechowywujących się w archiwum domowym szambelana Stefana Cegielskiego w Poznaniu. Jest ich ogółem dwadzieścia. Pochodzą z l. 1850 (6), 1851 (3), 1852 (1), 1857 (2), 1858 (2), 1860 (1), 1863 (4), 1867 (1)”. Listy: 5. Inc.: „Tyle Ci zdążam odpowiedzieć: / Co do listu z Kairu...” („Arkuszyk listowego papieru; wys. 20,5, szer. 13,3 cm. Adres: á Mr. Ladislas Bentkowski (sic) / á Posen / (: en Prusse :). Stemple pocztowe: Paris / 8 / Dec./50 – Aschen / 4/12 – Aug. / 7/12”); 6. Inc.: „Szanowny Władysławie – / Po odebraniu twego listu...” („Arkuszyk listowego papieru: wys. 20,8, szer. 13,4 cm. Adres: á Monsieur / Ladislas Bentkowski (!) / á Posen / en Prusse. Stemple pocztowe: Paris / 20: Dec./50 – Aschen / 21/12 – Aug. / 24/12”).

4. Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. Podał do druku Bolesław Erzepki

„Zdrój” 1918 T. V z. 5-6 s. 125-126.

Pdr listów Norwida do Władysława Bentkowskiego z lat 1850-1867. Listy – jak pisze Erzepki – „Odnalazły się [...] w papierach po Władysławie Bentkowskim (1817-1887),

przechowujących się w archiwum domowym szambelana Stefana Cegielskiego w Poznaniu. Jest ich ogółem dwadzieścia. Pochodzą z l. 1850 (6), 1851 (3), 1852 (1), 1857 (2), 1858 (2), 1860 (1), 1863 (4), 1867 (1)”. Listy oraz rozprawki:

DO OGNIKÓW BŁĘDNYCH NA CMENTARZU – jest to odpowiedź Norwida na atak Władysława Dienheim-Choromińskiego, jednego z publicystów „Gońca Polskiego”. Pdr w tymże czasopiśmie: 1851 nr 58 (z 11 marca). Atg zaginął podczas II wojny światowej. Wygląd atg opisuje Erzepki: „Autograf na niebieskaweg koloru prążkowanym listowym arkuszyku [sic!]; wym.: wsy. 20,3, szer. 13,5. Na str. 4-tej adres: Monsieur Bentkowski / á Posen / (en Prusse). Stemple pocztowe: Paris / 4 / Mars / 51 – Aschen /5/3 – Deutz-Minden / 5/3 – Berlin-Posen / 7/3 – Aug. / 8/3”. Poniżej tekstu Do Ogników błędnych – którego tekst (jak podaje edytor) – jest przez Norwida zapisany „czerwonym ołówkiem” (tzn. czerwoną kredką) – na „odwrocie pierwszej kartki” list zwrócony już wprost do Bentkowskiego: 8. Inc.: „Szanowny i kochany Władysławie / powyższe słowo proszę ogłosić...” (w PWsz VIII, 130-131: Paryż, st. poczt. 4 marca 1851). Wyd. następne: Z niedrukowanej korespondencji C. K. Norwida. Podał dr Bolesław Erzepki. Poznań 1921 (odbitka ze „Zdroju” 1918-1920) s. 24; WP VIII nr listu 65; PWyb¹ nr listu 78; PWsz VIII nr listu 115.

„OSTATNIE SŁOWA TO NIE SĄ LITERY” – dopełniający tekst do artykułu *Do ogników błędnych* (zob. wyżej) przesłany Władysławowi Bentkowskiemu, z prośbą o przesłanie go do „Gońca Polskiego”. Tej wypowiedzi Norwida Bentkowski już nie wydrukował. Atg – będący jasnyniebieski arkusz papieru listowego (s. 1: tekst odpowiedzi; s. 4: tekst listu do Bentkowskiego oraz adres) ze stemplem pocztowym: „Paris, 7 mars 1851” – zaginął podczas II wojny światowej. Opis podał Erzepki: „Autograf na pierwszej stronie blado-niebieskiego arkuszyka papieru; wys. 20,3; szer. 13,5. Na 4-tej stronie złożonego w formę listową arkuszyka dwa oddzielne [...] przypiski”. I jeszcze: „Adres: Monsieur / Bentkowski / á Posen / (en Prusse). Stemple pocztowe: Paris / 7 / Mars / 51 itd. – Aug. / 11/3”.

5. [RYSUNKI CYPRIANA NORWIDA]

„Maski” 1918 nr 33 (z 20 listopada) 1918 s. 643-644.

Dwa rysunki Norwida: oba przedstawiając niewiasty w długich szatach, u dołu każdej z reprodukcji sygn. „C. NORWID”. Prace plastyczne poety towarzyszą poezjom Juliana Tuwima.

1919

Wydania w książkach

1.A.[LANGE A.] WRZESIEŃ

Warszawa 1919 Wyd. 2 „Arcydzieła Literatury Wszechświatowej”.

Przedruk fragmentów *Odysei* Homera w przekładzie Norwida. Fragmenty Norwida zostały włączone do tekstu w innym przekładzie.

Wydania w czasopismach

2. Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI C. K. NORWIDA. Podał do druku Bolesław Erzepki

„Zdrój” 1919 T. IX z. 6.

Pdr listów Norwida do Władysława Bentkowskiego z lat 1850-1867. Listy – jak pisze Erzepki – „Odnalazły się [...] w papierach po Władysławie Bentkowskim (1817-1887), przechowujących się w archiwum domowym szambelana Stefana Cegielskiego w Poznaniu. Jest ich ogółem dwadzieścia. Pochodzą z l. 1850 (6), 1851 (3), 1852 (1), 1857 (2), 1858 (2), 1860 (1), 1863 (4), 1867 (1)”. Listy oraz rozprawki: 9. Inc.: „Daruj proszę – ale nie wiem, ale nie pamiętam, czyli prosiłem...” („Miniaturowy arkuszy białego papieru; wys. 13, szer. 10,3 cm. Adres: „Monsieur Bentkowski / à Posen / En Prusse. Stemple pocztowe: Paris / 17 / Mars. / 51 etc. Aug. 21 / 3”); 10. Inc.: „Jeżeli pamięć sięga oskarżeń o ciemność...” („Mały arkuszy cienkiego listowego papieru; wys. 15,6, szer. 9,8 cm. Adres: a Monsieur Ladislas / Bentkowski / pa[r] Berlin / á Posen / en Prusse. Stemple pocztowe: Paris / 25 / anv. / 52 – etc. – Aug. /28/1”); z maja 1857 (inc.: „Szanowny Władysławie – / Wiele razy patrzyłem na rękopism mój...” sygn.: „twój / Cypryan Norwid.” („Arkuszyk listowego papieru; wys. 20,8, szer. 13,4. Na pierwszej stronie arkuszyka w lewym rogu u samej góry ręką Bentkowskiego: „Maj 1857”); Dalej jest list Bentkowskiego do Norwida oraz 12. Inc.: „Dziękuję za braterskie słowo...”; tu dwie sygn.: „Cypryan Norwid” oraz „Cypryan” („Podobnie jak poprzedni i ten list Norwida nie jest opatrzony żadną datą. Arkuszyk zwyczajnego listowego papieru; wys. 20,7 cm, szer. 13,2 cm.”).

1920

Wydania w książkach

1. BRZASK EPOKI W WALCE O NOWĄ SZTUKĘ

Poznań 1920 s. 80.

Publikacja wiersza Norwida *Do Panny Józefy z Korczewa*.

Wydania w czasopiśmie

**2. Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI C. K. NORWIDA. Podał do druku
Bolesław Erzepki**

„Zdrój” 1920 T. X nr 1-2 s. 2-4.

[GŁOS W SPRAWIE POSTU NARODOWEGO] – luźna wypowiedź Norwida związana z sytuacją w Królestwie Polskim w roku 1862. Przesłana Władysławowi Bentkowskiemu z myślą o jej publikacji w „Dzienniku Poznańskim”. Atg bez tytułu oraz bez daty (luźna kartka papieru listowego) znajdował się zaginął podczas II wojny światowej („Arkuszyk zwykłego listowego papieru; wys. 20,4, szer. 13 cm”).

13. Inc.: „Szanowny Władysławie / Racz, komu warto, rozdać...” („Autograf na luźnej kartce cieniutkiego papieru: wys. 11,3, szer. 13,5 cm.”).

14. Inc.: „Szanowny Władysławie – Ktoś z czytelników Polskie powiada...” („Półarkuszyk listowego papieru: wys. 20,7, szer. 13,5 cm.”).

15. Inc.: „Przy takim poruszeniu mass, istna, że roboty i pieniężne środki...” („Luźna kartka cienkiego listowego papieru; wys. 13,2, szer. 10,4 cm.”).

16. 1863 Paris (inc.: „1. Wiadomo jest ze źródeł...” („Arkuszyk listowy, w formę listu złożony; wys. 21, szer. 13,4 cm. Adres: Monsieur / Bentkowski / (rédaction du Journal de Posen) / à Posen. Powyżej adresu w prawym rogu: *préssée*. Stemple pocztowe: Paris / 9 / Fevr. / 63 – Ausg. 11/2”).

[DONIESIENIA Z PARYŻA] – Atg, znajdujący się niegdyś w papierach po Władysławie Bentkowskim w archiwum Stefana Cegielskiego w Poznaniu, zaginął podczas II wojny światowej. Był to arkusz papieru listowego, tekst na s. 1-3, adres na s. 4: Monsieur Bentkowski (rédaction de Journal de Posen) à Posen. Stempel pocztowy paryski: „Paris, 9 Févr. 63” oraz „Ausg. 11. 2.”; pod adresem doręczenia mieścił się dopisek epistolarny sporządzony czerwoną kredką.

3. Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI C. K. NORWIDA. Podał do druku Bolesław Erzepki

„Zdrój” 1920 T. X nr 5-6 s. 72-73.

[NOTA O KONIECZNOŚCI PRESJI MORALNEJ][I] – Jeden z dwóch apeli, wskazujący na to, aby w walce prowadzonej przeciw Rosji nie poprzestawać tylko na heroizmie bojowym, ale uruchomić „moralną presję” na rosyjskim społeczeństwie. Oba apele pochodzą z ostatniego tygodnia maja 1863. Nota I skierowana była do Władysława Bentkowskiego wysłał Norwid do Krakowa, wiedząc, że redaktor wyruszył do Galicji. Atg noty do Bentkowskiego znajdował się w Archiwum Stefana Cegielskiego w Poznaniu, zaginął podczas II wojny światowej. Był to arkusz listowego papieru zapisany czarnym atramentem. Na ostatniej stronie adres: „Monsieur Mr Ladislas Bentkowski. Cracovie en Autriche” oraz zapis obcej ręki: „Stryzow, Post Kalvaria”. Stempel pocztowy: „Paris, 20 Mai 63”, „Kalvaria, 27 Mai”. Drugą część noty skierowaną do Mierosławskiego po raz pierwszy druk w: A. Krechowiecki. *O Cyprianie Norwidzie*. Lwów 1909. T. II s. 157-159.

4. Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI C. K. NORWIDA. Podał do druku Bolesław Erzepki

„Zdrój” 1920 T. XI nr 1-2 s. 90-93.

Pdr listów Norwida do Władysława Bentkowskiego z lat 1850-1867. Listy – jak pisze Erzepki – „Odnalazły się [...] w papierach po Władysławie Bentkowskim (1817-1887), przechowywujących się w archiwum domowym szambelana Stefana Cegielskiego w Poznaniu. Jest ich ogółem dwadzieścia. Pochodzą z l. 1850 (6), 1851 (3), 1852 (1), 1857 (2), 1858 (2), 1860 (1), 1863 (4), 1867 (1)”. Listy oraz rozprawki: 20. Listopad 1867, Inc.: „Szanowny Władysławie! / Zawsze z największym wstrętem przychodzi mi brać pióro...” („Arkuszyk kratkowanego papieru listowego; wys. 20,9 szer 13,4”). Z tym listem Norwid przesłał też Bentkowskiemu na osobym arkuszu wiersz DO SPÓŁCZESNYCH (ODA) („Arkuszyk listowego papieru; wys. 20,5, szer. 13,2 cm. – Całą czwartą stronę arkuszyka zajmuje tekst niezmiernie oryginalnej w swej treści (ołówkiem uskutecznionej) zapiski w tych słowa”. Dalej tekst zaczynający się od słów: „Zawsze Mazurek! / Ani Polacy, ani język polski...”. Dalej jako część druga podano list do Łussakowskiego, czyli:

NOTA [W SPRAWIE KARY CIELESNEJ] – Pdr. Protest Norwida przeciwko stosowaniu kar cielesnych, będący załącznikiem projektowanego w 1875 Towarzystwa Uszanowania Człowieka. Przesłany Łussakowskiemu, który przekazał go Władysławowi Bentkowskiemu: ten zlekceważył te rozważania Norwida. Atg znajdował się w archiwum szambelana Stefana Cegielskiego w Poznaniu, gdzie trafił ze spuścizny po Władysławie Bentkowskim: dokument zaginął podczas II wojny światowej. Był to arkusz niebieskiego papieru listowego, na s. 4 opatrzony adresem: „Monsieur leCapitaine Joseph Łussakowski, rue Caroline Nr 7. Paris, aux Batignolles” stempel pocztowy paryski: „Paris, 21 Janv. 62”.

1921

Druki osobne

1.Z NIEDRUKOWANEJ KORESPONDENCJI C.K.NORWIDA. Podał do druku Bolesław Erzepki

Poznań 1921. „Zdrój”, 16° ss. 78.

Odbitka z czasopisma „Zdrój”: edycja w odcinkach z lat 1918-1920.

List z lat 1850-1867 do Władysława Bentkowskiego oraz przesłane mu różnego rodzaju komunikaty i pisma polemiczne Norwida. Poniżej każdego z tekstów edytorskie przypisy Erzepkiego.

Zawartość: Listy do Władysława Bentkowskiego 1850-1867: 1. Inc.: „Na jakiś czas muszę niczem się nie zajmować...” s. 5-6 (komentarz edytorski s. 6-7); 2. List z 1850. Inc.: „Tymczasem za pamięć Ci dziękuję...” s. 7-9 (s. 9); 3. Inc.: „Powracam jeszcze do myśli o medalu dla A.C...” s. 9-10 (s. 10); 4. Inc.: „Kochany Szlachetny Władysławie / Nie będę ci długo odpowiadał...” s. 10-15 (s. 15); 5. Inc.: „Tyle Ci zdążam odpowiedzieć...” s. 16-18 (s. 18-19); 6. List z 20 grudnia 1850 s. 19-20 (s. 20-21); 7. Do Ogników Błędnych Na Cmenatarzu s. 22-23 (s. 23-24) oraz list inc.: „Szanowny i kochany Władysławie / powyższe słowo proszę ogłosić...” s. 24; 8. „Ostatnie słowo to nie są litery”. „Bo ruch” s. 25-27 (s. 27-34); 9. List z 17 marca 1851. Inc.: „Daruj proszę – ale nie wiem...” s. 34-35 (s. 35); 10. Inc.: „Jeżeli pamięć sięga oskarżeń o ciemność...” s. 35-36; 11. List z maja 1857. Inc.: „Szanowny Władysławie – / Wiele razy patrzyłem na rękopism mój...” s. 36-40 (s. 40-41). List Bentkowskiego do Norwida z 2 czerwca 1857 s. 41-42; 12. Inc.: „Dziękuję Ci za braterskie słowo...” s. 42-45 (s. 45); 13. List z 1858 Inc.: „Szanowny Władysławie – / Oto Generała

Twego list...” s. 45-48 (s. 48-49); 14. Inc.: „Szanowny Władysławie / Racz, komu warto, rozdać...” s. 49 (s. 49); 15. List z 9 lutego 1863. Inc.: „Szanowny Władysławie – / Ktoś z czytelnicy Polskiej...” s. 50-51 (s. 51); 16. Inc.: „Przy takim poruszeniu mass” s. 52 (s. 52); 17. List z lipca lub sierpnia 1858. Inc.: „1. Wiadomo jest ze źródeł godnych zaufania...” s. 52-56 (s. 56); 18. List z 20 maja 1863. Inc.: „1. Negatywny patriotyzm w państwie Rosyjskim...” s. 57-59 (s. 60); 19. List z czerwca lub pierwszej połowy lipca 1863. Inc.: „Szanowny i Kochany Władysławie. / To, że pismo moje...” s. 60-64 (s. 64-65); 20. List z listopada 1867. Inc.: „Szanowny Władysławie. / Zawsze z największym wstrętem...” s. 65-69 (s. 69); Do społecznych (oda) s. 69-70 (s. 71); Zawsze Mazurek! s. 71 (s. 71-74). II. List do Józefa Łussakowskiego z 21 stycznia 1862. Inc.: „do W-go Józefa Łussakowskiego / (kawalera orderu Rycerskiego...” s. 74-77 (s. 77-78).

2. CYPRIAN NORWID. PROMETHIDION. Opracował Roman Zrębowicz

Warszawa 1922 (recte: 1921). Towarzystwo Wyd. „Ignis”, 16°, ss. 143.

Nakład 5200 egz. na papierze zwyczajnym i 10 na pap. czerpanym. Pierwszy pełny przedruk poematu (na podstawie pierwodruku), opatrzone objaśnieniami edytorskimi (s. 75-132) oraz uwagami na temat stylu utworu (s. 133-139). Bibliografia (s. 140-143).

Wydania w książkach

3. POLSKA PIEŚŃ MIŁOSNA. Oprac. JAN LORENTOWICZ

Warszawa [1921]. Wyd. 2.

Przedruk wiersza Norwida *Trzy strofki*. Wyd. 1 publikowano w 1913.

Wydania w czasopiśmie

4. CYPRIAN NORWID. TĘCZA

„Tygodnik Ilustrowany” 1921 nr 38.

Przedruk wiersza Norwida z „Kłósów”. Przypisek wydawcy, czyli S. Lama, cytującego komentarz redakcji „Kłósów” do tego tekstu. Obok rysunek Norwida, zaś na okładce numeru reprodukcja portretu poety pędzla Panteleona Szyndlera.

5. CYPRIAN NORWID. [WIERSZE] Oprac. ZENON PRZESMYCKI

„Krokwie” 1921 z. 2 s. 3-4.

Druk kilku wierszy Norwida:

POWIEŚĆ – Pdr. Tekst opracował Zenon Przesmycki, dokonując kontaminacji tekstowej pierwszej oraz drugiej redakcji (zwłaszcza w. 32 i 38) oraz wprowadził kilka innych zmian graficznych i językowych, nie mających oparcia w tekście atg – czyli w kodeksie *Vade-mecum* (zob. ATG). Druk w czasopiśmie „Krokwie” wraz z tekstem innych dwu wierszy z *Vade-mecum*: *Wielkie słowa* oraz *Omyłka*.

WIELKIE SŁOWA – Pdr. Tekst opracował Zenon Przesmycki. Atg w *Vade-mecum* (zob. ATG). Czas powstania: najpóźniej w okresie redagowania zbioru. Drukowany w czasopiśmie „Krokwie” wraz z tekstem innych wierszy z tego zbioru: *Powieść* oraz *Omyłka* (zob. wyżej i niżej).

OMYŁKA – Pdr. Tekst opracował i wydał Zenon Przesmycki. Atg w *Vade-mecum* (zob. ATG). Czas powstania: najpóźniej w okresie redagowania zbioru. Drukowany w czasopiśmie „Krokwie” wraz z tekstem dwu innych wierszy: *Powieść* oraz *Wielkie słowa* (zob. wyżej)

ROZEBRANA. (BALLADA) – Pdr. Tekst opracował i wydał Zenon Przesmycki. Atg: BN IV 6291 k. 47-48 recto, w papierach po Zygmuncie Bohdanie Wagnerze. Norwid wysłał utwór Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu z myślą o jego publikacji. Przy atg widnieje dopisek z telegramu Józefa Ignacego Kraszewskiego, kwitującego odbiór atg wiersza, sygnalizujący do tego poecie niemożność publikacji utworu z uwagi na cenzurę: „... Niestety! musi ona pozostać w małym tylko kółku znaną, odczuta i chwaloną bo Ci co ją rozbierali nie lubią, aby mówiono o niej. J.J.Kraszewski. Telegram z 27 kwietnia 1881 r.”. Czas powstania: telegram wskazuje na kwiecień 1881; wersja dla Wagnera powstała przypuszczalnie w kwietniu 1881, o czym świadczy jego podziękowanie za „balladę” w liście z początku maja 1881: „Kochany Panie Cyprianie – Serdecznie dziękuję za *Rozebraną* i telegram [...]” (PWsz X, 266).

6. CYPRIAN NORWID. CZASY

„Głos Kobiet” (Warszawa) 1921 nr 5.

Druk wiersza Norwida.

7. CYPRIAN NORWID. PRACA

„Tygodnik Ilustrowany” 1921 nr 22.

Przedruk wiersza, opracowany przez S. P. Koczorowskiego.

8. CYPRIAN NORWID. Z POEZJI [...]. [Oprac. Roman Zrębowicz?]

„Rzeczpospolita” 1921 nr 263. Wyd. poranne.

Wybór 6 wierszy i fragm. Norwida, przypuszczalnie dokonany przez Romana Zrębowicza.

9. CYPRIAN NORWID. Z POEZJI [...] W SETNĄ ROCZNICĘ URODZIN POETY

„Głos Narodu” 1921 nr 236.

Przedruk wiersza Norwida: *Jeszcze Francja nie zginęła!*

10. CYPRIAN NORWID. FILOZOFIA WOJNY. TŁUM. I. W. [Ida Wieniewska?]

„Tydzień Literacki” dodatek do „Kuriera Lwowskiego” 1921 nr 226 (z 25 września) s. 1.

Tłumaczenie z fr. rozprawy Norwida. Jest to pierwsza część tego tekstu, druga w numerze 332.

11. CYPRIAN NORWID. FILOZOFIA WOJNY. TŁUM. I. W. [Ida Wieniewska?]

„Tydzień Literacki” dodatek do „Kuriera Lwowskiego” 1921 nr 332 s. 1.

Tłumaczenie z fr. rozprawy Norwida. Jest to druga część tego tekstu, pierwsza w numerze 226.

12. NIEZNANY LIST C. NORWIDA. Wydał z autografu Tagvanam

„Tydzień Literacki” dodatek do „Kuriera Lwowskiego” 1921 nr 226 (z 25 września) s. 4.

Wydanie listu poety do Mateusza Gralewskiego. Edytor tego tekstu podaje, że list pochodzi z 1869. Taką datę podaje edytor poniżej sygn., która kończy tekst. Uznaje także, że jest to pdr listu, choć ten ukazał się w tym samym „Kurierze Lwowskim” 1907 nr 116 (oprac. Henryk Bielegeisen: Nieznany list Cypriana Norwida do Mateusza Gralewskiego. W wyd. z 1921 nota edytorska: „[...] adresatem jest Mateusz Gralewski, ur. ok. 1826 we Mazewie w Łęczyckiem, żołnierz, a następnie oficer na Kaukazie. Przebywał potem w Warszawie. Jeden

z najzdolniejszych pisarzy ludowych – ostatnie lata spędził w Galicji, gdzie umarł w r. 1891. / List pisany na papierze zwykłym formatu 20 x 12,8 cm.”. Uwaga w PWsz IX, 271 nr 577 wydatowano ten dokument na r. 1866. Tu edytor daje datę – być może była ona integralną częścią tekstu: 1869?

1922

Druki osobne

1.CYPRIAN NORWID. AUTOPORTRET. Przypisami i posłowiem opatrzył Roman Zrębowski
Warszawa 1922. Towarzystwo Wydawnicze „Ignis”, 16°, ss. 149, nlb. 6.

Seria: „Książki Ignisa” T. II.

Nakład 3200 egz. na papierze zwyczajnym oraz 10 egz. na pap. czerpanym. Jest to popularny wybór zawierający 25 wierszy drobnych oraz 11 fragmentów poetyckich (z *Pompei*, *Szczesnej*, *Emila na Gozdawiu*, „*A Dorio ad Phrygium*”, przekładu *Odysei* oraz *Kleopatry i Cezara*) oraz fragmentów prozy (z wykładów o Juliuszu Słowackim, *Milczenia*, *Stygmatu*) oraz pełny tekst autobiografii artystycznej z 1872.

Zawartość i układ: Współczesne – Polskie – Samotne – Historyczne – Słoneczne – Intelktualne – Autobiografia – Posłowie wydawcy.

2.CZARNE I BIAŁE KWIATY. Zebrał i posłowiem opatrzył Roman Zrębowski.

Warszawa – Kraków 1922, 8°, ss. nlb. 4, 316.

Wyd. nowe poprawione i pomnożone. J. Mortkowicz, tu także portret Norwida pędzla R. Chojnackiego (fragment obrazu).

Jest to nowe wydanie edycji tego tytułu z 1910 (zob.) odbite na papierze zwykłym oraz biblijnym. Dawny *Wstęp* został tu *Posłowiem*. W części II edycji dodano rozprawkę *O sztuce*. Dodano nieobecną w poprzednim wydaniu część III, obejmującą fragmenty wykładów *O Juliuszu Słowackim*, trzy fragmenty listów do Marii Trębackiej, list do Stanisława Potockiego (w wyd. PWsz nr 648; tu jako *Rejtan Matejki*), fragment artykułu *W odpowiedzi na IX list z Poznania* oraz trzy pełne teksty: *La Philosophie de la guerre*, *Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza* (pt. *Ogiw polski – o-kos*) oraz notę *Poznańskie 1846-1848*.

Zawiera: CZĘŚĆ I: Garstka piasku. Legenda s. 1-9; Cywilizacja. Legenda 1861. s. 11-27; Bransoletka. Legenda XIX wieku s. 29-39; „Ad leones” s. 41-55; Tajemnica Lorda

Singelworth s. 57-77; Stygmat (Nowela) s. 79-109. CZĘŚĆ II: Promethidion (Epilog) s. 113-125; Memoryał o młodej emigracyi s. 127-137; O sztuce (dla Polaków) s. 139-158; Czarne kwiaty s. 159-176; Białe kwiaty s. 177-192; Ostatnia z bajek s. 193-208; Milczenie s. 209-240. CZĘŚĆ III. FILOZOFIA WOJNY I FRAGMENTY: La Philosophie de la guerre s. 245-253; Byron s. 255-259; O oryginalności s. 260-263; O czytaniu s. 264-267; O epopei s. 268-269; Horoskop polskiego artysty s. 270-271; Ogiw polski – o-kos (Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza) s. 272-274; Rejtan Matejki s. 275-276; Poznańskie. 1846-1848 s. 277-279; Z listów do M. Trembickiej [fragmenty] s. 280-290. Posłowie s. 291-316; Omyłki druku s. 317. Spis rzeczy s. 319.

3. KRAKUS – WANDA. DWA UTWORY DRAMATYCZNE. Tekst oprac. Wiktor Przeclawski

Warszawa [1922], 16°, ss. 74.

„Biblioteka Polska”. Wielka Biblioteka nr 34. W edycji *Wandy* opuszczono Dedykację.

4. KRAKUS – WANDA. DWA UTWORY DRAMATYCZNE. Tekst oprac. Wiktor Przeclawski.

Warszawa [1922?], 16° ss. 74.

Geberthner i Wolf. Biblioteczka Uniwersytetów Ludowych

Okładkowe wydanie poz. wcześniejszej (bez roku wydania – trudno ustalić, kiedy edycja się ukazała), której nakład sprzedano firmie Geberthner i Wolf.

5. CYPRIAN NORWID. MILCZENIE

Warszawa [1922]. Towarzystwo Wydawnicze (J. Mortkowicz), 32° ss. 92, nlb. 4

Seria: Pantheon. Wydawnictwo miniaturowe. Seria pod red. Leopolda Staffa.

6. CYPRIAN NORWID. PROMETHDION. RZECZ W DWÓCH DIALOGACH Z EPILOGIEM. Tekst opracował Wiktor Przeclawski

Warszawa [1922]. „Biblioteka Polska”, 16°, ss. 47.

Wielka Biblioteka, 18. Przedruk pierwszej edycji poematu.

7. CYPRIAN NORWID. PROMETHIDION. RZECZ W DWÓCH DIALOGACH Z EPILOGIEM. Tekst opracował Wiktor Przeclawski

Warszawa [1922] Geberthner i Wolf, 16°, ss. 47.

Biblioteka Uniwersytetów Ludowych nr 277. Okładkowe wyd. edycji w serii „Biblioteka Polska” Wielka Biblioteka Nr 18 (zob. wyżej) – jej niesprzedany nakład nabyła firma Geberthner i Wolf.

Wydania w książkach

8. SZTAMBUCH

Warszawa 1922

Wydanie tekstu Norwida: W albumie (Inc.: „Żeby to zamiast...”).

Wydania w czasopismach

9. CYPRIAN NORWID. SIŁA ICH (FRASZKA)

„Kultura Robotnicza” (Warszawa) 1922 nr 18

10. CYPRIAN NORWID. ZGUBNA PRZEKORA

„Epoka” (Warszawa) 1922 s. 183

Publikacja wiersza *Aerumnarum plenus*.

11. PIĘĆ NIEOGŁOSZONYCH LISTÓW NORWIDA. Oprac. Stanisław Cywiński

„Południe” (Wilno) 1922 nr 4 s. 34-41.

Publikacja listów Norwida do Jana Szwańskiego (3 listy), do Zofii Węgierskiej (1) oraz do nieznanego adresata (1). Listy do Szwańskiego: 1. Paryż, koniec marca 1876; 2. Paryż, kwiecień? 1876; 3. Paryż, przed 6 września 1876. List do Zofii Węgierskiej (Paryż, czerwiec 1869) oraz do N. N. (Paryż, po 4 lipca 1879). Fragmenty tych listów publikowała Wila Zyndram-Kwiatkowska. Pięć listów Norwida „Rocznik Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie” 1909 T. 3. Wśród owych listów jest także:

[„AUTOBIOGRAFIA BIBLIOTEKARZA...”] – to objaśnienie umieszczone pod rękopiśmiennym tekstem „Sonetu N-o 639”, jednego z pensjonariuszy Domu św. Kazimierza, Ignacego Boczkowskiego. Karta z sonetem i atg Norwida, który czystą s. dokumentu wykorzystał do napisania listu (PWsz X, nr listu 960), znajdowała się przed II wojną światową w zbiorach wileńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Gomulicki uważa, iż obecnie powinna ona znajdować się w Litewskiej Akademii Nauk w Wilnie.

1923

Druki osobne

1. CYPRIAN NORWID. KRAKUS, KSIĄŻĘ NIEZNANY. TRAGEDIA

Warszawa 1923. Towarzystwo Wydawnicze (J. Mortkowicz), 32° ss. nlb. 4, 90, nlb. 1.

Panteon. Miniaturowe wydanie tekstu, bez komentarza edytorskiego.

2. CYPRIAN NORWID. KRAKUS, KSIĄŻĘ NIEZNANY. TRAGEDIA

B.m. i r.w. Wydawnictwo J. Mortkowicza (na okł.: Wydawnictwo J. Mortkowicz), 16°, ss. nlb. 2, 80.

Odbitka z PZ C z osobną paginacją, zachowana w krudzie w krakowskiej drukarni W. L. Anczyca i zbroszurowana na zlecenie Janiny Mortkowiczowej.

3. CYPRIAN NORWID. O SZTUCE (DLA POLAKÓW). Wydanie nowe. Przedruk dosłowny z pierwszego wydania paryskiego dokonanego w r. 1858 nakładem autora

Warszawa [1923]. Hulewicz i Paszkowski, 32° ss. 79, nlb 3.

Opr. wyd. pł. Mniatury. Seria estetyczna nr 1. Nakład 2100 egz. – Miniaturowe wydanie tekstu, bez komentarza edytorskiego

Wydania w czasopismach

4. NIEZNANE PRZEMÓWIENIE PUBLICZNE CYPRIANA NORWIDA. Oprac. Stanisław Piotr Koczorowski

„Przegląd Warszawski” III: 1923 nr 23 s. 137-141.

Tekst Norwida to *Głos niedawnego do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty* – to prelekcja Norwida wygłoszona w Paryżu w rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego. Tekst Norwida na s. 138-141. Wstęp edytora na s. 137-138. Pdr: „Orzeł Biały” VII: 1846 nr 19-20 (z 20 grudnia) s. 75-76.

5. STEFANIA ZDZIECHOWSKA. NIEZNANY LIST CYPRIANA NORWIDA DO ARTURA BARTELSA

„Przegląd Współczesny” 1923 T. II nr 18 s. 101-102.

Pdr listu Norwid do Artura Bartelsa z 1 września 1875. Atg tego listu zaginął. Wydania następne: WP IX nr 690 oraz PWsz X, 50-51 nr listu 875. Bartels znał Norwida z warszawskiego Gimnazjum Gubernialnego przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie (1832-1833).

6. CYPRIAN NORWID. DO NAJŚWIĘTSZEJ PANNY MARI LITANIA. Oprac. Józef Jankowski

„Głos Narodu” 1923 nr 66.

Jest to przedruk Litanii Norwida, uznany przez edytora za „zapomniany utwór”.

1924

Druki osobne

1. WYBÓR POEZYJ. Opracował Stanisław Cywiński

Kraków [1924]. Krakowska Spółka Wydawnicza, 16°, ss. LVI, 259.

Seria: „Biblioteka Narodowa” Seria I nr 64. Nakład ponad 10 tys. egz. Popularny wybór utworów poetyckich Norwida z komentarzami przypisowymi poniżej każdego z tekstów. Utwory w niektórych wypadkach są drukowane we fragmentach. Wierszy drobnych wydano tu 66, zaś wśród fragmentów m.in. spore urywki *Promethidiona*, *Rzeczy o wolności słowa* i „*A Dorio ad Phrygium*”.

Zawartość:

Wstęp (napisany przez Stanisława Cywińskiego):

I. Młodość Norwida (1821-1846) s. III-X; II. Rzym – Paryż – Ameryka (1847-1854) s. X-XV; III. Okres dojrzałości Norwida (1855-1883) s. XV-XX; IV. Dzieje pośmiertne Norwida. – Stan współczesny wiedzy o nim s. XX-XXIV; V. Charakter twórczości Norwida. – Jego stanowisko w literaturze s. XXV-XXXVI; VI. Styl Norwida s. XXXVI-XLI; VII. Podział pism Norwida. – Układ obecnego „Wyboru” s. XLI-XLVI; Bibliografia s. XLVII-LVI.

Wybór poezyj:

Sieroty (Urywek) s. 3; Do^{***} (Fragmenty) s. 4; Wieczór w pustkach (Urywek) s. 5-7; Pismo (Urywek) s. 8-9; Dumanie II (Urywek) s. 10; Pióro (Do imiennika Antoniego Zaleskiego) s. 11; Pożegnanie s. 12-16; Do mego brata Ludwika (Fragmenty) s. 17-20; Wigilia. Legenda dla przyjaciół s. 21-22; Epos-nasza s. 23-26; Z listu (do Włodzimierza Łubieńskiego) s. 27-29; Niewola (fragmenty) s. 30-41; Pisarstwo s. 42-44; Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (fragmenty) s. 45-76; Pieśń od ziemi naszej s. 77-78; Klątwy s. 79-80; W Weronie s. 80; Aerumnarum plenus s. 81; Scherzo s. 82-83; Modlitwa [„Przez wszystko do mnie...”] s. 84; Fraszka (Petersbursko-Wiedeńskim Papistom przypisana) s. 85-86; Bema pamięci żałobny-rapsod s. 87-88; Do Najświętszej Panny Marji. Litanja s. 89-98; Bezimienni s. 99; Wielkość s. 100; Z pokładu Marguerity wpływającej dziś do New-York s. 101; Trzy strofki s. 102; Moja piosnka [„Do kraju tego...”] s. 102-103; Rzeczywistość i marzenia s. 104-107; Polka s. 108-111; Pójdę, albowiem muzy... s. 112; Coś ty Atenom zrobił... s. 112-114; Duch Adama i skandal s. 115; Do Mieczysława s. 116-117; Czy ten ptak kala gniazdo s. 118; Próby s. 119-122; Autor – nieznanym s. 123-124; A Pani cóż ja powiem... s. 125; Człowiek s. 126-130; Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego s. 130-131; Sława (fragmenty) s. 131-131; Dedykacja (I) [Inc.: „Tym, którzy z wielką Historji...”] s. 133; Przyjacielowi – poecie s. 134-135; Szczęsna. Wstęp czyli Przed-pieśń Do Lutni s. 136-138; (I) Odpowiedź (Deotymie) s. 139-140; Deotymie odpowiedź (II) s. 141-142; Spartakus s. 143-144; Z „Listu do Walentego Pomiana (-Zakrzewskiego”) (fragmenty) s. 145-146; Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku s. 147-148; Był taki, co dziecięcim... s. 149; Wczora-i-ja s. 150; Ad Pompeium (Do Pompejusza). Oda Horacego s. 151-153; Post Scriptum s. 153-154; Żydowie polscy 1861 s. 155-156; Fulminant 1863 s. 157-164; Modlitwa Mojżesza z hebrajskiego i z Wulgaty przełożona tak, jak ją podaje Dawid w LXXXIX Psalmie s. 165-167; Fortepian Szopena s. 168-173; Praca s. 174-176; Klaskaniem mając obrzękłe prawice... s. 177-179; Ironja s. 180; Litość s. 181; Sfinks s. 181; Fatum s. 182; „Ruszaj z Bogiem” s. 183; Purytanizm s. 184-185; Niebo i ziemia s. 185; Idee i

prawda s. 186; Owszem – śmierć sama... s. 187; Czulość 188; Laur dojrzały s. 188; W pamiętniku s. 189-192; Dedykacja (II) s. 193-194; Na posadzkę zapustnej sceny... s. 195; Nie chcę już smutków s. 196; Daj mi wstążkę błękitną... s. 197; Encyklika Oblężonego. Oda s. 197-198; Rzecz o wolności słowa (Urywki) [wraz z omówieniem przez edytora części opuszczonych w toku tekstu zasadniczego] s. 199-233 (komentarz na s. 233-234); Sonet do Marcelego Gujskiego s. 235; Omyłka s. 236; Wielkie słowa s. 237; Powieść s. 238-239; A Dorio ad Phrygium (Urywki) s. 240-250 (komentarz s. 250-251); Wendo-Skita, naród jeden... [fragment z *Kleopatry*] s. 252; Rzadkim jest, arcyrzadkim.. [fragment z *Kleopatry*] s. 252-253; Zniknąć we wykonaniu dzieła! [fragment z *Kleopatry*] s. 253; Ciemność s. 254; Czas niech nadchodzi [fragment poematu *Assunta*] s. 255 (komentarz s. 255-256).

Wydanie w czasopiśmie

2.CYPRIAN KAMIL NORWID. JASNOŚĆ I CIEMNOŚĆ. Oprac. Józef Ujejski.

„Wiadomości Literackie” 1924 nr 46 (z 16 listopada) s. 2.

Poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprjan Kamil Norwid” oraz data poniżej: „1850”. Dalej fragment pt. *Postscriptum wydawcy*. Poniżej całego artykułu z tekstem Norwida sygn. druk.: „Józef Ujejski”. W jednym z przypisów wydawcy: „Artykuł pod tytułem (pochodzącym od autora [Norwida]), znaleziony półtora miesiąca temu w papierach po Augustynie Cieszkowskim napisany jest na trzech stronach wielkiego 4-o; na czwartej adres: »A monsieur le comte Auguste Cieszkowski. Paris. Boulevards [sic!] des Italiens. Hotel de Bade«.

3.CYPRIAN NORWID. FORTEPIAN SZOPENA

„Nowa Reforma” 1924 nr 286.

Przedruk wiersza Norwida.

1925

1.PERELKI. Wybrał F. Walicz

Warszawa [1925]. Druk K. Paszkowski, 32°, ss. 84, nlb. 1. Seria: Biblioteczka Sapho pod red. K. Paszkowskiego nr. 24

Jest to antologia wydana w formacie kieszonkowym. Edycja popularna, zawiera 14 wierszy w całości oraz 15 urywków z różnych tekstów poetyckich, poematów, dramatów oraz prozy Norwida.

2.Z AUTOGRAFÓW CYPRIANA NORWIDA. Oprac. Zofia Szmydtowa

„Przegląd Warszawski” 1925 z. 45 s. 259.

Druk wiersza ŚWIĘTY-POKÓJ: W lewym dolnym rogu napis druk.: „1863”. Tekst publikowany wraz z dwoma innymi: wierszem MÓJ ŁASKAWY PANIE (s. 260) oraz publicystycznym esejem HORACY DELAROCHE (s. 261-262). W przypisach wydawcy: „Wszystkie ogłoszone tu po raz pierwszy utwory Norwida pochodzą z autografów, będących własnością Biblioteki Jagiellońskiej. I. Wiersz Święty pokój – Kartka formatu 15 x 10, 7 cm. / II. Wiersz Mój łaskawy Panie! – Kartka formatu 10 x 21 cm, złamana jak papier listowy, zawiera brulion wiersza dedykacyjnego [...]. III Horacy Delaroché – Napisane na karcie zaproszeniowej, wysłanej przez rodzinę zmarłego Horacego Delaroché: „Vous êtes prié d’assister aux Service et Enterrement de Monisieur H. Delaroché, décédé le 3 mai 1879, muni des Sacrements de l’Eglise, en son domicyl à Versailles” etc.”.

Przedruk tego opracowania z edycją tekstu w: „Harczerz” (Warszawa) 1925 nr 14 (17). Zob. niżej.

3.CYPRIAN NORWID. ŚWIĘTY-POKÓJ

„Harczerz” (Warszawa) 1925 nr 14 (17)

Przedruk wiersza *Święty-pokój* z „Przeglądu Warszawskiego” 1925 z. 45 s. 259 z oprac. Zofii Szmydtowej *Z autografów Cypriana Norwida*. Opis zob. wyżej.

4.Z AUTOGRAFÓW CYPRIANA NORWIDA. Autor: Zofia Szmydtowa. „Przegląd Warszawski” 1925 z. 45 s. 260-262.

MÓJ ŁASKAWY PANIE! – Po lewej u dołu, pod tekstem utworu napis druk.: „1869 – 1870, / rue Lallier Nr 3 / Paris.”. Tekst publikowany (bez w. 7) wraz z dwoma innymi: wierszem *Święty-pokój* (s. 259) oraz publicystycznym esejem *Horacy Delaroché* (s. 261-262). W uwagach edytorskich: „Wiersz Mój łaskawy Panie! – Kartka formatu 19 x 21 cm., złamana jak papier listowy, zawiera brulion wiersza dedykacyjnego. W wierszu tym mowa o ofiarowaniu przez poetę pisma pt. Rzecz o wolności słowa, wydanego w r. 1869 w Paryżu”.

Atg: BJ rkps 7924 IV k. 110-111. Gomulicki podaje, że wiersz ten powstał w ostatnich dniach 1869 lub na początku 1870 i skierowany był do jednego z krakowskich znajomych poety: z prośbą o pomoc w rozpowszechnianiu wydanej *Rzeczy o wolności słowa* (Paryż 1869).

HORACY DELAROCHE – Na drukowanej karcie z zaproszeniem na uroczystości pogrzebowe zmarłego 3 maja 1879 fr. artysty. BJ rękopis. Tekst poświęcony sylwetce fr. artysty-malarza Horacego Delarocche'a, który zmarł 3 maja 1879.

1926

Druki osobne

1.LISTY NORWIDA DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO I ZYGMUNTA KRASIŃSKIGO. [wydał i oprac.] Józef Ujejski

Lwów 1926. Zakład Narodowy im. Ossolińskich 8° ss. 43.

Odbitka z: „Pamiętnik Literacki” XXII/XXIII (1925/1926). Zawartość zob. edycja w czasopiśmie. 18 listów z lat 1850-1878 (w tym także jeden list do Krasińskiego). Rzec poprzedzona wstępem oraz zaopatrzona w blok objaśnień (przypisów) edytora.

Wydania w książkach

2.JÓZEF KALLENBACH. ADAM MICKIEWICZ

T. II. Lwów 1926. Wydanie czwarte powiększone s. 503-504.

Pdr:

LISTU DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO Z 24 KWIETNIA 1848. Zachował się atg tego dokumentu: BJ 9206 k. 90-91. Publikacja Kallenbacha bez pierwszego akapitu (bez kilku początkowych wersów). Wyd. następne: WP VIII nr 26 oraz PWyb¹V nr 36 i PWsz VIII, 61-62 nr 42.

LISTU DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO (PARYŻ, ST. POCZT. 29 PAŹDZIERNIKA 1879). BCz w Krakowie Ew. XVII-3173. Kallenbach drukował tekst listu bez pierwszych dwóch zdań oraz bez ostatniego zdania i dopisku. Wyd. następne: WP IX nr 778 (wg pdr); 3.

St. Pigoń. List Norwida o zawiązkach Legionu Mickiewicza. „Dziennik Literacki” 1947 nr 33 (pełny tekst); PWyb¹V nr 284 oraz PWsz VIII, 135-136 nr 962 (komentarz s. 258-259).

Wydania w czasopismach

3.DWIE RECENZJE LITERACKIE C. NORWIDA. Oprac. Stanisław Pigoń

„Ruch Literacki” 1926 nr 5 s. 139-142.

[*Uwagi o „Pamiętniku Pieśniarza”*] i *Kto się zamordował*. Są to wydane z atg dwa teksty Norwida: *Uwagi C.N. po przeczytaniu poematu w r. 1854 napisanego przez M. P* oraz *Moje zdanie o książce w kawiarni Regence do czytania zostawionej – a której tytuł jest za dziwaczny, aby go pamiętać*. U dołu poniżej tekstu na s. 140 sygn. druk.: „Cypryan Norwid”. Tekst pierwszy funkcjonuje w PWsz jako [*Uwagi o „Pamiętniku Pieśniarza*], drugi jako fragment *Ktoś się zamordował*.

[UWAGI O „PAMIĘTNIKU PIEŚNIARZA”] - są to uwagi, które poeta nakreślił po tym, gdy w 1856 Mieczysław Pawlikowski przesłał mu wydany właśnie swego autorstwa poemat historyczny *Pamiętnik pieśniarza* (Lwów 1856). Zachował się atg tego tekstu: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 32-33 (bez sygn.).

KTOŚ SIĘ ZAMORDOWAŁ – uwagi Norwida dotyczące broszury Ludwika Zwierkowskiego (Lenoir): *Tylko co z igły. Powieść, rozprawa i gawęda z czasów rycerskich Apokalipsy oraz metamorfozy polskiej* (Paryż 1856). Atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 k. 30-31.

Pigoń w swoich uwagach (s. 141-142) wskazywał: „Obie powyższe notatki wyjęte z jednego źródła: z pomiędzy autografów C. Norwida, poszty i listów, przesłanych Mieczysławowi Pawlikowskiemu w latach 1855-1863, zachowanych zaś w zbiorach Pawlikowskich w Ossolineum. Przy pierwszej treść, a przy drugiej adres wypisany ręką autora, świadczą, że notaty dostały się Pawlikowskiemu bezpośrednio w Paryżu, gdzie się poznali i zaprzyjaźnili”.

4. LISTY NORWIDA DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO I ZYGMUNTA KRASIŃSKIGO.

[Wydął i oprac.] Józef Ujejski

„Pamiętnik Literacki” XXII/XXIII (1925/1926) s. 585-625.

Także wyd. jako osobna odbitka zob. wyżej.

Zawartość: I. Wstęp (Józef Ujejski) s. 585-592; II. Listy Norwida: I. Inc.: „Wolę pisać niż mówić...” s. 592 (komentarz wydawcy s. 614-616); II. Inc.: „Fakta / Jako zdrowie i siła...” s. 594 (tu także na s. 595: [Komedyi Danta czwarty tom]) (s. 616 komentarz); III. Jasność i ciemność. / Do A.C. i do Z. K., których prawdziwie kocham i szanuję i poważam s. 595-598 (s. 617); IV. Inc.: „...Ale wy głos prawdy i sumienie...” s. 598 (s. 617-618); V. A Monsieur le Comte Cieszkowski [...] Załączoną tu książkę Grzymała mi polecił...” s. 598-599 (s. 618-619); VI. Inc.: „Szanowny i Wielmożny i Kochany Panie Auguście. / Od lat paru więcej niż kiedykolwiek ściśle...” s. 599-600 (s. 619-620); VII. List z 1858. Inc.: „Szanowny i Wielmożny Panie Zygmuncie – / – Piszę dużymi literami...” s. 600-601 (s. 620); VIII. Inc.: Szanowny i Kochany Panie Auguście / Ani Mowa Twoja ani okoliczności rzeczy...” s. 601-602 (s. 620-621); IX. Inc.: „Drogi Panie Auguście – Żałowałem bardzo, że tylko karty Twoje grubą okryte żalobą...” s. 602 (s. 621); X. Inc.: „Jeżeli zupełnie różną, to równie niewątpliwą jak ja drogą...” s. 602-603 (s. 621); XI. Inc.: „Miałem przyjemność pisać do Ciebie Szanowny Panie Auguście...” s. 603-604 (s. 621); XII. List z grudnia 1863. Inc.: „Drogi Panie Auguście – / Mój brat, członek rady municypalnej i deputowany miasta Warszawy...” s. 604 (s. 621); XIII. List z 1864. Inc.: „Szanowny i Dobry Panie Auguście – / Niepoprawnie bolesny człowiek...” s. 604-605 (s. 621-622); XIV. List z 1865. Inc.: „Na Rusi Polskiej, to jest w kraju znachorów...” s. 605-607 (s. 622); XV. List z 1865. Inc.: „Czcigodny i Kochany Auguście – Krewny Twój po drugi raz na życiu przychodzi do mnie...” s. 607-608 (s. 622); XVI. Inc.: „Drogi Panie Auguście! / Mr C. de N., deux fois exposant en France...” s. 608-610 (s. 622-623); XVII. List z 1 marca 1871. Inc.: „Drogi Panie Auguście! / Dziś 1 Marca 871 r. – Oblicze Paryża podobne jest do twarzy niejakiego człowieka...” s. 610-612 (s. 623-624); XVIII. List z 20 lipca 1878 s. 612-613 (s. 624-625). III. Przypisy s. 614-625.

5. STANISŁAW PIGOŃ. LIST CYPRIANA NORWIDA DO MIECZYŚLAWA PAWLIKOWSKIEGO

Dodatek Literacki do „Dziennika Wileńskiego” 1926 nr 1 (z 21 marca).

Pdr listu Norwida do Pawlikowskiego (Paryż, st. poczt. 7 listopada 1857). Atg: BLwów nr 133 k. 26-27 (list) i 35 (koperta). Wyd. następne: C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń.* Warszawa 1936 [recte 1935] s. 139 (bez bliższego określenia daty) WP VIII nr 176 oraz PWSz VIII, 321-322 nr listu 250.

6. TADEUSZ MAKOWIECKI. Z LAT SZKOLNYCH NORWIDA

„Ruch Literacki” 1926 nr 4 s. 105.

Pdr podania (listu) Norwida do Jana Nepomucena Karwowskiego (Warszawa, 7 stycznia 1839). Atg został przypuszczalnie zniszczony w 1939, podczas działań wojennych. Znajdował się w Archiwum Oświecenia Publicznego w Warszawie. Wyd. następne: PWyb¹V nr listu 1 oraz PWSz VIII, 7 nr listu 1. Jest to podanie o wydanie szkolnego świadectwa, skierowane do dyrektora warszawskiego Gimnazjum Praktyczno-Pedagogicznego przy ul. Leszno 661, gdzie poeta pobierał nauki w latach 1831-1832 i 1834-1837.

7. CYPRIAN NORWID. FULMINANT [Fragmenty]

„Kurier Poranny” 1926 nr 142.

Dwa fragmenty Norwidowskiego poematu: XIII oraz XIV.

8. CYPRIAN NORWID. W ŁAZIENKACH

„Myśl Narodowa” 1926 nr 4.

Przedruk wiersza Norwida dokonany i opracowany przez Stanisława Pigoń. Pdr wydany w krakowskim „Czasie” w 1872. Tu także tekst pt. WALKA-POLSKA, jego przedruk także w: Stanisław Pigoń. Cyprian Norwid i Agaton Giller. „Głos Narodu” 1926 nr 235 (nr z 11 października) zob. dalej.

9. CYPRIAN NORWID. CO JEJ POWIEDZIEĆ? Tekst opracował Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1926 nr 40 (z 1 grudnia) s. 209.

Pdr. U dołu po lewej napis: „1868”, po prawej sygn. druk.: „C. NORWID”. U dołu nota edytorska: „Autograf wiersza powyższego zachował się na luźnej ćwiartce w zbiorach Biblioteki im. Wróblewskich w Wilnie Nr. 1947. U góry ćwiartki zanotowano ołówkiem: »Wiersz Cypriana Norwida, napisany w Pamiętniku z okazji rozmowy o pewnej Damie«”. Atg: Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk w Wilnie rkps BF 1947. Wiersz przesłany Zofii Węgierskiej jesienią 1868 (Gomulicki przypuszcza, że wraz z Balladą chińską – inną wersją wiersza Małe dzieci). W PWSz II, 399 informacja, że wiersz Gomulicki wydawał wg fotografii atg z papierów po Węgierskiej (losy tej fotografii nie są znane).

10. CYPRIAN NORWID. NA SMĘTNE WIEŚCI Z WATYKANU

„Dodatek Literacki” do „Dziennika Wileńskiego” 1926 nr 14.

Pdr: „Czas” 1877 nr 284. Przedruk tego tekstu w: „Przeglądzie Lwowskim” 1878 z. 1 s. 75-76. Atg, na którym opierała się edycja pdr nie jest znany. Beztytułowy brulion tego wiersza był w posiadaniu Juliusza Wiktora Gomulickiego (trudno ustalić, w jaki sposób wszedł w jego posiadanie), który ofiarował go w 1984 papieżowi Janowi Pawłowi II, przesyłając list wraz z rękopisem Norwida do Watykanu. Atg (brulion) obecnie znajduje się w zbiorach Dokumentacji Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie. Wydania po śmierci Norwida: Pdr książkowy: Pini, 156-157: tu zmieniony tytuł (*Na smutne wieści z Watykanu*). Czas powstania: grudzień 1877 (według ustaleń Gomulickiego, PWSz II, 405).

11. STANISŁAW PIGOŃ. CYPRIAN NORWID I AGATON GILLER

„Głos Narodu” (Kraków) 1926 nr 234.

Pdr listu Norwida do Agatona Gillera (Paryż, wnet po 2 maja 1869). Atg zaginął, przypuszczalnie uległ zniszczeniu podczas II wojny światowej. Wyd. następne: C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883*. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1936 [recte 1935] s. 154-155; WP VIII nr listu 549; PWyb¹ nr listu 231; PWSz IX, 408-409 nr listu 706.

12. STANISŁAW PIGOŃ. CYPRIAN NORWID I AGATON GILLER

„Głos Narodu” 1926 nr 235.

WALKA-POLSKA – Tekst skierowany do Agatona Gillera, działacza i publicysty politycznego. Gomulicki wskazuje, że tekst ten powstał w 1869 (PWSz VII, 646). Atg znajdował się przed II wojną światową wśród zbiorów Leopolda Kronenberga (syna), zaginął w latach 1939-1944. Pdr: Stanisław Pigoń. „Myśl Narodowa” 1926 nr 4.

13. STANISŁAW POMARAŃSKI. Z DZIEJÓW DOLI NORWIDOWEJ W OJCZYŹNIE

„Ruch Literacki” 1926 nr 8 s. 230-236

Pdr dwu podań Norwida do Heroldii Królestwa Polskiego: 1. Warszawa, 5 listopada 1840 (zob. i por. PWSz VIII, 7 nr 2); 2. Warszawa, 26 kwietnia 1841 (zob. i por. PWSz VIII, 8 nr 3). Oba dokumenty przypuszczalnie zostały zniszczone w trakcie działań wojennych w 1939. Znajdowały się w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie. Wyd. następne obu listów: PWyb¹ nr 2 i 3 oraz PWSz VIII, 7-8 nr 2 i 3 (komentarze s. 465).

1927

Wydania w czasopismach

1. WŁADYSŁAW KOZICKI. WIERSZ NORWIDA O „GENERALE DEMBIŃSKIM” RODAKOWSKIEGO

„Myśl Narodowa” 1927 nr 2 (z 15 stycznia) s. 29-30.

[NA PORTRET GENERAŁA DEMBIŃSKIEGO] / LIST NORWIDA DO JULIUSZA KOSSAKA z pierwszej połowy września 1856. Kozicki w swoim komentarzu wskazuje m.in.: „Wspomniany dokument literacki jest to list Cypriana Norwida do Juliusza Kossaka z pierwszej połowy września 1856 r., z załączonym do niego wierszem o słynnym portrecie Rodakowskiego, przedstawiającym generała Dembińskiego. (Obecnie własność Muzeum Narodowego w Krakowie)”. I dalej: „Wiersz swój skomponował Norwid pod bezpośrednim wrażeniem portretu Rodakowskiego, wracając z pracowni artysty, gdzie go oglądał. / Poemacik ten spisany został na ćwiartce żeberkowego papieru listowego (szer. 13 cm., dł. 18 cm.). Na podobnej ćwiartce, nieco dłuższej (20 cm.) napisał poeta list do Kossaka. Zachowana przednia część koperty z tego samego papieru (ze znakiem wodnym, którego tylko mały fragment jest widoczny), nosi napis: „*Monsieur Jules / de Kossak / artiste peintre / rue de Vanneaux. 391 / (en ville)*”. Nadto stempel poczty paryskiej z datą 15 sept. 56”. Pod tekstem wiersza napis druk. po lewej: „pisałem – powracając z pracowni gdzie portret”, niżej: „1856 wrzesień” oraz po prawej sygn. druk.: „Cypryan N.”. Nadto Kozicki zamieścił następującą uwagę edytorską: „Niektóre wiersze autografu, a mianowicie druga połowa 1-go wiersza 2-tej strofy, drugi wiersz 3-ej strofy, pierwszy wiersz 4-ej strofy, pierwsza połowa pierwszego wiersza 5-ej strofy i pierwsza połowa pierwszego wiersza 6-ej strofy – są podkreślone czerwoną kredką, prawdopodobnie nie przez Norwida, ale przez Kossaka, a najpewniej przez Rodakowskiego, któremu Kossak list i wiersz Norwida dał do jego archiwum”. Nadto informacja tekstowa w przypisie: „W autografie było najpierw: tknął.

Słowo to potem poeta przemaział [sic!] i napisał u góry: wziął”. Wiersz poświęcony słynnemu portretowi Henryka Rodakowskiego, przedstawiającego portret gen. Henryka Dembińskiego, wystawiony na Salonie w Paryżu w 1852. Wiersz przesłany Juliuszowi Kossakowi w liście z 15 września 1856. Atg: Instytut Sztuki PAN: rkps „Krytyki o Henryku Rodakowskim”.

2.TADEUSZ MAKOWIECKI. PIERWSZE ARTYKUŁY NORWIDA

„Ruch Literacki” 1927 nr 3, s. 75-76.

LITKUP NA PRADZE I PORACHUNEK Z WOJCIECHEM – pdr: „Biblioteka Warszawska” 1841 T. I z. 3 (marzec) s. 652-653; przedruk w czasach Norwida: „Kurier Warszawski” 1841 nr 9. Jest to recenzja znanej pracy graficznej Jana Feliksa Piwarskiego, która pojawiła się wraz z innymi pracami tego artysty – prace zebrane później w tece *Album rysownicze* (1841) Piwarski wykonywał na płytach cynkowych, a nie powszechnie używanych litograficznych. Na recenzję Norwida, jak i na prace Piwarskiego odpowiadał osobnym artykułem Wincenty Wrześniewski, znany w Warszawie matematyk i miernik: *O cynkografii p. Seweryna Oleszczyńskiego* („Biblioteka Warszawska” 1841 maj). Recenzja Norwida była na tyle głośna, że bardzo szybko przedrukowano ją w: „Kurier Warszawski”. Atg nie zachował się.

3.ZOFIA CIECHANOWSKA. LIST NORWIDA DO JÓZEFA RUSTEJKI Z R. 1870

„Silva Rerum” 1927 nr 11-12 s. 186-187.

Pdr listu Norwida do Józefa Rustejki z 11 lub 18 lutego 1870. Atg zachował się: Biblioteka Kórnicka PAN. Wyd. następne: WP IX nr 579 (tu z datą: 4 lutego 1870) oraz PWSz IX, 445-446 nr listu 740 (komentarz s. 638).

1928

Wydania w czasopismach

1.CYPRIAN NORWID. ŻYDY I MECHESESY Oprac. [Piotr Grzegorzcyk]

„Ruch Literacki” 1928 nr 1 s. 17-19.

Pdr prozatorskiego tekstu Norwida. Poniżej tekstu sygn. i data druk.: „Cyprjan Norwid / 1882”. Tekst napisany przypuszczalnie wiosną 1882. Poeta chciał opublikować go w prasie krajowej. Atg zaginął w 1944. Przed wojną w zbiorach BN – wcześniej w zbiorach Franciszka Kraszewskiego. W uwadze poprzedzającej publikację artykułu edytor pisze: „Własnoręczny skrypt Norwida »Żydów i Mechesów« opatrzony podpisem i datą 1882 roku, pochodzi ze zbiorów po J. I. Kraszewskim, obecnie zaś nabyty na własność Biblioteki Narodowej, [...] składa się z siedmiu stron wyraźnego pisma na papierze formatu 20,8 x 31 (cztery strony środkowe nieco dłuższe 21,2 x 31, drobno kratkowane), pisany atramentem czarnym w dwóch odcieniach. Na stronie 1. z prawego boku u góry widnieje odbita pieczęć z facsimile podpisu J. I. Kraszewskiego. Paginacja kart czerwonym ołówkiem. Oprócz niej dodaje autor kustosze, co w odsyłaczach uwidoczniamy.”.

2.CYPRIAN NORWID. DO...

„Głos Prawdy” (Warszawa) 1928 nr 159.

Jest to przedruk początkowego fragmentu wiersza Norwida *Do piszących*.

3.CYPRIAN NORWID. ZARYSY Z RZYMU. Wydał Stanisław Cywiński

„Myśl Narodowa” 1928 nr 9 s. 107-110.

Poniżej tekstu na s. 110 zapis druk.: „Pisałem w Rzymie 28 grudnia 1848 r.”, niżej sygn. druk.: „CYPRJAN KAMIL NORWID”. Poniżej „przypisek” wydawcy na temat historii tekstu. Jest to przedruk z „Czasu” 1849. Na s. 110 przypisy edytora.

4. ZOFIA CIECHANOWSKA. RYSUNEK I LIST NORWIDA Z R. 1859

„Ruch Literacki” 1928 nr 6.

Pdr listu Norwida do Józefa Ignacego Kraszewskiego (Paryż, ok. 22 czerwca 1859). Atg listu w BJ 7913 k. 18-19. W lewym górnym rogu rysunek Norwida przedstawiający Diogenesa trzymającego w lewej dłoni latarnię. Wyd. następne: WP VIII nr 224 oraz PWsz VIII, 385-386 nr listu 300 (komentarz s. 557).

1929

Druki osobne

1. TADEUSZ MAKOWIECKI. LISTY CYPRIANA NORWIDA Z ROKU 1863.

Lwów 1929 s. 23-67.

Wcześniejsza edycja pochodzi tego samego tekstu z: PL XXVI: 1929 z. 4 s. 668-724.

s. 23: I. *Nota z papierów Ludwika Dygata* [„*Wszystko, co w tamtej nocy było*”] – dopowiedzenie do noty [Głos w sprawie postu narodowego], oparte na wiadomościach prasowych oraz odniesieniach, z lutego 1863. Atg z papierów po Ludwiku Dygacie (po jego teściu Wincentym Mazurkiewiczu), zaginął w 1944 w Zbiorach Rapperswilskich BN (rkps 249).

s. 23-25: II. *Nota... z papierów Ludwika Dygata* [*Opinia względem polityki europejskiej*] – beztytułowa nota z marca 1863, spowodowana pogłoskami, jakie wywołał w Paryżu rzekomy list Napoleona III, skierowany do hr. Montebello, ambasadora Francji w Petersburgu, przeznaczonym także do wiadomości Aleksandra II. W rzeczywistości owa nota sprowadzała się do apelu Napoleona III, aby traktowano dobrze Polaków. Tekst przesłany przez Norwida Wincentemu Mazurkiewiczowi, przeznaczony był równocześnie gen. Ludwikowi Mierosławskiemu. Atg, znajdujący się w papierach Ludwika Dygata (po Wincentym Mazurkiewiczu) zaginął w 1944 w Zbiorach Rapperswilskich BN (rkps 249). Ta publikacja jest publikacją pdr.

s. 13-37: *Memoriał o prasie złożony Karolowi Ruprechtowi* – tekst, który Norwid złożył w sierpniu 1863 paryskiemu pełnomocnikowi Rządu Narodowego Karolowi Ruprechtowi. Komentarzem do owego Memoriału jest list Norwida do Ruprechta z 1 września 1863 (nr 445 w PWSz). Atg *Memoriału*, złożony z 4 arkuszy in folio (s. 1: tytuł; s. 2 – vacat; s. 3-15: tekst; s. 16: „treścian”) zapisanych starannie, niemal bez poprawek, czarnym atramentem (foliacja czerwoną kredką), zaginął wraz z innymi dokumentami Ruprechta (rkps 2614) w r. 1944 w Zbiorach Batignolskich BN w Warszawie.

s. 37-39: *List do Karola Ruprechta – Ostatnie przemówienie w kwestii Rzymu i Polski* – tekst powstał przed 6 września 1863 na wieść o uroczystości procesji urządzonej w Rzymie (właśnie 6 września), podczas której, na polecenie Piusa IX, odmawiano modlitwy w intencji umęczonej Polski. Jest to projekt uczczenia papieża i jego inicjatyw względem Polski i toczącego się powstania na ziemiach Królestwa Polskiego. Atg, arkusz listowego papieru, zapisanego na początkowych 3 stronicach (ręką Ruprechta data otrzymania: „Paryż, dnia 9/5

63”, przechowywany w papierach Ruprechta zaginął (został spalony?) w 1944 w Zbiorach Batignolskich BN (rkps 2614).

s. 49-51: *Nota z papierów Karola Ruprechta – Nota z dziewięciu punktów* – Z listopada 1863 nowa i zarazem ostatnia wersja *Noty (z dziewięciu punktów)* – przesłana na ręce Karola Ruprechta. Atg znajdował się w zbiorach po Karolu Ruprechcie. Dokument zaginął w 1944 (może uległ zniszczeniu?) w Zbiorach Batignolskich BN (rkps 2614).

s. 51-54: *Nota z papierów Ludwika Dygata – Nota (z dziewięciu punktów)* – pierwsza z kilku not przesłanych przez Norwida przesłana w listopadzie 1863 dotycząca powołania międzynarodowego kongresu militarnego, który przyznawałby powstańcom „prawa wojenne”. Adresatem tej noty był Ludwik Mierosławski. Atg, dwa arkusze zapisane na s. 1-7 (ostatnia s. vacat), pochodzący z papierów L. Dygata (po Wincentym Mazurkiewiczem) zaginął (spłonął?) podczas II wojny światowej w 1944, z Zbiorach Rapperswilskich BN (rkps 249).

Pdr listów Norwida do:

Karola Ruprechta. 1. Z lipca – sierpnia 1863; 2. 1 września 1863; 3. 8 września 1863; 4. Wnet po 11 września 1863; 5. 18 września 1863; 6. 20 września 1863; 7. 21 września 1863; 8. 21 września 1862 (II); 9. 30 września 1863; 10. Wrzesień – październik 1863; 11. 1 listopada 1863; 12. Wkrótce po 5 listopada 1863; 13. 9 listopada 1863; 14. Listopad 1863; 15. 12 grudnia 1863; 16. Styczeń? 1864; 17. Jesień? 1864.

Leonarda Chodźki: 1. Maj 1863; 2. Maj 1863 (II); 3. Czerwiec 1863.

Leona Kaplińskiego: z maja – czerwca 1863.

Mieczysława Pawlikowskiego: z kwietnia? 1863

Wydania w czasopismach

2. TADEUSZ MAKOWIECKI. LISTY CYPRIANA NORWIDA Z ROKU 1863.

„Pamiętnik Literacki” XXVI: 1929 z. 4 s. 668-724.

Także osobna odbitka jako druga część rozprawy Norwid wobec powstania styczniowego. Lwów 1929 s. 23-67 (rejestr tekstów Norwida wg. tej publikacji). Opis: zob. obj. przy druku osobne.

3. CYPRIAN NORWID. DO PUBLICYSTÓW MOSKWY. Oprac. Tadeusz Makowiecki

„Pamiętnik Literacki” 1929 z. 4 s. 150-151.

Gomulicki publikował w PWSz ten tekst według sporządzonej przez siebie kopii atg, który uznaje się obecnie za zaginiony. Losy odpisu Gomulickiego nie są znane. Edytor przyjmuje, że wiersz ten pochodzi z jesieni 1868.

4.TADEUSZ MAKOWIECKI. RETROSPEKCJE

„Pamiętnik Warszawski” 1929 z. 4 s. 152-158 oraz 160-161.

Pdr:

Krótkiego tekstu, który Gomulicki zatytułował w PWSz: [KWESTIA POPIERSIA GOSZCZYŃSKIEGO]. Rzec napisana pod wpływem dyskusji, jaka toczyła się w salonie Zofii Węgierskiej w Paryżu przy ul. Laval 14 lutego 1869. Atg stanowił część Zbiorów Rapperswilskich Biblioteki Narodowej. Dokument przypuszczalnie spłonął w 1944. Widniała na nim data oraz sygn.: „1869 – Cyprian Norwid”. Makowiecki w swoim wydaniu tekstu odczytał datę jako: 18(69?) oraz dodał do tego uwagę: „pewne słowa listu zdają się świadczyć, jakoby był pisany po śmierci Goszczyńskiego, a więc po roku 1876”. Wydania następne: Stanisław Pigoń. *Norwidiana IV*. „Myśl Narodowa” 1936 nr 21 (tu jako ineditum! – z mylną datą: 1863).

LISTU DO MARIANA SOKOŁOWSKIEGO (Paryż, st. poczt. 2 sierpnia 1865; tu wyd. jako list do Karola Ruprechta). Atg został przypuszczalnie zniszczony w 1944 po Powstaniu Warszawskim (był częścią Zbiorów Batignolskich Biblioteki Narodowej sygn. 2614). Wyd. następne: WP VIII nr 391 (jako list do Sokołowskiego i Ruprechta) oraz PWSz VIII, 184-186 (komentarz s. 369).

LISTU DO KAROLA RUPRECHTA (Paryż, rychło po 8 kwietnia 1866). Atg został przypuszczalnie zniszczony w 1944 po Powstaniu Warszawskim (był częścią Zbiorów Batignolskich Biblioteki Narodowej sygn. 2614). Wyd. następne: WP VIII nr listu 409 (wg. pdr); PWyb¹V nr listu 206; PWSz VIII, 213-214 nr listu 529.

LISTU DO KAROLA RUPRECHTA (Paryż, 1866). Atg został przypuszczalnie zniszczony w 1944 po Powstaniu Warszawskim (był częścią Zbiorów Batignolskich Biblioteki Narodowej sygn. 2614). Wyd. następne: WP VIII nr listu 428 (wśród listów z lipca); PWyb¹V nr listu 207; PWSz VIII, 215-216 nr listu 530.

5.ZOFIA SZMYDTOWA. LIST NORWIDA DO LUDWIKA MIEROSŁAWSKIEGO

„Myśl Narodowa” 1929 nr 10.

Pdr LISTU LUDWIKA MIEROSŁAWSKIEGO (Paryż, kwiecień 1856). Atg BN II 6583 (pochodzi z dawnych zbiorów Raperswilkich). Wyd. następne: WP VIII nr 136 oraz PWsz VIII, 258-260 nr listu 199 (komentarz s. 527).

6.STANISŁAW PIGOŃ. NIEZNANY LIST CYPRIANA NORWIDA

„Tęcza” (Poznań) 1929 z. 25 (z 22 czerwca) s. 4-5.

Pdr: LISTU DO ADAMA MICKIEWICZA (Nowy Jork, jesień 1853). Atg znajduje się w Bibliotece Polskiej w Paryżu (Muzeum Adama Mickiewicza). Wyd. następne: C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1936 [recte 1935] s. 53; WP VIII nr listu 114 (dopisek został tu potraktowany jako zakończenie listu); PWyb¹V nr listu 105; PWsz VIII, 198-199 list nr 171.*

7.W. ST. TURCZYŃSKI. KAMIL CYPRIAN NORWID

„Tęcza” (Poznań) 1929 z. 38 s. 4-5.

Pdr: LISTU DO MARIANA SOKOŁOWSKIEGO (Paryż, 1881) – ocalały tylko fragmenty listu. Tu komentarz oraz na s. 4 repr. portretu Norwida Panteleona Szyndlera, zaś na s. 5 repr. rys. *Norwida Chrystus w domu Łazarza w Betanii*. Atg zaginął. Wyd. następne: WP IX nr 800 oraz PWsz X, 162-163 nr listu 994.

8.STANISŁAW PIGOŃ. ŻARTY CYPRIANA NORWIDA

„Głos Narodu” 1929 nr 347 (z 25 grudnia) s. 6-7.

Pdr fragmentów listów do Konstancji Górskiej: 1. Paryż, ok. 31 sierpnia 1867 (zob. PWsz IX, s. 304-305 nr listu 606); 2. Paryż, st. poczt. 13 września 1867 (zob. PWsz IX, s. 305-306 nr listu 607); 3. Paryż, ok. 15 września 1867 (zob. PWsz IX, 306 nr listu 608).

9.CYPRIAN NORWID. BEMA PAMIĘCI ŻAŁOBNY RAPSOD

„Czas” 1929 nr 47.

Druk ogłosił Zenon Przesmycki.

10.CYPRIAN NORWID. BEMA PAMIĘCI ŻAŁOBNY RAPSOD

„Echo Tygodnia” (Warszawa) 1929 nr 22.

Druk ogłosił Zenon Przesmycki.

11.CYPRIAN NORWID. BEMA PAMIĘCI ŻAŁOBNY RAPSOD

„Głos Narodu” 1929 nr 171.

Druk ogłosił Zenon Przesmycki.

12.CYPRIAN NORWID. SYBERIE. CZYNOWNIKI

„Droga” 1929 nr 5 s. 3-4.

Druk ogłosił Zenon Przesmycki.

1930Wydania w książkach**1.OD KOCHANOWSKIEGO DO STAFFA. ANTOLOGIA LIRYKI POLSKIEJ.**

Oprac. Waław Borowy

Lwów 1930

Antologia, w której doszło do restytucji pozycji Norwida w polskiej literaturze. Znalazło się tu 27 wierszy poety (jedynie więcej ma tu tylko Mickiewicz). W wyd. 2 (Londyn 1954) oraz nast. Publikacja 30 wierszy Norwida.

Wydania w czasopismach**2.UWAGA CYPRIANA NORWIDA O III CZ. „DZIADÓW”. Autor (oprac.): Stanisław Pigoń**

„Ruch Literacki” 1930 nr 4 s. 111-112.

Jest to publikacja tekstu Norwida [Wyjaśnienie udziału w broszurze o Towiańskim]: jego odpowiedź na plotki krążące w Paryżu o jego rzekomym udziale w druku publikacji Józefa

Komierowskiego *Moje stosunki z Towiańskim i towiańczykami* (Paryż 1856). Atg w Archiwum Domowym Czartoryskich w Krakowie: BCZ rkps 5629 s. 113-115.

3.ROMAN BRANDSTAETTER. NIEZNANY WIERSZ I LIST NORWIDA

„Gazeta Polska” 1930 nr 288.

[DO ANNY CZAPLICKIEJ] – pdr, na podstawie atg z Muzeum Adam Mickiewicza (Biblioteka Polska) w Paryżu: MAM 1108. Wiersz powstał tuż po kapitulacji Paryża (28 stycznia 1870) w podziękowaniu za czapkę futrzaną, której właścicielką była Anna Czaplicka – jak przypuszcza Gomulicki, na podstawie domysłów Jana Borejszy (PWsz II, 401) – druga żona Piotra Ławrowa, przebywającego wówczas w Paryżu. Pdr: Roman Brandstaetter. *Nieznany wiersz i list Norwida*. „Gazeta Polska” 1930 nr 288 (podstawa atg w Bibliotece Polskiej w Paryżu). Gomulicki w PWsz II, 201 (401 komentarz) korzystał przypuszczalnie także z odpisu w: BN IV 6319 k. 44. W DZ I 721 Gomulicki błędnie podał imię adresatki (*Do Marii Czaplickiej*), idąc za przekazem tegoż odpisu. W PWsz poprawił ten błąd. Poniżej wiersza nota: „1871, luty 1 / Paryż”).

LIST DO STANISŁAWA GORECKIEGO z początku maja 1862 – atg tego listu znajduje się w Bibliotece Polskiej w Paryżu sygn. 1109. Wyd. następne: WP VIII nr 208 (tu jako list z r. 1858); PWsz IX, 34-35 nr listu 396.

4.NIEZNANY AUTOGRAF CYPRIANA NORWIDA. Oprac. Wł. St. Turczyński

„Tęcza” R. IV: 1930 z. 46 (z 19 lutego) s. 219-220.

Marek Buś (*Składanie pieśni. Z dziejów edytorstwa twórczości Cypriana Norwida*. Kraków 1997 s. 277) podaje, że oprac. Stanisław Pigoń. Pdr. Poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprjan Kamil Norwid”. Artykuł przynosi tekst Norwida *Do Spartakusa* (o pracy). Jest to uzupełnienie do wiersza *Praca*. Tekst poprzedza krótki wstęp edytora oraz posłowie (natury interpretacyjnej). We wstępnej uwadze: „Autograf jest własnością p. Anieli Przeździeckiej w Warszawie. / Jest to arkusz białego, dziś pożółkłego papieru listowego, gęsto prążkowanego wodnymi liniami: wys. 20,7, szer. 13 cm. Tekst zajmuje cztery strony, zapisane od góry do dołu drobnym pismem, atramentem czarnym, zardzewiałym. Strony pierwsza i trzecia oznaczone cyframi „1” i „2”, błękitnym ołówkiem. W połowie strony trzeciej parę dopisków ołówkiem zwyczajnym, z kolei poprawionych błękitnym. – Bez daty”. Pierwotnym posiadaczem atg był Marian Sokołowski. Atg zaginął – jego losy nie są znane.

5.[OD ANIOŁA DO SZATANA]

„Tęcza” 1930 nr 46 (z 14 listopada) s. 5 [nlb.].

Pdr pośmiertny. Do druku podał Stanisław Pigoń. Wiersz drukowany bez tytułu z trzema gwiazdkami. Powyżej tytuł rubryki: „Nieznany wiersz Cyprjana Norwida”. Pod tekstem sygn. druk.: „C. Norwid”. Niżej edytorska uwaga: „Wiersz ten, dotąd nie drukowany, ofiarował Norwid Z. Krasieńskiemu, ten zaś przesłał go w liście z dnia 26 lipca 1848 r. Delfinie Potockiej. »Oto – pisał – ładne wiersze Norwida, o sobie i pokoleniu swym«. St. P.”. W tym samym numerze pisma materiały dotyczące Norwida – nie publikowane jego teksty (*Do Spartakusa. [O pracy]*) oraz rysunki.

1931

Wydania w czasopismach

1.JÓZEF MIKOŁAJTIS. LIST CYPRIANA NORWIDA

„Ruch Literacki” 1931 nr 2.

Pdr listu do Marii Bolewskiej (Paryż, czerwiec 1871), choć tu bez nazwiska adresatki, jedynie z błędnym domysłem: „może to p. Franciszki Sewerynowej hr. Mielżyńskiej z Miłosławia”. Atg zaginął. Wyd. następne: WP IX nr listu 613 (bez nazwiska adresatki); PWsz IX, 484-486 (z nazwiskiem adresatki – ustalonym przez edytora).

2.ADAM CZARTKOWSKI. NORWIDIANA. DLACZEGO CYPRIAN NORWID POZOSTAWAŁ NA EMIGRACJI [?]

„Kurier Warszawski” 1931 nr 73 (z 15 marca) s. 8-9 (tekst wiersza s. 8).

CZY PODAM SIĘ O AMNESTIĘ? – poniżej tekstu wiersza po lewej napis druk.: „1855, Paryż” oraz po prawej sygn. druk.: „Cyprjan”. Czartkowski wskazuje w swojej obszernej uwadze edytorskiej, że w papierach po Konstancji Górskiej pozostało 64 listy Norwida. „Umierając w kilka lat po poecie, Konstancja Górka puściła rękopiśmienną po nim przekazała swej siostrzenicy, obecnie już również nieżyjącej, ś. p. Ludwice z Gerliczów 1-o v. Władysławowej Bromirskiej, 2-o v. Gustawowej Karnkowskiej, która z całym pietyzmem

przechowała te zabytki, a schodząc z tego świata przed kilku laty oddał je swemu synowi, obecnemu ich właścicielowi. [...] Otóż pomiędzy tymi rękopisami znalazł się przede wszystkim następujący wiersz pt. „*Czy podam się o amnestię?*”. Myśli zawarte w tekście poetyckim Norwid rozwija – zdaniem Czartkowskiego w innym LIŚCIE PISANYM DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ w dwa lata później w początku 1857 (zob. DW 152-153): jego tekst edytor podaje obok tekstu wiersza. Maszynowa kopia zaginionego atg: BN IV 6324 k. 38. Pośmiertny pdr: W obu przekazach – jak zauważa Gomulicki – mylnie podana data: „1855” – zapewne to skutek źle odczytanej, fantazyjnie wykreślonej szóstki przez Norwida. Motto: dewiza angielskiego Orderu Podwiązki. Wiersz jest odpowiedzią poetycką na pytanie wielu przyjaciół Norwida, w tym zwłaszcza Konstancji Górskiej. Norwid przesłał jej ten wiersz w końcu 1856 – amnestia została ogłoszona ukazem carskim z 15/27 maja.

3. Z NIEOGŁOSZONYCH RĘKOPISÓW CYPRIANA NORWIDA I: ZMARTWYCHWSTANIE NARODU. Oprac. Zenon Przesmycki

„Kultura” 1931 nr 4.

Jest to pdr rozprawki [*Zmartwychwstanie historyczne*]. Gomulicki uważa, że tekst powstał najwcześniej w 1851, a najpóźniej w maju 1852. Atg: BJ rkps 9630 III k. 40-44.

4. Z NIEOGŁOSZONYCH RĘKOPISÓW CYPRIANA NORWIDA II: ZNICESTWIENIE NARODU. Oprac. Zenon Przesmycki

„Kultura” 1931 nr 5.

Pdr. Rozprawa napisana po doświadczeniach wojny francusko-pruskiej oraz Komuny Paryskiej. Gomulicki sugeruje, że załączkiem rozprawki były luźne notatki z *Notatnika etnologicznego* (zob. PWSz VII, 383 nr 62). Przesmycki przyjmował, że tekst powstał w ciągu dekady 1870-1880. Gomulicki zawęża ten okres do 1871. Atg: BN IV 6308 k. 85-90.

5. NORWID O IDEI REPREZENTACJI. NIEZNANY LIST POETY. Oprac. Władysław Arcimowicz

„Ruch Literacki” 1931 nr 9 s. 267-271.

Na s. 270 poniżej zasadniczego tekstu Norwida napis druk.: „pisałem 1860 w Paryżu”, poniżej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid”. Tekst powstał w 1860 w lipcu lub w sierpniu. Jest to

reakcja na tzw. „klęskę libańską” – dokonaną przez Druzów 9-16 lipca 1860 w Damaszku wielką rzezią chrześcijan, w obronie których wystąpił szejk Ab-el-Kader. Tekst Norwid wysłał do Seweryna Elżanowskiego jako do redaktora „Przeglądu Rzeczy Polskich”. Przed II wojną światową atg z tekstem był przechowywany w dawnych Zbiorach Rapperswilskich przy Centralnej Bibliotece Wojskowej w Warszawie wśród korespondencji Seweryna Elżanowskiego (Mnsr. 997). Arcimowicz: „(U góry nadpisano brązowym ołówkiem ręką Norwida) Do W. Redaktora Przeglądu Rzeczy Ojczystych (dalej czerwonym atramentem ręką obcą) Z pap. Elżanowskiego Seweryna”.

6. ADAM CZARTKOWSKI. SPRAWA WIĘZIENIA CYPRIANA NORWIDA W 1846 R. W BERLINIE

„Kurier Warszawski” 1931 nr 87.

Pdr LISTU DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ (Paryż, początek 1880). Atg zaginął. Wyd. następne: WP IX nr listu 787 oraz PWyb¹V nr listu 286; PWsz X, 142-143 nr listu 968. Data roczna tego listu nie jest pewna. Jako pierwszy zaproponował takie rozwiązanie Zenon Przesmycki.

7. ADAM CZARTKOWSKI. CYPRIAN NORWID A ZYGMUNT KRASIŃSKI

„Kurier Warszawski” 1931 nr 113.

Pdr dwu listów do Konstancji Górskiej: 1. Koniec lutego 1859 (zob. PWsz VIII, 378-379 nr listu 294) oraz 2. Paryż, st. poczt. 29 marca 1859 (zob. PWsz VIII, 384-385 nr listu 298).

8. ADAM CZARTKOWSKI. HRABIA, WIEŚNIAK I WOREK ŻŁOTA. CYPRIAN NORWID O ROGERZE RACZYŃSKIM (Z NIEZNANEJ KORESPONDENCJI POETY)

„Tęcza” 1931 nr 15 (z 11 kwietnia) s. 4-5.

W artykule pdr LISTU NORWID DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ (Paryż, po 24 marca 1864). Wyd. następne: WP VIII nr listu 355 oraz PWsz IX, 132-134 nr listu 468. Atg listu zaginął.

9. ADAM CZARTKOWSKI. NIEZNANE POEZJE NORWIDA

„Kurier Warszawski” 1931 nr 93 (z 4 kwietnia) s. 20.

Obok wiersza *Sen* został tu opublikowany *Krzyż i dziecko*. Pod tekstem wiersza *Sen* po lewej napis druk.: „1866” oraz po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid.”. Przed tekstami Norwid uwaga edytora: „Utwory, zamieszczone niżej, pochodzą ze zbioru listów Cypriana Norwida do Konstancji Górskiej, znajdującego się w ręku p. Stanisława Karnkowskiego z Łaz. Są one zupełnie nieznane”. Pod tekstem wiersza *Krzyż i dziecko* po lewej napis druk.: „1856 kwietnia” oraz po prawej sygn. druk.: „Cyprjan”. Przed tekstami Norwid uwaga edytora: „Utwory, zamieszczone niżej, pochodzą ze zbioru listów Cypriana Norwida do Konstancji Górskiej, znajdującego się w ręku p. Stanisława Karnkowskiego z Łaz. Są one zupełnie nieznane”. Wiersz *Sen* inspirowany był poematem Karola Balińskiego *Śpiewakom Mohorta bratnie słowo*. Londyn 1856. Zachowała się jego kopia sporządzona przez Zenona Przesmyckiego (BN IV 6324 k. 83-84) – atg obecnie zaginiony.

10. ADAM CZARTKOWSKI. CYPRIAN NORWID A MARCELI LUBOMIRSKI

„Kurier Warszawski” 1931 nr 307.

Tekst artykułu przynosi pdr 5 listów Norwida do Konstancji Górskiej: 1. Paryż, 18/19 sierpnia 1865 (zob. i por. PWSz IX, 186 nr listu 411); 2. Paryż, 19 sierpnia 1865 (zob. i por. PWSz IX, 186-187 nr listu 412); 3. Paryż, 20 sierpnia 1865 (zob. i por. PWSz IX, 188-189 nr listu 413); 4. Paryż, 21 sierpnia 1865 (zob. i por. PWSz IX, 189-190 nr listu 414) oraz 5. Paryż, st. poczt. 26 sierpnia 1865 (PWSz IX, 193-194 nr listu 417). Wszystkie fragmenty fr. podano tu w pol. przekładzie.

11. STANISŁAW PIGOŃ. C. NORWID I L. MIEROSŁAWSKI W ŚWIETLE NIEZNANEJ KORESPONDENCJI

„Głos Narodu” 1931 nr 347.

W artykule pdr LISTU NORWIDA DO WINCENTEGO MAZURKIEWICZA (Paryż, jesień 1854 lub zima 1855). Atg zachował się: BN II 5321 (z dawnych Zbiorów Rapperswilskich sygn. 852). Wyd. następne: WP VIII nr 129 (jako list z 1855); PWyb¹V nr listu 113 (jako list z jesieni 1854 lub zimy 1855); PWSz VIII, 236-237 nr listu 182.

12. STANISŁAW PIGOŃ. C. NORWID I L. MIEROSŁAWSKI PODCZAS WOJNY KRYMSKIEJ

„Głos Narodu” 1931 nr 350 (z 30 grudnia) s. 4-5.

W artykule pdr LISTU NORWIDA DO WINCENTEGO MAZURKIEWICZA (Paryż, listopad 1854). Atg zachował się: BN II 5321 (z dawnych Zbiorów Rapperswilskich sygn. 852). Pigoń wydał go jako list z 1855. Wyd. następne: C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883*. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1936 [recte 1935] s. 133-137; WP VIII nr 138 (jako list z czerwca 1855) oraz PWsz VIII, 233-236 nr listu 181.

13. STANISŁAW PIGOŃ. C. NORWID I L. MIEROSŁAWSKI PODCZAS WOJNY KRYMSKIEJ

„Głos Narodu” 1931 nr 351 (z 31 grudnia) s. 4-5.

W artykule pdr LISTU NORWIDA DO LUDWIKA MIEROSŁAWSKIEGO (Paryż, czerwiec 1856). Atg zachował się: BN II 5321 (z dawnych Zbiorów Rapperswilskich sygn. 850). Wyd. następne: C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883*. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1936 [recte 1935] s. 137-139; WP VIII nr listu 140; PWyb¹V nr listu 125; PWsz VIII, 265-266 nr listu 210.

14. CYPRIAN NORWID: Z NIEOGŁOSZONYCH RĘKOPISÓW. „ZMARTWYCHWSTANIE NARODU”. Oprac. Zenon Przesmycki

„Kultura” 1931 nr 4 (z 20 grudnia).

Pdr. Tekst Norwida wraz z krótkim komentarzem Miriama, także repr. portretu Norwida.

15. CYPRIAN NORWID: Z NIEOGŁOSZONYCH RĘKOPISÓW. „ZNICESTWIENIE NARODU”. Oprac. Zenon Przesmycki

„Kultura” 1931 nr 5 (27 grudnia).

Pdr. Tekst Norwida wraz z krótkim komentarzem Miriama, także repr. portretu Norwida.

1932

Druki osobne

**1. POEZJE WYBRANE Z CAŁEJ ODSZUKANEJ PO DZIŚ DZIEŃ SPUŚCIZNY POETY.
Ułożył i przypisami opatrzył Miriam [Zenon Przesmycki]. Z dwoma wizerunkami i dwiema podobiznami autografów**

Warszawa 1933 [recte: 1932]. Wydawnictwo J. Mortkowicz, 8°, ss. 6, nlb. 2, 646. Tabl. 2.

Wklejek z podobizną atg 2. Nakład 3000 egz. Część nakładu odbito na papierze biblijnym. Druk tekstu zasadniczego ukończono w 1921, druk przypisów: 20 grudnia 1932. Wybór wierszy (110 pozycji), poematów (5), fragmentów (7) ułożonych w dziesięciu dziełach (w każdym zastosowano porządek chronologiczny).

Zawartość:

Ikonografia: 1. Autoportret florencki Norwida s. nlb. wkładka (komentarza edytorski s. 631-632) – po raz pierwszy publikowany; fotografia wizytowa poety (komentarz edytorski s. 632).
TEKSTY: I. IMO A PECTORE: Wspomnienie s. 3-4 (komentarz edytorski s. 517-518); Pożegnanie s. 5-9 (s. 518); Do mego brata Ludwika s. 10-15 (s. 518-519); Moja piosnka [I] s. 16-17 (s. 519); Do J. B. Zaleskiego. 1847 s. 18-20 (s. 519-520); Epos nasza 1848 s. 21-24 (s. 520-521); Jesień s. 25 (s. 521); Aerumnarum plenus s. 26-27 (s. 521-522); Modlitwa s. 28-29 (s. 522-523); Scherzo s. 30-31 (s. 523); Do Najświętszej Maryi Panny. Litania s. 32-43 (s. 524-526); Pierwszy list, co mnie doszedł... s. 44-46 (s. 526-527); Moja piosnka [II] s. 47-48 (s. 527); Rzeczywistość i marzenia s. 49-51 (s. 527-528); Do Tytusa Maleszewskiego s. 52 (s. 528); Do lutni s. 53 (s. 528-529); Wczora i ja s. 56 (s. 529); Klaskaniem mając... s. 57-59 (s. 529-530); W pamiętniku s. 60-63 (s. 530); Do zesłej s. 64 (s. 530-531). II. OJCZYŻNA, PRAWDA, CZŁOWIEK: Burza s. 67-68 (s. 531); Z listu do Włodzimierza Łubieńskiego s. 69-71 (s. 531-532); Niewola s. 72-82 (s. 532-533); Psalm wigilii s. 83-94 (s. 534); Wiesław [z Promethidiona] s. 85-97 (s. 534-535); List s. 98-100 (s. 535); Ruiny [z Pięciu zarysów] s. 101-110 (s. 535-536); Klątwy s. 111 (s. 537); Pieśń od ziemi naszej s. 112-113 (s. 537); Częstochowskie wiersze s. 114-122 (s. 538-539); Człowiek s. 123-128 (s. 539-540); Bohater s. 129-131 (s. 540); Do wroga. Pieśń s. 132-133 (s. 540-541); Fulminant 1863 s. 134-142 (s. 541-542); Stolica s. 143-144 (s. 542); Syberie s. 145 (s. 542); Dedykacja s. 146-148. III (s. 542-543). SZTUKA: Pióro s. 151-152 (s. 544-545); Adam Krafft s. 153-155 (s. 545-546); Mogił starych budowa s. 156 (s. 546-547); Plato i Archita s. 157-158 (s. 547); Bogumił [z Promethidiona] s. 159-174 (s. 547-550); Wędrowny Sztukmistrz... s. 175-181 (s. 550-551); Za płotem s. 182 (s. 551-552); Próby s. 183-187 (s. 552); Rozmowa umarłych. Byron. Rafael-

Sanzio s. 188-193 (s. 552-553); Przyjacielowi poecie s. 194-195 (s. 553); Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) s. 196-197 (s. 553-554); Wielkie słowa s. 198-199 (s. 554); Cacka s. 200-201 (s. 555-556); O wolności słowa [Fragmenty] s. 202-215 (s. 556-558); Sonet s. 216 (s. 558); Na zgon Poezji (Elegia) s. 217-218 (s. 558-560). IV. APOSTROFY I APOTEOZY: Do wieśniaczki s. 221-222 (s. 560); Do władcy Rzymu s. 223-224 (s. 560-561); Bema pamięci żałobny-rapsod s. 225-226 (s. 561); Coś Ty Atenom zrobił... s. 227-228 (s. 562); Do Nikodema Biernackiego s. 229-230 (s. 562-563); [I] Odpowiedź [Deotymie] s. 237-232 (s. 563); List Do Walentego Pomiana Z. s. 233-242 (s. 563-564); John Brown s. 243-245 (s. 565); Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku s. 246-247 (s. 566); Do Pani na Korczewie s. 248-250 (s. 566-567); Na zgon ś.p. Józefa Z. Oficera Wielkiej Armii s. 251-252 (s. 567-568); Fortepian Szopena s. 253-257 (s. 568-569); Encyklika Oblężonego (Oda) s. 258-259 (s. 569-571); V. GNOMY: W Weronie s. 263 (s. 571); Marmur-biały s. 264 (s. 571-572); Pielgrzym s. 265 (s. 572); Litość s. 266 (s. 572); Sfinks s. 267 (s. 572-573); Narcyz s. 268 (s. 573); Mistycyzm s. 269 (s. 573); Fatum s. 270 (s. 573-574); Idee i prawda s. 271-272 (s. 574); Tajemnica s. 273 (s. 574); Zagadka s. 274 (s. 574-575); Kółko s. 275 (s. 575); Niebo i ziemia s. 276 (s. 575-576); Język ojczysty s. 277 (s. 576); Laur dojrzały s. 278 (s. 576); Omyłka s. 279 (s. 576-577); Historyk s. 280 (s. 577); VI. SATYRY I FRASZKI: Pisarstwo s. 283-285 (s. 577-579); Fraszka (!) [Inc.: „Jeśli ma Polska pójść...”] s. 286 (s. 579); Fraszka (!) [Inc.: „Dewocya krzyczy...”] s. 287 (s. 579-580); Posiedzenie. Fraszka s. 288 (s. 580); W albumie hr. *** Fraszka (!) s. 289 (s. 581); Kwiryty! Fraszka s. 290 (s. 581); Wielkość s. 291-292 (s. 581-582); Pokój s. 293 (s. 582-583); Post scriptum s. 294 (s. 583-584); Czynniki s. 295 (s. 585); Ironia s. 296 (s. 585-586); Powieść s. 297-298 (s. 586-589); Purytanizm s. 299-300 (s. 589-590); Czułość s. 301 (s. 590); Zapał s. 302 (s. 590-591); Dziennik i Epos s. 303 (s. 591); Nerwy s. 304-305 (s. 591-592); [Inc.: Powiedz im, że duch odbrzmiał...”] s. 306 (s. 592); Lapidaria s. 307-308 (s. 592); Rozebrana (Ballada) s. 309-310 (s. 592-593); Spowiedź s. 311 (s. 593); Mój psalm s. 312 (s. 593); Małe dzieci. Romans chiński s. 313 (s. 593-594); Słowianin s. 314 (s. 594-595). VII. FANTAZYE: Wieczór w pustkach s. 317-322 (s. 595-598); To rzecz ludzka!... s. 323-327 (s. 598-600); Pompeja s. 328-335 (s. 600-602); Wesele. Powieść s. 336-342 (s. 602); Vendôme s. 343-347 (s. 602-605); Polka s. 348-351 (s. 605); Epimenides. Przypowieść s. 352-362 (s. 605-606); Autor-nieznany s. 363-364 (s. 606); Sława s. 365-368 (s. 606-607); Toast. Fantazja s. 369-371 (s. 607-608). VIII. Z POEMATÓW EPICKICH: Z poematu „Ziemia” s. 375-379 (s. 608-609); Z poematu „Quidam” (Urywki) s. 380-434 (s. 609-613); Z poematu „Szczęsna” [dwa urywki] s. 435-440 (s. 613-615); „A Dorio

Ad Phrygium” s. 441-455 (s. 615-622); Z poematu „Assunta”. Urywki s. 456-473 (s. 622-626); IX. PRZEKŁADY: Benventua Celliniego „Capitolo fatto in prigione e lode di detta prigione” s. 477-486 (s. 626); Boskiej Komedyi Danta Pierwsza pieśń „O piekle” s. 487-491 (s. 626); Hamlet Akt pierwszy scena druga s. 492-501 (s. 627); Pożegnanie. Ostatni rapsod Bérangera s. 502-503 (s. 627-628); Do Pompejusza. Oda Horacego s. 504-505 (s. 628); Modlitwa Mojżesza z hebrajskiego i z Vulgaty przełożona tak, jak ją podaje Dawid w LXXXIX Psalmie s. 506-508 (s. 628); Z Byrona s. 509 (s. 628); Z Odyssei. Rapsody XI-tej urywek s. 510-511 (s. 629-630); Z Buonarottiego s. 512 (s. 630); Z perskiego poety s. 513 (s. 630); Przypisy [komentarze edytorskiej do poszczególnych tekstów] s. 515-630; Z ikonografii Norwidowskiej s. 631-632. Indeksy. Indeks tytułów i pierwszych wierszy s. 635-643. Errata s. 645.

Reprodukcje rękopisów Norwida:

Pióro (między s. 152 a 153) na osobnej karcie; Do Teofila Lenartowicza (wiersz „Słowianin”) między s. 312 a 313.

Wydania w czasopismach

2.CYPRIAN NORWID. ROMANS [Podał do druku ADAM CZARTKOWSKI]

„Kurier Warszawski” 1932 nr 1.

W artykule pdr LISTU DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ (Paryż, marzec? 1860). Fragmenty fr. podano tu po pol. List w całości drukowano po raz pierwszy w: WP VIII nr listu 301. Wyd. następne: PWsz VIII, 418-424 nr listu 336.

3. CYPRIAN NORWID Z NIEOGŁOSZONYCH RĘKOPISÓW SŁOWIANIN. DO TEOFILA LENARTOWICZA. Oprac. Zenon Przesmycki

„Kultura” 1932 nr 5.

Pdr – jego tekst podał do druku Zenon Przesmycki. Zachował się atg: BN IV 6291 k. 11 recto, w liście Norwida do Teofila Leanartowicza, który Gomulicki datował na koniec czerwca 1882, by następnie nieco zmodyfikować tę datację: czerwiec-lipiec 1882 (PWsz X, 178-179). Poniżej tekstu sygn. i data: „Cyprjan Norwid, 1882”. Czas powstania: data wiąże się z listem

do Lenartowicza, tzn. czerwiec-lipiec 1882 (choć jak wskazują autorki Kalendarz II, 754 nie jest ona pewna i oczywista).

4. ADAM CZARTKOWSKI. CYPRIAN NORWID O MODLITWIE

„Kurier Warszawski” 1932 nr 86 (z 26 marca) s. 6-7.

Jest to pdr rozprawki Norwida [O MODLITWIE], którą Czartkowski traktuje jako list do Konstancji Górskiej, a który Gomulicki uznał za osobny poraztorski tekst, zob. PWsz VI, 618-621. Po raz pierwszy jako rozprawkę drukował go Przesmycki: WP VII 72-75 (wg atg). Atg – który znajdował się do 1939 w posiadaniu Stanisława Karnkowskiego w Łazach – zaginął podczas II wojny światowej. Wyd. następne: Przesmycki-Zaniewicki PPF, s. 92-96; PWyb¹IV, 403-406.

W edycji Czartkowskiego wstępna uwaga: „Panna Konstancja Górka, długoletnia znajoma i przyjaciółka Cypriana Norwida, miała siostrę młodszą Wincentę, ur. 13 stycznia 1811 r., która następnie była żoną Jakóba Gerlicza, referendarza stanu, wiceprezydenta miasta Warszawy b. oficera wojska polskiego i kawalera orderu *Virtuti Militari*. W kwiecie lat pani Wicenta Gerliczowa, matka sześciorga dzieci, zmarła dn. 13 maja 1852 r. Śmierć jej bardzo dotknęła pannę Konstancję, mieszkającą wówczas już w Paryżu, i oto poeta śpieszy przesłać jej list kondolencyjny, który dochował się w zbiorze, znajdującym się w ręku p. Stanisława Karnkowskiego w Łazach. Podajemy go poniżej z przeświadczeniem, że rzadko kto mógłby skreślić w tak głęboko ujmujący sposób wyrazy pociechy dla serca zbolełego po stracie drogiej istoty [...]”. Na końcu jeszcze umieszczono uwagę edytorską: „List nie posiada ścisłej daty ani też podpisu, podaje tylko na końcu „†1852”. W każdym razie przypuszczać należy, że pisany być musiał w Paryżu w końcu maja 1852 r.”.

5. CYPRIAN NORWID. Z NIEOGŁOSZONYCH RĘKOPISÓW „CACKA”. Oprac. Zenon Przesmycki.

„Kultura” 1932 nr 15 (z 10 kwietnia) s. 1.

Tekst przygotował do druku: Zenon Przesmycki. Wiersz pochodzi ze zbioru *Vade-mecum* (zob. dział ATG).

1933Druki osobne**1. INEDITA [I]. RESZTA WIERSZY ODSZUKANYCH PO DZIŚ DZIĘN, A DOTĄD NIE WYDANYCH. Zebrał i wydał Zenon Przesmycki (Miriam)**

Warszawa 1933, 16°, ss. VIII, 155, nlb. 1.

Edycja z funduszu wydawniczego Leopolda Wellisza. Skład główny J. Mortkowicz. Nakład edycji 1130 egz. z czego 30 na czerpanym papierze Van Geldera. Tytuł: *Inedita* pojawia się tylko na okładce. Druk ukończono 14 grudnia 1933.

Zwartość:

Wstęp edytora s. V-VIII; [Teksty z lat] 1842-1852: 1. Maryjo, Pani Aniołów s. 3-4; Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] s. 5; Na przyjazd T. Lenartowicza do Fontainebleau s. 6-7; SALEM 1852 [cykl]: Do J. O. ks. Adama Czartoryskiego s. 11-19; Do hr. Władysława Zamoyskiego s. 20-22; Do A. M. s. 23-24; Do A. T. s. 25-26; Ty mnie do pieśni pokornej... (1855) s. 29; Na jakie stać mię, Bracie... (1856) s. 39-34; Słówko (1858) s. 35-37; Teofilowi (1859) s. 36-39; Bajka (1861) s. 40-41; VADE-MECUM (1865-186...): Do czytelnika s. 43-44; Za wstęp (Ogólniki) s. 45; II. Przeszłość s. 46; IV. Posąg i obuwie s. 47; V. Harmonia s. 48; VII. Addio! s. 49; VIII. Liryka i druk s. 50-51; XII. Szczęście s. 52; XIII. Larwa s. 53-54; XX. Specjalności s. 56; XXVI. Czemu nie w chórze? s. 58; XXIX. Obojętność s. 59; Tymczasem s. 60; XXXII. Wierny portret s. 61; XXXIV. Vanitas s. 62-63; XXXVIII. Zawody s. 64-65; XXXIX. Centaury s. 66; XL. Cenzor-krytyk s. 67; XLI. Królestwo s. 68-69; XLIV. Coś s. 70-71; XLV. Cnót-oblicze s. 72-73; XLIX. Inc.: „Wtedy Ty, Matko! przez zrządzenie...” s. 74-75; L. Bliscy s. 76-78; LI. Moralności s. 79-80; LIX. [tylko dwa ostatnie wesły] Inc.: „Nowy się wiek po ścianach...” s. 81; LXVIII. [brak tytułu i większej części tekstu] Inc.: „Niewiasta igłą...” s. 82; LXIX. Początek broszury politycznej s. 83-84; LXXII. Szlachcic [fragmenty] s. 85; LXXIII. Grzeczność s. 86; LXXV. Ideał i reformy s. 87; LXXVII [fragmenty] Inc.: „Lapońscy wzięli księdza w swe obroty...” s. 88; LXXVIII. Styl nijaki s. 89; LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) s. 90; LXXXII. Śmierć s. 91; LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie s. 92-93; LXXXIX. Gadki s. 94; XC. Dwa guziki (z tyłu) s. 95-96; XCI. Spowiedź s. 97-98; XCVI. Ostatni despotyzm s. 99-100; XCVII. Finis s. 101; XCVIII. Krytyka (wyjęta z Czasopisma) s. 102-104. [Wiersze z lat] 1865-1881: Vanitas Vanitatis s. 107-110; Dziennik-

Warszawski s. 111-112; Do słynnej tancerki rosyjskiej nieznaney zakonnicy s. 113; Krzyż i dziecko s. 114; Epitaphe s. 115; Improwizacya na ekspozycy s. 116; Na ostatnie 4 wiersze – odpowiedź s. 117-118; W pracowni Gujskiego pisał Norwid s. 119-121; [Toast] s. 122-123; Towarzystwu Historycznemu. Karta Dziejów s. 124-125; Do Wielmożnej Pani I. s. 126-127; [My tak już przed się patrzymy...] s. 128; [Na ofiarowanie z powodu imienin doniczki kwiatów] s. 129; „Ołówkiem” na książce o Tuncie s. 130; Spółcześni (odpowiedź) s. 131-134; Impossibillissime s. 135; [Nie dopisuję! a z przyczyny...] s. 136; Przepis na powieść warszawską s. 137; Do Bronisława Z. s. 138-142; Bronisławowi Z. z piórem s. 143; Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Ś-tą ułożony – tłumaczenie wierszem polskim (pierwsze) według Vulgaty i z odniesieniem do hebrajskiego tekstu s. 144-145; Piękno-czasu s. 146; Post-scriptum s. 147; Theza (na Katedrę Literatury) s. 148; [Do orła, co nad dębem powiewa] s. 149; [Miło być od swego czasu zrozumianym...] s. 150. Spis utworów s. 151-154. Errata s. 155.

2. INEDITA [III]. CYPRIANA NORWIDA PIERŚCIEŃ WIELKIEJ DAMY. TRAGEDIA W TRZECH AKTACH. Wydał z autografu Zenon Przesmycki (Miriam)

Warszawa 1933 s. 1-142.

Posłowie Z. Przesmyckiego s. 143-147. Pdr tekstu. Edycja z funduszu Leopolda Wellisza. W serii: Cypriana Norwida *Inedita* (jest to drugi jej tom). Skład główny Jakub Mortkowicz, 16° „ss. 147, nlb. 1. Nakład 1130 egz. (w tym 30 na czerpanym papierze Van Geldera. Tytuł: *Inedita* – tylko na okładce. Druk ukończono 23 grudnia 1933. Atg tekstu: BN II 6300 k. 1-71. Czas powstania utworu w zakresie daty rocznej określa *Wstęp*: 1872. Pracę Norwid rozpoczął w czerwcu, a ukończył przed 19 listopada. O końcu donosił poeta w liście do Bronisława Zaleskiego z [19 listopada 1872] (PWsz IX, 524). Atg wysłany na krakowski konkurs z końcem 1872, został w styczniu 1873 odrzucony przez jury konkursowe i powrócił do Norwida. Rękopis znalazł się – w niewyjaśnionych okolicznościach – u Teofila Lenartowicza. Być może poeta miał nadzieję na pomoc w wydaniu tekstu. Po śmierci Lenartowicza atg Pierścienia trafił do jego spadkobiercy – Stanisława Leszczyńskiego, mieszkającego w Warszawie. Następnie do Ignacego Chrzanowskiego, który przekazał go Przesmyckiemu (pdr s. 145-146). Pdr: Cypriana Norwida *Pierścień Wielkiej Damy. Tragedia w trzech aktach*. Wydał z autografu Z. Przesmycki (Miriam). Warszawa 1933.

3. INEDITA [III] CYPRYANA NORWIDA ROZPRAWKI EPISTOLARNE. Zebrał i wydał Zenon Przesmycki (Miriam)

Warszawa 1933 ss. 62, nlb. 4, 16°.

Edycja z funduszu wydawniczego Leopolda Wellisza. Skład główny J. Mortkowicz. Nakład 1125 egz., z czego 25 na czerpanym papierze Van Geldera. Tytuł: *Inedita* pojawia się tylko na okładce. Druk ukończono 23 czerwca 1933.

Zawiera:

[Część] I: Rasa, naród, ludzkość – i życie. Odpowiedź na krytykę „Listów o młodej emigracji” s. 7-23 (komentarz edytorski s. 53-54); [Ilość i jakość] s. 24-28 (s. 54-55); Do M.... – wtóry list: O tszinie i czynie s. 29-31 (s. 55-56). [Część] II: [Siła i energia][Uwagi z powodu przysłanych poezji Romanowskiego] s. 35-58 (s. 56-57); [O tłumaczeniach z Byrona] s. 39-42 (s. 57); O deklamacyi s. 43-47 (s. 57-58); „Sobótka”. Wydawnictwo na rzecz Inwalidów Literatury Polskiej s. 48-50 (s. 58-59). Przypisy [Uwagi edytorskie] s. 51-59. Treść s. 61.

Pdr listu Norwida do Mieczysława Pawlikowskiego z jesieni 1864 (zob. i por. PWsz IX, 146-148 nr listu 480) s. 35-38 (zob. i por. wyżej). Dopisek epistolarny (do J. B. Wagnera, do wiersza Lapidaria) to list Norwida, w PWsz X nr 891 (z jesieni 1876) oraz (pod adresem Seweryny Duchnińskiej) do wiersza Małe dzieci, jako list w PWsz X nr 1015 (z 1882?). Oba dopiski pdr.

4. CYPRIAN NORWID. FORTEPIAN SZOPENA. POEMAT

Warszawa, 23 maja 1933. Miejska Szkoła Sztuk Zdobniczych, 8° ss. 28.

Portret Norwida [Wacława Radwana]. Druk ćwiczebny, odbity w kilkunastu egz. Tekst tylko na ss. nieparzystych. Składali i broszurowali uczniowie IV kursu MSSZ pod kierunkiem prof. Wacława Radwana.

5. ANTOLOGIA ARTYSTYCZNA. [Zestawił i wstępem poprzedził] Zenon Przesmycki

Warszawa 1933. Odbitka z: „Grafika” 1933 nr 2 s. 5-26.

Ilustracji 63. Edycja w czasopiśmie zob. niżej.

Zawartość:

s. 5-6: motto (z Norwida); wstęp Zenona Przesmyckiego s. 7-9. Prace plastyczne inedita: 1. Sosna; 2. Głowa Chrystusa (1865); 3. Piłat (1861); 4. Chrystus i Barabasz (1868?); 5. Dama w jasnej sukni; 6. Dama w płaszczu i kapeluszu; 7. Młoda kobieta przyjmująca bukiet; 8. Judyt; 9. Panienska; 10. Głowa kobiety w ciemnym kapturku; 11. Głowa młodej kobiety w niebieskiej chustce; 12. Mago; 13. Twarz uśmiechnięta starej kobiety; 14. Dwa typy zmagające się wzrokiem; 15. Głowa chłopca; 16. Ślepiec; 17. Staruszka z młódką czytającą kartkę (1869); 18. Profil młodej dziewczyny (1871); 19. Debora (1857); 20. Głowa gladiatora (1859); 21. Karykatura bezzębnej elegancji (1864); 22. Adam Mickiewicz (z laską; 1850); 23. August Cieszkowski; 24. Autoportret Norwida (brukselski; 1864); 25. Ilustracja do „Króla-Ducha” (1855); 26. Emir Tadż-ul-Fehr opowiadający „awantury arabskie” (1855); 27. Odwiedziny w pracowni Kaplińskiego (1855); 28. Chata na Sybirze (1855); 29. Dziecko i anioł (1857?); 30. Maria Trębicka; 31. Fragment planszy z cyklu „Awantury arabskie” (1848); 32. Gladiator (stojący); 33. Jankiel i Shylock (1848); 34. Jankiel (1849); 35. Starka z młódką (185...); 36. Staruszka w zadumie (1856); 37. „Leonardowska” karykatura I (1860); 38. „Leonardowska” karykatura II (1860); 39. Głowa dziewczynki; 40. Profil młodej kobiety (1865); 41. Tancerka; 42. Głowa starszego mężczyzny (1846); 43. Dudki (1852); 44. Rycerz konny; 45. La Polémique moderne (1873); 46. Androny (1846?). Pozostałe 17 ilustracji składa się 6 rycin, 1 medalion oraz 10 rysunków już wcześniej reprodukowanych.

Wydania w książkach

6. MORSTIN LUDWIK H. ECCE POETA W TEGOŻ: QUINTUS HORATIUS FLACCUS
LWÓW 1933 s. 34-35.

Norwidowy przekład Ody Horacego (II, 18); według Morstina „niezrównany, przepiękny”.

Wydania w czasopismach

7. ANTOLOGIA ARTYSTYCZNA. [Zestawił i wstępem poprzedził] Zenon Przesmycki.
„Grafika” 1933 nr 2 s. 5-26.

Ilustracji 63. Wydano także w postaci osobnej odbitki. Zob. wyżej. Zawartość: zob. wyżej.

8. NA PRZYJAZD T. LENARTOWICZA DO FONTAINEBLEAU

„Tygodnik Ilustrowany” 1933 nr 22 (z 28 maja) s. 426.

Druk w opracowaniu Stanisława Pigońa pt. *Nieznane wiersze Norwida* wraz z dwoma innymi tekstami: *Na przyjazd T. Lenartowicza do Fontainebleau* oraz *Teofilowi*. W uwadze edytorskiej Pigoń zanotował, że wiersze te pochodzą z jednego z albumów, które pozostały po Teofilu Lenartowiczu. Jest to obiekt z „wytłoczonym na okładce tytułem *Bracia Bratu*”. Album ten „znajduje się obecnie w zbiorach Pol. Akademii Umiejętności i zwrócił dotąd na siebie uwagi. Zawiera on w drobnej tylko części autografy listów czy poezji, przeważnie zaś odpisy utworów, zwróconych do T. Lenartowicza lub jemu dedykowanych, dokonane jedną ręką (nie Lenartowicza [...]). Mieści się tam szereg tekstów przepisanych z autografów, już to znajdujących się w albumie pierwszym [*Żywi i umarli* – przyp. P.Ch.], już też do dzisiaj nie dochowanych, wierszy K. Balińskiego, K. Brzozowskiego i in. Wśród nich parę wierszy Norwida. Jeden, „Kiedym doświadczył...” został ogłoszony z autografu już w *Sfinksie*, dwa drugie podaje się obecnie z odpisów. O pierwszym z nich, do Zaleskiego, wiedzieliśmy, że był, znane są nawet jego ułamki (początek i koniec, zob. *Pisma Zebrane*, t. A, str. 728, z listu T. Lenartowicza), obecnie otrzymujemy tekst pełny; wiersz jest z lata 1850 r.; o tym, że był rekomendacją daną Lenartowiczowi, mówi on sam we wspomnianym liście. Drugi bez daty, dotąd nieznan [Teofilowi] [...].”

9. CYPRIAN NORWID. AUTOPORTRET [FLORENCKI]

„Tęcza” 1933 nr 6 s. 7.

Reprodukcja autoportretu poety towarzysząca artykułowi W. Arcimowicza. *Cyprian Norwid o kobietach, małżeństwie i rozwodach*. Wydawca podaje, że jest to autoportret „poety z okresu młodzieńczego reprodukowany z ostatniego wydanego przez Mirjama tomu poezyj wybranych Norwida”.

10. [Z BYRONA: DO INEZY] (Inc.: Błądzić po całym świecie jak wyrzutek...). Oprac. Roman Zrębowicz

„Pion” 1933 nr 12.

Los atg nie jest znany. Zrębowicz wydawał tekst na podstawie odpisu Władysława Wejtki. Czas powstania: Gomulicki określa na początek 1868 (PWsz II, 412). Edytor opisując ten przekaz zaznacza: „Przesmycki nie poinformował, że w autografie przekład ten miał o jedną strofę więcej” (DZ II 240: Peśń Inezy kończy się strofie 9 i liczy tylko 9 strof). Przekład Norwida obejmuje tylko dwie ostatnie (PWsz IX, 342-344). Poeta swój przekład oparł przypuszczalnie na pierwszej pieśni poematu Byrona Pieśni Childe Harolda, który w 1821 tłumaczył Stanisław Jaszowski. Norwid pisał o swoim tłumaczeniu Byron w liście do Łucji z Giedroyciów Rautenstrauchowej w liście z lutego 1868.

11.[TY MNIE DO PIEŚNI POKORNEJ NIE WOŁAJ]

Tygodnik Ilustrowany” 1933 nr 22 (z 28 maja) s. 426.

Druk w opracowaniu Stanisława Pigoń pt. *Nieznane wiersze Norwida* wraz z dwoma innymi tekstami: *Na przyjazd T. Lenartowicza do Fontainebleau* oraz *Teofilowi*. W komentarzu dotyczącym tego wiersza Pigoń pisze: „Wiersz trzeci pochodzi z innego źródła: zapisał go sam Lenartowicz na 4 str. listu Kornela Ujejskiego z dn. 14 lutego 1883 r. List na luźnym arkusiku zachował się w tymże albumie [chodzi o jeden z albumów Lenartowicza pt. *Bracia Bratu*]. Okoliczności powstania i datę wiersza wyjaśnił Lenartowicz w uwadze. »W r. 1855 – pisze tam – poeta Cyprjan Norwid, którego napędzałem do pracy, następującym wierszem mi odpowiedział... *O pycho w maluczkich!*«. Dodam, że tamże zachował się na jednej kartce autograf wierszy Norwida: Do księgarza i W albumie (Pisma Zebrane A, 331 i 422), znanych dotąd tylko z druków, z drobnymi odmianami tekstu”. Atg wiersza (PAU rkps 2028 T. VII k. 209 verso) na marginesie listu do Kornela Ujejskiego, bez trzeciej zwrotki, która pojawia się w liście Lenartowicza z 5 lutego 1856: *Listy T. Lenartowicza do E. Estkowskiego. 1850-1856*. Wyd. B. Erzepki. Poznań 1922 s. 94. Pośmiertny pdr: „Pdr całości: Poeci polscy: Cyprian Norwid. [Oprac. J.W.Gomulicki]. Warszawa 1961 s. 30.

12.CYPRIAN NORWID. TEOFILOWI. Odpowiedź na 4 wiersze

Tygodnik Ilustrowany” 1933 nr 22 (z 28 maja) s. 426.

Druk w opracowaniu Stanisława Pigoń pt. *Nieznane wiersze Norwida* wraz z dwoma innymi tekstami: *Na przyjazd T. Lenartowicza do Fontainebleau* oraz *Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj*. Wiersz Teofilowi powstał jesienią 1855 i dedykowany był Lenartowiczowi, który wkrótce opuścił Paryż, udając się do Rzymu. Przed wojną J. W. Gomulicki – jak sam twierdzi

– sporządził kopię atg, który w 1944 przepadł w Bibliotece Krasieńskich w Warszawie. Zob. PWSz I, 357. Po raz pierwszy tekst wg atg: RW 36-39. Natomiast tekst niepełny wg kopii Lenartowicza ogłosił St. Wasylewski: „Gazeta Wieczorna” (Lwów) 1911 nr 99.

13. ADAM CZARTKOWSKI. CYPRIAN NORWID A KSAWERY BRANICKI

„Kurier Warszawski” 1933 nr 140.

Pdr dwu listów Norwida Konstancji Górskiej: 1. Paryż, połowa lipca 1865 (zob. i por. PWSz IX, 175-176 nr listu 503) oraz 2. Paryż, początek 1880 (zob. i por. PWSz X, 140-141 nr listu 967) oraz fragmentów pięciu kolejnych listów do tejże adresatki.

14. PANI NA KORCZEWIE. Autor: Adam Czartkowski

„Kurier Warszawski” 1933 nr 278 s. 6.

W artykule m.in. tekst [ARCHEOLOGIA I], skierowany do Konstancji Górskiej (wersję drugą Norwid wysłał do Joanny Kuczyńskiej). Według Gomulickiego tekst w listach do obu pań pochodzi z połowy 1866 (PWSz VII, 525). Oba teksty nie miały tytułów, losy atg obu przekazów nie są znane. Przed wojną [Archeologia] I i [II] drukowane były jako listy. Po wojnie Gomulicki uznał je za teksty literackie. PWyb¹ IV (w dziale: „Miniatury prozą”).

15. CYPRIAN NORWID. DWA LISTY DO P. MICHALINY DZIEKOŃSKIEJ. Oprac. Miriam [Z. Przesmycki].

„Droga” 1933 nr 11: Pamięci Cypriana Norwida s. 937-938.

LEGENDA – pdr drukowany wraz z listem, którego stanowi część: DO MICHALINY DZIEKOŃSKIEJ Z 19 WRZEŚNIA 1852 – zob. i por. DW X, 432-433 (niegdyś datowany na 19 listopada, zob. np. PWSz VIII nr listu 161). Komentarz edytorski Przesmyckiego przy publikacji listu Norwida do Michaliny Dziekońskiej zob. tamże s. 939-940. Tekst wiersza jest poetyckim opisem fresku Matki Boskiej (Mater Admirabilis), znajdującego się w korytarzu żeńskiego klasztoru Sacré-Coeur w Rzymie przy Trinita dei Monti.

16. MIŁOŚĆ-CZYSTA U KĄPIELI MORSKICH. KOMEDIA. Z rękopisu wydał Miriam. Przypis Z. P. [Zenon Przesmycki].

„Droga” 1933 nr 11: Pamięci Cyprjana Norwida s. 941-959.

Przypis wydawcy, czyli Zenona Przesmyckiego znajduje się na ostatniej s. publikacji, poniżej tekstu Norwida. Edytor podaje tu opis atg. Odnotowuje sygn. poety w dokumencie. Wyznacza też hipotetycznie czas powstania utworu: między 1877 a 1881. Wskazuje też związek z tzw. „białą-tragedią” Norwida i utworami takimi, jak: *Pierścień Wielkiej Damy* czy *Aktor*. Atg tekstu: BN I 6303 k. 1-18. Pdr utworu ukazał się także w postaci druku zwartego, jako odbitka z „Drogi”: Cyprian Nowid. *Miłość czysta u kąpeli morskich. Komedya*. Z autografu wydał Z. Przesmycki. Warszawa 1934 (Biblioteka Dramatyczna „Drogi” nr 6).

17. STANISŁAWA KOMIEROWSKA. WSPOMNIENIA RODZINNE

„ABC” lub (ewentualnie:) dodatek literacko-naukowy do „ABC” 1933 nr 7.

[TU KOLUMBOWE MIAŁEM STANOWISKO] – Niegdyś ten wiersz znajdował się w sztambuchu siostry Norwida Pauliny Suskiej. Jest to pdr tego wiersza.

18. WACŁAW HUSARSKI. NORWID JAKO PLASTYK I TEORETYK SZTUKI

„Tygodnik Ilustrowany” 1933 nr 22 s. 428.

W artykule publikacja 4 reprodukcji prac plastycznych Norwida (rysunków): *Chłop* (sygn.: „C. K. Norwid”); *Portret Mickiewicza* (sygn.: „C. Norwid”); *Judyta* (sygn.: „C. Norwid”) oraz *Odpoczynek w ucieczce do Egiptu*. W tym samym numerze pisma przy innym artykule dwie inne repr.: Szkic portretowy [Włodzimierz Łubieński] (sygn.: „C. K. Norwid”) oraz Autoportret [z psami] sygn.: „C. K. Norwid” (wszystkie prace pochodzą z *Pism zebranych* Norwida w oprac. Przesmyckiego: te z artykułu poprzedniego z tomu F: wówczas niewydanego).

19. STANISŁAW WASYLEWSKI. NOWE LISTY NORWIDA

„Wiadomości Literackie” 1933 nr 52.

Pdr 6 listów Norwida do Augusta Cieszkowskiego: 1. Paryż, 18 czerwca 1861 (zob. i por. PWsz VIII, 443-444 nr listu 358); 2. Paryż, styczeń 1864 (zob. i por. PWsz IX, 122 nr ilustracji 462); 3. Paryż, st. poczt. 8 lipca 1867 (zob. i por. PWsz IX, 296-297 nr listu 600); 4. Paryż, 18 lipca 1867 (zob. i por. PWsz IX, 297-298 nr listu 601); 5. Paryż, lipiec 1867 (zob. i por. PWsz IX, 298-299 nr listu 602); 6. Maj 1871 (zob. i por. PWsz IX, 482 nr listu 776).

20. CYPRIAN KAMIL NORWID. PSALMÓW-PSALM. Oprac. Stanisław Wasylewski.
„Wiadomości Literackie” 1933 nr 55 (526) z 24 grudnia s. 2-3.

Gdy Wasylewski wydawał poemat jego atg znajdował się w Rogalinie (siedzibie Raczyńskich). Wcześniej odnalazła go w Wierzenicy (siedzibie Cieszkowskich) Róża z Potockich Raczyńska. Przed jakiś czas uchodził za zaginiony. W 1964 zakupiła go Biblioteka Raczyńskich od pani Kazimiery Przybylskiej, ta zaś otrzymała dokument od swego ojca, naczyciela, który ją znalazł we wsi Wiórek w Poznańskim. Obecnie: Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu (sygn. 2045).

Wasylewski opisał losy atg oraz towarzyszący genezie utworu spór Norwida z Cieszkowskim i Krasieńskim. Na końcu zaś zamieścił drobną uwagę edytorską: „Autograf utworu przedstawia się jako zeszyt dużego formatu (27,5 x 22 cm) o 28 str. związanych białoniebieską nicią. Str. 1: tytuł, str. 3: przedmowa, str. 5: motto z Izajasza, str. 7 – 22: tekst, str. 23-28 wolne. Na s. 26 u góry ukosem notatka ołówkiem: „Paris rue St. Lazare 96”. W druku odtworzono typowe właściwości ortografii poety, przywracając jedynie o kreskowane, którego brak zazwyczaj, oraz nadając trzech wyrażeniom: »werzy« (III, 2), »zdaża się« (VII.2), »grabierze« (VII.8) przyjętą ogólnie postać graficzną. Drobnych wariantów tu nie podaję” (s. 2).

Publikacji towarzyszą reprodukcje prac plastycznych Norwida (8 obiektów); na s. 2: *O moje młode pacholę* (z parafrazą cytatu z Marii Malczewskiego), grafika *Pragnę!*, *Starzec w płaszczu* oraz *Głowa starca w lewym profilu*; na s. 3: *Wiejska dziewczynka z kotem*, grafika *Modlitwa dziecka*, *Scena antyczna* oraz *Dziewczyna z dzbanem* (prace nie zostały przez wydawcę zaopatrzone w tytuły). U dołu s. 3 uwaga edytorska odnosząca się do reprodukcji tych prac: „Niniejsze rysunki Norwida pochodzą z teki Felicjana Faleńskiego, łaskawie użyzonej »Wiadomościom Literackim« przez Bibliotekę Krasieńskich. Rysunek pacholęcia na szpalcie pierwszej strony drugiej zaopatrzonej jest w cytatach z Antoniego Malczewskiego”.

21. NIEZNANE WIERSZE NORWIDA. OPRAC. STANISŁAW PIGOŃ

„Tygodnik Ilustrowany” 1933 nr 22 s. 426.

NA OSTATNIE CZTERY WIERSZE ODPOWIEDŹ – jest to pdr cząstkowy oparty na kopii atg. Wydanie opracował Stanisław Pigoń. Publikowane było pt. *Teofilowi. Odpowiedź na 4 wiersze*. Pigoń wskazuje w komentarzu, że wiersz nie był zaopatrzony w datę i że dotąd był nieznany. Obok Pigoń publikował także dwa inne teksty: NA PRZYJAZD T.

LENARTOWICZA DO FONTAINEBLEAU oraz TY MNIE DO PIEŚNI POKORNEJ...
Atg: PAU Kraków rkps 2029: Album Teofila Lenartowicza „Umarli i żywi” k. 71. Pdr
całości: RW, s. 117-118. Tekst wiersza powstał przypuszczalnie w 1868. Była to odpowiedź
na pokazany Norwidowi wiersz Teofila Lenartowicza, skierowany do Marii Bolewskiej – z
aluzją do osoby twórcy *Promethidiona*.

22. R[OMAN] Z[RĘBOWICZ]. TRZY LISTY CYPRIANA NORWIDA

„Pion” 1933 nr 12.

Publikacja trzech listów Norwida do Łucji Rautenstrauchowej. Jeden z nich z listopada 1863
(w PWsz IX nr 458) był już drukowany przez Wiktora Gomulickiego w czasopiśmie „Życie i
Sztuka” dodatku do „Kraju” (Petersburg) 1904 nr 11. Pozostałe dwa to publikowane były tu
po raz pierwszy: 1. Paryż, grudzień 1859 (zob. i por. PWsz VIII, 403 nr listu 318); 2. Paryż,
styczeń-luty 1868 (zob. i por. PWsz IX, 342-344 nr listu 641).

23. CYPRIAN NORWID. ZARYSY Z RZYMU

„Czas” (Kraków) 1933 nr 12.

24. CYPRIAN NORWID. VITA STOSA PAMIĘCI ZARYSÓW SIEDM

„Dzień Polski” 1933 nr 116: Pamięci Cypriana Norwida 23 V 1883.

Druk poematu Norwida. Ten sam utwór drukowano wówczas w „Czasie” (Kraków) 1933 nr 116.

25. CYPRIAN NORWID. VITA STOSA PAMIĘCI ZARYSÓW SIEDM

„Czas” 1933 nr 116: Pamięci Cypriana Norwida 23 V 1883.

Druk poematu Norwida. Ten sam utwór drukowano wówczas w „Dniu Polskim” 1933 nr 116.

1934

Druki osobne

**1.DZIEŁA CYPRIANA NORWIDA. (Drobne utwory poetyckie – Poematy – Utwory
dramatyczne – Legendy, nowele i gawędy – Przekłady – Rozprawy wierszem i prozą).**

Wydał i wstępem krytycznym poprzedził Tadeusz Pini. Z czterdziestu ilustracjami w tekście i poza tekstem i pięciu podobiznami autografów.

Warszawa 1934. „Parnas Polski” 4°, ss. XLVIII, 648.

Portret Norwida (Panteleona Szyndlera). Tabl. 17. Rys. w tekście 2. Podobizn autografów 5. Seria: Biblioteka Poetów Polskich. Pod red. Tadeusza Piniego. T. V.

Nakład podobno 100 tys. egz. Dwie wersje edytorskie: 1. na gorszym papierze w płóciennej oprawie; 2. na lepszym papierze w oprawie półskórkowej.

Treść:

Wstęp (Tadeusz Pini) s. V-XLVIII. – Drobne utwory poetyczne s. 1-284 oraz 8 „Urywków” (tu niektóre utwory drukowano dwukrotnie, bez dostrzeżenia identyczności przekazów). – Poematy (Szczesna, Quidam, Assunta oraz trzy „Urywki”; inne poematy włączone do wierszy drobnych lub do „rozpraw”). – III. Utwory dramatyczne (12). – IV. Przekłady (11; z Biblii, Horacego, Buonarrotiego, Byrona, Berangera, Homera, Dantego, Celliniego oraz Szekspira). – V. Legendy, nowele, gawędy (11). – VI. Rozprawy wierszem i prozą (11; tu również Pieśni społecznej cztery stron; Promethidion; Pięć zarysów; Niewola; Fulminant oraz Rzec o wolności słowa). – Spis rzeczy. – Alfabetyczny spis rzeczy.

Zawartość:

DROBNE UTWORY POETYCZNE: Do potomności s. 3; List do Walentego Pomiana Zakrzewskiego s. 3-7; Dumanie s. 7-8; Sieroty s. 8-10; Noc s. 10-11; Wspomnienie wioski s. 11-12; Skowronek s. 12; Marzenie s. 12-15; Do*** s. 15-16; Wieczór w pustkach s. 16-18; Pismo s. 18-19; Dumanie s. 19-20; Burza s. 20; Wspomnienie. W imionniku N. Ł. s. 20-21; Do wieśniaczki (wiersz przypisany na pamiątkę w.w.) s. 21; Pióro. Do imionnika Antoniego Czajkowskiego s. 21-22; Pożegnanie s. 22-23; Adam Kraft s. 23; Nad grobem Julji Capuleti we Weronie s. 24; Do mego brata Ludwika s. 24-25; To rzecz ludzka!... s. 25-26; Pompeja s. 26-29; Pamiątka s. 30; Moja piosnka s. 30; W pamiętniku L. A. Improwizacja s. 30-31; Modlitwa s. 31; Italiam! Italiam! s. 31; Odpowiedź s. 31; Do Józefa Bohdana Zaleskiego s. 31-32; Amen. Legenda s. 32; Podróż po Adriatyku s. 33; Wesele. Powieść s. 34-36; Marmur biały s. 36-37; Z listu. Do Włodzimierza Łubieńskiego s. 37-38; Psalm wigilii. Ojcu H... K... Na świadectwo szacunku powinnego przypisany. R. P. 1848 s. 38; Od Anioła do szatana s. 38; Wigilia. Legenda dla przyjaciół s. 39; Jeszcze słowo (czyniącym pokój przypisne) s. 39-40; Epos-nasza s. 40-41; Do władcy Rzymu s. 42; Jesień s. 42; Czasy s. 42; List s. 42-43; Vendôme s. 43-44; Mogił starych budowa... s. 45; O historii. Dialog s. 45-46; Polka s. 46-47;

Dwa męczeństwa. Legenda s. 47-49; Pieśń od ziemi naszej s. 49; Klątwy s. 49; Aerumnarum plenus s. 50; Modlitwa s. 50; Od rezultatów mylnego... s. 50; Dookoła ziemi naszej s. 51; Scherzo s. 51-52; „Confregit in die irae suae...” (Psal.) s. 52; Psalmów-psalm jako pieśni społecznej poszyt trzeci do Augusta C. Poema przypisane s. 52-58; „Komedii” Danta czwarty tom s. 58; Częstochofskie wiersze. W Paryżu, w mieście francuskim, pisane, a czytelnikom „Wiarusa” przypisane, na Nowy Rok 1851 s. 58-60; Słowotwór s. 60-61; Plato i Archita s. 61; Bądź wola Twoja s. 61; Do Moskali-Słowian. Wiersz, przypisany braci Warszawianom w upominku s. 62; Do księgarza s. 62; Fraszka [Jeśli ma Polska pójść nie drogą...] s. 62; Fraszka (Petersbursko-Wiedeńskim papistom przypisana) s. 62-63; Fraszka [Dewocja krzyczy...] s. 63; Koncept a Ewangelia. Fraszka Karolowi Balińkiemu przypisana s. 63-64; Posiedzenie. Fraszka s. 64; Siła ich. Fraszka s. 64; Pewność. Fraszka s. 64; Dobra wola. Fraszka s. 64; Miłość. Fraszka s. 64; Pascha. Fraszka s. 64; Przeszłość i przyszłość. Fraszka s. 65; Zdrowy sąd. Fraszka s. 65; Duchów-walka. Fraszka s. 65; Do Henryka. Fraszka s. 65-66; Odpowiedź do Włoch. Fraszka s. 66; W albumie Hr^{***}. Fraszka s. 66; Kwiryty! Fraszka s. 66-67; Bema pamięci żałobny rapsod s. 67; Na przyjazd T. Lenartowicza do Fontainebleau. Polecenie go Panu Bohdanowi s. 67-68; Bezimienni s. 68; Wielkość s. 68; Malarz z konieczności s. 69; Salem: Do J. O. Księcia Adama Czartoryskiego s. 69-71; Do hr. Władysława Zamojskiego s. 71-72; Do A. M. s. 72; Do A. T. s. 72-73; Nieskończony. Dialog z porządku dwunasty s. 73; Do J. K. Na pamiątkę Paryża s. 74; Czemu? s. 74; Do Najświętszej Panny Marii Litania s. 74-78; Co dzień woda... s. 78; Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York s. 78; Ale Ty Jeden... s. 78; Pierwszy list, co mnie doszedł... s. 78-79; Smutną zaśpiewam pieśń... s. 79-80; Moja piosnka [Do kraju tego, gdzie kruszynę...] s. 80; Rzeczywistość i marzenia s. 80-81; Trzy strofki s. 81; Epimenides. Przypowieść s. 81-86; Czy podam się o amnestię? s. 86; Ty mnie do pieśni... (do T. Lenartowicza) s. 86; Duch Adama i skandal s. 86; Coś Ty Atenom zrobił... s. 87; Na jakie stać mię, bracie... (List do T. Lenartowicza) s. 87-88; Kiedym spróbował... (Do Teofila Lenartowicza) s. 89; Fiat i vivat! s. 89; Sen s. 89; Wita Stosa pamięci estetycznych zarysów siedm s. 89-92; Do Mieczysława s. 92; Czy ten ptak kala gniazdo... s. 92-93; Teatr bez teatru. Urywek s. 93-94; Echa. Fantazja s. 94-95; Pokój (wiersz). Generałowi Józefowi Wysockiemu i Generałowi Ludwikowi Mierosławskiemu przypisuje autor s. 95; W albumie s. 95; Próby s. 96-97; Znów legenda s. 97-98; Autor nieznany s. 98; Jest ci to on... s. 98-99; W tej powszedniości... s. 99; Do której z tych trzech rzeczy... s. 99; Odpowiedź s. 99; Do Nikodema Biernackiego s. 100; Człowiek. Wiersz przypisany p. z N. S. Siostrze s. 100-101;

Do Tytusa Maleszewskiego s. 101-102; Spartakus s. 102; Wzroki. Przypowieść s. 102-103; W komnacie, gdzie Stanisław święty... s. 103; A pani cóż ja powiem... s. 103; Nim znów ucieknę... s. 103; Sława s. 104-105; Toast. Fantazja s. 105-106; Do A. Z. Dedykacja s. 106; Obyczaje s. 106; Na zgon ś. p. Jana Gajewskiego s. 107; Deotymie. Odpowiedź s. 107-108; Dedykacja s. 108; Odpowiedź s. 108; Bohater s. 108-109; Wędrowny-Sztukmistrz s. 109-111; Słówko s. 111; Teofilowi s. 111-112; Do obywatela Johna Braun (Z listu, pisanego do Ameryki w 1859 listopada) s. 112; John Brown s. 112-113; Rozmowa umarłych (Byron, Rafael Sanzio) s. 113-115; Tęcza s. 115-116; Bajka s. 116-117; Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku s. 117; Był taki, co dziecięciem... s. 117; Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział s. 117-118; Wczora i ja s. 118; Improwizacja. Na zapytanie o wieści z Warszawy s. 118; Do L. K. s. 119; Post-scriptum s. 119-120; Marjonetki s. 120; Żydowie polscy. 1861 s. 120-121; Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź s. 121; Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) s. 121; Wielkie słowa s. 121-122; Do Panny Józefy z Korczewa s. 122; Do Pani na Korczewie s. 122-123; Pielgrzym s. 123; Litość... s. 123; Stolica s. 124; Zapał s. 124; Czulość s. 124; Sfinks s. 124; Narcyz s. 124-125; Nerwy s. 125; Dziennik i Epos s. 125; Sarjusz s. 125; „Buntownicy, czyli stronnictwo wywrotu” s. 125-126; Do wroga – (Pieśń) s. 126; Święty-pokój s. 126; Marquis de Boissy s. 126-127; Bogowie i człowiek s. 127; Fatum s. 127; Mistycyzm s. 127; Czynownicy s. 127; Ironja s. 128; Syberje s. 128; Powieść s. 128; W pamiętniku s. 128-130; Na zgon ś. p. Józefa Zaleskiego oficera wielkiej armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce s. 130; Ogólniki s. 130; Przeszłość s. 130; Posąg i obuwie s. 130; Harmonja s. 130-131; Czas i prawda s. 131; Omyłka s. 131; Historyk s. 132; Addio! s. 132; Liryka i druk s. 132; Szczęście s. 132; Larwa s. 132-133; Naturalja s. 133; Specjalności s. 133; Wakacje s. 133; Czemu nie w chórze? s. 133; Obojętność s. 133; Tymczasem s. 133-134; Wierny portret s. 134; Vanitas s. 134; Zawody s. 134; Centaury s. 134; Idee i prawda s. 135; Cenzor-krytyk s. 135; Królestwo s. 135; Coś s. 135-136; Moralności s. 136; Styl nijaki s. 136; Różność zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) s. 136; Śmierć s. 136; Pamięci Alberta Szeligi Hrabi Potockiego, pułkownika, zmarłego na Kaukazie s. 136-137; Gadki s. 137; Dwa guziki (z tyłu) s. 137; Spowiedź s. 138; Fortepian Szopena s. 138-139; Tajemnica s. 139-140; Zagadka s. 140; Język ojczysty s. 140; Laur dojrzały s. 140; Ostatni despotyzm s. 140; Niebo i ziemia s. 140; Finis s. 140-141; Krytyka (wyjęta z czasopisma) s. 141; Dziennik warszawski s. 141-142; Purytanizm s. 142; Vanitas vanitatis s. 142-143; Bliscy s. 143; Do słynnej tancerki rosyjskiej nieznannej zakonnicy s. 144; Grzeczność s. 144; Dedykacja s. 144; Krzyż i dziecko s. 145; Cacka s. 145;

Improwizacja na ekspozycji s. 145; Epitaphie s. 145; Małe dzieci. Romans chiński s. 145-146; Encyklika obłąconego (Oda) s. 146; Do współczesnych. Oda s. 146; Do publicystów Moskwy s. 147; Teofilowi na ostatnie cztery wiersze – odpowiedź s. 147; Co jej powiedzieć? s. 147; Idącej kupić talerz pani M. s. 148; W pracowni Gujskiego s. 148; Toast s. 149; Do zesłej (na grobowym głazie) s. 149; Futerał na kapelusz... s. 149; Mój łaskawy Panie! s. 149-150; Jeszcze Francja nie zginęła! s. 150; Źródło s. 150; Sonet s. 150-151; Towarzystwu Historycznemu. Karta Dziejów s. 151; Dar Twój przyjąłem s. 151; Do wielmożnej Pani I. s. 151-152; My tak już przed się patrzymy... s. 152; W Łazienkach s. 152; Śród dzbanów ziemi... s. 152; „Ołówkiem” Na książce o Tuncie s. 152; Spółcześni (odpowiedź) s. 153-154; Co robić? s. 154; Powiedz im... s. 154; Impossibillissime! s. 154; Skała Lumirowej (poemat słowieński, zdawałoby się, że wtórej połowy VII stulecia, odkryty) s. 154-155; Lapidaria s. 155; Echa czasu s. 155-156; Na zgon poezji (Elegja) s. 156; Ciemność s. 156; Na smutne wieści z Watykanu s. 156-157; Nie dopisuję... s. 157; Przepis na powieść warszawską s. 157; Do Bronisława Z. s. 157-159; O Ty, jakkolwiek sława... s. 159; Ukleiłem sobie... s. 159; Bronisławowi Z., z piórem s. 159; Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela ś-tą ułożony – tłumaczenie wierszem polskim (pierwsze) według Vulgaty i z odniesieniem do hebrajskiego tekstu s. 159; Piękno-czasu s. 159-160; Rozebrana (Ballada) s. 160; Do orła, co nad dębem powiewa... s. 160; Teza (na katedrę literatury) s. 160; Post scriptum s. 160-161; Spowiedź s. 161; Mój psalm s. 161; Słowianin (Do Teofila Lenartowicza) s. 161; URYWKI: 1. Cnót oblicze s. 161-162; 2. Wtedy ty, matko... s. 162; 3. Szlachcic s. 162; 4. Nie trzeba robić... s. 162-163; 5. Ideał i reformy s. 163; 6. [Lapońscy wzięli księdza...] s. 163; 7. [Takie są głębie, tam, na oceanie...] s. 163; Do Z. Krasieńskiego (urywek listu) s. 163-164; 9. [Nowy się wiek po ścianach...] s. 164; 10. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] s. 164; 11. Miło być od swego czasu... s. 164. POEAMTY: Szczesna. Powieść s. 167-171; Quidam. Przypowieść s. 172-217; Assunta (Spojrzenie ku niebu) s. 218-227. URYWKI: Z poematu „Ziemia” s. 228-229; „A Dorio Ad Phrygium” (urywek) s. 229-234; Emil na Gozdawiu. Urywek poematu s. 234-236. UTWORY DRAMATYCZNE: Chwila myśli (Fantazja) s. 239-240; Słodycz. Tragedya w scenie jednej s. 241-242; Auto-da-fé. Komedia w jednym akcie i jednej scenie s. 242-244; Krytyka. Poema dramatyczne w trzech obrazach s. 244-245; Noc tysięczna drutga. Komedia w jednym akcie s. 246-253; Zwolon. Monologia s. 254-268; Wanda. Rzecz w obrazach sześciu s. 269-275; Krakus, książę nieznan. Tragedja s. 276-291; Za kulisami. Fantazja s. 292-318; Miłość czysta u kąpieli morskich. Komedia s. 319-324; Pierścień Wielkiej Damy. Tragedia w trzech aktach s. 325-354; Kleopatra. Tragedja historyczna w

trzech aktach s. 355-404. PRZEKŁADY: Modlitwa Mojżesza z hebrajskiego i z Wulgaty przełożona tak, jak ją podaje Dawid w LXXXIX Psalmie s. 407; Z Horacjusza. Do Pompejusza. Oda Horacego s. 408; Post scriptum s. 408; Nie złoto i nie kość słoniowa s. 409; Z Buonarroto s. 409; Z Byrona s. 409; Pożegnanie. Ostatni rapsod Berangera s. 409-410; Z „*Oddysej*” s. 411-420; Z Dantego „*Boskiej komedii*”: Pierwsza pieśń O piekle s. 420-422; O piekle – druga pieśń s. 422-423; Czyściec – pieśń ósma s. 423; Benvenuta Celliniego „*Capitolo fatto in prigione e lode di detta prigione*” s. 424-427; Z Szekspira Dwie sceny z tragedii „*Juliusz Cezar*” s. 427-432; Z „*Hamleta*” Akt pierwszy scena II s. 432-434; Monolog Hamleta s. 434. LEGENDY, NOWELE I GAWĘDY: Łaskawy opiekun, czyli Bartłomiej Alfonsem s. 437-444; Menego (Wyjątek z pamiętnika) s. 444-447; Garstka piasku. Legenda s. 447-449; Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku s. 450-453; Cywilizacja. Legenda s. 453-459; Ostatnia z bajek s. 459-464; Tajemnica Lorda Singelworth s. 465-472; Ad leones s. 473-478; Stygmat. Nowela s. 478-490; Czarne kwiaty s. 491-497; Białe kwiaty s. 497-503. ROZPRAWY WIERSZEM I PROZĄ: Pieśni społecznej cztery stron s. 507-511; Prmethidjon. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem s. 512-526; Pięć zarysów obyczajowych s. 526-536; O sztuce (dla Polaków) s. 526-543; Niewola i Fulminant. Dwa rapsody s. 543-554; O Juliuszu Słowackim w sześciu publicznych posiedzeniach (z dodatkiem rozbioru „*Balladyny*”) s. 554-586; Rzecz o wolności słowa s. 587-608; Przyczynek do „*Rzeczy o wolności słowa*” s. 608-610; Filozofja wojny s. 610-614; „*Boga-Rodzica*” pieśń ze stanowiska historyczno-literackiego odczytana s. 614-628; Milczenie s. 629-640. Spis rzeczy (s. 641-643). Alfabetyczny spis rzeczy (s. 644-648).

Faksymile (na osobnych wkładkach): fragmenty k. *Wandy* po s. XXVI; *Amen* k. 1, po s. 32; wiersza *Do wieśniaczki* między s. 64 a 65; *Z listu (do Włodzimierza Łubieńskiego)* pomiędzy s. 128-129; k. 65 recto noweli *Sygmata* s. 480 a 481.

Reprodukcje prac plastycznych Norwida oraz wizerunków poety:

1. Portret własne [*Dolce far niente*] s. IX; 2. Portret Marii Kalergis s. XIII; 3. Portret własny z r. 1857 s. XIX; 4. Portret własny [*Ipse ipsum 1857*] s. IX/X; 5. Dwa rysunki piórkciem: 6. *Judyta* i 7. *Stary Żyd* s. XXVII/XXVIII; 8. Fotografia Norwida po s. XXXIII; 9. *Cyprian Norwid*. Akwaforta Franciszka Siedleckiego po s. XL; 10. „*Improwizacja*” (Rysunek piórkciem w Bibliotece Ordynacji Krasieńskich w Warszawie) s. XLIII; 11. *Chrystus i Barabas* s. XLVII; Porterty: 12. *Zygmunta Krasieńskiego*; 13. *Adama Mickiewicza* po s. 96; 14. *Syn Krzysztofa Kolumba* pokazuje żonie swojej kajdany ojca (Akwarela w zbiorach Biblioteki

Poturzyckiej we Lwowie) po s. 144 (na osobnej tabl.); 15. Kompozycja [scena antyczna] po s. 176 (osobna tabl.); [dwa rysunki:] 16. Kobieta z dzieckiem; 17. Mazur po s. 208 (osobna tabl.); 18. Modlące się dziecko. Sztych po s. 240 (osobna tabl.); 19. Ilustracja do „Wandy” po s. 272 (osobna tabl.); 20. Dziewczyna z koszami kwiatów (Akwarela w Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie) po s. 320 (osobna tabl.); 21. Osiem różnych szkiców piórkiem (jako: Szkice piórkiem) po s. 352 (osobna tabl.); 22. Chrystus u Marii i Marty po s. 400 (osobna tabl.); 23. „Christiani ad leones” po s. 464 (osobna tabl.); 24. Jankiel po s. 512 (osobna tabl.); 25. Osiem szkiców piórkiem po s. 592 (osobna tabl.).

2. CYPRIAN NOWID. MIŁOŚĆ CZYSTA U KĄPIELI MORSKICH. KOMEDYA. Z autografu wydał Zenon Przesmycki

Warszawa 1934 (Biblioteka Dramatyczna „Drogi” nr 6)

Osobna odbitka tekstu, który ukazał się wcześniej w: „Droga” 1933 nr 11: Pamięci Cyprjana Norwida s. 941-959. Jest to pdr tej dramatycznej miniatury. Zachował się także atg (BN I 6303 k. 1-18), na podstawie którego Miriam po raz pierwszy wydał utwór.

Wydania w czasopismach

3. JAN MURZKOWSKI. NIEZNANY LIST CYPRIANA NORWIDA DO DEOTYMY

„Pamiętnik Literacki” T. XXXI: 1934 z. 1-2 s. 204-206.

Pdr listu Norwida do Jadwigi Łuszczewskiej z października 1871. Atg zachował się: BN 7112 k. 46-47 (dawniej należał do Biblioteki Krasieńskich). Następne wyd.: PWyb¹V nr listu 245 oraz PWsz IX, 497-498 nr listu 792.

4. STANISŁAW WASYLEWSKI. SZCZĘŚLIWY NORWID WYBIERA SIĘ DO POLSKI

„Gazeta Polska” 1934 nr 242 (z 1 listopada).

Pdr listu Norwida do Augusta Cieszkowskiego z lipca 1868; zob. i por. PWsz IX, 353-354 list nr 651. Atg był w Zbiorach Raczyńskich w Warszawie. Został zniszczony we wrześniu 1939 w wyniku działań wojennych.

5. WACŁAW HUSARSKI. DWA ARTYSTYCZNE CZASOPISMA

„Tygodnik Ilustrowany” 1934 nr 2 s. 36-37.

Reprodukcje trzech prac plastycznych Norwida: *Niepotrzebny muzyk*, 1867, Akwaforta; *Dialog umarłych* oraz *Łapigrosz na kontraktach*, 1858 – tekst artykułu jest komentarzem do ww. prac.

6. TESTAMENT NORWIDA Z 1858 R. Wydał i objaśnił Tadeusz Przyppkowski

„Przegląd Artystyczny” 1934 nr 32 Dodatek do „Czasu” (Kraków) 1934 nr 262.

Wyd. także w postaci osobnego druku w 1935 (zob. niżej).

7. WYKA KAZIMIERZ. „LAKOŃSKA PROKLAMACJA” NORWIDA

„Wiadomości Literackie” 1934 nr 4.

Artykuł o „proklamacji” Norwida z 1871, przedruk jej tekstu z paryskiego „Temps” 1871 nr 3694 z 21 kwietnia.

8. jer. NARESZCIE CAŁY NORWID. PAN CYPRIAN SPOZA DYMNEJ ZASŁONY

„Kurier Poranny” 1934 nr 259 (z 18 września)

Obok artykułu reprodukcja autoportretu Norwida (z psami).

9. „LAOKOŃSKA PROKLAMACJA” NORWIDA. Oprac. Kazimierz Wyka

„Wiadomości Literackie” 1934 nr 4 s. 2.

Jest to druk tekstu Norwida: [PROKLAMACJA DO POLAKÓW]. Pdr w: „Le Temps” 1871 nr z 21 kwietnia s. 4. Tekst Norwida (pdr) znajduje się na końcu rubryki *Chronique*. Jest to odezwa Norwida do Polaków w Paryżu, a zarazem protest przeciw aresztowaniu duchownych fr. sprzyjających sprawie polskiej w okresie Komuny. Los atg nie jest znany.

1935

Druki osobne

1. TESTAMENT LITERACKI CYPRIANA NORWIDA Z 1858 ROKU. Wydał i objaśnił Tadeusz Przykowski

Kraków 1935. Towarzystwo Miłośników Książki. Folio ss. 14 nlb. 1.

Podobizn autografów 2. Jest to bibliofilskie wydanie dwu listów Norwida do Antoniego Zaleskiego z 1858 (nr 271 oraz 285 w PWsz). Wydawca mylnie potraktował je jako jeden list. Rzecz z objaśnieniami edytora (tekst objaśnień okala tekst główny). Do tego dodane faksymilia obu listów. Druk ukończono w kwietniu 1935.

Wydania w czasopismach

2. NORWIDIANA I. GARŚĆ LISTÓW C. NORWIDA. Podał Stanisław Pigoń.

„Myśl Narodowa” 1935 nr 20 (z 19 maja) s. 311-313.

Pdr listów Norwida do:

1. KAROLA LIBELTA, Paryż 18 lipca 1849 – uwaga wydawcy: „List ten (Bibl. Jagiel. rkp., nr 6004 II) skierowany do Libelta jako do redaktora poznańskiego *Dziennika Polskiego*, towarzyszył artykułowi, jaki Norwid nadesłał do tego pisma i jaki p.t. *Krytycy i artyści* umieszczony został w odcinku *Dziennika* z dn. 11 sierpnia 1839 r. Artykuł Norwida był wywołany anonimowym felietonem *Artyści*, umieszczonym tamże w nr. z dn. 25 lipca, był zatem polemiczny”.

TEOFILA LENARTOWICZA, Paryż, 1 sierpnia 1852 – Adres: Mr. Lenartowicz à Grenelle, Tiphaine 27. St. poczt.: Paris, 1 Août 52. List ten (Bibl. Ord. Krasińskich rkp. nr 5148) towarzyszył jakiemuś dotąd nieznanemu listowi rekomendującemu Norwida do A. Mickiewicza – jak podaje Pigoń.

3. DO K. WŁ. WÓYCICKIEGO, [Paryż, 17 lipca 1859] – Pigoń podaje: „Autograf w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie. Zdaje się, że do niego przynależy zachowana również koperta, która pozwala określić bliżej datę listu. Widnieją na niej stemple pocztowe (jednakowoż bez wyraźnego roku): 1. Paris, 17 Juil, 2. Warszawa, 20. VII. Na kopercie ponadto dwuwiersz ręką poety: Pamiętał wszystkie dawne znajomości, / Prócz siebie, kobiet kilku i młodości.”

3. NORWIDIANA I. GARŚĆ LISTÓW C. NORWIDA. Podał Stanisław Pigoń.

„Myśl Narodowa” 1935 nr 22 (z 26 maja) s. 326-328.

4. DO F. A. BROCKHAUSA 5 Mai 1866 – po lewej poniżej tekstu zapis druk.: „1866, Paris”, po prawej sygn. druk.: „C. Norwid”. Poniżej adres listu oraz uwaga wydawcy: „List zachował się w Bibl. Jag. Wśród korespondencji Kraszewskiego (III 63); Nie był zatem doręczony Brockhausowi”.

5. DO J. I. KRASZEWSKIEGO [Maj 1866 r.] – poniżej tekstu napis druk.: „Rue Lallier 3, Pres Martyrs Paris”, poniżej po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Tekst (Bibl. Krasieńskich rkp nr 5148) na bilecie wizytowym bez adresu i bez daty. Jedno i drugie da się ustalić z listu poprzedniego, z którym niniejszy wiąże się bezpośrednio”.

6. DO WŁADYSŁAWA MICKIEWICZA [1868] – po lewej poniżej tekstu zapis druk.: „1868 – rue Lallier 3”, po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Muzeum Mickiewiczowskim w Paryżu. List skierowany do Wł. Mickiewicza, podówczas właściciela Księgarni Luksemburskiej w Paryżu i wydawcy małej »Biblioteczki Ludowej« [...]”.

TEOFIL LENARTOWICZ DO C. NORWIDA Florencja, 29 września [1868] – sygn. druk. poniżej tekstu: „Teofil”. Uwaga wydawcy: „Aut. w Bibl. Jag. („Autografy”). Na list ten odpisał Norwid niebawem listem następującym:” – dalej tekst listu nr 7. zob. niżej.

7. DO TEOFILA LENARTOWICZA [Październik 1868] – poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprjan Norwid” oraz uwaga wydawcy: odpowiedź Norwida na list Lenartowicza zob. obj. wyżej. List zawierał felieton Norwida Korespondencja i sprostowanie, będący reakcją na felieton Józefa Ignacego Kraszewskiego (zob. niżej).

8. KORESPONDENCJA I SPROSTOWANIE – Tekst napisany w reakcji na słowa Kraszewskiego (drukującego pod pseudonimem: Bolesławita) w jednym z felietonów, ukazujących się pod wspólnym tytułem *Ze świata* w „Dzienniku Poznańskim” 1868 nr 235 (z 13 października). Atg zachował się: BJ rkps 9236 III k. 272-273.

4. NORWIDIANA II. ROZPRWA O HISTORIOZOFII SŁOWA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa. Tygodnik Poświęcony Kulturze Twórczości Polskiej” 1935 nr 28-30.

Pdr tekstu, z mylnym datowaniem: „najpewniej jeszcze z r. 1869, a co najpóźniej z r. 1870”. Jest to beztytułowa rozprawka, powstała – jak przypuszcza Gomulicki – w tym czasie co *Prototypy formy*. Najwcześniej w r. 1851. U Gomulickiego tytuł: [*Rotacja słowa*]. Zachowany atg: BJ 9630 III k. 26-33.

5. „POWIEŚCI DWIE” NORWIDA [Oprac.] Juliusz Wiktor Gomulicki.

„Pion. Tygodnik Literacko-Społeczny” R. III: 1935 nr 37 (z 14 września) s. 3-5.

Pdr tekstu na podstawie atg (obecnie zaginiony). Na s. 3 wstępu wydawcy. Tekst Norwida na s. 4. Przypis wydawcy na s. 4-5. Tekst w postaci list do Teofila Lenartowicza. Na s. 4 poniżej tekstu Norwida po prawej sygn. druk.: „*Cyprjan Norwid*”, nieco niżej po lewej napis druk.: „*Czerwca 1866. Paryż*”. Do zapisu daty rocznej przypis wydawcy, gdzie m.in.: „Autograf nigdzie dotychczas, o ile wiem, niedrukowany znajduje się wśród korespondencji Lenartowicza (ze spuścizny Méyetowskiej) w Bibliotece Ordynacji Krasieńskich w Warszawie (rękop. 5148). Z korespondencji tej ogłoszę jeszcze wiele innych norwidianów, m.i. ciekawą *Rzecz o uszanowaniu ciała z r. 1856*” (s. 4). Tytuł w PWSz: [*Dwie powieści*]. Tak samo w DWSz (zob. DWSz VII, 289). Tekst atg – przed wojną w Bibliotece Ordynacji Krasieńskich przypuszczalnie spłonął w 1944. Gomulicki podaje: były to „dwie karty in folio szarobłękitnego papieru zapisane po wszystkich stronach czarnym atramentem (przy czym numery porządkowe rozdziałów były jeszcze pociągnięte czerwonym) [...]”. Przed II wojną utwór ten wydał także Stanisław Pigoń: *Norwidiana III. Listów C. Norwida garść druga*. (tu jako: 9. *Do T. Lenartowicza*). „*Myśl Narodowa*” 1935 nr 45 (z 3 listopada) s. 692-693.

6. NIEZNANA ROZPRAWKA NORWIDA. Oprac. Kazimierz Wyka

„*Marchoń*” 1935 nr 2 s. 305-308.

Pdr ostatniego publicystycznego szkicu Norwida pt. *Emancypacja kobiet*, który powstał na fali zainteresowań tzw. kwestią kobiecą. Atg: Biblioteka Seminarium Duchownego w Sandomierzu (proweniencja: zbiory ks. Jana Wiśniewskiego w Borkowicach).

7. NORWIDIANA I. GARŚĆ LISTÓW C. NORWIDA. Podał Stanisław Pigoń

„*Myśl Narodowa*” 1935 nr 20 s. 313.

[PAMIĘTAŁ WSZYSTKIE DAWNE ZNAJOMOŚCI] - dystych – w formie dopisku – znajduje się na kopercie listu do Kazimierza Władysława Wójcickiego z 16 lipca 1859 (zob. i por. DW XI, 339-340) – Pigoń datuje na 17 lipca. Atg listu: MNK 646/7 koperta verso. Tekst dystychu edytor podaje wśród uwag edytorskich, a nie w tekście głównym, czyli we wspomnianym liście. W *Norwidiana I* wydawca opublikował także dwa inne listy Norwida: Do Karola Liebelta z 28 lipca 1849 oraz do Teofila Lenartowicza z 1 sierpnia 1852. We

wstępie do edycji tych trzech listów Pigoń pisze: „Poniższy zbiór listów jest [...] dorywczą składanką; gorzej bo składanką nie związaną nawet tożsamością adresata. Nie jest ona wszelako bez więzi. Listy ogłoszone tutaj mają jeden rys wspólny: dotyczą bezpośrednio działalności literackiej i artystycznej Norwida, przynoszą pewne dane o losach wydawniczych [...] jego utworów. Są to w tym sensie listy literackie” (s. 312). Tekst każdego z listów został opatrzony krótkim komentarzem edytorskim. Przy liście do Wójcickiego m.in.: „K. Wł. Wójcicki należał do redakcji założonego właśnie w r. 1869 *Tygodnika Ilustr.*, skąd miał sposobność uczynić przysługę »ciemnemu poecie« o jakiej wspomina w liście” (s. 313).

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

8. NORWIDIANA I. GARŚĆ LISTÓW C. NORWIDA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 22 (z 26 maja) s. 326-328.

Publikacja następujących listów:

4. DO F. A. BROCKHAUSA 5 maj 1866 – sygn. poniżej tekstu: „C. Norwid”. Adres: A Monsieur Brockhaus, Libr. Editeur. Uwaga wydawcy: „List zachował się w Bibl. Jag. wśród korespondencji Kraszewskiego (III 63). Nie był zatem doręczony Brockhausowi. Jest to jeden z wielu kroków podejmowanych przez poetę w celu uratowania cyklu poetyckiego *Vademecum* [...]”.

5. DO J. I. KRASZEWSKIEGO [Maj 1866] – poniżej adresu i tekstu sygn.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Tekst (Bibl. Krasieńskich rkp. nr 5148) na bilecie wizytowym bez adresu i bez daty. Jedno i drugie da się ustalić z listu poprzedniego”.

6. DO WŁADYSŁAWA MICKIEWICZA [1868] – Poniżej tekstu data oraz sygn.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Muzeum Mickiewiczowskim w Paryżu”.

TEOFIL LENARTOWICZ DO C. NORWIDA, Florencja, 29 września [1868] – Uwaga wydawcy: „Aut. w Bibl. Jag. („Autografy)””. Na ten list odpisał Norwid następnym listem.

7. DO TEOFILA LENARTOWICZA [Październik 1868] – poniżej tekstu data oraz sygn.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Odpisywał Norwid Lenartowiczowi (aut. w Bibl. Jag. ibd.) w chwili podniecenia. Niedawno mianowicie przyjęto mu akwafortę na Wystawę paryską, co więcej, w jednym z czasopism artystycznych umieszczono reprodukcje paru obrazów z pełną uznania adnotacją”.

8. KORESPONDENCJA I SPROSTOWANIE, wtorek 13 paźdz. 1868 – Przypisek wydawcy: „Przytoczony na czele powyższego sprostowania ustęp wyjęty jest (z dronymi opuszczeniami) z felietonu B. Blolesławity (J. I. Kraszewskiego) [...]”.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

9. NORWIDIANA I. GARŚĆ LISTÓW C. NORWIDA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 23 (z 2 czerwca) s. 343-345.

Publikacja listów:

9. Z LISTU DO J. I. KRASZEWSKIEGO [z listopada 1868] – Uwaga wydawcy: „Przytoczony przez Kraszewskiego fragment listu Norwida umieścił R. Zrębowicz w zbiorze „Czarwone [sic!] i białe kwiaty” (1922 str. 275 i n.), nie wskazując wszelako źródła tego urywku, ani nie określając jego charakteru. Ogłoszenie tego fragmentu listu (zob. *Dzien. Pozn.* 1868 nr 271, fejleton *Ze świata, XVIII*) było ze strony Kraszewskiego przykrą niedyskrecją”.

10 DO ZYGMUNTA [SARNECKIEGO?] [Grudzień 1868] – poniżej tekstu sygn.: „Cyprjan Kamil Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf tego listu zachował się w Bibl. Jagiel. w dziale „Autografy”. Adresat jego nie jest pewny”.

11. DO K. WŁ. WÓYCICKIEGO [Kwiecień? 1869] – data poniżej tekstu oraz sygn.: „C. K. Norwid”. Uwaga wydawcy: „Datę listu (aut. w Muz. Narod. w Krakowie) zaznaczył Norwid ogólnie: można ją ustalić szczegółowiej na podstawie wzmianek w treści. *Rzecz o Wolności Słowa* czytał poeta publicznie dn. 13 Maja. List powyższy jest od tej daty wcześniejszy”.

12. DO... [Grudzień 1869] – sygn.: „Vale Norwid”. Uwaga wydawcy: „Tekst zapisany na bilecie wizytowym bez daty i adresu (aut. w Bibl. Krasieńskich rkp. nr 5148). Data wynika z życzenia przednoworocznego na r. 1870. Adresatem mógłby być Kraszewski, ale to niepewne. Dzieł, o którym mowa, jest oczywiście świeżo (w r. 1869) wydana *Rzecz o Wolności Słowa*.”

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

10. NORWIDIANA I. GARŚĆ LISTÓW C. NORWIDA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 24 (z 9 czerwca) s. 360-361.

13. DO J. I. KRASZEWSKIEGO 28 października 1876 – Uwaga wydawcy: „Autograf w Bibl. Jag. – Wspomniany w liście przekład fragmentów Odysei został sprzedany za pośrednictwem Kraszewskiego Lewentalowi, wydawcy „Kłosów”, ale do druku podówczas się nie dostał”.

BRONISŁAW ZALESKIE DO C. NORWIDA 8 listopada 1877.

14. DO J. I. KRASZEWSKIEGO [Paryż, d. 9 listopada 1877] – poniżej tekstu po lewej napis: „1877, listopada”, po prawej sygn.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf w tymże zbiorze Bibl. Jag.”.

15. ODPOWIEDŹ CYPRIANA KAMILA N. NIEKTÓRYM OBYWATELOM, O STANIE RZECZY NARODOWEJ ZAPYTUJĄCYM – Poniżej tekstu data druk. po lewej: „1877”, po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Kamil Norwid”. Uwaga wydawcy: „Wspomniana w liście poprzednim Nota mieści się na tym samym co i list arkusza. Stoi ona w związku z ruchem umysłów, wywołanym toczącą się właśnie podówczas wojną turecko-rosyjską. Trudno ustalić, kto i jak zwracał się o opinię polityczną do Norwida, który zresztą w owym właśnie roku schronił się był na resztę życia do przytułku Św. Kazimierza”. Refleksje Norwida włączone do listu poety do J. I. Kraszewskiego z 9 listopada 1877 (PWsz nr listu 930), opatrzone dopiskiem: „Kopia”. Refleksje Norwida z listopada 1877 związane z trwającą od końca kwietnia wojną rosyjsko-turecką, podczas której zarysował się plan utworzenia po stronie tureckiej polskiego legionu. Atg: BJ 9236 k. 238 (list) i 239 (Odpowiedź i adresy).

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

11. NORWIDIANA I. GARŚĆ LISTÓW C. NORWIDA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 25 (z 16 czerwca) s. 375-377.

Druk następujących listów (wraz z uwagami edytorskimi):

16. DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO [Paryż, 10 listopada 1877] – poniżej tekstu sygn.: „C. Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf listu w tymże zbiorze Bibl. Jag.”.

17. DO J. I. Kraszewskiego [czerwiec 1882] – poniżej tekstu data oraz sygn.: „Cyprjan Norwid”. Adres: Jaśnie Wielmożny Komandor J. I. Kraszewski. Uwaga wydawcy: „Aut. w

Bibl. Jag., w zbiorze korespondencji Kraszewskiego. Wspomniany artykuł zachował się w papierach Kraszewskiego, a ogłoszony został dopiero w r. 1928 w *Ruchu Liter.*”.

18. DO – bez daty i bez adresata. Dwie sygn.: „Cyprijan N.” – poniżej właściwego tekstu oraz „C. N.” – poniżej dopisku. Uwaga wydawcy: „Aut. w Bibl. Jag. w zbiorze korespondencji Kraszewskiego. Trudno ustalić zarówno datę listu jak i jego adresata. Prawdopodobnie pieczętuje się jedna gałąź Zaleskich; czyżby list był do Antoniego Zaleskiego, malarza i przyjaciela Norwidowego?”.

2-a DO TEOFILA LENARTOWICZA [koniec stycznia 1856] – tu tytuł oraz pierwszy wers tekstu *Duch Adama* (w osobnym atg *Duch Adama i skandal*). W oryg. atg był cały tekst. Pigoń – nie wiadomo dlaczego? – zrezygnował tu z jego publikacji, dając tylko w przypisie informację edytorską. Przypis: „W autografie następuje tekst wiersza, ogłoszonego (z innego autografu) w r. 1907 w *Pamiętniku Liter.*, VI 105, p.t. *Duch Adama i skandal*.”. Sygn. poniżej tekstu listu: „Cyprijan Norwid”. Adres: Monsieur Theophile Lenartowicz, a Rome, Italie”. Uwaga wydawcy: „List (aut. w Bibl. Kraszewskich, nr 5148) bez daty, ale tę ustalić łatwo z treści: pogrzeb Mickiewicza, zakłócony, gorszącą burdą Jazwińskiego, odbył się d. 21 stycznia 1857 [sic! – 1856], list pisany w kilka dni później. Wspomniany w liście Zan – to Stefan, przyjaciel Mickiewicza, a wiadomość o karze chłosty dotyczy stosunków w Dywizji Kozaków sułtańskich M. Czajkowskiego. Wspomniany „spór o ciało” Mickiewicza odbił się echem po emigracji: istniał był mianowicie początkowy pomysł (mający poparcie bodaj w grupie Hotelu Lambert), by zwłoki pochować w Konstantynopolu. Sprzeciwili się temu przyjaciele Zmarłego i ogół emigracji”.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i literatura w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

12. NORWIDIANA II. ROZPRAWA O HISTORIOZOFJI SŁOWA podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 28 (z 7 lipca) s. 420-421.

Jest to publikacja rozprawy Norwida [SŁOWO I LITERA] [W DZIEJOWYM ROZWOJU UWAŻANE]. Rzec poprzedzona jest wstępem Pigionia. Tu część pierwsza tej publikacji, następne w kolejnych numerach pisma: 29 i 30.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

13. NORWIDIANA II. ROZPRAWA O HISTORIOZOFJI SŁOWA podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 29 (z 14 lipca) s. 435-438.

Jest to publikacja rozprawy Norwida [SŁOWO I LITERA] [W DZIEJOWYM ROZWOJU UWAŻANE]. Rzeczą poprzedzoną jest wstępem Pigoń (w numerze 28 pisma – część pierwsza tej publikacji). Tu część druga, następną w kolejnym numerze pisma: 30, pierwsza w numerze: 28.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

14. NORWIDIANA II. ROZPRAWA O HISTORIOZOFJI SŁOWA podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 30 (z 21 lipca) s. 452-453.

Jest to publikacja rozprawy Norwida [SŁOWO I LITERA] [W DZIEJOWYM ROZWOJU UWAŻANE]. Rzeczą poprzedzoną jest wstępem Pigoń (wstęp w numerze 28 pisma – w części pierwszej wydania). Tu część trzecia publikacji, pierwsza i druga w numerach pisma: 28 i 29.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

15. NORWIDIANA III. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 42 (13 października) s. 644-645.

Pdr listów do:

1. MARII KALERGIS, BERLIN, 14 marca 1846. Poniżej tekstu sygn. druk.: „C. K. Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf listu w bibliotece Zakładu Nar. Im. Ossolińskich we Lwowie, rkp. nr. nr. 2880), bez koperty i adresu. Adresatkę nietrudno ustalić z treści”.

2. JÓZEFA ZALESKIEGO [ok. 20 czerwca 1856] – w uwagach Pigoń czytamy m.in.: „Fragment listu Norwida zachował się w odpisie Józefa Zaleskiego w teście jego listu do T. Lenartowicza (Bibl. Krasieńskich, rkp. nr 5148. W teście listu wiersz Fiat i vivat (bez tytułu). Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

16. NORWIDIANA III. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 43 (20 października) s. 661-662.

Publikacja listów do:

3. ADAMA MICKIEWICZA [lato, 1853] – Pigoń notuje: „Autograf listu w Muzeum Mickiewicza w Paryżu bez daty i adresu; list był na arkuszu, z którego ocalała tylko jedna (druga) kartka, wskutek odarcia pierwszej uszkodzony został tekst dopisku, tak że posotwały zaledwie fragmenty zdań. / Adresata ustalić łatwo, 1° z zapisanej wskazówki Wł. Mickiewicza, 2° ze wzmianek o Branickim i Raczyńskim, magnatach, o których życzliwym stosunku do Mickiewicza wiadomo było na emigracji. Czas określić można tylko w przybliżeniu ze wzmianek treści [...]”. Wcześniej Pigoń ten tekst ogłosił w „Tęczy” 1920 z. 25.

4. DO TEOFILA LENARTOWICZA, 19 października 1856 – Adres: Monsieur Teophile Lenartowicz a Rome. Uwaga wydawcy: „Autograf w papierach po T. Lenartowiczu, obecnie w zbiorach Pol. Akademji Umiej.”. Po raz pierwszy Pigoń ogłosił ten tekst w „Literaturze i Sztuce” dodatku do „Dziennika Poznańskiego” 1914 nr 2.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

17. NORWIDIANA III. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 44 (z 27 października) s. 674-677.

5. DO TEOFILA [LENARTOWICZA] [1857]. O BROSZURZE POLSKA I PANSLAWIZM (DO ALBOMU) – Pdr; poniżej tekstu po lewej napis i data: „Pisałem 1857”, po prawej sygn. druk.: „Cypr. Norwid”. Niżej uwagi edytora: „Autograf w Bibl. Krasieńskich, rkp. nr 5148 [...]”. Wspomniane na początku dzieła to: *De la justice et la monarchie populaire. I partie: La*

guerre d'Orient, par Le Comte R[oger] R[aczyński]. Paris, Levy 1858; dalej L. Mierosławskiego *De la nationalité polonaise dnas l'équilibre européenne* (Paris, Chamerot, 1856), wreszcie pismo A. Towiańskiego (z podpisem K. Różyckiego) *Powody dla których amnestia przyjęta być nie może*, ogłoszone po polsku i francusku w Paryżu 1857 r. (zob. je w Pismach A. Towiańskiego, III, 8 – 23)”. Są to uwagi Norwida na marginesie bezimiennego ogłoszonego w „Przeglądzie Poznańskim” (T. XXIV: 1857 oraz osobna odbitka) artykułu Dionizji z Iwanowskich Poniatowskiej (1816-1868) pt. *Panslawizm i Polska*. Poeta przesłał tekst Lenartowiczowi do Rzymu, najwcześniej w lutym 1857. Atg przypuszczalnie spłonął w czasie Powstania Warszawskiego: znajdował się w Pałacu Krasińskich w Warszawie (rkps 5148).

6. DO TEOFILA LENARTOWICZA Paryż 1859 – w przypisie edytorskim: „Na czele listu wypisał sobie Norwid z góry punkty, na które ma odpowiedzieć: »Nie umiem ocenić kwestii o sztuce – twoja samotność – zdrowie moje – czemu my tak daleko i czemu lipy ojczyste nie nad nami – *Stefan Czarniecki* Koźmiana dedykowany Z. K. – panuje nad fantazją swoją. – Cóż ja ci więcej napiszę? – Panusiewicz zerwał korespondencję«”. Poniżej tekstu po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid”. Poniżej uwagi wydawcy: „Autograf w Bibl. Krasińskich, rkp. nr 5148 – Odpowiedź na (nieznany) list Lenartowicza, w którym on m.in. dziękował za otrzymaną broszurę Norwida *O sztuce (Dla Polaków)*, Paryż, 1858. Zatem zapewne z początkiem roku 1859”.

7. DO TEOFILA LENARTOWICZA [Paryż, styczeń – luty 1860] – Poniżej tekstu zapis druk. po lewej: „Paryż, 1860”, a po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Bibl. Krasińskich, rkp. nr 5148. – Datę, podaną ogólnie, można oznaczyć trochę ściślej. Skrzynecki zmarł w Krakowie d. 12 stycz. 1860, pochowany na cmentarzu krakowskim. Tentowski miła w Paryżu publiczne wykłady (m.in. o estetyce) w zimie 1859-60, w kwietniu 1860 r. był już z powrotem we Fryburgu. List zatem najpewniej z drugiej połowy stycznia lub z lutego”.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883*. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.

18. NORWIDIANA III. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa. Tygodnik Poświęcony Kulturze Twórczości Polskiej” 1935 nr 45 (z 3 listopada) s. 691-693.

Tu publikacje tekstów Norwida; listu do:

8 TEOFILA LENARTOWICZA Z 1860 (zaczynającego się od słów: „Innego dnia albo raczej innego wieczora [...]; poniżej tekstu sygn. druk.: „Cyprjan N.”) (s. 691-692).

9. DO T. LENARTOWICZA [czerwiec 1860]; poniżej tekstu napis druk.: „Czerwca 1866 / Paryż” oraz sygn. druk.: „Cyprjan Norwid”; s. 692-693). Ten drugi w pdr z tego samego roku (wyd. Juliusz Wiktor Gomulicki „Pion” 1935 nr 37 z 14 września, s. 3-5) tu funkcjonuje jako list, a faktycznie jest to tekst literacki pt. [*Powieści dwie*] (później po wojnie już jako [*Dwie powieści*]) w pdr: J. W. Gomulicki: „*Powieści dwie*” Norwida. „Pion” 1935 nr 37 (z 14 września) s. 3-5. Atg przypuszczalnie spłonął w 1944, znajdował się w Bibliotece Ordynacji Krasieńskich (nr 5148).

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

19. NORWIDIANA III. LISTÓW NORWIDA GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 46 (z 10 listopada) s. 707-709.

Publikacja:

10. [LISTU DO BR. ZALESKIGO? 1867] – poniżej tekstu sygn. druk.: „C.N.”. Uwaga wydawcy: „Autograf listu, bez daty i adresu, w Bibl. Jag. w dziale „Autografy”. Adresat podany tu z domysłu”.

11. DO T. LENARTOWICZA [1868?] – sygn. poniżej tekstu: „Cyprian Kamil Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Bibl. Krasieńskich, rkp, nr 5148. – Z arkusza listowego papieru oddarto prawie całą pierwszą kartkę, zostawiając u dołu wąski strzępek zapisany; tekst z niego podany na czele, przed kropkami; reszta tekstu na kartce drugiej. Jak wolno sądzić z napomknięcia w liście, część oddarta zawierał sąd Norwida o *Panu Tadeuszu*”.

12. LIST DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO [Paryż, początek października 1868] – sygn. poniżej tekstu: „Cyprjan Norwid” wraz z adresem, datą: „Nr. 3, rue Lallier, pres Martyrs / Paris. 1868”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Bibl. Jag. w zbiorach korespondencji J. I. Kraszewskiego. Widać, Br. Zaleski zgodnie z intencją autora odstąpił Kraszewskiemu list wraz z inicjatywą wydawnictwa”.

13. DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO [Paryż, 15 października 1868] – adres: Monsieur, Monsieur Bronislas de Zaleski, Bibliothèque Polonaise, 6, Quai d’Orléan. Paris. Stempel

poczt.: Paris-Batignolles, 15 Oct. 68. Uwaga wydawcy: „Autograf z tegoż zbioru co i list poprzedni”.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883*. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.

20. NORWIDIANA III. LISTÓW NORWIDA GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 47 (z 17 listopada) s. 724-725.

Publikacja listów do:

14 [BROSNIŚŁAWA ZALESKIEGO] – poniżej tekstu sygn.: „C. N.”. Uwaga wydawcy: „Autograf listu w Bibl. Jag. w dziale „Autografy”. List bez daty i adresu. Tutaj podano adresata z domysłu.”.

15. DO SEWERYNA GAŁĘZOWSKIEGO 25 listopada 1875 – poniżej tekstu sygn.: „C.N.”. Uwaga wydawcy: „Autograf listu w zbiorach Biblioteki Narodowej arch. rapp. rkp. nr 450. Podana w liście wiadomość o »sukcesji« matki poety jest fantastyczna. Małż. Hilarii z Bujnow Józef Sobieski, pradziad poety po matce, był pułkownikiem wojsk radziwiłłowskich i komendantem garnizonu ‘nieświeskiego’. Majątek jego Strachówka nie był duży [...]”.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883*. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.

21. LISTÓW C. NORWIDA. GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 48 (24 listopada).

P[W SPRAWIE UCZCZENIA PAMIĘCI BRONISŁAWA ZALESKIEGO] - Memoriał pochodzi zapewne z czasu niedługo po pogrzebie Bronisława Zaleskiego, tzn. niedługo po 12 stycznia 1880. Atg: BCZ Ew. XVII-3173 Archiwum Domowe Władysława Czartoryskiego.

[FIAT I VIVAT] - Jest to fragmentaryczna wersja wiersza, która zachowała się w liście Norwida do majora Józefa Zaleskiego - przekaz oparty na odpisie Zaleskiego w jego liście do Teofila Lenartowicza (dokument przypuszczalnie spłonął w 1944 wraz z całą zawartością Biblioteki Ordynacji Krasińskich w Warszawie). Kompletna wersja utworu w atg: BLwów Zespół Pawlikowskich nr 133 s. 12. Pośmiertny pdr tego wiersza: PZ A, 412.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

22. LISTÓW C. NORWIDA. GARŚĆ DRUGA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1935 nr 49 (1 grudnia) s. 755-756.

20. EKSPOZYCJE... Pdr tego fragmentu. Na końcu uwaga wydawcy, m.in.: „Fragment niezatytułowany rozprawy o wystawach zachował się wśród autografów Norwida pozostałych w spuściźnie po J. B. Zaleskim (dzisiaj w Bibl. Jag.)”. I dalej, że atg zachował się „na karcie zapisanej starannie i bez poprawek, strona druga zapisana cała, a karta wyraźnie oddarta od arkusza już po zapisaniu; tekst jest szczątkiem większej całości (s. 756). W PWsz tekst wydano jako [*Uwagi o ekspozycjach*]. Atg: BJ 9260 III k. 24. Dokument zachował się w papierach po Józefie Bohdanie Zaleskim. Jest to drobny fragment rozważań Norwida na temat wielkich ekspozycji. Rzecz z przełomu 1851/1852. W maju 1851 otworzono wystawę powszechną w Pałacu Kryształowym w Londynie.

Publikowane później w (zob. 1936):

C. Norwid. *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał St. Pigoń. Warszawa 1935.*

23. STEFAN RYGIEL. POMYSŁY ORTOGRAFICZNE J. FONTANY I C. NORWIDA

„Pion” 1935 nr 35.

Publikacja dwu listów Norwida do Juliana Fontany: 1. Paryż, 26 marca 1866 (zob. i por. PWsz IX, 206-208 list nr 524; 2. Paryż, marzec? 1866 (zob. i por. PWsz IX, 208 nr listu 525).

24. POEZJA BOŻEGO NARODZENIA

„Antena” 1935 nr 51 (z 22 grudnia) s. 4.

Druk wiersza Norwida: Psalm Wigilji. Obok druk wiersza Tadeusza Micińskiego oraz Leopolda Staffa.

25. WACŁAW PARKOTT. Z ZAPOMNIANYCH UTWORÓW NORWIDA

„Pion” 1935 nr 40.

Publikacja Beatrix Norwida z wydzieloną Odą. Dodano także przypisy objaśniające.\

26. STEFAN WASYLEWSKI. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA

„Ruch Literacki” 1935 nr 1.

List Norwida do Augusta Cieszkowskiego z 1857. Komentarz edytorski.

1936

Druki osobne

1. WYBÓR PISM. WIERSZE RÓŻNE. MILCZENIE. PROMETHIDJON. Wstęp M. W[ieliczko]

Warszawa 1936. Druk. Leon Tyszyński, 8°, ss. 126 nlb. 2.

Portret Norwida (grafika). Biblioteka Klejnotów Literatury Polskiej. Pod red. Jarosława Micińskiego. Nr 8. Miał to być pierwszy tom popularnej serii kilku tomów wyboru tekstów Norwida. Książka zawiera 64 wiersze Norwida oraz teksty *Milczenia* i *Promethidiona* (bez Epilogu).

Zawartość:

[Wstęp] s. 7-8 (sygn.: M. W.). WIERSZE RÓŻNE: Do potomności s. 9-10; Burza s. 10-11; Do wieśniaczki s. 11-12; Pożegnanie s. 12-15; Pamiątka s. 16; Moja piosnka [Inc.: „Żle, źle zawsze i wszędzie...”] s. 16-17; Czasy s. 18; Wspomnienie wioski s. 18-21; Pismo s. 21-23; Epos nasza s. 23-26; Pieśń od ziemi naszej s. 26-27; Klątwy s. 27-28; Aerumnarum plenus s. 28-29; Modlitwa s. 29-30; Do księgarza s. 30; Fraszka [Inc.: „Dewocja krzyczy...”] s. 31; Posiedzenie s. 31; Pewność s. 31; Dobra wola s. 31-32; Zdrowy sąd s. 32; Wielkość s. 32-33; Czemu? s. 33-34; Co dzień woda... s. 34; Pierwszy list, co mnie doszedł... s. 35-37; Moja piosnka [Inc.: „Do kraju tego...”] s. 37-38; Rzeczywistość i marzenia s. 38-40; Czy podam się o amnestię? s. 40-41; Ty mnie do pieśni... (Do Teofila Lenartowicza) s. 41; Coś Ty Atenom zrobił... s. 42-43; Kiedym próbował... (Do Teofila Lenartowicza) s. 43; Sen s. 43-44; Do Mieczysława (Pawlikowskiego) s. 44-45; Próby s. 45-48; Autor nieznan s. 48-49; Do Nikodema Biernackiego s. 49-50; Spartakus s. 50-51; Sława s. 51-54; Tęcza s. 54-56; Marjonetki s. 56-57; Kolebka pieśni (do współczesnych ludowych pieśniarzy) s. 57-58; Litość s. 58; Stolica s. 59; Nerwy s. 59-60; Ironja s. 60-61; Czas i prawda s. 61-62; Specjalności s. 62-63; Wakacje s. 63; Królestwo s. 63; Różność zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset)

s. 64; Śmierć s. 64; Fortepian Szopena s. 64-68; Purytanizm s. 68-69; Cacka s. 69-70; Do społecznych (Oda) s. 70-71; Źródło s. 71-72; Co robić s. 72; Na zgon poezji (Elegia) s. 72-73; Ciemność s. 73-74; Przepis na powieść warszawską s. 74; O Ty, jakkolwiek sława... s. 74; Piękno czasu s. 75; Do orła, co nad dębem powiewa... s. 75; Słowianin (do Teofila Lenartowicza) s. 75-76; Słodycz (Tragedja w scenie jednej) s. 76-79; Milczenie s. 80-104; Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z Epilogiem [edycja bez Epilogu] s. 105-126. Spis rzeczy s. 127-128.

2. CYPRJAN NORWID. SŁOWO I LITERA W ROZWOJU DZIEJOWYM UWAŻANE. GARŚĆ LISTÓW Z LAT 1845-1883. Z autografów zebrał i wydał Stanisław Pigoń

Warszawa 1935 (recte: 1936 – taka data widnieje na okładce) ss. 166.

Odbitka uzupełniona z „Myśli Narodowej” 1935-1936 (zob. poz. wyżej oraz niżej). Tom zawiera oprócz listów oraz tytułowej rozprawy, 10 not, odezwo i rozprawek epistolarnych. W dziale listów opublikowano listy drukowane już wcześniej przez Pigoń: „Literatura i Sztuka” dod. do „Dziennika Poznańskiego” 1914 nr 12; przez Stefana Zdziechowskiego w „Przeglądzie Współczesnym” 1923 nr 18; Tadeusza Makowieckiego w „Ruchu Literackim” 1926 nr 4; Zofię Szmydtową w „Myśli Narodowej” 1929 nr 10 czy przez Jana Muszkowskiego w „Pamiętniku Literackim” 1934 z. 1-2. Ponadto Pigoń ogłosił tu 41 nowych listów, które wcześniej wydał w 1935-1936 w „Myśli Narodowej” (seria artykułów zob.) oraz 5 dodanych w stosunku do tych publikacji.

Zwartość:

SŁOWO I LITERA: [Wstęp St. Pigoń] s. 7-8; [Słowo i Litera] [W rozwoju dziejowym uważane] s. 9-26.

GARŚĆ LISTÓW (1849-1882): [Wstęp St. Pigoń] s. 29-31; 1. Do Karola Libelta, Paryż, 28 lipca 1849 s. 33 (uwaga edytorska s. 33); 2. Do Teofila Lenartowicza [1851] s. 34-35 (s. 35-36); 3. Do Teofila Lenartowicza, Paryż, 1 sierpnia 1852 s. 36 (s. 37); 4. Do Teofila Lenartowicza [koniec stycznia 1856] s. 37-42 (s. 42); 5. Do K. WŁ. Wóycickiego [Paryż, 17 lipca 1859] s. 42-43 (s. 43); 6. Do F. A. Brockhousa 5 Maj 1866 s. 44 (s. 44); 7. Do J. I. Kraszewskiego [Maj 1866] s. 44 (s. 45); 8. Do Władysława Mickiewicza [1866] s. 45-46 (s. 46); Teofil Lenartowicz do C. Norwida, Florencja, 29 września [1868] s. 46-47 (s. 47); 9. Do Teofila Lenartowicza [Październik 1868] s. 47-48 (s. 48); 10. Korespondencja i sprostowanie

s. 48-49 (s. 49-50); 11 Z listu do J. I. Kraszewskiego [z listopada 1868] s. 50-52 (s. 52); 12. Do Zygmunta [Sarneckiego] [Grudzień 1868] s. 52-56 (s. 56); 13. Do K. Wł. Wóycickiego [kwiecień? 1869] s. 57-59 (s. 59); 14. Do... [Grudzień 1869] (inc.: „W charakterze literacko księgarskim...”) s. 59 (s. 60); 15. Do J. I. Kraszewskiego, 28 października 1876 s. 60-61 (s. 61); Bronisław Zaleski do C. Norwida (Paryż, 8 listopada 1877) (inc.: „Kochany Cyprjanie! / Pisz mi Kraszewski...”) s. 61-62 (s. 62); 16. Do J. I. Kraszewskiego, [Paryż, 9 listopada 1877] s. 62-64 (s. 64); 17. Odpowiedź Cyprjana Kamila N. niektórym obywatelom o stanie rzeczy narodowej zapytującym s. 64-65 (s. 66); 18. Do Bronisława Zaleskiego, [Paryż, 10 listopada 1877] s. 66 (s. 66); 19. Do J. I. Kraszewskiego [czerwiec 1882] s. 66-67 (s. 67); 20. Do... (inc.: „Nie odzywam się do redaktora dziennika...”) s. 68 (s. 68).

GARŚĆ LISTÓW CZĘŚĆ II: 1. [Do Marii Kalergis], Berlin, 14 marca 1846 s. 71-73 (s. 73); 2. Do Adama Mickiewicza [Lato 1853] s. 73-75 (s. 75); 3. Do Józefa Zaleskiego [ok. 20 czerwca 1856] s. 76-77 (s. 77-78); 4. Do Teofila Lenartowicza, 19 października 1856 s. 78-80 (s. 80); 5. Do Teofila Lenartowicza [1857]. O broszurze *Polska i panslawizm* (Do albumu) s. 81-83 (s. 83-84); 6. Do Teofila Lenartowicza [Paryż, styczeń-luty 1859] s. 84-87 (s. 87); 7. Do Teofila Lenartowicza [Paryż, styczeń-luty 1860] s. 87-89 (s. 89-90); 8. Do Teofila Lenartowicza, Paryż 1860 s. 90-92 (s. 92); 9. Do Teofila Lenartowicza [czerwiec 1866] s. 93-98 (s. 98); 10. [Do Br. Zaleskiego?] [1867?] s. 98-99 (s. 99); 11. Do T. Lenartowicza [1868] s. 99-101 (s. 101); 12. Do Bronisława Zaleskiego [Paryż, początek października 1868] s. 101-103 (s. 103-104); 13. Do Bronisława Zaleskiego [Paryż, 15 paźdz. 1868] s. 104-106 (s. 106); 14. [Do Br. Zaleskiego] (inc.: „Zamiast cieszyć się, że przecie jakie imię...”) s. 106-107 (s. 107); 15. Do Seweryna Gałęzowskiego (25 listopada 1875) s. 107-108 (s. 108); 16. Do Seweryna Gałęzowskiego, 10 stycznia 1876 s. 109 (s. 109); 17. [Do Zarządu Towarzystwa Historyczno-Literackiego] [około 10 stycznia 1880] s. 110 (s. 110); 18. Do Księcia Wł. Czartoryskiego [Paryż, styczeń 1880] Memoriał (inc.: „Bywają rzeczy niesprawiedliwione...”) s. 110-112 (s. 112); 19. Do Józefa Rusteyki [Paryż, 15 marca 1883] s. 112-113 (s. 113); 20 [Do J. I. Kraszewskiego] s. 113-115 (s. 115-116); 21. Ekspozycje... s. 116-117 (s. 117).

GARŚĆ LISTÓW CZĘŚĆ III: 1. Do Antoniego [Zaleskiego], Berlin [listopad-grudzień] 1845 s. 121-123 (s. 123); 2. Do J. B. Zaleskiego, Rzym [grudzień] 1847 s. 123-126 (s. 126); 3. Do J. B. Zaleskiego, Rzym, 9 lutego 1848 s. 126-128 (s. 128-129); 4. Do J. B. Zaleskiego [Paryż, 16 lipca 1851] s. 129 (s. 129); 5. Do księcia Adama Czartoryskiego [1852] s. 130 (s. 130-131); 6. Do W. Mazurkiewicza [początek 1855] s. 131-132 (s. 132-133); 7. Do W.

Mazurkiewicza [1855] s. 133-137 (s. 137); 8. Do L. Mierosławskiego [czerwiec 1856] s. 137-139 (s. 139); 9. Do Mieczysława Pawlikowskiego, Paryż 1857 s. 139 (s. 140); 10. Do T. Lenartowicza [grudzień 1857 – styczeń 1858] s. 140-141 (s. 141-142); 11. Do T. Lenartowicza [?] [1858?] s. 142 (s. 142-143); 12. Do Jen. Henryka Dembińskiego [ok. 14 marca 1863] s. 143-144 (s. 144); 13. Kwestia popiersia Goszczyńskiego [1863] s. 144-145 (s. 145-146); 14. Do Wincentego Mazurkiewicza [25-27 lipca 1865] s. 146-147 (s. 147); 15. Do Leonarda Chodźki, 2 czerwca 1866 s. 147-148 (s. 148); 16. Do Karola Ruprechta [Paryż, po 12 sierpnia 1868] s. 149-150 (s. 150); 17. Do T. Maleszewskiego 1868 s. 150-151 (s. 151); 18. Odezwa, 1869, marca (inc.: „Następującej treści mowy, rozmowy i autografy miały miejsce...”) s. 151-154 (s. 154); 19. Do Agatona Gillera [Maj 1869] s. 154-155 (s. 155); 20. Do Agatona Gillera [1869] Walka Polska s. 155-157 (s. 159); 21. Do Ludwika Mierosławskiego [23 września 1870] s. 158 (s. 159); 22. Do J. B. Zaleskiego, 2 lutego 1880 s. 159 (s. 159); 23. Do Seweryny Duchinińskiej [Paryż, 13 marca 1882] s. 160 (s. 160-161); 24. Do J. B. Zaleskiego [1851?] s. 161 (s. 161); 25. Do J. B. Zaleskiego, poniedziałek s. 163 (s. 162).

Errata s. 163. Spis treści s. 165-166.

3. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO CZARTORYSKICH.

Do druku podał Stanisław Pigoń

Kraków 1936. 16° ss. 20. Odbitka z: „Tydzień” dodatek do „Głosu Narodu” 1936 nr 11-12.

Dwa listy Norwida do Adama Czartoryskiego oraz cztery listy do jego syna Władysława. Wydanie opatrzone krótkimi przypisami edytora. Dwa listy do Adama Czartoryskiego: 1. Paryż, 2 czerwca 1850 (zob. i por. PWsz VIII, 93-95 nr listu 81); 2. [Paryż, 7 kwietnia 1860] (zob. i por. PWsz VIII, 416 nr listu 333). Cztery listy do Władysława Czartoryskiego: 1. [Paryż, poł. kwietnia 1870] (zob. i por. PWsz IX, 449-450 nr listu 744); 2. [Paryż, 20 września 1870] (zob. i por. PWsz IX, 463-466 nr listu 759); 3. [Paryż, 8 października 1872] (zob. i por. PWsz IX, 519-521 nr listu 819 oraz 4. [Paryż, ok. 19 stycznia 1877] (zob. i por. PWsz X, 90 nr listu 910).

Wydania w książkach

4. CHÓR WIEKÓW [ANTOLOGIA]. Red. W. i S. Miłaszewscy oraz R. Rembliński

Poznań [1935] Księgarnia św. Wojciecha

Publikacja 9 utworów potyckich Norwida: *Fatum, Wigilia, Do Najświętszej Panny Marii. Litania* oraz in.

Wydania w czasopismach

5. CYPRIAN NORWID: W ROCZNICĘ POWSTANIA STYCZNIOWEGO. MOWA WYGŁOSZONA 22 STYCZNIA 1875 R. W CZYTELNI POLSKIEJ W PARYŻU. Podala do druku M. Złotorzycka

„Droga. Miesięcznik Poświęcony Sprawie Życia Polskiego” R. XV: 1936 nr 1 (marzec) s. 1-7.

Na s. 7-8 uwagi wydawcy, dotyczące tekstu Norwida – okoliczności jego wygłoszenia. Mowa wygłoszona w Czytelni Polskiej przy rue Croix-des-Petits-Champs. Tekst następnie trafił do redakcji lwowskiej „Gazety Narodowej”, która opublikowała go na początku kwietnia. Zamieszczony na końcu przemówienia *Testament* – to polski przekład greckiej pieśni ludowej (zapewne we fr. tłumaczeniu E. Legranda *Recueil de chansons populaire grec. Paris 1874* (wycinek z fr. tekstem znajduje się w *Notatkach z historii* k. 67 verso). Pdr: „Gazeta Narodowa” 1875 nr 75 (z 3 kwietnia) s. 1-2.

6. NORWIDIANA IV. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ TRZECIA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1936 nr 10 (z 8 marca) s. 152.

Publikacja listów (wraz z komentarzami edytorskimi) do:

4. JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, Paryż, 16 lipca 1851 – poniżej tekstu sygn. druk.: „C.K.N.”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Bibl. Jagiel., wśród korespondencji J. B. Zaleskiego. – Koźmian Jan, redaktor *Przeglądu Poznańskiego*”.

5. DO KSIĘCIA ADAMA CZARTORYSKIEGO [1852] – poniżej tekstu data, adres oraz sygn. druk.: „1852 lata. Avenue Montaigne 14. / C. K. Norwid.”. Uwaga wydawcy: „List zachował się w autografie w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie rkp. nr 5655. Drukowany po raz pierwszy w miesięczniku „Głos” 1935 nr 1”.

7. NORWIDIANA IV. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ TRZECIA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1936 nr 13 (z 29 marca) s. 201 oraz nr 14 (z 29 marca – tu informacja, że numer 13 skonfiskowano) s. 217.

Publikacja listu do:

8. DO L. MIEROSŁAWSKIEGO [czerwiec 1856] – sygn.: „C. Norwid” oraz adres: „Caillot, 107”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Bibl. Narod., arch. rapp. rkp, nr 850, bez daty i adresu, druk w Głosie Narodu 1931 nr 351. List skierowany jest do generała, a właściwie do dwu generałów: Mierosławskiego i Wysockiego (obom zadedykował niedawno, 2.III.1856, wiersz *Pokój*)”.

8. NORWIDIANA IV. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ TRZECIA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1936 nr 21 s. 327-328.

15. [KWESTIA POPIERSIA GOSZCZYŃSKIEGO] 1863 – tekst napisany pod wpływem dyskusji, która odbyła się w salonie Zofii Węgierskiej w Paryżu przy ul. Laval, w której to dyskusji uczestniczył także Norwid. Pdr: T. Makowiecki. *Retrospekcje*. „Pamiętnik Warszawski” 1929 z. 3 s. 157-158. Atg zaginął w czasie wojny (przypuszczalnie uległ spaleni), niegdyś znajdował się w Zbiorach Rapperswilskich Biblioteki Narodowej. Pigoń podaje tu błędną datę: 1863 zamiast 1869. Obok po prawej u dołu poniżej tekstu Norwida sygn. druk.: „Cyprjan Norwid”.

16. LIST DO LEONARDA CHODŹKI 2 czerwca 1866 – uwaga wydawcy: „Autografa w Bibl. Narod. (arch. rapp., nr. 428) wśród listów L. Chodźki”. Poniżej tekstu Norwida po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Norwid.”.

17. LIST DO KAROLA RUPRECHTA [Paryż, po 12 sierpnia 1868] – poniżej tekstu po lewej napis druk.: „1868”, po prawej sygn. druk.: „Cyprjan Kamil Norwid”. Poniżej adresu uwaga wydawcy: „Aut. W Bibl. Narod. (arch. rap.) nr. 263 II. List na arkusiku z litografowanym zaproszeniem na publiczną uroczystość rozdania nagród uczniom Szkoły Polskiej w dn. 12 sierpnia 1868 r. W nagłówku zaproszenia: »Szkoła Polska w Batignolles« Norwid przekreślił w i podpisał *na*”.

9. NORWIDIANA IV. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ TRZECIA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1936 nr 25 s. 345.

Publikacja tekstu:

18. ODEZWA [1869, marca] – sygn. poniżej tekstu: „Cyprjan Norwid / Pisałem 1869”. Uwaga wydawcy: „Autograf w Bibl. Jagiel., wśród korespondencji J. B. Zaleskiego – nieznany jest bliższy powód wystąpienia poety z tą odezwą”.

10. NORWIDIANA IV. LISTÓW C. NORWIDA GARŚĆ TRZECIA. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1936 nr 23 (z 30 maja) s. 361.

19 LIST DO AGATONA GILLERA [Maj, 1869] – poniżej tekstu sygn.: „Cyprjan Norwid”. Uwaga wydawcy: „Autograf zachował się w zbiorach bar. L. Kronenberga w Warszawie, druk. w Głosie Narodu 1926 nr 34. List jest podziękowaniem za sprawozdanie, pomieszczone przez Gillera w Dzień. Pozn. (nr 112 z 20 V 1869 r.) z wieczoru dnia 13 maja t. r., kiedy to Norwid w publicznej prelekcji odczytał Rzec o wolności słowa”.

12. NORWIDIANA IV. Podał Stanisław Pigoń

„Myśl Narodowa” 1936 nr 26 s. 361.

19.[WALKA-POLSKA] – Tekst skierowany do Agatona Gillera (tu jako LIST DO AGATONA GILLERA), działacza i publicyisty politycznego. Gomulicki wskazuje, że tekst ten powstał w 1869 (PWsz VII, 646). Atg znajdował się przed II wojną światową wśród zbiorów Leopolda Kronenberga (syna), zaginął w latach 1939-1944. Pdr: Stanisław Pigoń. Cyprian Norwid i Agaton Giller. „Głos Narodu” 1926 nr 234.

13. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” dodatek do „Głosu Narodu” 1936 nr 25-27.

Zob. dalej w r. 1937 osobny druk – książka.

14. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” dodatek do „Głosu Narodu” 1936 nr 38.

Druk rozprawy Norwida:

[KWSTIA BIEŻĄCA ZMARTWYCHWSTAŃCÓW] - Pdr tego tekstu. Atg (BCZ rkps Ew. XVIII-3173) zachował się w papierach po Bronisławie Zaleskim. Jest to okolicznościowa

wypowiedź na temat niewłaściwego postępowania zmartwychwstańców, którzy posądzeni o kontakty z Wielkim Księciem Włodzimierzem, którego mieli prosić w Rzymie o możliwość działalności ich zgromadzenia na terenie Rosji, nie potrafili w odpowiedni sposób przeciwstawić się tym pomówieniom. Norwid przesłał swoje uwagi w połowie czerwca 1869. Dopelnieniem ich jest list do Bronisława Zaleskiego (w PWsz nr listu 710).

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

15. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” dodatek do „Głosu Narodu” 1936 nr 39.

Druk tekstu Norwida:

DO POGWAŁCICIELI PRAW POLITYCZNYCH I CYWILNYCH... – pdr całości. Tekst jest projektem napisu dedykacyjnego, jakim miało zostać opatrzone pierwsze pośmiertne, emigracyjne wydanie dzieł Adama Mickiewicza (Paryż 1868). Tekst powstał na początku 1867, jednak został odrzucony przez Komitet Redakcyjny. Atg: BCZ rkps Ew. XVII-3173: papiery po Bronisławie Zaleskim. Osobno: tytuł, tekst oraz typograficzne wzory tytułu i tekstu. Pdr tekstu wierszem: PW, s. 541.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

16. CYPRIAN NORWID. Z „JOHNA BROWNA”

„Kamena” 1936 nr 6.

Przedruk 1 i 2 zwrotki wiersza.

17. CYPRIAN NORWID. Z „CZARNYCH I BIAŁYCH KWIATÓW”

„Tygodnik Illustrowany” 1936 nr 15.

Przedruk z edycji R. Zrębowicza (1922) zob. i por.. Fragment listu Norwida z 1854 w charakterze komentarza do *Piety* Belliniego, zamieszczonej na s. 1.

Druki osobne**WSZYSTKIE PISMA CYPRIANA NORWIDA PO DZIŚ W CAŁOŚCI LUB FRAGMENTACH ODSZUKANE. Wydanie i nakład Zenona Przesmyckiego.**

Warszawa 1937-(1939).

Druk Doświadczalnej Pracowni Graficznej Salezjańskiej Szkoły Rzemiosł w Warszawie. Skład główny Kasa im. Mianowskiego, 16°. Wydanie obliczone było na dziewięć tomów. Z tych subskrybenci w 1937 otrzymali cztery (t. III-IV oraz t. VIII-IX), wszystkie miały broszurowe oprawy.

1.TOM III. PISMA DRAMATYCZNE. CZĘŚĆ PIERWSZA: Noc tysiączna druga – Zwolon – Wanda – Krakus – Za kulisami (Tyrtej).

Warszawa 1937 ss. IX, nlb. 1, 296 nlb. 2.

Zawartość: Wstęp s. V-IX (Zenon Przesmycki – sygn. jako Z. P.); Noc tysiączna druga. Komedia w jednym akcie s. 1-30; Zwolon. Monologia s. 31-95; Wanda. Rzecz w obrazach sześciu. 1852 s. 97-129; Krakus. Książę nieznany. Tragedya s. 131-198; Za kulisami s. 199-296.

2. TOM IV: PISMA DRAMATYCZNE. CZĘŚĆ DRUGA: Aktor – Pierścień wielkiej damy – Miłość czysta u kąpieli morskich – Kleopatra.

Warszawa 1937 ss. 444, nlb. 2.

Zawartość: Aktor s. 5-111; Pierścień Wielkiej Damy, czyli: ex-machina-Durejko. Tragedya we trzech aktach – z opisaniem dramatycznego ciągu scenicznych gestów – i ze wstępem s. 133-237; Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia s. 239-265; Cypriana Norwida Kleopatra i Cezar. Tragedya historyczna ściśle w równi do grania jako i do odczytów napisana: z uwydatnieniem gestów dramatycznych i onych ciągu s. 267-444. Treść obu części pism dramatycznych s. 445.

Inedita tegoż wydania: Aktor oraz fragmenty jego pierwszej redakcji.

WSZYSTKIE PISMA CYPRIANA NORWIDA PO DZIŚ W CAŁOŚCI LUB FRAGMENTACH ODSZUKANE. Wydanie i nakład Zenona Przesmyckiego. Warszawa 1937-(1939).

Druk Doświadczalnej Pracowni Graficznej Salezjańskiej Szkoły Rzemiosł w Warszawie. Skład główny Kasa im. Mianowskiego, 16°.

3. TOM V: PROZA EPICKA

Warszawa 1937 ss. VIII, 257, nlb. 6, tabl. 1.

Zawartość: Wstęp s. V-VIII (Zenon Przesmycki – sygn. druk.: Z. P.); Łaskawy opiekun, czyli Bartłomiej Alfonsem s. 1-25; Menego (wyjątek z pamiętnika) s. 27-33; Czarne kwiaty s. 35-50; Białe kwiaty s. 51-66; Pamiętnik podróżny s. 67-70: tu także faksymile atg karta rękopiśmienne wraz z rysunkami – jako tabl. między s. 68 a 69; Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku s. 71-83; Garstka piasku. Legenda s. 85-96; Cywilizacja. Legenda s. 97-117; [List króla Abagara] s. 119-122; Z mojego albumu s. 123-128; Ostatnia z bajek s. 129-146; Tajemnica lorda Singelworth s. 147-168; „Ad leones!” s. 169-183; Modlitwa s. 185-187; Milczenie s. 189-221; Stygmat. Nowela s. 223-257. Treść s. 259-261.

Tom zawiera 4 inedita: Pamiętnik podróżny (wraz z podobizną atg); List króla Abagara; Z mojego albumu [później w PWsz jako Wspomnienia weneckie; Modlitwa.

4. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO (1868-1879). Do druku podał Stanisław Pigoń

Kraków 1937 ss. 124 nlb. 4. Odbitka z: „Tydzień” dodatek do „Głosu Narodu” 1936-1937.

Zawartość: Wstęp s. 5-9 (Stanisław Pigoń); LISTY: 1. Z listopada 1866 s. 11-12; 2. Z 10 listopada 1866 s. 13-15; 3. Z 21 maja 1867 s. 15-18 (komentarz s. 18); 4. Z 1867 Inc.: Wielmożnemu Małeckiemu mam zaszczyt... s. 18-20 (komentarz s. 20); 5. Z 31 sierpnia 1867 s. 20-22 (komentarz s. 22); 6. Z 21 października 1867 s. 22-23 (komentarz s. 23-24); 7. Z ok. 15 listopada 1867 s. 24-25 (komentarz s. 25); 8. Inc.: „Nie róbcież z Ody mazurka...” s. 25-26 (komentarz s. 26); 9. Z grudnia? 1867 Inc.: „15 dni cierpię ból serca...” s. 27-28 (komentarz s. 28); 10. Ze stycznia 1868 Inc.: „Zacny Bronisławie! / Robię przypuszczenie...” s. 28-30 (komentarz s. 30); 11. Ze stycznia 1868 Inc.: „Proszę, aby Wielmożny Wrotnowski...” s. 30-31 (komentarz s. 31); 12. Do Pogwałcicieli praw politycznych s. 31-32 (komentarz s. 32); 13. Z 2 listopada 1868 s. 33-34 (komentarz s. 35); 14. Z 10 maja 1869 s. 35-36 (komentarz s. 36-37); 15. Z 18 maja 1869 s. 37-38 (komentarz s. 38); 16. Z 24 maja 1869 s. 38-40 (komentarz s. 40); 17. Z 21 maja 1869 s. 40-43 (komentarz s. 43); 18. Kwestia bieżąca zmartwychwstańców s. 43-45 (komentarz s. 45-46); 19. Z listopada 1869. Inc.: „Z artystów polskich ty tu jeden...” s. 46-47 (komentarz s. 47); 20. Z listopada 1869. Inc.: Ze stanowiska publicznego... s. 47-50 (komentarz s. 50); 21. Z 11 maja 1870 s. 50-52 (komentarz s. 52); 22. Z maja 1870. Inc.: „Kochany mój Bronisławie! / Odebrałem sprawozdanie i kilka słów twoich...” s. 53-56 (komentarz s. 56); 23. Z 23 września 1870 s.

56-57 (komentarz s. 57); 24. Z listopada 1870. Inc.: „Generał francuski, mieszkający na początku...” s. 58-59 (komentarz s. 59); 25. Inc.: „Mój drogi! / Dziękuję, że mi dajesz...” s. 59-60 (komentarz s. 60); 26. Z 11 stycznia 1872 s. 60-63 (komentarz s. 63); 27. Z lutego 1872 s. 64-65 (komentarz s. 65); 28. Z 2 czerwca 1872 s. 65-67 (komentarz s. 67); 29. Z początku lipca 1872 s. 67-68 (komentarz s. 68); 30. Z 5 lipca 1872 s. 68-69 (komentarz s. 69); 31. Z 23 lutego 1873 s. 69-70 (komentarz s. 71); 32. Z roku 1873. Inc.: „Zawiadomienie / Cyprian Kamil Norwid (de) przedstawił...” s. 71-72 (komentarz s. 72); 33. Z listopada 1873 s. 72-73 (komentarz s. 73-74); 34. Inc.: „1. Brockhaus posłał na ekspozycję...” s. 74-75 (komentarz s. 75); 35. Z 7 marca 1874 s. 75-76 (komentarz s. 77); 36. Z 1874. Inc.: „Kochany Bronisławie! / Ze stron tych, z którymi o kwestii rzymskiej...” s. 77-79 (komentarz s. 79); 37. Z 1874. Inc.: „Kochany Bronisławie! / Odzywają się do mnie...” s. 79-80 (komentarz s. 80); 38. Z 1874. Inc.: „Kochany Bronisławie! / Jest zupełnie niepodobieństwo wiedzieć, co mnie każesz z listu Twego pojąć...” s. 81-82 (komentarz s. 82); 39. Z 1874. Inc.: „Zacny Bronisławie! / Na Twój list ze zawezwaniem...” s. 82-84 (s. 84); 40. Z 1874. Inc.: „Łaskawy Bronisławie! / Nie odpisałem był na list z pieniędzmi...” s. 84-85 (komentarz s. 85); 41. List z (1874-1875). Inc.: „Uczeń jak uznasz...” s. 85-86 (komentarz s. 86); 42. Z kwietnia 1875. Inc.: „Donoszę ninie, że w nr. 75...” s. 86-87 (komentarz s. 87); 43. Po 12 października 1875 s. 88-89 (komentarz s. 89-90); 44. Z 2 listopada 1875 s. 90-91; 45. Z 1875. Inc.: „Odebrałem książkę o kapłanach w Syberii...” s. 91-95 (komentarz s. 95); 46. Z 1875. Inc.: „Kochany i zacny Bronisławie! / 1. Moje usposobienie osobiste...” s. 95-97; 47. Z 1876. Inc.: „Kochany Bronisławie! / Nie taję Ci jednej rzeczy...” s. 97-98 (komentarz s. 98); 48. Z 1876. Inc.: „Racz, proszę Cię, napisać mi...” s. 98-99 (komentarz s. 99-100); 49. Ze stycznia 1877. Inc.: „Nie wiem nic o Twym zdrowiu...” s. 100-101 (komentarz s. 101); 50. Z lutego 1877. Inc.: „Mój drogi! / Ja nie mieszkam rue de Chaillot...” s. 101-102; 51. Z lutego 1877. Inc.: „J. O. Książę Jegomość Władysław Czartoryski...” s. 103-104 (komentarz s. 104-105); 52. Z lutego-marca 1877 s. 105-107 (komentarz s. 107); 53. Z 1877. Inc.: „Piszę zza miasta, gdzie znaleźć się...” s. 107-109 (komentarz s. 109); 54. Z 1877. Inc.: „Wiersz, który mi byłeś łaskaw przesłać...” s. 109-110 (komentarz s. 111); 55. Z 21 listopada 1877 s. 111-112 (komentarz s. 112); 56. Z grudnia 1877. Inc.: „Słuszny Bronisławie! / Nie zatrzymując się nad błędem...” s. 112-113 (komentarz s. 113); 57. Z lutego 1878. Inc.: „To ja przez osobistą pokorę...” s. 113-114 (komentarz s. 114-115); 58. Z początku stycznia 1879? s. 115 (komentarz s. 115); 59. Z 24 stycznia 1879 s. 116-117 (komentarz s. 117); 60. Interesa sztuki s. 118-120 (komentarz s. 120); 61. Nota (o pomniku wdzięczności) s. 120-122 (komentarz s. 123). Spis treści s. 125.

5. CYPRIAN NORWID. TĘCZA

Warszawa 1937. Miejska Szkoła Sztuk Zdobniczych, 8°, ss. 14.

Nakład 25 egz. Druk. ćwiczebny.

Wydania w czasopismach

6. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 4.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

7. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 7.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

8. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 12.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

9. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 16.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

10. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 17.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

11. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 28.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

12. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 29.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

13. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 30.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

14. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 31.

Wyd. później w osobnej publikacji – druk zwarty w 1937 (zob.).

15. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 32.

[NIHILIZM I NIHILIŚCI] – Pdr. Tekst przynosi historiozoficzne refleksje, które powstały – jak przypuszcza Gomulicki – pod wpływem zamachu na życie cara Aleksandra II w kwietniu 1879. Atg: BCZ rkps Ew XVII-3173

16. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. LISTY DO BRONISŁAWA ZALESKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 34.

Zawiera tekst pt. *Interesa sztuki*. Rzeczą pochodzi z 1879. Zachował się atg: BCZ rkps Ew. XVII-3173a.

17. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. Do druku podał Stanisław Pigoń

„Tydzień” Dodatek do „Głosu Narodu” 1937 nr 35.

[UPUBLICZNIENIE WDZIĘCZNOŚCI] – atg: BCZ rkps Ew. XVIII-3173. Na początku maja 1879, gdy Norwid nakreślił wspomnienie nekrologiczne o Horacym Delarochie (PWsz VI, 258-259). W 4 miesiące później powstał projekt, będący poszerzeniem tamtego pomysłu – poeta przekazał go na ręce Bronisława Zaleskiego.

18. STANISŁAW WASYLEWSKI. CÓRKA GEN. DĄBROWSKIEGO KORESPONDUJE

„Tygodnik Illutrowany” 1937 nr 17 s. 328.

W tekście podobizna listu Norwida do Boguliny Mańskowskiej z jesieni 1849 (zob. i por. PWsz VIII, 80 nr listu 61).

1938

Druki osobne

WSZYSTKIE PISMA CYPRIANA NORWIDA PO DZIŚ W CAŁOŚCI LUB FRAGMENTACH ODSZUKANE

Wydanie i nakład Zenona Przesmyckiego. Warszawa 1937-(1939).

Druk Doświadczalnej Pracowni Graficznej Salezjańskiej Szkoły Rzemiosł w Warszawie. Skład główny Kasa im. Mianowskiego, 16°.

1.T. VI: PISMA O SZTUCE I LITERATURZE

Warszawa 1938 ss. VIII, 312.

Zawartość: Wstęp s. III-VIII (Zenon Przesmycki – sygn. druk.: Z. P.); Litkup na Pradze s. 1-3; Ze względu artykułu o cynkografii s. 3-4; Wyjątek z listu z Krakowa s. 5-9; O rzeźbiarzach florenckich s. 10-17; W odpowiedzi na IX list z Poznania s. 18-22; Krytycy i artyści s. 23-26; Nekrolog s. 27-28; Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza s. 29-31; Jasność a ciemność. Do A.C. i Do Z. K., których prawdziwie Kocham i szanuję i poważam s. 32-35; Z pamiętnika s. 36-42; Dwa wyjątki z listów [do Wł. Bentkowskiego – z powodu artykułu w noworocznym numerze krakowskiego „Czasu” z r. 1851] s. 43-46; O felietonie felieton s. 47-48; [Do Emila Mariana Pola] Pół-listu (przez autora wierszy częstochowskich) s. 49-53; [Ekspozycje] s. 54-56; [Prototypy formy] s. 57-59; [Słowo i litera] s. 60-75; [Rotacja słowa] s. 76-77 + tabl. na s. 78-81; Widowiska w ogóle uważane s. 82-89; [Cechy muzyki słowiańskiej] a Mr Grzymała s. 90-93; Una picciolissima osservazione al Illustre autore de „Magnificat delle arti” s. 94-96; [Uwaga o poemacie „Dziady”] s. 97; [Do Mieczysława Pawlikowskiego][Uwagi o pamiętniku pieśniarza] s. 98-100; Ktoś się zamordował – moje uwagi o książce w kawiarni Régence do czytania zostawionej – a której tytuł jest za dziwaczny, aby go pamiętać s. 101-102; O sztuce (dla Polaków) s. 103-122; [Czasem na tej zjawiska uważam...] s. 123-125; O Juliuszu Słowackim w sześciu publicznych posiedzeniach (z dodatkiem rozbioru Balladyny) 1860 s. 127-206; [List do T. A. Olizarowskiego o jego tragedii Wołodowie] s. 207-210; [Do Zofii Węgierskiej] Kwestya popiersia Goszczyńskiego s. 211-213; [Do Mieczysława Pawlikowskiego] [Siła i energia. Uwagi z powodu przysłanych poszyj Romanowskiego] s. 214-216; [Najlepszość w konkursach dramatycznych. Urywek wstępu do jakiejś przesłanej na konkurs sztuki – może do „Tyrteja”] s. 217-218; [O tłumaczeniach z Byrona – list do Ludwika Nabelaka] s. 219-221; [Urywek pamiętnikowy] s. 222; O portrecie i przeznaczeniu jego s. 223-225; [O Matejce i jego Rejtanie. Urywek z prywatnego listu Norwida do St. Potockiego, samowolnie i niełojalnie ogłoszony w cudzym, pseudonimowym felietonie] s. 226-228; O deklamacji. [Rozprawka epistolarna, zwrócona do Ludwika Nabelaka] s. 229-231; [Kilka słów ubogiej a publicznej prawdy – w zaszczytnym na cześć Jana Matejki zgromadzeniu] s. 232-234; „Boga-Rodzica” pieśń, ze stanowiska historyczno-literackiego odczytana s. 235-273; „Sobótka” wydawnictwo na rzecz Inwalidów Literatury Polskiej s. 274-275; [Skarby] s. 276-277; hr. Krystynowi Ostrowskiemu – W kwestyi losu artystów polskich s. 278-280; [Do autorki powieści Oksana] s. 281-283; [Sztuka jako żywy organ społeczny. List do J. B. Wagnera] s. 284-288; [Biografie spóźnione]. I. Józef Bohdan Dziekoński s. 289-290; Trzy tysiące franków i umoralnienie społeczne. Do W-o J. B. Wagnera w rzeczy W-o Siwińskiego s. 291-292; Horacy Delaroche s. 293-295; [Biografie

spóźnione]. II. Tomasz August Olizarowski s. 298-299; [Do Seweryny Duchinińskiej] Żądany list o mogile i mogiłach s. 300-304; (Do J. B. Wagnera) Wszystkie ekspozycje razem s. 305; [Sztuka okolicznościowa. List do J. B. Wagnera] s. 306-307; Esthetyczne poglądy s. 308-310; Spis zebranych tu pism i urywków o sztuce i literaturze s. 311-312.

Tom zawiera 12 ineditów: 1. Prototypy formy; 2. Rotacja słowa; 3. Cechy muzyki słowiańskiej; 4. Do T. A. Olizarowskiego o jego tragedii [list]; 5. Najlepszość w konkursach dramatycznych [w PWsz Wstęp do „dramatu konkursowego”]; 6. Urywek pamiętnikowy [w PWsz U kolebki narodu, I]; 7. O deklamacji; 8. Skarby; 9. W kwestyi losu artystów polskich; 10. Do autorki powieści „Oksana” [list]; 11. Trzy tysiące franków i umoralnienie społeczne; 12. Żądany list o mogile i mogiłach.

Nakład wydrukowano przed II wojną światową. Częściowo został on zniszczony w 1944. Tom wszedł do obiegu księgarskiego w 1946.

WSZYSTKIE PISMA CYPRIANA NORWIDA PO DZIŚ W CAŁOŚCI LUB FRAGMENTACH ODSZUKANE

Wydanie i nakład Zenona Przesmyckiego. Warszawa 1937-(1939).

Druk Doświadczalnej Pracowni Graficznej Salezjańskiej Szkoły Rzemiosł w Warszawie. Skład główny Kasa im. Mianowskiego, 16°.

2. TOM VIII: LISTY. CZĘŚĆ PIERWSZA (1-410)

Warszawa 1937 ss. XIV, 545.

Zwartość. Wydanie listów:

1. Do Redakcji „Biblioteki Warszawskiej”. 29 kwietnia 1841, s.1.
2. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Warszawa, 6 grudnia 1841, s. 1-2.
3. Do Augusta Wilkońskiego. [1841], s. 2.
4. Do Redakcji „Biblioteki Warszawskiej”. 23 października 1842, s. 2-3.
5. Do Antoniego Zaleskiego. Berlin 1845, s. 3-5
6. Do Marii Trębickiej. [1845], s. 5.
7. Do Marii Trębackiej. [1845], s. 6.
8. Do Marii Trębickiej. [1845], s. 6.
9. Do Marii Trębickiej. [1845], s. 6.
10. Do Marii Trębickiej. Berlin, 16 grudnia 1845, s.7-8.
11. Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 grudnia 1845, s. 8-11.

12. Do Marii Trębickiej. Berlin, 30 grudnia 1845, s. 11-13..
13. Do Marii Trębickiej. 2-3 stycznia 1846, s. 13-18.
14. Do Marii Trębickiej. 25-27 stycznia 1846, s. 18-20.
15. Do Marii Trębickiej. 20 lutego 1846, s. 20-21.
16. Do Marii Trębickiej. Berlin, 14 marca 1846, s. 20-21.
17. Do Marii Trębickiej. Berlin, 11 kwietnia 1846, s. 23-24.
18. Do Marii Trębickiej. 7 czerwca 1846, s. 24-27.
19. Do Marii Trębickiej. Bruksela, 11 sierpnia 1846. s. 27-28. 7 czerwca 1846, s. 24-27.
20. Do Marii Trębickiej. [Bruksela], 18 grudnia 1846, s. 28-30.
21. Do Marii Trębickiej. Rzym, 17 czerwca 1847, s. 31-33.
22. Do Marii Trębickiej. Bains de Lucques, 2 sierpnia 1847, s. 33-34.
23. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, [grudzień] 1847, s. 34-36.
24. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 9 lutego 1848, s. 37-39.
25. Do Marii Trębickiej. 8 kwietnia 1848, s. 40.
26. Do generała Skrzyneckiego. Rzym, 15 kwietnia 1848, s. 40-42.
27. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 24 kwietnia 1848, s. 42-44.
28. Do generała Skrzyneckiego. [1848], s. 44.
29. Do generała Skrzyneckiego. Rzym, 1 lipca 1848, s. 44-47.
30. Do Marii Trębickiej. Rzym, 3 lipca 1848, s. 47-48.
31. Do Marii Trębickiej. [St. poczt. 23 lipca 1848], s. 48-50
32. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 7 czerwca 1849, s. 50-51.
33. Do Karola Libelta. [28 lipca 1849], s. 51.
34. Do Jana Koźmiana. Paryż, 13 sierpnia 1849, s. 51-53.
35. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 1 listopada 1849, s. 53.
36. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [1849], s. 54.
37. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [grudzień 1849], s. 54.
38. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [1849], s. 54.
39. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [styczeń 1850], s. 55.
40. Do Jana Koźmiana. [St. poczt. 9 lutego 1850], s. 55-56.
41. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 10 lutego 1850, s. 56.
42. Do księcia Adama Czartoryskiego. 2 czerwca 1850, s. 57-58.
43. Do Władysława Bentkowskiego. [1850], s. 58-59.
44. Do Jana Skrzyneckiego. [St. poczt. 2 lipca 1850], s. 59-60.

45. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 10 lipca 1850], s. 6061.
46. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 11 lipca 1850], s.61.
47. Do Jana Koźmiana. [1850], s. 61-62.
48. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 26 września 1850], s. 62-64.
49. Do Augusta Cieszkowskiego. [1850], s. 64-66.
50. Do Augusta Cieszkowskiego. [1850], s. 66-68.
51. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 14 września 1850, s. 69.
52. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 22 listopada 1850, s. 70-71.
53. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 29 listopada 1850, s. 71-72.
54. Do Jana Koźmiana. [1850], s. 72-73.
55. Do Władysława Bentkowskiego. St. poczt. 8 grudnia 1850, s. 74-75.
56. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 20 grudnia 1850], s. 75.
57. Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, grudzień 1850, s. 75-76.
58. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Styczeń 1851, s. 76-78.
59. Do Seweryna Gałęziowskiego. [St. poczt. 14 stycznia 1851], s. 78-79.
60. Do Seweryna Gałęziowskiego [St. poczt. 3 lutego 1851], .s 79.
61. Do Jana Koźmiana. [St. poczt. 4 lutego 1851], s. 79-80.
62. Do Augusta Cieszkowskiego. [1851], s. 80.
63. Do Teofila Lenartowicza. [Luty 1851], .s. 81-82.
64. Do Jana Koźmiana. [Luty 1851], s. 82-83.
65. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 4 marca 1851], s. 83-84.
66. Do Augusta Cieszkowskiego. [Marzec 1851], .s. 85-86.
67. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 7 marca 1851], s. 86-87.
68. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 17 marca 1851], .s. 87.
69. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 10 maja 1851, s. 87-89.
70. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 10 maja 1851, s. 89-90.
71. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 9 czerwca 1851, s. 91.
72. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 16 lipca 1851, s. 91.
73. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 1 sierpnia 1851, s. 91-92.
74. Do hr. Zamoyskiego. [1851], s. 93.
75. Do Jana Koźmiana. [st. poczt. 9 października 1851], s. 93-94.
76. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [1851 – jesień], s. 95-100.
77. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [1851], s. 100-101.

78. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 6 października 1851, s. 101-103.
79. Do Juliusza Miecheleta. Paryż, [1851], s. 103-107.
80. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 8 stycznia 1852, s. 107.
81. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 25 stycznia 1852], s. 107-108.
82. Do Konstancji Górskiej. [1852], s. 108.
83. Do Konstancji Górskiej. 18 luty [1852], s. 108-109.
84. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 7 marca 1852, s. 109-110.
85. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 26 marca 1852, s. 110-111.
86. Do Konstancji Górskiej. 26 marca 1852, s. 112.
87. Do Jana Koźmiana. Paryż, maj 1852, s. 112-113.
88. Do Jana Koźmiana. 1852, s. s. 113-114.
89. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 11 czerwca 1852, s. 115.
90. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 17 czerwca 1852, s. 115.
91. Do ks. Adama Czartoryskiego. Paryż, czerwiec 1852, s. 116.
92. Do ks. Marceliny Czartoryskiej. Paryż, [lipiec 1852], s. 116-117.
93. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 24 lipca 1852, s. 117.
94. Do księcia Adama Czartoryskiego. 1852, s. 117-118.
95. Do Teofila Lenartowicza. [St. poczt. 1 sierpień 1852], 118.
96. Do Michaliny Dziekońskiej. [St. poczt. 9 sierpnia 1852], s. 119-121.
97. Do Michaliny Dziekońskiej. 10 sierpnia 1852, s. 121.
98. Do Konstancji Górskiej. Paryż, 15 sierpnia 1852, s. 121-124.
99. Do Michaliny Dziekońskiej. [1852], s. 124.
100. Do Konstancji Górskiej. 1852, s. 124-127.
101. Do Augusta Cieszkowskiego, [St. poczt. 23 sierpnia 1852], s. 127-128.
102. Do Marii Trębickiej. [1852], s. 129.
103. Do Marii Trębickiej. Wrzesień 1852, s. 129-131.
104. Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, [St. poczt. 19 września 1852], s. 131-133.
105. Do Jana Koźmiana. [st. poczt. 25 października 1852], s. 133-135.
106. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [1852], s. 135.
107. Do Konstancji Górskiej. Listopad 1852, s. 135.
108. Do Marii Trębickiej. [1853], s. 136-137.
109. Do Marii Trębickiej. 10 kwietnia 1853, s. 137-40.
110. Do Józefa Komierowskiego. 6 września 1853, s. 140-141.

111. Do Marii Trębickiej. 20 października 1853, s. 141-144.
112. Do Marii Trębickiej. [1853], s. 144-145.
113. Do Marii Trębickiej. [1853], s. 145-147.
114. Do Adama Mickiewicza. [New York 1853], s. 148-149.
115. Do Aleksandra Hercena. New York 1853, s. 149-153.
116. Do Marii Trębickiej. 21-23 lutego 1854, s. 153-159.
117. Do Marii Trębickiej. [1854], s. 159-163.
118. Do Marii Trębickiej. New York, maj 1854, s. 163-170.
119. Do Michała Kleczkowskiego. Londyn, 14 lipiec 1854, s. 170-172.
120. Do Michała Kleczkowskiego. Londyn, 15 lipca 1854, s. 172-173.
121. Do Augusta Cieszkowskiego. [St. poczt. 21 marca 1855, s. 173-174.
122. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [1855], s. 174-179.
123. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [1855], s. 179-180.
124. Do Michaliny Dziekońskiej. Czerwiec 1855, s. 180-183.
125. Do Niny Łuszczewskiej. 1855, s. 183-184.
126. Do Mieczysława Pawlikowskiego. [1855], s. 184-185.
127. Do Mieczysława Pawlikowskiego. [1855], s. 185-186.
128. Do Mieczysława Pawlikowskiego. [1855], s. 186.
129. Do kapitana... [1855], s. 186-188.
130. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [St. poczt. 12 stycznia 1856], s. 188.
131. Do Teofila Lenartowicza. [23 stycznia 1856], s. 188-193.
132. Do Franciszka Tepy. [St. poczt. 25 stycznia 1856], s. 193.
133. Do Teofila Lenartowicza. Paryż, marzec 1856, s. 194.
134. Do ks. Adama Czartoryskiego. Paryż, kwiecień 1856, s. 194-195.
135. Do Marii Trębickiej. 8 kwietnia 1856, s. 195-198.
136. Do generała Mierosławskiego. Kwiecień 1856, s. 198-201.
137. Do Franciszka Węzyka. Maj 1856, s. 201-202.
138. Do kapitana... [Czerwiec 1856], 202-206.
139. Do Józefa Zaleskiego. [1856], s. 206-207.
140. Do gen. Ludwika Mierosławskiego. Czerwiec 1856, s. 207-209.
141. Do Mieczysława Pawlikowskiego. [1856], s. 209.
142. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 1856, s. 209.
143. Do Mieczysława Pawlikowskiego, s. 210.

144. Do Marii Trębickiej. Paryż, 18 lipca 1856, s. 210-213.
145. Do Marii Trębickiej. [St. poczt. 19 lipca 1856], s. 213-217.
146. Do Marii Trębickiej. [St. poczt. 19 lipca 1856], s. 217-219.
147. Do Niny Łuszczewskiej. [St. poczt. 21 lipca 1856], s. 219.
148. Do Mieczysława Pawlikowskiego, 219.
149. Do Mieczysława Pawlikowskiego, s. 220.
150. Do Mieczysława Pawlikowskiego, s. 220.
151. Do Marii Trębickiej. 15 września 1856, s. 220-224.
152. Do Michała Kleczkowskiego. Wrzesień 1856, s. 224-226.
153. Do Teofila Lenartowicza. 19 października 1856, s. 226-228.
154. Do Marii Trębickiej. [St. poczt. 31 października 1856], s. 228-231.
155. Do Marii Trębickiej. 1856, s. 231-235.
156. Do Marii Trębickiej. 1856, s. 235-236.
157. Do Marii Trębickiej. 1856, s. 236-238.
158. Do Marii Trębickiej. 1856, s. 238-243.
159. Do Władysława Chodźkiewicza. [Styczeń 1857], s. 244.
160. Do Władysława Chodźkiewicza. [Styczeń 1857], s. 244-245.
161. Do Seweryna Gałęziowskiego. Paryż, 2 lutego 1857, s. 245-246.
162. Do Lucjana Siemińskiego. [st. poczt. 14 marca 1857], s. 246-247.
163. Do Władysława Mickiewicza. 30 marca 1857, s. 247.
164. Do Franciszka Wężyka. Paryż, 7 kwietnia 1857, s. 247-249.
165. Do Teofila Lenartowicza. 1857, s. 249-251.
166. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, maj 1857, s. 252-254.
167. Do Władysława Bentkowskiego. [Czerwiec 1857], s. 254-255.
168. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 16 czerwca 1857, s. 255-256.
169. Do Michała Kleczkowskiego. Lipiec 1857, s. 256-257.
170. Do Marii Trębickiej. 29 lipca 185[7], s. 257-258.
171. Do Marii Trębickiej. 1857, s. 258-259.
172. Do Ludwika Nabelaka. [St. poczt. 21 sierpnia 1857, s. 259.
173. Do Augusta Cieszkowskiego. 1857, s. 260.
174. Do Marii Trębickiej. [St. poczt. 28 sierpnia 1857], s. 260-262.
175. Do Mieczysława Pawlikowskiego. [St. poczt. 20 września 1857], s. 262-263.
176. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Październik 1857, s. 263.

177. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 1857, s. 263-264.
178. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 1857, s. 264.
179. Do Stanisławy Hornowskiej. [1857], s. 265.
180. Do Bohdana Zaleskiego. [1857], s. 265.
181. Do Bohdana Zaleskiego, s. 265.
182. Do Konstancji Górskiej. 1857, s. 266-267.
183. Do pułk. Henryka Kami[e]oskiego. [St. poczt. 18 grudnia 1857], s. 268.
184. Do pułkownika Henryka Kami[e]ńskiego. [1857], s. 268-270.
185. Do Michała Kleczkowskiego. Grudzień 1857, s. 270-273.
186. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 4 stycznia 1858], s. 274.
187. Do Jadwigi Łuszczewskiej. [St. poczt. 11 stycznia 1858], s. 274-275.
188. Do Władysława Bentkowskiego. 1858, s. 275-276.
189. Do Juliana Klaczki. [Styczeń 1858], s. 276-277.
190. Do... 31 stycznia 1858, s. 277-279.
191. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 20 lutego 1858, s. 279.
192. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 1858, s. 280.
193. Do Teofila Lenartowicza, s. 280-281.
194. Do Zygmunta Krasieńskiego. Paryż, [st. poczt. 3 marca 1858], s. 282-283.
195. Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6 maja 1858, s. 283-286.
196. Do Michała Kleczkowskiego. [1858], s. 286-287.
197. Do Michała Kleczkowskiego. 10 czerwca 1858, s. 288-289.
198. Do Michała Kleczkowskiego. [1858], s. 289-291.
199. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 27 czerwca 1858], s. 292.
200. Do Konstancji Górskiej. Paryż, [lipiec] 1858, s. 293-294.
201. Do Michała Kleczkowskiego. 7 lipca 1858, s. 294-295.
202. Do Michała Kleczkowskiego. 13 sierpnia 1858, s. 295-297.
203. Do Ludwika Nabelaka. 1852, s. 297-299.
204. Do Władysława Bentkowskiego. [Wrzesień 1858], s. 299.
205. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 6 października 1858, s. 300-301.
206. Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż [St. poczt. 8 listopada 1858], s. 301-303.
207. Do Tadeusza Góreckiego, s. 303-304.
208. Do Tadeusza Góreckiego, s. 304-305.
209. Do Tadeusza Góreckiego, s. 305.

210. Do Michaliny Dziekońskiej. 1858 [St. poczt. 10 listopada], s. 305-307.
211. Do Antoniego Zaleskiego. [Pocz. grudnia 1858], s. 398-309.
212. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. [Pocz. grudnia 1858], s. 309310.
213. Do hr. Karola Krasieńskiego. 1858, s. 310-312.
214. Do Antoniego Zaleskiego. [Po 13 grudnia 1858], s. 312-316.
215. Do Marii Trębieckiej. [Koniec grudnia 1858], s. 317.
216. Do Teofila Lenartowicza. [1859], s. 317-318.
217. Do Teofila Lenartowicza. 1859, s. 318-321.
218. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. [St. poczt. 28 stycznia 1859], s. 321-322.
219. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 18 lutego 1859], s. 322-323.
220. Do Konstancji Górskiej. 1859, s. 324-325.
221. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 12 marca 1859, s. 325-328.
222. Do Konstancji Górskiej. Paryż [St. poczt. 29 marca 1859], s. 328-329.
223. Do generała Skrzyneckiego. [1859], s. 329-330.
224. Do ks. Marceliny Czartoryskiej. [St. poczt. 20 maja 1859], s. 330.
225. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 1859, s. 331-332.
226. Do ks. Jana Koźmiana. [1859], s. 332-333.
227. Do Kazimierz Władysława Wójcickiego. [St. poczt. 16 lipca 1859], s. 333-334.
228. Do Michała Kleczkowskiego. 1859, s. 334-335.
229. Do Redakcji „Gazety Codziennej”. Paryż, 14 września 1859, s. 335-336.
230. Do Łucji Rautensztrauchowej. 1859, s. 336-337.
231. Do hr. Karola Krasieńskiego. Paryż, s. 337-338.
232. Do Michała Kleczkowskiego. [St. poczt. 3 listopada 1859], s. 338.
233. Do Michała Kleczkowskiego. [1859], s. 339.
234. Do Michała Kleczkowskiego. [St. poczt. 17 listopada 1859], s. 339340.
235. Do Michała Kleczkowskiego. [18 listopada 1859], s. 340-341.
236. Do Michała Kleczkowskiego. [Listopad 1859], s. 341-342.
237. Do Michała Kleczkowskiego. 1859 [Listopad], s. 342-343.
238. Do Stanisławy Hornowskiej. 1859, s. 343.
239. Do Józefa Hornowskiego. 1859, s. 344-345.
240. Do [Józefa Dybrowskiego]. [Listopad 1859], s. 345-346.
241. Do Michała Kleczkowskiego. [Grudzień 1859], s. 346-347.
242. Do ... 1859, s. 347.

243. Do Michała Kleczkowskiego. [Styczeń 1860], s. 347-348.
244. Do Michała Kleczkowskiego. [St. poczt. 19 stycznia 1860], s. 348-349.
245. Do Michała Kleczkowskiego. [1860], s. 349-351.
246. Do Michała Kleczkowskiego. [Styczeń] 1860, s. 351-352.
247. Do Michała Kleczkowskiego, s. 352-353.
248. Do Michała Kleczkowskiego. [St. poczt. 30 stycznia 1860], s. 354.
249. Do Mieczysława Pawlikowskiego. [1860], s. 355.
250. Do Konstancji Górskiej. 1860, s. 355-356.
251. Do Teofila Lenartowicza. Paryż 1860, s. 356-358.
252. Do [Ludwika Kastowego(?)]. [1860], s. 358.
253. Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 7 marca 1860, s. 358-360.
254. Do ks. Adama Czartoryskiego. 1860, [7 kwietnia], s. 360.
255. Do Leonarda Chodźki. [St. poczt. 19 kwietnia 1860], s. 360-361.
256. Do Niny Łuszczewskiej. Paryż, 1860, s. 361-363.
257. Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 1860, s. 363-364.
258. Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 1860, s. 364-367.
259. Do Augusta Cieszkowskiego. [Maj? 1860], s. 367-368.
260. Do Michała Kleczkowskiego. 1860, . 368-370.
261. Do Leonarda Chodźki. 17 sierpnia 1860, s. 370.
262. Do Władysława Bentkowskiego. [Sierpień 1860], s. 370-371.
263. Do Leonarda Chodźki. 18 września 1860, s. 371-372.
264. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. [St. poczt. 18 października 1860], s. 372.
265. Do Niny Łuszczewskiej. Listopad 1860, s. 372-373.
266. Do Michała Kleczkowskiego. [Listopad 1860], s. 373-375.
267. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 1860, s. 375-376.
268. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej, s. 376.
269. Do Michała Kleczkowskiego. Grudzień 1860, s. 376-377.
270. Do pani Ketty Kleczkowskiej. [Pocz. stycznia] 1861, s. 377-378.
271. Do Michała Kleczkowskiego. [Pocz. stycznia] 1861, s. 378-379.
272. Do Mariana Sokołowskiego. [St. poczt. 27 lutego 1861], s. 379-380.
273. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. [1861], s. 380.
274. Do Mariana Sokołowskiego. [St. poczt. 4(?) czerwca 1861], s. 380-381.
275. Do Augusta Cieszkowskiego. 18 czerwca 1861, s. 381-382.

276. Do Mariana Sokołowskiego. [St. poczt. 15 lipca 1861], s. 382-383.
277. Do Konstancji Górskiej. 1861, s. 383-384.
278. Do Konstancji Górskiej, s. 384-385.
279. Do Konstancji Górskiej, s. 385.
280. Do Konstancji Górskiej, s. 386-388.
281. Do Michała Kleczkowskiego. 18 sierpnia 1861, s. 388-389.
282. Do Ludwika Nabelaka. [St. poczt. 19 sierpnia 1861], s. 389-390.
283. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. 1861, s. 390.
284. Do Michała Sokołowskiego. [St. poczt. 7 grudnia 1861], s. 390.
285. Do Michała Kleczkowskiego. [8 grudnia 1861], s. 391-392.
286. Do Mariana Sokołowskiego, s. 393-394.
287. Do Mariana Sokołowskiego, s. 394.
288. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 1861, s. 394-395.
289. Do Mariana Sokołowskiego. Grudzień 1861 [St. poczt. 16], s. 395-396.
290. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. [Grudzień 1861], s. 396-398.
291. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 1861, s. 398-399.
292. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego, s. 399-400.
293. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 1861, s. 400.
294. Do Mariana Sokołowskiego. 1862, s. 401.
295. Do Józefa Łussakowskiego. 1862 [St. poczt. 21 stycznia 1862], s. 401-402.
296. Do Konstancji Górskiej. 1862, s. 403.
297. Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. 1862, s. 404-406.
298. Do Kazimierza Wład. Wójcickiego. 1862, s. 406-407.
299. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 19 maja 1862], s. 407-408.
300. Do S. Gałęziowskiego. [Czerwiec 1862], s. 408-409.
301. Do Konstancji Górskiej. [1862], s. 409-415.
302. Do Augusta Cieszkowskiego. 1862, s. 416-417.
303. Do Augusta Cieszkowskiego. [St. poczt. 19 sierpnia 1862], s. 417.
304. Do Michaliny z Dziekońskich zaleskiej. [St. poczt. 13 listopada 1862], s. 417-419.
305. Do Michaliny z Dziekońskich zaleskiej. [St. poczt. 14 listopada 1862], s. 419-420.
306. Do Jadwigi Łuszczewskiej. [1862], s. 420-421.
307. Do Mariana Sokołowskiego. [1862], s. 421-422.
308. Do Władysława Bentkowskiego. [1862], s. 422.

309. Do Augusta Cieszkowskiego. [St. poczt. 18 grudnia 1862], .s. 422-423.
310. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 31 stycznia 1863], s. 423-424.
311. Do J. Bohdana Zaleskiego. [Luty 1863], s.424.
312. Do gen. Ludwika Mierosławskiego. [Luty 1863], s. 424-425.
313. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż [St. poczt. 9 lutego 1863] , s. 425-427.
314. Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6 marca 1863, s. 427-429.
315. Do Konstancji Górskiej. [1863], s. 429-431.
316. Do J.I. Kraszewskiego. 1863, s. 431-434.
317. Do J.I. Kraszewskiego. 1863, s.434-437.
318. Do J.I. Kraszewskiego. [1863], s. 437- 438.
319. Do I. I. Kraszewskiego. 3 kwietnia 1863, s. 438-440.
320. Do J.I. Kraszewskiego. 1863, s. 440.
321. Do Łucji Rautensztrauchowej. 1863, s. 440-441.
322. Do [K. Ruprechta]. [Kwiecień 1863], s. 441-442.
323. Do Leona Kaplińskiego. 1862, s. 442-443.
324. Do Leona Chodźki. Maj 1863, s. 443-444.
325. Do Władysława Bentkowskiego. [St. poczt. 20 maja 1863], s. 444-445.
326. Do Leona Chodźki. Czerwiec 1863, s. 446.
327. Do gen. Dembińskiego. 1863, s. 446-447.
328. Do Władysława Bentkowskiego, s. 447-449.
329. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 1863, s. 449.
330. Do Karola Ruprechta. [Sierpień 1863], s. 449.
331. Do Karola Ruprechta. Paryż, 1 września 1863, s. 450-451.
332. Do Karola Ruprechta. 8 września 1863, s. 332.
333. Do Karola Ruprechta. 9 września 1863, s. 452-454.
334. Do Karola Rupechta. 12 września 1863, s. 454.
335. Do Karola Ruprechta. 18 września 1863, s. 454-455.
336. Do Karola Ruprechta. 20 września 1863, s. 455-458.
337. Do Karola Ruprechta. 21 września 1863, s. 458-459.
338. Do Karola Ruprechta. Paryż, 21 września 1863, s.459.
339. Do Karola Rupechta. 1863, s. 459-461.
340. Do Karola Ruprechta. [St. poczt. 30 września 1863], s. 461-462.
341. Do Karola Ruperchta. 1863, s. 462-465.

342. Do Karola Rupechta. 1863, s. 465-466.
343. Do Karola Rupechta. [St. poczt. 1 listopada 1863], s. 466-467.
344. Do Karola Ruperchta. 1863, s. 467.
345. Do Karola Ruprechta. 9 listopada 1863, s. 468-469.
346. Do Karola Ruprechta. [St. poczt. 13 grudnia 1863], s. 469-470.
347. Do Augusta Cieszkowskiego. Grudzień 1863, s. 470-471.
348. Do Karola Ruprechta. 1864, s. 471-472.
349. Do Augusta Cieszkowskiego. [Styczeń 1864], s. 472-473.
350. Do Mariana Sokołowskiego, [St. poczt. 21 stycznia 1864], s. 473-474.
351. Do Mariana Sokołowskiego. 1864, s. 474-476.
352. Do Mariana Sokołowskiego. 6 lutego 1864, s. 477-481.
353. Do gen. Hr. Władysława Zamoyskiego. Luty 1864, s. 481-483.
354. Do J. Bohdana Zaleskiego. Luty 1864, s. 483-484.
355. Do Konstancji Górskiej. Marzec 1864, s. 484-486.
356. Do Mariana Sokołowskiego. 3 kwietnia 1864, s. 486-487.
357. Do Mariana Sokołowskiego. Kwiecień 1864, s. 487-488.
358. Do Mariana Sokołowskiego. [9 kwietnia 1864], s. 488-489.
359. Do Mariana Sokołowskiego. Lipiec 1864, s. 489-491.
360. Do Mariana Sokołowskiego. 1864, s. 491.
361. Do Mariana Sokołowskiego. 1864, s. 492.
362. Do Mariana Sokołowskiego. 1864, s. 492-494.
363. Do Mariana Sokołowskiego. 17 września 1864, s. 494-495.
364. Do Mariana Sokołowskiego. [1864], s. 495.
365. Do Mariana Sokołowskiego. 9 października 1864, s. 496-497.
366. Do Mariana Sokołowskiego. [St. poczt. 17 października 1864, s. 497-499.
367. Do Mariana Sokołowskiego. 1864, s. 499-501.
368. Do Mariana Sokołowskiego. 1864, s. 501-502.
369. Do Augusta Cieszkowskiego. Grudzień 1864, s. 502-503.
370. Do Augusta Cieszkowskiego. [St. poczt. 8 stycznia 1865], s. 503-505.
371. Do Michała Kleczkowskiego. Styczeń 1865, s. 505-506.
372. Do Karola Ruprechta. Paryż 1865, s. 506-507.
373. Do Mariana Sokołowskiego. [1865], s. 508.
374. Do Mariana Sokołowskiego. [1865], s. 508.

375. Do Mariana Sokołowskiego. 24 stycznia 1865, s. 508.
376. Do Konstancji Górskiej. 22 kwietnia 1865, s. 509-510.
377. Do Augusta Cieszkowskiego. 1865, s. 510-512.
378. Do Leona Chodźki. Maj 1865, s. 512-513.
379. Do Mariana Sokołowskiego, s. 513-515.
380. Do Zygmunta Sarneckiego. 1865, s. 515-516.
381. Do Mariana Sokołowskiego. [1865], s. 516.
382. Do Mariana Sokołowskiego. 1862, s. 517-519.
383. Do Leonarda Chodźki. 1865, s. 519.
384. Do Leonarda Chodźki. 1865, s. 519-520.
385. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 20 lipca 1865], s. 520-521.
386. Do Karola Ruprechta. [1865], s. 521-522.
387. Do Wincentego Mazurkiewicza. [St. poczt. 23 lipca 1865], s. 522.
388. Do Wincentego Mazurkiewicza. [St. poczt. 27 lipca 1865], s. 523-524.
389. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 1 sierpnia 1865], s. 524-525.
390. Do Mariana Sokołowskiego. 1865, s. 525-529.
391. Do Mariana Sokołowskiego i Karola Ruprechta. [St. poczt. 2 sierpnia 1865], s. 529-530.
392. Do Konstancji Górskiej. [18 sierpnia 1865], s. 530-531.
393. Do Konstancji Górskiej. [1865], s. 531-532.
394. Do Konstancji Górskiej. 1865, s. 532-534.
395. Do Konstancji Górskiej. 21 [sierpnia] 1865, s. 534-535.
396. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 22 sierpnia 1865], s. 535-536.
397. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 26 sierpnia 1865], s. 536-537.
398. Do Konstancji Górskiej, s. 537-539.
399. Do Ludwika Nabelaka. 1865, s. 539-541.
400. Do Konstancji Górskiej. 1865., s. 541-542.
401. Do Mariana Sokołowskiego. 1865, s. 543-545.

3. TOM IX: LISTY. CZĘŚĆ DRUGA (402-846)

Warszawa 1937 ss. 487.

Zwartość. Wydania listów:

402. Do Mateusza Gralewskiego. 1866, s. 1.

403. Do Juliusza Fontany. 26 marca 1866, s. 1-3.
404. Do Juliusza Fontany. [1866], s. 3.
405. Do Juliusza Fontany. 1866, s. 4-5.
406. Do Juliusza Fontany. [1866], s. 5-6.
407. Do Konstancji Górskiej. Maj 1866, s. 6-8.
408. Do Konstancji Górskiej. Paryż 1866, s. 8-10.
409. Do Karola Ruprechta. Kwiecień 1866, s. 10-12.
410. Do J.I. Kraszewskiego. Paryż, Maj 1866, s. 12-13.
411. Do F.A. Brockhousa. 1866, s. 14.
412. Do Michała Kleczkowskiego. [St. poczt. 10 maja 1866], s. 14.
413. Do J.I. Kraszewskiego. Maj 1866, s. 15-16.
414. Do J.I. Kraszewskiego. Paryż, maj 1866, s. 16-17.
415. Do Bronisława Zaleskiego, s. 17-18.
416. Do J.I. Kraszewskiego. [Przed 5 czerwca 1866], s. 18-19.
417. Do Teofila Lenartowicza. [1866], s. 19.
418. Do Leonarda Chodźki. 2 czerwca 1866, s. 20-21.
419. Do Henryka Merzbacha. 7 czerwca 1866, s. 21-22.
420. Do Henryka Merzbacha. Czerwiec 1866, s. 22-24.
421. Do Henryka Merzbacha. 19 czerwca 1866, s. 24-25.
422. Do Teofila Lenartowicza. Czerwiec 1866, s. 25-30.
423. Do gen. Hr. Władysława Zamoyskiego. 1866, s. 30.
424. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 2 lipca 1866], s. 30-31.
425. Do gen. Hr. Władysława Zamoyskiego. 1866, s. 31-32.
426. Do Karola Ruprechta. Paryż 1866, s. 32-33.
427. Do Karola Ruprechta. 1866, s. 33-34.
428. Do Karola Rupechta. 1866, s. 35-36.
429. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 7 lipca 1866], s. 36-37.
430. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 8 lipca 1866], s. 37-38.
431. Do Konstancji Górskiej. 1866, s. 38-39.
432. Do Konstancji Górskiej. [1866], s. 39-40.
433. Do Konstancji Górskiej. Paryż, lipiec 1866, s. 40-41.
434. Do Konstancji Górskiej. Paryż, 25 lipca 1866, s. 41-42.
435. Do Konstancji Górskiej. Paryż, lipiec 1866, s. 43-44.

436. Do Konstancji Górskiej. 1866, s. 44-45.
437. Do Konstancji Górskiej. 1866, s. 45
438. Do Konstancji Górskiej, s. 45-46.
439. Do Konstancji Górskiej. Paryż, sierpień 1866, s. 46-47.
440. Do Konstancji Górskiej. Paryż 1866, s. 47-49.
441. Do Bronisław Zaleskiego. 2 listopada 1866, s. 49-50.
442. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 8 listopada 1866], s. 50-51.
443. Do Mariana Sokołowskiego. [St. poczt. 8 listopada 1866], s. 51-52.
444. Do Bronisława Zaleskiego. [Przed 10 listopada 1866], s. 52-54.
445. Do Bronisława Zaleskiego [St. poczt. 10 listopada 1866], s. 54-55.
446. Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 grudnia [1866], s. 55-57.
447. Do Konstancji Górskiej. 1866, s. 57-58.
448. Do J. Jabłonowskiej. 1867, s. 58-59.
449. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 12 kwietnia 1867], s. 59-60.
450. Do Michała Kleczkowskiego. Maj 1867, .s. 60-61.
451. Do Towarzystwa Historyczno-Literackiego. [St. poczt. 17 maja 1867], .s. 61-62.
452. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 18 maja 1867], s. 62.
453. Do J. Bohdana Zaleskiego. 1867, s. 62-64.
454. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 21 maja 1867], s. 64-66.
455. Do Bronisława Zaleskiego. [21 maja 1867], s. 66-67.
456. Do J.I. Kraszewskiego. 1867, s. 68-69.
457. Do Bronisława Zaleskiego, s. 69.
458. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 1 czerwca 1867], s. 70.
459. Do Bronisława Zaleskiego, s. 70-71.
460. Do gen. Władysława Zamoyskiego. Czerwiec 1867, s. 71-72.
461. Do Karola Ruprechta. [St. poczt. 12 czerwca 1867], s. 73-75.
462. Do marszałkowej Joanny Kuczyńskiej. Paryż, czerwiec 1867, s. 75-80.
463. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż [st. poczt. 8 lipca 1867], s. 81-82.
464. Do Augusta Cieszkowskiego. 1867, s. 82-83.
465. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 31 sierpnia 1867], s. 83-84.
466. Do hr. Karola Zamoyskiego. 1867, s. 85-86.
467. Do Konstancji Górskiej. 1867, s. 86-87.
468. Do Konstancji Górskiej. 1867 [St. poczt. 13 września], s. 87-88.

469. Do Konstancji Górskiej. 1867, s. 88-89.
470. Do Bronisława Zaleskiego. [Październik 1867], s. 89.
471. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 19 października 1867], s. 90.
472. Do Michała Kleczkowskiego [St. poczt. 20 października 1867], s. 90-91.
473. Do Zofii z Sobieskich Radwanowej. 20 października 1867, s. 91-93.
474. Do Bronisława Zaleskiego. [Po 20 października 1867], s. 93-94.
475. Do Bronisława Zaleskiego, s. 94-95.
476. Do Michała Kleczkowskiego. 31 października – 1 listopada 1867, s.95-96.
477. Do Bronisława Zaleskiego. [Listopad 1867], s. 96-97.
478. Do Bronisława Zaleskiego. [Listopad 1867], s. 97-98.
479. Do Bronisława Zaleskiego. [14 listopada 1867], s. 98.
480. Do Bronisława Zaleskiego. [Listopad 1867], s. 99.
481. Do Bronisława Zaleskiego. [Listopad 1867], s. 99-100.
482. Do Kar. Ruprechta i Bron. Zaleskiego. 1867, s. 100.
483. Do Władysława Bentkowskiego. Listopad 1867, s. 100-103.
484. Do Karola Ruprechta. [Grudzień 1867], s. 103-104.
485. Do Karola Ruperchta. 1867, s. 104-105.
486. Do Karola Ruprechta. 1867, s.105-106.
487. Do Bronisława Zaleskiego. [Grudzień 1867], s. 107.
488. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 27 grudnia 1867], s. 107-108.
489. Do Karola Ruprechta. 30 października 1867, s. 108-109.
490. Do Bronisława Zaleskiego. 1867, .s. 109-111.
491. Do Władysława Mickiewicza. 1868, s. 111-112.
492. Do Zofii z Sobieskich Radwanowej. Paryż, 6 stycznia 1868, s. 112-116.
493. Do Bronisława Zaleskiego. [Po 10 stycznia 1868], s. 116-117.
494. Do Bronisława Zaleskiego. 1868 [St. poczt. 19 stycznia], s. 117.
495. Do Bronisława Zaleskiego. Styczeń, 1868, s. 118.
496. Do Łucji Rautensztrauchowej. Styczeń 1868, s. 118.
497. Do Łucji Rautensztrauchowej. 1868, s. 118-119.
498. Do Łucji Rautensztrauchowej. 1868, s. 119-121.
499. Do Tytusa Maleszewskiego. Luty 1868, s. 121-122.
500. Do Bronisława Zaleskiego, s. 122.
501. Do Bronisława Zaleskiego, s. 122-123.

502. Do Bronisława Zaleskiego. 1868, s. 123-125.
503. Do Bronisława Zaleskiego, s. 125-126.
504. Do Michała Kleczkowskiego. 12 lipca 1868, s. 126-127.
505. Do Augusta Cieszkowskiego. [Lipiec 1868], s. 127-129.
506. Do Augusta Cieszkowskiego. [1868], s. 129-130.
507. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż 1868, s. 130.
508. Do Michała Kleczkowskiego. [St. poczt. 18 lipca 1868], s. 131.
509. Do ks. Aleksandra Jełowickiego. [Lipiec 1868], s. 132.
510. Do Karola Ruprechta. [st. poczt. 12 sierpnia 1868], s. 133.
511. Do Zofii z Sobieskich Radianowej. Paryż, 30 sierpnia 1868, s. 134-135.
512. Do Michała Kleczkowskiego. 28 września 1868, s. 135-138.
513. Do Ludwika Nabelaka, s. 138.
514. Do Ludwika Nabelaka. [St. poczt. 6 października 1868], s. 139.
515. Do Teofila Lenartowicza. [Październik 1868}, s. 139-141.
516. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 15 października 1868], s. 141-143.
517. Do Bronisława Zaleskiego, s. 143.
518. Do Ludwika Nabelaka. 1868. s. 143-144.
519. Do Karola Ruprechta. [St. poczt. 5 listopada 1868], s. 144-145.
520. Do Karola Ruprechta. [St. poczt. 5 listopada 1868], s. 146-147.
521. Do Michała Kleczkowskiego. 28 listopada 1868, s. 147.
522. Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 28 listopada 1868, s. 147.
523. Do Bronisława Zaleskiego, s. 147-148.
524. Do Bronisława Zaleskiego, s. 148.
525. Do Zygmunta Sarneckiego. [Grudzień 1868], s. 149-152.
526. Do Leonarda Niedźwiedzkiego. 1869 [1 stycznia], s. 153-154.
527. Do Jana Szwańskiego. 1869 [1 stycznia], s. 154.
528. Do Michała Kleczkowskiego. [Styczeń 1869], s. 154-156.
529. Na ręce Ludwika Nabelaka. 1869, s. 156-157.
530. Do Ludwika Nabelaka. Marzec 1869, s. 158.
531. Do Michała Kleczkowskiego. 2 marca 1869, s. 158-159.
532. Do Ludwika Nabelaka. [1869], s. 159.
533. Do Ludwika Nabelaka. [1869], s. 160.
534. Do Karola Ruprechta. 8 marca 1869, s. 160-161.

535. Do Karola Ruprechta. [9 marca 1869], s. 161.
536. Bohdanowi Zaleskiemu. Marzec 1869, s. 161-164.
537. Do Karola Ruprechta. 1869, s. 164-165.
538. Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. 1869, s. 165-167.
539. Do Teofila Lenartowicza. [1869], s. 167-168.
540. Do J. Bohdana Zaleskiego. 1869 [kwiecień], s. 168-170.
541. Do Karola Ruprechta. 1869 [st. poczt. 27 kwietnia], s. 170-171.
542. Do Ludwika Nabelaka i Karola Ruprechta. [po 3 maja 1869], s. 172.
543. Do Bronisława Zaleskiego. [st. poczt. 15 maja 1869], s. 172-173.
544. Do Bronisława Zaleskiego. [st. poczt. 18 maja 1869], s. 173-174.
545. Do Bronisława Zaleskiego. [st. poczt. 18 maja 1869], s. 174-175.
546. Do Ludwika Nabelaka. [st. poczt. 19 maja 1869], s. 176.
547. Do Bronisława Zaleskiego. [st. poczt. 21 maja 1869], s. 176-178.
548. Do Bronisława Zaleskiego. Maj 1869, s. 178-179.
549. Do Agatona Gillera. 1869, s. 179-180.
550. Do J. Bohdana Zaleskiego. Maj 1869, s. 180-181.
551. Do J. Bohdana Zaleskiego. 1869, s. 181-183.
552. Do Michała Kleczkowskiego. Maj 1869, s. 183.
553. Do Bronisława Zaleskiego. [st. poczt. 13 czerwca 1869], s. 184-185.
554. Do Zofii Węgierskiej. Czerwiec 1869, s. 185-186.
555. Do Bronisława Zaleskiego. 1869, s. 186-187.
556. Do J. Bohdana Zaleskiego. [1869], s. 187.
557. Do Ludwika Nabelaka. [St. poczt. 2 lipca 1869], s. 187.
558. Do Ludwika Nabelaka. [St. poczt. 22 sierpnia 1869], s. 188-189.
559. Do Ludwika Nabelaka. [st. poczt. 25 sierpnia 1869], s. 189.
560. Do Ludwika Nabelaka. 2 września 1869, s. 190-191.
561. Do Karola Ruprechta. 1869, s. 191-192.
562. Do Ludwika Nabelaka, s. 192-195.
563. Do Ludwika Nabelaka. 1869, s. 195.
564. Do Zofii Węgierskiej. [1869], s. 195.
565. Do Karola Ruprechta, s. 196.
566. Do Ludwika Nabelaka, 196-197.
567. Do Adama hr. Potockiego. 22 września 1869, s. 197-198.

568. Do Ludwika Nabelaka. 11 października 1869, s. 198-199.
569. Do Ludwika Nabelaka. [14 października 1869], s. 199-200.
570. [Do Karola Ruprechta]. Październik 1869, s. 200-201.
571. Do Władysławowej Mickiewiczowej. Październik 1869, s. 201-202.
572. Do Bronisława Zaleskiego. [Październik 1869], s. 202-203.
573. Do Bronisława Zaleskiego [po 8 listopada 1869], s. 203-204.
574. Do Bronisława Zaleskiego. [Listopad 1869], s. 204-206.
575. Do Agatona Gillera. 1869, s. 206-208.
576. Do Henryka Merzbacha. [Grudzień 1869], s. 208-209.
577. Do Teofila Lenartowicza, s. 210.
578. Do Józefa Rustyki. 4 lutego 1870, s. 210-212.
579. Do J. Bohdana Zaleskiego. 1870 [5 lutego], s. 212.
580. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 14 lutego 1870], s. 212.
581. Do Bronisława Zaleskiego. [1870], s. 212-213.
582. Do ks. Władysława Czartoryskiego. Kwiecień 1870, s. 213-214.
583. Do ks. Władysława Czartoryskiego. 30 kwietnia 1870, s. 214-215.
584. Do Michała Kleczkowskiego. Maj 1870, s. 215.
585. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 14 maja 1870], s. 216-217.
586. Do Bronisława Zaleskiego. Maj 1870, s. 217-219.
587. Do Agatona Gillera. Maj 1870, s. 219-220.
588. Do Adama Potockiego. 16 lipca 1870, s. 220-222.
589. Do Karola Ruprechta. [1870], s. 222.
590. Do Karola Ruprechta. [St. poczt. 23 sierpnia 1870], s. 223.
591. Do Michała Kleczkowskiego. 28 sierpnia 1870, s. 223.
592. Do Karola Ruprechta. [St. poczt. 1 września 1870], s. 223-225.
593. Do Karola Ruprechta. Wrzesień 1870, s. 225-226.
594. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 19 września 1870], s. 226-227.
595. Do ks. Władysława Czartoryskiego. 20 września 1870, s. 227-229.
596. Do Władysława Mickiewicza. [St. poczt. 22 września 1870], s. 229-230.
597. Do gen. Ludwika Mierosławskiego. [St. poczt. 23 września 1870], s. 230.
598. Do Józefa Kwiatkowskiego. 25 września 1870, s. 231.
599. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 25 września 1870], s. 231-232.
600. Do Bronisława Zaleskiego. Listopad 1870, s. 232-233.

601. Do Bronisława Zaleskiego. 2 stycznia 1871, s. 233-234.
602. Do Karola Ruprechta. Styczeń 1871, s. 234-235.
603. Do Konstancji Górskiej. 14 stycznia 1871, s. 235-236.
604. Do Karola Ruprechta. 22 stycznia 1871, s. 236-237.
605. Do Augusta Cieszkowskiego. [St. poczt. 3 marca 1871], s. 237-240.
606. Do Karola Ruprechta. Marzec 1871, s. 241.
607. Do Bronisława Zaleskiego. 1871, s. 241-242.
608. Proklamacja do rodaków. 21 kwietnia 1871, s. 242.
609. Do Zygmunta Gawareckiego. 15 kwietnia 1871, s. 242-243.
610. Do Bronisława Zaleskiego. Kwiecień 1871, s. 243.
611. Do Karola Ruprechta. 1871, s. 244.
612. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, maj 1871, s. 244-245.
613. Do... Czerwiec 1871, s. 245-247.
614. Do... 26 czerwca 1871, s. 248.
615. Do J. Bohdana Zaleskiego. 1871, s. 248.
616. Do J. Bohdana Zaleskiego. 15 września 1871, s. 249.
617. Do J. Bohdana Zaleskiego. [St. poczt. 19 września 1871], s. 249-250.
618. Do J. Bohdana Zaleskiego. [1871], s. 250.
619. Do J. Bohdana Zaleskiego. 1871, s. 251-252.
620. Do J. Bohdana Zaleskiego. 22 września 1871, s. 252-253.
621. Do Bronisława Zaleskiego. [1871], s. 254.
622. Do Bronisława Zaleskiego. [1871], s. 254.
623. Do Agatona Gillera, s. 254.
624. Do Bronisława Zaleskiego. 1872, s. 255-256.
625. Do Bronisława Zaleskiego, s. 256.
626. Do J. Bohdana Zaleskiego. Styczeń 1872, s. 256-257.
627. Do J. Bohdana Zaleskiego, s. 257-258.
628. Do Konstancji Górskiej. Paryż, styczeń 1872, s. 258-259.
629. Do Bronisława Zaleskiego.[St. poczt. 11 stycznia 1872], s. 259-261.
630. Do ks. Władysława Czartoryskiego. Luty 1872, s. 262.
631. Do Bronisława Zaleskiego. Marzec 1872, s. 262-263.
632. Do Bronisława Zaleskiego. [1872], s. 264.
633. Do Bronisława Zaleskiego, s. 264.

634. Do Bronisława Zaleskiego. 1872, s. 264-265.
635. Do hr. H. de Charencey. Kwiecień 1872, s. 266.
636. Do Bronisława Zaleskiego. Kwiecień 1872, s. 266-267.
637. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 1 maja 1872], s. 267-268.
638. Do Bronisława Zaleskiego, s. 268-269.
639. Do Bronisława Zaleskiego, s. 269-270.
640. Do Bronisława Zaleskiego, s. 270-271.
641. Do Bronisława Zaleskiego. 3 czerwca 1872, s. 271.
642. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 12 czerwca 1872], s. 271-272.
643. Do Bronisława Zaleskiego. [1872], s. 272-273.
644. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 5 lipca 1872], s. 273.
645. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 5 lipca 1872], s. 273-274.
646. Do Bronisława Zaleskiego. Paryż 1872, s. 274.
647. Do Bronisława Zaleskiego, s. 275.
648. Do Bronisława Zaleskiego, s. 275.
649. Do Bronisława Zaleskiego, s. 275.
650. Do Bronisława Zaleskiego, s. 276.
651. Do Bronisława Zaleskiego. 1872, s. 277.
652. Do [Bronisława Zaleskiego]. Paryż, 1 sierpnia 1872, s. 278-279.
653. Do Seweryna Gałęziowskiego. 187[2], s. 279-280.
654. Do ks. Władysława Czartoryskiego. 8 października 1872, s. 280-282.
655. Do J. Bohdana Zaleskiego. 1 września 1872, s. 282-283.
656. Do J. Bohdana Zaleskiego. 10 września 1872, s. 283-284.
657. Do J. Bohdana Zaleskiego. 19 września 1872, s. 284-286.
658. Do Bronisława Zaleskiego. 1873, s. 286-287.
659. Do Bronisława Zaleskiego. [1873], s. 287.
660. Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 20 lutego 1873, s. 288.
661. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. [Marzec 1873], s. 288-291.
662. Do Bronisława Zaleskiego. 21 marca 1873, s. 291.
663. Do Bronisława Zaleskiego, s. 291-292.
664. Do Bronisława Zaleskiego. [st. poczt. 5 lipca 1873], s. 292.
665. Do Władysława Cichorskiego (Zameczka). [Listopad 1873], s. 292-294.
666. Do Pani Cichorskiej. [St. poczt. 29 listopada 1873], s. 294.

667. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 30 listopada 1873], s. 294.
668. Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 1873, s. 295.
669. Do Bronisława Zaleskiego. 1873, s. 295-296.
670. Do Bronisława Zaleskiego, s. 296-297.
671. Do marszałkowej Joanny Kuczyńskiej. [Grudzień 1873], s. 297.
672. Do Bronisława Zaleskiego. 1874 [początek stycznia], s. 298-299.
673. Do Bronisława Zaleskiego. [1874 – po 10 stycznia], s. 299-300.
674. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 27 lutego 1874], s. 300-301.
675. Do Bronisława Zaleskiego. 7 marca 1874, s. 301-302.
676. Do hr. H. de Charencey. 1874, s. 303.
677. Do Bronisława Zaleskiego. 3 kwietnia 1874, s. 303.
678. Do Bronisława Zaleskiego. 8 kwietnia 1873, s. 303-304.
679. Do Bronisława Zaleskiego. [1874], s. 304.
680. Do Bronisława Zaleskiego. 1874, s. 304-305.
681. Do Bronisława Zaleskiego. [1874], s. 305-306.
682. Do Bronisława Zaleskiego. 1874, s. 306-307.
683. Do Bronisława Zaleskiego 1874, s. 307-310.
684. Do Bronisława Zaleskiego. [1874], s. 310.
685. Do Bronisława Zaleskiego. [1874], s. 310-312.
686. Do Bronisława Zaleskiego. [1874], s. 312-313.
687. Do hr. H. de Charencey. Wrzesień 1874, s. 313.
688. Odezwa do zebrania emigracji paryskiej z powodu heroicznego oporu “nawróconych” unitów podlaskich. Grudzień 1874, s. 313-316.
689. Do Ludwika Nabelaka. 1874, s. 316.
690. Do J.B. Wagnera. Grudzień 1874, s. 316-318.
691. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 19 grudnia 1874], s. 318-319.
692. Do Władysława Chodźkiewicza. [1875], s. 319.
693. Do hr. H. de Charencey. 1875, s. 319.
694. Do hr. H. de Charencey. Luty 1875, s. 320.
695. Do hr. H. de Charencey. 11 marca [1875], s. 322-324.
696. Do Władysława Chodźkiewicza. Passy 1875 [kwiecień], s. 324-325.
697. Do Kazimierza Gawrońskiego. [Koniec kwietnia] 1875, s. 325.
698. Do Bronisława Zaleskiego. [1875], s. 326-327.

699. Do Artura Bartelsa. 1 września 1875, s. 327-328.
700. Do Bronisława Zaleskiego. 1875 [St. poczt. 14 września], s. 328-329.
701. Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 1875, s. 329-331.
702. Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 1875, s. 331-333.
703. Do Bronisława Zaleskiego, 333-335.
704. Do Bronisława Zaleskiego. 1875, s. 336-338.
705. Do Bronisława Zaleskiego 1875, s. 338-339.
706. Do Bronisława Zaleskiego. 1875 [Po 12 października], s. 340-341.
707. Do Bronisława Zaleskiego. 2 listopada 1875, s. 341-342.
708. Do Bronisława Zaleskiego. 1875, s. 342-343.
709. Do Seweryna Gałęziowskiego. 25 listopada 1875, s. 343-344.
710. Do Bronisława Zaleskiego. 30 listopada 1875, s. 344-345.
711. Do Bronisława Zaleskiego. 1875, s. 345-346.
712. Do... 10 stycznia 1876, s. 347-348.
713. Do Bronisława Zaleskiego, s. 348.
714. Do J.I. Kraszewskiego. [1876], s. 348-349.
715. Do Bronisława Zaleskiego. 1876, s. 349-350.
716. Do Jana Szwańskiego. [Marzec 1876], s. 350-351.
717. Do Jana Szwańskiego. [1876], s. 351-352.
718. Do Jana Szwańskiego. [1876], s. 352-353.
719. Do Hipolita Błotnickiego. 20 lipca 1876, s. 353-354.
720. Do Maryni Norwid. 28 października 1876, s. 355.
721. Do J. I. Kraszewskiego. 28 października 1876, s. 355-356.
722. Do Teofila Lenartowicza, s. 357.
723. Do J.I. Kraszewskiego. [1876], s. 357.
724. Do J.I. Kraszewskiego. 9-10 listopada 1876, s. 358.
725. Do J.I. Kraszewskiego. [1876], s. 358-359.
726. Do J.I. Kraszewskiego. [1876], s. 359-360.
727. Do Bronisława Zaleskiego. 1876, s. 361-362.
728. Do Bronisława Zaleskiego. 1876, s. 362-363.
729. Do J.B. Wagnera, s. 363.
730. Do Bronisława Zaleskiego. [1877], s. 363-364.
731. Do Bronisława Zaleskiego, s. 364-365.

732. Do Bronisława Zaleskiego. [1877], s. 365.
733. Do Lubomira Gadona. 14 stycznia 1877, s. 365-366.
734. Do Bronisława Zaleskiego. 18 stycznia 1877, s. 366-367.
735. Do Bronisława Zaleskiego. [18 stycznia 1877], s. 367-368.
736. Do ks. Władysława Czartoryskiego. 1877, s. 368-369.
737. Do Michała Kleczkowskiego. [25 stycznia 1877], s. 369.
738. Do Bronisława Zaleskiego. [25 stycznia 1877], s. 369-370.
739. Do Bronisława Zaleskiego. [26 stycznia 1877], s. 370-371.
740. Do Michała Kleczkowskiego. [St. poczt. 31 stycznia 1877], s. 371.
741. Do Michała Kleczkowskiego. [1877 – początek lutego], s. 372.
742. Do Ludwika Nabelaka. [1877], s. 372-373.
743. Do J.I. Kraszewskiego. [8 lutego 1877], s. 373.
744. Do Bronisława Zaleskiego. [1877], s. 373-374.
745. Do Bronisława Zaleskiego. [1877], s. 375.
746. Do nadzoru opiekuńczego Biblioteki Polskiej. 1877, s. 375-376.
747. Do Bronisława Zaleskiego. 14 września 1877, s. 376-377.
748. Do Mieczysława Geniusza. Paryż, 27 września 1877, s. 377-378.
749. Do J.I. Kraszewskiego. [St. poczt. 9 listopada 1877], s. 378-381.
750. Do Bronisława Zaleskiego, s. 381-382.
751. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 21 listopad 1877], s. 382-383.
752. Do Bronisława Zaleskiego. 1877, s. 383-384.
753. Do Bronisława Zaleskiego, s. 384.
754. Do Bronisława Zaleskiego. [1877], s. 385-386.
755. Do Bronisława Zaleskiego. [1877], s. 386-387.
756. Do Bronisława Zaleskiego. [1877], s. 387-388.
757. Do Bronisława Zaleskiego. [Grudzień 1877], s. 388-389.
758. Do J.B. Wagnera. [St. poczt. 23 grudnia 1877], s. 389.
759. Do Mieczysława Szczepana Geniusza. 1878, s. 389-390.
760. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 8 lutego 1878], s. 390-391.
761. Do [Teofila Lenartowicza?]. Paryż, marzec 1878, s. 391-392.
762. Do Teofila Lenartowicza. 1878, s. 392-393.
763. Do Mieczysława Geniusza, s. 363.
764. Do Mieczysława Geniusza. 1878, s. 394-395.

765. Do Bronisława Zaleskiego. 1878, s. 395-396.
766. Do Wład. Chodkiewicza. Paryż, 28 czerwca 1878, s. 396.
767. Do Augusta Cieszkowskiego. [St. poczt. 21 lipca 1878], s. 396-398.
768. Do M. S. Geniusza. [St. poczt. 26 sierpnia 1878], s. 398.
769. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 20 września 1878], s. 398-399.
770. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 26 września 1878], s. 399.
771. Do Bronisława Zaleskiego. [1878], s. 400.
772. Do Bronisława Zaleskiego, s. 400.
773. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 26 września 1878], s. 401-402.
774. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 24 stycznia 1879, s. 402-403.
775. Do Bronisława Zaleskiego. [St. poczt. 31 stycznia 1879], s. 403.
776. Do... [po 4 lipca 1879]. s. 404.
777. Do Seweryny Duchieńskiej. 1879, s. 404-406.
778. Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 29 października 1879, s. 406-407.
779. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 8 grudnia 1879], s. 407-408.
780. Do M. S. Geniusza. 10 grudnia 1879, s. 409.
781. Do... Paryż, 1880, s. 410.
782. Do ks. Władysława Czartoryskiego. Paryż, 1880, s. 410-411.
783. Do J. Bohdana Zaleskiego. 2 lutego 1880, s. 412.
784. Do Konstancji Górskiej. Paryż, 1880, s. 412-414.
785. Do Konstancji Górskiej. [1880], s. 414-415.
786. Do Konstancji Górskiej. Paryż 1880, s. 415-416.
787. Do Konstancji Górskiej. [1880], s. 417-418.
788. Do Władysława Chodkiewicza. 1880, s. 418.
789. Do Seweryny Duchieńskiej. 1880, s. 419.
790. Do Konstancji Górskiej. [1880], s. 419-420.
791. Do Konstancji Górskiej. [1880], s. 421-422.
792. Do Seweryny Duchieńskiej. 29 listopada 1880, s. 423-424.
793. Do Seweryny Duchieńskiej. 1880, s. 424-427.
794. Do Wincentego Mazurkiewicza. 1881, s. 427.
795. Do J. B. Wagnera. [8 maja 1881], s. 427.
796. Do J. B. Wagnera, s. 428.
797. Do J.I. Kraszewskiego. [St. poczt. 14 maja 1881], s. 428.

798. Do Franciszka Duchńskiego. [St. poczt. 17 maja 1881], s. 428-429.
799. Do Seweryny Duchńskiej. [St. poczt. 10 czerwca 1881], s. 429.
800. Do Mariana Sokołowskiego. 1881, s.429-430.
801. Do Ludwika Nabelaka. [Po 15 sierpnia 1881], s. 430-431.
802. Do M. S. Geniusza. 1881, s. 431.
803. Do Ludwika Nabelaka. [1881], s. 432.
804. Do Konstancji Górskiej. 1881, s. 432.
805. Do Konstancji Górskiej. 1881, s. 433-434.
806. Do Konstancji Górskiej, s. 434-435.
807. Do M. S. Geniusza. [St. poczt. 1 października 1881], s. 435-436.
808. Do... 1882, s. 436.
809. Do M. S. Geniusza. [St. poczt. 9 stycznia 1882], s. 437.
810. Do Ludwika Nabelaka. [13 stycznia 1882], s. 437.
811. Do Ludwika Nabelaka. 1882, s. 437-438.
812. Do L[eonarda] R[ettla]. 1882, s. 438-440.
813. Do Teofila Lenartowicza. 1882, s. 440-442.
814. Do Seweryny Duchńskiej. [St. poczt. 13 marca 1882], s. 442.
815. Do J. B. Wagnera. [St. poczt. 23 marca 1882], s. 443.
816. Do Mieczysława Szczepana Geniusza. [1882], s. 443-444.
817. Do J. Reitzenheima. [St. poczt. 17 kwietnia 1882], s. 444-445.
818. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 23 maja 1882], s. 445.
819. Do..., s. 445.
820. Do Seweryny Duchńskiej. [St. poczt. 11 czerwca 1882], s. 445.
821. Do J.I. Kraszewskiego. Czerwiec 1882, s. 446.
822. Do Leonarda Niedźwiedzkiego. 1 lipca 1882, s. 447-448.
823. Do Leonard Niedźwiedzkiego. 12 sierpnia 1882, s. 449-451.
824. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. [St. poczt. 10 października 1882], s. 451.
825. Do Konstancji Górskiej. [Listopad 1882], s. 452-453.
826. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. 29 listopada 1882, s. 453.
827. Do J. Bohdana Zaleskiego. 30 września 1882, s. 454.
828. Do Konstancji Górskiej. [Grudzień 1882], s. 454-455.
829. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. [Grudzień 1882], s. 455.
830. Do J. Bohdana Zaleskiego. 5 października 1882, s. 455-456.

831. Do Konstancji Górskiej. [St. poczt. 5 grudnia 1882], s. 456.
832. Do J. Bohdana Zaleskiego. 6 października 1882, s. 456-457.
833. Do Konstancji Górskiej. 12 grudnia [1882], s. 457-459.
834. Do Leonarda Rettla. [1882], s. 460-461.
835. Do Leonarda Rettla. [1882], s. 461-462.
836. Do Leonarda Rettla. [1882], s. 462-463.
837. Do M. S. Geniusza, s. 463.
838. Do Edmunda Jaksy Bykowskiego. [Styczeń 1883], s. 463-464.
839. Do Franciszka Duchńskiego. [St. poczt. 19 lutego 1883], s. 464-465.
840. Do Franciszka Duchńskiego. [St. poczt. 22 lutego 1883], s. 465-466.
841. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. Paryż [St. poczt. 27 lutego 1883], s. 466-467.
842. Do Franciszka Duchńskiego. [Początek marca 1883], s. 467-468.
843. Do Seweryny Duchńskiej. [St. poczt. 8 marca 1883], s. 468.
844. Do Franciszka Duchńskiego, s. 468-469.
845. Do Józefa Rusteyki. [St. poczt. 15 marca 1883], s. 469-470.
846. Do Zofii Radianowej. [St. poczt. 16 marca 1883], s. 470.

Jest to pierwsze wydanie listów Norwida (846 numerowanych pozycji). Przesmycki umieścił tu także 29 pozycji nieepistolarnych (kwity dłużne, wypisy, rozprawki etc.). Wydanie zawiera wszystkie listy wcześniej już publikowane (z wyjątkiem pozycji przeoczonych: 1-3, 95, 102, 102a, 114, 222, 223, 289, 317, 324, 339, 374, 792, 924, 958, 1015 – tu numery podano wg powojennego kompletnego wyd. listów: PWSz VIII-X), a także takich, których Przesmycki nie mógł wówczas znać: 32, 48, 52, 53, 699, albo takich, które znalazły się w innych tomach WP: 87a oraz 92). Wydrukowano tu 463 listy nowe – tzn. pdr ich tekstów. Dotąd bowiem nie były znane i nie były drukowane. Rzec poprzedza Wstęp edytora s. III-XIV (T. VIII). Edycje listów podano bez komentarzy edytorskich oraz bez wskazania ich adresów archiwalnych albo bibliograficznych. W Części I publikacji – wykaz listów wg ich adresatów; w Części II – indeks osób.

Druki osobne

1.Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. RZESZTA LISTÓW DO KS. WŁADYSŁAWA CZARTORYSKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń.

Warszawa 1938. 8° ss. 14. Odbitka z: „Myśl Narodowa” 1938 nr 47.

Sześć listów z lat 1861-1871. Krótki wstęp i krótkie objaśnienia poniżej tekstu każdego z listów.

Zawartość:

1. [Paryż, poł. grudnia 1861] (zob. i por. PWsz VIII, 458 nr listu 378); 2 [Paryż, 15 lutego 1863] (zob. i por. PWsz IX, 78-79 nr listu 426); 3. [Paryż] 15 stycznia 1863 (zob. i por. PWsz IX, 79-81 nr listu 427; 4. [Paryż, marzec 1868] (zob. i por. PWsz IX, 347-348 nr listu 646); 5. [Paryż] 2 lipca 1871 (zob. i por. PWsz IX, 488-489 nr listu 782); 6. [Paryż, grudzień 1871] (zob. i por. PWsz IX, 499-500 nr listu 794).

2. CYPRIAN NORWID. EPILOG „PROMETNIDIONA”

Warszawa 1938, 8°. Druk ćwiczebny.

Wydania w czasopismach

3. Z KORESPONDENCJI CYPRIANA NORWIDA. RZESZTA LISTÓW DO KS. WŁADYSŁAWA CZARTORYSKIEGO. Do druku podał Stanisław Pigoń.

„Myśl Narodowa” 1938 nr 47 (z 30 października) s. 722-725

6 listów do ks. Adama Czartoryskiego. Wydano także osobną odbitkę (zob. wyżej) – opis zawartości zob. tamże (Warszawa 1938. 8° ss. 14. Odbitka z: „Myśl Narodowa” 1938 nr 47).

4. ADAM CZARTKOWSKI. NOWE WYDANIE PISM NORWIDA

„Prosto z Mostu. Tygodnik Literacko-Artystyczny” [Drugi nakład po konfiskacie] R. IV: 1938 nr 4 (170) s. 2

Prócz recenzji wydania Wszystkich pism Norwida (w oprac. Zenona Przesmyckiego) artykuł przynosi także teksty czterech listów poety do Konstancji Górskiej, które nie znalazły się w edycji tomu II listów w wydaniu Miriama (czyli IX tomu WP): 1. Paryż, 1 grudnia 1866 (por. i zob. PWsz IX, 267 nr listu 573); 2. Paryż, [grudzień] 1866 (inc.: „Pani Glaubrecht w

porównaniu do tego...”) (zob. i por. PWsz IX, 270-271 nr listu 576); 3. Paryż, 4 kwietnia 1875 (zob. i por. PWsz X, 44-45 nr listu 867); 4. [bez daty] (Inc.: „Prosiłem hrabianki Sybilli B., ażeby pisząc do Pani...”) (zob. i por. PWsz X, 175-176 nr listu 1011: tu data ustalona przez Gomulickiego: Paryż, wiosna? 1882).

5. ADAM CZARTKOWSKI. PIERWSZY ZAWÓD MIŁOSNY NORWIDA (Z NIEZNANYCH REKOPISÓW POETY)

„Kurier Warszawski” R. 118: 1938 nr 270 (niedziela, 2 października) s. 10-11 (artykuł zaczyna się na s. 9).

W artykule publikacje tekstów:

TRYLOG – pdr pośmiertny; losy atg nieznane: wiadomo jedynie, że pierwotnie Norwid ofiarował go w 1851 Henrykowi Prendowskiemu, wyjmując go uprzednio z jakiegoś swojego albumu.

[Z LISTU DO HENRYKA PRENDOWSKIEGO] – pdr pośmiertny: wiersz stanowi post scriptum w liście skierowanym do Henryka Prendowskiego z 16 października 1851 lub 16 listopada 1851 (zob. i por. DW X, 358-362). Los atg listu nie jest znany (list przypuszczalnie zaginął).

LISTY DO HENRYKA PRENDOWSKIEGO: [Paryż, 16 październik lub 16 listopad 1851] (zob. i por. PWsz VIII, 142-145 nr listu 125) oraz [Paryż, październik? 1851] (zob. i por. PWsz VIII, 145 nr listu 126).

6. STANISŁAW WASYLEWSKI. LISTY CYPRIANA NORWIDA

„Gazeta Polska” 1938 nr 111.

Publikacja listu Norwida do Boguliny Mańkowskiej z jesieni 1849 (zob. i por. PWsz VIII, 80 nr listu 61).

7. NORWIDIANA II. ZAPOMNIANE „EPITAFIA” NORWIDA. Autor: Juliusz Wiktor Gomulicki

„Ateneum” 1938 nr 3 s. 479-481.

TOMASZ AUGUST OLIZAROWSKI – pdr tego tekstu: „Wiek” (Warszawa) 1884, nr 27, dodatek. Pierwotnie tekst na trzech czystych stronicach drukowanego zawiadomienia o

śmierci polskiego poety i pisarza Tomasza Augusta Olizarowskiego (3 maja 1879, podobnie jak Horacy Delaroche). Atg nie zachował – jego losy nie są znane.

8. CYPRIAN NORWID. PROMETHIDION [FRAGM.]

„Droga Pracy” 1938 nr 9/10

9. CYPRIAN NORWID. TRYLOG

„Warszawski Dziennik Narodowy” 1938 nr 277.

Przedruk za: Adam Czartkowski. Pierwszy zawód miłosny Norwida (Z nieznanych rękopisów poety). „Kurier Warszawski” 1938 nr 270 (zob. wyżej).

10. CYPRIAN NORWID. SŁÓWKO

„Tygodnik Ilustrowany” 1938 nr 13 s. 263.

Przedruk wiersza w numerze „litewskim” w rubryce: „Tydzień kulturalny”.

1939

Wydania osobne

WSZYSTKIE PISMA CYPRIANA NORWIDA PO DZIŚ W CAŁOŚCI LUB FRAGMENTACH ODSZUKANE

Wydanie i nakład Zenona Przesmyckiego. Warszawa 1937-(1939). Druk Doświadczalnej Pracowni Graficznej Salezjańskiej Szkoły Rzemiosł w Warszawie. Skład główny Kasa im. Mianowskiego, 16°.

1. TOM VII: PISMA FILOZOFICZNE, SPOŁECZNE ITD.

Warszawa 1939 ss. 206.

Tom wydrukowany. Nie wszedł jednak do obiegu czytelniczego. Książka nie miała obwoluty. Przesmycki nie zdążył napisać kilkustronicowego wstępu. Cały nakład spłonął w 1944. Pozostały tylko dwa egz.: korektowy, ocalony przez Zbigniewa Zaniewickiego, później był w rękach Juliusza Wiktora Gomulickiego) oraz drugi w zbiorach BN (ten egz. jest zdefektowany brak tu s. 5-12.

Zawartość:

Głos artysty na obchodzie 29/XI s. 1-5; Zarysy z Rzymu s. 6-12; Listy o emigracji s. 13-25; Rasa, naród, ludzkość s. 26-36; Nie ma mienia bez sumienia s. 37; Memoriał o młodej emigracji s. 38-45; Z pamiętnika s. 46-49; Słowo zgody s. 50-53; Zmartwychwstanie narodu s. 54-63; Ilość i jakość s. 64-67; Żeby zapytał kto Jana III-go s. 68; Jeśli będę cesarzem Francuzów s. 69; O pojęciu koła s. 70-71; O modlitwie s. 72-75; O stolikach wirujących s. 76-81; Uwagi dla nowej redakcji s. 82-84; O idei reprezentacji s. 85-89; O tuzinie i czynie s. 90-92; Poznańskie s. 93-95; Nota z 9-ciu punktów (do L. Mierosławskiego) s. 96-99; Wszystko, co w tamtej nocy było s. 100-101; Co do zapytania o opinię s. 102-104; Nota do J. B. Zaleskiego s. 105-106; Kopia „Noty z 9-ciu punktów” dla K. Ruprechta s. 107-110; Memoriał o prasie s. 111-121; Nota z 9-ciu paragrafów do gen. Wł. Zamojskiego s. 122-126; Dziewięć zaspokojonych pytań s. 127-131; Do Spartakusa (o pracy) s. 132-134; Skandal w Montmorency s. 135-135; Nekrologi s. 136-138; La philosophie de la guerre s. 139-149; Przyczynek do „Rzeczy o wolności słowa” s. 150-154; Fragment „Wstępu” do filozofii dziejów Polski s. 155-159; Znicestwienie narodu s. 160-168; Sfinks s. 169-173; W rocznicę powstania styczniowego s. 174-182; Piast i jego rewolucja s. 183-185; Upublicznienie wdzięczności s. 186-187; Jubileatyzm s. 188-189; System – Podział s. 190-191; Fabulizm Darwina s. 192-194; Emancypacja kobiet s. 195-198; Żydy i Mechesy s. 199-203; Wykaz zawartości niniejszego tomu siódmego s. 205-206.

2. EDUARD KRAKOWSKI. AU CARREFOUR DES ÉLITES EUROPÉENNES. LA SOCIÉTÉ PARISIENNE COSMOPOLITE AU XIX SIÈCLE ET C. K. NORWID, PEINTRE ET POÈTE, PRÉCURSEUR DU SYMBOLISME

Paris 1939, Mercure de France, ss. 219.

W tekście publikacja 5 listów Norwida do Emmy Herwegh: 1. [Paryż, 24 listopada] 1849 (zob. i por. PWSz VIII, 82-83 nr listu 66); 2. [Paryż] Niedziela [1849-1850] (zob. i por. PWSz VIII, 83 nr listu 68); 3. [Paryż] Poniedziałek [1849-1850] (zob. i por. PWSz VIII, 84 nr listu 69); 4. [Paryż] 21 marca 1850 (zob. i por. PWSz VIII, 88 nr listu 76); 5. [Paryż] 29 września 1852 (zob. i por. PWSz VIII, 183-184 nr listu 163).

3. CYPRIAN NORWID. WANDA. [SŁUCHOWISKO] [Radio i Reduta]

A. Wójcikiewicz-Rumłowa (w książce zbior.: O zespole Reduty 1919-1939. Warszawa 1970): „W marcu 1939 [...] T. Byrski zainicjował pracę nad słuchowiskiem, opartym na dramacie

Norwida Wanda w reż. J. Arturowej Górskiej, która w sezonie 1928/29 wystawiała to misterium słowiańskie w teatrze Ateneum. [...] Po audycji Wanda została przeniesiona na niedzielne poranki w Reducie”.

Wydania w czasopismach

4. CYPRIAN NORWID. SCHERZO [I] (Inc.: „Dam tobie cały łańcuch chceń i chęci”)

„Czas” (Kraków) 1939 nr 1 (z 1 stycznia) s. 1

Pdr wiersza ze sztambucha Marii z Tyszkiewiczów Aleksandrowej hr. Przeździeckiej. Poniżej tekstu wiersza sygn. druk.: „Cyprian Kamil NORWID”. Obok fragment portretu Norwida autorstwa Panteleona Szyndlera. Brak jakichkolwiek informacji o charakterze edytorskim – brak też informacji kto przygotował tekst do druku.

1941

Druki osobne

CYPRIAN NORWID. PROMETHIDION. RZECZ W DWÓCH DIALOGACH Z EPILOGIEM

Budapeszt 1941. Biblioteka Polska w Budapeszcie. Druk powielany, 8°, ss nlb. 2, 41, nlb. 1.

1943

Wydania w czasopismach

JULIUSZ OBORSKI [STANISŁAW MARCZUK]. NIEZNANY LIST NORWIDA

„Sztuka i Naród” [Warszawa, pismo konspiracyjne] 1943 nr 6.

Jest to publikacja listu Norwida do Bronisława Zaleskiego (Paryż, czerwiec 1869): zob. i por. PWsz IX, 413-415 nr listu 710. Po wojnie ta publikacja ukazała się raz jeszcze (pod faktycznym nazwiskiem autora, a nie jego pseud.) w „Nowinach Literackich” 1947 nr 22.

1944Druki osobne**GROMY I PYŁKI. NOWY TOM POEZYJ. Zebrał i opracował Antoni Zaleski [Juliusz Wiktor Gomulicki]**

Wilno 1939 [recte: Warszawa 1944]. 32° ss. 93 nlb. 3. Portret Norwida (fotografia z 1858). Tabl. 4.

Książnica Literacka [Wydawnictwo „Godziemba”]. Druk J. Zawadzkiego w Wilnie [recte: Druk. Szkoły Przemysłu Graficznego w Warszawie]

Druk konspiracyjny wydany w nakładzie 350 egz. Ukazał się w księgarniach 31 lipca 1944: w wigilię wybuchu Powstania Warszawskiego. Pod tytułem, który nosić miał legendarny, ponoć zagubiony tom Norwida. Niemal cały nakład spłonął w magazynie. Ocalało zaledwie 6 egz. Z czego 3 znajdują się wśród osób prywatnych.

Zawartość:

Podobizna Norwida (fotografia 1858) [objaśnienie na s. 91]. Od wydawcy s. 5-12 (J. W. Gomulicki); Monolog s. 15-16 (komentarz s. 73); Maria Kalergis (?) (1877) [pl.] s. 17 (komentarz s. 91-92); Scherzo s. 17-18 (s. 74); Trylog s. 19-21 (s. 74-76); Post-scriptum s. 22 (s. 76); Na pokładzie Marii-Stelli s. 23-24 (s. 76-78); A. Mr. J. Komorowski (traduction libre) s. 25 (s. 78-79); Przez nowożytnie plemiona... s. 26-27 (s. 79); Fraszka (inc.: „O tak, wszystko, co jest...”) s. 28 (s. 79); Belizarius s. 29 (s. 80); Beatrix s. 30-31 (s. 80); Oda (inc.: „Kiedy za kółkiem...”) s. 32-34 (s. 80-81); Stary król [pl.] s. 33 (s. 92); Praca s. 35-38 (s. 80-81); Memento s. 39-40 (s. 81); Sieroctwo s. 41 (s. 81-82); „Ruszaj z Bogiem” s. 42-43 (s. 82); Kółko s. 44 (s. 82); Pieśń Tyrteja (inc.: „Czemuż bo pieśń ma być tak niepewna...”) s. 45-46 (s. 82-83); Na zapytanie: „Co słyhać nowego?” (odpowiedź) s. 47-48 (s. 83); Główka dziewczyny (1852) [pl.] s. 49 (s. 92); Do pogwałcicieli praw politycznych... s. 49-50 (s. 83-84); Słowo i słowo s. 51-53 (s. 84); Szczęśliwy s. 54 (s. 84-85); Dedykacja s. 55-57 (s. 85); Fraszka (inc.: „Czy to nie wulkan grzmi...”) s. 58 (s. 85-86); Małżeńska recepta s. 59 (s. 86); Ułamki s. 60-61 (s. 86-87); Z Homera s. 62-64 (s. 87-88); Męczennica (1852) [pl.] s. 65 (s. 92); Z Tyrteja (inc.: „Nie, ludu bohaterów...”) s. 65 (s. 88); Z Schillera s. 66 (s. 88-89); Z Byrona s. 67 (s. 89); Testament Marka Botzarisa według nowo-greckiej ludowej pieśni s. 68-69 (s. 90). PRZYPISY WYDAWCY s. 71-90. OBJAŚNIENIA DO ILUSTRACJI s. 91-92. SPIS RZECZY s. 93-94.

Inedita:

1. Na zapytanie „Co słycać nowego?” oraz 2. Przekład z Byrona („Żegnaj!...”). Inedita ikonograficzne: oryginały reprodukcji zaginęły w 1944. Zamieszczona na początku fotografia Norwida wykonana przez Hamareta (1858?) została po raz pierwszy zreprodukowana w całości (do 1944 była znana tylko głowa poety).

1945

Wydania osobne

- 1. Pierścień Wielkiej Damy. Tragedia w trzech aktach. Hanower: Wydawnictwo Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego 1945, 35 s.**
Mieczysław Lurczyński, Wstęp.

2. Czarne i Białe kwiaty. Hanower: Wydawnictwo Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego 1945, 40 s.

Mieczysław Lurczyński, Wstęp.

Zawiera: Menego (wyjątek z pamiętnika) (5-7); Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (8-11); Tajemnica Lorda Singelworth (12-20); Ad leones (21-26); Czarne kwiaty (27-33); Białe kwiaty (34-40).

3. Krakus, ksiązę nieznany. Tragedia. Hanower: Wydawnictwo Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego 1945, s. 20.

Mieczysław Lurczyński, Wstęp.

1946

Wydania osobne

1. Pisma zebrane. T. F. Pism prozą dział drugi: O sztuce i literaturze. Wydał Zenon Przesmycki. Warszawa, Kraków 1911 [1946], 501 s.

Wacław Borowy, Wstęp (I-V); Przypisy wydawcy (407-496).

Zawiera:

Juvenilia 1841-1845: Litkup na Pradze i porachunek z Wojciechem (3-4); Wyjątek z listu z Krakowa w czerwcu 1842 pisanego (5-12); O rzeźbiarzach florenckich (dziś żyjących) (13-24).

Pierwszy cykl uwag o sztuce. 1849-1851: W odpowiedzi na IX list z Poznania (27-32); Krytycy i artyści (33-39); Nekrolog (40-41); Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza (42-46); Z pamiętnika (47-54).

Wspomnienia i rozmyślania. 1850-1857: Menego. (Wyjątek z pamiętnika) (59-66); Czarne kwiaty (67-88); Białe kwiaty (89-109).

Drugi cykl uwag o sztuce i literaturze. 1852-1876: Widowiska w ogóle uważane (113-124); Una picciolissima osservazione (125-128); O sztuce (dla Polaków) (129-158); Czasem na te zjawiska uważam... (159-161); O portrecie i przeznaczeniu jego (162-165); Kilka słów w zaszczytnym na cześć Jana Matejki zgromadzeniu (166-169); Sztuka jako żywy organ społeczny (170-177); Sztuka okolicznościowa (178-180); Wszystkie ekspozycje razem (181-

182); O Juliuszu Słowackim w sześciu posiedzeniach publicznych (z dodatkiem rozbioru „Balladyny”). 1861 (183-300); „Boga-rodzica” pieśń, ze stanowiska historyczno-literackiego odczytana (301-358); Milczenie (359-406).

2. Satyry. Hanower: Wydawnictwo Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego 1946, 16 s. (Biblioteka Kameny N. 3).

Zawiera: Fraszka [inc. „Jeśli ma Polska pójść...”] (3); Fraszka [inc. „Dewocja krzyczy...”] (4); Posiedzenie. Fraszka (5); Siła ich. Fraszka (6); Pewność. Fraszka (7); Dobra wola. Fraszka (8); Miłość. Fraszka (9); Pascha. Fraszka (10); Zdrowy sąd. Fraszka (11); Duchów-walka. Fraszka (12); W albumie Hr. Fraszka (13); Kwiryty! Fraszka (14); Dziennik i epos (15); Ironia (16).

3. Czarne kwiaty. Szkocja: Wydawnictwo Literackie Oddziału Opieki nad Żołnierzem I Korpusu 1946, nr 84, 20 s.

Fed. , Wstęp.

4. Laur dojrzały. Wyboru pism dokonał i posłowie napisał Mieczysław Giergielewicz. Londyn: Wydawnictwo Światowego Związku Polaków z Zagranicy 1946, 176 s. (Biblioteka Arcydziel Polskich. Tom 1. „Światpol”).

Zawiera:

Wiersze: Laur dojrzały (7); Próby (8-10); Modlitwa (11); „Ruszaj z Bogiem” (12); Fatum (13); Litość (13); Stolica (14); Wielkość (15); Praca (16-18); Ironia (19); Klaskaniem mając obrzękle prawice... (20-21); Ciemność (22); Wczora-i-ja (23); Wielkie słowa (24); Do współczesnych (Oda) (25); Moja piosnka [I] (26-27); Moja piosnka [II] (28); Marionetki (29); [Na posadzkę zapustnej sceny...] (30); Rozebrana. Ballada (31); Do panny Józefy z Korczewa (32); Polka (33-35); Z pokładu Marguerity wypływającej dziś do New-York (36); Mój psalm (37); Czulość (37); Do zeszej (na grobowym głazie) (38); Daj mi wstążkę błękitną... (38); Zagadka (39); W Weronie (39); Czemu nie w chórze? (40); Larwa (41); Posiedzenie (42); Omyłka (42); Żydowie polscy (43); Coś ty Atenom zrobił... (44-45); Czynownicy (46); Fraszka (!) (47); Pieśń od ziemi naszej(48-49); Bema pamięci żałobny-rapsod (50-51); Do wroga – (pieśń) (52); Słowianin (53); Syberie (53); „Buntownicy, czyli stronniectwo wywrotu” (54); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (55); Klątwy (56); Sariusz. 1862 (57); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta,

inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (58); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (59); Fortepian Szopena (60-63); Niebo i ziemia (64); Czasy (65).

Opowiadania i szkice: „Ad leones” (67-78); Cywilizacja. Legenda (79-92); Garstka piasku. Legenda (93-98); Czarne kwiaty (99-112); Białe kwiaty (113-125); Promethidion (Epilog) (126-134); Memoriał o młodej emigracji (135-142); Byron (143-145).

M. Giergielewicz, Posłowie (146-158).

5. Słodycz. Tragedia w scenie jednej. Hanower: Wydawnictwo Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego 1946, 14 s.

Mieczysław Lurczyński, Wstęp.

6. Wybór poezji i prozy. Bari: Dział Wydawniczy Delegatury P. C. K. przy 2 Korpusie 1946.

Zawiera:

Wiersze: Marionetki; Nerwy; „Na posadzkę zapustnej sceny...”; „Daj mi wstążkę błękitną...”; Omyłka; Sarjusz [sic]; Czasy; „My tak już przed się patrzymy – wygnani...”; Sieroctwo; Jesień; Tęsknota [pod tym tytułem fragment tekstu Moja piosnka [II] - trzy pierwsze strofy!]; W albumie; Improwizacja (Na zapytanie o wieści z Warszawy) [sic]; Dedykacja (fragment); Wielkie słowa; Pielgrzym; Czy podam się o amnestię?; Trzy strofki; Promethidion (fragment); Do publicystów Moskwy; Bema pamięci – żałobny rapsod [sic]; Święty-pokój; Pieśń od ziemi naszej; Psalm wigilii.

Z listów: [fragmenty listów według wydania Przesmyckiego z 1937 r.]: do Łucji Rautenstrauchowej z 1863; do Mariana Sokołowskiego z 27 stycznia 1864; do Mariana Sokołowskiego z lipca 1864; do M. Sokołowskiego z 17 września 1864; do M. Sokołowskiego z 1864; do M. Sokołowskiego z 1865; do J. Jabłonowskiej z 1867; do Władysława Bentkowskiego z listopada 1867; do Karola Ruprechta z 1867; do Bronisława Zaleskiego z 1867; do Zofii z Sobieskich Radwanowej z 6 stycznia 1868; do Bronisława Zaleskiego z 19 stycznia 1868; do Tytusa Maleszewskiego z lutego 1868; do Zygmunta Sarneckiego z grudnia 1868; do Józefa Bohdana Zaleskiego z 1869; do Bronisława Zaleskiego z listopada 1869; do Agatona Gillera z 1869; do Augusta Cieszkowskiego z 3 marca 1871; do Bronisława Zaleskiego z 1875; do Konstancji Górskiej z 1881.

List C.K. Norwida do emigracji polskiej

Cywilizacja. Legenda

- 7. Za kulisami: fantazja. Wstęp M. Lurczyński. Hanower: Wydawnictwo Polskiego Związku Wychodźstwa Przymusowego 1946, 36 s.**
- 8. Rysunki i grafika C. K. Norwida. [Kraków 1946] Janina Mortkowicz. Teczka. 8° tabl. 20** (na okładce 1 ilustracja) knl. 1 (spis). Reprodukcje 21 (wraz z okładką) rysunków Norwida oraz jednej jego fotografii, wydobyte z klisz sporządzonych przez Zenona Przesmyckiego, przeznaczonych do tomów *Pism zebranych* i zachowane w krakowskiej drukarni Anczyca. Część z nich zamieszczono w zbroszurowanym w 1946 tomie F. (zob. wyżej). Inedita rysunkowe: 1. Lucjan Siemieński (1846); 2. Oj, babuniu, babuniu...; 3. Dziewica z kwiatem (1847); 4. Taniec Salome (1847?); Michał Sobieski (identyfikacja wątpliwa); 6. Scena symboliczna; 7. Jan Koźmian (1846); 8. Studium.
- 9. Rysunki i grafika Norwida.** Uwagi wstępne i objaśnienia reprodukcji opracowała Janina Ruszczycówna. [Kraków 1946]. Teczka, 8°. Tabl. 27 (na okładce 1 ilustracja). Wkładka druk. ss. 7 (spis zawartości). Luźnych kart 2. Drugie (zob. i por. wyżej), choć nie zaznaczono tego na wydawnictwie, obszerniejsze wydanie pozycji poprzedniej. Inedita plastyczne: 1. Przy piwie (1846); 2. Karykatura Lelewela (z nietoperzami, 1846); „Michele Angelo Buonarotti, maestro carissimo” (1846?); 4. Z Calderona (1858); 5. Mężczyzna wypoczywający (inny tytuł: Powstaniec grecki; 1850); 6. To die... to sleep (inaczej: Hamlet; 1850); 7. W wieńcu laurowym (1850); 8. Uczony (inaczej: ksiądz Aleksander Jełowicki 1850); 9. Adam Mickiewicz (w Trouville, 1851); 10. Ksawery Dybowski (1855); 11. Apostołowie w łodzi (1856); 12. Opowiadanie (matka i dziecko); Portret męski (1859).
- 10. Rysunki i grafika K.C. [!] Norwida. Teczka 2.** Kraków 1947 [recte: 1946]. Tabl. w teczce 20, knl. 1 (spis tablic). Trzecie (pomimo innej numeracji teczki z dwoma gwiazdkami) wydanie tego tytułu, zawierające 19 tablic (z 20!) identycznych z tablicami dwóch wydań poprzednich (zob. wyżej). Jedyne ineditum plastyczne to: Głowa z tabl. 5: będąca autoportretem Norwida (z papierosem w ustach i w kłębach dymu; 1846). Janina Mortkowiczowa przygotowała jeszcze jedną teczkę reprodukcji. Teczki owej nie udało się już jednak skompletować i opublikować.

Przedruki w książkach

11. Cyprian Norwid. Wystawa w 125 rocznicę urodzin. Katalog, Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 1946, ss. 132 + 12 k. tablic, il.

Zawiera opisy katalogowe wszystkich eksponatów. Reprodukcje prac plastycznych Norwida: Pierwszy autoportret paryski, s. 1, Autoportret rzymski I, tabl. 1; Irydion i Massynisa, tabl. 2; Na cmentarzu (Alleluja), tabl. 3; Chrystus w koronie cierniowej, tabl. 4; Karawana, tabl. 5; Doris i Jonis, tabl. 6; Studia aktu, tabl. 7; Wskrzeszenie Łazarza, tabl. 8; Niezdecydowanie, tabl. 9; Śmierć, starzec i dziecko; tabl. 10; Upiory, tabl. 11; W kopalni, tabl. 12.

12. Pamięci Norwida. Muzeum Narodowe w Warszawie. Warszawa 1946, 176, [3] s., 12 k. tablic, il.

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Pijacy, tabl. 1; Dr Dieffenbach, tabl. 2; Awantury arabskie, tabl. 3; Nikodem Biernacki, tabl. 4; Chrystus z katakumb, tabl. 5; Trzej arcykapłani, tabl. 6; Chrześcijanki z Betlejem, tabl. 7; Studia zamysłonych, tabl. 8; Anioł Stróż, tabl. 9; Na wieczorku emigracyjnym, tabl. 10; Fantazja ilustracyjna, tabl. 11; Dwie kobiety z dzieckiem, tabl. 12.

1947

Wydania osobne

1. Vade-mecum. Podobizna autografu z przedmową Wacława Borowego. Warszawa: Towarzystwo Naukowe Warszawskie 1947, 128 s.

W. Borowy, Przedmowa (VII-XXI).

Zawiera: Do czytelnika (2-4); Za wstęp: Ogólniki (6); I. [Klaskaniem mając...] (7-9); II. Przeszłość (10); III. Socjalizm (10-11); IV. Posąg i obuwie (11-12); V. Harmonia (12); VI. W Weronie (13); VII. Addio! (14); III. Liryka i druk (15-16); IX. Ciemność (16-17); X. Czynownicy (18); XI. Pielgrzym (19); XII. Szczęście (20); XIII. Larwa (20-21); XIV. Litość (21); XV. Sfinks (22); XVI. Narcyz (22-23); XVII. Wieś (23-25); XVIII. Naturalia (25-26); XIX. Stolica (26-27); XX. Specjalności (27-28); XXIV. Sieroctwo (29-30); XXV. Wakacje (30); XXVI. Czemu nie w chórze? (31); XXVII. Mistycyzm (32); XXVIII. Saturnalia (33);

XXIX. Obojętność (34); XXX. Fatum (35); XXXI. „Ruszał z Bogiem” (36); XXXII. Wierny portret (37); XXXIV. Vanitas (39); XXXV. Ironia (40-41); XXXVI. Powieść (41-43); XXXVII. Syberie (43-44); XXXVIII. Zawody (44-45); XXXIX. Centaury (45); XL. Cenzor-krytyk (46); XLI. Królestwo (47-48); XLII. Idee i prawda (48-49); XLIII. Purytanizm (Z listu do M. S.) (50-52); XLIV. Coś (52-53); XLV. Cnót-oblicze (53-54); XLIX. [Wtedy Ty; Matko! Przez zrządzenie Boże...] (55-56); L. Bliscy (57-59); LI. Moralności (59-60); LII. Tajemnica (61); LIII. Zagadka (62); LIV. Jak...(63) [bez tekstu]; LV. Kółko (63); LVI. Czułość (64); LVII. Niebo i ziemia (64); LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplómił światem...] (65); LX. Język ojczysty (65); LXI. Bogowie i człowiek (65-66); LXII. Zapał (66-67); LXIII. Prac-czoło (67-68); [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (69); LLXIX. Początek broszury politycznej... (69-70); LXX. Laur dojrzały (71); LXXI. Czas i prawda (72-74); LXXII. Szlachcic (74-75); LXXIII. Grzeczność (75); LXIV. Bohater (76-78); LXXV. Ideał i reformy (78); [„Lapońscy; wzięli księdza w swe obroty..."] (79); LXXVIII. Styl nijaki (79); LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (80); LXXX. Wielkie słowa (80-82); LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (82-83); LXXXII. Śmierć (83-84); LXXXIII. Sens-świata (84-85); LXXXIV. Czemu? (85-87); LXXXV. Do zesłej (na grobowym głazie) (87); LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (88); LXXXVII. Omyłka (89); LXXXVIII. Dziennik i epos (89-90); LXXXIX. Gadki (90-91); XC. Dwa guziki (z tyłu) (91-93); XCI. Spowiedź (93-94); XCII. Cacka (94-96); XCIII. Źródło (96-98); XCIV. Historyk (98); XCV. Nerwy (99-100); XCVI. Ostatni despotyzm (100-101); XCVII. Finis (101-102); XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (102-105); XCIX. Fortepian Szopena (105-112); C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (113-115); Epilog (116); Do Walentego Pomiana Z zwierając Mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Biblioteki Pisarzy Polskich (117-120).

2. Ludzkość. Ojczyzna. Sztuka. Myśli Cypriana Norwida. Wybrał Waław Borowy. Warszawa: Łuk 1947, 95 s. + 5 nlb.

Całość podzielona na hasła tematyczne (ok. 100 haseł). Zawiera myśli Norwida zaczerpnięte z jego utworów artystycznych, publicystyki oraz epistolografii

Waław Borowy, Posłowie.

3. Poezje wybrane. Opracował Mieczysław Jastrun. Przejrzał, tekst i chronologię ustalił Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Książka i Wiedza 1947, 119 s. (Biblioteka Pisarzy Polskich i Obcych, t. 28).

M. Jastrun: Życiorys Norwida; J.W. Gomulicki: Bibliografia i uwagi wydawnicze

Zawiera:

Poezje wybrane: Pióro (1); W Weronie (2); Moja piosnka [I] (2-3); Pompeja (4-10); Amen. Legenda (11); Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (12-13); Marmur biały (14); Czasy (15); Fraszka (!) (16); Siła ich (Fraszka) (16); Bema pamięci żałobny-rapsod (17-19); Bezimienni (19); Wielkość (20); Polka (21-24) Trzy strofki (25); Moja piosnka [II] (25-26); Coś ty Atenom zrobił... (27-28); Ty mnie do pieśni...(28); Jest ci to on... [pod tym tytułem: Na portret generała Dembińskiego] (29-30); Do Nikodema Biernackiego (30-31); Bohater (31-32); Na zgon śp. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta; inżyniera francuskiego; zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester; 1858 lipca (33-34); Spartakus (35); Odpowiedź (36-37); Sława (fragment) (38-40) ; Do obywatela Johna Brown (40); John Brown (41-42); Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku (43-44); Wczora-i-ja (45); Post scriptum (45); Nie złoto i nie kość słoniowa... (46-47); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (48); Żydowie polscy 1861 (49-50); Wielkie słowa (51-52); Kolebka pieśni (52-53); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (54); (Do panny Józefy z Korczewa (54-55); Narcyz (56); Pielgrzym (57).

Z cyklu Vade-mecum: Ogólniki; Klaskaniem mając obrzękłe prawice; Przeszłość; Liryka i druk; Czynownicy; Pielgrzym; Larwa; Litość; Sfinks; Narcyz; Stolica; Sieroctwo; Czemu nie w chórze?; Mistycyzm; Fatum; „Ruszaj z Bogiem”; Ironia; Bliscy; Moralności; Zagadka; Czułość; Język-ojczysty; Bogowie i człowiek; Laur dojrzały; Bohater; Wielkie-słowa; Kolebka pieśni (do współczesnych ludowych pieśniarzy); Do zeszej (na grobowym głazie); Omyłka; Cacka; Nerwy; Ostatni despotyzm; Fortepian Szopena; Na zgon śp. Józefa Z[aleskiego]; Oficera Wielkiej Armii ; rannego pod Paryżem; jednego z naczelników powstania w Polsce; Krzyż i dziecko.

Wiersze z dramatu Za kulisami: Dedykacja; Na posadzkę zapustnej sceny; Nie chcę już smutków...; Daj mi wstążkę błękitną...; A czy też ona wie; [Pieśń Tyrteja];

Do współczesnych. Oda; W pracowni Gujskiego; Idącej kupić talerz pani M.; Zdawa się mnie niekiedy... [czy to jest tekst Norwida? Utwór po raz pierwszy ogłoszony przez JWG w „Nowinach Literackich” 1948]; Jeszcze Francja nie zginęła!; Do Marcelego Gujskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków; A Dorio ad Phrygium (fragment); Testament Marka

Botzarisa według nowo-greckiej ludowej pieśni [pierwodruk przez JWG w „Ateneum” 1938]; Szczęśliwy [Do uczty gdy z gwarem... - teraz chyba inny tytuł?]; Z Buonarottiego; [Rzeźbiarz] [incipit: „Cała plastyki tajemnica...”]; Ciemność; Do Bronisława Z[aleskiego]; Piękno-czasu; Słowianin; Nie myśl; nie pisz...; Miło być od swojego czasu zrozumianym.

Przedruki w książkach

- 4. Liryka romantyczna. Część I. Mickiewicz – Słowacki – Krasiński – Norwid. Opracowała Zofia Szmydtowa. Warszawa: Trzaska, Evert i Michalski 1947 (Biblioteka Autorów Polskich. Redaguje Komitet w składzie: E. Łoziński, B. Suchodolski, T. Wojeński), 164 s.** Zawiera: Moja piosnka [I]; Amen. Legenda; Psalm wigilii; Aerumnarum plenus; Modlitwa; W Weronie; Bema pamięci żałobny rapsod; Moja piosnka [II]; Do obywatela Johna Brown; Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku [sic]; Święty-pokój; Fortepian Szopena; Ogólniki; Ironia; Pielgrzym; Laur dojrzały; Do zeszej (Na grobowym głazie); Ruszaj z Bogiem; Nerwy.

1948

Wydania osobne

- 1. Trzy miłości. Wybór poezji. Z przedmową dra Zbigniewa Zaniewickiego i drzeworytami Stanisława Mrożewskiego. Paryż: Księgarnia Polska w Paryżu, 1948 [niepewna data wydania], 92 s. (Biblioteka Arcydzieł 4).**

Zbigniew Zaniewicki, Wstęp (5-18).

Zawiera:

[dział] Człowiek: Do wieśniaczki (21-22); W Weronie (22); Marmur-biały (22-23); Epos nasza (23-26); Pierwszy list; co mnie doszedł... (26-28); Do lutni [inc. Dziś cię odepchnę...] (28-30); A Dorio ad Phrygium (Urywek) (30-31); Assunta (Urywek z pieśni IV-ej) (32-33); Bema pamięci żałobny rapsod (34-35); Fraszka [inc. Dewocja krzyczy...] (35-36); Wielkość (36-37); Co-ś ty Atenom zrobił... [sic] (37-38); List do Walentego Pomiana Z. (Urywek) (39-40).

[dział] Ojczyzna: Z listu. Do Włodzimierza Łubieńskiego (43-44); Niewola (Urywki) (45-50); Pieśń od ziemi naszej (50-51); Fraszka [inc. Jeśli ma Polska...] (52); Moja piosnka (52-53);

Pożegnanie. Ostatni rapsod Béranger'a (53-54); Fulminant. 1863 (Urywki) (54-56); Dedykacja (Zakończenie) (56-57); Rozebrana (Ballada) (57-58).

[dział] Sztuka: Pióro (61); Pompeja (Urywki) (62); Pisarstwo (62-63); Ruiny (Urywek) (64-65); Promethidion (Urywek) (65-71); Próby (71-74); List do Walentego Pomiana Z. (Zakończenie) (75-78); Klaskaniem mając... [sic] (78-80); Język ojczysty (80); Narcyz (80-81); Purytanizm (81-82); Fortepian Szopena (82-86); Cacka (86-87); Powiedz im...[inc. Powiedz im; że duch odbrzmiał...] (88).

Druki w czasopismach

2. „Nowiny Literackie” 1948. Nr 36. (Zdawa się mnie niekiedy... [prwdr]; Nie myśl, nie pisz... [prwdr]).

1949

Wydania osobne

1. **Dwie aureole. Wydał i opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. Opracowanie graficzne Andrzeja Rudzińskiego. Warszawa: Oficyna Księgarska Piotr Hniedziewicz i Spółka 1949, 72 s. (Norwidiana. Tom I. Pod redakcją J.W. Gomulickiego).**

Zawiera: Dwie aureole (z podobizną pierwodruku w „Przeglądzie Tygodniowym) (7-15)

Dodatki: [List Norwida do T.A. Olizarowskiego o jego tragedii „Wołogdy”] (19-24); [Nekrolog Olizarowskiego] (27-29).

[Posłowie:] J.W. Gomulicki, Trzecia aureola. (Norwid – Hugo – Olizarowski) (33-48).

Zawiera ilustracje: Autoportret Cypriana Norwida (3), Autoportret Cypriana Norwida (5), pierwodruk Dwóch aureoli (15), portret Olizarowskiego autorstwa Norwida (25), fotografia Marii Sadowskiej (wg drzeworytu Ksawerego Pillatiego (41), grób Norwida i Olizarowskiego na cmentarzu Montmorency w Paryżu (67).

2. **Pożegnanie = Adieu. Pierre-Jean de Béranger. Słowo wstępne napisał Tadeusz St. Świącicki. Florencja, Paryż : Polskie Towarzystwo Przyjaciół Książki 1949, 43 s.**

Zawiera: Pożegnanie. Ostatni rapsod Beranzera [sic] (29-35) [tekst polski i francuski równolegle].

Przedruki w książkach

3. Tomasz Jodelka. Polska pieśń maryjna. Przedmową opatrzył Jerzy Zawieyski.

Niepokalanów 1949.

Zawiera utwory: Modlitwa; Do Najświętszej Panny Marii litania; Psalm w Hebronie.

1951

Wydania osobne

1. Poezje wybrane. Opracował Mieczysław Jastrun. Przejrzał, tekst i chronologię ustalili Juliusz W. Gomulicki. Wydanie drugie, rozszerzone i poprawione. Warszawa: Książka i Wiedza 1951, 144 s. (Biblioteka Pisarzy Polskich i Obcych, t. 28).

M. Jastrun: Życiorys Norwida (V-VIII); J.W. Gomulicki: Bibliografia i uwagi wydawnicze (IX-XI).

Zawiera:

Poezje wybrane: Pióro (3); Moja piosnka [I] (4-5); Amen. Legenda (6-7); Pompeja (7-14); Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (15-17); Marmur biały [sic] (17-18); W Weronie (18); Czasy (19); Bema pamięci żałobny-rapsod (19-21); Fraszka (!) (21-22); Siła ich (Fraszka) (22); Trzy strofki (22-23); Moja piosnka [II] (23-24); Ty mnie do pieśni... [sic] (24); Coś ty Atenom zrobił... (25-26); Jest ci to on... [pod tym tytułem: Na portret generała Dembińskiego] (26-27); Spartakus (27-28); Do Nikodema Biernackiego (29-30); Sława [fragm.] (30-32); Odpowiedź [Deotymie] (32-33); Na zgon śp. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta, inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (33-34); Do obywatela Johna Brown (35-36); John Brown (36-38); Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku (39-40); Z Byrona (40); Wczora-i-ja (41); Moja ojczyzna (42-43); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (43); Żydowie polscy 1861 (44-45); Post scriptum (45-46); Do panny Józefy z Korczewa (46-47); Bezimienni (48); Wielkość (49-50); Polka (50-54); Tymczasem (54-55); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (55-56); Nie złoto i nie kość słoniowa (Z Horacego) (57-58); Święty-pokój (59); Modlitwa Mojżesza z hebrajskiego i z Wulgaty przełożona tak, jak ją podaje Dawid w LXXXIX psalmie (60-63); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (63-64).

Z cyklu Vade-mecum: Ogólniki (64); Klaskaniem mając obrzękłe prawice (65-67); Przeszłość (67); Liryka i druk (68-69); Czynniki (69-70); Pielgrzym (70); Larwa (71-72); Litość (72);

Sfinks (72); Narcyz (73); Stolica (73-74); Sieroctwo (75); Czemu nie w chórze? (76); Mistycyzm (76-77); Fatum (77); „Ruszał z Bogiem” (77-78); Ironia (79-80); Bliscy (80-82); Moralności (82-83); Zagadka (83); Czulość (84); Język-ojczysty (84); Bogowie i człowiek (84-85); Laur dojrzwały (85); Bohater (86-87); Wielkie-słowa (88-89); Kolebka pieśni (do społecznych ludowych pieśniarzy) (89-90); Do zeszej (na grobowym głazie) (91); Omyłka (91); Cacka (92-93); Nerwy (93-94); Ostatni despotyzm (94-95); Fortepian Szopena (95-100); Na zgon śp. Józefa Z[aleskiego], Oficera Wielkiej Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (101-102); Krzyż i dziecko (102).

Wiersze z dramatu „Za kulisami”: Dedykacja (103-105); Na posadzkę zapustnej sceny (105); Nie chcę już smutków... (106); Daj mi wstążkę błękitną... (106-107); A czy też ona wie (107-108); [Pieśń Tyrteja] (108-109).

Do społecznych. Oda (109-110); W pracowni Gujskiego (110-112); Idącej kupić talerz pani M. (112-113); Zdawa się mnie niekiedy... (113); Jeszcze Francja nie zginęła! (114); Do Marcelego Gujskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (114-115); A Dorio ad Phrygium [fragm.] (115-127); Testament Marka Botzarisa według nowo-greckiej ludowej pieśni (128-129); Szczęśliwy (129-130); Z Buonarottiego (130); [Rzeźbiarz] [incipit: „Cała plastyki tajemnica...”] (130-131); Ciemność (131-132); Do Bronisława Z[aleskiego] (132-136); Piękno-czasu (136); Słowianin (137); Nie myśl; nie pisz... (137-138); Miło być od swojego czasu zrozumianym (138-139).

- 2. Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem. Warszawa : Druk. Akademii Sztuk Plastycznych 1951, 60 s. [reprint I wydania, w setną rocznicę pierwszego wydania].**

Przedruki w książkach

- 3. Jan Kott, Adam Ważyk. Wiersze, które lubimy. Kraków 1951.**

Zawiera utwory (11)

- 4. Warszawa Twoje miasto. Antologia. Zebrał i opracował Stanisław Ziembicki. Warszawa 1951.**

Zawiera utwory: Fortepian Szopena; Dedykacja.

Wydania osobne

1. Wiersze wybrane. Oprac. Jan Zygmunt Jakubowski. Wrocław: Zakład im. Ossolińskich 1953, 74 s. (seria: Nasza Biblioteka)

J.Z. Jakubowski, Wstęp (5-23)

Zawiera: Burza (27-28); Pióro (29); Moja piosnka [I] (29-30); Marmur-biały (30-31); W Weronie (31-32); Bema pamięci żałobny-rapsod (32-33); Fraszka (!) [inc. „Dewocja krzyczy”] (33-34); Siła ich. Fraszka (34); Trzy strofki (34); Moja piosnka [II] (34-35); Larwa (35-36); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (36-37); Posiedzenie. Fraszka (37); Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie (37-40); Spartakus (40-41); Do Nikodema Biernackiego (41-42); Odpowiedź [Deotymie] (42-43); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice (44-45); Do obywatela Johna Brown (46); John Brown (47-48); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (49); Żydowie polscy. 1861 (49-51); Ironia (51-52); Liryka i druk (52-53); Ostatni despotyzm (53); Czemu nie w chórze? (54); Pielgrzym (54-55); Na posadzkę zapustnej sceny (55); Bohater (56-57); Nie złoto i nie kość słoniowa (Z Horacego) (57-59); Ogólniki (59); Czynownicy (60); Czulość (60); Język ojczysty (61); Fortepian Szopena (61-65); Do słynnej tancerki rosyjskiej... (65-66); Bogowie i człowiek (66); Nerwy (66-67); Nie chcę już smutków... (67-68); Daj mi wstążkę błękitną (68); Dedykacja (69-70); Jeszcze Francja nie zginęła (71); Testament Marka Botsarisa (71-72); Lapidaria (73); Z Buonarrotego (74); Ciemność (74).

2. Vade-mecum. Do druku tekst przygotował Kazimierz Sowiński. Kent (Anglia): Oficyna Poetów i Malarzy na Emigracji w Anglii 1953, 142 s.

Zawiera: Do czytelnika, Za wstęp: Ogólniki, I. [Klaskaniem mając...] [sic], II. Przeszłość, III. Socjalizm, IV. Posąg i obuwie, V. Harmonia, VI. W Weronie, VII. Addio!, VIII. Liryka i druk, IX. Ciemność, X. Czynownicy, XI. Pielgrzym, XII. Szczęście, XIII. Larwa, XIV. Litość, XV. Sfinks, XVI. Narcyz, XVII. Wieś, XVIII. Naturalia, XIX. Stolica, XX. Specjalności, XXIV. Sieroctwo, XXV. Wakacje, XXVI. Czemu nie w chórze?, XXVII. Mistycyzm, XXVIII. Saturnaliza, XXIX. Obojętność, XXX. Fatum, XXXI. „Ruszaj z Bogiem”, XXXII. Wierny portret, XXXIV. Vanitas, XXXV. Ironia, XXXVI. Powieść, XXXVII. Syberie, XXXVIII. Zawody, XXXIX. Centaury, XL. Cenzor-krytyk, XLI. Królestwo, XLII. Idee i prawda, XLIII. Purytanizm (Z listu do M. S.), XLIV. Coś, XLV. Cnót oblicze, XLIX. [Wtedy Ty, Matko! Przez zrządzenie Boże...], L. Bliscy, LI. Moralności, LII. Tajemnica, LIII.

Zagadka, LIV. Jak... [bez tekstu, z adnotacją: „Całego wiersza brak; dochował się tylko tytuł], LV. Kółko, LVI. Czułość, LVII. Niebo i ziemia, [LIX] [z adnotacją: „tytułu i całego prawie utworu brak; dochowały się tylko dwa ostatnie wiersze” [incipit: Nowy się wiek po ścianach rozplomienił świtem...], LX. Język ojczysty, LXI. Bogowie i człowiek, LXII. Zapał, LXIII. Prac czoło, [LXVIII] adnotacja: [brak tytułu i całego początku; dochowało się tylko 6 ostatnich wierszy”] incipit: Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...], LLXIX. Początek broszury politycznej, LXX. Laur dojrzały, LXXI. Czas i prawda, LXXII. Szlachcic, LXXIII. Grzeczność, LXIV. Bohater, LXXV. Ideał i reformy, [LXXVII] [incipit: „Lapońscy, wzięli księdza w swe obroty...], LXXVIII. Styl nijaki, LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset), LXXX. Wielkie słowa, LXXXI. Kolebka pieśni (do społecznych ludowych pieśniarzy), LXXXII. Śmierć, LXXXIII. Sens świata, LXXXIV. Czemu, LXXXV. Do zeszej (na grobowym głazie), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika zmarłego na Kaukazie, LXXXVII. Omyłka, LXXXVIII. Dziennik i epos, LXXXIX. Gadki, XC. Dwa guziki (z tyłu), XCI. Spowiedź, XCII. Cacka, XCIII. Źródło, XCIV. Historyk, XCV. Nerwy, XCVI. Ostatni despotyzm, XCVII. Finis, XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu), XCIX. Fortepian Szopena, C. Na zgon śp. Józefa Z[aleskiego], oficera Wielkiej Armii, rannego pod Paryżem, jednego z uczestników [sic] Powstania w Polsce, Epilog, Do Walentego Pomiana Z[akrzewskiego] zawierając mu rękopisma następnie w XXI tomie Biblioteki P.P. wyszłe.

1954

Przedruki w książkach

1. Księga wierszy polskich XIX wieku. T. 2. Ułożył Julian Tuwim. Opracował i wstępem opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1954.

Zawiera utwory: Burza (125-126); Moja piosnka [I] (126-127); W Weronie (127-128); Trzy strofki (128); Larwa (129); Ty mnie do pieśni... (130); Do obywatela Johna Brown (130-131); John Brown (131-133); Moja ojczyzna (134-135); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (135); Żydowie polscy (136-137); Fortepian Szopena (137-141); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (142); Czynownicy (142-143); Język-ojczysty (143); Omyłka (144); Nerwy (144-145); Jeszcze Francja nie zginęła! (145-146); Na zgon poezji. Elegia (146-147).

2. Wypisy z literatury polskiej XIX-XX w. Praca zbiorowa. Moskwa 1954. T. 1.

Zawiera utwory: John Brown; Marionetki; Fraszka [Dewocja krzyczy...] [I]; Dobra wola; Zdrowy sąd; Siła ich; W Rzymie.

3. Od Kochanowskiego do Staffa. Antologia liryki polskiej. Wydanie drugie. z papierów pośmiertnych W. Borowego przygotowała Zofia Niesiołowska-Rotherowa. Londyn: Veritas 1954, 430 s.

Zawiera: Pióro (164-165); Moja piosnka [I] (165-166); Amen. Legenda (166-167); Psalm wigilii (167-169); W Weronie (169); Aerumnarum plenus (169-170); Modlitwa (170-171); Bema pamięci żałobny-rapsod (171-172); Moja piosnka [II] (172-173); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (173-174); [Piosenka z „Cywilizacji”] (174-175); Święty-pokój (175); Na zgon śp. Józefa Z. (175-176); Fortepian Szopena (176-180); Ogólniki (180); Ironia (180-181); Pielgrzym (181); Litość (181); Sieroctwo (182); Socjalizm (182-183); Nerwy (183-184); Bohater (184-185); Laur dojrzały (185); Czemu? (186-187); Czulość (187); Do zeszłej (187); Śmierć (187-188); Wielkie słowa (188-189); Dedykacja [z fantazji „Za kulisami”] (189-191); Lapidaria (191-192).

1955

Wydania osobne

1. Hrabina Palmyra : dwie sceny z nieznanej komedii. Podał do druku i oprac. Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Sztuki 1955.

[Nadb. z „Pamiętnika Teatralnego” 1955 z. 2]

Przedruki w czasopismach

2. Pamiętnik Teatralny 1955 z. 2 s. 158-167 (Hrabina Palmyra : dwie sceny z nieznanej komedii. Podał do druku i oprac. Juliusz W. Gomulicki).

1956

Wydania osobne

1. Okruchy poetyckie i dramatyczne. Zebrał i opracował Juliusz. W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1956, 448 s.

[Okładkę i kartę tytułową projektował Aleksander Stefanowski].

Zawiera rozbudowany dodatek krytyczny w opracowaniu J.W. Gomulickiego (s. 193-438).
Wydanie zawiera ilustracje: 1. Portret fotograficzny Norwida [przy karcie tytułowej], 2. Rysunki Norwida – 4 autoportrety, 3. Podobizny Autografów: Przez nowożytnie plemiona, Belizarius, Jak w patetycznej często melodramie, Miło być od swojego czasu zrozumianym, Z Tassa, Ja wielbię Katula, Nie myśl, nie pisz..., Hrabina Palmyra, Zdawa się mnie niekiedy...
Autografy opisane przez JWG w Dodatku krytycznym.

J.W. Gomulicki: Wstęp (5-43).

Wiersze różne: Mój ostatni sonet (47); [Nie bronię Kraszewskiego...] (48); [Tu Kolumbowe miałem stanowisko...] (49); Monolog (50-51); [W albumie Zofii Skrzyneckiej] (52); Scherzo (54-55); Trylog (56-58); [Post-scriptum] (59); Na pokładzie Marii-Stelli (60); A Mr J. Komorowski (61); Legenda (62); [Przez nowożytnie plemiona] – z podobizną autografu (63-65); [Fraszka I] (66); [Plac się rozchodził...] (67); [Dedykacja I] (68); [Belizarius] – z podobizną autografu (69-70); [Pamiętał wszystkie dawne znajomości] (71); Beatrix (72-75); Sfinks I (76); Moja ojczyzna (77-78); [Żeby to dłutem arcydzieło] (79); Po balu (80); [Na zgon Józefa Zaleskiego] (82-83); Memento (84-85); Socjalizm (86); Wieś (87-88); Sieroctwo (89-90); Saturnalia (91); „Ruszaj z Bogiem” (92-93); Kółko (94); Szlachcic (95); Organ publiczny (96); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (97-98); Tragedia zakonnic (99); Słowo i słowo [fragm.. z ROWS] (100-102); [Zdawa się mnie niekiedy...] (103); [Ja wielbię Katula...] (104); [Jak w patetycznej często melodramie] – z podobizną autografu (105-106); [Małżeńska recepta] (107); Słuchacz (108); Co słyhać? I co począć? Humoreska z wstępem i epilogiem: [zawiera]: Bogowie i człowiek (za wstęp) (111); Co słyhać? (112-113); „Powiadają; że piękne były inne wieki...” [tu wiersz „Zapał”] (114); Co począć? (115-116); Dziecię i krzyż (za epilog) (117); Szczęśliwy (118); Dedykacja [II] (119-121); [O ty; jakkolwiek sława...] (122); [Co lat pięćdziesiąt...] (123); [Nie myśl; nie pisz...] (124); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] – z podobizną części autografu (125-128); La Religion de Mr le Sénateur C-te Victor Hugo – [tu wiersz o inc. „Czy to gdzie wulkan...”] (129); [Fraszka II] (130); Epizod (131).

Przekłady: [Z Homera] (135-136); [Z Tyrteja [I]] [inc. „Nie; ludu bohaterów...”] (137-138); [Z Tyrteja [II] – inc. „Lecz własne progi...”] (139); [Z hymnu orfickiego] (140); Z greckiego

(141); [Z Owidiusza [I] [inc. Naczelniku uczonych] (142); [Z Owidiusza [II] [inc. „jeśliby co było”] (143); [Z Dantego] (144); [Z Hafiza] (145); Z perskiego poety (146); [Z Tassa] (147); [Z Szekspira [I]] (149-150); [Z Schillera] (151); [Z Byrona] (152); Testament według nowogreckiej ludowej pieśni (153-154).

Wiersze o wątpliwym autorstwie: Sit tibi terra levis (157-158); [Cóż zaś wam usta zwarło...] (159); Smutno... (160).

Utwory dramatyczne: [Hrabina Palmyra] (161-186); Kleopatra (fragmenty) (189-191).

2. Poezje I. Wybrał i wstępem opatrzył Mieczysław Jastrun. Teksty i chronologię ustalili Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1956. 244 ss. Wydanie pierwsze (seria Biblioteka Poetów).

M. Jastrun: Norwid – poeta nieznany [wstęp] (5-20).

Zawiera: Sieroty (25-28); Wieczór w pustkach (Fantazja) (29-34); Pióro (35); Moja piosnka [I] (36-37); Amen. Legenda (38-39); Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (40-42); Marmur-biały (43); W Weronie (44); Epos-nasza (45-48); Czasy (49); Jesień (50); Italiam! Italiam! (51); Pieśń od ziemi naszej (52-53); Częstochofskie wiersze (54-62); Bema pamięci żałobny-rapsod (63-64); Fraszka (!) (65); Siła ich (Fraszka) (66); Do A[dama] M[ickiewicza] (67); Na przyjazd T. Lenartowicza do Fontainebleau (68-69); [Pierwszy list; co mnie doszedł...] (70-72); Trzy strofki (73); Moja piosnka [II] (74-75); [Ty mnie do pieśni...] (76); [Coś ty Atenom zrobił...] [sic] (77-78); Sen (79-80); W albumie (81); Jest ci to On... [pod tym tytułem: Na portret generała Dembińskiego] (82); Echa. Fantazja (83-86); Próby (Jako wstęp do Zarysów obyczajowych pięciu) (87-90); Do Nikodema Biernackiego (91-92); Spartakus (93-94); Sława (fragment) (95-96); Odpowiedź (97-98); Na zgon śp. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta, inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (99-100); John Brown (101-103); Do obywatela Johna Brown (104-105); Tęcza (106-108); Do emira Abdel-Kadera w Damaszku (109-110); Z Byrona (111); Wczora-i-ja (112); Moja ojczyzna (113-114); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (115); Żydowie polscy. 1861 (116-117); Bezimienni (118); Tymczasem (119); Malarz z konieczności (120-121); Wielkość (122-123); Polka (124-127); Do panny Józefy z Korczewa (128-129); Post scriptum (130); [Co dzień woda...] (131); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (132-133); Z Horacjusza (134-135); Święty-pokój (136); Modlitwa Mojżesza z hebrajskiego i z Wulgaty przełożona tak, jak ją podaje Dawid w LXXXIX psalmie (137-139); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (140).

Z cyklu „Vade-mecum”: Ogólniki (141); [Klaskaniem mając obrzękle prawice] (142-144); Przeszłość (145); Liryka i druk (146-147); Czynniki (148); Pielgrzym (149); Larwa (150-151); Litość (152); Sfinks (153); Narcyz (154); Stolica (155-156); Specjalności (157); Sieroctwo (158-159); Czemu nie w chórze? (160); Mistycyzm (161); Fatum (162); „Ruszał z Bogiem” (163-164); Ironia (165-166); Purytaniem (z listu do M.S.) (167-168); Cnót-oblicze (169-17); [Wtedy Ty Matko...] (171-172); Bliscy (173-175); Moralności (176-177); Zagadka (178); Czulość (179); Język-ojczysty (180); Bogowie i człowiek (181); Laur dojrzały (182); Bohater (183-184); Wielkie-słowa (185-186); Kolebka pieśni (do współczesnych ludowych pieśniarzy) (187-188); Czemu (189-190); Do zesłej (na grobowym głazie) (191); Omyłka (192); Cacka (193-194); Nerwy (195-196); Ostatni despotyzm (197); Fortepian Szopena (198-202); Na zgon śp. Józefa Z[aleskiego], Oficera Wielkiej Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (203-204); Krzyż i dziecko (205).

Do współczesnych. Oda (206); Idącej kupić talerz pani M. (207); W pracowni Gujskiego (208-209); Zdawa się mnie niekiedy... (210); Mój łaskawy Panie! (211-212); Jeszcze Francja nie zginęła (213); Do Marcelego Gujskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (214); Testament Marka Botzarisa według nowo-greckiej ludowej pieśni (215-216); Szczęśliwy (217); Lapidaria (fragment) (218); Z Buonarrotiego (219); Ciemność (220); Do Bronisława Z[aleskiego] (221-224); [Nie myśl; nie pisz...] (225); [Do orła] (226); Piękno-czasu (227); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (228-230); Rozebrana (Ballada) (231-232); Mój psalm (233); Słowianin (234).

3. Poezje II. Wybrał i wstępem opatrzył Mieczysław Jastrun. Teksty i chronologię ustalili Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1956, 132 ss. Wydanie pierwsze (seria Biblioteka Poetów).

Zawiera:

Poematy i fragmenty: Wesele. Powieść (7-12); Pompeja (13-19); Niewola [Epilog] (20-21); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (22-38); Ziemia [fragm.] (39-42); Epimenides. Przypowieść (43-52); [Wędrowny sztukmistrz] (53-58); Fulminant. 1863 (59-66)
Z fantazji „Za kulisami”: W pamiętniku (67-70); Dedykacja (70-72); [A czy też ona wie] (72-73); [Na posadzkę zapustnej sceny] (73-74); [Nie chcę już smutków...] (74-75); [Daj mi wstążkę błękitną...] (75); [Pieśń Tyrteja] (75-76).

Rzecz o wolności słowa [fragm.] (77-86); Assunta; czyli spojrzenie. (Poema) (87-114); „A Dorio ad Phrygium” [fragm.] (115-126); Kleopatra i Cezar [fragm.] (127-128).

Wydania w książkach

4. Miscellanea z okresu romantyzmu. Pod redakcją Stanisława Pigonia. Wrocław: Ossolineum 1956.

Zawiera utwory (pierwodruki): Sztuka w obliczu dziejów jako Syntetyki księga pierwsza (140-162); listy Norwida do Eleonory Czapskiej (163-169); Recit d'un peintre d'histoire ((170-172); Epizod (173).

1957

Wydania osobne

1. Pisma polityczne i filozoficzne. Zebr. i ułożył Zenon Przesmycki (Miriam). Wydał i przedmową poprzedził Zbigniew Zaniewicki. Rewizja tekstu Kazimierz Sowiński]. Londyn : Oficyna Poetów i Malarzy 1957, 256 s.

Zawiera teksty: Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty (1-6); Zarysy z Rzymu (7-14); Listy o emigracji (15-33); [Rasa, naród, ludzkość i życie] Odpowiedź na zarzuty przeciwko „Listom o emigracji” (34-47); „Nie ma mienia bez sumienia”... Memoriał o młodej emigracji (48-59); Z pamiętnika (60-64); Słowo zgody (List z emigracji) (65-69); [Zmartwychwstanie narodu] (70-83); [Ilość i jakość] (84-87); [Żeby zapytał kto Jana III] (88); [Jeśli będę cesarzem Francuzów] (89); [O pojęciu koła] (90-91); O modlitwie. Listo do pani Konstancji Górskiej (92-96); [O stolikach wirujących (97-103); [Uwagi dla nowej redakcji] (104-106); O idei reprezentacji (107-112); Do M... - wtóry list: O Tszinie i czynie (113-115); Poznańskie 1846-1848 (116-118); Nota z dziewięciu punktów [posłana w lutym roku 1863 L. Mierosławskiemu] (119-124); Wszystko, co w tamtej nocy było [Do gen. L. Mierosławskiego] (125-126); Co do zapytania o opinię [nota posłana gen. L. Mierosławskiemu] (127-131); [O konieczności organu umysłowego i poruszenia się Inteligencji (nota do J.B. Zaleskiego) (132-134); [Kopia noty z 9 punktów, zakomunikowana przy liście 344 Karolowi Ruprechtowi] (135-138); Memoriał [o prasie] (139-153); Nota z 9ciu paragrafów [Do gen. Hr. Władysława Zamoyskiego] (154-159); Dziewięć zaspokojonych pytań appendix (do Noty z 9ciu paragrafów) (160-165); Do Spartakusa (O pracy) (166-169); Skandal w Montmorency (170); Nekrologi (171-173); La philosophie de la

guerre (174-185); Przyczynek do „Rzeczy o wolności słowa” (186-191); [Filozofia historii polskiej – urywek wstępu] (192-198); [Znicestwienie narodu] (199-209); Sfinks (210-215); W rocznicę Powstania Styczniowego [Mowa wygłoszona 22 stycznia 1875 r. w Czytelni Polskiej w Paryżu] (216-226); Piast i jego rewolucja (227-229); [Upublicznienie wdzięczności] (230-232); Jubileatyzm (233-234); [Z listów do Fr. Duchyńskiego] 1. System-podział; 2. Szujski (235-236); Fabulizm Darwina (237-239); Emancypacja kobiet (240-243); Żydy i mehesy (244-249).

Druki w czasopismach

2. **Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. R. I. Wrocław 1957** (A la ksiądz Praniewicz [prwdr]).

1958

Przedruki w książkach

1. **Od Kochanowskiego do Staffa. Antologia liryki polskiej. Wydanie trzecie. Ułożył Waclaw Borowy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1958, 428 s.**

Zawiera: Pióro (164-165); Moja piosnka [I] (165-166); Amen. Legenda (166-167); Psalm wigilii (167-169); W Weronie (169); Aerumnarum plenus (169-170); Modlitwa (170-171); Bema pamięci żałobny-rapsod (171-172); Moja piosnka [II] (172-173); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (173-174); [Piosenka z „Cywilizacji”] (174-175); Święty-pokój (175); Na zgon śp. Józefa Z. (175-176); Fortepian Szopena (176-180); Ogólniki (180); Ironia (180-181); Pielgrzym (181); Litość (181); Sieroctwo (182); Socjalizm (182-183); Nerwy (183-184); Bohater (184-185); Laur dojrzały (185); Czemu? (186-187); Czulość (187); Do zeszłej (187); Śmierć (187-188); Wielkie słowa (188-189); Dedykacja [z fantazji „Za kulisami”] (189-191); Lapidaria (191-192).

Druki w czasopismach

2. „Nowa Kultura” 1958 nr 43 (Waga [prwdr]; Naturalizm. (Spółczesny ekstrem [prwdr] publ. I. Piotrowska).
3. „Nowe Książki” 1958 nr 14 (A la ksiądz Praniewicz [jako wiersz Norwida] – prwdr publ. J.W. Gomulicki)

1959

Wydania osobne

1. **Pamiętnik artysty. Wybrał i wstępem poprzedził Mieczysław Jastrun. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1959, 320 s.**

M. Jastrun, Wstęp (5-40).

Zawiera:

Z listów: [86 listów CN do różnych adresatów] (41-112)

Wiersze: Pióro (115); Moja piosnka [I] (116-117); Amen. Legenda (118-119); Z listu (do Włodzimierza Łubieńskiego) (120-121); W Weronie (122); Epos-nasza. 1848 (123-126); Czasy (127); Pieśń od ziemi naszej (128-129); Do władcy Rzymu (130-131); Bema pamięci żałobny-rapsod (132-133); Siła ich (fraszka) (134); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (135-136); Trzy strofki (137); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (138); Larwa (139); [Coś ty Atenom zrobił Sokratesie] (140-141); Do Nikodema Biernackiego (142); Spartakus (143); Sława (fragment) (144-145); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (146-147); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (148-149); Do obywatela Johna Brown (150); Do Emira Abdel-Kadera w Damaszku (151-152); Wczora-i-ja (153); Beatrix (154-56); Moja ojczyzna (157); Żydowie polscy. 1861 (158-159); Tymczasem (160); Wielkość (161-162); Polka (163-165); Do panny Józefy z Korczewa (166-167); Syberie (168); Czynniki (169); Do wroga (Pieśń) (170); Święty-pokój (171); Memento (172-173); Przeszłość (174); Litość (175); Stolica (176-177); Czemu nie w chórze? (178); Mistycyzm (179); Fatum (180); Ironia (181); Czulość (182); Język-ojczysty (183); Bogowie i człowiek (184); Laur dojrzały (185); Wielkie-słowa (186-187); Do zeszej (na grobowym głazie) (188); Cacka (189-190); Nerwy (191); Fortepian Szopena (192-195); Na zgon śp. Józefa Z. (196); Krzyż i dziecko (197); Z fantazji Za kulisami: W pamiętniku (198-201); [Daj mi wstążkę błękitną...] (201); [Na posadzkę zapustnej sceny] (202); Dedykacja (202-204); [Pieśń Tyrteja] (204-205); // Idącej

kupić talerz pani M. (206); Lapidaria (fragment) (207); Ciemność (208); Do Bronisława Z. (209-211); Rozebrana (Ballada) (212-213); Słowianin (214); Mój psalm (215).

Fragmety poematów: Promethidion (fragmenty) (219-226); Wędrowny sztukmistrz (227-231); Rzecz o wolności słowa (fragmenty) (232-237); Assunta (fragment) (238-243); „A Dorio ad Phrygium” (fragment) (244-253); z tragedii „Kleopatra” (fragment) (255-261).

Utwory prozą: Menego (wyjątek z pamiętnika) (265-269); Czarne kwiaty (270-280); Białe kwiaty (fragment) (281-284); Ad leones! (285-295); Stygmat (fragment) (296-300); O Juliuszu Słowackim (fragmenty) (301-308); Milczenie (fragment) (309-313).

1960

Wydania osobne

1. Cypriana Norwida myśli o sztuce i literaturze. Wyboru dokonał, wstępem i objaśnieniami opatrzył Mieczysław Jastrun. Warszawa: Czytelnik 1960, s. 256.

M. Jastrun, Wstęp

Zawiera: Pióro; List z Krakowa (fragm.); Adam Krafft; O rzeźbiarzach florenckich (dziś żyjących) (fragm.); Krytycy i artyści (fragm.); Nekrolog [Chopina]; Ruiny; Menego (wyjątek z pamiętnika); Promethidion (fragm.); Wita Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem (fragm.); [Coś ty Atenom zrobił Sokratesie...]; [Wędrowny sztukmistrz]; Czarne kwiaty (fragm.); Białe kwiaty (fragm.); Odpowiedź; Do Nikodema Biernackiego; Sława (fragm.); [Kłaskaniem mając obrzękle prawice]; O sztuce (dla Polaków) (fragm.); [W pracowni rzeźbiarza] – fragm. Quidama; Do Walentego Pomiana Z.; Rozmowa umarłych. Byron; Rafael-Sanzio; Malarz z konieczności; Polka; Bransoletka (fragm.); O Juliuszu Słowackim (fragm.); Epilog. Plato i Archita; Do czytelnika (przedmowa do VM); Ogólniki; Liryka i druk; Ironia; Język-ojczysty; Bogowie i człowiek; Laur dojrzały; Wielkie-słowa; Kolebka pieśni (do współczesnych ludowych pieśniarzy); Cacka; Fortepian Szopena; z fantazji Za kulisami: W pamiętniku; [Pieśń Tyrteja] inc. Czemuż...; Dedykacja; Do współczesnych (oda); W pracowni Gujskiego; Rzecz o wolności słowa (fragm.); Mój łaskawy panie!; „A Dorio ad Phrygium” (fragm.); wstęp do Pierścienia wielkiej damy (fragm.); [Zniknąć we wykonaniu dzieła...] – urywek z Kleopatry; z Boga-rodzicy”; Dwie aureole (fragm.) [O Wiktorze Hugo]; Lapidaria (fragm.); Ciemność; Do Bronisława Z[aleskiego]; Milczenie (fragm.); Stygmat (fragm.).

2. Wędrowny Teatrzyk Norwida. Tekst: Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa 1960. Wydawnictwo Artystyczne i Filmowe dla „Pamiętnka Teatralnego”, 8°, knl. 2. Rys. 2. Nakład

600 egz. Na okładce autoportret Norwida (ok. 1880); na s. 3 reprodukcje wczesnego rysunku Norwida: Wędrowny teatrzyk (1839).

Druki w czasopismach

3. „**Nowe Książki**” 1960 nr 4 (Do Józefa Komierowskiego [prwdr] – publ. J.W. Gomulicki).
4. „**Twórczość**” 1960 nr 4 (Pani Bronisławie Zbyszewskiej. Dedykacja [prwdr] – publ. J. Rudnicka)

1961

Wydania osobne

1. **Cyprian Norwid. Warszawa: Czytelnik 1961, 144 s. (Poeci Polscy) Druk miniaturowy.**
Zawiera: Pióro, Pożegnanie, Moja piosnka [I], Scherzo, Italiam! Italiam!, Aerumnarum plenus, W albumie, Fraszka (!), Siła ich (Fraszka), Trzy strofki, Moja piosnka [III], Do Teofila Lenartowicz [tu: inc. Ty mnie do pieśni pokornej...], Coś ty Atenom zrobił..., Próby jako wstęp do Zarysów obyczajowych pięciu, Spartakus, Sława (fragment), Dedykacja dla Niny Łuszczewskiej (ost.strofa Klaskaniem...), Na zgon śp. Jana Gajewskiego, Do obywatela Johna Brown, Wczora-i-ja, Beatrix, Moja ojczyzna, Tymczasem, Wielkość, Polka, Post scriptum, Święty-pokój, Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy, Ogólniki, W Weronie, Liryka i druk, Ciemność, Czynnownicy, Pielgrzym, Larwa, Litość, Stolica, Sieroctwo, Czemu nie w chórze?, Fatum, Ironia, Język-ojczysty, Bogowie i człowiek, Laur dojrzały, Wielkie-słowa, Czemu, Nerwy, Fortepian Szopena, Na zgon śp. Józefa Zaleskiego, W pamiętniku, Dedykacja, Na posadzkę zapustnej sceny..., Daj mi wstążkę błękitną, Krzyż i dziecko, Idącej kupić talerz pani M., My tak już przed się patrzymy..., Ołówkiem na książeczce o Tunce, Impossibilissime!, Słuchacz, Szczęśliwy („Do uczyty gdy z gwarem...”), Lapidaria (fragment), Rozebrana (ballada), Do Bronisława Z.

Przedruki w książkach

2. **Nowe studia o Norwidzie. Red. J.W. Gomulicki, J.Z. Jakubowski. Warszawa 1961 291 s.**

Zawiera reprodukcje prac plastycznych: Młoda matka z dzieckiem na ręku, przed. S. 41; Na oceanie, po s. 88; Sapho, po s. 144; Człowiek i diabeł, przed s. 145; Schody w Rzymie, przed s. 161; Ballada, przed s. 177; Nemezis, po s. 208; Z książką spać do ogrodu, po s. 224; Muza XIX wieku, przed s. 225; Głowa starca II, okładka; Solo (obwoluta).

1962

Wydania osobne

1. **Vade-mecum. Wydał z autografu, uzupełnił i wstępem poprzedził Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1962, 244 s. (Biblioteka Poetów).**

J.W. Gomulicki, Uwagi o „Vade-mecum” Norwida (5-32)

Utwory: Do czytelnika (35-37); Za wstęp: Ogólniki (41); Za wstęp (Ogólniki) [Nowa redakcja] (42); I. [Klaskaniem mając...] (43-45); II. Przeszłość (46); III. Socjalizm (47); IV. Posąg i obuwie (48); V. Harmonia (49); VI. W Weronie (50); VII. Addio! (51); VII. Addio! [Próba nowej redakcji] (52); VIII. Liryka i druk (53-54); VIII. Liryka i druk [Próba nowej redakcji] (55); IX. Ciemność (56); IX. Ciemność [Ostatnia redakcja] (57); X. Czynniki (58); XI. Pielgrzym (59); XII. Szczęście (60); XIII. Larwa (61-62); XIV. Litość (63); XV. Sfinks (64); XVI. Narcyz (65); XVI. Narcyz [Nowa redakcja] (66); XVII. Wieś (67-68); XVII. Wieś [Ostatnia redakcja] (69-70); XVIII. Naturalia (71); XIX. Stolica (72-73); XX. Specjalności (74); XXIV. Sieroctwo (75-76); XXIV. Sieroctwo [Próba nowej redakcji] (77-78); XXV. Wakacje (79); XXVI. Czemu nie w chórze? (80); XXVII. Mistycyzm (81); XXVIII. Saturnalia (82); XXVIII. Echa-czasu [Ostatnia redakcja] (83); XXIX. Obojętność (84); XXX. Fatum (85); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (86-87); XXXII. Wierny portret (88); XXXIV. Vanitas (89); XXXV. Ironia (90-91); XXXVI. Powieść (92-93); XXXVI. Powieść [Próba nowej redakcji] (94-95); XXXVII. Syberie (96); XXXVIII. Zawody (97-98); XXXIX. Centaury (99); XL. Cenzor-krytyk (100); XLI. Królestwo (101-102); XLII. Idee i prawda (103-104); XLIII. Purytanizm (Z listu do M. S.) (105-106); XLIV. Coś (107-108); XLV. Cnót-oblicze (109-110); XLIX. [Wtedy Ty; Matko! Przez zrządzenie Boże...] (111-112); L. Bliscy (113-115); LI. Moralności (116-117); LII. Tajemnica (118); LIII. Zagadka (119); LIV. Jak... [Ostatnia redakcja] (120); LV. Kółko [Ostatnia redakcja] (121); LVI. Czułość (122); LVII. Niebo i ziemia (123); LIX. [z adnotacją: „tytułu i całego prawie utworu brak; dochowały się tylko dwa ostatnie wiersze” [incipit: Nowy się wiek po ścianach rozplomienił światem...] (124); LX. Język ojczysty (125); LXI. Bogowie i człowiek [Ostatnia redakcja]

(126); LXII. Zapał [ostatnia redakcja] (127); LXIII. Prac-czoło (128-129); LXIII. Co począć? [Ostatnia redakcja] (130-131); LXVIII adnotacja: [brak tytułu i całego początku; dochoowało się tylko 6 ostatnich wierszy”] incipit: Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole... (132); LLXIX. Początek broszury politycznej... (133-134); LXX. Laur dojrzały (135); LXXI. Czas i prawda (136-138); LXXII. Szlachcic (139); LXXIII. Grzeczność (140); LXIV. Bohater (141-143); LXXV. Ideał i reformy (144); LXXVII [incipit: „Lapońscy; wzięli księdza w swe obroty... (145); LXXVIII. Styl nijaki (146); LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (147); LXXX. Wielkie słowa (148-149); LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (150-151); LXXXII. Śmierć (152); LXXXIII. Szczęśliwy [Ostatnia redakcja] [z przypisem: „W VM pod tytułem „Sens-świata” (153); LXXXIV. Czemu? [Ostatnia redakcja] (154-155); LXXXV. Do zesłej (na grobowym głazie) (156); LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (157); LXXXVII. Omyłka (158); LXXXVIII. Dziennik i epos (159); LXXXIX. Gadki (160); XC. Dwa guziki (z tyłu) (161-162); XCI. Spowiedź (163); XCII. Cacka (164-165); XCIII. Źródło (166-167); XCIV. Historyk (168); XCV. Nerwy (169-170); XCVI. Ostatni despotyzm (171-172); XCVII. Finis (173); XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (174-175); XCIX. Fortepian Szopena (176-180); C. Na zgon śp. Józefa Z[aleskiego]; oficera Wielkiej Armii; rannego pod Paryżem; jednego z naczelników Powstania w Polsce (181-182); Epilog (183); Do Walentego Pomiana Z zwierając Mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Biblioteki Pisarzy Polskich (185-194); DODATEK: Spartakus (197-198); Tęcza (199-202); Beatrix (203-205); Tymczasem (206); Bajka (207); Marionetki (208-209); Do L.K. (210-212); Memento (213-214); Vanitas vanitatis (215-217); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (218); Dziennik-warszawski (219-220); Co słycać? [Redakcja wcześniejsza] (221-222); Dziecię i krzyż (223).

Nota edytorska (224-228).

2. **Do Najświętszej Panny Marii Litania. Dunstable, London: Waterlow and Sons 1962, 46 s.**

Józef Jarzębowski, Maryjna poezja Cypriana Norwida (3-27).

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marji Litanja [sic] (28-46).

Przedruki w książkach

3. **Norwid żywy. Książka zbiorowa wydana staraniem Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie. Londyn 1962 s. 318.**

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Maria Kalergis, po s. 32; Autoportret, po s. 32; Autoportret, po s. 32; Inicjał D, s. 73; Inicjał A, s. 75; Bawiące się dzieci, po s. 232; Wędrowny teatrzyk, po s. 232; Chrystus i Barabasz, po s. 248; Medalion Zygmunta Krasieńskiego, po s. 248.

1963

Wydania osobne

1. **Trylogia włoska. Wydał z autografu i wstępem poprzedził Juliusz W. Gomulicki. Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy 1963, 124 s.**

J.W. Gomulicki,[wstęp] O „Trylogii włoskiej” Norwida (5-25).

Zawiera: Stygmat. Nowela (27-69); „Ad leones!” (71-90); Tajemnica lorda Singelworth (91-117).

2. **Do Pani na Korczewie: wiersze, listy, małe utwory prozą. Wydał z autografu, opracował i wstępem poprzedził Juliusz W. Gomulicki. Posł. Stefania Skwarczyńska. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax 1963, 219 s.**

[wstęp] J.W. Gomulicki, Norwid i Pani na Korczewie (5-32).

Zawiera: Do Pani na Korczewie [z podobizną autografu] (35-37); Do Józefy Koszutskiej [Do panny Józefy z Korczewą] (39-40); Do L.K. (42-43); Objasnienia żądane (45-48); Krzyż i dziecko (105-106); Archeologia (115-117).

Zawiera także listy Norwida.

Druki w czasopismach

3. **„Współczesność” 1963 nr 1 (L'Inconnu aux inconnus [prwdr – opubl. J.W. Gomulicki]).**

1964

Wydania osobne

1. Cyprian Norwid. Wyd. 2. Warszawa: Czytelnik 1964, 144 s. (Poeci Polscy) Druk miniaturowy.

Zawiera: Pióro, Pożegnanie, Moja piosnka [I], Scherzo, Italiam! Italiam!, Aerumnarum plenus, W albumie, Fraszka (!), Siła ich (Fraszka), Trzy strofki, Moja piosnka [II], Do Teofila Lenartowicz [tu: inc. Ty mnie do pieśni pokornej...], Coś ty Atenom zrobił..., Próby jako wstęp do Zarysów obyczajowych pięciu, Spartakus, Sława (fragment), Dedykacja dla Niny Łuszczewskiej (ost.strofa Klaskaniem...), Na zgon śp. Jana Gajewskiego, Do obywatela Johna Brown, Wczora – i – ja, Beatrix, Moja ojczyzna, Tymczasem, Wielkość, Polka, Post scriptum, Święty-pokój, Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy, Ogólniki, W Weronie, Liryka i druk, Ciemność, Czynownicy, Pielgrzym, Larwa, Litość, Stolica, Sieroctwo, Czemu nie w chórze?, Fatum, Ironia, Język-ojczysty, Bogowie i człowiek, Laur dojrzały, Wielkie-słowa, Czemu, Nerwy, Fortepian Szopena, Na zgon śp. Józefa Zaleskiego, W pamiętniku, Dedykacja, Na posadzkę zapustnej sceny..., Daj mi wstążkę błękitną, Krzyż i dziecko, Idącej kupić talerz pani M., My tak już przed się patrzymy..., Ołówkiem na książeczce o Tunce, Impossibilissime!, Słuchacz, Szczęśliwy („Do uczyty gdy z gwarem...), Lapidaria (fragment), Rozebrana (ballada), Do Bronisława Z.

2. Legendy. Wydał z pierwodruków i autografu oraz wstępem poprzedził J.W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1964, 128 ss. (seria: Biblioteka „Jednoróżca”).

J.W. Gomulicki: O „legendach” Norwida (5-38), Nota edytorska (121-123).

Zawiera: Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (39-54), Garstka piasku (55-67), Cywilizacja. (Legenda) (69-96), Ostatnia z bajek (97-120).

1965

Wydania osobne

1. Białe kwiaty. Wydał z pierwodruków i autografu oraz wstępem poprzedził J. W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1965, 168 ss. (Biblioteka „Jednoróżca”).

J.W. Gomulicki: Patos i milczenie (5-53);

Zawiera: Menego (Wyjątek z pamiętnika) (54-62); Czarne kwiaty (63-85); Białe kwiaty (87-109); Milczenie [z podobizną ostatniej stronicy autografu] (111-159).

Nota edytorska (160-164).

Zawiera rysunki Norwida: Autoportret. 1847, Fryderyk Chopin. 1850 (zaginiony), Głowa Adama Mickiewicza. 1850 (zag.), Autoportret. 1849, Rybak neapolitański. 1850 (zag.), U Chopina na Square d'Orléans. 1850 (zag.), Głowa Zygmunta Krasieńskiego. 1848, Na łodzi. 1846, A. Mickiewicz na Forum Romanum. 1849, Z Calderona. 1858 (zag.), Hamlet. 1850 (zag.), Książę Adam Czartoryski (zag.), Głowa Chrystusa. 1850 (zag.), Diogenes. 1859, Pompei. 1855 (zag.), Sfinks. 1850 (zag.), Starzec. 1846, Rzymianin. 1846, Głowa w wieńcu laurowym. 1850 (zag.), Via Appia w Rzymie. 1850 (zag.).

Przedruki w książkach

2. **Liryka polska. Interpretacje. Redakcja Jan Prokop, Janusz Sławiński. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1965.**

Zawiera teksty interpretowanych wierszy Norwida: Trzy strofki (183); Laur dojrzały (190); Spartakus (196-197).

1966

Wydania osobne

1. **Cyprian Norwid. Wyd. 3. Warszawa: Czytelnik 1966, 144 s. (Poeci Polscy) Druk miniaturowy.**

[Tekst wg wydania: C. Norwid, Dzieła zebrane, oprac. J.W. Gomułicki, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1966]

Zawiera: Pióro, Moja piosnka [I], Italiam! Italiam!, Scherzo [I], Aerumnarum plenus, W albumie, Fraszka (!), Siła ich (Fraszka), Bema pamięci żałobny-rapsod, Moja piosnka [II], Trzy strofki, Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj, Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie, Spartakus, Sława, Na zgon śp. Jana Gajewskiego, Do obywatela Johna Brown, Próby jako wstęp do Zarysów obyczajowych pięciu, Beatrix, Wczora – i – ja, Po balu, Daj mi wstążkę błękitną..., Tymczasem, Moja ojczyzna, Wielkość, W pamiętniku, Polka, Post scriptum, Święty-pokój, Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy.

Z Vade-mecum: Za wstęp (Ogólniki) [próba nowej redakcji], Klaskaniem mając obrzękłe prawice, W Weronie, Liryka i druk, Ciemność, Czynnownicy, Pielgrzym, Larwa, Litość, Stolica, Sieroctwo, Fatum, Ironia, Język-ojczysty, Bogowie i człowiek, Laur dojrzały, Wielkie-słowa, Czemu, Nerwy, Fortepian Szopena, Na zgon śp. Józefa Z., Dedykacja, Krzyż i dziecko, Idącej kupić talerz pani M., Słuchacz, Lapidaria. Rzeźbiarz, Piękno-czasu, Mój psalm, Słowianin.

2. Dzieła zebrane. Tom pierwszy: Wiersze. Opracował J.W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1966, 999 ss.

[Wydanie krytyczne. Zawiera: Źródła wydania (817-887), Zasady wydania (888-934), Źródła „Wierszy” Norwida (935-936), Indeksy: imion własnych do tekstu „Wierszy” Norwida (937-944), indeksy do tekstów towarzyszących: I. Indeks osobowy (945-960), II. Indeks dzieł literackich Norwida (960-969), III. Indeks dzieł plastycznych Norwida (969).

J.W. Gomulicki: Przedmowa (V-XCV); Mała kronika życia i twórczości Cypriana Norwida (1-128); Bibliografia (129-142).

Zawiera:

- I. 1840-1842: Samotność. Sonet (147); Mój ostatni sonet (148), Sieroty (149-152), Noc (153-154), Wspomnienie wioski (155-158), Skowronek (159-160), Dumanie [I] (161-162), Marzenie (Fantazja) (163-168), Do piszących (169-170), Wieczór w pustkach (Fantazja) (171-176), Pismo (177-179), [Nie bronię Kraszewskiego...] (180), Wspomnienie (181-182), Dumanie [II] (183-184), Do wieśniaczki (185-186), Odpowiedź [I] [Kajetanowi Koźmianowi] (187), Burza [I] (Fragment) (188), Pióro (189), Pożegnanie (190-193).
- II. 1842-1847: Adam Krafft (197-198), [Tu Kolumbowe miałem stanowisko] (199); To rzecz ludzka!... (200-203), Moja piosnka [I] (204-205), Pamiątka (206), [Do mego brata Ludwika] (207-211), W pamiętniku L.A. Improwizacja (212-213), [Maryjo, Pani Aniołów!...] (214-215), Italiam! Italiam! (216-217), Monolog (218), [To nie jest żadne dobre tłumaczenie] [Do Włodzimierza Łubieńskiego] (219), [W albumie Zofii Skrzyneckiej] (220)
- III. 1847-1851: Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (223-224), Amen (Legenda) (225-226), Psalm wigilii (227-228), Scherzo [I] (229-230); Wigilia (Legenda dla przyjaciół) (231-233) Jeszcze słowo (Czyniącym pokój przypisane) (234-236), [Od narodu do plemienia] (237); [Od Anioła do Szatana] (238), Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (239-241), Marmur-biały (242); Nad grobem Julii Capulleti w Weronie (243); List (244-245),

Vendôme (246-250), Trylog (251-253), [Mogił starych budowa będzie fundamentem] (254); Czasy (255), Jesień (256), Dwa męczeństwa. Legenda (257-259), Klątwy (260), Pieśń od ziemi naszej (261-262), Znów legenda (263-264); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (265-266), [Od rezultatów mylnego zamętu] (267), Aerumnarum plenus (268-269), Modlitwa (270-271), Scherzo [II] (272-273); Częstochowskie wiersze (274-282), «Confregit in die irae suae...» (Psal.) (Fraszka) (283-284), Fraszka (!) [I] (285), [Co ranek, skoro ustępują cienie] (286); [Do Józefa Komierowskiego] (287); [Bądź wola Twoja...] (288), Do Moskali-Słowian (289), Do księgarza (290), Słowotwór (291-292), Koncept a Ewangelia (293-294), Epos-nasza. 1848 (295-298)

IV. 1851-1854: O historii (Dialog) (301-304), [Co o bigosie piszesz narodowym] [Z listu do Henryka Prendowskiego] (305), Fraszka (!) [II] (306), Fraszka (!) [III] (307-308), Posiedzenie (Fraszka) (309), Siła ich. Fraszka (310), Pewność (Fraszka) (311), Dobra-wola (Fraszka) (312), Miłość (Fraszka) (313), Pascha (Fraszka) (314), Przeszłość i Przyszłość (Fraszka) (315), Zdrowy sąd (Fraszka) (316), Duchów-walka (Fraszka) (317), Do – Henryka... (Fraszka) (318-319), Odpowiedź do Włoch... (Fraszka) (320-321), Bema pamięci żałobny-rapsod (322-323), Kwiryty! (Fraszka) (324), W albumie hr. *** (Fraszka) (!) (325), Do Najświętszej Panny Marii. Litania (326-340), Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau [List do J.B. Zaleskiego] (341-343), Na pokładzie Marii-Stelli (344), L'inconnu aux inconnus (345-346), DO J.K. Na pamiątkę Paryża (347), A Mr J. Komorowski (traduction libre) (348), Legenda (349); Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York (350), [Ale TY, Jeden-dobry i Jedyny] (351), [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] [Do Marii Trębickiej] (352-354), [Przez nowożytne plemiona] (355-356), Moja piosnka [II] (357-358), Trzy strofki (359), Rzeczywistość i marzenia (!) (360-362).

V. 1855-1858: [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] [Do Teofila Lenartowicza] (365), Teofilowi [Lenartowiczowi] (366-368), [Plac się rozchodził...] (369); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (370-371), Duch Adama i skandal (372), Pokój (Wiersz) (373-374), Do Teofila Lenartowicza (375), [Na jakie stać mię, bracie – takieć piszę listy] (376-379), Fiat i vivat (380), Sen (381-382), W albumie (383); «Czy podam się o amnestię?» (384) Do Miecysława [Pawlikowskiego] (385-386), [Czy ten ptak kłał gniazdo, co je kłał] (387), [O tak, wszystko...] (388), Autor-nieznany (389-390), [Jest ci to on...] (391), [W tej powszedniości...] (392), [Smutną zaśpiewam pieśń...] [Do Marii Trębickiej] (393-395), [Do której z tych trzech rzeczy...] (396), Do Tytusa M. (397), [Takie są głębie tam, na oceanie] (398), [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (399), [A Pani cóż ja powiem?...] (399)

[Stanisławie Hornowskiej] (400), [W komnacie, gdzie Stanisław święty zasnął w Bogu] (401), Do Nikodema Biernackiego (402-403), Człowiek (404-408), Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (409-413), Toast. Fantazja (414-416), Spartakus (417-418), Sława (419-422); Deotymie. Odpowiedź (423-424), Na zgon śp. Jana Gajewskiego, politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (425-426), Obyczaje (427-428)

VI. 1858-1865: Do A.Z. – dedykacja [Do Antoniego Zaleskiego] (431); Słówko (432), Pani Bronisławie Zbyszewskiej [Dedykacja] (433), Dedykacja [I] (434); [Syn jeszcze minie... lecz ty wspomnisz, wnuku] (435); [Belizarius...] (436); [Pamiętał wszystkie dawne znajomości] (437); Do obywatela Johna Brown (438-439), John Brown (440-441), Odpowiedź [II] [Teofilowi Lenartowiczowi] (443), [Cóż bo mózg? Rozum co?...] (444-445); Tęcza (446-449), Beatrix (450-452), Malarz z konieczności (453-454), Odpowiedź [III] [Deotymie] (455-456); Wzroki (Przypowieść) (457-458); Do Emira Abd el Kadera w Damaszku (459-460); [Był taki: co dziecięciem zjawił się na świecie] [Do Michaliny Dziekońskiej] (461); Waga (462), Sfinks [I] (463), Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (464-465), Wczora-i-ja (466), Po balu (467); [A – czy też ona wie] (468); [Nie chcę już smutków, nie!...] (469); [Daj mi wstążkę błękitną...] (470); Tymczasem (471); [Żeby to dłutem arcydzieło] (472); Moja ojczyzna (473-474), Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (475), Żydowie polscy. 1861 (476-477), Do władcy Rzymu (478-479), Bezimienni (480), Marionetki (481-482), Wielkość (483-484), Do Pani na Korczewie (485-487), Do panny Józefy z Korczewa (488-489), Do L.K. (490-492), W pamiętniku (493-496); Polka (497-500), Bajka (501); [Co dzień woda w okręt ciecze] (502); Post scriptum (503), Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (504-505), Sariusz. 1862 (506), Do wroga (Pieśń) (507-508), «Butownicy, czyli stronnictwo-wywrotu» (509), Fortepian Szopena (510-514), Święty-pokój (515), Marquis de Boissy (516-517), Plato i Archita (518-519) [Na zgon Józefa Zaleskiego] (520), Memento (521-522), Praca (523-525), Dziennik-Warszawski (526-527), Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (528), Vanitas-vanitatis (529-531); Co słycać? (532)

VII. Vade-mecum:

Do czytelnika (537-539); Za wstęp. (Ogólniki) (543), Za wstęp. (Ogólniki) [Próba nowej redakcji] (544) I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (545-547), II. Przeszłość (548), III. Socjalizm (549), IV. Posąg i obuwie (550), V. Harmonia (551), VI. W Weronie (552), VII. Addio! (553), VIIa Addio! [Próba nowej redakcji] (554); VIII. Liryka i druk (555-556), VIIIa.

Liryka i druk [Próba nowej redakcji] (557); IX. Ciemność (558), IXa. Ciemność [Próba nowej redakcji] (559); X. Czynniki (560), XI. Pielgrzym (561), XII. Szczęście (562), XIII. Larwa (563-564), XIV. Litość (565), XV. Sfinks [II] (566), XVI. Narcyz (567), XVIa. Narcyz [Próba nowej redakcji] (568); XVII. Wieś (569-570), XVIII. Naturalia (571), XIX. Stolica (572-573), XX. Specjalności (574), XXIV. Sieroctwo (575), XXIVa. Sieroctwo [Próba nowej redakcji] (576); XXV. Wakacje (577), XXVI. Czemu nie w chórze? (578), XXVII. Mistycyzm (579), XXVIII. Saturnalia (580), XXVIIIa. Saturnalia [Próba nowej redakcji] (581); XXIX. Obojętność (582), XXX. Fatum (583), XXXI. «Ruszaj z Bogiem» (584-585), XXXII. Wierny-portret (586), XXXIV. Vanitas (587), XXXV. Ironia (588), XXXVI. Powieść (589-590), XXXVIa. Powieść [Próba nowej redakcji] (591-592); XXXVII. Syberie (593), XXXVIII. Zawody (594-595), XXXIX. Centaury (596), XL. Cenzor-krytyk (597), XLI. Królestwo (598-599), XLII. Idee i prawda (600-601), XLIII. Purytanizm (Z listu do M.S.) (602-603), XLIV. Coś (604-605), XLV. Cnót-oblicze (606-607), XLIX. [Wtedy Ty , Matko! Przez zrządzenie Boże...], (608-609), L. Bliscy (610-612), LI. Moralności (613-614), LII. Tajemnica (615), LIII. Zagadka (616), LIV. Jak... (617), LV. Kółko (618), LVI. Czułość (619), LVII. Niebo i ziemia (620), LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplómił światem...] (621), LX. Język-ojczysty (622), LXI. Bogowie i człowiek (623), LXII. Zapał (624), LXIII. Prac-czoło (625-626), LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (627), LXIX. Początek broszury politycznej... (628-629), LXX. Laur dojrzały (630), LXXI. Czas i prawda (631-632), LXXII. Szlachcic (633), LXXIII. Grzeczność (634), LXXIV. Bohater (635-637), Ideał i reformy (638), LXXVII. [Lapońscy wzięli księdza w swe obroty...] (639), LXXVIII. Styl nijaki (640), LXXIX. Różność-zdań (Pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (641), LXXX. Wielkie słowa (642-643), LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (644-645), LXXXII. Śmierć (646), LXXXIII. Sens-świata (647), LXXXIV. Czemu (648-649), LXXXV. Do zesłej... (Na grobowym głazie) (650), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (651), LXXXVII. Omyłka (652), LXXXVIII. Dziennik i epos (653), LXXXIX. Gadki (654), XC. Dwa guziki (z tyłu) (655-656), XCI. Spowiedź (657), XCII. Cacka (658-659), XCIII. Źródło (660-661), XCIV. Historyk (662), XCV. Nerwy (663-664), XCVI. Ostatni-despotyzm (665), XCVII. Finis (666), XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (667-668), XCIX. Fortepian Szopena (669-673), C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (674-675), Epilog (677), Do Walentego Pomiana

Z., zwierając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibl[ioteki] P[isarzy] P[olskich] (679-686).

- VIII. 1866-1869: Krzyż i dziecko (689), Organ publiczny. Dziennikarstwo kwitnące vivat (690), [A la ksiądz Praniewicz] (691), Epitaphe (692), Improwizacja na ekspozycji (693), Encyklika-Obleżonego (Oda) [Do Piusa IX] (694-695), Do społecznych (Oda) (696), Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (697), Na ostatnie cztery wiersze odpowiedź [Do Teofila Lenartowicza] (698), Do publicystów Moskwy (699-700), Małe dzieci (701-702), [Co? jej powiedzieć...] (703), Tragedia zakonnicy (704), Słowo i słowo (705-707), Idącej kupić talerz pani M. [Maleszewskiej] (708), W pracowni Guyskiego (709-710), [Toast] [II] [Na cześć Ludwika Nabelaka] (711), [Il pensieroso] (712), [Zdawa się mnie niekiedy] (713), [Ja wielbię Katula] (714), Mój łaskawy panie! (715-716)
- IX. 1870-1876: [Jeszcze Francja nie zginęła!] (719), Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (720), [Do Marii Czaplckiej] (721), Sonet do marcela Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (722), Do Wielmożnej pani I. [Felicji Iwanowskiej] (723), [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (724), W Łazienkach (725), [Śród dzbanów ziemi...] (726), Spółcześni (Odpowiedź) [Bronisławowi Zaleskiemu] (727-729), Co robić? (730), [Jak w patetycznej często melodramie] (731), Impossibilissime! (732), «Ołówkiem» na książeczkę o Tunce (733), [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (734), [Futurał-na-kapelusz...] (735), Słuchacz. Do P. Ol. Wagner. 1876 (736), Lapidaria (737-738), Echa-czasu (739), Rymy dorywcze: I. Dedykacja (740-741), II. Ciemność [Ostatnia redakcja] (742), [Czemuż bo pieśni ma być tak niepewna] (743-744).
- X. 1877-1883: Na zgon Poezji (Elegia) (747), Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (749-750), Na smętne wieści z Watykanu (751-752), [Nie dopisuję!...] [Do Mieczysława Geniusza] (753), Skała-Bolmirowej. Poemat słowiański – zdawałoby się, iż ze wtórej połowy VII stulecia – nowo odkryty (754-755), [Małżeńska recepta] (756), Do Bronisława Z. [Zaleskiego] (757-759), Bronisławowi Z. z piórem [Zaleskiemu] (760), [O ty, jakkolwiek sława laurem darzy] [Do J.I. Kraszewskiego] (761), [Co lat pięćdziesiąt] [Do J.I. Kraszewskiego] (762), Przepis na powieść warszawską (763), [Nie myśl, nie pisz...] (764), La Religion de Mr Le Sénateur Comte Victor Hugo (765), Piękno-czasu (766), [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (767), [O, jakże drogim jest klejnotem] (768-769), Rozebrana (Ballada) (770-771), Post-scriptum [II] [Do Ludwika Nabelaka] (772), Mój psalm (773), Spowiedź [II] (774), Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (775), [Poważny pielgrzym...] (776), Teza (Na katedrę literatury) (777), Epizod [Do Juliusza Kossaka] (778), [Do orła...] (779).

- XI. Przekłady i parafrazy: Modlitwa Mojżesza. Z hebrajskiego i z Wulgaty przełożona tak, jak ją podaje Dawid w LXXXIX psalmie (783-785), Z Tyrteja [Nie, ludu bohaterów...] (786-787), Z Tyrteja [Lecz własne progi zbiec...] [Fragment] (788), [Z hymnu orfickiego] (789), Z greckiego (790), Z Horacjusza. Ad Pompejum (791-795), Z Horacjusza [Non ebur neque aureum] (794-795), Z Owidiusza [Cultor et Antistes doctorum sancte virorum] [Fragment] (796), Z Owidiusza [Si qua meis fuerint ut erunt, viciosa libellis] [Fragment] (797), Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Świętą ułożony (798), Z Hafiza (799), Z perskiego poety (800), Z Buonarroto (801), Z Tassa [Al. Signor Stanislao rescio nunzio illmo] (802), Z Schillera [Columbus] [Fragment] (803), Z byrona [Farawell! If ever fondest prayer] (804), Z Byrona [To Inez] [Fragment] (805), Pożegnanie. Ostatni rapsod Bérangera (806-807), Testament. Według nowo-greckiej ludowej pieśni (808-809).
- XII. Wiersze przypisywane Norwidowi: [Cóż zaś wam usta zwarło...] (813), Smutno... (814)

3. **Dzieła zebrane. Tom drugi: Wiersze. Dodatek krytyczny. Opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1966, 1088 ss.**

Zawiera: J.W. Gomulicki, Przedmowa (5-10), Bibliografia wierszy Norwida (11-56), Metryki tekstów (57-262), Aneks I: poprawki autorskie w autografach wierszy Norwida (263-272), Aneks II: osobliwości ortograficzne Norwida zatarte w tekście drukowanym (273-275), Komentarz [do tekstów wierszy] (277-1028), Addenda et corrigenda do pierwszego tomu „Dzieł zebranych” (1029-1038), Indeks osobowy (1039-1060), Indeks utworów Norwida (1061-1076).

Przedruki w książkach

4. **Liryka polska. Interpretacje. Redakcja Jan Prokop, Janusz Sławiński. Wyd. 1. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1966.**

Zawiera teksty interpretowanych wierszy Norwida: Trzy strofki (183); Laur dojrzały (190); Spartakus (196-197).

5. **Dwa poematy miłosne. Opracował i wstępem opatrzył Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1966, 124 s.**

J.W. Gomulicki: Rzeczywistość i marzenie (glosy do dwóch poematów Norwida) [wstęp];
 Utwory: Szczęsna. Powieść, Assunta (czyli spojrzenie). Poema;
 Nota edytorska (J.W. Gomulicki).
 Zawiera ilustracje: rys. „Stali na wzgórku oboje...” (obok karty tytułowej), fotografia
 Norwida z lat 50, nast. Strona po karcie tytułowej, podobizna Zofii Węgierskiej – s. 29.

1967

Wydania osobne

1. Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem. Posłowie Jan Trzynadłowski. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1967, 64 s.

Podstawą reprodukcji tekstu był egzemplarz pierwodruku pochodzący ze zbiorów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich PAN, sygn. 51486, egzemplarz nie obcięty, w którym zachowały się oryginalne okładki. Strony 13 i 14 tekstu, zaplamione w późniejszym czasie reprodukowano z egzemplarza Biblioteki Kórnickiej, sygn. 24651.

2. Plato i Archita. Oprac. graf. Jan z Bogumina Kuglin. Wrocław: [s.n.], 1967, 4 s.

1968

Wydania osobne

1. Miniatury dramatyczne. Opracował i wstępem poprzedził J.W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1968, 196 s.

J.W. Gomulicki: O miniaturach dramatycznych Norwida. Glosy – refleksje – propozycje (5-45).

Zawiera: Chwila myśli. Fantazja (47-56); Noc tysięczna druga. Komedia w jednym akcie (57-88); Wanda. Rzecz w obrazach sześciu (89-122); Teatr bez teatru [urywek] (123-128); Słodycz. Tragedia w scenie jednej (129-138); Krytyka. Poema dramatyczne w trzech obrazach (139-147); Auto-da fé. Komedia w jednym akcie i jednej scenie (149-155); Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia (157-186).

J.W. Gomulicki, Nota edytorska (187-195).

2. Pisma wybrane. Wybrał i opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 1: Wiersze. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1968, 604 ss. Wydanie pierwsze. Zawiera wstęp: Zjawisko: Norwid (J.W. Gomulicki) (5-41), Calendarium norwidowskie (43-91), Głosy o poezji Cypriana Norwida (92-126), Nota edytorska (537-541), Przypisy (543-581), Słownik (582-585).

Zawiera:

- I. Samotność. Sonet (131), Noc (132-133), Wspomnienie wioski (134-136), Pożegnanie (137-140), To rzecz ludzka!... (141-144), Moja piosnka [I] (145-146), [Do mego brata Ludwika] (147-151), Italiam! Italiam! (152-153), Scherzo [I] (154-155), Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (156-157), [Od Anioła do Szatana] (158), Marmur-biały (159), Trylog (160-162), Jesień (163), Aerumnarum plenus (164-165), Modlitwa (166-167), Scherzo [II] (168-169), Do księgarza (170), Epos-nasza. 1848 (171-174), Na pokładzie Marii-Stelli (175), Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York (176), [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (177-179), Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (180), Moja piosnka [II] (181-182), Trzy strofki (183), [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (184), «Czy podam się o amnestię?» (185), [Smutną zaśpiewam pieśń...] (186-188), Do Tytusa M. (189), [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (190), [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (191-193), Obyczaje (194-195), Słótko (196), Do Walentego Pomiana Z., zawierając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Biblioteki] Pisarzy Polskich (197-204), Beatrix (205-207), Malarz z konieczności (208-209), Odpowiedź [III] (210-211), [Był taki, co dziecięciem zjawił się na świecie] (212), Tymczasem (213), Po balu (214), [Daj mi wstążkę błękitną...] (215), [Nie chcę już smutków, nie!...] (216), Źródło (217-218), W pamiętniku (219-222), Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (223-224), Nerwy (225-226), Addio! (227), Ciemność (228), Zawody (229-230), Dedykacja (231-233), Do społecznych (Oda) (234), [Toast] [II] (235), Na zgon Poezji (Elegia) (236-237), [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (238), Impossibilissime! (239), Do Bronisława Z. (240-242), Mój psalm (243), Spowiedź [II] (244).
- II. Do piszących (247-248), Pismo (249-251), Odpowiedź [I] (252), Pióro (253), Adam Krafft (254-255), Znów legenda (256-257), Kwiryty! Fraszka (258), Do A.M. (259), Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (260-262), Do J.K. Na pamiątkę Paryża (263), Rzeczywistość i marzenia (!) (264-266), [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (267-268), Duch Adama i skandal (269), Piękno (270), Krytyk ex professo (271), Autor-nieznany (272), [Jest ci to On...] (273), [W komnacie, gdzie Stanisław święty zasnął w Bogu] (274), Do Nikodema

Biernackiego (275-276), Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (277-281), Sława (282-285), Wzroki (Przypowieść) (286-287), Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (288-289), Próby (290-293), Bezimienni (294), Wielkość (295-296, Do L.K. (297-299), Liryka i druk (300-301), Polka (302-305), Post scriptum [I] (306), Czas i prawda (307-308), Cenzor-krytyk (309), Fortepian Szopena (310-313), Plato i Archita (314-315), Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (316), Ogólniki (317), Posąg i obuwie (318), Centaury (319), Język-ojczysty (320), Bogowie i człowiek (321), Laur dojrzały (322), Styl nijaki (323), Wielkie słowa (324-325), Kolebka pieśni (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (326-327), Omyłka (328), Dziennik i epos (329), Cacka (330-331), Historyk (332), W pracowni Guyskiego (333-334), Sonet do Marcellego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (335), W Łazienkach (336), Spółcześni (Odpowiedź) (337-339), Słuchacz. Do P. Ol. Wagner. 1876 (340), Lapidaria (341-342), [Nie myśl, nie pisz...] (343), Piękno-czasu (344).

III. Wspomnienie [W imionniku N.Ł.] (347-348), Dumanie [II] (349-350), Do wieśniaczki (351-352), Nad grobem Julii Capulleti w Weronie (353), Częstochowskie wiersze (354-356), W albumie (357), Fraszka (!) [II] (358), Posiedzenie. Fraszka (359), Miłość. Fraszka (360), Pascha. Fraszka (361), Do Najświętszej Panny Marii. Litania [początek] (362-365), Sen (366-367), [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (368), [W tej powszedniości...] (369), Człowiek (370-373), Toast [I] (364-375), Spartakus (376-377), Na zgon śp. Jana Gajewskiego, politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (378-379), Fatum (380), Tęcza (381-383), Harmonia (384), Pielgrzym (385), „Ruszał z Bogiem” (386-387), Marionetki (388-389), Larwa (390-391), Stolica (392-393), Królestwo (394-395), Idee i prawda (396-397), Do panny Józefy z Korczewa (398-399), Bohater (400-401), Na zgon śp. Józefa Z, oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem jednego z uczestników Powstania w Polsce (402-403), Czynniki (404), Litość (405), Sfinks [II] (406), Specjalności (407), Sieroctwo (408-409), Mistycyzm (410), Obojętność (411), Ironia (412-413), Syberie (414), Purytanizm (z listu do M.S.) (415-416), Bliscy (417-419), Moralności (420-421), Zagadka (422), Czulość (423), Niebo i ziemia (424), Zapał (425), Początek broszury politycznej... (426-427), Śmierć (428), Do zesłej (na grobowym głazie) (429), Ostatni despotyzm (430), Małe dzieci (431-432), Krzyż i dziecko (433), [Co? jej powiedzieć] (434), [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (435), Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (436-437).

- IV. Dumanie [I] (441-442), Wieczór w pustkach (Fantazja) (443-447), Burza [I] Fragment (448-450), Psalm Wigilii (451-452), Wigilia (Legenda dla przyjaciół) (453-455), Vendôme (456-460), Czasy (461), Klątwy (462), Pieśń od ziemi naszej (463-464), Fraszka (!) [I] (465), Siła ich. Fraszka (466), Przeszłość i Przyszłość. Fraszka (467), Odpowiedź do Włoch. Fraszka (468-469), Bema pamięci żałobny-rapsod (470-471), Do A.T. (472-473), Pokój (Wiersz) (474), Wakacje (475), Do obywatela Johna Brown (476-477), John Brown (478-480), Do Emira Abd el Kadera w Damaszku (481-482), Wczora-i-ja (483), Moja ojczyzna (484-485), Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (486), Żydowie polscy. 1861 (487-488), Czemu nie w chórze? (489), Do władcy Rzymu (490-491), Sariusz. 1862 (492), Do wroga. Pieśń (493-494), „Buntownicy, czyli stronnictwo-wywrotu” (495), Święty-pokój (496), Memento (497-498), Praca (499-501), Przeszłość (502), Narcyz (503), Vanitas (504), Tajemnica (505), Encyklika-Obleżonego (Oda) (506-507), Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (508), Idącej kupić talerz pani M. (509), [Jeszcze Francja nie zginęła!] (510), Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (511), „Ołówkiem” na książeczce o Tunce (512), Rozebrana. Ballada (513-514), Post-scriptum [II] (515), Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (516), Epizod (517).
- V. Modlitwa Mojżesza (521-523), Z Tyrteja (524-525), Z Horacjusza [I] (526-527), Z Horacjusza [II] (529-530), Z Owidiusza (531), Z perskiego poety (532), Z Buonarrotiego (533), Z Byrona (534), Z Bérangera. Pożegnanie (535).

3. Pisma wybrane. Wybrał i opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 2: Poematy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1968, 400 ss. Wydanie pierwsze. Zawiera: Głosy o poematach Cypriana Norwida (342-361), Nota edytorska (362-364), Przypisy (365-392), Słownik (393-397).

Zawiera:

- I. Wesele. Powieść (7-14), Pompeja [Poema] (15-22), Szczęsna. Powieść (23-39), Epimenides. Przypowieść (41-52), [Wędrowny Sztukmistrz] (53-59), Echa. Fantazja (61-65), Garstka piasku. Legenda (67-75), Assunta (czyli Spojrzenie). Poema (77-107), „A Dorio ad Phrygium” (109-124).
- II. Quidam. Przypowieść [Wybrane rozdziały] (127-200)
- III. Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (203-245), Rzecz o wolności słowa [Wybrane rozdziały] (247-280)
- IV. Niewola. Rapsod [Wybrane fragmenty] (283-300), Fulminant. Rapsod (301-309).

V. Z „Odysei” Homera (313-332), Z „Boskiej Komedii” Dantego (333-341).

4. Pisma wybrane. Wybrał i opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 3: Dramaty. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1968, 508 ss. Wydanie pierwsze. Zawiera: Głosy o dramatach i teatrze Cypriana Norwida (453-474), Nota edytorska (475-478), Przypisy (479-500), Słownik (501-505).

Zawiera:

- I. Noc tysięczna druga. Komedia w jednym akcie (7-34), Aktor (35-132), Pierścień Wielkiej-Damy, czyli Ex-machina-Durejko. Tragedia we trzech aktach – z opisaniem dramatycznego ciągu scenicznych gestów - i ze wstępem (133-241), Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia (243-268).
- II. Wanda. Rzecz w obrazach sześciu (271-298), Krakus. Książę nieznany. Tragedia (299-357).
- III. Słodycz. Tragedia w scenie jednej (361-369), Kleopatra i Cezar (371-440)
- IV. Z Szekspira: Hamlet [fragment] (445-452).

5. Pisma wybrane. Wybrał i opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 4: Proza. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1968, 664 ss. Wydanie pierwsze. Zawiera: Głosy o pismach prozą Cypriana Norwida (528-537), Nota edytorska (538-542), Przypisy (543-634), Słownik (635-644).

Zawiera:

- I. Łaskawy opiekun czyli Bartłomiej Alfonsem (7-26).
- II. Menego. Wyjątek z pamiętnika (29-33); Czarne kwiaty (34-46), Białe kwiaty (47-58).
- III. Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (61-71); Cywilizacja. Legenda (72-87); Ostatnia z bajek (88-100); Stygmat. Nowela (101-125); „Ad leones!” (126-136); Tajemnica lorda Singelworth (137-153)
- IV. Archeologia (157-159), Dwie powieści (160-164), Estetyczne poglądy (165-167)
- V. Walenty Pomian Zakrzewski (171-172), Biografie spóźnione (173-174), Horacy Delaroche (175-176), Tomasz August Olizarowski (177-178)
- VI. Jasność a ciemność (181-184), O felietonie felieton (185), Pół-listu (186-189), Do ogników błędnych na cmentarzu (190), „Ostatnie słowo to nie są litery” (191). O Juliuszu Słowackim w sześciu publicznych posiedzeniach (z dodatkiem rozbioru „Balladyny”). 1860 (193-263), Objasnienia żądane (264-265), Wstęp do „Vade-mecum” (266-268), [O

tłumaczeniach z Byrona] (269-271), „Sobótka”. Wydawnictwo na rzecz inwalidów literatury polskiej (272-273), Dwie aureole (274-277), Milczenie (278-305)

VII. Nekrolog [Fryderyka Chopina] (309), [Cechy muzyki słowiańskiej] (310-313), Widowiska w ogóle uważane (314-320), O deklamacji (321-323).

VIII. Litkup na Pradze i porachunek z Wojciechem. Rycina pierwsza, rozpoczynająca album wydawane przez p. J. Piwarskiego (327); Ze względu artykułu „O cynkografii” (328-329), Wyjątek z listu z Krakowa w czerwcu 1842 pisanego (330-333); O rzeźbiarzach florenckich (dziś żyjących) (334-340); W dopowiedzi na dziewiąty „List z Poznania” (341-343), Krytycy i artyści (344-347), Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza (348-350); Z pamiętnika (351-356); O sztuce (dla Polaków) (357-374), O portrecie i przeznaczeniu jego (375-377); Przedstawienie [W sprawie monety narodowej] (378-379), Kwestia popiersia Goszczyńskiego (380-381), [Kilka słów ubogiej a publicznej prawdy w zaszczytnym na cześć Jana Matejki zgromadzeniu] (382-383), W kwestii losu artystów polskich (384-385), Obywatel Gustaw Courbet (386-395); [Skarby polskie] (396-397), Wszystkie –ekspozycje razem (398), [Sztuka okolicznościowa] (399-400).

IX. [O modlitwie] (403-406), [List o stolikach wirujących] (407-411), O miłości ksiąg dwie (412-419), Do Spartakusa (O pracy) (420-422), Trzy tysiące franków i umoralnienie społeczne (423-424), [O całej wartości i potrzebie bytu dzienników] (425-426), Fabulizm Darwina (427-428), Emancypacja kobiet (429-432).

X. Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty (435-438); Zarysy z Rzymu (439-444); Listy o emigracji (17-29); Memoriał o młodej emigracji. W odpowiedzi na zapytanie Szanownego P. Gałęzowskiego (445-452); Z pamiętnika [O zemście] (453-456); Słowo zgody. List z emigracji (457-460); [Asocjacja, ilość i jakość] (461-463); [O idei reprezentacji] (464-467); O tszinie i czynie (468-469); Poznańskie. 1846-1848 (470-472); Nota [W sprawie kary cielesnej]. Do Wielmożnego Józefa Łussakowskiego (473-474), [Opinia względem polityki europejskiej] (475-477), [O zadaniach prasy polskiej w r. 1863] (478-487); Nota z dziewięciu paragrafów (488-491), Dziewięć zaspokojonych pytań (492-495), [O polskiej władzy prawowitej] (496-498), [O udziale Polaków w wojnie francusko-pruskiej 1870 r.] (499-500), Przyczynek do „Rzeczy o wolności słowa” (501-504), [Znicestwienie narodu] (505-512), [Odezwa do zebrania emigracji paryskiej] Z powodu heroicznego oporu „nawracanych” unitów polskich (513-515), W rocznicę powstania styczniowego [Mowa wygłoszona 22 stycznia 1875 r. w Czytelni Polskiej w Paryżu] (516-

523), [Upublicznienie wdzięczności] Nota (524-525), [W pięćdziesiątą rocznicę Powstania Listopadowego]. [Odpowiedź na zaproszenie] (526-527).

6. Pisma wybrane. Wybrał i opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 5: Listy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1968, 732 ss. Wydanie pierwsze.

ZAWIERA (teksty listów Norwida z lat 1839-1883, wraz z objaśnieniami edytora poniżej każdego tekstu):

1839:

Do Jana Nepomucena Karwowskiego, Warszawa, 7 stycznia (s. 7-8).

1840:

Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 5 listopada (s. 8-9).

1841:

Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 26 kwietnia (s. 9); Do Redakcji „Biblioteki Warszawskiej”. Warszawa, 29 kwietnia (s. 9-11); Do Augusta Wilkońskiego. Warszawa, kwiecień lub maj (s. 11-12); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Warszawa, 6 grudnia (s. 12-13).

1842:

Do Redakcji „Biblioteki Warszawskiej. Norymberga, 23-29 października (s. 13-14)

1844:

Do Antoniego Zaleskiego. Florencja, 11 września (s. 15-16); Do Antoniego Zaleskiego, Florencja, 2 listopada (s. 17-19).

1845:

Do Antoniego Zaleskiego. Rzym, 24 lutego (s. 20-24); Do Marii Trębickiej. Berlin, listopad (s. 25-26); Do Antoniego Celińskiego. Berlin, listopad lub grudzień (s. 26-28); Do Marii Trębickiej. Berlin, 16 grudnia (s. 29-30); Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 grudnia (s. 31-33); Do Marii Trębickiej. Berlin, 30 grudnia (s. 34-35).

1846:

Do Marii Trębickiej. Berlin, 2-3 stycznia (s. 36-41); Do Marii Trębickiej. Berlin, 25-27 stycznia (s. 42-44); Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 lutego [2 marca] (s. 45); Do Marii Trębickiej. Berlin, 11 kwietnia (s. 46-47); Do Marii Trębickiej. Berlin, 7 czerwca (s. 48-50); Do Cezarego Platara. Berlin, ok. 27 lipca (s. 51); Do Marii Trębickiej. Bruksela, 11 sierpnia (s. 52-53); Do Cezarego Platara. Ostenda, 1 września (s. 54-55); Do Cezarego Platara. Bruksela, 7 grudnia (s. 56); Do Marii Trębickiej. Bruksela, 18 grudnia (s. 57-59).

1847:

Do Cezarego Platera. Bruksela, 23 stycznia (s. 60-63); Do Marii Trębickiej. Rzym, 17 czerwca (s. 63-65); Do Marii Trębickiej. Bagni di Luca, 2 sierpnia (s. 66); Do Marii Dowgiałłowej. Rzym, 30 sierpnia (s. 67-68); Do Stanisława Egberta Koźmiana. Rzym, 16 października (s. 69-70); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, koniec grudnia (s. 71-75).

1848:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 9 lutego (s. 76-80); Do Stanisława Egberta Koźmiana. Rzym, po 8 lutego (s. 81); Do Marii Trębickiej. Rzym, 8 kwietnia (s. 82); Do Jana Skrzyneckiego. Rzym, 15 kwietnia (s. 83-85); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 24 kwietnia (s. 86-88); Do Jana Skrzyneckiego. Rzym 1 lipca (s. 89-91); Do Marii Trębickiej. Rzym, 3 lipca [Pudliszki, ok. 15 lipca] (s. 92-93); Do Marii Trębickiej. [Pudliszki, ok. 23 lipca] (s. 94-95).

1849:

Do Aleksandra Jełowickiego. Rzym, 9 stycznia (s. 96); Do Józefa Hubego. Rzym, 22 stycznia (s. 97-100); Do Marii Przeddzieckiej. Paryż, 7 lutego (s. 101); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 7 czerwca (s. 102); Do Cezarego Platera. Paryż, 11 czerwca (s. 102); Do Karola Libelta. Paryż, ok. 24 lipca (s. 103); Do Jana Koźmiana. Paryż, 13 sierpnia (s. 104-106); Do Piotra Semenki. Paryż, 16 sierpnia (s. 107-108); Do Cezarego Platera. Paryż, ok. 25 października (s. 110); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 listopada (s. 111).

1850:

Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 lutego (s. 112); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 10 lutego (s. 113); Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 kwietnia (s. 114-117); Do Hieronima Kajsiwicza. Paryż, 22 kwietnia (s. 118); Do Hieronima Kajsiwicza. Paryż, 26 kwietnia (s. 119-120); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, 2 czerwca (s. 121-122); Do Cezarego Platera. Paryż, między 4 a 12 czerwca (s. 123-124); Do Jana Koźmiana. Paryż, czerwiec (?) (s. 125-126); Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 lipca (s. 127-128); Do Jana i Stanisława Egberta Koźmianów. Paryż, lato (s. 129); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, ok. 25 lipca (s. 130); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, po 25 lipca (s. 131-132); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, sierpień (s. 133); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, sierpień (s. 134); Do Adama Potockiego. Paryż, 1 września (s. 135-136); Do Adama Potockiego. Paryż, 20 września (s. 137); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 26 września (s. 138-139); Do Jana Koźmiana. Paryż, listopad (?) (s. 140-142); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, listopad (s. 143-144); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 14 listopada (s. 145-146); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 22

listopada (s. 147); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, grudzień (s. 149); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 20 grudnia (s. 150).

1851:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 stycznia (s. 151-153); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, koniec stycznia (s. 154); Do Adama Potockiego. Paryż, 29 stycznia (s. 155-158); Do Adama Potockiego. Paryż, luty (s. 159-160); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 4 marca (s. 161); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż 10 maja (s. 162-164); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 sierpnia (s. 165-166); Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 października (s. 169-170); Do Henryka Prendowskiego. Paryż, 16 października lub 16 listopada (s. 171-174); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 grudnia (s. 175-176).

1852:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, ok. 8 stycznia (s. 177-183); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 26 marca (s. 184-185); Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, 19 kwietnia (s. 186-187); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 11 czerwca (s. 188); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, ok. 11 czerwca (s. 189); Do Piotra Semeneki. Paryż, 22 czerwca (s. 189); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Fontainebleau, 24 lipca (s. 190); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 1 sierpnia (s. 191); Do Jana Koźmiana. Paryż, lato (s. 192-193); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 9 sierpnia (s. 194-196); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 15 sierpnia (s. 197-200); Do Konstancji Górskiej. Paryż, lato (s. 201-203); Do Marii Trębickiej. Paryż, wrzesień (s. 204-206); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 19 września (s. 207-209); Do Jana Koźmiana. Paryż, 25 października (s. 210-211); Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, październik (s. 212-214).

1853:

Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, ok. 10 kwietnia (s. 215-216); Do Józefa Komorowskiego, Nowy Jork, 6 września (s. 217-218); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, przed październikiem (s. 219-220); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 20 października (s. 221-223); Do Adama Mickiewicza. Nowy Jork, sam koniec (s. 224-225).

1854:

Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 21-23 lutego (s. 226-231); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, maj (s. 232-240); Do Aleksandra Jełowickiego. Nowy Jork, 18 maja (s. 241-243); Do Aleksandra Jełowickiego i Piotra Semeneki. Nowy Jork, koniec maja (s. 244-247); Do Michała Kleczkowskiego. Londyn, 14 lipca (s. 248-250); Do Piotra Semeneki. Londyn, 12 września (s. 257-259).

1855:

Do Wincentego Mazurkiewicza. Paryż, jesień 1854 lub zima 1855 (s. 260-261); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 21 marca (s. 262); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, czerwiec (s. 263-264); Do Marii Trębickiej. Paryż, czerwiec (s. 265-266); Do Magdaleny Łuszczewskiej. Paryż, czerwiec (s. 267-268); Do Adama Potockiego. Paryż, druga połowa roku (s. 269-271); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, jesień (s. 272-

1856:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 12 stycznia (s. 274); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 23 stycznia (s. 274-279); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 21 marca (s. 280); Do Marii Trębickiej. Paryż, 8 kwietnia (s. 281-284); Do Franciszka Wężyka. Paryż, koniec maja (s. 285); Do Ludwika Mierosławskiego. Paryż, czerwiec (s. 286-287); Do Marii Trębickiej. Paryż, 18-19 lipca (s. 288-291); Do Felicjana Faleńskiego. Paryż, 19 lipca (s. 292-293); Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, 19 lipca (s. 294); Do Marii Trębickiej. Paryż, lipiec (s. 295-296); Do Marii Trębickiej. Paryż, sierpień (s. 297-303); Do Marii Trębickiej. Paryż, 15 września (s. 304-307); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, wrzesień (s. 308-310); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 19 października (s. 311-313); Do Marii Trębickiej. Paryż, 30 października (s. 314-316); Do Marii Trębickiej. Paryż, listopad (s. 317).

1857:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 318-319); Do Lucjana Siemieńskiego. Paryż, 14 marca (s. 320-321); Do Lucjana Siemieńskiego. Paryż, 14 marca (s. 321); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, maj (s. 322-323); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, czerwiec (s. 324-325); Do Marii Trębickiej. Paryż, 28 sierpnia (s. 326-328); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, grudzień (s. 329-333).

1858:

Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, 11 stycznia (s. 334); Do Delfiny Potockiej. Paryż, 31 stycznia (s. 335-337); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, wnet po 20 lutego (s. 338-339); Do Zygmunta Krasińskiego. Paryż, 3 marca (s. 340-341); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6 maja (s. 342-345); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, wnet po 10 czerwca (s. 346-348); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 13 sierpnia (s. 349-351); Do Ludwika Nabelaka. Montpellier, 7 września (s. 352-354); Do Antoniego Zaleskiego. Cette?, sierpień lub wrzesień (s. 355-359); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 11 października [września?] (s. 360-361); Do Karola Krasińskiego. Paryż, październik (s. 362-365); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, początek grudnia (s. 368-369).

1859:

Do Teofila Lenartowicza. Paryż, styczeń (s. 370-373); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 28 stycznia (s. 374-375); Do Konstancji Górskiej. Paryż, koniec lutego (s. 376-380); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 12 marca (s. 381-383); Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Paryż, 17 lipca (s. 384-385).

1860:

Do Teofila Lenartowicza. Paryż, luty (s. 386-388); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, 7 kwietnia (s. 389); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, maj (s. 390-391); Do Karola Kraszińskiego. Paryż, lato (s. 392-393); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, sierpień (s. 394); Do Magdaleny Łuszczewskiej. Paryż, ok. 18 października (s. 395-397); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, początek listopada (s. 398-400).

1861:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, początek marca (s. 401-402); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 15 czerwca (s. 403-404); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, lato (s. 405); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, ok. 20 października (s. 406-407); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 2 grudnia (s. 408-409).

1862:

Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, styczeń (s. 410); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, połowa lutego (s. 411-414); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, luty (s. 415-417); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 14 kwietnia (s. 418-420); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, pierwsza połowa maja (s. 421-423); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 19 maja (s. 424-425); Do Seweryna Gałęzowskiego. Paryż, ok. 25 czerwca (s. 426); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, sierpień (s. 427-430); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 8 września (s. 431-433); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, jesień (s. 434-435); Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Paryż, 14 listopada (s. 436-437); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 1 grudnia (s. 438); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 7-8 grudnia (s. 439-441).

1863:

Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6 marca (s. 442-444); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 3 kwietnia (s. 445-446); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 20 maja (s. 447-448); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, czerwiec (s. 449-450); Do Karola Ruprechta. Paryż, 1 września (s. 451-453); Do Karola Ruprechta. Paryż, 21 września (s. 454); Do Karola Ruprechta. Paryż, wrzesień (?) (s. 455-456); Do Łucji Rautenstrauchowej. Paryż, listopad (s. 457).

1864:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 27 stycznia (s. 458-460); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 6 lutego (s. 461-465); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 9 kwietnia (s. 466-467); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 17 września (s. 468-469); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 9 października (s. 470-472).

1865:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, styczeń (s. 473-476); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, styczeń lub luty (s. 477); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, ok. 10 lipca (s. 480-482); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 20 lipca (s. 483-484); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, pierwsza połowa sierpnia (s. 485-488); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 22 sierpnia (s. 489-490); Do Karola Ruprechta. Paryż, 2 listopada (s. 491-492).

1866:

Do Juliana Fontany. Paryż, marzec (s. 493-494); Do Karola Ruprechta. Paryż, kwiecień (s. 495-496); Do Karola Ruprechta. Paryż, po 8 kwietnia (s. 497-498); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 5 maja (s. 499-500); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż maj (przed 15) (s. 501-502); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, ok. 15 maja (s. 503-504); Do Henryka Merzbacha. Paryż, ok. 25 czerwca (s. 505-506); Do Joanny Kuczyńskiej. Neuilly i Paryż, 7 sierpnia (s. 507-514); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 8 listopada (s. 515-516); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, ok. 8 listopada (s. 517-519).

1867:

Do Wojciecha Cybulskiego. Paryż, 9 stycznia (s. 520-522); Do Karola Zamoyskiego. Paryż, styczeń (s. 523-524); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, ok. 20 maja (s. 525-526); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 21 maja (s. 527-529); Do Julii Jabłonowskiej. Paryż, pierwsza połowa roku (s. 530-531); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, czerwiec (s. 532-537); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 31 sierpnia (s. 538-539); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 540); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, listopad (s. 541-543).

1868:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, po 10 stycznia (s. 544); Do Łucji Rautenstrauchowej. Paryż, luty lub marzec (s. 545-547); Do Zygmunta Sarneckiego. Paryż, grudzień (s. 548-552).

1869:

Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Paryż, luty (s. 553-554); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, luty (s. 555-557); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 15 maja (s. 558); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21 maja (s. 559-561); Do Agatona Gillera. Paryż, wnet po 21 maja (s.

562); Do Zofii Węgierskiej. Paryż, czerwiec (s. 563-564); Do Ludwika Nabelaka. Paryż, 2 września (s.565-567); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, wnet po 10 listopada (s. 568-570).

1870:

Do Eleonory Czapskiej. Paryż, 31 stycznia (s. 571-572); Do Eleonory Czapskiej. Paryż, wnet po 7 lutego (s. 573); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż (s. 574); Do Karola Ruprechta. Paryż, 1 września (s. 575); Do Ludwika Mierosławskiego. Paryż, 23 września (s. 576); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 577).

1871:

Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 31 stycznia (s. 579-580); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 1 marca (s. 581-584); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, maj (s. 585-586); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 15 września (s. 587); Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, październik (s. 588).

1872:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, pierwsza połowa stycznia (s. 590-591); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 25 lipca (s. 592); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 1 sierpnia (s. 593-594); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 19 listopada (s. 595-597).

1873:

Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Paryż, marzec (s. 598-601); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 8 czerwca (s. 602); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 602).

1874:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, po 10 stycznia (s. 603-604); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, jesień (s. 605).

1875:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, pierwsza połowa stycznia (s. 606-607); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, marzec (s. 608-609); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, ok. 15 września (s. 610-611); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, po 12 października (s. 612-614).

1876:

Do Marii Sadowskiej. Paryż, czerwiec (s. 615-617); Do Jana Szwańskiego. Paryż, na krótko przed 6 września (s. 618-619); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 28 października (s. 620-621); Do Wojciecha Gersona. Paryż, przed 9 listopada (s. 622); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 623); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, jesień (s. 624).

1877:

Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 10 stycznia (s. 626); Do Antoniego Zaleskiego i Teofila Lenartowicza. Paryż, 14 stycznia (s. 626); Do Antoniego Zaleskiego i Teofila Lenartowicza. Paryż, 14 stycznia (s. 627); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 18 stycznia (s. 628-629); Do Władysława Czartoryskiego. Paryż, ok. 19 stycznia (s. 630); Do Bronisława Zaleskiego, Paryż, ok. 19 stycznia (s. 631); Do Antoniego Zaleskiego, Paryż, 9 lutego (s. 632-636); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, luty (s. 637); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, luty (638-639); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 22 lutego (s. 640-641); Do Antoniego Wagi. Paryż (s. 642); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21 listopada (s. 643); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 23 grudnia (s. 644).

1878:

Do Mieczysława Geniusza. Paryż, luty (s. 645); Do Józefa Łussakowskiego. Paryż, marzec (s. 645); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 20 lipca (s. 649); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 26 września (s. 651).

1879:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 24 stycznia (s. 652); Do Seweryny Duchieńskiej. Paryż, lato (?) (s. 653); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 29 października (s. 656).

1880:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 658-659); Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 660).

1881:

Do Franciszka Duchieńskiego. Paryż, 17 maja (s. 662); Do Konstancji Górskiej. Paryż, lato (s. 663).

1882:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, 23 maja (s. 665); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, czerwiec (s. 666-667); s. Do Leonarda Niedźwieckiego. Paryż, 1 lipca (s. 668-670); Do Leonarda Niedźwieckiego. Paryż, ok. 12 sierpnia (s. 571-572); Do Konstancji Górskiej. Paryż, ok. 29 listopada (s. 673-674); Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek grudnia (s. 675-677); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 grudnia 9s. 678).

1883:

Do Franciszka Duchieńskiego. Paryż, 22 lutego (s. 679-680); Do Seweryny Duchieńskiej. Paryż, 3 marca (s. 681); Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. Paryż, ok. 15 marca (s. 682-683); do Józefa Rusteyki. Paryż, 15 marca (s. 684); Do Zofii Radwanowej. Paryż, 16 marca (s. 685).

Nota edytorska (s. 687-693) sygn.: „J[uliusz] W[iktor] G[omulicki]”; Corrigenda (s. 694); Wykaz adresatów (s. 695-696); Indeks osobowy (s. 697-717); Indeks utworów Norwida (s. 718-721); Spis rzeczy (s. 722-731).

1969

Wydania osobne

1. Poezje wybrane. Wyboru dokonał i wstępem opatrzył Jan Zygmunt Jakubowski. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1969, 184 s. (Biblioteka Poetów).

J.Z. Jakubowski: Wstęp.

Wiersze: Pióro, Moja piosnka [I], Italiam! Italiam!, Marmur-biały, Czasy, Jesień, Nad grobem Julii Capulleti w Weronie [W Weronie], Epos-nasza, Fraszka (!), Siła ich. Fraszka, Bema pamięci żałobny-rapsod, [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy], Moja piosnka [II], Trzy strofki, [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj], [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie], Do Nikodema Biernackiego, Spartakus, [Klaskaniem mając obrzękłe prawice], Fatum, Do obywatela Johna Brown, Tymczasem, [Co dzień woda w okręt ciecze], Próby, Liryka i druk, Pielgrzym, Larwa, Czemu nie w chórze?, [Nie chcę już smutków, nie!...], [Daj mi wstążkę błękitną...], Po balu, Czemu, Post scriptum [I], Bohater, Wielkie słowa, Święty-pokój, Ostatni despotyzm, Ogólniki, Przeszłość, Specjalności, Sieroctwo, Ironia, Zagadka, Czułość, Język-ojczysty, Fortepian Szopena, Sens-świata, Bogowie i człowiek, Laur dojrzały, Nerwy, Dedykacja, Do współczesnych (oda), Idącej kupić talerz pani M., W pracowni Guyskiego, Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków, Lapidaria [fragment], Z Buonarrotiego, Ciemność, Do Bronisława Z.

Poematy: Promethidion [fragmenty], Wędrowny sztukmistrz, A Dorio ad Phrygium [fragmenty]; Jadwiga Bandrowska-Wróblewska: Nota biograficzna.

2. Vade-mecum. Tekst opracował oraz wstępem i dodatkiem opatrzył Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1969, 232 s. (Biblioteka Poetów).Wyd. 2, zmienione.

[W Nocie edytorskiej: „Tekst niniejszego wydania VM – czwartego z kolei, jeżeli chodzi o pełność tekstu (nie licząc wydania fototypicznego), trzeciego zaś jako osobna edycja

książkowa – pokrywa się zasadniczo z tekstem opublikowanym w „Dzielał zebrałych”, który jeszcze raz jednak został zweryfikowany na podstawie autografu Norwida”]

[wstęp] J.W. Gomulicki: Norwidowe „Idź za mną!” (5-24), Nota edytorska (207-214).

Zawiera teksty Norwida: Do czytelnika (27-29), Za wstęp. Ogólniki (33), I. [Klaskaniem mając obrzękle prawice] (35-37), II. Przeszłość (38), III. Socjalizm (39), IV. Posąg i obuwie (40), V. Harmonia(41), VI. W Weronie (42), VII. Addio! (43), VIII. Liryka i druk (44-45), IX. Ciemność (46), X. Czynniki (47), XI. Pielgrzym (48), XII. Szczęście (49), XIII. Larwa (50-51), XIV. Litość (52), XV. Sfinks [II] (53), XVI. Narcyz (54), XVII. Wieś (55-56), XVIII. Naturalia (57), XIX. Stolica (58-59), XX. Specjalności (60), [XXIII.] *Tymczasem*(61), XXIV. Sieroctwo (62-63), XXV. Wakacje (64), XXVI. Czemu nie w chórze? (65), XXVII. Mistycyzm (66), XXVIII. Saturnalia (67), XXIX. Obojętność (68), XXX. Fatum (69), XXXI. „Ruszał z Bogiem” (70-71), XXXII. Wierny-portret (72), XXXIV. Vanitas (73), XXXV. Ironia (74-75), XXXVI. Powieść (76-77), XXXVII. Syberie (78), XXXVIII. Zawody (79-80), XXXIX. Centaury (81), XL. Cenzor-krytyk (82), XLI. Królestwo (83-84), XLII. Idee i prawda (85-86), XLIII. Purytanizm (Z listu do M. S.) (87-88), XLIV. Coś (89-90), XLV. Cnót-oblicze (91-92), XLIX. [Wtedy Ty, Matko! Przez zrządzenie Boże...] (93-94), L. Bliscy (95-97), LI. Moralności (98-99), LII. Tajemnica (100), LIII. Zagadka (101), LIV. Jak... (102), LV. Kółko (103), LVI. Czułość (104), LVII. Niebo i ziemia (105), LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplomieniał świtem...] (106), LX. Język ojczysty (107), LXI. Bogowie i człowiek (108), LXII. Zapał (109), LXIII. Prac-czoło (110-111), [LXIV.] *Co słyhać?* (112-113), [LXVII.] *Krzyż i dziecko* (114-115), LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (116), LXIX. Początek broszury politycznej... (117-118), LXX. Laur dojrzały (119), LXXI. Czas i prawda (120-122), LXXII. Szlachcic (123), LXXIII. Grzeczność (124), LXXIV. Bohater (125-127), LXXV. Ideał i reformy (128), LXXVII. [„Lapońscy, wzięli księdza w swe obroty...”] (129), LXXVIII. Styl nijaki (130), LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (131), LXXX. Wielkie słowa (132-133), LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (134-135), LXXXII. Śmierć (136), LXXXIII. Sens-świata (137), LXXXIV. Czemu? (138-139), LXXXV. Do zesłej (na grobowym głazie) (140), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (141), LXXXVII. Omyłka (142), LXXXVIII. Dziennik i epos (143), LXXXIX. Gadki (144), XC. Dwa guziki (z tyłu) (145-146), XCI. Spowiedź (147-148), XCII. Cacka (149-150), XCIII. Źródło (151-152), XCIV. Historyk (153), XCV. Nerwy (154-155), XCVI. Ostatni despotyzm (156-157), XCVII. Finis (158), XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (159-161), XCIX.

Fortepian Szopena (162-166), C. Na zgon śp. Józefa Z, oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem jednego z uczestników Powstania w Polsce (167-168), Epilog (169), Do Walentego Pomiana Z zwierając Mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Biblioteki Pisarzy Polskich (171-179).

Dodatek: Dziewiętnaście ogniw „Vade-mecum” w ich ostatnich znanych redakcjach: Ogólniki (183), [VI. W Weronie] (184), VII. Addio! (185), VIII. Liryka i druk, [IX.] (186) Ciemność (187), [XIV. Litość] (188), [XVI. Narcyz] (189), [XVII. Wieś] (190-191), XXIV. Sieroctwo (192), [XXVIII.] Echa-czasu (193), XXXVI. Powieść (194-195), [LV. Kółko] (196), [LXI.] Bogowie i człowiek (197), [LXII. Zapał] (198), [LXIII.] Co począć? (199-200), [LXIV. Co słyhać] (201-202), [LXVII.] Dziecię i krzyż (203), [LXXXIII.] Szczęśliwy (204), [LXXXIV. Czemu?] (205-206).

Wydania w książkach

- 3. Edward Marczewski, Jerzy Łanowski. O zdegradowaniu kontemplacji: wokół wiersza Cypriana Norwida: „Plato i Archita”. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1969.**

Zawiera: Plato i Archita.

1970

Wydania osobne

- 1. Pisma wierszem i prozą. Wyd. 1. Wybrał i wstępem opatrzył Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1970, 348 ss. (Seria Książek Kieszonkowych PIW-u).**

J.W. Gomulicki: Wstęp; Główne daty z życia i twórczości Cypriana Norwida.

Wiersze: Do piszących, Wspomnienie, Pióro, Moja piosnka [I], Italiam! Italiam!, Nad grobem Julii Capulleti w Weronie [sic], Marmur-biały, Pieśń od ziemi naszej, Czasy, Jesień, Aerumnarum plenus, W albumie, Epos-nasza, Siła ich. Fraszka, Fraszka (!) [II], Bema pamięci żalobny-rapsod, Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York, [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy], Trzy strofki, Moja piosnka [II], [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj], [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie], DO Nikodema Biernackiego, Spartakus, Sława, Fatum, [Klaskaniem mając obrzękłe prawice], Do obywatela Johna Brown, Do Emira

Abd el Kadera w Damaszku, Beatrix, Jak..., Harmonia, [Daj mi wstążkę błękitną...], [Nie chcę już smutków, nie!...], Po balu, Wczora-i-ja, Moja ojczyzna, Improwizacja. Na zapytanie o wieści z Warszawy, Żydowie polscy. 1861, Czemu nie w chórze?, Tymczasem, Pielgrzym, Bezimienni, Wielkość, Królestwo, Idee i prawda, Marionetki, Kółko, Ironia, Źródło, W pamiętniku, Larwa, Stolica, Próby, Ogólniki, Liryka i druk, Polka, Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź, Wielkie słowa, Kolebka pieśni. (Do współczesnych ludowych pieśniarzy), Nerwy, Bohater, Do wroga. Pieśń, Fortepian Szopena, Plato i Archita, Święty-pokój, Ostatni despotyzm, Cenzor-krytyk, Praca, Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy, Przeszłość, Addio!, Ciemność, Czynownicy, Wieś, Sieroctwo, Obojętność, Syberie, Zawody, Centaury, Purytanizm. (Z listu do M. S.), Bliscy, Tajemnica, Zagadka, Czułość, Język-ojczysty, Zapał, Początek broszury politycznej..., Laur dojrzały, Śmierć, Cacka, Historyk, Krzyż i dziecko, Dedykacja, DO współczesnych (Oda), Idącej kupić talerz pani M., Na zgon poezji (Elegia), [Jeszcze Francja nie zginęła!], Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków, [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej], Lapidaria, Słuchacz, Do Bronisława Z., Piękno-czasu, Rozebrana. Ballada, Spowiedź [II], Słowianin. Do Teofila Lenartowicza.

Poematy: Wesele. Powieść, Pompeja, Garstka piasku. Legenda

Fragmety: Niewola, Promethidion, Epimenides, Wędrowny sztukmistrz, Quidam, Fulminant, Rzecz o wolności słowa, Assunta, „A Dorio ad Phrygium”;

Pisma prozą: Menego. Wyjątek z pamiętnika, Czarne kwiaty, Białe kwiaty, Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku, Cywilizacja. Legenda 1861, Ostatnia z bajek, Stygmat. Nowela, Ad leones!, Tajemnica lorda Singelworth.

Z listów: Do Antoniego Zaleskiego z Rzymu 24 luty 1845, do Marii Trębickiej z Berlina, 20 grudnia 1845, do Marii Trębickiej z Rzymu, 17 czerwca 1847, do Jana Skrzyneckiego z Rzymu, 1 lipca 1848, do Jana Koźmiana z Paryża, 2 kwietnia 1850, do Augusta Cieszkowskiego z Paryża, listopad 1850, do Józefa Bohdana Zaleskiego z Paryża, 6 grudnia 1851, do Emmy Herwegh z Paryża, 29 września 1852, do Marii Trębickiej z Nowego Yorku, ok. 10 kwietnia 1853, do Aleksandra Hercena z Nowego Yorku, 1853, do Władysława Bentkowskiego z Paryża, czerwiec 1857, do Teofila Lenartowicza z Paryża, styczeń 1859, do Józefa Ignacego Kraszewskiego z Paryża, 28 stycznia 1859, do Konstancji Górskiej z Paryża 19 maja 1862, do Joanny Kuczyńskiej z Paryża, sierpień 1862, do Joanny Kuczyńskiej z Paryża, jesień 1862, do Michaliny Zaleskiej z Paryża, 14 listopada 1862, do Michała Kleczkowskiego z Paryża, 6 marca 1863, do Karola Ruprechta z Paryża, wrzesień 1863, do

Mariana Sokołowskiego, 27 stycznia 1864, do Józefa Ignacego Kraszewskiego z Paryża, ok. 15 maja 1866, do Joanny Kuczyńskiej z Paryża, 1866, do Bronisława Zaleskiego z Paryża, 15 maja 1869, do Augusta Cieszkowskiego z Paryża, 1 marca 1871, do Józefa Bohdana Zaleskiego z Paryża, 19 listopada 1872, do Michaliny Zaleskiej z Paryża, marzec 1873, do Piotra Ławrowa z Paryża, 1873, do Bronisława Zaleskiego z Paryża, listopad 1876, do Konstancji Górskiej z Paryża, grudzień 1882, do Zofii Radwanowej z Paryża, marzec 1883.

Przedruki w czasopismach

2. Poezja 1970 nr 1 s. 3 (Cacka)

1971

Wydania osobne

1. **Moja ojczyzna. Sfinks. Zaginiony druk ulotny z roku 1861. Warszawa: Towarzystwo Przyjaciół Książki 1971, 12 s.**

[Wydał według własnej kopii z r. 1944 J.W. Gomulicki. Winieta okładowa według rysunku C. Norwida. Odbito 350 egz.]

Zawiera posłowie Gomulickiego [tłumaczy ono genezę książeczki: JWG w 1944 dostał druczek z wierszami CN, o którym nikt wcześniej nie słyszał – zawierał on dwa nieznanne wtedy wiersze poety, z jego podpisem i nazwą drukarni: W drukarni L. Martinet przy ulicy Mignon. Druk spłonął podczas powstania warszawskiego, ale wiersze na szczęście zostały odpisane. Niniejsza edycja naśladuje wygląd oryginalnego druku ulotnego].

2. **Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 1: Wiersze. Część pierwsza. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1971, 404 ss. Wstęp – J.W. Gomulicki, s. VII-XXXVIII.**

- I. **W kraju (1839-1842):** Samotność. Sonet (3), Mój ostatni sonet (4), Sieroty (5-8), Noc (9-10), Wspomnienie wioski (11-14), Skowronek (15-16), Dumanie [I] (17-18), Marzenie (Fantazja) (19-25), Do piszących (26-28), Wieczór w pustkach (Fantazja) (29-34), Pismo (35-37), [Odpowiedź Albertowi Potockiemu] (38), Wspomnienie (39-40), Dumanie [II] (41-43), Do wieśniaczki (44-45), Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (46), Burza [I] (47-48), Pióro (49-50), Pożegnanie (51-55).

- II. Na wędrownie po Europie (1842-1849): Adam Krafft (59-60), To rzecz ludzka!... (61-64), Moja piosnka [I] (65-66), Pamiątka (67), [Do mego brata Ludwika] (68-72), W pamiętniku L.A. Improwizacja (73-74), [Maryjo, Pani Aniołów!...] (75-76), Italiam! Italiam! (77-78), Monolog (79-80), [Pod przekładem z «Boskiej komedii»] (81), [W albumie Zofii Skrzyneckiej] (82), Scherzo [I] (83-84), Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (85-87), Amen (Legenda) (88-89), Psalm wigilii (90-92), Jeszcze słowo (93-95), [Od Anioła do Szatana] (96), Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (97-99), Marmur-biały (100-101).
- III. Pierwszy pobyt w Paryżu (1849-1852): List (105-107), Vendôme (108-112), Trylog (113-115), Czasy (116), Jesień (117), Dwa męczeństwa. Legenda (118-121), Klątwy (122), Pieśń od ziemi naszej (123-124), Dookoła ziemi naszej. Pieśń (125-126), «Confregit in die irae suae...» (Psal.) (Fraszka) (127-129), Znow legenda (130-132), Aerumnarum plenus (133-134), Modlitwa (135-136), [Od rezultatów mylnego zamętu] (137), Fraszka (!) [I] (138), Scherzo [II] (139-140), Częstochowskie wiersze (141-149), [Bądź wola Twoja...] (150), Do Moskali-Słowian (151), Do księgarza (152-153), W albumie (154-155), Koncept a Ewangelia (156-157), Epos-nasza. 1848 (158-162), O historii (Dialog) (163-166), [Z listu do Henryka Prendowskiego] (167), Fraszka (!) [II] (168), Fraszka (!) [III] (169-170), Posiedzenie (Fraszka) (171), Siła ich. Fraszka (172), Pewność (Fraszka) (173), Dobra-wola (Fraszka) (174), Miłość (Fraszka) (175), Pascha (Fraszka) (176), Przeszłość i Przyszłość (Fraszka) (177), Zdrowy sąd (Fraszka) (178), Duchów-walka (Fraszka) (179), Kwiryty! (Fraszka) (180), W albumie hr. *** (Fraszka) (!) (181), Do – Henryka... (Fraszka) (182-183), Odpowiedź do Włoch... (Fraszka) (184-185), Bema pamięci żałobny-rapsod (186-187), Do Najświętszej Panny Marii. Litanie (188-199), Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (204-206), Na pokładzie Marii-Stelli (207), L'inconnu aux inconnus (208-209), DO J.K. (210), A Mr J. Komorowski (traduction libre) (211), Legenda (212).
- IV. Wyprawa do Ameryki (1852-1854): Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York (215), [Ale TY, Jeden-dobry i Jedyny] (216), [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (217-219), [Przez nowożytne plemiona] (220-221), Trzy strofki (222), Moja piosnka [II] (223-224), Rzeczywistość i marzenia (!) (225-228).
- V. Drugi pobyt w Paryżu (1854-1865): [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (231), Teofilowi (232-234), [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (235-236), Duch Adama i skandal (237), Pokój (Wiersz) (238), Do Teofila Lenartowicza (239), [Na jakie stać mię, bracie – takieć piszę listy] (240-243), Fiat i vivat (244), Sen (245-246), Do Mieczysława (247-248), [Czy ten ptak kłał gniazdo, co je kłał] (249), [O tak, wszystko...] (250), Autor-nieznany (251-252), [Na portret

generała Dembińskiego] (253), [W tej powszedniości...] (255-256), [Do Marii Trębickiej] (257-259), «Czy podam się o amnestię?» (260), [Do której z tych trzech rzeczy...] (261), Do Tytusa M. (262-263), [Takie są głębie tam, na oceanie] (264), [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (265), [Do Stanisławy Hornowskiej] (266), [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (267), Do Nikodema Biernackiego (268-269), Człowiek (270-274), Toast. Fantazja (275-277), Rozmowa umarłych. Byron – Rafael-Sanzio (278-282), Pożegnanie. Ostatni rapsod Bérangera (283-284), Spartakus (285-286), Deotymie. Odpowiedź (287), Sława (289-292), Na zgon śp. Jana Gajewskiego, politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (293-294), Obyczaje (295-296), Słowo (297), Dedykacja [I] (298), Dedykacja [II] [Pani Bronisławie Zbyszewskiej] (299), [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (300), [Pamiętała wszystkie dawne znajomości] (301), Do obywatela Johna Brown (302-303), John Brown (304-306), Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (307), Tęcza (308-311), Beatrix (312-315), Malarz z konieczności (316-317), Po balu (318-319), [Do Michaliny Zaleskiej] (320-321), Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (322-323), Wzroki (Przypowieść) (324-325), Do Emira Abd el Kadera w Damaszku (326-327), Waga (328), Sfinks [I] (329), Z Byrona (330), Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (331-333), Wczora-i-ja (334-335), Moja ojczyzna (336-337), Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (338), Żydowie polscy (339-340), [W albumie Mariana Sokołowskiego] (341), Do władcy Rzymu (342-343), Bezimienni (344), Marionetki (345-346), Bajka (347), Wielkość (348-349), Do Pani na Korczewie (350-353), Do panny Józefy z Korczewa (354-355), Do L.K. (356-358), Polka (359-362), Z Horacjusza [I: Do Pompejusza] (363-365), Post scriptum [I] (366), Z Horacjusza [II: Nie złoto i nie kość słoniowa...] (367-368), Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (369-370), Sariusz. 1862 (371-372), Do wroga (Pieśń) (373-374), «Butownicy, czyli stronnictwo-wywrotu» (375-376), Święty-pokój (377), Marquis de Boissy (378-379), [Na zgon Józefa Zaleskiego] (380-381), [Modlitwa Mojżesza] (382-384), Memento (385-386), Praca (387-390), Dziennik-Warszawski (391-392), Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (393), Z Tyrteja [I] (394-395), Vanitas-vanitatis (396-398).

- 3. Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 2: Wiersze. Część druga. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1971, 459 ss.**

Zawiera *Dodatek krytyczny* (s. 273-413) a w jego obrębie: I. Przegląd zbiorowych wydań pism Norwida (277-294); II. Ogólna charakterystyka *Pism wszystkich* (295-298); III. Źródła *Pism wszystkich* (299-309); IV. Zasady wydania *Pism wszystkich* (310-327); V. Źródła i zasady wydania *Wierszy* (328-337); VI. Metryki i objaśnienia (338-413). Zawiera indeksy: osób (414-426) i utworów Norwida (427-434).

VI. Paryskie intermezzo liryczne (1865-1866)

Vade-mecum:

Do czytelnika (9-10), Za wstęp. Ogólniki (13), I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (15-17), II. Przeszłość (18), III. Socjalizm (19), IV. Posąg i obuwie (20), V. Harmonia (21), VI. W Weronie (22), VII. Addio! (23), VIII. Liryka i druk (24-25), IX. Ciemność (26), X. Czynniki (27), XI. Pielgrzym (28), XII. Szczęście (29), XIII. Larwa (30-31), XIV. Litość (32), XV. Sfinks [II] (33), XVI. Narcyz (34), XVII. Wieś (35-36), XVIII. Naturalia (37), XIX. Stolica (38-39), XX. Specjalności (40), [XXIII.] Tymczasem (41), XXIV. Sieroctwo (42-43), XXV. Wakacje (44), XXVI. Czemu nie w chórze? (45), XXVII. Mistycyzm (46), XXVIII. Saturnalia (47), XXIX. Obojętność (48), XXX. Fatum (49), XXXI. «Ruszał z Bogiem» (50-51), XXXII. Wierny-portret (52), XXXIV. Vanitas (53), XXXV. Ironia (54-55), XXXVI. Powieść (56-57), XXXVII. Syberie (58), XXXVIII. Zawody (59-60), XXXIX. Centaury (61), XL. Cenzor-krytyk (62), XLI. Królestwo (63-64), XLII. Idee i prawda (65-66), XLIII. Purytanizm (Z listu do M.S.) (67-68), XLIV. Coś (69-70), XLV. Cnót-oblicze (71-72), XLIX. [Wtedy Ty , Matko! Przez zrządzenie Boże...], (73-74), L. Bliscy (75-77), LI. Moralności (78-79), LII. Tajemnica (80), LIII. Zagadka (81), LIV. Jak... (82-83), LV. Kółko (84), LVI. Czułość (85), LVII. Niebo i ziemia (86), LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplomienił świtem...] (87), LX. Język-ojczysty (88), LXI. Bogowie i człowiek (89), LXII. Zapał (90), LXIII. Prac-czoło (91-92), [LXIV.] Co słyhać? (93-94), [LXVII.] Krzyż i dziecko (95-96), LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (97), LXIX. Początek broszury politycznej... (98-99), LXX. Laur dojrzały (100), LXXI. Czas i prawda (101-102), LXXII. Szlachciec (103), LXXIII. Grzeczność (104), LXXIV. Bohater (105-107), Ideał i reformy (108), LXXVII. [Lapońscy wzięli księdza w swe obroty...] (109), LXXVIII. Styl nijaki (110), LXXIX. Różność-zdań (Pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (111), LXXX. Wielkie słowa (112-113), LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (114-115), LXXXII. Śmierć (116), LXXXIII. Sens-świata (117), LXXXIV. Czemu (118-119), LXXXV. Do zesłej... (Na grobowym głazie) (120), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (121), LXXXVII. Omyłka (122),

LXXXVIII. Dziennik i epos (123-124), LXXXIX. Gadki (125), XC. Dwa guziki (z tyłu) (126-127), XCI. Spowiedź (129), XCII. Cacka (130-131), XCIII. Źródło (132-133), XCIV. Historyk (134), XCV. Nerwy (135-136), XCVI. Ostatni-despotyzm (137-138), XCVII. Finis (139), XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (140-142), XCIX. Fortepian Szopena (143-147), C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (148-149), Epilog (150), Do Walentego Pomiana Z., zwierzając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibl[ioteki] P[isarzy] P[olskich] (151-158).

Dodatek do «Vade-mecum». Ostatnie redakcje i ostatnie wersje dziesięciu ogniw „Vade-mecum”: Ogólniki (161), [VI. W Weronie] (162), VII. Addio! (163), VIII. Liryka i druk (164), [IX.] Ciemność (165), XXIV. Sieroctwo (166), [XXVIII.] Echa-czasu (167), XXXVI. Powieść (168-169), [LXVII.] Dziecię i krzyż (170), [LXXXIII. Szczęśliwy (171).

VII. Ostatnie lata paryskie (1866-1883): Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ (175), [À la książdź Praniewicz] (176), Epitaphie (177), Improwizacja na ekspozycji (178), Encyklika-Oblężonego (Oda) (179), Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (181), Do społecznych (Oda) (182-183), [Recepta moich dzieł sztuki] (184), Na ostatnie cztery wiersze odpowiedź (185), Do publicystów Moskwy (186-187), Małe dzieci (188-189), [Co? jej powiedzieć...] (190-191), Idącej kupić talerz pani M. (192), W pracowni Guyskiego (193-194), [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (195-196), [Il pensieroso] (197), Mój łaskawy panie! (198-199), Na zgon poezji (Elegia) (200-201), [Jeszcze Francja nie zginęła!] (202), Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (203), [Do Anny Czaplickiej] (204), Sonet do marcela Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (205), Do Wielmożnej pani I. (206-207), [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (208), W Łazienkach (209), [Na ofiarowane sobie kwiaty] (210), Spółcześni (Odpowiedź) (211-213), Co robić? (214-215), [Jak w patetycznej często melodramie] (216), Impossibilissime! (217), «Ołówkiem» na książeczce o Tunce (218), [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (219-220), [Na «Kazanie Skargi» Jana Matejki] (221), Słuchacz do P. Ol. Wagner. 1876 (222), Lapidaria (223-224), Z Buonarroto (225), Rymy dorywcze (226-228), Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (229), Na smętne wieści z Watykanu (231-232), [Do Mieczysława Geniusza] (233), Skała-Bolmirowej. Poemat słowiański – zdawałoby się, iż ze wtórej połowy VII stulecia – nowo odkryty (234-235), [Małżeńska recepta] (236), Do Bronisława Z. (237-240), Bronisławowi Z. z piórem (241), [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (242), Przepis na powieść warszawską (243), Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Świętą

ułożony (244-245), La Religion de Mr Le Sénateur Comte Victor Hugo (246), Piękno-czasu (247), Smutno... (248), Rozebrana. Ballada (249-250), [Do Ludwika Nabelaka] Post-scriptum (251), Mój psalm (252), Spowiedź [II] (253), Słowianin (254), [Westchnienie pielgrzyma...] (255), Teza (Na katedrę literatury) (256), Epizod (257).

VIII. Bruliony i ułamki (1841-1880...)

Bruliony: [Zdawa się mnie niekiedy...] (261), [Ja wielbię Katula (261), [Czemuż bo pieśni ma być tak niepewna] (262-263), [Nie myśl, nie pisz...] (263-264), [O, jakże drogim jest klejnotem] (264-265), [Do orła...] (265-266)

Ułamki: [Wiersz przecudowny] (267), [Tu Kolumbowe miałem stanowisko] (267), [Z Tassa] (268), [Od narodu do plemienia] (268), [Do Józefa Komierowskiego] (268), [Z Schillera] (268), [Z Tyrteja, II] (269), [Z Byrona: Do Inezy] (269), Tragedia zakonnic (269), [Z Owidiusza, I] (270), [Z Owidiusza, II] (270-271), [Na posąg Wenus z Milo] (271), [O ty, jakkolwiek sława laurem darzy] (271), [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (271-272), [Hymn do Nocy] (272).

4. Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 3: Poematy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1971, 808 ss.

Zawiera *Dodatek krytyczny* (s. 697-790) a w jego obrębie: I. Przedmiot i zakres tomu (701-702); II. Poematy zaginione(703-705); III. Źródła tekstów (706-708); IV. Dzieje edytorskie(709-713); V. Układ(714-715); VI. Metryki i objaśnienia (716-789). Zawiera indeksy: osób (791-798) i utworów Norwida (799-801).

- I. Wesele. Powieść (7-15); Pompeja [Poema] (17-25); Ziemia [«Komedii» Danta czwarty tom] (27-34); Szczęsna. Powieść (35-54); Epimenides. Przypowieść (55-67); [Wędrowny sztukmistrz] (69-76); Quidam. Przypowieść (77-239); Garstka piasku. Legenda (241-251); Fortepian Szopena (253-259); Assunta (czyli Spojrzenie). Poema (261-297); Emil na Gozdawiu. Poema (299-311); „A Dorio ad Phrygium” (313-330).
- II. [Pieśń społeczna]: Wigilia (Legenda dla przyjaciół) (335-337); Pieśni społecznej cztery stron. 1848 (339-361); Niewola. Rapsod. 1849 (363-394); Psalmów-psalm jako pieśni społecznej poszyt trzeci (395-419).
- III. Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (423-471); Pięć zarysów (473-501); Próby (jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”) (475-478); I. Rzeczywistość (479-483); II. Pisarstwo (484-486); III. Ruiny (487-495); IV. Burza (496-497); V. Lilie (498-

501); Salem. 1852 (503-519): Do J.O. Księcia Adama Czartoryskiego (507-513); Do hr. Władysława Zamoyskiego (514-516); Do A.M. (517); Do A.T. (518-519); Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem. R. 1856 (521-535): Wstęp (523); I. Piękno (524); II. Ewangelista (525-526); III. Męczennik (527-528); IV. Chrzciel (529-530); V. Krytyk ex professo (531); VI. Manieryzm (532); VII. Profan (533-534); Epilog-objaśniający (535); Echa. Fantazja (537-542); Fulminant. Rapsod. 1863 (543-552); Modlitwa Mojżesza (553-555); Rzecz o wolności słowa. 1869 (557-623); Co słyhać i co począć? Humoreska z wstępem i epilogiem (625-635): Bogowie i człowiek (za wstęp) (627); Co słyhać? (628-629); *** (630); Co począć? (631-632); Dziecię i krzyż (za epilog) (633-634); Szczęśliwy (635).

IV. Z „Boskiej komedii” Dantego (639-658); Benvenuta Celliniego „Capitolo fatto in prigione e lode di detta prigione” (659-670); Z „Odysei” Homera (671-696).

5. Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 4: Dramaty. Część pierwsza. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1971, 552 ss.

I. Chwila myśli. (Fantazja) (7-15); Dobrzy ludzie [ocalały fragment] (17-20)

II. Zwolon. Monologia (23-92); Noc tysięczna druga. Komedia w jednym akcie (93-122).

III. Wanda. Rzecz w obrazach sześciu (125-157); Krakus. Książę nieznan. Tragedia (159-225).

IV. Przekłady z Szekspira: Dwie sceny z tragedii „Juliusz Cezar” (231-249); Hamlet (251-259).

V. Teatr bez teatru [Urywek] (263-267); Słodycz. Tragedia w scenie jednej (269-278); Krytyka. Poema dramatyczne w trzech obrazach (279-286); Auto-da-fé. Komedia w jednym akcie i jednej scenie (287-292)

VI. [Hrabina Palmyra] (295-319); Aktor [zachowane szczątki wersji pierwszej] (321-337); Aktor [wersja druga] (339-443)

VII. Tyrtej – Za kulisami [dyptyk dramatyczny] (447-547): Tyrtej. Tragedia fantastyczna (449-509); Za kulisami. Fantazja (511-547)

6. Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 5: Dramaty. Część druga. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1971, 444 ss.

Zawiera *Dodatek krytyczny* (s. 337-431) a w jego obrębie: I. Przedmiot i zakres tomu (341-343); II. Dramaty zaginione (344-346); III. Źródła tekstów (347-349); IV. Dzieje edytorskie (350-354); V. Układ (355-356); VI. Metryki i objaśnienia (357-431). Zawiera indeksy: osób (432-439) i utworów Norwida (440-441).

- VIII. Kleopatra i Cezar. Tragedia historyczna (7-179)
- IX. Pierścień Wielkiej-Damy, czyli Ex-machina-Durejko. Tragedia we trzech aktach – z opisaniem dramatycznego ciągu scenicznych gestów – i ze wstępem (183-304); Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia (305-329)
- X. Notatki do „Dramatu rzymskiego” (333-334); Notatki o „komedii wysokiej” (335); Wstęp [do dramatu konkursowego] (336)

7. Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 6: Proza. Część pierwsza. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1971, 662 ss.

- I. Łaskawy opiekun czyli Bartłomiej Alfonsem (7-28); Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (29-41); Cywilizacja. Legenda (43-60); [Dwie powieści] (61-67); Archeologia I [Tekst dla Konstancji Górskiej] (71-73); Archeologia II [Tekst dla Joanny Kuczyńskiej] (74-76); Klary Nagnioszewskiej samobójstwo. Tragedia (77-80); Estetyczne poglądy (81-85); Ostatnia z bajek (87-102); Stygmat. Nowela (103-129); „Ad leones!” (131-143); Tajemnica lorda Singelworth (145-162)
- II. Menego. Wyjątek z pamiętnika (165-171); Czarne kwiaty (173-186); Białe kwiaty (187-200); [Podróż po wystawie powszechnej] [Do Joanny Kuczyńskiej] (201-208); [Pamiętnik podróżny] (29-212); [Wspomnienia weneckie] (213-217); Milczenie (219-248)
- III. Nekrolog [Fryderyka Chopina] (251); [Walenty Pomian Zakrzewski] (252-253); [Cztery nekrologi] (254-255); Biografie spóźnione (256-257); Horacy Delaroche (258-259); [Tomasz August Olizarowski] (260-261)
- IV. Sztuka w obliczu dziejów jako Syntetyki księga pierwsza. 1850 (265-295); [Prototypy formy] (297-308); [Słowo i litera] (309-332); O sztuce (dla Polaków) (333-351)
- V. Litkup na Pradze i porachunek z Wojciechem. Rycina pierwsza, rozpoczynająca album wydawane przez p. J. Piwarskiego (355); Wyjątek z listu z Krakowa w czerwcu 1842 pisanego (356-360); O rzeźbiarzach florenckich (dziś żyjących) (361-368); Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza (369-371); Z pamiętnika (372-377); O felietonie felieton (378-379); Pół-listu (380-384); [Tańce polskie] (385-387); Widowiska w ogóle uważane (388-

394); Una picciolissima osservazione al. Illustrate autore del „Magnificat delle arti” (395-397); [Uwaga o „Wielkiej improwizacji”] (398); [Uwagi o „Pamiętniku pieśniarza”] (399-401); Ktoś się zamordował (402); O Juliuszu Słowackim w sześciu publicznych posiedzeniach (z dodatkiem rozbioru „Balladyny”). 1860 (403-472); Objaśnienia żądane (z powodu wiersza „Do L.K.”) (473-475); [O tłumaczeniach z Byrona] (476-478); O portrecie i przeznaczeniu jego [po zgonie Władysława Zamoyskiego] (479-480); O deklamacji (481-483); Obywatel Gustaw Courbet (484-493); „Boga-rodzica” pieśń ze stanowiska historyczno-literackiego odczytana (495-528); Sfinks (529-532); Dwie aureole (533-536); [Salon paryski 1881] (537-539); [Z powodu podręcznika Szujskiego] (540-541)

VI. „Nie ma mienia bez sumienia” (545); [Uwagi o ekspozycjach] (546-547); [Uwagi dla nowej redakcji „Gazety Codziennej”] (548-549); [Kwestia popiersia Goszczyńskiego] (550-551); Przedstawienie [W sprawie monety narodowej] (552-553); [O warunkach rozwoju sztuki] (554-555); [Autobiografia artystyczna] (556-560); W kwestii losu artystów polskich (561-562); „Sobótka”. Wydawnictwo na rzecz inwalidów literatury polskiej (563-564); [Skarby polskie] (565-566); [Sztuka jako żywy organ społeczny]. Do wielmożnego J.B. Wagnera (567-571); Trzy tysiące franków i umoralnienie społeczne (572-573); [O wartości i potrzebie dzienników] (574-575); Interesa sztuki (576-577); [W sprawie uczczenia pamięci Bronisława Zaleskiego] (578-579); Żądany list o mogile i mogiłach (580-584); Jubileatyzm (585-586)

VII. Ze względu artykułu „O cynkografii”] (589-590); W odpowiedzi na dziewiąty „List z Poznania” (591-593); Krytycy i artyści (594-597); Jasność i ciemność (598-601); Do ogników błędnych na cmentarzu (602); „Ostatnie słowo to nie są litery” (603); [Wyjaśnienie udziału w broszurze o Towiańskim] (604); Korespondencja i sprostowanie (605-606)

VIII. [Zmartwychwstanie historyczne] (609-617); [O modlitwie] (618-621); [List o stolikach wirujących] (622-626); O miłości ksiąg dwie (627-637); [Z powodu opowiadania „Ród-Cenci”] (638-639); Do Spartakusa (o pracy) (640-642); [Memoriał w sprawie „Towarzystwa Uszanowania Człowieka”] (643-644); Modlitwa (645); „Żydy” i mechesy (646-649); Fabulizm Darwina (650-651); Emancypacja kobiet (652-655)

8. Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 7: Proza. Część druga. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1973, 788 ss.

Zawiera Dodatek krytyczny (451-735) a w jego obrębie: I. Przedmiot i zakres (455-460); II. Zaginione utwory prozą (461-477); III. Źródła tekstów (478-490); IV. Dzieje edytorskie (491-512); V. Układ (513-514); VI. Metryki i objaśnienia (515-735). Zawiera indeksy: imion i dzieł (737-774) i utworów Norwida (775-782).

- IX. Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty (7-10); Zarysy z Rzymu (11-16); Listy o emigracji (17-29); [Odpowiedź krytykom „Listów o emigracji”] (30-39); Z pamiętnika [O zemście] (40-42); Słowo zgody. List z emigracji (43-46); [Asocjacja, ilość i jakość] (47-49); [Co to jest Ojczyzna] (50); [O idei reprezentacji] (51-54); O tszinie i czynie (55-56); Poznańskie. 1846-1848 (57-59); Walka-polska (Do Agatona Gillera) (60-62); [Filozofia historii polskiej] (63-67); La philosophie de la guerre (69-80); Przyczynek do „Rzeczy o wolności słowa” (81-84); [Znicestwienie narodu] (85-92); Récit d’un peintre d’histoire (93-94); W rocznicę Powstania Styczniowego [Mowa wygłoszona 22 stycznia 1875 r. w Czytelni Polskiej w Paryżu] (95-102); Nihilizm i nihilisci (103-104)
- X. Memoriał o młodej emigracji. W odpowiedzi na zapytanie Szanownego P. Gałęzowskiego (107-114); Nota [W sprawie kary cielesnej]. Do Wielmożnego Józefa Łussakowskiego (115-116); [Głos w sprawie postu narodowego] (117); Bez przesady – z źródeł wszelakich (Nota bieżąca) (118-120); [Wszystko, co w tamtej nocy było...] (121); [Odezwa do rosyjskich mężów stanu] (122); [Doniesienia z Paryża] (123-124); [Opinia względem polityki europejskiej] (125-127); Philoctet (128-130); [Noty o konieczności presji moralnej]: I. Do Władysława Bentkowskiego (131-132); II. Do Ludwika Mierosławskiego (133-134); [Memoriał o prasie]. Memoriał przez C.N. na wezwanie pełnomocnika Rządu Narodowego Wielmożnego Karola R[uprechta]. 1863 (135-143); Ostatnie przemówienie Cypriana Norwida w kwestii Rzymu i Polski (144-146); Nota (z dziewięciu punktów) [Dla Ludwika Mierosławskiego] (147-150); Nota z dziewięciu punktów (151-153); Nota z dziewięciu paragrafów [Dla gen. Hr. Władysława Zamoyskiego] (154-157); Dziewięć zaspokojonych pytań (158-161); Skandal w Montmorency (162); [W sprawie zamachu Berezowskiego]. Nota (163-165); [O polskiej władzy prawowitej]. Protest (166-168); Kwestia bieżąca zmartwychwstańców (169-170); [Odezwa w sprawie udziału Polaków w wojnie francusko-pruskiej] (171-172); [Proklamacja do rodaków] (173); [Protest przeciwko artykułowi Agatona Gillera] (174-175); [W sprawie uczenia prześladowanych unitów] (176-178); Odpowiedź Cypriana Kamila N. niektórym obywatelom o stanie rzeczy narodowej zapytującym (179-180); [Upublicznienie wdzięczności]. Nota (181-182); [W pięćdziesiątą rocznicę Powstania Listopadowego]. [Odpowiedź na zaproszenie] (183-184).

- XI. O broszurze „Polska i panslawizm”. Do albumu (187-189); Dopiski na egzemplarzu broszury „Pożegnanie pułkownika Adama Kozłowskiego” (190-192)
- XII. [Modlitewnik dla Włodzimierza Łubieńskiego] (195-219): Z-Danta. Czyściec. Pieśń VIII (215-217); Monolog (218); [Dwie parafie] (221-226); [U kolebki narodu] (227-235)
- XIII. Notatki z mitologii. 1865 (239-325); [Notatki z historii] (327-373); [Notatki etnofilologiczne] (375-417); [Historia – sztuka – człowiek]. [Luźna kartka z notatkami] (419-420)
- XIV. Różne napisy i notatki (423-429); Luźne wypisy i przekłady (431-435); Dedykacje (437-440); Upoważnienie (441-442); Kwity dłużne (443-444); Suplement (445-450).

9. C. Norwid, *Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz W[iktor] Gomulicki. T. 8. Warszawa 1971.*

Zawiera teksty listów:

1. Do Jana Nepomucena Karwowskiego. Warszawa, 7 stycznia 1839, s. 7, 465.
2. Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 5 listopada 1840, s. 7-8, 465.
3. Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 26 kwietnia 1841, s. 8, 465-466.
4. Do redakcji „Biblioteki Warszawskiej”. Warszawa, 29 kwietnia 1841, s. 8, 466.
5. Do August Wilkowskiego. Warszawa, kwiecień lub maj 1841, s. 9, 466.
6. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Warszawa, 6 grudnia 1841, s. 9-10, 466-467.
7. Do redakcji „Biblioteki Warszawskiej”. Norymberga [i Monachium], 23 października 1842, s. 10, 467.
8. Do Antoniego Zaleskiego. Florencja, 11 września 1844, s. 11-12, 467.
9. Do Antoniego Zaleskiego. Florencja, 2 listopada 1844, s. 12-14, 467.
10. Do Antoniego Zaleskiego. Rzym, 24-25 lutego 1845, s. 14-16, 467-468.
11. Do Marii Trębickiej. Berlin, listopad 1845, s. 16-17, 468.
12. Do Antoniego Celińskiego. Berlin, listopad lub grudzień 1845, s. 17-19, 468.
13. Do Marii Trębickiej. Berlin, listopad-grudzień 1845, s. 19, 468.
14. Do Marii Trębickiej. Berlin, listopad-grudzień 1845, s. 19, 468.
15. Do Marii Trębickiej. Berlin, listopad-grudzień 1845, s. 20, 468.
16. Do Marii Trębickiej. Berlin, 16 grudnia 1845, s. 20-21, 469.
17. Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 grudnia 1845, s. 21-24, 469.
18. Do Marii Trębickiej. Berlin, 30 grudnia 1845, s. 24-26, 469.

19. Do Marii Trębickiej. Berlin, 2-3 stycznia 1846, s. 26-30, 469.
20. Do Henryka Moraczewskiego. Berlin 1846, s. 31, 469.
21. Do Marii Trębickiej. Berlin, 25-27 stycznia 1846, s. 31-33, 470.
22. Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 lutego 1846, s. 33-34, 470.
23. Do N.N. Berlin, 14 marca 1846, s. 34-36, 470-471.
24. Do Marii Trębickiej. Berlin, 11 kwietnia 1846, s. 36-37, 471.
25. Do Marii Trębickiej. Berlin, 7 czerwca 1846, s. 37-39, 471.
26. Do Cezarego Platera. Berlin, ok. 27 lipca 1846, s. 40, 471-472.
27. Do Marii Trębickiej. Bruksela, 11 sierpnia 1846, s. 40-41, 472.
28. Do Cezarego Platera. Ostenda, 1 września 1846, s. 41-42, 472.
29. Do Cezarego Platera. Bruksela, 7 grudnia 1846, s. 42-43, 472-473.
30. Do Marii Trębickiej. Bruksela, 18 grudnia 1846, s. 43-45, 473.
31. Do Cezarego Platera. Bruksela, 23 stycznia 1847, s. 45-47, 473.
32. Do Amelii Skrzyneckiej. Rzym 1847, s. 47, 473.
33. Do Marii Trębickiej. Rzym, 17 czerwca 1847, s. 48-49, 473-474.
34. Do Marii Trębickiej. Bagni di Lucca, 2 sierpnia 1847, s. 50, 474.
35. Do Marii Dowgiałłowej. Rzym, 30 sierpnia 1847, s. 51-52, 474.
36. Do Stanisława Egberta Koźmiana. Rzym, 16 września 1847, s. 52-53, 474.
37. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, koniec grudnia 1847, s. 53-55, 475-476.
38. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 9 lutego 1848, s. 56-58, 476.
39. Do Stanisława Egberta Koźmiana. Rzym, wnet po 8 lutego 1848, s. 58, 476-477.
40. Do Marii Trębickiej. Rzym, 8 kwietnia 1848, s. 59, 477.
41. Do Jana Skrzyneckiego. Rzym, 15 kwietnia 1848, s. 59-61, 477.
42. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 24 kwietnia 1848, s. 61-63, 477.
43. Do Piusa IX. Rzym, pierwszy tydzień maja 1848, s. 63, 477-478.
44. Do Jana Skrzyneckiego. Rzym, początek maja 1848, s. 63, 478.
45. Do Jana Skrzyneckiego. Rzym, 1 lipca 1848, s. 64-66, 478.
46. Do Marii Trębickiej. Rzym, 3 lipca [Pudliszki, 15 lipca] 1848, s. 66-67, 478-479.
47. Do Marii Trębickiej. Pudliszki, 23 lipca 1848, s. 67-69, 479.
48. Do Władysława Bentkowskiego. Rzym, październik 1848, s. 69, 479-480.
49. Do Aleksandra Jełowickiego. Rzym, 9 stycznia 1849, s. 69-70, 480.
50. Do Józefa Hubego. Rzym, 22 stycznia 1849, s. 70, 480.
51. Do Marii Przedzieckiej. Paryż, 7 lutego 1849, s. 73, 480.

52. Do redakcji „Gazety W. Księstwa Poznańskiego”. Paryż, 19 lutego 1849, s. 73, 481.
53. Do Aleksandra Niewiarowskiego. Paryż, kwiecień 1849, s. 74, 481.
54. Do Piotra Semenienki. Paryż, maj 1849, s. 74, 481-482.
55. Do Piotra Semenienki. Passy, maj-czerwiec 1849, s. 75, 482.
56. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 7 czerwca 1849, s. 75, 483.
57. Do Cezarego Platara. Paryż, 11 czerwca 1849, s. 76, 483.
58. Do Karola Libelta. Paryż, 28 lipca 1849, s. 76-77, 483.
59. Do Jana Koźmiana. Paryż, 13 sierpnia 1849, s. 77-78, 483.
60. Do Piotra Semenienki. Paryż, 16 sierpnia 1849, s. 78-80, 483.
61. Do Boguliny Mańkowskiej. Paryż, jesień 1849, s. 80, 484.
62. Do Cezarego Platara. Paryż, ok. 25 października 1849, s. 80-81, 484.
63. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 listopada 1849, s. 81, 484.
64. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, jesień 1849, s. 82, 484.
65. Do Emmy Herwegh. Paryż, jesień 1849, s. 82, 485.
66. Do Emmy Herwegh. Paryż, 24 listopada 1849, s. 82-83, 485.
67. Do Emmy Herwegh. Paryż 1849-1850, s. 83, 485.
68. Do Emmy Herwegh. Paryż 1849-1850, s. 83, 485.
69. Do Emmy Herwegh. Paryż 1849-1850, s. 84, 485.
70. Do Józefa Bohdana zaleskiego. Paryż, ok. 1 stycznia 1850, s. 84, 486.
71. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, początek stycznia 1850, s. 84, 486.
72. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, styczeń-luty 1850, s. 85, 486.
73. Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 lutego 1850, s. 85-86, 486.
74. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 10 lutego 1850, s. 86, 486.
75. Do Jerzego Lubomirskiego. Paryż, 4 marca 1850, s. 87, 486.
76. Do Emmy Herwegh. Paryż, 21 marca 1850, s. 88, 486.
77. Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 kwietnia 1850, s. 88-90, 487.
78. Do Hieronima Kajsiewicza. Paryż, 22 kwietnia 1850, s. 90-91, 487.
79. Do Hieronima Kajsiewicza. Paryż, 26 kwietnia 1850, s. 91-92, 487.
80. Do Jana Koźmiana. Paryż, maj-czerwiec 1850, s. 92-93, 487-488.
81. Do Adma Czartoryskiego. Paryż, 2 czerwca 1850, s. 93-95, 488.
82. Do Cezarego Platara. Paryż, 3-15 czerwca 1850, s. 95-96, 488-489.
83. Do Cezarego Platara. Paryż, 4-15 czerwca 1850, s. 96, 489.
84. Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 lipca 1850, s. 97, 489.

85. Do Jana i Stanisława Egberta Koźmianów. Paryż, lipiec 1850, s. 98, 489.
86. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 10 lipca 1850, s. 98-99, 490.
87. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 11 lipca 1850, s. 99-100, 490.
88. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, ok. 25 lipca 1850, s. 100, 490.
89. Do Teofila Lenartowicza. Paryż, sierpień? 1850, s. 101-102, 490-492.
90. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, sierpień 1850, s. 102-103, 492-493.
91. Do Adama Potockiego. Paryż, 1 września 1850, s. 104, 493-494.
92. Do Adama Potockiego. Paryż, 20 września 1850, s. 104-105, 494.
93. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 26 września 1850, s. 105-107, 494.
94. Do Jana Koźmiana. Paryż, początek listopada 1850, s. 107-109, 494.
95. Do Jana Koźmiana. Paryż, ok. 7 listopada 1850, s. 109, 495.
96. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, listopad 1850, s. 109-111, 495.
97. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, listopad 1850, s. 111-113, 495.
98. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 14 listopada 1850, s. 113-114, 495.
99. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 22 listopada 1850, s. 114-116, 496.
100. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 29 listopada 1850, s. 116-117, 496.
101. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 3 grudnia 1850, s. 117-118, 496-497.
102. Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, grudzień 1850, s. 118-119, 498.
- 102a (1044). Do Jana Koźmiana. Paryż, 18 grudnia 1850, t. 10, s. 285.
103. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 20 grudnia 1850, s. 119, 498.
104. Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, styczeń? 1851, s. 119-120, 498.
105. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 stycznia 1851, s. 120-122, 498.
106. Do Seweryna Gałęziowskiego. Paryż, 14 stycznia 1851, s. 122, 499.
107. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, ok. 15 stycznia 1851, s. 123, 499.
108. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, koniec stycznia 1851, s. 124, 499-500.
109. Do Adama Potockiego. Paryż, 29 stycznia 1851, s. 124-127, 500.
110. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, styczeń-luty 1851, s. 127-128, 501.
111. Do Seweryna Gałęzowskiego. Paryż, 3 lub 8 lutego 1851, s. 128, 501.
112. Do Jana Koźmiana. Paryż, 4 lutego 1851, s. 129, 501.
113. Do Adama Potockiego. Paryż, luty 1851, s. 129-130, 501.
114. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, najpóźniej 3 marca 1851, s. 130, 501-502.
115. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 4 marca 1851, s. 130-131, 502.
116. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 7 marca 1851, s. 131, 503.

117. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 17 marca, s. 131, 503.
118. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 10 maja 1851, s. 132-134, 503-504.
119. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 9 czerwca 1851, s. 134-135, 504.
120. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 23 czerwca 1851, s. 135, 504-505.
121. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 16 lipca 1851, s. 135, 505.
122. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 sierpnia 1851, s. 135-136, 505.
123. Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 października 1851, s. 137-138, 506.
124. Do Juliusza Miecheleta. Paryż, wnet po 8 października 1851, s. 138-142, 506.
125. Do Henryka Prendowskiego. Paryż, 16 października lub 16 listopada 1851, s. 142-145, 506.
126. Do Henryka Prendowskiego. Paryż, październik? 1851, s. 145, 506-507.
127. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 grudnia 1851, s. 145-146, 507.
128. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 8 stycznia 1852, s. 147, 507.
129. Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, styczeń 1852, s. 147, 507-508.
130. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, ok. 8 stycznia 1852, s. 148-152, 508.
131. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, ok. 10 stycznia 1852, s. 153-154, 508.
132. Do Adama Czartoryskiego. Paryż, styczeń? 1852, s. 154-155, 508.
133. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 20 stycznia 1852, s. 155, 508-509.
134. Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 25 stycznia 1852, s. 155-156, 509.
135. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 4 lutego 1852, s. 156, 509.
136. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 7 lutego 1852, s. 156-158, 509-510.
137. Do Konstancji Górskiej. Paryż, luty? 1852, s. 159, 510.
138. Do Konstancji Górskiej. Paryż, luty? 1852, s. 159-162, 510.
139. Do Konstancji Górskiej. Paryż, 18 lutego 1852, s. 162, 510.
140. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 7 marca 1852, s. 162-164, 510-511.
141. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 26 marca 1852, s. 164-165, 511.
142. Do Konstancji Górskiej. Paryż, ok. 26 marca 1852, s. 165-166, 511.
143. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, na krótko przed 11 kwietnia 1852, s. 166, 511.
144. Do Konstancji Górskiej. Paryż, na krótko przed 11 kwietnia 1852, s. 166-167, 511-512.
145. Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, 19 kwietnia 1852, s. 167-168, 512.
146. Do Piotra Semenienki. Paryż, ok. 24 kwietnia 1852, s. 168, 512.
147. Do Jana Koźmiana. Paryż, 18 maja 1852, s. 169, 512.
148. Do Adama Czartoryskiego. Paryż, ok. 11 kwietnia 1852, s. 169, 512-513.
149. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 11 czerwca 1852, s. 169-170, 513.

150. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 17 czerwca 1852, s. 170, 513.
151. Do Piotra Semenienki. Paryż, 22 czerwca 1852, s. 170-171, 513.
152. Do Marceliny Czartoryskiej. Paryż, początek lipca 1852, s. 171, 514.
153. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Fontainebleau, 24 lipca 1852, s. 172, 514.
154. Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 1 sierpnia 1852, s. 172, 514.
155. Do Marceliny Dziekońskiej. Paryż, 9 sierpnia 1852, s. 173-175, s 515.
156. Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 10 sierpnia 1852, s. 175, 515.
157. Do Wojciecha Grzymały. Paryż, lato? 1852, s. 175, 515.
158. Do Konstancji Górskiej. Paryż, 15 sierpnia 1852, s. 176-178, 515.
159. Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 23 sierpnia 1852, s. 178, 515-516.
160. Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, lato 1852, s. 179, 516.
161. Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 19 września 1852, s. 179-181, 516-517.
162. Do Marii Trębackiej. Paryż, wrzesień 1852, s. 181-183, 517.
163. Do Emmy Herwegh. Paryż, 29 września 1852, s. 183-184, 517.
164. Do Jana Koźmiana. Paryż, wrzesień-październik 1852, s. 185-186, 517.
165. Do Jana Koźmiana. Paryż, 25 października 1852, s. 186-188, 517-518.
166. Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, październik 1852, s. 188, 518.
167. Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, wnet po 10 kwietnia 1853, s. 191-192, 518.
168. Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, lato? 1853, s. 192-194, 518-519.
169. Do Józefa Komierowskiego. Nowy Jork, 6 września 1853, s. 194-195, 519.
170. Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 20 października 1853, s. 196-198, 519.
171. Do Adama Mickiewicza. Nowy Jork, jesień 1853, s. 198-199, 519-520.
172. Do Aleksandra Hercena. Nowy Jork, grudzień 1853, s. 200-203, 520.
173. Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 21-23 lutego 1854, s. 203-208, 520.
174. Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, maj 1854, s. 208-215, 520-521.
175. Do Aleksandra Jełowickiego. Nowy Jork, 18 maja 1854, s. 215-217, 521-522.
176. Do Aleksandra Jełowickiego i Piotra Semenienki, Nowy Jork, koniec maja 1854, s. 217-220, 522.
177. Do Michała Kleczkowskiego. Londyn, 14 lipca 1854, s. 220-222, 522.
178. Do Michała Kleczkowskiego. Londyn, 15 lipca 1854, s. 222-223, 523.
179. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Londyn, sierpień-wrzesień 1854, s. 223-229, 523.
180. Do Piotra Semenienki. Londyn, 12 września 1854, s. 229-230, 523.
181. Do Wincentego Mazurkiewicza. Paryż, listopada 1854, s. 233-236, 523.

182. Do Wincentego Mazurkiewicza. Listopad-grudzień 1854, s. 236-237, 523-524.
183. Do Teofila Lenartowicza. Styczeń-luty 1855, s. 238, 524.
184. Do Józefa Dybowskiego. Marzec 1855, s. 238, 524.
185. Do Augusta Cieszkowskiego. 21 marca 1855, s. 238-239, 524.
186. Do Michaliny Dziekońskiej. Czerwiec 1855, s. 239-240, 524.
187. Do Marii Trębickiej. Czerwiec 1855, s. 240-242, 525.
188. Do Magdaleny Łuszczewskiej. Czerwiec 1855, s. 242-243, 525.
189. Do Adma Potockiego. Druga półrocze 1855, s. 243-246, 525.
190. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 15 października 1855, s. 246-247, 525.
191. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 15 października 1855, s. 248, 525.
192. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 18 października 1855, s. 248, 526.
193. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 21 października 1855, s. 249, 526.
194. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 12 stycznia 1856, s. 249, 526.
195. Do Teofila Lenartowicza. 23 stycznia 1856, s. 249-254, 526.
196. Do Franciszka Tepy. 25 stycznia 1856, s. 254, 526-527.
197. Do Teofila Lenartowicza. 21 marca 1856, s. 254-255, 527.
198. Do Marii Trębackiej. 8 kwietnia 1856, s. 255-258, 527.
199. Do Ludwika Mierosławskiego. Kwiecień 1856, s. 258-260, 527.
200. Do Adama Czartoryskiego. Kwiecień 1856, s. 260-261, 527-528.
201. Do Franciszka Wężyka. 2 maja 1856, s. 261, 528.
202. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 14 maja 1856, s. 261-262, 528.
203. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 15 maja 1856, s. 262, 528.
204. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Maj-czerwiec 1856, s. 262, 528.
205. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Maj-czerwiec 1856, s. 263, 529.
206. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Maj-czerwiec 1856, s. 263, 529.
207. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Maj-czerwiec 1856, s. 263, 529.
208. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Czerwiec 1856, s. 263-264, 529.
209. Do Józefa Zaleskiego. Ok. 20 czerwca 1856, s. 264-265, 529-530.
210. Do Ludwika Mierosławskiego. Czerwiec 1856, s. 265-266, 530.
211. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Lipiec 1856, s. 266-267, 530.
212. Do Marii Trębickiej. 18 lipca 1856, s. 267-270, 530-531.
213. Do Felicjana Falińskiego. 18 lipca 1856, s. 270-271, 531.
214. Do Jadwigi Łuszczewskiej. 18 lipca 1856, s. 271-272, 531.

215. Do Marii Trębickiej. 18 lipca 1856, s. 272, 531.
216. Do Marii Trębickiej. 18-19 lipca 1856, s. 272-276, 532.
217. Do Marii Trębickiej. 21 lipca 1856, s. 276-277, 532.
218. Do Magdaleny Łuszczewskiej. 21 lipca 1856, s.278, 532.
219. Do Marii Trębickiej. Lipiec 1856, s. 278-280, 532.
220. Do Marii Trębickiej. Sierpień 1856, s. 280-284, 533.
221. Do Marii Trębickiej. Lato 1856, s. 285, 533.
222. Do Jana Ledóchowskiego. 10 września 1856, s. 285, 533.
223. Do Juliusza Kossaka. 15 września 1856, s. 285, 533.
224. Do Marii Trębickiej. 15 września 1856, s. 285-289, 534.
225. Do Michała Kleczkowskiego. Wrzesień 1856, s.289-291, 534.
226. Do Marii Trębickiej. Październik 1856, s.291-295, 534.
227. Do Teofila Lenartowicza. 19 października 1856, s. 295-297, 534-535.
228. Do Marii Trębickiej. 30 października 1856, s. 297-299, 535.
229. Do Marii Trębickiej. Listopad-grudzień 1856, s. 300, 535-536.
230. Do Władysława Chodkiewicza. 2 stycznia 1857, s. 300, 536.
231. Do Władysława Chodkiewicza. Styczeń 1857, s. 301, 536.
232. Do Konstancji Górskiej. Początek roku 1857, s. 302-303, 536.
233. Do Lucjana Siemińskiego. 14 marca 1857, s. 304, 536-537.
234. Do Franciszka Wężyka. 7 kwietnia 1857, s. 305-306, 537.
235. Do Władysława Bentkowskiego. Koniec maja 1857, s. 307-308, 537.
236. Do Władysława Bentkowskiego. Początek czerwca 1857, s. 309-310, 537.
237. Do Marii Trębickiej. Czerwiec 1857, s. 310, 538.
238. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 16 lipca 1857, s. 310-311, 538.
239. Do Stanisławy Hornowskiej. Lato 1857, s. 312, 538.
240. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Lato 1857, s. 312, 538.
241. Do Michała Kleczkowskiego. Lipiec 1857, s. 312-313, 538.
242. Do Marii Trębickiej. 29 lipca 1857, s. 313-314, 538-539.
243. Do Piotra Semenki. 16 sierpnia 1857, s. 314-315, 539.
244. Do Piotra Semenki. Sierpień 1857, s. 316, 539.
245. Do Piotra Semenki. Sierpień 1857, s. 316-317, 539.
246. Do Ludwika Nabelaka. 22 sierpnia 1857, s. 317-318, 539.
247. Do Augusta Cieszkowskiego. Sierpień? 1857, s. 318, 540.

248. Do Marii Trębickiej. 28 sierpnia 1857, s. 319-320, 540.
249. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 20 września 1857, s. 321, 540.
250. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 7 listopada 1857, s. 321-322, 540-541.
251. Do Michała Kleczkowskiego. Grudzień 1857, s. 322-325, 541.
252. Do Michała Kamieńskiego. 18 grudnia 1857, s. 325-326, 541.
253. Do Konstancji Górskiej. 3 stycznia 1858, s. 326, 541.
254. Do Jadwigi Łuszczewskiej. 11 stycznia 1858, s. 327, 541-543.
255. Do Władysława Bentkowskiego. Początek roku? 1858, s. 327-328, 543.
256. Do Juliana Klaczki. Koniec stycznia 1858, s. 329, 543.
257. Do Delfiny Potockiej. 31 stycznia 1858, s. 330-331, 543-544.
258. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 20 lutego 1858, s. 331-332, 544.
259. Do Teofila Lenartowicza. Po 20 lutego 1858, s. 332-333, 544.
260. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Koniec lutego 1858, s. 333, 544.
261. Do Pauliny Suskiej. Luty-marzec 1858, s. 334, 544-545.
262. Do Zygmunta Krasieńskiego. 3 marca 1858, s. 334-335, 545.
263. Do Michała Kleczkowskiego. 6 maja 1858, s. 335-338, 545.
264. Do Marii Trębickiej. Czerwiec? 1858, s. 338-339, 545-546.
265. Do Michała Kleczkowskiego. 10 czerwca 1858, s. 339-340, 546.
266. Do Michała Kleczkowskiego. Wnet po 10 czerwca 1858, s. 340-343, 546.
267. Do Konstancji Górskiej. 27 czerwca 1858, s. 343, 546.
268. Do Konstancji Górskiej. Początek lipca 1858, s. 344-345, 546.
269. Do Michała Kleczkowskiego. 7 lipca 1858, s. 345-346, 546.
270. Do Władysława Bentkowskiego. Sierpień 1858, s. 346, 546-547.
271. Do Antoniego Zaleskiego. Ok. 13 sierpnia 1858, s. 347-348, 547.
272. Do Michała Kleczkowskiego. 13 sierpnia 1858, s. 348-350, 547.
273. Do Ludwika Nabelaka. Montpellier, 7 września 1858, s. 350-352, 547-548.
274. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 6 października 1858, s. 352-353, 548.
275. Do Antoniego Zaleskiego. 11 października? 1858, s. 353-354, 548.
276. Do Michaliny Dziekońskiej. Październik 1858, s. 354, 548.
277. Do Teofila Lenartowicza. Październik? 1858, s. 355, 548-549.
278. Do Karola Krasieńskiego. Październik 1858, s. 355-357, 549.
279. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 28 października 1858, s. 358, 549.
280. Do Antoniego Zaleskiego. 29 października 1858, s. 358-359, 549.

281. Do Michaliny Dziekońskiej. 8 listopada 1858, s. 359-361, 550.
282. Do Michaliny Dziekońskiej. 10 listopada 1858, s. 361-363, 550.
283. Do Antoniego Zaleskiego. Listopad-grudzień 1858, s. 364-365, 550.
284. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Listopad-grudzień 1858, s. 365-366, 550-551.
285. Do Antoniego Zaleskiego. Grudzień 1858, s. 366-368, 551-552.
286. Do Mikołaja Kamińskiego. 1858-1859, s. 368-370, 553.
287. Do N.N. Styczeń? 1859, s. 370, 553.
288. Do Zygmunta Krasieńskiego. Styczeń-luty 1859, s. 371-372, 553.
289. Do Teofila Lenartowicza. Styczeń 1859, s. 372-374, 553.
290. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 28 stycznia 1859, 374-376, 553-554.
291. Do Katarzyny Potockiej? Styczeń-luty 1859, s. 376, 554.
292. Do Teofila Lenartowicza. Luty 1859, s. 376, 554-555.
293. Do Konstancji Górskiej. 17 lutego 1859, s. 377-378, 556.
294. Do Konstancji Górskiej. Koniec lutego 1859, s. 378-380, 556.
295. Do Jana Skrzyneckiego. Marzec? 1859, s. 380-381, 556.
296. Do Tadeusza Goreckiego. Luty-marzec 1859, s. 381, 556.
297. Do Mieczysława Pawlikowskiego. 12 marca 1859, s. 381-384, 556.
298. Do Konstancji Górskiej. 29 marca 1859, s. 384-385, 557.
299. Do Marceliny Czartoryskiej. 20 maja 1859, s. 385, 557.
300. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Ok. 22 czerwca 1859, s. 385-386, 557.
301. Do Michała Kleczkowskiego. Lipiec 1859, s. 386-388, 557.
302. Do Kazimierza Wójcickiego. 16 lipca 1859, s. 388-389, 558.
303. Do Mikołaja Kamińskiego. Lipiec-sierpień 1859, s. 389, 558.
304. Do redakcji „Gazety Codziennej”. 14 września 1859, s. 390, 558.
305. Do Michała Kleczkowskiego. 3 listopada 1859, s. 391, 558.
306. Do Michała Kleczkowskiego. 11? listopada 1859, s. 391, 559.
307. Do Michała Kleczkowskiego. Listopad 1859, s. 392-393, 559.
308. Do Michała Kleczkowskiego. Listopad 1859, s. 393-394, 559.
309. Do Stanisławy Hornowskiej. Listopad 1859, s. 394, 559.
310. Do Michała Kleczkowskiego. Listopad 1859, s. 395, 559-560.
311. Do Michała Kleczkowskiego. Listopad 1859, s. 395-396, 560.
312. Do Michała Kleczkowskiego. Listopad 1859, s. 396-398, 560.
313. Do Józefa Hornowskiego. Listopad 1859, s. 399-400, 560.

314. Do Józefa Dybowskiego. Listopad-grudzień 1859, s. 400-401, 561.
315. Do Michała Kleczkowskiego. Listopad-grudzień 1859, s. 401-402, 561.
316. Do Michała Kleczkowskiego. Listopad-grudzień 1859, 402, 561.
317. Do Michaliny Dziekońskiej. 5 grudnia 1859, s. 402, 561.
318. Do Łucji Rautenstrauchowej. Grudzień 1859, s. 403, 562.
319. Do Michała Kleczkowskiego. 30 grudnia 1859, s. 403-404, 562.
320. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Pierwsza poł. Stycznia 1860, s. 404-405, 562.
321. Do Michała Kleczkowskiego. 17 stycznia 1860, s. 405-406, 562.
322. Do Michała Kleczkowskiego. Styczeń 1860, s. 406, 562-563.
323. Do Michała Kleczkowskiego. 26 stycznia 1860, s. 407, 563.
324. Do Łucji Rautenstauchowej. Styczeń-luty 1860, s. 408, 563.
325. Do Konstancji Górskiej. Styczeń-luty 1860, s. 408-409, 563.
326. Do Teofila Lenartowicza. Luty 1860, s. 409-410, 563.
327. Do Michała Kleczkowskiego. 7 marca 1860, s. 411-412, 564.
328. Do Kazimierza Wójcickiego. Wkrótce po 17 marca 1860, s. 412, 564.
329. Do Maksymiliana Oborskiego. Marzec? 1860, s. 413, 564.
330. Do Teofila Lenartowicza. Marzec? 1860, s. 413-415, 564.
331. Do Walentego Pomiana Zakrzewskiego. Marzec? 1860, s. 415, 565.
332. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Marzec? 1860, s. 415-416, 565.
333. Do Adama Czartoryskiego. 7 kwietnia 1860, s. 416, 565.
334. Do Leonarda Chodźki. 19 kwietnia 1860, s. 417, 566.
335. Do Michała Kleczkowskiego. Początek maja 1860, s. 417-418, 566.
336. Do Konstancji Górskiej. Maj? 1860, s. 418-424, 566.
337. Do Augusta Cieszkowskiego. Po 12 maja 1860, s. 424-425, 566-567.
338. Do Michała Kleczkowskiego. Czerwiec-lipiec 1860, s. 426-427, 567.
339. Do N.N. Sierpień 1860, s. 427, 567.
340. Do Leonarda Chodźki. 17 sierpnia 1860, s. 428, 567.
341. Do Ludwika Kastowego? Sierpień? 1860, s. 428, 567.
342. Do Karola Krasieńskiego. Sierpień? 1860, s. 429-430, 568.
343. Do Władysława Bentkowskiego. Sierpień 1860, s. 430, 568.
344. Do Leonarda Chodźki. 18 września 1860, s. 431, 568.
345. Do Magdaleny Łuszczewskiej. Ok. 18 października 1860, s. 431-433, 568.
346. Do Antoniego Wagi. Ok. 18 października 1860, s. 433, 568.

347. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. 18 października 1860, s. 434, 569.
348. Do Michała Kleczkowskiego. Początek listopada 1860, s. 434-437, 569.
349. Do Magdaleny Łuszczewskiej. Początek listopada 1860, s. 437, 569.
350. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Listopad 1860, s. 437-438, 569.
351. Do Michała Kleczkowskiego. Grudzień 1860, s. 438, 569.
352. Do Ketty Kleczkowskiej. Początek roku 1861, s. 438-439, 570.
353. Do Mariana Sokołowskiego. 27 lutego 1861, s. 439-440, 570.
354. Do Mariana Sokołowskiego. Początek marca 1861, s. 440, 570.
355. Do Mariana Sokołowskiego. Początek marca 1861, s. 441-442, 570.
356. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. 18 maja 1861, s. 442, 570.
357. Do Mariana Sokołowskiego. 1 czerwca 1861, s. 442-443, 570-571.
358. Do Augusta Cieszkowskiego. 18 czerwca 1861, s. 443-444, 571.
359. Do Ludwika Nabelaka. 28 czerwca 1861, s. 444, 571-572.
360. Do Mariana Sokołowskiego. 15 lipca 1861, s. 444-445, 572-573.
361. Do Konstancji Górskiej. Lipiec? 1861, s. 446, 573.
362. Do Konstancji Górskiej. Lipiec? 1861, s. 446-447, 573.
363. Do Michała Kleczkowskiego. 18 sierpnia 1861, s. 447-448, 573.
364. Do Ludwika Nabelaka. 19 sierpnia 1861, s. 448-449, 573.
365. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Lato 1861, s. 449-450, 573.
366. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Sierpień? 1861, s. 450, 573.
367. Do Mariana Sokołowskiego. Wnet po 20 października 1861, s. 451, 574.
368. Do Aleksandra Jełowickiego. Koniec października 1861, s. 451-453, 574.
369. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Jesień? 1861, s. 453, 574.
370. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Jesień? 1861, s. 454, 574.
371. Do Joanny Kuczyńskiej. Listopad? 1861, s. 454, 574-575.
372. Do Joanny Kuczyńskiej. Listopad? 1861, s. 454, 575.
373. Do Joanny Kuczyńskiej. Listopad? 1861, s. 455, 575.
374. Do Joanny Kuczyńskiej. 24 listopada lub 1 grudnia 1861, s. 455, 575.
375. Do Joanny Kuczyńskiej. 2 grudnia 1861, s. 455-456, 575.
376. Do Mariana Sokołowskiego 7 grudnia 1861, s. 456-457, 575-576.
377. Do Mariana Sokołowskiego. 15 grudnia 1861, s. 457-458, 576.
378. Do Władysława Czartoryskiego. Połowa grudnia 1861, s. 458, 576.
379. Do Michała Kleczkowskiego. Koniec grudnia 1861, s. 459, 576.

10. C. Norwid, *Pisma wszystkie*. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz W[iktor] Gomulicki. T. 9. Warszawa 1971.

Zawiera teksty litów Norwida:

- 380. Do Mariana Sokołowskiego. 3 stycznia 1862, .s. 7, 531.
- 381. Do Joanny Kuczyńskiej. 3 stycznia 1862, s. 7-10, 531-532.
- 382. Do Joanny Kuczyńskiej. 24 stycznia 1862, s. 10-11, 533.
- 383. Do Jadwigi Łuszczewskiej. Marzec 1862, s. 11-12, 533.
- 384. Do Aleksandra Jełowickiego. Luty? 1862, s. 13-15, 533.
- 385. Do Joanny Kuczyńskiej. Luty 1862, s. 15-17, 533.
- 386. Do Joanny Kuczyńskiej. Luty-marzec 1862, s. 17-19, 534.
- 387. Do Joanny Kuczyńskiej. Pierwsza połowa marca 1862, s. 20-22, 534.
- 388. Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Marzec-kwiecień 1862, s. 22-24, 534-535.
- 389. Do Joanny Kuczyńskiej. Koniec marca 1862, s. 24-26, 535.
- 390. Do Karola Kaczanowskiego. 4 kwietnia 1862, s. 26-27, 535.
- 391. Do Karola Kaczanowskiego. 11 kwietnia 1862, s. 27-28, 535-536.
- 392. Do Karola Kaczanowskiego. Kwiecień 1862, s. 28-29, 536.
- 393. Do Jana Koźmiana. Kwiecień 1862, s. 29, 536.
- 394. Do Joanny Kuczyńskiej. 14 kwietnia 1862, s. 30-31, 536.
- 395. Do Joanny Kuczyńskiej. Ok. 1 maja 1862, s. 32-34, 536-537.
- 396. Do Tadeusza Goreckiego. Początek maja 1862, s. 34-35, 537.
- 397. Do Tadeusza Goreckiego. Maj 1862, s. 35, 537.
- 398. Do Konstancji Górskiej. 19 maja 1862, s. 35-36, 537.
- 399. Do Joanny Kuczyńskiej. Druga? połowa maja 1862, s. 36-39, 537-538.
- 400. Do Augusta Cieszkowskiego. Maj 1862, s. 39-40, 538.
- 401. Do Joanny Kuczyńskiej. Czerwiec 1862, s. 40-41, 538.
- 402. Do Seweryna Gałęziowskiego. 26 czerwca 1862, s. 41, 538-539.
- 403. Do Konstancji Górskiej. Lipiec 1862, s. 42-44, 539.
- 404. Do Joanny Kuczyńskiej. Lipiec 1862, s. 44-46, 539.
- 405. Do Konstancji Górskiej. Lipiec 1862, s. 46-47, 539.
- 406. Do Joanny Kuczyńskiej. 3 sierpnia 1862, s. 47, 539.
- 407. Do Joanny Kuczyńskiej. Ok. 15 sierpnia 1862, s. 48-50, 540.

408. Do Joanny Kuczyńskiej. Ok. 15 sierpnia 1862, s. 50-51, 540.
409. Do Augusta Cieszkowskiego. 19 sierpnia 1862, s. 51, 540.
410. Do Joanny Kuczyńskiej. 8 września 1862, s. 52-53, 540.
411. Do Konstancji Górskiej. I poł. Września 1862, s. 53-54, 540-541.
412. Do Konstancji Górskiej. II poł. września 1862, s. 54-56, 541.
413. Do Konstancji Górskiej. II poł. września 1862, s. 56-59, 541.
414. Do Joanny Kuczyńskiej. Jesień 1862, s. 59-61, 541.
415. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. 13 listopada 1862, s. 61-62, 541-542.
416. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. 14 listopada 1862, s. 62-64, 542.
- 416a Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Listopad? 1862, s. 526, 663
417. Do Joanny Kuczyńskiej. 1 grudnia 1862, s. 64, 542.
418. Do Michała Kleczkowskiego. 7-8 grudnia 1862, s. 65-66, 542.
419. Do Władysława Zamoyskiego. Wnet po 8 grudnia 1862, s. 66-67, 542-543.
420. Do Joanny Kuczyńskiej. 17 grudnia 1862, s. 67-69, 543.
421. Do Augusta Cieszkowskiego. 18 grudnia 1862, s. 69-70, 543.
422. Do Joanny Kuczyńskiej. 19 grudnia 1862, s. 70-73, 543.
423. Do Joanny Kuczyńskiej. Styczeń 1863, s. 73-75, 544.
424. Do Joanny Kuczyńskiej. Styczeń-luty 1863, s. 75-78, 544.
425. Do Władysława Bentkowskiego. 9 lutego 1863, s. 78, 544.
426. Do Władysława Czartoryskiego. 15 lutego 1863, s. 78-79, 544.
427. Do Władysława Czartoryskiego. 20 lutego 1863, s. 79-81, 544-545.
428. Do Augusta Cieszkowskiego. 22 lutego 1863, s. 81, 545.
429. Do Michała Kleczkowskiego. 6 marca 1863, s. 82-84, 545.
430. Do Henryka Dembińskiego. Wnet po 13 marca 1863, s. 84, 546.
431. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Koniec marca 1863, s. 85-87, 546.
432. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Marzec-kwiecień 1863, s. 87-91, 546-547.
433. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 3 kwietnia 1863, s. 91-92, 547.
434. Do Tomasza Augusta Olizarowskiego. Kwiecień? 1863, s. 93-96, 547.
435. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Kwiecień? 1863, s. 96, 547.
436. Do Leonarda Chodźki. Maj 1863, s. 96-97, 548.
437. Do Leonarda Chodźki. 1863, s. 97, 548.
438. Do Ludwika Mierosławskiego. 23 maja 1863, s. 98, 548.
439. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 23 maja 1863, s.98, 548.

440. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Najwcześniejsz w maju 1863, s. 99, 549.
- 440a. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 1863, s. 526, 663.
441. Do Leona Kaplińskiego. Maj-czerwiec 1863, s. 99-100, 549-550.
442. Do Władysława Bentkowskiego. Czerwiec 1863, s. 101-102, 550.
443. Do Leonarda Chodźki. Czerwiec 1863, s. 102-103, 550.
444. Do Karola Ruprechta. Lipiec-sierpień 1863, s. 103, 550.
445. Do Karola Ruprechta. 1 września 1863, 103-105, 550-551.
446. Do Karola Ruprechta. 8 września 1863, s. 105, 551.
447. Do Karola Ruprechta. 12 września 1863, s. 106, 551-552.
448. Do Karola Ruprechta. Wnet po 11 września 1863, s. 106-107, 552.
449. Do Karola Ruprechta. 18 września 1863, s. 107-108, 552.
450. Do Karola Ruprechta. 20 września 1863, s. 108-110, 552-553.
451. Do Karola Ruprechta. 21 września 1863, s. 111, 553.
452. Do Karola Ruprechta. 21 września 1863, s. 111-112, 553.
453. Do Karola Ruprechta. 30 września 1863, s. 112-113, 553.
454. Do Karola Ruprechta. Wrzesień-październik 1863, s. 113-115, 553-554.
455. Do Karola Ruprechta. 1 listopada 1863, s. 115-116, 554.
456. Do Karola Ruprechta. Wkrótce po 5 listopada 1863, s. 116-117, 554.
457. Do Karola Ruprechta. 9 listopada 1863, s. 117-118, 554-555.
458. Do Łucji Rautenstauchowej. Listopad? 1863, s. 118-119, 555.
459. Do Karola Ruprechta. Listopad 1863, s. 119-120, 555.
460. Do Karola Ruprechta. 12 grudnia 1863, s. 120, 555.
461. Do Augusty Cieszkowskiego. Grudzień 1863, s. 121, 555.
462. Do Augusta Cieszkowskiego. Styczeń 1864, s. 122, 555-556.
463. Do Karola Ruprechta. Styczeń? 1864, s. 123-124, 556.
464. Do Mariana Sokołowskiego. 27 stycznia 1864, s. 124-126, 556.
465. Do Mariana Sokołowskiego. 6 lutego 1864, s. 126-130, 556-557.
466. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Wnet po 10 lutego 1864, s. 130, 557.
467. Do Władysława Zamoyskiego. Luty 1864, s. 131-132, 557.
468. Do Konstancji Górskiej. Po 24 marca 1864, s. 132-134, 557.
469. Do Aleksandra Jełowickiego. Marzec 1864, s. 134-135, 557-558.
470. Do Mariana Sokołowskiego. Początek kwietnia? 1864, s. 135, 558.
471. Do Mariana Sokołowskiego. 7 kwietnia 1864, s. 136-137, 558.

472. Do Mariana Sokołowskiego. Kwiecień? 1864, s. 137-138, 559.
473. Do Mariana Sokołowskiego. 13 kwietnia 1864, s. 138-139, 559.
474. Do Mariana Sokołowskiego. Maj 1864, s. 139, 559.
475. Do Mariana Sokołowskiego. Lipiec 1864, s. 139-141, 559.
476. Do Mariana Sokołowskiego. Ok. 24 lipca 1864, s. 142, 559.
477. Do Mariana Sokołowskiego. 17 września 1864, s. 142-143, 560.
478. Do Mariana Sokołowskiego. 9 października 1864, s. 143,-145 560-561.
479. Do Mariana Sokołowskiego. 17 października 1864, s. 145-146, 561.
480. Do Mieczysława Pawlikowskiego. Jesień 1864, s. 146-148, 561.
481. Do Mariana Sokołowskiego. Jesień 1864, s. 148, 561.
482. Do Karola Ruprechta. Jesień? 1864, s. 148-149, 561.
483. Do Augusta Cieszkowskiego. Koniec grudnia 1864, s. 149-150, 561.
484. Do Mariana Sokołowskiego. Grudzień 1864, s. 150-152, 561-562.
485. Do Augusta Cieszkowskiego. 8 stycznia 1865, s. 152-153, 562.
486. Do Mariana Sokołowskiego. Styczeń 1865, s. 154-157, 562.
487. Do Mariana Sokołowskiego. 21 stycznia 1865, s. 157-158, 563.
488. Do Michała Kleczkowskiego. Styczeń 1865, s. 158-1600, 563.
489. Do Mariana Sokołowskiego. 24 stycznia 1865, s. 160, 563.
490. Do Konstantego Zaleskiego. 25 stycznia 1865, s. 160-161, 563.
491. Do Mariana Sokołowskiego. 26 stycznia 1865, s. 161-162, 563-564.
492. Do Augusta Cieszkowskiego. Styczeń-luty 1865, s. 163-164, 564-565.
493. Do Zygmunta Sarneckiego. Styczeń-luty 1865, s. 165, 565.
494. Do Mariana Sokołowskiego. Luty? 1865, s. 166-168, 565.
495. Do Konstancji Górskiej. 22 kwietnia 1865, s. 168-169, 565-566.
496. Do Leonarda Chodźki. Maj 1865, s. 169-170, 566.
497. Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Maj 1865, s. 170, 566.
498. Do Mariana Sokołowskiego. Maj 1865, s. 171, 566.
499. Do Mariana Sokołowskiego. Maj 1865, s. 172, 566.
500. Do Mariana Sokołowskiego. Maj 1865, s. 172, 566-567.
501. Do Mariana Sokołowskiego. Początek lipca 1865, s.172-173, 567.
502. Do Joanny Kuczyńskiej. Połowa lipca 1865, s. 173-175, 567-568.
503. Do Konstancji Górskiej. Połowa lipca 1865, s. 175-176, 568.
504. Do Konstancji Górskiej. 20 lipca 1865, s. 177-178, 568.

505. Do Wincentego Mazurkiewicza. 24 lipca 1865, s. 178, 568.
506. Do Wincentego Mazurkiewicza. 27 lipca 1865, s. 178-179, 568.
507. Do Joanny Kuczyńskiej. Lipiec-sierpień 1865, s. 179-182, 569.
508. Do Konstancji Górskiej. 1 sierpnia 1865, s. 182-184, 569.
509. Do Mariana Sokołowskiego. 2 sierpnia 1865, s. 184-185, 569.
510. Do Karola Ruprechta. 15 sierpnia 1865, s. 185-186, 569.
511. Do Konstancji Górskiej. 18/19 sierpnia 1865, s. 186, 569-570.
512. Do Konstancji Górskiej. 19 sierpnia 1865, s. 186-187, 570.
513. Do Konstancji Górskiej. 20 sierpnia 1865, s. 188-189, 570.
514. Do Konstancji Górskiej. 21 sierpnia 1865, s. 189-190, 570.
515. Do Konstancji Górskiej. 22 sierpnia 1865, s. 190-191, 570.
516. Do Ludwika Nabelaka. Wnet po 21 sierpnia 1865, s. 191-193, 571.
517. Do Konstancji Górskiej. 26 sierpnia 1865, s. 193-194, 571.
518. Do Konstancji Górskiej. Ok. 31 sierpnia 1865, s. 194-196, 571.
519. Do Karola Ruprechta. 2 listopada 1865, s. 196-197, 571-572.
520. Do Stanisława Egberta Koźmiana. Początek listopada 1865, s. 197-198, 572.
521. Do Mariana sokołowskiego. Listopad 1865, s. 198-201, 572.
522. Do Leonarda Chodźki. Jesień 1865, s. 201, 572.
523. Do Joanny Kuczyńskiej. 10 stycznia 1866, s. 205-206, 572.
524. Do Juliana Fontany. 26 marca 1866, s. 206-208, 572-573.
525. Do Juliana Fontany. Marzec 1866, s. 208, 573.
526. Do Juliana Fontany. Marzec-kwiecień 1866, s. 209-210, 573.
527. Do Juliana Fontany. Marzec-kwiecień 1866, s. 210-211, 573.
528. Do Karola Ruprechta. Kwiecień 1866, s. 211-213, 573.
529. Do Karola Ruprechta. Po 8 kwietnia 1866, s. 213-214, 573-574.
530. Do Karola Ruprechta. 1866, s. 215-216, 574.
531. Do Karola Ruprechta. Ok. 3 maja 1866, s. 216-217, 574.
532. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 5 maja 1866, s. 217-218, 574.
533. Do F.A. Brockhausa. 5 maja 1866, s. 219, 575.
534. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Maj 1866, s. 219, 575.
535. Do Michała Kleczkowskiego. 10 maja 1866, s. 220, 575.
536. Do Konstancji Górskiej. Wiosna 1866, s. 220-221, 575.
537. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Maj (przed 15) 1866, s. 221-222, 575-576.

538. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Ok. 15 maja 1866, s. 222-223, 576.
539. Do Bronisława Zaleskiego. Koniec maja 1866, s. 224, 576.
540. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Ok. 1 czerwca 1866, s. 224-225, 576-577.
541. Do Leonarda Chodźki. 2 czerwca 1866, s. 226-227, 577.
542. Do Władysława Czartoryskiego. Czerwiec 1866, s. 227-228, 577-578.
543. Do Henryka Merzbacha. 7 czerwca 1866, s. 228-229, 578.
544. Do Joanny Kuczyńskiej. Połowa czerwca 1866, s. 229-233, 578.
545. Do Henryka Merzbacha. 19 czerwca 1866, s. 233-234, 578-579.
546. Do Joanny Kuczyńskiej. 1866, s. 234-235, 579.
547. Do Henryka Merzbacha. Ok. 25 czerwca 1866, s. 235-236, 579.
548. Do Konstancji Górskiej. Czerwiec 1866, s. 237, 580.
549. Do Konstancji Górskiej. Czerwiec? 1866, s. 237-238, 580.
550. Do Bronisława Zaleskiego. Koniec czerwca 1866, s. 238, 580.
551. Do Władysława Zamoyskiego. Koniec czerwca 1866, s. 239, 580.
552. Do Bronisława Zaleskiego. 2 lipca 1866, s. 239-240, 580.
553. Do Konstancji Górskiej. Początek lipca 1866, s. 240-242, 580-581.
554. Do Konstancji Górskiej. Ok. 5 lipca 1866, s. 242-243, 581.
555. Do Konstancji Górskiej. 7 lipca 1866, s. 243, 581.
556. Do Konstancji Górskiej. 8 lipca 1866, s. 244, 581.
557. Do Władysława Zamoyskiego. Po 8 lipca 1866, s. 244-245, 581.
558. Do Konstancji Górskiej. Ok. 15 lipca 1866, s. 245-246, 581.
559. Do Joanny Kuczyńskiej. Lipiec 1866, s. 246-250, 581-582.
560. Do Konstancji Górskiej. 25 lipca 1866, s. 250-251, 582.
561. Do Konstancji Górskiej. Lipiec 1866, s. 251-252, 582.
562. Do Konstancji Górskiej. Lipiec 1866, s. 252-253, 582.
563. Do Konstancji Górskiej. Lipiec-sierpień 1866, s. 253-255, 582.
564. Do Joanny Kuczyńskiej. 7 sierpnia 1866, s. 255-258, 582-583.
565. Do Konstancji Górskiej. Ok. 7 sierpnia 1866, s. 258-259, 583.
566. Do Joanny Kuczyńskiej. Sierpień 1866, s. 259-261, 583.
567. Do Joanny Kuczyńskiej. 14 października 1866, s. 261, 583.
568. Do Konstancji Górskiej. Październik 1866, s. 261-262, 583.
569. Do Mariana Sokołowskiego. 8 listopada 1866, s. 263-264, 583-584.
570. Do Konstancji Górskiej. 8 listopada 1866, s. 264, 584.

571. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 8 listopada 1866, s. 264-266, 584.
572. Do Bronisława Zaleskiego. 10 listopada 1866, s. 266-267, 584-585.
573. Do Konstancji Górskiej. 1 grudnia 1866, s. 267, 585.
574. Do Cezarego Platara. 1 grudnia 1866, s. 268, 585.
575. Do Jana Koźmiana. 2 grudnia 1866, s. 269-270, 585.
576. Do Konstancji Górskiej. Grudzień 1866, s. 270-271, 585-586.
577. Do Mateusza Gralewskiego. 1866, s. 271, 586.
578. Do Wojciecha Cybulskiego. 9 stycznia 1867, s. 271-273, 586.
579. Do Karola Zamoyskiego. Styczeń 1867, s. 274-275, 586.
580. Do Antoniego Wagi. 8 kwietnia 1867, s. 275, 586.
581. Do Konstantego Branickiego. 8 kwietnia 1867, s. 275, 587.
582. Do Bronisława Zaleskiego. 12 kwietnia 1867, s. 276, 587.
583. Do Michała Kleczkowskiego. 13 kwietnia 1867, s. 276-277, 587-588.
584. Do Michała Kleczkowskiego. 15 kwietnia 1867, s. 277-278, 588-589.
585. Do Joanny Kuczyńskiej. 18 kwietnia 1867, s. 278-280, 589.
586. Do Joanny Kuczyńskiej. Sam koniec kwietnia 1867, s. 280-282, 589.
587. Do Michała Kleczkowskiego. 2 maja 1867, s. 283-284, 589-590.
588. Do Towarzystwa Historyczno-Literackiego. Ok. 17 maja 1867, s.284, 590.
589. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 17 maja 1867, s. 284-285, 590.
590. Do Antoniego Małeckiego. Połowa maja 1867, s. 285-286, 590-591.
591. Do Bronisława Zaleskiego. Połowa maja 1867, s.286, 591.
592. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 21 maja 1867, s. 286-288, 591.
593. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Ok. 21 maja 1867, s. 288-290, 591-592.
594. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Koniec maja 1867, s. 290-292, 592.
595. Do Julii Jabłonowskiej. Maj? 1867, s. 292-293, 592.
596. Do Bronisława Zaleskiego. 1 czerwca 1867, s. 293-294, 592.
597. Do Bronisława Zaleskiego. 2 czerwca 1867, .s. 294, 592.
598. Do Władysława Zamoyskiego. Wnet po 6 czerwca 1867, s.294-295, 593.
599. Do Joanny Kuczyńskiej. Czerwiec 1867, s. 295, 593.
600. Do Augusta Cieszkowskiego 8 lipca 1867, s. 296-297, 593.
601. Do Augusta Cieszkowskiego. 15 lipca 1867, s. 297-298, 593.
602. Do Augusta Cieszkowskiego Lipiec 1867, s. 298-299, 594.
603. Do Joanny Kuczyńskiej. Sierpień 1867, s. 299, 594.

604. Do Joanny Kuczyńskiej. Wnet po 8 sierpnia 1867, s. 300-302, 594-595.
605. Do Bronisława Zaleskiego. 31 sierpnia 1867, s. 302-303, 595.
606. Do Konstancji Górskiej. Ok. 31 sierpnia 1867, s. 304-305, 595.
607. Do Konstancji Górskiej. 13 września 1867, s. 305-306, 595.
608. Do Konstancji Górskiej. Ok. 15 września 1867, a. 306, 595.
609. Do Bronisława Zaleskiego. Wrzesień- październik 1867, s. 307, 595-596..
610. Do Bronisława Zaleskiego. Październik 1867, s. 307-308, 596.
611. Do Michała Kleczkowskiego. 17 października 1867, s. 308-309, 596.
612. Do Bronisława Zaleskiego. 19 października 1867, s. 309, 596.
613. Do Władysława Mickiewicza. 19 października 1867, s. 309-310, 597.
614. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 20 października 1867, s. 310-311, 597-598.
615. Do Zofii z Sobieskich Radianowej. 20 października 1867, s. 312-313, 598.
616. Do Karola Ruprechta. Październik? 1867, s. 313-314, 598.
617. Do Karola Ruprechta. Październik? 1867, s. 315-316, 598.
618. Do Karola Ruprechta. 30 października 1867, s. 316, 598.
619. Do Michała Kleczkowskiego. 31 października – 1 listopada 1867, s. 317-318, 598.
620. Do Joanny Kuczyńskiej. Koniec października-początek listopada 1867, s. 318-320, 598-599.
621. Do Bronisława Zaleskiego. Koniec października-początek listopada 1867, s. 321-322, 599-600.
622. Do Karola Ruprechta. Wnet po 3 listopada 1867, s. 322, 600.
623. Do Joanny Kuczyńskiej. 12 listopada 1867, s. 323-325, 601.
624. Do Karola Ruprechta. Ok. 13 listopada 1867, s. 325-326, 601.
625. Do Bronisława Zaleskiego. 13 listopada 1867, s. 326-327, 601-602.
626. Do Bronisława Zaleskiego. 14 listopada 1867, s. 327, 602.
627. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 15 listopada 1867, s. 328, 602.
628. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 15 listopada 1867, .s 328-329, 602-603.
629. Do Karola Ruprechta. Listopad 1867, s. 329, 603.
630. Do Władysława Bentkowskiego. Listopad 1867, s. 329-331, 603.
631. Do Bronisława Zaleskiego. Listopad-grudzień 1867, s. 332, 603.
632. Do Bronisława Zaleskiego. 27 grudnia 1867, s. 332, 603.
633. Do Anny Norwidowej. Jesień 1867, s. 333, 603.
634. Do Zofii z Sobieskich Radianowej. 6 stycznia 1868, s. 333-336, 604.
635. Do Joanny Kuczyńskiej. Styczeń 1868, s. 336-338, 604.
636. Do Bronisława Zaleskiego. Styczeń 1868, s. 339, 604.

637. Do Bronisława Zaleskiego. Po 10 stycznia 1868, s. 339-340, 604-605.
638. Do Bronisława Zaleskiego. 19 stycznia 1868, s. 340-341, 605.
639. Do Leonarda Niedźwieckiego [?]. II poł. stycznia 1868, s. 341, 605-606.
640. Do Łucji Rautenstauchowej. Styczeń 1868, s. 342, 606.
641. Do Łucji Rautenstauchowej. Styczeń-luty 1868, s. 342-344, 606.
642. Do Tytusa Maliszewskiego. Luty 1868, s. 344-345, 606.
643. Do Łucji Rautenstrauchowej. Luty 1868, s. 345, 606.
644. Do Bronisława Zaleskiego. Luty? 1868, s. 346, 607.
645. Do Bronisława Zaleskiego. Luty? 1868, s. 346-347, 607.
646. Do Władysława Czartoryskiego. Marzec 1868, s. 347-348, 607.
647. Do Konstantego Branickiego. 13 maja 1868, s. 348-349, 607.
648. Do Stanisława Potockiego. 1868, s. 349-350, 607-608.
649. Do Augusta Cieszkowskiego. Lipiec 1868, s. 350-352, 608-609.
650. Do Michała Kleczkowskiego. 12 lipca 1868, s. 352-353, 609.
651. Do Augusta Cieszkowskiego. Lipiec 1868, s. 353-354, 609.
652. Do Michała Kleczkowskiego. 18 lipca 1868, s. 354-355, 609.
653. Do Aleksandra Jełowickiego. Ok. 18 lipca 1868, s. 355-356, 609-610.
654. Do Karola Ruprechta. 12 sierpnia 1868, s. 356-357, 610.
655. Do Zofii z Sobieskich Radianowej. 30 sierpnia 1868, s. 357-359, 610.
656. Do Ludwika Nabelaka. Lato? 1868, s. 359, 610.
657. Do Bronisława Zaleskiego. 5 września 1868, s. 360, 610.
658. Do Bronisława Zaleskiego. 9 września 1868, s. 360-361, 611.
659. Do Bronisława Zaleskiego. Wrzesień? 1868, s. 361-362, 611.
660. Do Michała Kleczkowskiego. 28 września 1868, s. 362-364, 611-612.
661. Do Ludwika Nabelaka. Wrzesień-październik 1868, s. 365-366, 613.
662. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 23 września 1868, s. 366-368, 613.
663. Do Bronisława Zaleskiego. 3 października 1868, s. 368-369, 613.
664. Do Teofila Lenartowicza. Początek października 1868, s. 370-371, 613-614.
665. Do Ludwika Nabelaka. 6 października 1868, s. 371, 614.
666. Do Teofila Lenartowicza. Po 16 października 1868, s. 371-372, 615.
667. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego [?]. Październik 1868, s. 372-373, 615.
668. Do Joanny Kuczyńskiej. Ok. 25 października 1868, s. 373-374, 615-616.
669. Do Zofii Węgierskiej. Październik? 1868, s. 374, 616.

670. Do Karola Ruprechta. Październik 1868, s. 374, 616.
671. Do Bronisława Zaleskiego. 2 listopada 1868, s. 375-376, 616-617.
672. Do Karola Ruprechta. 5 listopada 1868, s. 376-377, 617.
673. Do Karola Ruprechta. 5 listopada 1868, s. 377-378, 617.
674. Do Michała Kleczkowskiego. 28 listopada 1868, s. 378, 617-618.
675. Do wiadomości Michała Kleczkowskiego. 28 listopada 1868, s. 379, 618.
676. Do Bronisława Zaleskiego. 28? Listopada 1868, s. 379, 618.
677. Do Bronisława Zaleskiego. 29 listopada 1868, s. 379-380, 618.
678. Do Zygmunta Sarneckiego. Grudzień 1868, s. 380-383, 619.
679. Do Zofii Węgierskiej. 1868-1869, s. 383-384, 619.
680. Do Jana Szwańskiego. Ok. 1 stycznia 1869, s. 384, 619.
681. Do Leonarda Niedźwieckiego. Ok.1 stycznia 1869, s. 384-385, 619.
682. Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Ok. 27 stycznia 1869, s. 386-387, 619-620.
683. Do Joanny Kuczyńskiej. Ok.1 lutego 1869, s. 387-389, 620.
684. Do Ludwika Nabelaka. Ok. 1 marca 1869, s. 389-390, 620.
685. Do Ludwika Nabelaka. 2 marca 1869, s. 390, 620-621.
686. Do Michała Kleczkowskiego. 2 marca 1869, s. 390-391, 621.
687. Do Karola Ruprechta. 8 marca 1869, s. 391-392, 621.
688. Do Karola Ruprechta. 9 marca 1869, s. 392, 621.
689. Do Karola Ruprechta. Marzec 1869, .s. 392-393, 622.
690. Do Ludwika Nabelaka. Marzec 1869, s. 393-394, 622.
691. Do Ludwika Nabelaka. Marzec? 1869, s. 394, 622.
692. Do Bronisława Zaleskiego. Marzec? 1869, s. 394-395, 622.
693. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Przed 27 marca 1869, s. 395-397, 622-623.
694. Do N.N. Marzec 1869, s. 397, 623.
695. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Kwiecień? 1869, s. 397, 623.
696. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Kwiecień 1869, s. 397-399, 623.
697. Do Karola Ruprechta. 27 kwietnia 1869, s. 399-400, 623-624.
698. Do Michała Kleczkowskiego. 28 kwietnia 1869, s. 400-401, 624.
699. Do Michała Kleczkowskiego. Ok. 1 maja 1869, s. 402, 624.
700. Do Ludwika Nabelaka. Wnet po 3 maja 1869, s. 402, 624.
701. Do Bronisława Zaleskiego. 14 maja 1869, s. 403, 624.
702. Do Bronisława Zaleskiego. 18 maja 1869, s. 404, 625.

703. Do Bronisława Zaleskiego. 18 maja 1869, s. 404-405, 625.
704. Do Ludwika Nabelaka. 19 maja 1869, s. 406, 625.
705. Do Bronisława Zaleskiego. 21 maja 1869, s. 406-408, 625.
706. Do Agatona Gillera. Wnet po 2 maja 1869, s. 408-409, 625-626.
707. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Ok. 27 maja 1869, s. 409-410, 626-627.
708. Do Bronisława Zaleskiego. 27 maja 1869, s. 410-711, 627.
709. Do Zofii Węgierskiej. Czerwiec 1869, s. 411-412, 627-628.
710. Do Bronisława Zaleskiego. Czerwiec 1869, s. 413-415, 628.
711. Do Ludwika Nabelaka. 2 lipca 1869, s. 415, 628-629.
712. Do Karola Ruprechta. Lato 1869, s. 415-416, 629.
713. Do Ludwika Nabelaka. 22 sierpnia 1869, s. 416-417, 629.
714. Do Zofii Węgierskiej. 22? Sierpnia 1869, s. 417, 629-630.
715. Do Ludwika Nabelaka. 25 sierpnia 1869, s. 418, 630.
716. Do Ludwika Nabelaka. 2 września 1869, s. 418-420, 630.
717. Do Karola Ruprechta. 2 września 1869, s. 420, 630-631.
718. Do Ludwika Nabelaka. Wnet po 2 września 1869, s. 420-423, 631.
719. Do Karola Ruprechta. Wnet po 2 września 1869, s. 422-423, 631.
720. Do Karola Ruprechta. 11 września 1869, s. 423, 631.
721. Do Ludwika Nabelaka. 11 września 1869, s. 423-424, 631-632.
722. Do Zofii Węgierskiej. Ok. 11 września 1869, s. 424, 632.
723. Do Adama Potockiego. 22 września 1869, s. 425-426, 632-633.
724. Do Ludwika Nabelaka. 11 października 1869, s. 426-427, 633.
725. Do Ludwika Nabelaka. 14 października 1869, s. 427-428, 633.
726. Do Marii Mickiewiczowej. Październik 1869, s. 428-429, 633.
727. Do Karola Ruprechta. Październik 1869, s. 429-430, 633-634.
728. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 6 listopada 1869, s. 430-431, 634.
729. Do Bronisława Zaleskiego. 9?-16? Listopada 1869, s. 431, 634.
730. Do Bronisława Zaleskiego. Wnet po 16? Listopada 1869, s. 432-434, 634-635.
731. Do Joanny Kuczyńskiej. Przed 20 listopada 1869, s. 434-436, 635.
732. Do Ludwiki Ostrowskiej. Przed 20 listopada 1869, s. 436-437, 636.
733. Do Henryka Merzbacha. Sam koniec grudnia 1869, s. 437-438, 636.
734. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Ok. 1 stycznia 1879, s. 441, 636.
735. Do Eleonory Czapskiej. 18? Stycznia 1870, s. 441-442, 636.

736. Do Eleonory Czapskiej. 31 stycznia 1870, s. 442-443, 636-637.
737. Do Eleonory Czapskiej. 4 lutego 1870, s. 443-444, 637.
738. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 5 lutego 1870, s. 444-445, 637-638.
739. Do Eleonory Czapskiej. Wnet po 7 lutego 1870, s. 445, 638.
740. Do Józefa Rusteyki. 11 lub 18 lutego 1870, s. 445-446, 638.
741. Do Bronisława Zaleskiego. 13 lutego 1870, s. 447, 638.
742. Do Eleonory Czapskiej. 23 lutego 1870, s. 447, 638.
743. Do Bronisława Zaleskiego. 1870, s. 448-449, 638-639.
744. Do Władysława Czartoryskiego. Poł. kwietnia 1870, s. 449-450, 639.
745. Do Władysława Czartoryskiego. 30 kwietnia 1870, s. 450-451, 639-640.
746. Do Bronisława Zaleskiego. Wiosna 1870, s. 451, 640.
747. Do Bronisława Zaleskiego. 5 maja 1870, s. 451-452, 640.
748. Do Bronisława Zaleskiego. 11 maja 1870, s. 452-453, 640-641.
749. Do Bronisława Zaleskiego. Po 15 maja 1870, s. 454-456, 641.
750. Do Michała Kleczkowskiego. Maj 1870, s. 456-458, 641.
751. Do Michała Kleczkowskiego. Maj 1870, s. 458, 641-642.
752. Do Agatona Gillera. Maj 1870, s. 458-459, 642.
753. Do Adama Potockiego. 16 lipca 1870, s. 459-460, 642.
754. Do Karola Ruprechta. 23 sierpnia 1870, s. 461, 642.
755. Do Michała Kleczkowskiego. 28 sierpnia 1870, s. 461, 642.
756. Do Karola Ruprechta. 1 września 1870, s. 462, 642-643.
757. Do Karola Ruprechta. 1 września 1870, s. 462-463, 643.
758. Do Bronisława Zaleskiego. 19 września 1870, s. 463, 643.
759. Do Władysława Czartoryskiego. 20 września 1870, s. 463-466, 643-644.
760. Do Władysława Mickiewicza. 20 września 1870, s. 466-467, 644.
761. Do Ludwika Mierosławskiego. 23 września 1870, s. 467, 644.
762. Do Bronisława Zaleskiego. 25 września 1870, s. 467-468, 644-645.
763. Do Józefa Kwiatkowskiego. 25 września 1870, s. 468, 645.
764. Do Bronisława Zaleskiego. Listopad 1870, s. 469, 645.
765. Do Bronisława Zaleskiego. 2 stycznia 1871, s. 470, 645.
766. Do Karola Ruprechta. Ok. 2 stycznia 1871, s. 471-472, 645-646.
767. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 3 stycznia 1871, s. 472, 646.
768. Do Bronisława Zaleskiego. Styczeń 1871, s. 473, 646.

769. Do Karola Ruprechta. 22 stycznia 1871, s. 473-475, 646.
770. Do Joanny Kuczyńskiej. 31 stycznia 1871, s. 474-475, 646.
771. Do Bronisława Zaleskiego. Luty 1871, s. 475-476, 646-647.
772. Do Augusta Cieszkowskiego. 1 marca 1871, s. 476-479, 647-648.
773. Do Karola Ruprechta. Marzec? 1871, s. 479-480, 648.
774. Do Karola Ruprechta. Marzec 1871, s. 480-481, 648.
775. Do Zygmunta Gawareckiego. 15 kwietnia 1871, s. 481, 648.
776. Do Augusta Cieszkowskiego. Maj 1871, s. 482, 648.
777. Do Aleksandra Jełowickiego. Początek czerwca 1871, s. 482-484, 649-650.
778. Do Marii Bolewskiej. Początek czerwca 1871, s. 484-486, 650.
779. Do Agatona Gillera. Czerwiec 1871, s. 486, 650.
780. Do N.N. 26 czerwca 1871, s. 487, 651.
781. Do Ludomira Gadona. Sam koniec czerwca 1871, s. 487-488, 651.
782. Do Władysława Czartoryskiego. 2 lipca 1871, s. 488-489, 651.
783. Do Hipolita Błotnickiego. 20 lipca 1871, s. 489-490, 651-652.
784. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Początek sierpnia? 1871, s. 490-491, 652.
785. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Sierpień? 1871, s. 491-492, 652.
786. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Przed 15 września 1871, s. 493, 652.
787. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Przed 15 września 1871, s. 493, 652.
788. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 15 września 1871, s. 493-494, 652-653.
789. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 19 września 1871, s. 494-495, 653.
790. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 19 września 1871, s. 495-496, 653.
791. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Wrzesień-październik? 1871, s. 496-497, 653.
792. Do Jadwigi Łuszczewskiej. Październik 1871, s. 497-498, 653-654.
793. Do Bronisława Zaleskiego. Grudzień 1871, s. 499, 654.
794. Do Władysława Czartoryskiego. Grudzień 1871, s. 499-500, 654.
795. Do Bronisława Zaleskiego. Grudzień-styczeń 1871-1872, s. 500, 654.
796. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Ok. 1 stycznia 1872, s. 501, 654.
797. Do Bronisława Zaleskiego. 11 stycznia 1872, s. 502-503, 655.
798. Do Konstancji Górskiej. Pierwsza poł. stycznia 1872, s. 504-505, 655.
799. Do Konstancji Górskiej. 14 stycznia 1872, s. 505-506, 655.
800. Do Bronisława Zaleskiego. Luty 1872, s. 506-507, 655-656..
801. Do Władysława Czartoryskiego. Luty 1872, s. 507, 656.

802. Do Henry de Charencey. 15 kwietnia 1872, s. 508, 656.
803. Do Bronisława Zaleskiego. 1 maja 1872, s. 508, 657.
804. Do Piotra Ławrowa. 1872, s. 508-509, 657.
805. Do Bronisława Zaleskiego. Pierwsza połowa maja 1872, s. 509, 657-658.
806. Do Bronisława Zaleskiego. Pierwsza połowa maja 1872, s. 510, 658.
807. Do Bronisława Zaleskiego. Maj 1872, s. 510-511, 658.
808. Do Bronisława Zaleskiego. 3 czerwca 1872, s. 511, 658-659.
809. Do Bronisława Zaleskiego. 12 czerwca 1872, s. 511-512, 659.
810. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 1 lipca 1872, s. 512-513, 659.
811. Do Bronisława Zaleskiego. 5 lipca 1872, s. 513, 659.
812. Do Bronisława Zaleskiego. 5 lipca 1872, s. 514, 660.
813. Do Bronisława Zaleskiego. Lipiec? 1872, s.515, 660.
814. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 19 lipca 1872, s. 515, 660.
815. Do Bronisława Zaleskiego. 21? Lipca 1872, s. 516-517, 660.
816. Do Bronisława Zaleskiego. 25 lipca 1872, s. 517, 660-661.
817. Do Bronisława Zaleskiego. 1 sierpnia 1872, s. 517-519, 661.
818. Do Seweryna Gałęziowskiego. Sierpień-wrzesień 1872, s. 519, 661.
819. Do Władysława Czartoryskiego. 8 października 1872, s. 519-521, 661-662.
820. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 1 listopada 1872, s. 521-522, 662.
821. Do Józefa Tańskiego. Ok. 1 listopada 1872, s. 522, 662-663.
822. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 10 listopada 1872, s. 522-524, 663.
823. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 19 listopada 1872, s. 524-526, 663.

11. C. Norwid, *Pisma wszystkie*. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz W[iktor] Gomulicki. T. 10. Warszawa 1971.

Zawiera teksty listów Norwida:

824. Do Józefa Tokarzewicza. Styczeń-luty? 1873, s.7, 207.
825. Do Piotra Ławrowa. Początek marca 1873, s. 7-8, 207-208.
826. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Koniec marca 1873, s. 8-11, 208.
827. Do Joanny Kuczyńskiej. I poł. kwietnia 1873, s. 11-12, 208.
828. Do Bronisława Zaleskiego. 8 czerwca 1873, s. 12, 208.

829. Do Wandy i Olimpij Wagner. 10 października 1873, s. 12, 209-210.
830. Do Bronisława Zaleskiego. Koniec października 1873, s. 13, 210.
831. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 1 listopada 1873, s. 14, 210.
832. Do Bronisława Zaleskiego. 2 listopada 1873, s. 15-16, 210.
833. Do Władysława Cichorskiego. Listopad 1873, s. 16-17, 211.
834. Do Stefanii Cichorskiej. 29 listopada 1873, s. 17-18, 211-212.
835. Do Bronisława Zaleskiego. 30 listopada 1873, s. 18, 212.
836. Do Bronisława Zaleskiego. Listopad-grudzień 1873, s. 18-19, 212.
837. Do Bronisława Zaleskiego. Początek stycznia 1874, s. 19-20, 212-213.
838. Do Bronisława Zaleskiego. Styczeń 1874, s. 20, 213.
839. Do Bronisława Zaleskiego. Wnet po 10 stycznia. 1874, s. 20-21, 213-214.
840. Do Bronisława Zaleskiego. 27 lutego 1874, s. 22, 214-215.
841. Do Bronisława Zaleskiego. 7 marca 1874, s. 23-24, 215.
842. Do Bronisława Zaleskiego. Marzec? 1874, s. 24, 215.
843. Do Bronisława Zaleskiego. 21 marca 1874, s. 24-25, 215.
844. Do Hiacynta de Charencey. Ok. 1 kwietnia 1874, s. 25, 216.
845. Do Bronisława Zaleskiego. 8 kwietnia 1874, s. 25-26, 216.
846. Do Bronisława Zaleskiego. Czerwiec 1874, s. 26, 216-217.
847. Do Bronisława Zaleskiego. Po 15 czerwca 1874, s. 27, 217.
848. Do Karola Ruprechta. Czerwiec-lipiec 1874, s. 28, 217.
849. Do Hiacynta de Charencey. Początek września 1874, s. 28-29, 217.
850. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień 1874, s. 29-30, 218.
851. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień 1874, s. 30, 218.
852. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień 1874, s. 30-31, 218.
853. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień 1874, s. 31, 218.
854. Do Bronisława Zaleskiego. Po 15 listopada 1874, s. 31-32, 218-219.
855. Do Józefa Bohdana Wagnera. Początek grudnia 1874, s. 32-33, 219.
856. Do Józefa Bohdana Wagnera. Grudzień 1874, s. 34, 219.
857. Do Ludwika Nabelaka. Jesień? 1874, s. 34-35, 219.
858. Do Bronisława Zaleskiego. 19 grudnia 1874, s. 35, 219.
859. Do Bronisława Zaleskiego. Pierwsza połowa stycznia 1875, s. 36-37, 219-220.
860. Do Hiacynta de Charencey (przez jego sekretarza). Styczeń? 1875, s. 36-37, 220.
861. Do Władysława Chodkiewicza. 26 lutego 1875, s. 37-38, 220.

862. Do Hiacynta de Charencey. Luty 1875, s. 38-39, 220-221.
863. Do Władysława Chodźkiewicza. Marzec (1875?), s. 39, 221.
864. Do Hiacynta de Charencey. 11 marca 1875, s. 39-41, 221-222.
865. Do Bronisława Zaleskiego. Marzec? 1875, s. 41-42, 222.
866. Do Bronisława Zaleskiego. Marzec 1875, s. 43-44, 222.
867. Do Konstancji Górskiej. 4 kwietnia 1875, s. 44-45, 222.
868. Do Bronisława Zaleskiego. Ok. 8 kwietnia 1875, s. 45-46, 222-223.
869. Do Kazimierza Gawrońskiego. Wnet po 22 kwietnia 1875, s. 46, 223.
870. Do Bronisława Zaleskiego. Kwiecień? 1875, s. 47, 223.
871. Do Bronisława Zaleskiego. 4 maja 1875, s. 47, 223.
872. Do Bronisława Zaleskiego. Maj 1875, s. 47-49, 223-224.
873. Do Bronisława Zaleskiego. Maj 1875, s. 48-49, 224.
874. Do Bronisława Zaleskiego. Lipiec? 1875, s. 49-50, 224.
875. Do Artura Bartelsa. 1 września 1875, s. 50-51, 224-225.
876. Do Bronisława Zaleskiego. Po 10 września 1875, s. 51-52, 225.
877. Do Bronisława Zaleskiego. 14 września 1875, s. 52-53, 225.
878. Do Mariana Sokołowskiego. Ok. 15 września 1875, s. 53-55, 225-226.
879. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień (1875?), s. 55-57, 226.
880. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień 1875, s. 58-59, 226.
881. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień 1875, s. 59-61, 226.
882. Do Bronisława Zaleskiego. Po 12 października 1875, s. 61-62, 227-228.
883. Do Seweryna Gałęziowskiego. 25 listopada 1875, s. 62-63, 228.
884. Do Bronisława Zaleskiego. 30 listopada 1875, s. 63-64, 228.
885. Do Bronisława Zaleskiego. Po 6 grudnia 1875, s. 64-65, 229.
886. Do Józefa Bohdana Wagnera. 26 grudnia 1875, s. 65, 229.
887. Do Seweryna Gałęziowskiego. 10 stycznia 1876, s. 69, 229.
888. Do Bronisława Zaleskiego. Styczeń 1876, s. 70-71, 229.
889. Do Jana Szwańskiego. Koniec marca 1876, s. 71-72, 229.
890. Do Jana Szwańskiego. Kwiecień? 1876, s. 72-73, 230.
891. Do Józefa Bohdana Wagnera. 1876, s. 73, 230.
892. Do Józefa Bohdana Wagnera. 1876, s. 73, 231.
893. Do Marii Sadowskiej. Czerwiec 1876, s. 73-76, 231.
894. Do Wojciecha Gersona. Połowa roku 1876, s. 76-78, 231.

895. Do Jana Szwańskiego. Przed 6 września 1876, s. 78-79, 232.
896. Do Marii Norwidówny. 28 października 1876, s. 79-80, 232.
897. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 28 października 1876, s. 80-81, 232-233.
898. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Listopad 1876, s. 81-82, 233.
899. Do Wojciecha Gersona. Przed 9 listopada 1876, s. 82, 233.
900. Do Wojciecha Gersona. 9 listopada 1876, s. 83, 233.
901. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 9-10 listopada 1876, s. 83-84, 233-234.
902. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Listopad 1876, s. 84, 234.
903. Do Bronisława Zaleskiego. Listopad 1876, s. 84-85, 234.
904. Do Bronisława Zaleskiego. Jesień 1876, s. 85-86, 234-235.
905. Do Bronisława Zaleskiego. Grudzień 1876, s. 86-87, 235.
906. Do Antoniego Zaleskiego. Ok. 9 stycznia 1877, s. 87, 235.
907. Do Antoniego Zaleskiego i Teofila Lenartowicza. 14 stycznia 1877, s. 87-88, 235.
908. Do Antoniego Zaleskiego i Teofila Lenartowicza. 14 stycznia 1877, s. 88-89, 235-236.
909. Do Bronisława Zaleskiego. 18 stycznia 1877, s. 89-90, 236.
910. Do Władysława Czartoryskiego. Ok. 19 stycznia 1877, s. 90, 236-237.
911. Do Bronisława Zaleskiego. Wnet po 19 stycznia 1877, s. 91, s. 238.
912. Do Bronisława Zaleskiego. Styczeń 1877, s. 91, 238.
913. Do Michała Kleczkowskiego. Ok. 20 stycznia 1877, s. 92, 238.
914. Do Bronisława Zaleskiego. 26 stycznia (1877?), s. 92, 238.
915. Do Michała Kleczkowskiego. 31 stycznia 1877, s. 93, 238-239.
916. Do Michała Kleczkowskiego. 1 lub 2 lutego 1877, s. 93-94, 240.
917. Do Ludwika Nabelaka. Początek lutego 1877, s. 94, 240.
918. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 8 lutego 1877, s. 95, 240.
919. Do Antoniego Zaleskiego. 9 lutego 1877, s. 95-96, 240-241.
920. Do Bronisława Zaleskiego. Wnet po 9 lutego 1877, s. 96-97, 241-242.
921. Do Bronisława Zaleskiego. Luty 1877, s. 97, 242.
922. Do Nadzoru Opiekuńczego Biblioteki Polskiej. Luty 1877, s. 98-99, 242.
923. Do Antoniego Zaleskiego. 22 lutego 1877, s. 99-100, 242-243.
924. Do Józefa Reitzenheima. 1877, s. 100, 243.
925. Do Bronisława Zaleskiego. 14 września 1877, s. 100, 243.
926. Do Mieczysława Geniusza. 29 września 1877, s. 101-102, 243-244.
927. Do Bronisława Zaleskiego. 1877, s. 102-103, 244.

928. Do Bronisława Zaleskiego. 1877, s. 103-104, 244.
929. Do Antoniego Wagi. 1877, s. 104-105, 244.
930. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. 9 listopada 1877, s. 105-107, 244-245.
931. Do Bronisława Zaleskiego. 10 listopada 1877, s. 107, 245.
932. Do Bronisława Zaleskiego. (1877?0, s. 107-108, 245.
933. Do Bronisława Zaleskiego. 21 listopada 1877, s. 108-109, 245.
934. Do Bronisława Zaleskiego. Wnet po 14 grudnia 1877, s. 109-110, 245-246.
935. Do Józefa Bohdana Wagnera. 23 grudnia 1877, s. 110, 246.
936. Do Bronisława Zaleskiego. Wnet po 9 stycznia 1878, s. 111, 246-247.
937. Do Bronisława Zaleskiego. Styczeń-luty 1878, s. 111-112, 247.
938. Do Mieczysława Geniusza. Styczeń-luty 1878, s. 113, 247-248.
939. Do Bronisława Zaleskiego. 8 lutego 1878, s. 114, 248.
940. Do Bronisława Zaleskiego. Wnet po 12 lutego 1878, s. 114-115, 248.
941. Do Józefa Bohdana Wagnera. Wnet po 12 lutego 1878, s. 115, 248.
942. Do Józefa Hussakowskiego. Marzec 18789, s. 115-117, 248-250.
943. Do Władysława Chodkiewicza. 28 czerwca 1878, s. 117, 250.
944. Do Augusta Cieszkowskiego. 20 lipca 1878, s. 118-119, 251.
945. Do Mieczysława Geniusza. 11 sierpnia 1878, s. 119-120, 251.
946. Do Mieczysława Geniusza. 26 sierpnia 1878, s. 120, 251-252.
947. Do Bronisława Zaleskiego. 20 września 1878, s. 121, 252.
948. Do Bronisława Zaleskiego. 26 września 1878, s. 121-122, 252.
949. Do Bronisława Zaleskiego. 24 stycznia 1879, s. 125-126, 252.
950. Do Bronisława Zaleskiego. 31 stycznia 1879, s. 126-127, 253.
951. Do Bronisława Zaleskiego. Luty-marzec 1879, s. 127, 253.
952. Do Piotra Ławrowa. Kwiecień 1879, s. 128, 253.
953. Do Bronisława Zaleskiego. Kwiecień-maj 1879, s. 129, 253-254.
954. Do Bronisława Zaleskiego. Kwiecień (1879?), s.129-130, 254.
955. Do Seweryny Duchieńskiej. 1879, s. 130-132, 254.
956. Do Bronisława Zaleskiego (1879(?), s. 132-133, 254.
957. Do A(ntoniego) Kossakowskiego. 30 maja 1879, s. 133, 255-256.
958. Do Aleksandra Niewiarowskiego. Wiosna 1879, s. 133, 256-257.
959. Do Teofila Lenartowicza. Czerwiec 1879, s. 133, 257.
- 959a (971). Do Seweryny Duchieńskiej. Czerwiec-lipiec 1879, s. 144-146, 262.

960. Do N.N. Po 4 lipca 1879, s. 134, 257-258.
961. Do Bronisława Zaleskiego. Po 4 lipca 1879, s. 134-135, 258.
962. Do Bronisława Zaleskiego. 29 października 1879, s. 135-136, 258-259.
963. Do Konstancji Górskiej. 8 grudnia 1879, s. 137-138, 259.
964. Do Mieczysława Geniusza. 10 grudnia 1879, s. 138, 259.
965. Do Zofii Odescalchi. 11 grudnia 1879, s. 138-139, 259-260.
966. Do N.N. Ok. 8 stycznia 1880, s. 140, 260.
967. Do Konstancji Górskiej. Początek roku 1880, s. 140-141, 260.
968. Do Konstancji Górskiej. Początek roku 1880, s. 142-143, 261.
969. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 24 lutego 1880, s. 143, 261.
970. Do Zygmunta Sarneckiego. 1880, s. 143-144, 261-262.
971. Do Seweryny Duchieńskiej (w istocie 1879; zob. 959a), s. 144-146, 262.
972. Do Seweryny Duchieńskiej. Pierwsza połowa czerwca 1880, s. 146-147, 262.
973. Do Władysława Chodźkiewicza. Przed 13 czerwca 1880, s. 147, 262-263.
974. Do Konstancji Górskiej. Jesień 1880, s. 148-149, 263.
975. Do Władysława Czartoryskiego. Koniec listopada 1880, s. 149-150, 263.
976. Do Seweryny Duchieńskiej. 11 grudnia 1880, s. 150, 263-264.
977. Do Seweryny Duchieńskiej. Wnet po 11 grudnia 1880, s. 150, 264.
978. Do Lubomira Gadona. Wnet po 16 grudnia 1880, s. 151, 264.
979. Do Lubomira Gadona. 24 grudnia 1880, s. 151-152, 264-265.
980. Do Bronisławy Studniarskiej. 1880-1881, s. 152, 265.
981. Do Wincentego Mazurkiewicza. 1881, s. 152-153, 165.
982. Do Józefa Bohdana Wagner. 7 maja 1881, s. 153, 266.
983. Do Józefa Bohdana Wagnera. Maj 1881, s. 153-154, 266.
984. Do Józefa Bohdana Kraszewskiego. 14 maja 1881, s. 154, 266-267.
985. Do Franciszka Duchieńskiego. 17 maja 1881, s. 154, 267.
986. Do Konstancji Górskiej. Lato 1881, s. 155-156, 267.
987. Do Konstancji Górskiej. Lato 1881, s. 156-157, 267.
988. Do Konstancji Górskiej. Lato 1881, s. 157-158, 268.
989. Do Ludwika Nabelaka. Po 15 sierpnia 1881, s. 158, 268.
990. Do Franciszka Duchieńskiego. Sierpień (1881?), s. 158-159, 268.
991. Do Mieczysława Geniusza. Koniec sierpnia 1881, s. 159-160, 268.
992. Do Mieczysława Geniusza. 1 września 1881, s. 160-161, 268.

993. Do Konstancji Górskiej. (Czy 1882?), s. 161-162, 268-269.
994. Do Mariana Sokołowskiego. 1881, s. 162-163, 269.
995. Do Władysława Czartoryskiego. 1881, s. 164, 269.
996. Do Seweryny Duchieńskiej. Ok. 1 stycznia 1882, s. 165, 269.
997. Do Mieczysława Geniusza. 9 stycznia 1882, s. 165, 269.
998. Do Ludwika Nabelaka. 13 stycznia 1882, s. 165, 269.
999. Do Piotra Ławrowa. 12 lutego 1882, s. 165-166, 269-270.
1000. Do Ludwika Nabelaka. Zima 1882, s. 166-167, 270.
1001. Do Leonarda Rettla. Luty-marzec 1882, s. 167-169, 270-271.
1002. Do Leonarda Rettla. Luty-marzec 1882?, s. 169, 271.
1003. Do Leonarda Rettla. Luty-marzec 1882?, s. 169-171, 271.
1004. Do Leonarda Rettla. Luty-marzec 1882?, s. 171-172, 271.
1005. Do Seweryny Duchieńskiej. 13 marca 1882, s. 172, 271.
1006. Do Józefa Bohdana Wagnera. 23 marca 1882, s. 173, 271-272.
1007. Do Mieczysława Geniusza. Kwiecień 1882, s. 173, 272.
1008. Do Józefa reitzenheima. 17 kwietnia 1882, s.173-174, 272.
1009. Do Mieczysława Geniusza. 19 maja 1882, s. 174-175, 272.
1010. Do Konstancji Górskiej. 23 maja 1882, s. 175, 272-273.
1011. Do Konstancji Górskiej. Wiosna (1882?), s. 175-176, 273.
1012. Do Seweryny Duchieńskiej. 10 czerwca 1882, s. 176-177, 273.
1013. Do Franciszka Duchieńskiego. 1882, s. 177, 273.
1014. Do Seweryny Duchieńskiej. 11 czerwca 1882, s. 177, 273.
1015. Do Seweryny Duchieńskiej. 1882, s. 177, 274.
1016. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Czerwiec 1882, s. 177-178, 274.
1017. Do Teofila Lenartowicza. Koniec czerwca 1882, s. 178-179, 274-275.
1018. Do Ludwika Nabelaka. Czerwiec-lipiec 1882, s. 180, 275.
1019. Do Leonarda Niedźwieckiego. 31 lipca 1882, s. 180-181, 275.
1020. Do Leonarda Niedźwieckiego. Ok. 12 sierpnia 1882, s. 182-183, 275-276.
1021. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. 10 października 1882, s. 184, 276.
1022. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. Po 10 października 1882, s. 184, s. 276.
1023. Do Konstancji Górskiej. Październik-listopad 1882, s. 185-186, 276.
1024. Do Konstancji Górskiej. Październik-listopad 1882, s. 186-188, 276-277.
1025. Do Konstancji Górskiej. Przed 29 listopada 1882, s. 188-189, 277-278.

1026. Do Konstancji Górskiej. Ok. 29 listopada 1882, s. 189-190, 278.
1027. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. 29 listopada 1882, s. 190-191, 278.
1028. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 30 listopada 1882, s. 191, 278.
1029. Do Konstancji Górskiej. 5 grudnia 1882, s. 191, 278.
1030. Do Józefa Bohdana Zaleskiego. 5 grudnia 1882, s. 192-193, 279.
1031. Do Ludwika Nabelaka. Ok. 5 grudnia 1882, s. 193, 279-280.
1032. Do Konstancji Górskiej. 12 grudnia 1882, s. 193-196, 280.
1033. Do Juliusza Kossaka. Zima? 1883, s. 196, 280.
1034. Do Franciszka Duchńskiego. 18 lutego 1883, s. 196-197, 280.
1035. Do Franciszka Duchńskiego. 22 lutego 1883, s. 197-198, 280-281.
1036. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. 27 lutego 1883, s. 198, 281.
1037. Do Franciszka Duchńskiego. Ok. 2 marca 1883, s. 199, 281.
1038. Do Seweryny Duchńskiej. 3 marca 1883, s. 199, 281-282.
1039. Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. Ok. 15 marca 1883, s. 200-201, 282.
1040. Do Józefa Rustyki. 15 marca 1883, s. 201-202, 282-283.
1041. Do Zofii Radianowej. 16 marca 1883, s. 202, 283-284.

12. Poezje wybrane. Wykonanie T. Łomnicki, Z. Zapasiewicz. Warszawa: Polskie Nagrania.

Muza XL 0307 [1971 r.] 33 o/m 30 cm.

Zawiera: [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...]; Moja piosnka [II]; Italiam! Italiam!; [Nie chcę już smutków, nie!...]; W pamiętniku; Polka; Cacka; Nerwy; Larwa; Bema pamięci żałobny-rapsod; Do obywatela Johna Brown; Fortepian Szopena; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...]. - Na kopercie podobizna Norwida i komentarz J. W. Gomułickiego.

13. Autoporterty Cypriana Norwida. Oprac. i redakcja Zdzisław Łapiński, Halina Natuniewicz. Oprac. graficzne Tadeusz Błażejowski. Warszawa 1971. Muzeum Adam Mickiewicza w Warszawie. Teki in 4°. Tablic 13.

Publikacja ogłoszona z okazji urządzonej w Muzeum Adama Mickiewicza wystawy okolicznościowej w 150 rocznicę urodzin Norwida. Nakład 1400+100 egz. 13 autoportretów Norwida na ogólną liczbę 19 zidentyfikowanych obecnie. Wydane tu rysunki wydano już wcześniej jako autoportrety Norwida: Zenon Przesmycki (tabl. 1, 4, 6, 10, 11 i 13), Juliusz Wiktor Gomułicki (tabl. 2, 3, 7-9 i 12). Autoportret z tabl. 5 był wydany po raz pierwszy przez W. Marrené w „Wędrowcu” 1900.

Przedruki w książkach

14. Kazimierz Braun. Cypriana Norwida teatr bez teatru. Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy 1971, 376 s.

Zawiera: Za kulisami, Cezar i Kleopatra akt. 3

15. **Dla ciebie, Ewo. Materiały repertuarowe. Warszawa 1971. Maszynopis powielony.**
Zawiera (s. 65-71): Polka; Trzy strofki; Assunta (fragm.); „A Dorio adPhrygium” (fragm.).
16. **Kamińska Anna. Od Czarnolasu. Najpiękniejsze wiersze polskie. Warszawa: Iskry 1971.**
Zawiera: [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] (162-164); Pióro (165); Próby (Wstęp do „Pięciu zarysów”) (166-169); [Daj mi wstążkę błękitną...] (178); Trzy strofki (179); Bema pamięci żałobny-rapsod (183-184); Do obywatela Johna Brown (188-189); Idącej kupić talerz pani M. (194).
17. **Liryka polska. Interpretacje. Redakcja Jan Prokop, Janusz Sławiński. Wyd. 2. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1971.**
Zawiera teksty interpretowanych wierszy Norwida: Trzy strofki (183); Laur dojrzały (190); Spartakus (196-197).
18. **Poeci języka angielskiego. Wybór i opracowanie Henryk Krzeczkowski, Jerzy Sito, Juliusz Żuławski. T. 2. Warszawa 1971**
Zawiera: Żegnaj (Farewell! if ever fondest prayer...) Byrona w przekładzie Norwida (45).
19. **Polska myśl teatralna i filmowa. Antologia pod redakcją Tadeusza Siverta i Romana Taborskiego. Warszawa 1971 ss. 689.**
Zawiera: Do M... S... O „Balladynie” (191-197); Wstęp [do:] Pierścień Wielkiej-Damy, czyli ex-machina Durejko (197-201).

Przedruki w czasopismach

20. **„Kultura” (Warszawa) 1971, nr 41:3,8.**
Inedita Cypriana Norwida [6 fragmentów Notatek z mitologii, List do V. Della Bruna, Pełnomocnictwo dla Ludwika Norwida i luźna myśl z Notatek historycznych]. Wydanie i komentarz J. W. Gomulicki.
21. **„Poezja” 1971, nr 9.**
[Klaskaniem mając obrzękłe prawice....] (3-4); Notatki z mitologii [wybór 15 wpisów];

Wydał z rękopisu i notą edytorską opatrzył (Z nieznanych tekstów C. N.) J. W. Gomulicki (5-10).

22. „Teatr” 1971, nr 19:4-5.

[Myśli wybrane:] fragm. m.in. Aktora i Krakusa. Wybór B. Frankowska. Ponadto rys. „Irydion i Masynissa”.

23. „Trybuna Ludu” 1971, nr 268:4.

Socjalizm; Moja ojczyzna.

24. „Twórczość” 1971, nr 10:5-11.

Philoctet. Wydanie, przypisy i wstęp (pt. „Filoktet” nieznaną „notą” C. N.) J. W. Gomulicki.

25. „Wiadomości” (Londyn) 1971, nr 42:1-2.

List do A. Jełowickiego z 1871 r.; List do M. Kamińskiego z 1859 r. Wydanie i komentarz: Nieznane autografy Norwida: T. F. Domaradzki.

1972

Przedruki w książkach

1. Byron George Gordon: Poezje wybrane. Wybór i wstęp J. Żuławski. Warszawa 1972.

Zawiera: Żegnaj (Farewell! if ever fondest prayer.....) w przekładzie Norwida (52).

2. Portret Ewy. Wiersze na Dzień Kobiet. Warszawa 1972. Biblioteczka Repertuarowa Miesięcznika „Kultura i Ty”, nr 147; [wkładka do nru 2].

Zawiera: [Daj mi wstążkę błękitną] (26)

3. **Z przemian wiersza polskiego. Antologia. Redakcja Regina Lubas. Kraków 1972.**
Zawiera: Święty-pokój (93); Encyklika-Obleżonego. (Oda) (119).

Przedruki w czasopismach

4. **„Orzeł Biały” (Londyn) 1972, nr 91:20-22.**
Jesień - Autumn; Marionetki - Marionettes; Moja piosnka [II] - My song; Nerwy - Nerves; Pielgrzym - Pilgrim. Tekst równoległy, polski i angielski - Tłum. V. Rich.
5. **„Polska” 1972, nr 9:33-34.**
Czarne kwiaty (fragm.), z rys. „Koncert Chopina”; Nekrolog [Fryderyka Chopina]; Promethidion (fragm.:) Epilog.
6. **„Pomorze” 1972, nr 19:11.**
List do Ł. z Giedroyciów Rautenstrauchowej [prawdopodobnie] z 1860 r. Wyd. i komentarz (pt. Klucz pani generałowej) W. Mincer.
7. **„Program Teatru Ziemi Opolskiej” nr z 22 X 1972.**
Burza. Fragment; Wielkie słowa.

1973

Wydania osobne

1. **Pisma wierszem i prozą. Wyd. 2. Wybrał i wstępem opatrzył Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1973, 348 ss. (Biblioteka Klasyki Polskiej i Obcej).**
Zawiera: J.W. Gomulick: Wstęp; Główne daty z życia i twórczości Cypriana Norwida.
WIERSZE: Do piszących; Wspomnienie; Pióro; Moja piosnka [I]; Italiam! Italiam!; Nad grobem Julii Capulleti w Weronie [sic]; Marmur-biały; Pieśń od ziemi naszej; Czasy; Jesień;

Aerumnarum plenus; W albumie; Epos-nasza; Siła ich. Fraszka; Fraszka (!) [II]; Bema pamięci żałobny-rapsod; Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York; [Pierwszy list; co mnie doszedł z Europy]; Trzy strofki; Moja piosnka [II]; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj]; [Coś ty Atenom zrobił; Sokratesie]; Do Nikodema Biernackiego; Spartakus; Sława; Fatum; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice]; Do obywatela Johna Brown; Do Emira Abd el Kadera w Damaszku; Beatrix; Jak...; Harmonia; [Daj mi wstążkę błękitną...]; [Nie chcę już smutków; nie!...]; Po balu; Wczora – i – ja; Moja ojczyzna; Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy; Żydowie polscy. 1861; Czemu nie w chórze?; Tymczasem; Pielgrzym; Bezimienni; Wielkość; Królestwo; Idee i prawda; Marionetki; Kółko; Ironia; Źródło; W pamiętniku; Larwa; Stolica; Próby; Ogólniki; Liryka i druk; Polka; Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź; Wielkie słowa; Kolebka pieśni. (Do spółczesnych ludowych pieśniarzy); Nerwy; Bohater; Do wroga. Pieśń; Fortepian Szopena; Plato i Archita; Święty-pokój; Ostatni despotyzm; Cenzor-krytyk; Praca; Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonniczy; Przeszłość; Addio!; Ciemność; Czynownicy; Wieś; Sieroctwo; Obojętność; Syberie; Zawody; Centaury; Purytanizm. (Z listu do M. S.); Bliscy; Tajemnica; Zagadka; Czułość; Język-ojczysty; Zapak; Początek broszury politycznej...; Laur dojrzały; Śmierć; Cacka; Historyk; Krzyż i dziecko; Dedykacja; DO spółczesnych (Oda); Idącej kupić talerz pani M.; Na zgon poezji (Elegia); [Jeszcze Francja nie zginęła!]; Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków; [Powiedz im; że duch odbrzmiał myśli wiecznej]; Lapidaria; Słuchacz; Do Bronisława Z.; Piękno-czasu; Rozebrana. Ballada; Spowiedź [II]; Słowianin. Do Teofila Lenartowicza

POEMATY: Wesele. Powieść; Pompeja; Garstka piasku. Legenda

FRAGMENTY: Niewola; Promethidion; Epimenides; Wędrowny sztukmistrz; Quidam; Fulminant; Rzecz o wolności słowa; Assunta; „A Dorio ad Phrygium”

PISMA PROZA: Menego. Wyjątek z pamiętnika; Czarne kwiaty; Białe kwiaty; Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku; Cywilizacja. Legenda 1861; Ostatnia z bajek; Stygmat. Nowela; Ad leones!; Tajemnica lorda Singelworth; Z LISTÓW: Do Antoniego Zaleskiego z Rzymu 24 luty 1845; do Marii Trębackiej z Berlina; 20 grudnia 1845; do Marii Trębackiej z Rzymu; 17 czerwca 1847; do Jana Skrzyneckiego z Rzymu; 1 lipca 1848; do Jana Koźmiana z Paryża; 2 kwietnia 1850; do Augusta Cieszkowskiego z Paryża; listopad 1850; do Józefa Bohdana Zaleskiego z Paryża; 6 grudnia 1851; do Emmy Herwegh z Paryża; 29 września 1852; do Marii Trębackiej z Nowego Yorku; ok. 10 kwietnia 1853; do Aleksandra Hercena z Nowego Yorku; 1853; do Władysława Bentkowskiego z Paryża; czerwiec 1857; do Teofila

Lenartowicza z Paryża; styczeń 1859; do Józefa Ignacego Kraszewskiego z Paryża; 28 stycznia 1859; do Konstancji Górskiej z Paryża 19 maja 1862; do Joanny Kuczyńskiej z Paryża; sierpień 1862; do Joanny Kuczyńskiej z Paryża; jesień 1862; do Michaliny Zaleskiej z Paryża; 14 listopada 1862; do Michała Kleczkowskiego z Paryża; 6 marca 1863; do Karola Ruprechta z Paryża; wrzesień 1863; do Mariana Sokołowskiego; 27 stycznia 1864; do Józefa Ignacego Kraszewskiego z Paryża; ok. 15 maja 1866; do Joanny Kuczyńskiej z Paryża; 1866; do Bronisława Zaleskiego z Paryża; 15 maja 1869; do Augusta Cieszkowskiego z Paryża; 1 marca 1871; do Józefa Bohdana Zaleskiego z Paryża; 19 listopada 1872; do Michaliny Zaleskiej z Paryża; marzec 1873; do Piotra Ławrowa z Paryża; 1873; do Bronisława Zaleskiego z Paryża; listopad 1876; do Konstancji Górskiej z Paryża; grudzień 1882; do Zofii Radwanowej z Paryża; marzec 1883.

Przedruki w książkach

2. **Czytamy wiersze. Wybór i oprac. Janusz Maciejewski. Warszawa 1973.**
Zawiera: Liryka i druk (41-42).

3. **Głosy morza. Antologia polskiej noweli morskiej. Wybór i wstęp Jerzy Mazurczyk. Gdańsk 1973.**
Zawiera: Cywilizacja. Legenda (25-38).
Ponadto nota biograficzna (638).

4. **Krzak gorejący. Antologia polskiej poezji religijnej. Opracowanie Zdzisław Peszkowski. Londyn 1973.**
Zawiera na s. 69-75 utwory N.: Modlitwa; Na zgon ś.p. Józefa Z.; Krzyż i dziecko; „Ruszaj z Bogiem”.

5. **Mazowieckie rytmy. Antologia poezji o Mazowszu. Oprac. Stanisław Ryszard Dobrowolski. Płock 1973.**
Zawiera (48-51): Wieczór w pustkach (fragm.); [Jak gdy kto ciśnie w oczy człowiekowi...]; Częstochowskie wiersze (fragm.).
Ponadto krótka nota biograficzna (150).

6. Poezja polska. Antologia w układzie Stanisława Grochowiaka i Janusza Maciejewskiego. T. 1-2. Warszawa 1973.

Zawiera (t. 1 s. 361-400): Pióro; Moja piosnka [I]; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Po balu; [Nie chcę już smutków, nie!...]; Marionetki; Idącej kupić talerz pani M.; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...]; Wielkość; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...]; Do obywatela Johna Brown; Bema pamięci żałobny-rapsod; Żydowie polscy; „A Dorio ad Phrygium” (fragm.); W pamiętniku; Spartakus; Dedykacja [III]; Słowianin. Do Teofila Lenartowicza; Moja piosnka [II]; Miło być od swojego czasu zrozumianym. Z cyklu Vade-mecum: Za wstęp (Ogólniki); I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...]; II. Przeszłość; VI. W Weronie; IX. Ciemność; XI. Pielgrzym; XXVI. Czemu nie w chórze?; XXX. Fatum; XXXVI. Powieść; LVI. Czułość; LXVII. Dziecię i krzyż; LXXXI. Kolebka pieśni; XCV. Nerwy; XCIX. Fortepian Szopena.

Echa. Fantazja.

Publikacje w czasopismach

7. „Głos Ludu” (Ostrawa) 1973, nr 62:4.

Zawiera: Burza. Fragment.

8. „Notatki Płockie” 1973, nr 1:19.

Zawiera: Burza. Fragment. - Tekst podany w art. B. Jędrzejewskiego: Nieznane wpisy sławnych Polaków w albumie A. Tyszyńskiego.

9. „Tygodnik Powszechny” 1973, nr 30:1.

Myśli C. N. zapisane przez M. Pawlikowskiego w 1856 r. w notesiku odnalezionym w 1973 r. w Archiwum Pawlikowskich w Zakopanem. Wyd. i komentarz M. [A.] Pawlikowska, J. Woźniakowski. - Pierwodruk.

10. „W drodze” 1973, nr 3-4:32.

Monolog.

1974

Wydania osobne

1. Wybór poezji. Garstka piasku. Ad leones = Choix de Poèmes. Poignée de Sable. Ad leones. Przełożył na język francuski Feliks Konopka. Wstępem opatrzył Kazimierz Wyka. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1974, 140 s. [wydanie dwujęzyczne].

Zawiera: Kazimierz Wyka: Wstęp = Introduction; Amen (Legenda) = Amen (Légende), Jeszcze słowo = Un Mot Encore, Nad grobem Julii Capuleti w Weronie = Le Tombeau de Juliette Capulet à Vérone, Pompeja. Poema = Pompéi. Poème, Klątwy = Malédiction, Pieśń od ziemi naszej = Un Chant de chez nous, Epos-nasza = Notre Épopée, Psalm psalmów (Fragment) = Le Psaume des Psaumes (Fragment), Fraszka (!) = Épigramme (!), Bema pamięci żałobny-rapsod = Rhapsodie funebre à la memoire de Bem, Do Najświętszej Panny Marii Litania (Fragment) = Litanies de la Très Sainte Vierge Marie (Fragment), Sfinks [II] = Le Sphinx [II], Fatum = Fatum, Fortepian Szopena = Le Piano de Chopin, Garstka piasku (Legenda) = Poignée de Sable (Légende), Ad leones! = Ad leones!, Jeszcze Francja nie zginęła = La France – non! – N’a pas encor péri...

Zawiera prace plastyczne Norwida.

2. Białe kwiaty. Wydanie drugie, przejrzane i uzupełnione. Opracowanie tekstu i studium wstępne J. W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1974, 172 s. (Biblioteka „Jednoróżca”).

Zawiera: J.W. Gomulicki: Patos i milczenie (5-63); Menego (Wyjątek z pamiętnika) (65-74), Czarne kwiaty (75-96), Białe kwiaty (97-118), Milczenie [z podobizną ostatniej stronicy autografu] (119-165); Nota edytorska (166-167).

Zawiera rysunki Norwida: Autoportret. 1847, Fryderyk Chopin. 1850 (zaginiony), Głowa Adama Mickiewicza. 1850 (zag.), Autoportret. 1849, Rybak neapolitański. 1850 (zag.), U Chopina na Square d’Orléans. 1850 (zag.), Głowa Zygmunta Krasińskiego. 1848, Na łodzi. 1846, A. Mickiewicz na Forum Romanum. 1849, Z Calderona. 1858 (zag.), Hamlet. 1850 (zag.), Książę Adam Czartoryski (zag.), Głowa Chrystusa. 1850 (zag.), Diogenes. 1859, Pompei. 1855 (zag.), Sfinks. 1850 (zag.), Starzec. 1846, Rzymianin. 1846, Głowa w wieńcu laurowym. 1850 (zag.), Via Appia w Rzymie. 1850 (zag.).

Przedruki w książkach

3. **Liryka polska. Interpretacje. Redakcja Jan Prokop, Janusz Sławiński. Wyd. 3. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1971.**
Zawiera teksty interpretowanych wierszy Norwida: Trzy strofki (183); Laur dojrzały (190); Spartakus (196-197).
4. **Kumaniecki Kazimierz, Mańkowski Jerzy. Homer. Warszawa 1974.**
Zawiera: Z Odysei (fragm.) (429-431); tekst na podstawie Pism wszystkich t. 3. Ponadto nota o tym przekładzie (479-480).
5. **Wierszu, rodzona moja mowo. Wybór poezji polskiej. Opracowanie i wybór Lech Śliwonik. Warszawa 1974.**
Zawiera (49-55): Moja piosnka [II]; Nad grobem Julii Capuletti w Weronie; Spartakus; Do obywatela Johna Brown; Święty-pokój.
6. **Z przemian wiersza polskiego. Antologia. Redakcja Regina Lubas. Wyd. 2 uzupełnione. Kraków 1974.**
Zawiera: Święty-pokój (220); Encyklika-Oblężonego. (Oda) (245).

Publikacje w czasopismach

7. **„Kalendarz Polonii” 1974: nr 273-275.**
Fortepian Szopena.
8. **„Tydzień Polski” (dodatek do:) „Nowy Dziennik” (Nowy Jork) 1974, nr 165:6-7.**
Trzy strofki; Polka; Omyłka.
9. **„W drodze” 1974, nr 3:29-30.**
List do A. Cieszkowskiego z 1850 r.
10. **„W drodze” 1974, nr 9:70-71.**
Modlitwa Mojżesza. Z hebrajskiego i z Wulgaty razem tłumaczenie modlitwy Mojżesza, męża Bożego, jak ja nam podaje Dawid w LXXXIX psalmie.

1975Wydania osobne**1. Słowa miłości, rozpaczy. Warszawa : Polskie Nagrania [1975].**

Zawiera: Beatrix

Przedruki w książkach**2. Księga cytatów z polskiej literatury pięknej od XIV do XX wieku. Ułożona przez P. Hertza i W. Kopalńskiego. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1975, 911 s.**

Zawiera również wybór cytatów z twórczości Norwida.

3. Rozśpiewane morze. Śpiewki, ballady, szanty i piosenki morskie. Zebrała i opracowała H. Stefanowska. Opracowanie muzyczne J. Tyszkowski. Gdańsk 1975.

Zawiera: [Co dzień woda w okręt ciecze...] (110-111), z nutami.

4. Zamiast kwiatów. Warszawa 1975. Biblioteczka Repertuarowa Miesięcznika „Kultura i Ty”, nr 180; [wkładka do nr 2].

Zawiera: Polka (fragm., 33-34).

Publikacje w czasopismach**5. „Kalendarz Katolicki na rok 1975”. [Wyd.] Kościół Polskokatolicki.**

Zawiera: Dziecię i krzyż (156); Moja piosnka [II] (157).

6. „Kalendarz Polonii” 1975:nr 238.

Echa. Fantazja (fragm.).

7. „Przegląd Humanistyczny” 1975, nr 12:25-28.

Listy do S. Gałęzowskiego. Pierwodruk 4 listów Norwida z lat 1856-1860. Podane w Aneksie do art. A. F. Grabskiego: Cyprian Norwid i Seweryn Gałęzowski.

8. „W drodze” 1975, nr 5:20-21.

Modlitwa.

9. „Znak” 1975, nr 257-258:1377-1383.

Listy (fragm.) do: J. Kuczyńskiej, J. I. Kraszewskiego, L. Nabelaka, L. Niedźwieckiego, M. Zaleskiej z Dziekońskich, W. Zamoyskiego.

1976**Wydania osobne****1. Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. 11: Aneksy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1976, 752 ss.**

Zawiera Dodatek krytyczny (505-633) a w jego obrębie: I. Metryki i objaśnienia (507-588); II. Addenda et corrigenda (589-615); III. Errata (616-633). Zawiera indeksy: osób (681-716), miejsc (717-723) i utworów Norwida (724-746).

I. Kalendarz biograficzny Cypriana Norwida (5-172)

II. Itinerarium Norwida 1821-1883 z uwzględnieniem kolejnych adresów poety oraz informacji o jego trzech grobach (173-197)

III. Tytułowy rejestr utworów Norwida w ich kolejności chronologicznej. 1837-1883: I. Utwory literackie (199-225); II. Utwory artystyczne (226-233)

IV. Rejestr listów Cypriana Norwida ułożony w alfabetycznej kolejności ich adresatów. 1839-1883 (235-273)

V. Bibliografia literackich i artystycznych publikacji Cypriana Norwida 1848-1974. Książki, broszury, druki ulotne, albumy, teki graficzne, varia (275-322)

VI. Dokumentacja ilustracyjna. Objaśnienia (323-375)

Reprodukcje prac plastycznych: 118. Norwid z ojcem i dziadem; 119. Profile poety i jego ojca; 120. Autoportret florencki; 121. Kopia autoportretu; 122. Dolce far Nience; 123. Norwid- karykaturzysta; 124. Autoportret berliński I; 125. Autoportret berliński II; 126. Norwid z papierosem; 127. Norwid rysownik; 128. Autoportret rzymski; 129. Pierwszy autoportret paryski; 130. Norwid z bródka Mefista; 131. Norwid z cylindrem; 132. Norwid ze skrzyżowanymi rękami; 133. Norwid psie ipsum; 134. Norwid en face; 135. Norwid biblijny;

136. Autoportret sygnetowy; 137. Dworek Norwidów w Laskowie-Głuchach; 138. Obraz Matki Boskiej; 139. Dwór stolnika Ksawerego Dybrowskiego; 140. Stolnik Ksawery Dybrowski z Żydem na tle dworu w Dębinkach; 141. Stolnik Ksawery Dybrowski; 142. Władysław Wężyk; 143. Generałowa Maria Dziekońska; 144. Mój Giovanni w Rzymie; 145. Maria Kalergis; 146. Włodzimierz Łubieński; 147. August Cieszkowski; 148. Dr Johann Friedrich Dieffenbach; 149. Matka Maryna Mieczysławska; 150. Zygmunt Krasieński; 151. Adam Mickiewicz w Rzymie; 152. Pod pokładem żaglowca „Margaret Evans”; 153. Tomasz August Olizarowski; 154. Studium rąk; 155. Domek wiejski; 156. Plotki u cysterny; 157. Sapho; 158. Na morzu; 159. Shylock; 160. Jankiel; 161. Akademia Florencka; 162. Studium karnawałowe; 163. Ilustracja do Irydiona; 164. Z cyklu: Awantury arabskie; 165. Ilustracja do pamiętników Benvenuto Celliniego; 166. Studia etruskie; 167. Chrystus i Barabasz; 168. Łódź apostołska na jeziorze Genezareth; 169. Zdjęcie z krzyża; 170. Dziecko i anioł; 171. Morituri te salutant, Cesar!; 172. Karykatura leonardowska; 173. Noce Younga; 174. Głowa Chrystusa; 175. Niewiasty betlejemskie; 176. Boris i Jonis; 177. Dziewczynka; 178. Prasa polska; 179. Dajcie mi też jaką książkę z brzegu; 180. Najady; 181. Sprzedaż pegaza; 182. Handlarz laurów; 183. Studium zamyślenia; 184. Studium głów kobiecych; 185. Profile Egipcjanek; 186. Typy staroegipskie; Wojownik egipski; 188. Śmierć, starzec i dziecko; 189. Rozmowa; 190. Kobieta w niebieskiej chustce; 191. Panienka; 192. Matka z dzieckiem na ręku; 193. Polemika współczesna; 194. Pani ma rację; 195. Niezdecydowanie; 196. Studia aktów kobiecych; 197. Studia kośćca ludzkiego; 198-201. Klary Nagnioszewskiej samobójstwo; 202. Karawana; 203. Dysputa; 204. Zebranie emigracyjne; 205. Szkic do obrazu „Kobieta chananejska”; 206. Kobieta chananejska; 207. Maria Magdalena u stóp Chrystusa; 208. Św. Józef z dzieciątkiem; 209. Nie było dla nich miejsca w gospodzie; 210. Wskreszenie Łazarza; 211. Modlitwa dziecka; 212. Chrystus na krzyżu, pojony zółcią; 213. Alleluja, wersja I; 214. Alleluja, wersja II; 215. Scherzo; 216. Echo ruin; 217. Solo; 218. Sforza w więzieniu; 219. Męczennik; 220. Pytia; 221. Sybilla; 222. Muzyk niepotrzebny; 223. Dialog zmarłych: Rembrandt – Fidiasz; 224. Kordecki na wałach Częstochowy; 225. Okładka „Lirenki” Teofila Lenartowicza; 226. Inicjał „A” do Katalogu Wytawy Powszechnej w Nowym Jorku; 227. Inicjał „D” do Katalogu Wytawy Powszechnej w Nowym Jorku; 228. Łapigrosze; 229. Frontispis dwóch poematów Teofila Lenartowicza; 230-231. Medal Unii Lubelskiej; 232. Medalion Zygmunta Krasieńskiego; 233. Grób zbiorowy pułkownika Piotra Łagowskiego i towarzyszy; 234. Chłop mazowiecki; 235. Na oceanie; 236. Głowa młodej dziewczyny; 237. Studium orła; 238. Pelargonie; 239. Flamingi; 240. Opowiadanie; 241.

Dzwonnica podczas burzy; 242-243. Fantazja ilustracyjna; 244. Kościółek na Litwie; 245. Zagadka.

VII. Teksty suplementowe I:

1. Wiersze. Dział VI: Ogólniki (381-382); [XL. Cenzor-krytyk] (382); [LXX. Laur dojrzały] (383); [LXXI. Czas i prawda – fragm.] (383-384); [LXXII. Szlachcic – fragm.] (384); [XCIII. Źródło – fragm.] (384); [XCIV. Historyk – fragm.] (384-385); [XCIX. Fortepian Szopena] (385); [Do Walentego Pomiana Z. – fragm.] (385)

2. Poematy. Dział IV: Z „odysei” Homera (389-390)

3. Proza. Dział XIII: Album Orbis w szkicu (393-436)

4. Listy 1844-1860 (439-443)

VIII. Dodatek krytyczny (505-633)

IX. Teksty suplementowe II:

1. Wiersze: Na smętne wieści z Watykanu (tekst brulionowy) (637-638)

2. Listy (639-649)

X. Addenda et corrigenda II (650-652)

XI. Posłowie (653-680)

Przedruki w książkach

2. Głosy o Lenartowiczu. 1852-1940. Wybrał, notami, przypisami i wstępem opatrzył Paweł Hertz. Kraków 1976.

Zawiera: list Norwida do Lenartowicza z 1 VIII 1852 [fragm.] (21-22); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (30-33); Teofilowi (34-36); [Z listów do M. Trębickiej] [fragm. listów z VII i z 15 IX 1856] (40-44).

Teksty oparte na „Pismach wszystkich”, opatrzone obszernymi przypisami i komentarzem.

Publikacje w czasopismach

3. „Polityka” 1976, nr 46:9.

Epizod [faksymile autografu].

4. „Tydzień Polski” (dod. do) „Nowy Dziennik” (Nowy Jork) 1976, nr 282:6.

[Daj mi wstążkę błękitną...].

5. „W drodze” 1976, nr 5:94-103.

Do Najświętszej Panny Marii. Litania.

1977

Wydania osobne

1. Białe kwiaty. Wydanie trzecie, przejrzone i uzupełnione. Opracowanie tekstu i studium wstępne J. W. Gomulicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1977, 152 s. (Biblioteka Klasyki Polskiej i Obcej).

Zawiera: J.W. Gomulicki: Patos i milczenie (5-55); Menego. Wyjątek z pamiętnika (57-65); Czarne kwiaty (67-85); Białe kwiaty (87-105); Milczenie [z podobizną ostatniej stronicy autografu] (107-147).

Zawiera rysunki Norwida: Autoportret. 1847, Fryderyk Chopin. 1850 (zaginiony), Głowa Adama Mickiewicza. 1850 (zag.), Autoportret. 1849, Rybak neapolitański. 1850 (zag.), U Chopina na Square d'Orléans. 1850 (zag.), Głowa Zygmunta Krasińskiego. 1848, Na łodzi. 1846, A. Mickiewicz na Forum Romanum. 1849, Z Calderona. 1858 (zag.), Hamlet. 1850 (zag.), Księżę Adam Czartoryski (zag.), Głowa Chrystusa. 1850 (zag.), Diogenes. 1859, Pompei. 1855 (zag.), Sfinks. 1850 (zag.), Starzec. 1846, Rzymianin. 1846, Głowa w wieńcu laurowym. 1850 (zag.), Via Appia w Rzymie. 1850 (zag.).

2. Cyprian Norwid. 1821-1883. [Wybór wierszy]. [Warszawa] 1977 ss. 48. Biblioteczka Repertuarowa Miesięcznika „Kultura i Ty” nr 202 [wkładka do nr 1].

Zawiera: Do Czytelnika [wstęp do Vade-mecum] (18-19); Samotność (20); Odpowiedź (Kajetanowi Koźmianowi) (20); Moja piosnka [I] (20-21); Pamiętka (21-22); Pieśń od ziemi naszej (22-23); Klątwy (23); Posiedzenie. Fraszka (23-24); W albumie hr.*** Fraszka (!) (24); Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj (24); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] (25-26); [Nim znów ucieknę...] (26); Wielkość (26-27); Bajka (27); Do wroga. (Pieśń) (27-28); Fortepian Szopena (28-31); Praca (31-32).

Z Vade-mecum: I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] (32-33); III. Socjalizm (33-34); V. Harmonia (34); VII. Addio! (34-35); X. Czynownicy (35); XIV. Litość (35); XLIII.

Purytanizm (36); LIII. Zagadka (37); LX. Język-ojczysty (38); LXXXVIII. Dziennik i epos (38); LXXXVII. Omyłka (38); XCVI. Ostatni despotyzm (39).

Organ publiczny (39-40); W Łazienkach (40); Co robić? (40-41); Ciemność [ostatnia redakcja] (41); Małżeńska recepta (42); Przepis na powieść warszawską (42); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (42); Do orła (42-43); Smutno... (43); Niewola [fragm.]; Promethidion [fragm.] (43-46); [Rzecz o wolności słowa [fragm.] (47); Dedykacja [III] [fragm.] (47-48).

Zawiera kalendarium pt. Z małej kroniki życia i twórczości C. N. [bez podania źródła] (3-17)

3. **Poezja i dobroć. Wybór z utworów. Opracowanie, wstęp i przypisy Marian**

Piechal. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1977, 740 s.

Przedmowa: Marian Piechal (5-14).

Zawiera utwory: Chwila myśli [fragm.] (17); [Często z rozpaczą słucham...] (18); [Do Stanisławy Hornowskiej] (19); [Nie uprzedzajmy zdarzeń...] [fragm. Wesela] (20); Samotność. Sonet (21); Sieroty (22-24); Wspomnienie (25-26); Dumanie [I] (27-28); Dumanie [II] (29-30); Marzenie (fantazja) (31-35); Za płotem [Echa – fragm.] (36); We dworze [Echa – fragm.] (37); Częstochowskie wiersze (38-44); Do wieśniaczki (45-46); Wspomnienie wioski (47-49); [Lud zawsze jest...] [Quidam - fragm.] (50); Pożegnanie (51-54); [Do mego brata Ludwika] (55-59); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (60-61); Cało-żywot [Zwołon – fragm.] (62); [W tej powszedniości...] (63); [Na jakie stać mię bracie – takieć piszę listy] (64-66); [Do Marii Trębickiej] (67-69); Sen (70-71); Zagadka (72); Dedykacja [II] [Pani Bronisławie Zbyszewskiej] (73); Czułość (74); Fatum (75); [Tobie – umarły, te poświęcam pieśni...] [Promethidion – fragm.] (76); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (77); [Nekrolog Fryderyka Chopina] [fragm.] (78-79); Z Byrona (82); Do zeszej (na grobowym głazie) (83); Śmierć (84); [Lecz gdyby człowiek znał...] [Fulminant – fragm.] (85); Do Teofila Lenartowicza (86); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (87); [Ale Ty, Jeden-dobry i Jedyny] (88); Z Buonarrotiego (89); Z Owidiusza [III] (90); [Do Anny Czaplickiej] (91); Smutno... (92); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] (93); Modlitwa (94-95); List (96-97); Monolog (98); Fiat i vivat (101); Sfinks [III] (102); Idee i prawda (103-104); Z Horacjusza (105-106); Królestwo (107-108); Dwa męczeństwa. Legenda (109-111); Krzyż i dziecko (112-113); Spowiedź (114); Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (115-116); Do Pani na Korczewie (117-119); Do panny Józefy z Korczewa (120-121); Waga (124); [Nie inaczej z człowiekiem] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (125); [Człowiek bowiem cóż jest?] [A Dorio ad

Phrygium – fragm.] (126); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (127-128); Człowiek (129-132); [Wtedy ty, matko!...] (133-134); Nad jeziorem [Echa – fragm.] (137); Wanda [fragm.] (138); Psalmów-psalm (139-141); Jak... (142); [Miłości! W tobie jednej odpocznienie...] [Psalmów-palm – fragm.] (143); Italiam! Italiam! (144-145); [Przez nowożytnie plemiona] (146-147); Trylog (148-150); Beatrix (151-153); [Próżno się będziesz przeklinał i zwodził] (154-155); Pamiątka (156); Mój ostatni sonet (157); [Daj mi wstążkę błękitną] (158); [Nie chcę już smutków, nie!...] (159-160); W Weronie (161); Trzy strofki (162); Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York (163); [Z Byrona: Do Inezy] (164); [Cóż bo mózg? Rozum co?...] [Aktor – fragm.] (165-166); Mój psalm (167); Spowiedź [II] (168); Z greckiego (169); Moja ojczyzna (173-174); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (175); Żydowie polscy. 1861 (176-177); Rozebrana. Ballada (178-179); [Zaścianek szlachecki] [Szczesna – fragm.] (183); [Z listu do Henryka Prendowskiego] (184); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (185); A la ksiądz Praniewicz] (186); Posiedzenie. Fraszka (187); Fraszka (!) [II] (188); Teza (Na katedrę literatury) (189); [Sędziów nie dość...] (190); Siła ich. Fraszka (191); [Tromtadrta] [Ad leones – fragm.] (192); [Patrz, gdzie zawisło? Słowo...] (193); Miłość (Fraszka) (194); Centaury (195); Szczęście (196); Zdrowy sąd (Fraszka) (197); Pewność (Fraszka) (198); Addio! (199); W albumie hr. ***. Fraszka (!) (200); [Westchnienie pielgrzyma] (201); Na pokładzie Marii-Stelli (202); [Nowy czas – jest praktycznym] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (203); Obyczaje (204-205); Wakacje (207); Dobra-wola (Fraszka) (208); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej...] (209-210); [Co? jej powiedzieć... ach! Co się podoba] (211); Malarz z konieczności (212-213); Cnót-oblicze (214-215); Po balu (216); Marionetki (217-218); Coś (219-220); Bajka (221); Zawody (222-223); Purytanizm (224-225); Dziennik-warszawski (226-227); Nowy organ (228); Vanitas vanitatis [fragm.] (229); Słuchacz (230); Specjalności (231); Czynniki (232); Bliscy (233-235); Kółko (236); [Pamiętał wszystkie dawne znajomości] (237); [Małżeńska recepta] (238); [Konterfeksy pary ślubnej] [Wesele – fragm.] (239); Małe dzieci (240-241); Sens-świata (242); Co słycać? (243-244); Obojętność (245); Grzeczność (246); Skala-Bolmirowej (247-248); [Konwersacja] [Ziemia – fragm.] (249-251); [Do Michaliny Zaleskiej] (252); Nerwy (253-254); Litość (255); [Najwięcej chcą...] [Aktor – fragm.] (256); [Czy ten ptak kłał gniazdo, co je kłał] (257); [Do której z tych trzech rzeczy] (258); [Jakże się to wykłada??] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (259); [Rzadkim jest, arcyzadkim człek...] [Kleopatra i Cezar - fragm.] (260); [Serio fałszywe] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (261-262); L'inconnam aux inconnus (263-264); Nieznajomy do nieznajomych (265-266);

[Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (267-269); [Nim znów ucieknę nic nie mając zgoła] (270); Do współczesnych. Oda (271-272); Mój łaskawy panie! (273-274); Do Mieczy-sława (275-276); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (277-278); Duch Adama i skandal (279); [Prócz ciemnych piekieł] [Ziemia – fragm.] (280); W pamiętniku (281-284); [Klaskaniem mając obrzękle prawice] (285-286); [Co to jest ojczyzna] (290); Do Józefa Bihdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (291-293); [Mogił starych budowa będzie fundamentem] (294); Legenda (295); Z listu (Do Włodzimierza Łubińskiego) (296-297); Psalm wigilii (298-299); Klątwy (300); Jesień (301); Pieśń od ziemi naszej (302-303); „Confregit in die irae suae...” (Fraszka) (304-305); Fraszka (!) [I] (306); Duchów-walka (Fraszka) (307); Tymczasem (308); [Naśladowir] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (309); Słowianin (310); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (311-312); Co robić? (313); Początek broszury politycznej (314-315); Wzroki (Przypowieść) (316-317); [Z Tyrteja II] (318); „Czy podam się o amnestię?” (319); Moja piosnka [II] (320-321); Pielgrzym (322); Pożegnanie. Ostatni rapsod Berangera (323-324); Słówko (325); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (326); Do Moskali-Słowian (327); Do wroga. Pieśń (328-329); [Wolność bowiem to nadzieja] [Pieśni społecznej cztery stron – fragm.] (330-331); [Naród że cierpi więcnie jest ideją] [Niewola – fragm.] (332-333); Dedykacja (334-336); [Grekiem będąc – ja chciałem przez serce narodu] [Pompeja – fragm.]; (337); [Nie! – rozum tylko ten] [Fulminant – fragm.] (338); [Oderwać się od siebie] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (339); [Spytam się tedy wiecznego-człowieka] [Promethidion – fragm.] (343); [Kto kocha – widzieć chce choć cień postaci...] [Promethidion – fragm.] (344-346); [Statuę grecką weź – zrąb jej ramiona] (347); Do A.Z. Dedykacja [Bransoletka – fragm.] (348); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (349); Adam Krafft (350-351); Marmur-biały (352); W albumie (352); [W albumie Mariana Sokołowskiego] (354); [I tak ja widzę przyszłą w Polsce sztukę] [Promethidion – fragm.] (355-356); [II pensieroso] (357); W pracowni Guyskiego (358-359); [Na portret generała Dembińskiego] (360-361); Sonet do Marcelego Guyskiego (362); W Łazienkach (363); [Recepta moich dzieł sztuki] (364); [Na „Kazanie Skargi” Jana Matejki] (365); Do Tytusa M. (366-367); Bronisławowi z piórem (368); [Nie myśl, nie pisz] (369); [Tworzyć czy frymarczyć?] [Chwila myśli – fragm.] (370-371); [O onych, którzy z natchnienia] [Quidam – fragm.] (372); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (373); Pióro (374); Do piszących (375-376); Pismo (377-379); Pissarstwo [fragm.] (380); Dwa guziki (z tyłu) (381-382); Próby (Jako Wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu) (383-386); Moja piosnka [I] (387-388); W pamiętniku L.A. (389-390); [Jest taka gwiazda] [391-392]; D J.K.

Na pamiątkę Paryża (393); [Apostrofa do muzy] [A Dorio ad Phrygium – fragm.] (394-395); [O wierszach Teodaty] (396-397); Teofilowi (398-400); [Przypomnę!] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (401); Autor-nieznany (402-403); Do lutni [Szczesna – fragm.] (404-406); Deotymie. Odpowiedź (407-408); Liryka i druk (409-410); Kolebka pieśni (411-412); Tęcza [fragm.] (413); Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (414); Na zgon poezji (Elegia) (415-416); Ogólniki (417); Język-ojczysty (418); [Słowo jest ogień] [Quidam - fragm.] (419); Słowo i „słowo” [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (420); [Ciała nowe...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (421); Wielkie słowa (422-423); [Pod przekładem z „Boskiej komedii”] (424); Scherzo [II] (425-426); Do księgarza (427); Przepis na powieść warszawską (428); Powieść (429-430); Dziennik i epos (431); Czas i prawda (432); Sława (433-436); [Autor i wulgaryzator] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (437-438); Bogowie i człowiek (439); Cenzor-krytyk (440); Krytyka [fragm.] (441); Kwiryty! Fraszka (442); Posąg i obuwie (443); Lapidaria (444-445); Styl nijaki (446); Improwizacja [Quidam – fragm.] (447); Piękno-czasu (448); Cacka (449-450); [Ja wielbię Katula] (451); [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (452); Ciemność (453); Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (454-458); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (459); [Poczęła kwiatów dziwić się ozdobie] [Quidam – fragm.] (460); [Cedr nie ogrody...] [Tyrtej – fragm.] (461); [Tu kolumbowe miałem stanowisko] (462); Piękno (463); [Apostrofa do Apollina] [A Dorio ad phrygium – fragm.] (464); Polka (465-467); Do Nikodema Biernackiego (468-469); Fortepian Szopena (470-473); Laur dojrzały (474); [Ja wiem – że z pieśni mej odleci wiele] [Salem – fragm.] (475); [Pójdę, albowiem muzy mojej jest przydomek sieroctwo...] [Epimenides – fragm.] (476); [Zniknąć we wykonaniu dzieła] [Kleopatra i Cezar] (477); Rzeczywistość i marzenia (!) (478-480); Do Walentego Pomiana Z. [fragm.] (481-483); Do Bronisława Z. (484-486); Plato i Archita (487-488); [Bo nie jest światło...] [Promethidion – fragm.] (489); [O sztuko!...] [Promethidion – fragm.] (490-491); [Więc – jak o pięknem...] [Promethidion – fragm.] (495); Praca (496-498); Bohater (499-500); Czasy (501); Socjalizm (502); To rzecz ludzka... (505-508); Aerumnarum plenus (509-510); Harmonia (511); Larwa (512-513); Vanitas (514); Narcyz (515); [Do orła...] (516); [Są źli ludzie] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (517); Ironia (518-519); Tajemnica (520); Amen (Legenda) (521-522); Fraszka (!) [III] (523-524); Jeszcze słowo (525-527); Pokój (528); Encyklika-Oblężonego (Oda) (529); Do wielmożnej pani I. (530); Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (531-534); [Maryjo, Pani Aniołów] (535); Psalm w Hebronie (536-537); [Modlitwa Mojżesza] (538-540); [Bądź wola Twoja...] (541); Ostatnia z bajek [fragm.] (542-546); Bezimienni (547); Bema pamięci żałobny-rapsod (548-

549); Do A.M. (550); [Co znaczyłaby ludzkość...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (551); [Hymn do nocy] (555); [Symfonia nocy] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (556); Noc (557-558); [Pomiędzy świtem a nocy zniknięciem] [Quidam – fragm.] (559); [To nocy odpływanie] [Zwolon – fragm.] (560); Niebo i ziemia (561); Skowronek (562-563); Wieczór w pustkach (Fantazja) (564-568); Toast. Fantazja (569-571); [Z Schillera] (572); Burza [I] [fragm] (573); Do L.K. (574-575); Memento (576-577); Wień (578-579); Naturalia (580); Mistycyzm (581); Źródło (582-583); [Dar] [Quidam – fragm.] (584); [Na ofiarowane sobie kwiaty] (585); Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (586-587); [Zdawa się mnie niekiedy...] (588); [Gwiazdy przede mną...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (590-592); [Pogody równej w oddechu płuc] (593-594); [Takie są głębie tam, na oceanie] (512); [Oblicze zmiemi i polnego kwiatu] (596); [Naturalista jeden zasłonił bluszczowi słońce] (Omówić wiersze); Koncept a Ewangelia (601-602); „Ruszaj z Bogiem” (603-604); Stolica (605-606); Sieroctwo (607-608); Spartakus (609-610); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (611-612); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (613); Do obywatela Johna Brown [614-615]; John Brown (616-618); Do emira Abd-el-Kadera w Damaszku (619-620); Sfinks [I] (621); Do władcy Rzymu (622-623); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (624-625); Emil na Gozdawiu [fragm.] (626-627); Sariusz. 1862 (628); Święty-pokój (629); Przeszłość (630); Echa-czasu (631); Syberie (632); Zapał (633); Co słyszeć? (634-635); Szlachcic [fragm.] (636); Omyłka (637); [Słowo obosieczne] (638); Gadki (639); Ostatni despotyzm (640); Do publicystów Moskwy (641-642); [Jeszcze Francja nie zginęła!] (643); [Do Ludwika Nabelaka] Post scriptum (644); Epizod (645); Assunta [fragm.] (646-648); [Dwa gniewy] [Fulminant – fragm.] (649-650); [Niech wie, kto rycerz, kto człowiek] [Fulminant – fragm.] (651-652); Niewola [fragm.] (653); [Cywilizacja] (654); Idącej kupić talerz pani M. (657); Epos-nasza.1848 (658-661); Przeszłość i przyszłość (fraszka) (662); Posta scriptum (663); Odpowiedź do Włoch (fraszka) (664-665); O historii (Dialog) (666-669); Vendome (670-673); Do – Henryka (Fraszka) (674-675); Wczora-i-ja (676); Czemu nie w chórze? (677); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (678); Historyk (679); Karta dziejów (680); [Otak, wszystko...] (681); [Baw mię, gdy dziennikarz...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (682-683); [Dziejów sąd] (684); Dedykacja [I] (685); [Nowy wiek] (686).

Przedruki w książkach

4. **Filozofia i myśl społeczna w latach 1831-1864. Wybór, wstęp i przypisy Andrzej**

Walicki. Opracowanie tekstów Jan Garewicz. Warszawa 1977. Siedemset lat myśli polskiej. T. 5.

Zawiera: Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty (645-648); Listy o Emigracji [II (648-652) i III (652-654)]; Memoriał o Młodej Emigracji (654-660); Promethidion [fragm.] Epilog (660-666); Znicestwienie narodu (667-672).
Tekst oparty na „Pismach wszystkich”.

5. Za każdy twój uśmiech. Materiały repertuarowe (na Międzynarodowy Dzień Kobiet). Red. J. Masłowska. Warszawa 1976 [właśc.] 1977.

Zawiera: Polka (fragm., 134-137).

1978

Wydania osobne

6. Polka = Полька. Z nieznanymi szkicami autora. Przekład z języka polskiego D. Samojułow. Zielona Góra: Klub Bibliofilów „Pro Libris” 1978, 16 s., 21 cm. Druk bibliofilski [egzemplarz w BN w formie mikrofilmu, nr 45].

Tekst polski na podstawie: C. Norwid. Pisma wszystkie. Warszawa 1971; przekład rosyjski: D. Samojułow, na podstawie: C. Norwid. Stichotworenija. Moskwa 1972. Szkice C. Norwida [7, w tym 5 nieznanych wcześniej, powstałych w Ostendzie w 1846] ze zbiorów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. C. Norwida w Zielonej Górze.
Koncepcja, opracowanie, nota na temat rysunków: Grzegorz Chmielewski.

7. Cywilizacja. Legenda. [Wstęp Maria Janion]. Gdańsk: Wydawnictwo Morskie 1978, 42 s., 1 nlb., portr.

Tekst na podstawie Pism wszystkich t. 6.

8. Do obywatela Johna Brown. Muz. W. Rudziński. Na głos żeński i zespół kameralny. Partytura. Kraków 1978, 26 s., 4 nlb, nuty.

Tytuł równoległy: To citizen John Brown.

9. [Dwie] 2 pieśni. Muz. W. Rudziński. Na głos i fortepian. Warszawa 1978, 20s., nuty.

Zawiera: Jak gdy kto ciśnie w oczy...; Już próżno!... (z listu do J. Kuczyńskiej: Pisma wszystkie t. 9 s. 59-60).

10. Kowalska Aniela. Wiersze Cypriana Kamila Norwida. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1978.

Zawiera także teksty interpretowanych utworów z cyklu Vade-mecum: I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] (26-28); VI. W Weronie (31-32); VIII. Liryka i druk (34-35); IX. Ciemność (38-39); X. Czynownicy (42); XI. Pielgrzym (45-46); XV. Sfinks (48-49); XIX. Stolica (52-53); XXX. Fatum (56-57); XXXV. Ironia (62-63); XXXVI. Powieść (66-68); XXXVII. Syberie (72-73); LIV. Jak... (76-77); LV. Kółko (80); LXX. Laur dojrzały (84); XCIII. Źródło (86-87); XCV. Nerwy (91-92); XCVI. Ostatni despotyzm (95); XCIX. Fortepian Szopena (fragm.) (97-103).

Przedruki

11. Dom, rodzinny dom. Wybór S. Marody, W. Mierzwa. Warszawa 1978. Biblioteczka Repertuarowa Miesięcznika „Kultura i Ty”, nr 217; [wkładka do nr 5].

Zawiera: [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] (fragm., s. 5).

12. Kowalczykowa Alina. Ciemne drogi szaleństwa. Wybór i oprac. Alina Kowalczykowa. Kraków 1978. Biblioteka Romantyczna.

Zawiera: Scherzo [II] (144-145) oraz reprodukcje 3 utworów plastycznych Norwida: „Więzień”; „Mężczyzna owinięty płaszczem”; „Scena alegoryczna na cmentarzu”.

13. Pisarze polscy o sztuce przekładu. 1440-1974. Antologia. Wybór, wstęp i komentarz E. Balcerzan, współprac. A. Jelec-Legeżyńska, B. Kluth. Poznań 1978.

Zawiera (s. 168-174): O tłumaczeniach z Byrona; Wstęp [do przekładu] Z „Odysei” Homera; [O tłumaczeniach z Szekspira]; List do A. Jełowickiego z marca 1864 [o pracy nad przekładem Modlitwy Mojżesza, czyli Psalmu 89]; List do K. Górskiej z 1880 (fragm.).

Ponadto notka na temat dorobku Norwida w zakresie sztuki translatorskiej (452).

- 14. Przybylski Ryszard. Ogrody romantyków. Wybór i oprac. Ryszard Przybylski. Kraków 1978. Biblioteka Romantyczna.**

Zawiera: Zwolon (fragm., 331-335).

- 15. Strofy o Ojczyźnie. Antologia. Wybór, opracowanie i posłowie S. R. Dobrowolski. Warszawa 1978.**

Zawiera (57-59): Moja piosnka [II]; Moja ojczyzna.

Publikacje w czasopismach

- 16. „Tygodnik Powszechny” 1978, nr 43:7.**

[W komnacie, gdzie Stanisław święty zasnął w Bogu...]. - Tekst wiersza spisany przez H. Brzozowskiego z kamiennego nagrobka św. Stanisława Kostki w dawnym nowicjacie oo. jezuitów w Rzymie.

- 17. „W drodze” 1978, nr 11:104-105.**

Modlitwa.

1979

Wydania osobne

- 1. Trylogia włoska. Opracowanie tekstu, studium wstępne oraz wybór rysunków Juliusz W. Gomulicki. Wyd. 2. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1979, 148 s.**

Zawiera: J.W. Gomulicki: O „Trylogii włoskiej” Norwida. Geneza – kształtowanie – wymowa.

Zawiera teksty: Stygmat. Nowela; „Ad leones!”, Tajemnica lorda Singelworth.

[Podstawa tekstu nowel: wydanie Gomulickiego z 1963 (oparte na autografie), poprawione, rozszerzono i poprawiono studium wstępne].

- 2. W Weronie. Opracowanie Marian Bizan, Barbara Koc, Zdzisław Libera, Stanisław Makowski. Graficznie opracował Zygfryd Gardzielewski. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1979, 38 s.**

[tom dedykowany „Juliuszowi Wiktorowi Gomulickiemu, badaczowi literatury polskiej, wybitnemu znawcy życia i twórczości Cypriana Norwida [...]” – przez Oddział Warszawski Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza]. Zawiera tekst, liczne jego odmiany, podobiznę autografu (właściwie autografów), pierwodruku i kolejnych edycji. Zawiera opracowanie: Rejestr przekazów w porządku chronologicznym, objaśnienia Miriama i Gomulickiego, interpretacje Szmydtowej, Jakubowskiego i Kostkiewiczowej, wypowiedzi o liryku Borowego, Piechala.

3. Poezje. Wybrał i wstępem poprzedził Juliusz W. Gomulicki. Warszawa: Czytelnik, 1979, 734 ss. Tekst na podstawie t. I-IV i VI Pism wszystkich C. Norwida w opracowaniu J.W. Gomulickiego. Opracowanie graficzne: Andrzej Heidrich.

J.W. Gomulicki – Poezja „rzeczy ludzkiej” i „rzeczy pospolitej”.

Zawiera:

I. Juvenilia: Samotność. Sonet (21), Sieroty (22-25), Noc (26-28), Wspomnienie wioski (29-32), Skowronek (33-34), Dumanie [I] (35-37), Marzenie. (Fantazja) (38-45), Do piszących (46-48), Wieczór w pustkach. (Fantazja) (49-55), Pismo (56-58), Wspomnienie (59-61), Dumanie [II] (62-64), Do wieśniaczki (65-66), Odpowiedź. [Kajetanowi Koźmianowi] (67), Burza [I]. Fragment (68-69), Pióro (70-71), Pożegnanie (72-76)

II. Wiersze różne: Adam Krafft (79-81), To rzecz ludzka!... (82-86), Moja piosnka [I] (87-89), Pamiątka (90-91), [Do mego brata Ludwika] (92-97), W pamiętniku L.A. Improwizacja (98-99), Maryjo, Pani Aniołów!... (100-101), Italiam! Italiam! (102-103), [W albumie Zofii Skrzyneckiej] (104), Scherzo [I] (105-106), Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1947-o (107-109); Amen. Legenda (110-111), Psalm wigilii (112-114), Wigilia. (Legenda dla przyjaciół) (115-117), Od Anioła do Szatana (118), Jeszcze słowo (119-122), Z listu (do Włodzimierza Łubieńskiego) (123-125), Marmur-biały (126-127), Trylog (128-131), Mogił starych budowa...[inc. Mogił starych budowa będzie fundamentem...] (132), Jesień (133), Klątwy (134), Pieśń od ziemi naszej (135-136), Znow legenda (137-139), Aerumnarum plenus (140-141), Modlitwa (142-143), Od rezultatów mylnego zamętu (144), Fraszka (!) [I] (145), Scherzo [II] (146-148), Częstochowskie wiersze (149-158), Do księgarza (159-160), W albumie (161-162), Koncept a Ewangelia (163-164), Epos-nasza. 1848 (165-169), Fraszka (!) [II] (170), Posiedzenie. Fraszka (171), Siła ich. Fraszka (172), Pewność. Fraszka (173), Dobra-wola. Fraszka (174), Miłość. Fraszka (175), Pascha. Fraszka (176), Przeszłość i Przyszłość. Fraszka (177), Zdrowy sąd. Fraszka (178), Kwiryty! Fraszka (179), W albumie hr.

*** Fraszka (!) (180), Do – Henryka... Fraszka (180-183), Odpowiedź do Włoch... Fraszka (184-185), Bema pamięci żałobny-rapsod (186-188), [Do Marii Trębickiej] (189-191), Do Najświętszej Panny Marii. Litania (192-204), Do A.M. (205-206), Do A. T. (207-209), Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (210-212), Do J.K. Na pamiątkę Paryża (213), Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York (214-215), Ale TY. Jeden-dobry i Jedyny...(216), Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy (217-219), Przez nowożytnie plemiona (220-221), Trzy strofki (222), Moja piosnka [II] (223-224), Rzeczywistość i marzenia (!) (225-228), Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj (229), Teofilowi (230-232), Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie (233-235), Duch Adama i skandal (236-237), Pokój. (Wiersz) (238-239), Do Teofila Lenartowicza (240), Sen (241-243), Do Mieczysława (244-245), Czy ten ptak kłał gniazdo, co je kłał (246), Autor-nieznany (247-248), [Na portret generała Dembińskiego] (249-250), W tej powszedniości... (251), „Czy podam się o amnestię?” (252), Do której z tych trzech rzeczy... (253), Do Tytusa M. (254-255), Takie są głębie tam, na Oceanie (256), Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła (257), [Do Stanisławy Hornowskiej] (258), Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki (259); Do Nikodema Biernackiego (260-261); Człowiek (262-267); Toast. Fantazja (268-270); Rozmowa umarłych. Byron – Rafael-Sanzio (271-277); Spartakus (278-279); Deotymie. Odpowiedź (280-282); Sława (283-287); Na zgon śp. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta, inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (288-289); Dedykacja [I] (290), Dedykacja [II] [Pani Bronisławie Zbyszewskiej] (291); Słówko (292), Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (293-294); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (295); Do obywatela Johna Brown (296-297); John Brown (298-301); Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (302); Tęcza (303-306); Beatrix (307-310); Malarz z konieczności (311-312); Po balu (313-314); A czy też ona wie? (315-316); Nie chcę już smutków, nie!... (317-318); Daj mi wstążkę błękitną... (319); [Do Michaliny Zaleskiej] (320-321); Wzroki. Przypowieść (322-324); Do emira Abd el kadera w Damaszku (325-326); Waga (327); Sfinks (328); Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (329-331); Wczora-i-ja (332); Moja ojczyzna (333-334); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (335); Żydowie polscy. 1861 (336-337); Do władcy Rzymu (338-339); Bezimienni (340-341); Marionetki (342-343); Bajka (344); Wielkość (345-346); Polka (347-351); Do Pani w Korczewie (352-355); Do panny Józefy z Korczewa (356-357); Do L.K. (358-360); W pamiętniku (361-365); Post scriptum [I] (366); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (367-368); Sariusz. 1862 (369-370); Do wroga. Pieśń (371-372); „Butnowniki, czyli stronnictwo-wywrotu” (373-

374); Świąty-pokój (375-376); Marquis de-Boissy (377-378); Plato i Archita (379-380); Memento (381-382); Praca (383-386); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (387); Dziennik-warszawski (388-389); Vanitas-vanitstis (390-392); Dedykacja [III] (393-395); Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ (396); Encyklika-obłążonego. Oda (397-398); Do społecznych. Oda (399-400); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych... (401-402); Na ostatnie cztery wiersze odpowiedź (403-404); Małe dzieci (405-406); Co? jej powiedzieć... (407-408); Idącej kupić talerz pani M. (409); W pracowni Guyskiego (410-412); [Toast na cześć Ludika Nabelaka (413-414); Na zgon Poezji, Elegia (415-416); Jeszcze Francja nie zginęła! (417); Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (418-419); [Do Anny Czaplickiej] (420); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (421-422); Do wielmożnej pani I. (423-424); My tak już przed się patrzymy, wygnani (425); W Łazienkach (426-427); [Na ofiarowane sobie kwiaty] (428); Spółcześni. Odpowiedź (429-432); Impossibilissime! (433); Powiedz im, że Duch odbrzmiał myśli wiecznej (434-435); Na „Kazanie Skargi” Jana Matejki (436); Słuchacz (437); Lapidaria (438-439); Nie myśl, nie pisz... (440); Naturalizm. Spółczesny ekstrem (441-442); Na smetne wieści z Watykanu (443-444); [Do Mieczysława Geniusza] (445); [Małżeńska recepta] (446); Do Bronisława Z. (447-451); Bronisławowi Z. z piórem (452); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (453); Przepis na powieść warszawską 9454; Piękno-czasu (455); Miło być od swojego czasu zrozumianym (456); Rozebrana. Ballada (457-459); Mój psalm (460); Spowiedź (461); Słowianin (462); Teza (na katedrę literatury) (463); Epizod (464).

III. Utwory cykliczne

Pięć zarysów: Próby (jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”) (467-471); I. Rzeczywistość (471-476); II. Pisarstwo (477-479); III. Ruiny (479-489); IV. Burza (489-491); V. Lilie (491-495)

Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem. R. 1856: Wstęp (496); I. Piękno (497); II. Ewangelista (498-499); III. Męczennik (499-500); IV. Chrzyciel (500-501); V. Krytyk ex-professo (502); VI. Manieryzm (502); VII. Profan (503-504); Epilog objaśniający (504-505).

Echa. Fantazja (506-509)

IV. Vade-mecum (wybór)

Do czytelnika (515-517), Za wstęp. Ogólniki (519), I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (520-522), II. Przeszłość (523), III. Socjalizm (524), IV. Posąg i obuwie (525), V. Harmonia (526), VI. W Weronie (527), VII. Addio! (528), VIII. Liryka i druk (529-530), IX. Ciemność (531-532), X. Czynniki (533-534), XI. Pielgrzym (535), XII. Szczęście (536),

XIII. Larwa (537-538), XIV. Litość (539), XV. Sfinks [II] (540), XVI. Narcyz (541), XVII. Wieś (542-543), XVIII. Naturalia (544), XIX. Stolica (545-546), XX. Specjalności (547-548), [XXIII.] Tymczasem (549), XXIV. Sieroctwo (551-552), XXV. Wakacje (553), XXVI. Czemu nie w chórze? (554-555), XXVII. Mistycyzm (556), XXVIII. Saturnalia (557), XXIX. Obojętność (558), XXX. Fatum (559), XXXI. «Ruszaj z Bogiem» (560-561), XXXII. Wierny-portret (562), XXXIV. Vanitas (563-564), XXXV. Ironia (565-566), XXXVI. Powieść (567-568), XXXVII. Syberie (569), XXXVIII. Zawody (570-571), XXXIX. Centaury (572), XL. Cenzor-krytyk (573-574), XLI. Królestwo (575-576), XLII. Idee i prawda (577-578), XLIII. Purytanizm (Z listu do M.S.) (579-581), XLIV. Coś (582-583), L. Bliscy (584-586), LI. Moralności (587-588), LII. Tajemnica (589), LIII. Zagadka (590), LIV. Jak... (591-592), LV. Kółko (593), LVI. Czułość (594), LVII. Niebo i ziemia (595), LX. Język-ojczysty (596), LXI. Bogowie i człowiek (597), LXII. Zapał (598), [LXVII.] Krzyż i dziecko (599-600), LXVIII. LXIX. Początek broszury politycznej... (601-602), LXX. Laur dojrzały (603), LXXI. Czas i prawda (604-606), LXXIII. Grzeczność (607), LXXIV. Bohater (608-610), LXXVIII. Styl nijaki (611), LXXIX. Różność-zdań (Pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (612), LXXX. Wielkie słowa (613-615), LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (616-617), LXXXII. Śmierć (618), LXXXIII. Sens-świata (619), LXXXIV. Czemu (621-622), LXXXV. Do zesłej... (Na grobowym głazie) (623), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (624-625), LXXXVII. Omyłka (626), LXXXVIII. Dziennik i epos (627), LXXXIX. Gadki (628), XC. Dwa guziki (z tyłu) (629-630), XCI. Spowiedź (631-632), XCII. Cacka (633-634), XCIII. Źródło (635-636), XCIV. Historyk (637), XCV. Nerwy (638-639), XCVI. Ostatni-despotyzm (640-641), XCVII. Finis (642), XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (643-645), XCIX. Fortepian Szopena (646-651), C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (652-653), Epilog (654), Do Walentego Pomiana Z., zwracając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibl[ioteki] P[isarzy] P[olskich] (655-665).

V. Fragmenty poematów:

Wesele [fragm.] (669); Pompeja [fragm.] (669-670); Niewola [fragm.] (670-674); Psalmów-psalm [fragm..] (674-677); Promethidion [fragm.] (677-683); Ziemia [fragm..] (683-684); Szczęsna [fragm.] (684-685); Epimenides [fragm..] (685-686); Wędrowny Sztukmistrz [fragm..] (686); Quidam [fragm.] (687-688); Fulminant [fragm.] (688-689); Rzecz o wolności

słowa [fragm.] (689-702); Assunta czyli Spojrzenie [fragm.] (703-704); Emil na Gozdawiu (704-705); A Dorio ad Phrygium (706-708).

VI. Z przekładów:

Z poezji orfickiej według parafrazy Gerarda de Nerval (711); Z Horacjusza (711-713); Z perskiego poety (713); Z Buonarroiego (714); Z Byrona (714-715).

Przedruki w książkach

4. Dziecku. Wyboru wierszy dokonał i posłowiem opatrzył J. Nagrabiecki. Warszawa 1979.

Zawiera (65-75): Człowiek (fragm.); Częstochowskie wiersze (fragm.); Dziecię i krzyż; Pożegnanie (fragm.).

5. Janion Maria. Reduta. Romantyczna poezja niepodległościowa. Wybór i opracowanie M. Janion. Kraków 1979. Biblioteka Romantyczna.

Zawiera: Pieśń od ziemi naszej (145-146); „Buntownicy, czyli Stronictwo-wywrotu” (243-244); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (293); Bema pamięci żałobny-rapsod (305-306); Do wroga. (Pieśń) (348-349).

1980

Wydania osobne

1. Fortepian Szopena. Le piano de Chopin. Do druku przygotowali F. German i J. Mayer. Oprac. graf. Z. Gardzielewski. Warszawa: Towarzystwo im. Fryderyka Chopina, Katowice: Towarzystwo Przyjaciół Książki, Oddział Śląski 1980 ss. 31, 2 k., il., portr.

Druk bibliofilski. Zawiera polski tekst poematu wg redakcji II (z Vade-mecum) i przekład francuski Josepha Perarda.

2. Pisma wybrane. Wybrał i objaśnił Juliusz Wiktor Gomulicki. Wydanie drugie, zmienione. T. 1: Wiersze. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1980, 670 s.

Zawiera [wstęp:] J.W. Gomulicki, Uwagi o poezji Cypriana Norwida (5-47), Mała kronika życia i twórczości Cypriana Norwida (48-93), Wybór głosów o twórczości pisarskiej Cypriana Norwida (94-139), Nota edytorska (140-146), Objaśnienia (519-618).

Zawiera teksty:

- I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (151-153); Samotność. Sonet (153); Sieroty (154-156); Noc (157-158), Wspomnienie wioski (158-161), [Monolog] (161-162); Pożegnanie (162-166), To rzecz ludzka!... (167-170), Moja piosnka [I] (171-172), [Do mego brata Ludwika] (173-177), Italiam! Italiam! (177-178); Scherzo [I] (178-179); [Od Anioła do Szatana] (180); Marmur-biały (180-181); Trylog (181-184); Jesień (184); Aerumnarum plenus (185-186); Modlitwa (186-187); Scherzo [II] (187-189); Epos-nasza. 1848 (189-193); [Do Marii Trębickiej] (193-195); Na pokładzie Marii-Stelli (195); Z pokładu «Marguerity» wpływającej dziś do New-York (197-199); Trzy strofki (199); Moja piosnka [II] (200-201); Rzeczywistość i marzenia (!) (201-203); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (204); Nad jeziorem (204); «Czy podam się o amnestię?» (205); Do Tytusa M. (206); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (207); Obyczaje (207-208); Słódko (208-209); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (209-210); Malarz z konieczności (210-211); Beatrix (211-213); Czemu (214-215); Jak... (215-216); Harmonia (216-217); Po balu (217-218); [Daj mi wstążkę błękitną...] (218); [A czy też ona wie...] (219); [Nie chcę już smutków, nie!...] (220); [Do Michaliny Zaleskiej] (221); Źródło (222-223); W pamiętniku (223-227); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (227-228); Do współczesnych (Oda) (228-229); [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (229-230); [Do Anny Czaplckiej] (230); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (231); Impossibilissime! (231); Ciemność (232); Na zgon Poezji (233-234); Do Bronisława Z. (234-236); Mój psalm (237); Spowiedź [II] (237-238).
- II. Próby (jako wstęp do «Zarysów obyczajowych pięciu») (241-244); Do piszących (244-246) Pismo (246-248); Pióro (248-249); Adam Krafft (249-251); Pisarstwo (251-253); Znow legenda (253-254); Do księgarza (255); Piękno (255-256); Manieryzm (256); Autor-nieznany (256-257); [Na portret generała Dembińskiego (258); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (259); Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (259-264); Polka (264-267); Do L.K. (267-269); lato i Archita (270-271); Ogólniki (271); Addio! (272); Liryka i druk (272-273); Powieść (274-275); Język-ojczysty (276); Styl nijaki (276); Różność-zdań (277); Wielkie-słowa (277-278); Kolebka pieśni (279-280) Dziennik i epos (280-281); Dwa guziki (z tyłu) (281-282); Cacka (283-284); W pracowni Guyskiego (284-285); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (286); W Łazienkach (287); Słuchacz. Do P.

- Ol. Wagner. 1876 (288); Lapidaria (288-289); [Nie myśl, nie pisz...] (290); Piękno-czasu (290-291).
- III. [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (295-296); Kwiryty! (Fraszka) (297); Posiedzenie (Fraszka); Krytyk ex profesoo (298); Sława (298-301); Do Walentego Pomiana Z. (302-309); Wzroki (Przypowieść) (309-311); Bezimienni (311-312); Wielkość (312-313); Post scriptum [Do przekładu z Horacego] (313-314); Posąg i obuwie (314); Purytanizm (315-316); Bogowie i człowiek (316-317); Centaury (317); Omyłka (318); Zawody (318-319); Czas i prawda (319-321); Cenzor-krytyk (321-322); Laur dojrzały (322); Bliscy (323-325); Spółcześni (Odpowiedź) (325-328); Teza (Na katedrę literatury).
- IV. Człowiek (333-337); Wieczór w pustkach (Fantazja) (337-342); Wspomnienie (342-344); Do wieśniaczki (344-345); W Weronie (345); Częstochofskie wiersze (346-353); W albumie (354); Fraszka (!) [II] (355); Miłość. Fraszka (355); Pascha. Fraszka (356); Do Najświętszej Panny Marii. Litania (356-366); Lilie (367-369); Duch Adama i skandal (370); Za płotem (371); W plebanii (371); [W tej powszedniości...] (372); Toast (Fantazja) (373-374); Spartakus (375); Pielgrzym (376); Mistycyzm (377); Obojętność (377-378); Fatym (378); Ruszaj z Bogiem (379-380); Tęcza (380-383); Marionetki (383-384); Do panny Józefy z Korczewa (385-386); Czynniki (386); Litość (387); Sfinks [II] (387-388); Stolica (388-389); Specjalności (390); Ironia (391-392); Syberie (392); Królestwo (393-394); Idee i prawda (394-395); Moralności (395-396); Kółko (397); Czułość (397); Niebo i ziemia (398); Krzyż i dziecko (398-399); Grzeczność (399-400); Śmierć (400); Do Zesłej... (na grobowym głazie) (401); Nerwy (401-402); Ostatni despotyzm (402-403); Małe dzieci (403-404); [Co? jej powiedzieć...] (405); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (406).
- V. Czasy (409); Dumanie [I] (410-411); Dumanie [II] (411-413); Amen (Legenda) (413-414); Psalm Wigilii (415-416); Wigilia (Legenda dla przyjaciół) (417-419); Vendome (419-423); Klątwy (423-424); Pieśń od ziemi naszej (424-425); Fraszka (!) [I] (426); Siła ich. Fraszka (427); Przeszłość i przyszłość (Fraszka) (427); Odpowiedź do Włoch (Fraszka) (428-429); Pokój (Wiersz) (429-430); Sen (430-431); [Czy ten ptak kała gniazdo, co je kała] (432); Waga (433); Sfinks [I] (433); Wczora-i-ja (434); Moja ojczyzna (435); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (436); Żydowie polscy. 1861 (436-438); Czemu nie w chórze? (438-439); Do wroga. Pieśń (439-440); «Butnowniki. Czyli stronnictwo-wywrotu» (440-441); Święty-pokój (441-442); Memento (442-443); Pracy (443-446); Przeszłość (446-447); Larwa (447-448); Narcyz (448); Tymczasem (449); Sieroctwo (450-451); Wakacje (451); Vanitas (451-452); Tajemnica (452); Zagadka (453); Zapał (453); Początek broszury politycznej... (453-

454); Historyk (455); Dedykacja (455-457); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego... (457-458); Idącej kupić talerz pani M. (458-459); [Jeszcze Francja nie zginęła] (459); Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (459-460); Ołówkiem na książeczce o Tunce (460-461); Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (461-462); Rozebrana. Ballada (462-464); [Do Ludwika Nabelaka] (464-465); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (465); Epizod (466).

VI. Bohater (469-471); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (471); Burza [I] (472); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (473-475); Bema pamięci żałobny-rapsod (475-476); Do A.M. (477); Do A.T. (478-479); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (479-481); Do J.K. (482); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (482-483); Pod trybuną (483-484); Do Nikodema Biernackiego (484-485); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta, inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (485-486); Do obywatela Johna Brown (487); John Brown (488-490); Do emira Abd el Kadera w Damaszku (490-491); Do władcy Rzymu (492-493); Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (493-495); Sariusz. 1862 (495-496); Fortepian Szopena (496-500); Na zgon śp. Józefa Z[aleskiego], Oficera Wielkiej Armii , rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (501-502); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (502); Encyklika-Obleżonego (Oda) (503-504).

VII. Modlitwa Mojżesza (507-509); Z Tyrteja [I] (510-511); Z Horacjusza [I] (511-513); Z Horacjusza [II] (513-515); Z Owidiusza (515-516); Z perskiego poety (516); Z Buonarrotiego (516); Z Byrona (516-517); Pożegnanie. Ostatni rapsod Bérangera (517-518); Z Nerval (519).

3. Pisma wybrane. Wybrał i objaśnił Juliusz Wiktor Gomulicki. Wydanie drugie, zmienione. T. 2: Poematy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1980, 470 s.

Zawiera:

I. Powieści, przypowieści, legendy - Wesele. Powieść (9-15), Pompeja [Poema] (19-25), Szczęsna. Powieść (27-44), Epimenides. Przypowieść (45-56), [Wędrowny Sztukmistrz] (57-64), Quidam. Przypowieść (65-194); Garstka piasku. Legenda (195-204), Assunta (czyli Spojrzenie). Poema (205-239), „A Dorio ad Phrygium” (241-255).

II. Rapsody, rozprawy – Psalmów-psalm jako Pieśni społecznej poszyt trzeci. 1850 (259-275); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (277-322), Fulminant. Rapsod. 1863 (323-332); Rzecz o wolności słowa. 1869 (333-382)

III. Przekłady - Z „Boskiej Komедii” Dantego (385-394); Z „Odysei” Homera (395-403).

4. Pisma wybrane. Wybrał i objaśnił Juliusz Wiktor Gomulicki. Wydanie drugie, zmienione. T. 3: Dramaty. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1980, 557 s.

Zawiera :

I. Chwila myśli (Fantazja) (7-14); Noc tysięczna druga. Komedia w jednym akcie (15-44); Wanda. Rzecz w obrazach sześciu (45-70); Krakus. Książę nieznany. Tragedia (71-125); Słodycz. Tragedia w scenie jednej (127-135); Aktor [wersja druga] (137-234); Kleopatra i Cezar. Tragedia historyczna (235-365); Pierścień Wielkiej-Damy, czyli Ex-machina-Durejko. Tragedia we trzech aktach – z opisaniem dramatycznego ciągu scenicznych gestów - i ze wstępem (367-475); Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia (477-502).

II. Przekłady: Z Szekspira: Hamlet [fragment] (505-514).

Objaśnienia do tekstów (515-557).

5. Pisma wybrane. Wybrał i objaśnił Juliusz Wiktor Gomulicki. Wydanie drugie, zmienione. T. 4: Proza. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1980, 671 s.

Zawiera:

I. Proza fabularna i pamiętnikarska. legendy i nowele: Łaskawy opiekun czyli Bartłomiej Alfonsem (7-23); Wyjątek z listu z Krakowa w czerwcu 1842 pisanego (24-28); Menego. Wyjątek z pamiętnika (29-33); Czarne kwiaty (34-47); Białe kwiaty (48-60); Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (61-68); Cywilizacja. Legenda (69-82); [Walenty Pomian Zakrzewski] (83-84); Archeologia [Tekst dla Konstancji Górskiej] (85-87); [Podróż po wystawie powszechnej] (88-93); Biografie spóźnione [Józef Bogdan Dziekoński] (94-95); Horacy Delaroché (96-97); Tomasz August Olizarowski (98-99); Ostatnia z bajek (100-111); Stygmat. Nowela (112-138); „Ad leones!” (139-150); Tajemnica lorda Singelworth (151-167).

II. Pisma o literaturze i sztuce: O rzeźbiarzach florenckich (dziś żyjących) (171-178); W odpowiedzi na dziewięć „List z Poznania” (179-182); Krytycy i artyści (183-187); Nekrolog [Fryderyka Chopina] (188-189); Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza (190-192); Jasność i ciemność (193-196); Z pamiętnika [O salonie paryskim 1851] (197-203); O

felietonie felieton (204-205); Pół-listu (206-210); Do ogników błędnych na cmentarzu (211-212); „Ostatnie słowo to nie są litery” (213); O sztuce (dla Polaków) (215-234); O Juliuszu Słowackim w sześciu publicznych posiedzeniach (z dodatkiem rozbioru „Balladyny”). 1860 (235-306); Objąsnienia żądane [Z powodu wiersza „Do L.K.”] (307-309); Wstęp do „Vademecum” (310-312); [Dwie powieści] (313-318); W kwestii losu polskich artystów (319-3210); [O tłumaczeniach z Byrona] (322-324); O deklamacji (325-327); [O warunkach rozwoju sztuki] (328-329); Obywatel Gustaw Courbet (330-340); Dwie aureole (341-344); Estetyczne poglądy (345-347); [Salon paryski 1881] (348-350); Milczenie (351-377).

III. Pisma polityczne i społeczne: Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty (381-385); Zarysy z Rzymu (386-391); Memoriał o młodej emigracji. W odpowiedzi na zapytanie Szanownego P. Gałęzowskiego (392-400); Z pamiętnika [O zemście] (401-404); Słowo zgody. List z emigracji (405-408); [Asocjacja, ilość i jakość] (409-411); Poznańskie. 1846-1848 (412-414); Nota [W sprawie kary cielesnej]. Do Wielmożnego Józefa Łussakowskiego (415-416), [Opinia względem polityki europejskiej] (417-419); Philoctet (420-422); [Memoriał o prasie] (423-432); Nota z dziewięciu paragrafów (433-437); Dziewięć zaspokojonych pytań (438-442); Do Spartakusa (O pracy) (443-445); [O polskiej władzy prawowitej] (446-449), [Odezwa w sprawie udziału Polaków w wojnie francusko-pruskiej 1870 r.] (450-451); Przyczynek do „Rzeczy o wolności słowa” (452-456); [Znicestwienie narodu] (457-464); [W sprawie uczenia prześladowanych unitów] (465-468); W rocznicę Powstania Styczniowego [Mowa wygłoszona 22 stycznia 1875 r. w Czytelnicy Polskiej w Paryżu] (469-477); [Nihilizm i nihilisci] (478-479); [Upublicznienie wdzięczności] Nota (480-481); [W pięćdziesiątą rocznicę Powstania Listopadowego]. [Odpowiedź na zaproszenie] (482-483); Fabulizm Darwina (484-486); Emancypacja kobiet (487-490).

IV. Notatki: Notatki z mitologii [wybór] (493-506); [Notatki z historii] [wybór] (507-513); [Notatki etno-filologiczne] [wybór] (514-522).
Objąsnienia do tekstów (523-646).

6. **Pisma wybrane. Wybrał i objaśnił Juliusz Wiktor Gomulicki. Wydanie drugie, zmienione. T. 5: Listy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1980.**

ZAWIERA (teksty listów Norwida z lat 1839-1883, wraz z objaśnieniami edytora poniżej każdego tekstu):

1839:

Do Jana Nepomucena Karwowskiego. Warszawa, 7 stycznia (s. 9).

1840:

Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 5 listopada (s. 10).

1841:

Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 26 kwietnia (s. 11); Do Augusta Wilkońskiego. Warszawa, koniec kwietnia lub maj (s. 12); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Warszawa, 6 grudnia (s. 13-14).

1842:

Do Redakcji „Biblioteki Warszawskiej. Norymberga, 23 października (s. 15).

1844:

Do Antoniego Zaleskiego. Florencja, 11 września (s. 16).

1845:

Do Antoniego Zaleskiego. Rzym, 24-25 lutego (s. 21-25); Do Marii Trębickiej. Berlin, listopad (s. 26-27); Do Antoniego Celińskiego. Berlin, listopad lub grudzień (s. 28-31); Do Marii Trębickiej. Berlin, 16 grudnia (s. 32); Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 grudnia (s. 33-36); Do Marii Trębickiej. Berlin, 30 grudnia (s. 37-39).

1846:

Do Marii Trębickiej. Berlin, 2-3 stycznia (s. 40-46); Do Marii Trębickiej. Berlin, 25-27 stycznia (s. 47-49); Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 lutego [2 marca] (s. 50); Do Marii Trębickiej. Berlin, 7 czerwca (s. 51-55); Do Cezarego Platara. Berlin, ok. 27 lipca (s. 56); Do Marii Trębickiej. Bruksela, 11 sierpnia (s. 57-58); Do Cezarego Platara. Ostenda, 1 września (s. 59-60); Do Marii Trębickiej. Bruksela, 18 grudnia (s. 61-64).

1847:

Do Cezarego Platara. Bruksela, 23 stycznia (s. 65-67); Do Marii Trębickiej. Rzym, 17 czerwca (s. 68-70); Do Marii Trębickiej. Bagni di Luca, 2 sierpnia (s. 71-72); Do Stanisława Egberta Koźmiana. Rzym, 16 września (s. 73-74); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, koniec grudnia (s. 75-80).

1848:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 9 lutego (s. 81-85); Do Marii Trębickiej. Rzym, 8 kwietnia (s. 86); Do Jana Skrzyneckiego. Rzym, 15 kwietnia (s. 87-89); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 24 kwietnia (s. 90-92); Do Jana Skrzyneckiego. Rzym 1 lipca (s. 93-96);

Do Marii Trębickiej. Rzym, 3 lipca [Pudliszki, ok. 15 lipca] (s. 97-98); Do Marii Trębickiej. [Pudliszki, ok. 23 lipca] (s. 99-101).

1849:

Do Józefa Hubego. Rzym, 22 stycznia (s. 102-106); Do Cezarego Platera. Paryż, 11 czerwca (s. 107); Do Karola Libelta. Paryż, 28 lipca (s. 108); Do Jana Koźmiana, Paryż, 13 sierpnia (s. 109-111); Do Piotra Semenki, Paryż, 16 sierpnia (s. 112-114); Do Cezarego Platera, Paryż, ok. 25 października (s. 115); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 listopada (s. 116).

1850:

Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 lutego (s. 117-118); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 10 lutego (s. 119); Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 kwietnia (s. 120-123); Do Hieronima Kajsiewicza. Paryż, 22 kwietnia (s. 124); Do Hieronima Kajsiewicza. Paryż, 26 kwietnia (s. 125-126); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, 2 czerwca (s. 127-129); Do Cezarego Platera. Paryż, 4-15 czerwca (s. 130-131); Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 lipca (s. 132-133); Do Jana i Stanisława Egberta Koźmianów. Paryż, lipiec (s. 134-135); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, ok. 25 lipca (s. 136);

Do Teofila Lenartowicza. Paryż, sierpień? (s. 137-139); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, sierpień (s. 140-141); Do Adama Potockiego. Paryż, 1 września (s. 142); Do Adama Potockiego. Paryż, 20 września (s. 143-144); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 26 września (s. 145-147); Do Jana Koźmiana. Paryż, początek listopada (s. 148-149); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 14 listopada (s. 150-151); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 22 listopada (s. 152-153); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, grudzień (s. 154-155); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 20 grudnia (s. 156).

1851:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 stycznia (s. 157-159); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, koniec stycznia (s. 160-161); Do Adama Potockiego. Paryż, 29 stycznia (s. 162-165); Do Adama Potockiego. Paryż, luty (s. 166-167); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 4 marca (s. 168-159); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż 10 maja (s. 170-173); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 sierpnia (s. 174-176); Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 października (s. 177-178); Do Henryka Prendowskiego. Paryż, 16 października lub 16 listopada (s. 179-183); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 grudnia (s. 184-186).

1852:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, ok. 8 stycznia (s. 187-194); Do Marii Trębickiej. Paryż, styczeń (s. 195); Do Konstancji Górskiej. Paryż, luty? (s. 196-199);

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 26 marca (s. 200-201); Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, 19 kwietnia (s. 202-203); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 11 czerwca (s. 204); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, ok. 11 czerwca (s. 205); Do Piotra Semenki. Paryż, 22 czerwca (s. 206); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 1 sierpnia (s. 207); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, sierpień (s. 208); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 9 sierpnia (s. 211-213); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 15 sierpnia (s. 197-200); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 15 sierpnia (s. 214-217); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 19 września (s. 218-220); Do Marii Trębickiej. Paryż, wrzesień (s. 221-223); Do Emmy Herwegh. Paryż, 29 września (s. 224-226); Do Jana Koźmiana. Paryż, jesień? (s. 227-228); Do Jana Koźmiana. Paryż, 25 października (s. 229-231); Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, październik (s. 212-214).

1853:

Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, ok. 10 kwietnia (s. 235-237); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, lato? (s. 238-239); Do Józefa Komorowskiego, Nowy Jork, 6 września (s. 240-241); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 20 października (s. 242-245); Do Adama Mickiewicza. Nowy Jork, jesień (s. 246-247); Do Aleksandra Hercena. Nowy Jork (s. 248-252).

1854:

Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 21-23 lutego (s. 253-258); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, maj (s. 259-268); Do Aleksandra Jełowickiego. Nowy Jork, 18 maja (s. 269-271); Do Aleksandra Jełowickiego i Piotra Semenki. Nowy Jork, koniec maja (s. 272-276); Do Michała Kleczkowskiego. Londyn, 14 lipca (s. 277-279); Do Józefa Bohdana Zaleskiego, sierpień – wrzesień (s. 280-286); Do Piotra Semenki. Londyn, 12 września (s. 287-289); Do Józefa Łussakowskiego. Londyn, połowa listopada (s. 290-294).

1855:

Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 21 marca (s. 295); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, czerwiec (s. 296-297); Do Marii Trębickiej. Paryż, czerwiec (s. 298-299); Do Magdaleny Łuszczewskiej. Paryż, czerwiec (s. 300-302); Do Adama Potockiego. Paryż, druga połowa roku (s. 303-308); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 15 października (s. 307-308).

1856:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 12 stycznia (s. 309); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 23 stycznia (s. 309-315); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 21 marca (s. 316); Do Marii Trębickiej. Paryż, 8 kwietnia (s. 317-320); Do Franciszka Wężyka. Paryż, 2 maja (s. 321-322); Do Ludwika Mierosławskiego. Paryż, czerwiec (s. 323-324); Do Marii Trębickiej. Paryż, 18-19 lipca (s. 325-328); Do Felicjana Faleńskiego. Paryż, 19 lipca (s. 329-330); Do

Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, 19 lipca (s. 331-332); Do Marii Trębickiej. Paryż, lipiec (s. 333-334); Do Marii Trębickiej. Paryż, sierpień (s. 335-342); Do Marii Trębickiej. Paryż, 15 września (s. 343-347); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, wrzesień (s. 348-351); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 19 października (s. 352-353); Do Marii Trębickiej. Paryż, 30 października (s. 354-357).

1857:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 358-359); Do Lucjana Siemieńskiego. Paryż, 14 marca (s. 360-361); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, koniec maja (s. 362-364); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, początek czerwca (s. 365-366); Do Marii Trębickiej. Paryż, 28 sierpnia (s. 367-369); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, grudzień (s. 370-375).

1858:

Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, 11 stycznia (s. 376-377); Do Delfiny Potockiej. Paryż, 31 stycznia (s. 378-379); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, wnet po 20 lutego (s. 380-383); Do Zygmunta Krasieńskiego. Paryż, 3 marca (s. 383-384); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6 maja (s. 385-389); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, wnet po 10 czerwca (s. 390-392); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 11 października (s. 393-395); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 13 sierpnia (s. 396-398); Do Ludwika Nabelaka. Montpellier, 7 września (s. 399-401); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 11 października (s. 402-404); Do Karola Krasieńskiego. Paryż, październik (s. 405-408); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 29 października (s. 409-410); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, listopad – grudzień (s. 411-412); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, grudzień (s. 413-416).

1859:

Do Teofila Lenartowicza. Paryż, styczeń (s. 417-420); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 28 stycznia (s. 421-423); Do Emmy Herwegh. Paryż, luty? (s. 424-426); Do Konstancji Górskiej. Paryż, koniec lutego (s. 427-429); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 12 marca (s. 430-433); Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Paryż, 16 lipca (s. 434-435).

1860:

Do Seweryna Gałęzowskiego. Paryż, luty (s. 436-48); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, 7 kwietnia (s. 439); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, kwiecień (s. 440-443); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, po 12 maja (s. 444-445); Do Karola Krasieńskiego. Paryż, sierpień (s. 446-447); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, koniec sierpnia (s. 448); Do Magdaleny

Łuszczewskiej. Paryż, ok. 18 października (s. 449-452); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, początek listopada (s. 453-455).

1861:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, początek marca (s. 456-457); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 15 lipca (s. 458-459); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, lato (s. 460-461); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, wnet po 20 października (s. 462); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 2 grudnia (s. 463-465).

1862:

Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, połowa lutego (s. 466-469); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, luty - marzec (s. 470-472); Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, marzec (s. 473-474); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 14 kwietnia (s. 475-477); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, druga? połowa maja (s. 478-482); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 19 maja (s. 482-483); Do Seweryna Gałęzowskiego. Paryż, ok. 25 czerwca (s. 484-485); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, ok. 15 sierpnia (s. 486-489); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 8 września (s. 490-492); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, jesień (s. 493-495); Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Paryż, 14 listopada (s. 496-497); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 1 grudnia (s. 498); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 7-8 grudnia (s. 499-501); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 17 grudnia (s. 502-504).

1863:

Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6 marca (s. 505-508); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 3 kwietnia (s. 509-511); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, czerwiec (s. 512-513); Do Leona Kaplińskiego, Paryż, sierpień (s. 514-516); Do Karola Ruprechta. Paryż, 1 września (s. 517-519); Do Karola Ruprechta. Paryż, wnet po 11 września (s. 520-522); Do Karola Ruprechta. Paryż, 21 września (s. 523); Do Łucji Rautenstrauchowej. Paryż, listopad? (s. 524).

1864:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 27 stycznia (s. 525-527); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 6 lutego (s. 528-533); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 17 kwietnia (s. 534-536); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, wiosna? (s. 537-538); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 17 września (s. 539); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 9 października (s. 540-543).

1865:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, styczeń (s. 544-549); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, styczeń – luty (s. 550-551); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, początek lipca (s. 552-555); Do

Joanny Kuczyńskiej. Paryż, połowa lipca (s. 556-560); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 20 lipca (s. 561-562); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 22 sierpnia (s. 563-564).

1866:

Do Juliana Fontany. Paryż, marzec (s. 565-566); Do Karola Ruprechta. Paryż, kwiecień (s. 567-569); Do Karola Ruprechta. Paryż, rychło po 8 kwietnia (s. 570-571); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 5 maja (s. 572-574); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż ok 15 maja (s. 575-576); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, ok. 15 maja (s. 577-578); Do Henryka Merzbacha. Paryż, ok. 25 czerwca (s. 579-581); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 7 sierpnia (s. 582-586); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 8 listopada (s. 587-588); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, ok. 8 listopada (s. 589-591).

1867:

Do Wojciecha Cybulskiego. Paryż, 9 stycznia (s. 592-595); Do Andrzeja Zamoyskiego. Paryż, styczeń (s. 596-597); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, koniec maja (s. 598-600); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 21 maja (s. 601-603); Do Julii Jabłonowskiej. Paryż, maj? (s. 604-605); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 31 sierpnia (s. 605-607); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, ok. 15 listopada (s. 608-609); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, druga połowa listopada (s. 610-612); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 27 grudnia (s. 613-614).

1868:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, po 10 stycznia (s. 615); Do Łucji Rautenstrauchowej. Paryż, styczeń – luty (s. 616-618); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, początek października (s. 619-620); Do Zygmunta Sarneckiego. Paryż, grudzień (s. 621-625).

1869:

Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Paryż, ok. 27 stycznia (s. 626-628); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, ok. 1 lutego (s. 629-631); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 14 maja (s. 632); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21 maja (s. 634-636); Do Agatona Gillera. Paryż, wnet po 21 maja (s. 637-638); Do Zofii Węgierskiej. Paryż, czerwiec (s. 639-640); Do Ludwika Nabelaka. Paryż, 2 września (s. 641-643); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, wnet po 16? listopada (s. 644-647).

1870:

Do Eleonory Czapskiej. Paryż, 31 stycznia (s. 648); Do Eleonory Czapskiej. Paryż, wnet po 7 lutego (s. 649); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż (s. 650-651); Do Karola Ruprechta. Paryż, 1

września (s.652); Do Ludwika Mierosławskiego. Paryż, 23 września (s. 653); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 654-655).

1871:

Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 31 stycznia (s. 656-658); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 1 marca (s. 659-662); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, maj (s. 663-664); Do Aleksandra Jełowickiego. Paryż, początek czerwca (s. 665-667); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 15 września (s. 668); Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, październik (s. 669-671).

1872:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, pierwsza połowa stycznia (s. 672-673); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21? lipca (s. 674-675); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 1 sierpnia (s. 676-677); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 19 listopada (s. 678-681).

1873:

Do Piotra Ławrowa, Paryż, pierwsza połowa roku (s. 682-683); Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Paryż, koniec marca (s. 684-687); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 8 czerwca (s. 688); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 689-690).

1874:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, wnet po 10 stycznia (s. 691-692); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, jesień (s. 693).

1875:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, pierwsza połowa stycznia (s. 694-695); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, marzec (s. 696-697); Do Artura Bartelsa. Paryż, 1 września (s. 698-700); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, ok. 15 września (s. 701-703); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, po 12 października (s. 704-706).

1876:

Do Jana Szwańskiego. Paryż, maj (s. 707-708); Do Marii Sadowskiej. Paryż, maj? (s. 709-711); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, jesień? (s. 712-713); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 28 października (s. 714-715); Do Wojciecha Gersona. Paryż, przed 9 listopada (s. 716-717); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 718).

1877:

Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, ok. 9 stycznia (s. 719); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 18 stycznia (s. 72-721); Do Władysława Czartoryskiego. Paryż, ok. 19 stycznia (s. 722-723); Do Bronisława Zaleskiego, Paryż, wnet po 19 stycznia (s. 724-728); Do Antoniego Zaleskiego, Paryż, 9 lutego (s. 729-730); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, wnet po 9 lutego

(s. 731-732); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21 listopada (s. 733); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 23 grudnia (s. 734).

1878:

Do Mieczysława Geniusza. Paryż, luty (s. 735-736); Do Józefa Łussakowskiego. Paryż, marzec (s. 737-739); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 20 lipca (s. 740-741); Do Mieczysława Geniusza. Paryż, 11 sierpnia (s. 742-743); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 26 września (s. 744).

1879:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 24 stycznia (s. 745-746); Do Piotra Ławrowa. Paryż, po 2 kwietnia (s. 747-748); Do Seweryny Duchieńskiej. Paryż, maj – czerwiec (s. 749-751); Do Seweryny Duchieńskiej. Paryż, lato? (s. 752-754); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 29 października (s. 755-757).

1880:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 758-759); Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 760-761).

1880-1881:

Do Bronisławy Studniarskiej. Paryż (s. 762).

1881:

Do Franciszka Duchńskiego. Paryż, 17 maja (s. 763); Do Władysława Czartoryskiego. Paryż (s. 764).

1882:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, 23 maja (s. 766); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, czerwiec (s. 766-768); Do Leonarda Niedźwieckiego. Paryż, 31 lipca (s. 769-771); Do Konstancji Górskiej. Paryż, lato (s. 772-774); Do Leonarda Niedźwieckiego. Paryż, ok. 12 sierpnia (s. 775-776); Do Konstancji Górskiej. Paryż, listopad (s. 777-779); Do Konstancji Górskiej. Paryż, przed 29 listopada (s. 780-782); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 5 grudnia (s. 783-784).

1883:

Do Franciszka Duchńskiego. Paryż, 23 lutego (s. 785-786); Do Seweryny Duchieńskiej. Paryż, 3 marca (s. 787); Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. Paryż, ok. 15 marca (s. 788-790); do Józefa Rusteyki. Paryż, 15 marca (s. 791); Do Zofii Radwanowej. Paryż, 16 marca (s. 792-794).

Indeks [osobowy] (s. 795-826); Indeks utworów Norwida (s. 827-832); Indeks adresatów (s. 833-834); Spis rzeczy (s. 835-846); Ważniejsze dostrzeżone błędy [Errata] (s. 846-847).

1981

Wydania osobne

1. Poezja i dobroć. Wybór z utworów. Wybrał, wstępem i przypisami opatrzył M. Piechał. Wyd. 2 [powiększone] Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1981 ss. 740.

Przedmowa: Marian Piechał (5-14).

Zawiera: Chwila myśli [fragm.] (17); [Często z rozpaczą słucham...] (18); [Do Stanisławy Hornowskiej] (19); [Nie uprzedzajmy zdarzeń...] [fragm. Wesela] (20); Samotność. Sonet (21); Sieroty (22-24); Wspomnienie (25-26); Dumanie [I] (27-28); Dumanie [II] (29-30); Marzenie (fantazja) (31-35); Za płotem [Echa – fragm.] (36); We dworze [Echa – fragm.] (37); Częstochowskie wiersze (38-44); Do wieśniaczki (45-46); Wspomnienie wioski (47-49); [Lud zawsze jest...] [Quidam - fragm.] (50); Pożegnanie (51-54); [Do mego brata Ludwika] (55-59); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (60-61); Cało-życie [Zwolon – fragm.] (62); [W tej powszedniości...] (63); [Na jakie stać mię bracie – takieć piszę listy] (64-66); [Do Marii Trębickiej] (67-69); Sen (70-71); Zagadka (72); Dedykacja [II] [Pani Bronisławie Zbyszewskiej] (73); Czulość (74); Fatum (75); [Tobie – umarły, te poświęcam pieśni...] [Promethidion – fragm.] (76); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (77); [Nekrolog Fryderyka Chopina] [fragm.] (78-79); Z Byrona (82); Do zesłej (na grobowym głazie) (83); Śmierć (84); [Lecz gdyby człowiek znał...] [Fulminant – fragm.] (85); Do Teofila Lenartowicza (86); [My tak już przed się patrzemy, wygnani] (87); [Ale Ty, Jeden-dobry i Jedyny] (88); Z Buonarrotego (89); Z Owidiusza [II] (90); [Do Anny Czaplickiej] (91); Smutno... (92); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] (93); Modlitwa (94-95); List (96-97); Monolog (98); Fiat i vivat (101); Sfinks [II] (102); Idee i prawda (103-104); Z Horacjusza (105-106); Królestwo (107-108); Dwa męczeństwa. Legenda (109-111); Krzyż i dziecko (112-113); Spowiedź (114); Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (115-116); Do Pani na Korczewie (117-

119); Do panny Józefy z Korczewa (120-121); Waga (124); [Nie inaczej z człowiekiem] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (125); [Człowiek bowiem cóż jest?] [A Dorio ad Phrygium – fragm.] (126); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (127-128); Człowiek (129-132); [Wtedy ty, matko!...] (133-134); Nad jeziorem [Echa – fragm.] (137); Wanda [fragm.] (138); Psalmów-psalm (139-141); Jak... (142); [Miłości! W tobie jednej odpocznienie...] [Psalmów-palm – fragm.] (143); Italiam! Italiam! (144-145); [Przez nowożytnie plemiona] (146-147); Trylog (148-150); Beatrix (151-153); [Próżno się będziesz przeklinał i zwodził] (154-155); Pamiątka (156); Mój ostatni sonet (157); [Daj mi wstążkę błękitną] (158); [Nie chcę już smutków, nie!...] (159-160); W Weronie (161); Trzy strofki (162); Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York (163); [Z Byrona: Do Inezy] (164); [Cóż bo mózg? Rozum co?...] [Aktor – fragm.] (165-166); Mój psalm (167); Spowiedź [II] (168); Z greckiego (169); Moja ojczyzna (173-174); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (175); Żydowie polscy. 1861 (176-177); Rozebrana. Ballada (178-179); [Zaścianek szlachecki] [Szczesna – fragm.] (183); [Z listu do Henryka Prendowskiego] (184); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (185); A la ksiądz Praniewicz] (186); Posiedzenie. Fraszka (187); Fraszka (!) [II] (188); Teza (Na katedrę literatury) (189); [Sędziów nie dość...] (190); Siła ich. Fraszka (191); [Tromtadrt] [Ad leones – fragm.] (192); [Patrz, gdzie zawisło? Słowo...] (193); Miłość (Fraszka) (194); Centaury (195); Szczęście (196); Zdrowy sąd (Fraszka) (197); Pewność (Fraszka) (198); Addio! (199); W albumie hr. ***. Fraszka (!) (200); [Westchnienie pielgrzyma] (201); Na pokładzie Marii-Stelli (202); [Nowy czas – jest praktycznym] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (203); Obyczaje (204-205); Wakacje (207); Dobra-wola (Fraszka) (208); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej...] (209-210); [Co? jej powiedzieć... ach! Co się podoba] (211); Malarz z konieczności (212-213); Cnót-oblicze (214-215); Po balu (216); Marionetki (217-218); Coś (219-220); Bajka (221); Zawody (222-223); Purytanizm (224-225); Dziennik-warszawski (226-227); Nowy organ (228); Vanitas vanitatis [fragm.] (229); Słuchacz (230); Specjalności (231); Czynniki (232); Bliscy (233-235); Kółko (236); [Pamiętał wszystkie dawne znajomości] (237); [Małżeńska recepta] (238); [Konterfeksy pary ślubnej] [Wesele – fragm.] (239); Małe dzieci (240-241); Sens-świata (242); Co słyhać? (243-244); Obojętność (245); Grzeczność (246); Skala-Bolmirowej (247-248); [Konwersacja] [Ziemia – fragm.] (249-251); [Do Michaliny Zaleskiej] (252); Nerwy (253-254); Litość (255); [Najwięcej chcą...] [Aktor – fragm.] (256); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (257); [Do której z tych trzech rzeczy] (258); [Jakże się to wykłada??] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (259); [Rzadkim jest, arcyzadkim człek...]

[Kleopatra i Cezar - fragm.] (260); [Serio fałszywe] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (261-262); L'inconnam aux inconnus (263-264); Nieznajomy do nieznajomych (265-266); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (267-269); [Nim znów ucieknę nic nie mając zgoła] (270); Do współczesnych. Oda (271-272); Mój łaskawy panie! (273-274); Do Mieczysława (275-276); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (277-278); Duch Adama i skandal (279); [Prócz ciemnych piekieł] [Ziemia – fragm.] (280); W pamiętniku (281-284); [Klaskaniem mając obrzękle prawicę] (285-286); [Co to jest ojczyzna] (290); Do Józefa Bihdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (291-293); [Mogił starych budowa będzie fundamentem] (294); Legenda (295); Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (296-297); Psalm wigilii (298-299); Kłątwy (300); Jesień (301); Pieśń od ziemi naszej (302-303); „Confregit in die irae suae...” (Fraszka) (304-305); Fraszka (!) [I] (306); Duchów-walka (Fraszka) (307); Tymczasem (308); [Naśladomir] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (309); Słowianin (310); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (311-312); Co robić? (313); Początek broszury politycznej (314-315); Wzroki (Przypowieść) (316-317); [Z Tyrteja II] (318); „Czy podam się o amnestię?” (319); Moja piosnka [II] (320-321); Pielgrzym (322); Pożegnanie. Ostatni rapsod Berangera (323-324); Słówko (325); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (326); Do Moskali-Słowian (327); Do wroga. Pieśń (328-329); [Wolność bowiem to nadzieja] [Pieśni społecznej cztery stron – fragm.] (330-331); [Naród że cierpi więcnie jest ideją] [Niewola – fragm.] (332-333); Dedykacja (334-336); [Grekiem będąc – ja chciałem przez serce narodu] [Pompeja – fragm.]; (337); [Nie! – rozum tylko ten] [Fulminant – fragm.] (338); [Oderwać się od siebie] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (339); [Spytam się tedy wiecznego-człowieka] [Promethidion – fragm.] (343); [Kto kocha – widzieć chce choć cień postaci...] [Promethidion – fragm.] (344-346); [Statuę grecką weź – zrąb jej ramiona] (347); Do A.Z. Dedykacja [Bransoletka – fragm.] (348); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (349); Adam Krafft (350-351); Marmur-biały (352); W albumie (352); [W albumie Mariana Sokołowskiego] (354); [I tak ja widzę przyszłą w Polsce sztukę] [Promethidion – fragm.] (355-356); [Il pensieroso] (357); W pracowni Guyskiego (358-359); [Na portret generała Dembińskiego] (360-361); Sonet do Marcelego Guyskiego (362); W Łazienkach (363); [Recepta moich dzieł sztuki] (364); [Na „Kazanie Skargi” Jana Matejki] (365); Do Tytusa M. (366-367); Bronisławowi z piórem (368); [Nie myśl, nie pisz] (369); [Tworzyć czy frymarczyć?] [Chwila myśli – fragm.] (370-371); [O onych, którzy z natchnienia] [Quidam – fragm.] (372); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (373); Pióro (374); Do piszących (375-376); Pismo (377-379); Pissarstwo [fragm.] (380); Dwa guziki (z

tyłu) (381-382); Próby (Jako Wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”) (383-386); Moja piosnka [I] (387-388); W pamiętniku L.A. (389-390); [Jest taka gwiazda] [391-392]; D J.K. Na pamiątkę Paryża (393); [Apostrofa do muzy] [A Dorio ad Phrygium – fragm.] (394-395); [O wierszach Teodaty] (396-397); Teofilowi (398-400); [Przypomnę!] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (401); Autor-nieznany (402-403); Do lutni [Szczesna – fragm.] (404-406); Deotymie. Odpowiedź (407-408); Liryka i druk (409-410); Kolebka pieśni (411-412); Tęcza [fragm.] (413); Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (414); Na zgon poezji (Elegia) (415-416); Ogólniki (417); Język-ojczysty (418); [Słowo jest ogień] [Quidam - fragm.] (419); Słowo i „słowo” [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (420); [Ciała nowe...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (421); Wielkie słowa (422-423); [Pod przekładem z „Boskiej komedii”] (424); Scherzo [II] (425-426); Do księgarza (427); Przepis na powieść warszawską (428); Powieść (429-430); Dziennik i epos (431); Czas i prawda (432); Sława (433-436); [Autor i wulgaryzator] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (437-438); Bogowie i człowiek (439); Cenzor-krytyk (440); Krytyka [fragm.] (441); Kwiryty! Fraszka (442); Posąg i obuwie (443); Lapidaria (444-445); Styl nijaki (446); Improwizacja [Quidam – fragm.] (447); Piękno-czasu (448); Cacka (449-450); [Ja wielbię Katula] (451); [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (452); Ciemność (453); Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (454-458); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (459); [Poczęła kwiatów dziwić się ozdobie] [Quidam – fragm.] (460); [Cedr nie ogrody...] [Tyrtej – fragm.] (461); [Tu kolumbowe miałem stanowisko] (462); Piękno (463); [Apostrofa do Apollina] [A Dorio ad phrygium – fragm.] (464); Polka (465-467); Do Nikodema Biernackiego (468-469); Fortepian Szopena (470-473); Laur dojrzały (474); [Ja wiem – że z pieśni mej odleci wiele] [Salem – fragm.] (475); [Pójdę, albowiem muzy mojej jest przydomek sieroctwo...] [Epimenides – fragm.] (476); [Zniknąć we wykonaniu dzieła] [Kleopatra i Cezar] (477); Rzeczywistość i marzenia (!) (478-480); Do Walentego Pomiana Z. [fragm.] (481-483); Do Bronisława Z. (484-486); Plato i Archita (487-488); [Bo nie jest światło...] [Promethidion – fragm.] (489); [O sztuko!...] [Promethidion – fragm.] (490-491); [Więc – jak o pięknem...] [Promethidion – fragm.] (495); Praca (496-498); Bohater (499-500); Czasy (501); Socjalizm (502); To rzecz ludzka... (505-508); Aerumnarum plenus (509-510); Harmonia (511); Larwa (512-513); Vanitas (514); Narcyz (515); [Do orła...] (516); [Są źli ludzie] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (517); Ironia (518-519); Tajemnica (520); Amen (Legenda) (521-522); Fraszka (!) [III] (523-524); Jeszcze słowo (525-527); Pokój (528); Encyklika-Obleżonego (Oda) (529); Do wielmożnej pani I. (530); Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (531-534); [Maryjo, Pani Aniołów] (535); Psalm

w Hebronie (536-537); [Modlitwa Mojżesza] (538-540); [Bądź wola Twoja...] (541); Ostatnia z bajek [fragm.] (542-546); Bezimienni (547); Bema pamięci żałobny-rapsod (548-549); Do A.M. (550); [Co znaczyłaby ludzkość...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (551); [Hymn do nocy] (555); [Symfonia nocy] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (556); Noc (557-558); [Pomiędzy świtem a nocy zniknięciem] [Quidam – fragm.] (559); [To nocy odpływanie] [Zwolon – fragm.] (560); Niebo i ziemia (561); Skowronek (562-563); Wieczór w pustkach (Fantazja) (564-568); Toast. Fantazja (569-571); [Z Schillera] (572); Burza [I] [fragm] (573); Do L.K. (574-575); Memento (576-577); Wień (578-579); Naturalia (580); Mistycyzm (581); Źródło (582-583); [Dar] [Quidam – fragm.] (584); [Na ofiarowane sobie kwiaty] (585); Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (586-587); [Zdawa się mnie niekiedy...] (588); [Gwiazdy przede mną...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (590-592); [Pogody równej w oddechu płuc] (593-594); [Takie są głębie tam, na oceanie] (512); [Oblicze zmiemi i polnego kwiatu] (596); [Naturalista jeden zasłonił bluszczowi słońce] (Omówić wiersze); Koncept a Ewangelia (601-602); „Ruszaj z Bogiem” (603-604); Stolica (605-606); Sieroctwo (607-608); Spartakus (609-610); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (611-612); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (613); Do obywatela Johna Brown [614-615]; John Brown (616-618); Do emira Abd-el-Kadera w Damaszku (619-620); Sfinks [I] (621); Do władcy Rzymu (622-623); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (624-625); Emil na Gozdawiu [fragm.] (626-627); Sariusz. 1862 (628); Święty-pokój (629); Przeszłość (630); Echa-czasu (631); Syberie (632); Zapał (633); Co słycać? (634-635); Szlachcic [fragm.] (636); Omyłka (637); [Słowo obosieczne] (638); Gadki (639); Ostatni despotyzm (640); Do publicystów Moskwy (641-642); [Jeszcze Francja nie zginęła!] (643); [Do Ludwika Nabelaka] Post scriptum (644); Epizod (645); Assunta [fragm.] (646-648); [Dwa gniewy] [Fulminant – fragm.] (649-650); [Niech wie, kto rycerz, kto człowiek] [Fulminant – fragm.] (651-652); Niewola [fragm.] (653); [Cywilizacja] (654); Idącej kupić talerz pani M. (657); Epos-nasza.1848 (658-661); Przeszłość i przyszłość (fraszka) (662); Posta scriptum (663); Odpowiedź do Włoch (fraszka) (664-665); O historii (Dialog) (666-669); Vendome (670-673); Do – Henryka (Fraszka) (674-675); Wczora-i-ja (676); Czemu nie w chórze? (677); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (678); Historyk (679); Karta dziejów (680); [Otak, wszystko...] (681); [Baw mię, gdy dziennikarz...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (682-683); [Dziejów sąd] (684); Dedykacja [I] (685); [Nowy wiek] (686).

2. Poezye. Pierwsze wydanie zbiorowe. Lipsk 1863. F. A. Brockhaus.

Biblioteka Pisarzy Polskich t. 21. Reprodukacja pierwodruku. Wrocław: Ossolineum 1981 ss. 2 nlb., VI, 292, 2 nlb., XXII, 2 nlb. Skarbczyk Bibliofila.

[Faksymilowa edycja Poezji z 1863, z posłowiem B. Zakrzewskiego (s. I-[XXIV]), będącym skróconą wersją artykułu „Poezye” Norwida w edycji Brockhousa („Acta Universitatis Wratislaviensis nr 374: Prace Literackie” 18:1976 s. 85-97)].

Przedruki w książkach

3. Od Kochanowskiego do Staffa. Antologia liryki polskiej. Wydanie czwarte. Ułożył Wacław Borowy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1981, 430 s.

Zawiera: Pióro (164-165); Moja piosnka [I] (165-166); Amen. Legenda (166-167); Psalm wigilii (167-169); W Weronie (169); Aerumnarum plenus (169-170); Modlitwa (170-171); Bema pamięci żałobny-rapsod (171-172); Moja piosnka [II] (172-173); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (173-174); [Piosenka z „Cywilizacji”] (174-175); Święty-pokój (175); Na zgon śp. Józefa Z. (175-176); Fortepian Szopena (176-180); Ogólniki (180); Ironia (180-181); Pielgrzym (181); Litość (181); Sieroctwo (182); Socjalizm (182-183); Nerwy (183-184); Bohater (184-185); Laur dojrzały (185); Czemu? (186-187); Czulość (187); Do zeszłej (187); Śmierć (187-188); Wielkie słowa (188-189); Dedykacja [z fantazji „Za kulisami”] (189-191); Lapidaria (191-192).

1982

Przedruki w książkach

4. „Panno Święta, co Jasnej bronisz Góry”. Antologia polskiej twórczości poetyckiej o Matce Bożej Jasnogórskiej. Zebrał, opracował i wstępem poprzedził S. J. Rożej. Poznań: Pallottinum 1982.

Zawiera: Maryjo, Pani aniołów! (58); Częstochowskie wiersze (59-61).

5. Polskie koncepcje teoretycznoliterackie w wieku XIX. Antologia. Pod redakcją E. Czaplejewicza i K. Rutkowskiego. Warszawa 1982. Uniwersytet Warszawski Instytut Literatury Polskiej.

Zawiera: (s. 183-196): Cacka; O Juliuszu Słowackim. Lekcja III (fragm.); Milczenie (fragm.).

6. Strofy o teatrze. Antologia. Wybór, opracowanie i posłowie K. Madoń i P. Mitzner. Warszawa 1982.

Zawiera: [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy...] (fragm.); Do słynnej tancerki rosyjskiej - nieznannej zakonnicy; [Jak w patetycznej często melodramie...].

7. Księga cytatów z polskiej literatury pięknej od XIV do XX wieku. Ułożona przez P. Hertza i W. Kopalinskiego. Wyd. 2. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1982, 955 s.

Zawiera również wybór cytatów z twórczości Norwida.

Przedruki w czasopismach

8. „Zorza” 10:1982 nr 20 s. 10

(Częstochowskie wiersze, fragm.).

9. „Znak” 34:1982 nr 11 s. 1478-1486

(Do Najświętszej Panny Marii. Litania).

10. „Za i przeciw” 1982 nr 31 s. 18

(Częstochowskie wiersze, fragm.).

11. „W drodze” 10:1982 nr 8 s. 73

(Maryjo, Pani Aniołów!).

12. „Gość Niedzielny” 1982 nr 28 s. 2

(Jeszcze słowo).

13. „Kierunki” 28:1982 nr 2 s. 1, 3-4

(Myśli o Polsce. Oprac. M. Dobrosielski).

14. „Ład Boży” 1982 nr 7 s. 7

(Wątpiącym).

15. „Słowo Polskie” 1982 nr 133 s. 8

(Częstochowskie wiersze, fragm.).

16. „Radar” 33:1982 nr 3 s. 20

(Pieśń od ziemi naszej, fragm.).

1983

Wydania osobne

1. Pisma wybrane. T. 1: Wiersze. Wybrał i objaśnił J.W. Gomułicki. Wydanie 3, zmienione. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1983, 670 s.

Przedruk wyd. II z 1980.

Zawiera wstęp: Uwagi o poezji Cypriana Norwida (J.W. Gomułicki) (5-47), Mała kronika życia i twórczości Cypriana Norwida (48-93), Wybór głosów o twórczości pisarskiej Cypriana Norwida (94-139), Nota edytorska (140-146), Objasnienia (519-618).

Zawiera:

- I. [Kłaskaniem mając obrzękle prawice] (151-153); Samotność. Sonet (153); Sieroty (154-156); Noc (157-158), Wspomnienie wioski (158-161), [Monolog] (161-162); Pożegnanie (162-166), To rzecz ludzka!... (167-170), Moja piosnka [I] (171-172), [Do mego brata Ludwika] (173-177), Italiam! Italiam! (177-178); Scherzo [I] (178-179); [Od Anioła do Szatana] (180); Marmur-biały (180-181); Trylog (181-184); Jesień (184); Aerumnarum plenus (185-186); Modlitwa (186-187); Scherzo [II] (187-189); Epos-nasza. 1848 (189-193); [Do Marii Trębickiej] (193-195); Na pokładzie Marii-Stelli (195); Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York (197-199); Trzy strofki (199); Moja piosnka [II] (200-201); Rzeczywistość i marzenia (!) (201-203); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (204); Nad jeziorem (204); «Czy podam się o amnestię?» (205); Do Tytusa M. (206); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (207); Obyczaj (207-208); Słótko (208-209); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (209-210); Malarz z konieczności (210-211); Beatrix (211-213); Czemu (214-215); Jak... (215-216); Harmonia (216-217); Po balu (217-218); [Daj mi

wstążkę błękitną...] (218); [A czy też ona wie...] (219); [Nie chcę już smutków, nie!...] (220); [Do Michaliny Zaleskiej] (221); Źródło (222-223); W pamiętniku (223-227); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (227-228); Do współczesnych (Oda) (228-229); [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (229-230); [Do Anny Czaplickiej] (230); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (231); Impossibilissime! (231); Ciemność (232); Na zgon Poezji (233-234); Do Bronisława Z. (234-236); Mój psalm (237); Spowiedź [II] (237-238).

II. Próby (jako wstęp do «Zarysów obyczajowych pięciu») (241-244); Do piszących (244-246) Pismo (246-248); Pióro (248-249); Adam Krafft (249-251); Pisarstwo (251-253); Znow legenda (253-254); Do księgarza (255); Piękno (255-256); Manieryzm (256); Autor-nieznany (256-257); [Na portret generała Dembińskiego (258); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (259); Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (259-264); Polka (264-267); Do L.K. (267-269); lato i Archita (270-271); Ogólniki (271); Addio! (272); Liryka i druk (272-273); Powieść (274-275); Język-ojczysty (276); Styl nijaki (276); Różność-zdań (277); Wielkie-słowa (277-278); Kolebka pieśni (279-280) Dziennik i epos (280-281); Dwa guziki (z tyłu) (281-282); Cacka (283-284); W pracowni Guyskiego (284-285); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (286); W Łazienkach (287); Słuchacz. Do P. Ol. Wagner. 1876 (288); Lapidaria (288-289); [Nie myśl, nie pisz...] (290); Piękno-czasu (290-291).

III. [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (295-296); Kwiryty! (Fraszka) (297); Posiedzenie (Fraszka); Krytyk ex profesoo (298); Sława (298-301); Do Walentego Pomiana Z. (302-309); Wzroki (Przypowieść) (309-311); Bezimienni (311-312); Wielkość (312-313); Post scriptum [Do przekładu z Horacego] (313-314); Posąg i obuwie (314); Purytanizm (315-316); Bogowie i człowiek (316-317); Centaury (317); Omyłka (318); Zawody (318-319); Czas i prawda (319-321); Cenzor-krytyk (321-322); Laur dojrzały (322); Bliscy (323-325); Spółcześni (Odpowiedź) (325-328); Teza (Na katedrę literatury).

IV. Człowiek (333-337); Wieczór w pustkach (Fantazja) (337-342); Wspomnienie (342-344); Do wieśniaczki (344-345); W Weronie (345); Częstochowskie wiersze (346-353); W albumie (354); Fraszka (!) [II] (355); Miłość. Fraszka (355); Pascha. Fraszka (356); Do Najświętszej Panny Marii. Litania (356-366); Lilie (367-369); Duch Adama i skandal (370); Za płotem (371); W plebanii (371); [W tej powszedniości...] (372); Toast (Fantazja) (373-374); Spartakus (375); Pielgrzym (376); Mistycyzm (377); Obojętność (377-378); Fatym (378); Ruszaj z Bogiem (379-380); Tęcza (380-383); Marionetki (383-384); Do panny Józefy z Korczewa (385-386); Czynniki (386); Litość (387); Sfinks [II] (387-388); Stolica (388-

- 389); Specjalności (390); Ironia (391-392); Syberie (392); Królestwo (393-394); Idee i prawda (394-395); Moralności (395-396); Kółko (397); Czułość (397); Niebo i ziemia (398); Krzyż i dziecko (398-399); Grzeczność (399-400); Śmierć (400); Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (401); Nerwy (401-402); Ostatni despotyzm (402-403); Małe dzieci (403-404); [Co? jej powiedzieć...] (405); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (406).
- V. Czasy (409); Dumanie [I] (410-411); Dumanie [II] (411-413); Amen (Legenda) (413-414); Psalm Wigilii (415-416); Wigilia (Legenda dla przyjaciół) (417-419); Vendome (419-423); Klątwy (423-424); Pieśń od ziemi naszej (424-425); Fraszka (!) [I] (426); Siła ich. Fraszka (427); Przeszłość i przyszłość (Fraszka) (427); Odpowiedź do Włoch (Fraszka) (428-429); Pokój (Wiersz) (429-430); Sen (430-431); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (432); Waga (433); Sfinks [I] (433); Wczora-i-ja (434); Moja ojczyzna (435); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (436); Żydowie polscy. 1861 (436-438); Czemu nie w chórze? (438-439); Do wroga. Pieśń (439-440); «Butnowniki. Czyli stronnictwo-wywrotu» (440-441); Świętopokój (441-442); Memento (442-443); Pracy (443-446); Przeszłość (446-447); Larwa (447-448); Narcyz (448); Tymczasem (449); Sieroctwo (450-451); Wakacje (451); Vanitas (451-452); Tajemnica (452); Zagadka (453); Zapal (453); Początek broszury politycznej... (453-454); Historyk (455); Dedykacja (455-457); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego... (457-458); Idącej kupić talerz pani M. (458-459); [Jeszcze Francja nie zginęła] (459); Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (459-460); Ołówkiem na książeczce o Tunce (460-461); Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (461-462); Rozebrana. Ballada (462-464); [Do Ludwika Nabelaka] (464-465); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (465); Epizod (466).
- VI. Bohater (469-471); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (471); Burza [I] (472); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (473-475); Bema pamięci żałobny-rapsod (475-476); Do A.M. (477); Do A.T. (478-479); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (479-481); Do J.K. (482); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (482-483); Pod trybuną (483-484); Do Nikodema Biernackiego (484-485); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta, inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (485-486); Do obywatela Johna Brown (487); John Brown (488-490); Do emira Abd el Kadera w Damaszku (490-491); Do władcy Rzymu (492-493); Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (493-495); Sariusz. 1862 (495-496); Fortepian Szopena (496-500); Na zgon śp. Józefa Z[aleskiego], Oficera Wielkiej Armii , rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (501-

502); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (502); Encyklika-Obleżonego (Oda) (503-504).

- VII. Modlitwa Mojżesza (507-509); Z Tyrteja [I] (510-511); Z Horacjusza [I] (511-513); Z Horacjusza [II] (513-515); Z Owidiusza (515-516); Z perskiego poety (516); Z Buonarrotiego (516); Z Byrona (516-517); Pożegnanie. Ostatni rapsod Bérangera (517-518); Z Nerval'a (519).

2. Pisma wybrane. T. 2: Poematy. Wybrał i objaśnił J.W. Gomulicki. Wydanie 3, zmienione. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1983, 472 s.

Przedruk wyd. II z 1980.

Zawiera:

- I. Powieści, przypowieści, legendy - Wesele. Powieść (9-15), Pompeja [Poema] (19-25), Szczęsna. Powieść (27-44), Epimenides. Przypowieść (45-56), [Wędrowny Sztukmistrz] (57-64), Quidam. Przypowieść (65-194); Garstka piasku. Legenda (195-204), Assunta (czyli Spojrzenie). Poema (205-239), „A Dorio ad Phrygium” (241-255).
- II. Rapsody, rozprawy – Psalmów-psalm jako Pieśni społecznej poszyt trzeci. 1850 (259-275); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (277-322), Fulminant. Rapsod. 1863 (323-332); Rzecz o wolności słowa. 1869 (333-382)
- III. Przekłady - Z „Boskiej Komedii” Dantego (385-394); Z „Odysei” Homera (395-403).

3. Pisma wybrane. T. 3: Dramaty. Wybrał i objaśnił J.W. Gomulicki. Wydanie 3, zmienione. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1983, 560 s.

Przedruk wyd. II z 1980.

Zawiera:

- I. Chwila myśli (Fantazja) (7-14); Noc tysięczna druga. Komedia w jednym akcie (15-44); Wanda. Rzecz w obrazach sześciu (45-70); Krakus. Książę nieznan. Tragedia (71-125); Słodycz. Tragedia w scenie jednej (127-135); Aktor [wersja druga] (137-234); Kleopatra i Cezar. Tragedia historyczna (235-365); Pierścień Wielkiej-Damy, czyli Ex-machina-Durejko. Tragedia we trzech aktach – z opisaniem dramatycznego ciągu scenicznych gestów - i ze wstępem (367-475); Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia (477-502).
- II. Przekłady: Z Szekspira: Hamlet [fragment] (505-514).
Objaśnienia do tekstów (515-557).

4. Pisma wybrane. T. 4: Proza. Wybrał i objaśnił J.W. Gomulicki. Wydanie 3, zmienione. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1983, 672 s.

Przedruk wyd. II z 1980.

Zawiera:

- I.** Proza fabularna i pamiętnikarska. legendy i nowele: Łaskawy opiekun czyli Bartłomiej Alfonsem (7-23); Wyjątek z listu z Krakowa w czerwcu 1842 pisanego (24-28); Menego. Wyjątek z pamiętnika (29-33); Czarne kwiaty (34-47); Białe kwiaty (48-60); Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (61-68); Cywilizacja. Legenda (69-82); [Walenty Pomian Zakrzewski] (83-84); Archeologia [Tekst dla Konstancji Górskiej] (85-87); [Podróż po wystawie powszechnej] (88-93); Biografie spóźnione [Józef Bogdan Dziekoński] (94-95); Horacy Delaroche (96-97); Tomasz August Olizarowski (98-99); Ostatnia z bajek (100-111); Stygmat. Nowela (112-138); „Ad leones!” (139-150); Tajemnica lorda Singelworth (151-167).
- II.** Pisma o literaturze i sztuce: O rzeźbiarzach florenckich (dziś żyjących) (171-178); W odpowiedzi na dziewiąty „List z Poznania” (179-182); Krytycy i artyści (183-187); Nekrolog [Fryderyka Chopina] (188-189); Do obywatela Dmochowskiego – rzeźbiarza (190-192); Jasność i ciemność (193-196); Z pamiętnika [O salonie paryskim 1851] (197-203); O felietonie felieton (204-205); Pół-listu (206-210); Do ogników błędnych na cmentarzu (211-212); „Ostatnie słowo to nie są litery” (213); O sztuce (dla Polaków) (215-234); O Juliuszu Słowackim w sześciu publicznych posiedzeniach (z dodatkiem rozbioru „Balladyny”). 1860 (235-306); Objasnienia żądane [Z powodu wiersza „Do L.K.”] (307-309); Wstęp do „Vademecum” (310-312); [Dwie powieści] (313-318); W kwestii losu polskich artystów (319-3210); [O tłumaczeniach z Byrona] (322-324); O deklamacji (325-327); [O warunkach rozwoju sztuki] (328-329); Obywatel Gustaw Courbet (330-340); Dwie aureole (341-344); Estetyczne poglądy (345-347); [Salon paryski 1881] (348-350); Milczenie (351-377).
- III.** Pisma polityczne i społeczne: Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty (381-385); Zarysy z Rzymu (386-391); Memoriał o młodej emigracji. W odpowiedzi na zapytanie Szanownego P. Gałęzowskiego (392-400); Z pamiętnika [O zemście] (401-404); Słowo zgody. List z emigracji (405-408); [Asocjacja, ilość i jakość] (409-411); Poznańskie. 1846-1848 (412-414); Nota [W sprawie kary cielesnej]. Do Wielmożnego Józefa Łussakowskiego (415-416), [Opinia względem polityki europejskiej] (417-419); Philoctet (420-422); [Memoriał o prasie] (423-432); Nota z dziewięciu paragrafów (433-437); Dziewięć zaspokojonych pytań (438-442); Do Spartakusa (O pracy) (443-445); [O polskiej

władzy prawowitej] (446-449), [Odezwa w sprawie udziału Polaków w wojnie francusko-pruskiej 1870 r.] (450-451); Przyczynek do „Rzeczy o wolności słowa” (452-456); [Znicestwienie narodu] (457-464); [W sprawie uczczenia prześladowanych unitów] (465-468); W rocznicę Powstania Styczniowego [Mowa wygłoszona 22 stycznia 1875 r. w Czytelnicy Polskiej w Paryżu] (469-477); [Nihilizm i nihilisci] (478-479); [Upublicznienie wdzięczności] Nota (480-481); [W pięćdziesiątą rocznicę Powstania Listopadowego]. [Odpowiedź na zaproszenie] (482-483); Fabulizm Darwina (484-486); Emancypacja kobiet (487-490).

- IV.** Notatki: Notatki z mitologii [wybór] (493-506); [Notatki z historii] [wybór] (507-513); [Notatki etno-filologiczne] [wybór] (514-522).
Objaśnienia do tekstów (523-646).

5. Pisma wybrane. T. 5: Listy. Wybrał i objaśnił J.W. Gomulicki. Wydanie 3, zmienione. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1983, 848 s.

Przedruk wyd. II z 1980.

Zawiera

(teksty listów Norwida z lat 1839-1883, wraz z objaśnieniami edytora poniżej każdego tekstu):

1839:

Do Jana Nepomucena Karwowskiego, Warszawa, 7 stycznia (s. 9).

1840:

Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 5 listopada (s. 10).

1841:

Do Heroldii Królestwa Polskiego. Warszawa, 26 kwietnia (s. 11); Do Augusta Wilkońskiego. Warszawa, koniec kwietnia lub maj (s. 12); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Warszawa, 6 grudnia (s. 13-14).

1842:

Do Redakcji „Biblioteki Warszawskiej. Norymberga, 23 października (s. 15).

1844:

Do Antoniego Zaleskiego. Florencja, 11 września (s. 16).

1845:

Do Antoniego Zaleskiego. Rzym, 24-25 lutego (s. 21-25); Do Marii Trębickiej. Berlin, listopad (s. 26-27); Do Antoniego Celińskiego. Berlin, listopad lub grudzień (s. 28-31); Do

Marii Trębickiej. Berlin, 16 grudnia (s. 32); Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 grudnia (s. 33-36); Do Marii Trębickiej. Berlin, 30 grudnia (s. 37-39).

1846:

Do Marii Trębickiej. Berlin, 2-3 stycznia (s. 40-46); Do Marii Trębickiej. Berlin, 25-27 stycznia (s. 47-49); Do Marii Trębickiej. Berlin, 20 lutego [2 marca] (s. 50); Do Marii Trębickiej. Berlin, 7 czerwca (s. 51-55); Do Cezarego Platera. Berlin, ok. 27 lipca (s. 56); Do Marii Trębickiej. Bruksela, 11 sierpnia (s. 57-58); Do Cezarego Platera. Ostenda, 1 września (s. 59-60); Do Marii Trębickiej. Bruksela, 18 grudnia (s. 61-64).

1847:

Do Cezarego Platera. Bruksela, 23 stycznia (s. 65-67); Do Marii Trębickiej. Rzym, 17 czerwca (s. 68-70); Do Marii Trębickiej. Bagni di Luca, 2 sierpnia (s. 71-72); Do Stanisława Egberta Koźmiana. Rzym, 16 września (s. 73-74); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, koniec grudnia (s. 75-80).

1848:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 9 lutego (s. 81-85); Do Marii Trębickiej. Rzym, 8 kwietnia (s. 86); Do Jana Skrzyneckiego. Rzym, 15 kwietnia (s. 87-89); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Rzym, 24 kwietnia (s. 90-92); Do Jana Skrzyneckiego. Rzym 1 lipca (s. 93-96); Do Marii Trębickiej. Rzym, 3 lipca [Pudliszki, ok. 15 lipca] (s. 97-98); Do Marii Trębickiej. [Pudliszki, ok. 23 lipca] (s. 99-101).

1849:

Do Józefa Hubego. Rzym, 22 stycznia (s. 102-106); Do Cezarego Platera. Paryż, 11 czerwca (s. 107); Do Karola Libelta. Paryż, 28 lipca (s. 108); Do Jana Koźmiana, Paryż, 13 sierpnia (s. 109-111); Do Piotra Semenienki, Paryż, 16 sierpnia (s. 112-114); Do Cezarego Platera, Paryż, ok. 25 października (s. 115); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 listopada (s. 116).

1850:

Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 lutego (s. 117-118); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 10 lutego (s. 119); Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 kwietnia (s. 120-123); Do Hieronima Kajsiewicza. Paryż, 22 kwietnia (s. 124); Do Hieronima Kajsiewicza. Paryż, 26 kwietnia (s. 125-126); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, 2 czerwca (s. 127-129); Do Cezarego Platera. Paryż, 4-15 czerwca (s. 130-131); Do Jana Koźmiana. Paryż, 2 lipca (s. 132-133); Do Jana i Stanisława Egberta Koźmianów. Paryż, lipiec (s. 134-135); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, ok. 25 lipca (s. 136);

Do Teofila Lenartowicza. Paryż, sierpień? (s. 137-139); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, sierpień (s. 140-141); Do Adama Potockiego. Paryż, 1 września (s. 142); Do Adama Potockiego. Paryż, 20 września (s. 143-144); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 26 września (s. 145-147); Do Jana Koźmiana. Paryż, początek listopada (s. 148-149); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 14 listopada (s. 150-151); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 22 listopada (s. 152-153); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, grudzień (s. 154-155); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 20 grudnia (s. 156).

1851:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 stycznia (s. 157-159); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, koniec stycznia (s. 160-161); Do Adama Potockiego. Paryż, 29 stycznia (s. 162-165); Do Adama Potockiego. Paryż, luty (s. 166-167); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, 4 marca (s. 168-159); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż 10 maja (s. 170-173); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 1 sierpnia (s. 174-176); Do Jana Koźmiana. Paryż, 9 października (s. 177-178); Do Henryka Prendowskiego. Paryż, 16 października lub 16 listopada (s. 179-183); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 6 grudnia (s. 184-186).

1852:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, ok. 8 stycznia (s. 187-194); Do Marii Trębickiej. Paryż, styczeń (s. 195); Do Konstancji Górskiej. Paryż, luty? (s. 196-199);

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 26 marca (s. 200-201); Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, 19 kwietnia (s. 202-203); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 11 czerwca (s. 204); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, ok. 11 czerwca (s. 205); Do Piotra Semenki. Paryż, 22 czerwca (s. 206); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 1 sierpnia (s. 207); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, sierpień (s. 208); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 9 sierpnia (s. 211-213); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 15 sierpnia (s. 197-200); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 15 sierpnia (s. 214-217); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, 19 września (s. 218-220); Do Marii Trębickiej. Paryż, wrzesień (s. 221-223); Do Emmy Herwegh. Paryż, 29 września (s. 224-226); Do Jana Koźmiana. Paryż, jesień? (s. 227-228); Do Jana Koźmiana. Paryż, 25 października (s. 229-231); Do Władysława Zamoyskiego. Paryż, październik (s. 212-214).

1853:

Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, ok. 10 kwietnia (s. 235-237); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, lato? (s. 238-239); Do Józefa Komorowskiego, Nowy Jork, 6 września (s. 240-241); Do Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 20 października (s. 242-245); Do Adama Mickiewicza. Nowy Jork, jesień (s. 246-247); Do Aleksandra Hercena. Nowy Jork (s. 248-252).

1854:

Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, 21-23 lutego (s. 253-258); Do Marii Trębickiej. Nowy Jork, maj (s. 259-268); Do Aleksandra Jełowickiego. Nowy Jork, 18 maja (s. 269-271); Do Aleksandra Jełowickiego i Piotra Semenki. Nowy Jork, koniec maja (s. 272-276); Do Michała Kleczkowskiego. Londyn, 14 lipca (s. 277-279); Do Józefa Bohdana Zaleskiego, sierpień – wrzesień (s. 280-286); Do Piotra Semenki. Londyn, 12 września (s. 287-289); Do Józefa Łussakowskiego. Londyn, połowa listopada (s. 290-294).

1855:

Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 21 marca (s. 295); Do Michaliny Dziekońskiej. Paryż, czerwiec (s. 296-297); Do Marii Trębickiej. Paryż, czerwiec (s. 298-299); Do Magdaleny Łuszczewskiej. Paryż, czerwiec (s. 300-302); Do Adama Potockiego. Paryż, druga połowa roku (s. 303-308); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 15 października (s. 307-308).

1856:

Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 12 stycznia (s. 309); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 23 stycznia (s. 309-315); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 21 marca (s. 316); Do Marii Trębickiej. Paryż, 8 kwietnia (s. 317-320); Do Franciszka Wężyka. Paryż, 2 maja (s. 321-322); Do Ludwika Mierosławskiego. Paryż, czerwiec (s. 323-324); Do Marii Trębickiej. Paryż, 18-19 lipca (s. 325-328); Do Felicjana Faleńskiego. Paryż, 19 lipca (s. 329-330); Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, 19 lipca (s. 331-332); Do Marii Trębickiej. Paryż, lipiec (s. 333-334); Do Marii Trębickiej. Paryż, sierpień (s. 335-342); Do Marii Trębickiej. Paryż, 15 września (s. 343-347); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, wrzesień (s. 348-351); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, 19 października (s. 352-353); Do Marii Trębickiej. Paryż, 30 października (s. 354-357).

1857:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 358-359); Do Lucjana Siemieńskiego. Paryż, 14 marca (s. 360-361); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, koniec maja (s. 362-364); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, początek czerwca (s. 365-366); Do Marii Trębickiej. Paryż, 28 sierpnia (s. 367-369); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, grudzień (s. 370-375).

1858:

Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, 11 stycznia (s. 376-377); Do Delfiny Potockiej. Paryż, 31 stycznia (s. 378-379); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, wnet po 20 lutego (s. 380-383); Do Zygmunta Krasieńskiego. Paryż, 3 marca (s. 383-384); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6

maja (s. 385-389); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, wnet po 10 czerwca (s. 390-392); Do Anatoniego Zaleskiego. Paryż, 11 października (s. 493-395); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 13 sierpnia (s. 396-398); Do Ludwika Nabelaka. Montpellier, 7 września (s. 399-401); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 11 października (s. 402-404); Do Karola Krasieńskiego. Paryż, październik (s. 405-408); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, 29 października (s. 409-410); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, listopad – grudzień (s. 411-412); Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, grudzień (s. 413-416).

1859:

Do Teofila Lenartowicza. Paryż, styczeń (s. 417-420); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 28 stycznia (s. 421-423); Do Emmy Herwegh. Paryż, luty? (s. 424-426); Do Konstancji Górskiej. Paryż, koniec lutego (s. 427-429); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, 12 marca (s. 430-433); Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Paryż, 16 lipca (s. 434-435).

1860:

Do Seweryna Gałęzowskiego. Paryż, luty (s. 436-48); Do Adama Czartoryskiego. Paryż, 7 kwietnia (s. 439); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, kwiecień (s. 440-443); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, po 12 maja (s. 444-445); Do Karola Krasieńskiego. Paryż, sierpień (s. 446-447); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, koniec sierpnia (s. 448); Do Magdaleny Łuszczewskiej. Paryż, ok. 18 października (s. 449-452); Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, początek listopada (s. 453-455).

1861:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, początek marca (s. 456-457); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 15 lipca (s. 458-459); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, lato (s. 460-461); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, wnet po 20 października (s. 462); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 2 grudnia (s. 463-465).

1862:

Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, połowa lutego (s. 466-469); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, luty - marzec (s. 470-472); Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, marzec (s. 473-474); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 14 kwietnia (s. 475-477); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, druga? połowa maja (s. 478-482); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 19 maja (s. 482-483); Do Seweryna Gałęzowskiego. Paryż, ok. 25 czerwca (s. 484-485); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, ok. 15 sierpnia (s. 486-489); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 8 września (s. 490-492); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, jesień (s. 493-495); Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Paryż, 14 listopada (s. 496-497); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 1 grudnia (s. 498); Do Michała

Kleczkowskiego. Paryż, 7-8 grudnia (s. 499-501); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 17 grudnia (s. 502-504).

1863:

Do Michała Kleczkowskiego. Paryż, 6 marca (s. 505-508); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 3 kwietnia (s. 509-511); Do Władysława Bentkowskiego. Paryż, czerwiec (s. 512-513); Do Leona Kaplińskiego, Paryż, sierpień (s. 514-516); Do Karola Ruprechta. Paryż, 1 września (s. 517-519); Do Karola Ruprechta. Paryż, wnet po 11 września (s. 520-522); Do Karola Ruprechta. Paryż, 21 września (s. 523); Do Łucji Rautenstrauchowej. Paryż, listopad? (s. 524).

1864:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 27 stycznia (s. 525-527); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 6 lutego (s. 528-533); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 17 kwietnia (s. 534-536); Do Mieczysława Pawlikowskiego. Paryż, wiosna? (s. 537-538); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 17 września (s. 539); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 9 października (s. 540-543).

1865:

Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, styczeń (s. 544-549); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, styczeń – luty (s. 550-551); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, początek lipca (s. 552-555); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, połowa lipca (s. 556-560); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 20 lipca (s. 561-562); Do Konstancji Górskiej. Paryż, 22 sierpnia (s. 563-564).

1866:

Do Juliana Fontany. Paryż, marzec (s. 565-566); Do Karola Ruprechta. Paryż, kwiecień (s. 567-569); Do Karola Ruprechta. Paryż, rychło po 8 kwietnia (s. 570-571); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 5 maja (s. 572-574); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż ok 15 maja (s. 575-576); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, ok. 15 maja (s. 577-578); Do Henryka Merzbacha. Paryż, ok. 25 czerwca (s. 579-581); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 7 sierpnia (s. 582-586); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, 8 listopada (s. 587-588); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, ok. 8 listopada (s. 589-591).

1867:

Do Wojciecha Cybulskiego. Paryż, 9 stycznia (s. 592-595); Do Andrzeja Zamoyskiego. Paryż, styczeń (s. 596-597); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, koniec maja (s. 598-600); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 21 maja (s. 601-603); Do Julii Jabłonowskiej. Paryż, maj? (s. 604-605); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 31 sierpnia (s. 605-607); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, ok. 15 listopada (s. 608-609); Do Władysława Bentkowskiego.

Paryż, druga połowa listopada (s. 610-612); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 27 grudnia (s. 613-614).

1868:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, po 10 stycznia (s. 615); Do Łucji Rautenstrauchowej. Paryż, styczeń – luty (s. 616-618); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, początek października (s. 619-620); Do Zygmunta Sarneckiego. Paryż, grudzień (s. 621-625).

1869:

Do Kazimierza Władysława Wójcickiego. Paryż, ok. 27 stycznia (s. 626-628); Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, ok. 1 lutego (s. 629-631); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 14 maja (s. 632); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21 maja (s. 634-636); Do Agatona Gillera. Paryż, wnet po 21 maja (s. 637-638); Do Zofii Węgierskiej. Paryż, czerwiec (s. 639-640); Do Ludwika Nabelaka. Paryż, 2 września (s. 641-643); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, wnet po 16? listopada (s. 644-647).

1870:

Do Eleonory Czapskiej. Paryż, 31 stycznia (s. 648); Do Eleonory Czapskiej. Paryż, wnet po 7 lutego (s. 649); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż (s. 650-651); Do Karola Ruprechta. Paryż, 1 września (s. 652); Do Ludwika Mierosławskiego. Paryż, 23 września (s. 653); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 654-655).

1871:

Do Joanny Kuczyńskiej. Paryż, 31 stycznia (s. 656-658); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 1 marca (s. 659-662); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, maj (s. 663-664); Do Aleksandra Jełowickiego. Paryż, początek czerwca (s. 665-667); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 15 września (s. 668); Do Jadwigi Łuszczewskiej. Paryż, październik (s. 669-671).

1872:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, pierwsza połowa stycznia (s. 672-673); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21? lipca (s. 674-675); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 1 sierpnia (s. 676-677); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 19 listopada (s. 678-681).

1873:

Do Piotra Ławrowa, Paryż, pierwsza połowa roku (s. 682-683); Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej. Paryż, koniec marca (s. 684-687); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 8 czerwca (s. 688); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 689-690).

1874:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, wnet po 10 stycznia (s. 691-692); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, jesień (s. 693).

1875:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, pierwsza połowa stycznia (s. 694-695); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, marzec (s. 696-697); Do Artura Bartelsa. Paryż, 1 września (s. 698-700); Do Mariana Sokołowskiego. Paryż, ok. 15 września (s. 701-703); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, po 12 października (s. 704-706).

1876:

Do Jana Szwańskiego. Paryż, maj (s. 707-708); Do Marii Sadowskiej. Paryż, maj? (s. 709-711); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, jesień? (s. 712-713); Do Józefa Ignacego Kraszewskiego. Paryż, 28 października (s. 714-715); Do Wojciecha Gersona. Paryż, przed 9 listopada (s. 716-717); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, listopad (s. 718).

1877:

Do Antoniego Zaleskiego. Paryż, ok. 9 stycznia (s. 719); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 18 stycznia (s. 72-721); Do Władysława Czartoryskiego. Paryż, ok. 19 stycznia (s. 722-723); Do Bronisława Zaleskiego, Paryż, wnet po 19 stycznia (s. 724-728); Do Antoniego Zaleskiego, Paryż, 9 lutego (s. 729-730); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, wnet po 9 lutego (s. 731-732); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 21 listopada (s. 733); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 23 grudnia (s. 734).

1878:

Do Mieczysława Geniusza. Paryż, luty (s. 735-736); Do Józefa Łussakowskiego. Paryż, marzec (s. 737-739); Do Augusta Cieszkowskiego. Paryż, 20 lipca (s. 740-741); Do Mieczysława Geniusza. Paryż, 11 sierpnia (s. 742-743); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 26 września (s. 744).

1879:

Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 24 stycznia (s. 745-746); Do Piotra Ławrowa. Paryż, po 2 kwietnia (s. 747-748); Do Seweryny Duchieńskiej. Paryż, maj – czerwiec (s. 749-751); Do Seweryny Duchieńskiej. Paryż, lato? (s. 752-754); Do Bronisława Zaleskiego. Paryż, 29 października (s. 755-757).

1880:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 758-759); Do Konstancji Górskiej. Paryż, początek roku (s. 760-761).

1880-1881:

Do Bronisławy Studniarskiej. Paryż (s. 762).

1881:

Do Franciszka Duchyńskiego. Paryż, 17 maja (s. 763); Do Władysława Czartoryskiego. Paryż (s. 764).

1882:

Do Konstancji Górskiej. Paryż, 23 maja (s. 766); Do Teofila Lenartowicza. Paryż, czerwiec (s. 766-768); Do Leonarda Niedźwieckiego. Paryż, 31 lipca (s. 769-771); Do Konstancji Górskiej. Paryż, lato (s. 772-774); Do Leonarda Niedźwieckiego. Paryż, ok. 12 sierpnia (s. 775-776); Do Konstancji Górskiej. Paryż, listopad (s. 777-779); Do Konstancji Górskiej. Paryż, przed 29 listopada (s. 780-782); Do Józefa Bohdana Zaleskiego. Paryż, 5 grudnia (s. 783-784).

1883:

Do Franciszka Duchyńskiego. Paryż, 23 lutego (s. 785-786); Do Seweryny Duchyńskiej. Paryż, 3 marca (s. 787); Do Edwarda Jaksy Bykowskiego. Paryż, ok. 15 marca (s. 788-790); do Józefa Rusteyki. Paryż, 15 marca (s. 791); Do Zofii Radwanowej. Paryż, 16 marca (s. 792-794).

Indeks [osobowy] (s. 795-826); Indeks utworów Norwida (s. 827-832); Indeks adresatów (s. 833-834); Spis rzeczy (s. 835-846); Ważniejsze dostrzeżone błędy [Errata] (s. 846-847).

6. Sześć wierszy. Słowo wstępne Stefan Treugutt. Warszawa: Państwowy Fundusz Zamówień Plastycznych, Doświadczalna Oficyna Graficzna Pracowni Sztuk Plastycznych 1983, 16 s.

[na ostatniej stronie informacja: Wydano w setną rocznicę śmierci C.K. Norwida w opracowaniu graficznym Leona Urbańskiego i Tytusa Walczaka. Wydrukowano 300 egzemplarzy, (druk bibliofilski) – w BN egz. nr 137. Teksty opatrzone ilustracjami I. Snarskiej, T. Chelickiej, Z. Januszewskiego, I. Sadkowskiej, E. Walawskiej, W. Andrzejewskiego.

Zawiera: S. Treugutt: Spotkanie z Norwidem

Zawiera wiersze: Moja piosnka [II], Święty-pokój, [Daj mi wstążkę błękitną...], Pielgrzym, Ironia, Fatum.

7. Cyprian Norwid 1821-1883: wydawnictwo okolicznościowe. Opracowanie i wybór Hanna Niedbał, Stefania Sidoruk. Szczecin: Książnica Szczecińska 1983, s. 3-14; 24 cm.

Zawiera: Język-ojczysty, fragment Rzecz o wolności słowa (fragm.), List do Mariana Sokołowskiego z 6 lutego 1864 r. (fragm.), Pięć zarysów: Pisarstwo (fragm.), Promethidion. Epilog (fragm.), W odpowiedzi na IX list z Poznania (fragm.), Rasa, naród, ludzkość i życie (fragm.), List do Marii Trębickiej z maja 1854 (fragm.), autograf Piękna-czasu, List do H.J.I. Kraszewskiego z 3 kwietnia 1863 (fragm.), List do Bohdana Zaleskiego z kwietnia 1869 (fragm.), Moja piosnka [II], Niewola (fragm.), LXXIV. Bohater – autograf z VM., [Nekrolog Fryderyka Chopina] (fragm.).

Zawiera rysunki Norwida: Autoportret z 1847, Autoportret z 1851-52, Autoportret z 1847-49.

8. Nowele i opowiadania: „.....doczesny jest co chwila, a wieczny zawsze”. Wybór i wstęp Maria Jasińska-Wojtkowska, Stefan Sawicki. Przygot. tekstu i komentarz Jerzy Starnawski. Poznań : Księgarnia Św[iętego] Wojciecha 1983, 591 s. [antologia polskich opowiadań XIX/XX w.]

Zawiera: Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (13-20)

9. Poezja i dobroć. Wybór z utworów. Opracowanie i przedmowa M. Piechal. Wyd. 3. Szczecin: Glob 1983 ss. 763.

Przedmowa: Marian Piechal (5-14).

Zawiera utwory: Chwila myśli [fragm.] (17); [Często z rozpaczą słucham...] (18); [Do Stanisławy Hornowskiej] (19); [Nie uprzedzajmy zdarzeń...] [fragm. Wesela] (20); Samotność. Sonet (21); Sieroty (22-24); Wspomnienie (25-26); Dumanie [I] (27-28); Dumanie [II] (29-30); Marzenie (fantazja) (31-35); Za płotem [Echa – fragm.] (36); We dworze [Echa – fragm.] (37); Częstochowskie wiersze (38-44); Do wieśniaczki (45-46); Wspomnienie wioski (47-49); [Lud zawsze jest...] [Quidam - fragm.] (50); Pożegnanie (51-54); [Do mego brata Ludwika] (55-59); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (60-61); Cało-żywot [Zwolon – fragm.] (62); [W tej powszedniości...] (63); [Na jakie stać mię bracie – takieć piszę listy] (64-66); [Do Marii Trębickiej] (67-69); Sen (70-71); Zagadka (72); Dedykacja [II] [Pani Bronisławie Zbyszewskiej] (73); Czulość (74); Fatum (75); [Tobie – umarły, te poświęcam pieśni...] [Promethidion – fragm.] (76); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (77); [Nekrolog Fryderyka Chopina] [fragm.] (78-79); Z Byrona (82); Do zeszej (na grobowym głazie) (83); Śmierć (84); [Lecz

gdyby człowiek znał... [Fulminant – fragm.] (85); Do Teofila Lenartowicza (86); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (87); [Ale Ty, Jeden-dobry i Jedyny] (88); Z Buonarrotiego (89); Z Owidiusza [II] (90); [Do Anny Czaplickiej] (91); Smutno... (92); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] (93); Modlitwa (94-95); List (96-97); Monolog (98); Fiat i vivat (101); Sfinks [II] (102); Idee i prawda (103-104); Z Horacjusza (105-106); Królestwo (107-108); Dwa męczeństwa. Legenda (109-111); Krzyż i dziecko (112-113); Spowiedź (114); Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (115-116); Do Pani na Korczewie (117-119); Do panny Józefy z Korczewa (120-121); Waga (124); [Nie inaczej z człowiekiem] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (125); [Człowiek bowiem cóż jest?] [A Dorio ad Phrygium – fragm.] (126); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (127-128); Człowiek (129-132); [Wtedy ty, matko!...] (133-134); Nad jeziorem [Echa – fragm.] (137); Wanda [fragm.] (138); Psalmów-psalm (139-141); Jak... (142); [Miłości! W tobie jednej odpocznienie...] [Psalmów-palm – fragm.] (143); Italiam! Italiam! (144-145); [Przez nowożytnie plemiona] (146-147); Trylog (148-150); Beatrix (151-153); [Próżno się będziesz przeklinał i zwodził] (154-155); Pamiątka (156); Mój ostatni sonet (157); [Daj mi wstążkę błękitną] (158); [Nie chcę już smutków, nie!...] (159-160); W Weronie (161); Trzy strofki (162); Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York (163); [Z Byrona: Do Inezy] (164); [Cóż bo mózg? Rozum co?...] [Aktor – fragm.] (165-166); Mój psalm (167); Spowiedź [II] (168); Z greckiego (169); Moja ojczyzna (173-174); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (175); Żydowie polscy. 1861 (176-177); Rozebrana. Ballada (178-179); [Zaścianek szlachecki] [Szczesna – fragm.] (183); [Z listu do Henryka Prendowskiego] (184); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (185); A la ksiądz Praniewicz] (186); Posiedzenie. Fraszka (187); Fraszka (!) [II] (188); Teza (Na katedrę literatury) (189); [Sędziów nie dość...] (190); Siła ich. Fraszka (191); [Tromtadrt] [Ad leones – fragm.] (192); [Patrz, gdzie zawisło? Słowo...] (193); Miłość (Fraszka) (194); Centaury (195); Szczęście (196); Zdrowy sąd (Fraszka) (197); Pewność (Fraszka) (198); Addio! (199); W albumie hr. ***. Fraszka (!) (200); [Westchnienie pielgrzyma] (201); Na pokładzie Marii-Stelli (202); [Nowy czas – jest praktycznym] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (203); Obyczaje (204-205); Wakacje (207); Dobra-wola (Fraszka) (208); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej...] (209-210); [Co? jej powiedzieć... ach! Co się podoba] (211); Malarz z konieczności (212-213); Cnót-oblicze (214-215); Po balu (216); Marionetki (217-218); Coś (219-220); Bajka (221); Zawody (222-223); Purytanizm (224-225); Dziennik-warszawski (226-227); Nowy organ (228); Vanitas vanitatis [fragm.] (229); Słuchacz (230); Specjalności (231); Czynniki (232);

Bliscy (233-235); Kółko (236); [Pamiętał wszystkie dawne znajomości] (237); [Małżeńska recepta] (238); [Konterfeksy pary ślubnej] [Wesele – fragm.] (239); Małe dzieci (240-241); Sens-świata (242); Co słycać? (243-244); Obojętność (245); Grzeczność (246); Skala-Bolmirowej (247-248); [Konwersacja] [Ziemia – fragm.] (249-251); [Do Michaliny Zaleskiej] (252); Nerwy (253-254); Litość (255); [Najwięcej chcą...] [Aktor – fragm.] (256); [Czy ten ptak kała gniazdo, co je kała] (257); [Do której z tych trzech rzeczy] (258); [Jakże się to wykłada??] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (259); [Rzadkim jest, arcyzadkim człek...] [Kleopatra i Cezar - fragm.] (260); [Serio fałszywe] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (261-262); L'inconnam aux inconnus (263-264); Nieznajomy do nieznajomych (265-266); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (267-269); [Nim znów ucieknę nic nie mając zgoła] (270); Do społeczesnych. Oda (271-272); Mój łaskawy panie! (273-274); Do Mieczy-sława (275-276); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (277-278); Duch Adama i skandal (279); [Prócz ciemnych piekieł] [Ziemia – fragm.] (280); W pamiętniku (281-284); [Klaskaniem mając obrzękle prawice] (285-286); [Co to jest ojczyzna] (290); Do Józefa Bihdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (291-293); [Mogił starych budowa będzie fundamentem] (294); Legenda (295); Z listu (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (296-297); Psalm wigilii (298-299); Kłątwy (300); Jesień (301); Pieśń od ziemi naszej (302-303); „Confregit in die irae suae...” (Fraszka) (304-305); Fraszka (!) [I] (306); Duchów-walka (Fraszka) (307); Tymczasem (308); [Naśladomir] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (309); Słowianin (310); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (311-312); Co robić? (313); Początek broszury politycznej (314-315); Wzroki (Przypowieść) (316-317); [Z Tyrteja II] (318); „Czy podam się o amnestię?” (319); Moja piosnka [II] (320-321); Pielgrzym (322); Pożegnanie. Ostatni rapsod Berangera (323-324); Słówko (325); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (326); Do Moskali-Słowian (327); Do wroga. Pieśń (328-329); [Wolność bowiem to nadzieja] [Pieśni społecznej cztery stron – fragm.] (330-331); [Naród że cierpi więcnie jest ideją] [Niewola – fragm.] (332-333); Dedykacja (334-336); [Grekiem będąc – ja chciałem przez serce narodu] [Pompeja – fragm.]; (337); [Nie! – rozum tylko ten] [Fulminant – fragm.] (338); [Oderwać się od siebie] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (339); [Spytam się tedy wiecznego-człowieka] [Promethidion – fragm.] (343); [Kto kocha – widzieć chce choć cień postaci...] [Promethidion – fragm.] (344-346); [Statuę grecką weź – zrąb jej ramiona] (347); Do A.Z. Dedykacja [Bransoletka – fragm.] (348); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (349); Adam Krafft (350-351); Marmur-biały (352); W albumie (352); [W albumie Mariana Sokołowskiego] (354); [I tak ja widzę przyszłą w Polsce sztukę]

[Promethidion – fragm.] (355-356); [Il pensieroso] (357); W pracowni Guyskiego (358-359); [Na portret generała Dembińskiego (360-361); Sonet do Marcelego Guyskiego (362); W Łazienkach (363); [Recepta moich dzieł sztuki (364); [Na „Kazanie Skargi” Jana Matejki] (365); Do Tytusa M. (366-367); Bronisławowi z piórem (368); [Nie myśl, nie pisz] (369); [Tworzyć czy frymarczyć?] [Chwila myśli – fragm.] (370-371); [O onych, którzy z natchnienia] [Quidam – fragm.] (372); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (373); Pióro (374); Do piszących (375-376); Pismo (377-379); Pissarstwo [fragm.] (380); Dwa guziki (z tyłu) (381-382); Próby (Jako Wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu) (383-386); Moja piosnka [I] (387-388); W pamiętniku L.A. (389-390); [Jest taka gwiazda] [391-392]; D J.K. Na pamiątkę Paryża (393); [Apostrofa do muzy] [A Dorio ad Phrygium – fragm.] (394-395); [O wierszach Teodaty] (396-397); Teofilowi (398-400); [Przypomnę!] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (401); Autor-nieznany (402-403); Do lutni [Szczesna – fragm.] (404-406); Deotymie. Odpowiedź (407-408); Liryka i druk (409-410); Kolebka pieśni (411-412); Tęcza [fragm.] (413); Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (414); Na zgon poezji (Elegia) (415-416); Ogólniki (417); Język-ojczysty (418); [Słowo jest ogień] [Quidam - fragm.] (419); Słowo i „słowo” [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (420); [Ciała nowe...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (421); Wielkie słowa (422-423); [Pod przekładem z „Boskiej komedii”] (424); Scherzo [II] (425-426); Do księgarza (427); Przepis na powieść warszawską (428); Powieść (429-430); Dziennik i epos (431); Czas i prawda (432); Sława (433-436); [Autor i wulgaryzator] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (437-438); Bogowie i człowiek (439); Cenzor-krytyk (440); Krytyka [fragm.] (441); Kwiryty! Fraszka (442); Posąg i obuwie (443); Lapidaria (444-445); Styl nijaki (446); Improwizacja [Quidam – fragm.] (447); Piękno-czasu (448); Cacka (449-450); [Ja wielbię Katula] (451); [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (452); Ciemność (453); Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (454-458); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (459); [Poczęła kwiatów dziwić się ozdobie] [Quidam – fragm.] (460); [Cedr nie ogrody...] [Tyrtej – fragm.] (461); [Tu kolumbowe miałem stanowisko] (462); Piękno (463); [Apostrofa do Apollina] [A Dorio ad phrygium – fragm.] (464); Polka (465-467); Do Nikodema Biernackiego (468-469); Fortepian Szopena (470-473); Laur dojrzały (474); [Ja wiem – że z pieśni mej odleci wiele] [Salem – fragm.] (475); [Pójdę, albowiem muzy mojej jest przydomek sieroctwo...] [Epimenides – fragm.] (476); [Zniknąć we wykonaniu dzieła] [Kleopatra i Cezar] (477); Rzeczywistość i marzenia (!) (478-480); Do Walentego Pomiana Z. [fragm.] (481-483); Do Bronisława Z. (484-486); Plato i Archita (487-488); [Bo nie jest światło...] [Promethidion – fragm.] (489); [O sztuko!...] [Promethidion –

fragm.] (490-491); [Więc – jak o pięknem...] [Promethidion – fragm.] (495); Praca (496-498); Bohater (499-500); Czasy (501); Socjalizm (502); To rzecz ludzka... (505-508); Aerumnarum plenus (509-510); Harmonia (511); Larwa (512-513); Vanitas (514); Narcyz (515); [Do orła...] (516); [Są źli ludzie] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (517); Ironia (518-519); Tajemnica (520); Amen (Legenda) (521-522); Fraszka (!) [III] (523-524); Jeszcze słowo (525-527); Pokój (528); Encyklika-Obleżonego (Oda) (529); Do wielmożnej pani I. (530); Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (531-534); [Maryjo, Pani Aniołów] (535); Psalm w Hebronie (536-537); [Modlitwa Mojżesza] (538-540); [Bądź wola Twoja...] (541); Ostatnia z bajek [fragm.] (542-546); Bezimienni (547); Bema pamięci żałobny-rapsod (548-549); Do A.M. (550); [Co znacząłyby ludzkość...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (551); [Hymn do nocy] (555); [Symfonia nocy] [Kleopatra i Cezar – fragm.] (556); Noc (557-558); [Pomiędzy świtem a nocy zniknięciem] [Quidam – fragm.] (559); [To nocy odpływanie] [Zwolon – fragm.] (560); Niebo i ziemia (561); Skowronek (562-563); Wieczór w pustkach (Fantazja) (564-568); Toast. Fantazja (569-571); [Z Schillera] (572); Burza [I] [fragm] (573); Do L.K. (574-575); Memento (576-577); Wień (578-579); Naturalia (580); Mistycyzm (581); Źródło (582-583); [Dar] [Quidam – fragm.] (584); [Na ofiarowane sobie kwiaty] (585); Naturalizm (Spółczesny ekstrem) (586-587); [Zdawa się mnie niekiedy...] (588); [Gwiazdy przede mną...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (590-592); [Pogody równej w oddechu płuc] (593-594); [Takie są głębie tam, na oceanie] (512); [Oblicze zmiemi i polnego kwiatu] (596); [Naturalista jeden zasłonił bluszczowi słońce] (Omówić wiersze); Koncept a Ewangelia (601-602); „Ruszał z Bogiem” (603-604); Stolica (605-606); Sieroctwo (607-608); Spartakus (609-610); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (611-612); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (613); Do obywatela Johna Brown [614-615]; John Brown (616-618); Do emira Abd-el-Kadera w Damaszku (619-620); Sfinks [I] (621); Do władcy Rzymu (622-623); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (624-625); Emil na Gozdawiu [fragm.] (626-627); Sariusz. 1862 (628); Święty-pokój (629); Przeszłość (630); Echa-czasu (631); Syberie (632); Zapał (633); Co słyszeć? (634-635); Szlachcic [fragm.] (636); Omyłka (637); [Słowo obosieczne] (638); Gadki (639); Ostatni despotyzm (640); Do publicystów Moskwy (641-642); [Jeszcze Francja nie zginęła!] (643); [Do Ludwika Nabelaka] Post scriptum (644); Epizod (645); Assunta [fragm.] (646-648); [Dwa gniewy] [Fulminant – fragm.] (649-650); [Niech wie, kto rycerz, kto człowiek] [Fulminant – fragm.] (651-652); Niewola [fragm.] (653); [Cywilizacja] (654); Idącej kupić talerz pani M. (657); Epos-nasza.1848 (658-661); Przeszłość i przyszłość (fraszka) (662); Posta scriptum (663); Odpowiedź do Włoch (fraszka)

(664-665); O historii (Dialog) (666-669); Vendome (670-673); Do – Henryka (Fraszka) (674-675); Wczora-i-ja (676); Czemu nie w chórze? (677); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (678); Historyk (679); Karta dziejów (680); [Otak, wszystko...] (681); [Baw mię, gdy dziennikarz...] [Rzecz o wolności słowa – fragm.] (682-683); [Dziejów sąd] (684); Dedykacja [I] (685); [Nowy wiek] (686).

- 10. Poezje wybrane (II). Wybór i oprac. [oraz nota biograficzna] J.W. Gomulicki. Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1983, 172 s.**

Zawiera:

- 11. Myśli o książce i czytaniu. Wybrał i wstępem poprzedził J.W. Gomulicki. Łódź: Miejska Biblioteka Publiczna im. Ludwika Waryńskiego 1983, 16 s. [druk bibliofilski]**

Zawiera wybór myśli z twórczości Norwida

- 12. Praca. Posł. Juliusz Wiktor Gomulicki. Wybór i układ tekstu oraz oprac. graf. Krystyna Sławińska i Józef Szczepaniec. Jelenia Góra: Teatr im. Cypriana Norwida, 1983, 8 s.**

- 13. Czarne kwiaty. Warszawa: „Czytelnik” 1983, 22 s. [druk bibliofilski, tekst wg wydania Pism wszystkich].**

- 14. Myśli o Polsce i Polakach. Wybór Marian Dobrosielski. Białystok: Krajowa Agencja Wydawnicza 1983, 64 s.**

Zawiera wybór myśli Norwida.

1984

Wydania osobne

- 1. „Gorzki to chleb jest polskość”. Wybór myśli politycznych i społecznych. Wybrał i wstępem opatrzył J. R. Nowak. Kraków 1984, 203 ss, 1 nlb. (Seria Obywatelska).**
Wybór myśli z twórczości literackiej i listów Norwida.

2. Pisma wierszem i prozą. Wybrał i wstępem opatrzył J. W. Gomulicki. Wyd. 3 poszerz. Warszawa 1984, 366 s., 2 nlb.

Zawiera: J.W. Gomulicki: Wstęp (5-9); Wstęp do trzeciego wydania (10-13); Główne daty z życia i twórczości Cypriana Norwida (14-18).

Wiersze: Do piszących (21-22); Wspomnienie (23-24); Dumanie [II] (24-26); Pióro (26-27); Nad grobem Julii Capulleti w Weronie (27); Moja piosnka [I] (27-29); Italiam! Italiam! (29-30); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (30-32); Marmur-biały (32-33); Czasy (33); Jesień (33-34); Pieśń od ziemi naszej (34-35); Aerumnarum plenus (36-37); Modlitwa (37-38); Fraszka (!) [I] (38); W albumie (39); Epos-nasza. 1848 (39-43); Siła ich. Fraszka (43); Fraszka (!) [I] (43-44); Bema pamięci żałobny-rapsod (44-45); Z pokładu „Marguerity” wpływającej dziś do New-York (46); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (47-49); Trzy strofki (49); Moja piosnka [II] (50-51); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (51); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (51-53); Do Nikodema Biernackiego (53-54); Spartakus (54-55); Sława (55-58); Fatum (58-59); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (59-61); Do obywatela Johna Brown (61-62); Do Emira Abd el Kadera w Damaszku (62-63); Beatrix (63-66); Jak...(66-67); Harmonia (67); [Daj mi wstążkę błękitną...] (68); [Nie chcę już smutków, nie!...] (68-69); Po balu (69-70); Wczora–i–ja (70-71); Moja ojczyzna (71-72); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (72); Żydowie polscy. 1861(73-74); Czemu nie w chórze? (74-75); Tymczasem(75-76); Pielgrzym (76); Bezimienni (76-77); Wielkość (77-78); Królestwo (78-79); Idee i prawda (80-81); Marionetki (81-82); Kółko (82-83); Ironia (83-84); Źródło (84-85); W pamiętniku (85-88); Larwa (89); Stolica (90-91); Próby (91-94); Ogólniki (94-95); Liryka i druk (95-96); Polka (96-99); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (99-100); Wielkie słowa (101-102); Kolebka pieśni. (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (102-103); Nerwy (104-105); Bohater (105-106); Do wroga. Pieśń (107); Buntowiki, czyli stronnictwo-wywrotu (108); Fortepian Szopena (109-113); Plato i Archita (113-114); Święty-pokój (114-115); Ostatni despotyzm (115); Cenzor-krytyk (116-119); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonniczy (119-120); Przeszłość (120); Addio! (120-121); Ciemność (121-122); Czynownicy (122-123); Wieś (123-124); Sieroctwo (124-125); Obojętność (125); Syberie (125-126); Zawody (126-127); Centaury (127); Purytanizm. (Z listu do M. S.) (127-129); Bliscy (129-131); Tajemnica (131); Zagadka (132); Czulość (132); Język-ojczysty (132); Zapał (133); Początek broszury politycznej... (133-134); Laur dojrzały (134-135); Śmierć (135); Cacka (136-137); Historyk (137); Krzyż i dziecko (137-138);

Dedykacja (138-140); Encyklika-Oblężonego (Oda) (141); Do współczesnych (Oda) (142); [Co? jej powiedzieć...] (143); Idącej kupić talerz pani M. (144); Na zgon poezji (Elegia) (144-145); [Jeszcze Francja nie zginęła!] (145-146); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (146-147); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (147); [Powiedz im; że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (147-148); Lapidaria (148-149); Słuchacz (149-150); Do Bronisława Z. (150-153); Piękno-czasu (153); Rozebrana. Ballada (153-155); Mój psalm (155-156); Spowiedź [II] (156); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (157).

Poematy: Wesele. Powieść (161-166); Pompeja (167-172); Garstka piasku. Legenda (173-178).

Fragmenty: Niewola (179-180); Promethidion (180-183); Epimenides (183); Wędrowny sztukmistrz (183-184); Quidam (184-186); Fulminant (186); Rzecz o wolności słowa (187-192); Assunta (193); „A Dorio ad Phrygium” (193-195).

Pisma prozą: Menego. Wyjątek z pamiętnika (199-202); Czarne kwiaty (203-213); Białe kwiaty (214-224); Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (224-231); Cywilizacja. Legenda 1861 (231-243); Ostatnia z bajek (243-253); Stygmat. Nowela (253-276); Ad leones! (276-285); Tajemnica lorda Singelworth (286-299).

Z listów: Do Antoniego Zaleskiego z Rzymu 24 luty 1845; do Marii Trębickiej z Berlina; 20 grudnia 1845; do Marii Trębickiej z Rzymu; 17 czerwca 1847; do Jana Skrzyneckiego z Rzymu; 1 lipca 1848; do Jana Koźmiana z Paryża; 2 kwietnia 1850; do Augusta Cieszkowskiego z Paryża; listopad 1850; do Józefa Bohdana Zaleskiego z Paryża; 6 grudnia 1851; do Emmy Herwegh z Paryża; 29 września 1852; do Marii Trębickiej z Nowego Yorku; ok. 10 kwietnia 1853; do Aleksandra Hercena z Nowego Yorku; 1853; do Władysława Bentkowskiego z Paryża; czerwiec 1857; do Teofila Lenartowicza z Paryża; styczeń 1859; do Józefa Ignacego Kraszewskiego z Paryża; 28 stycznia 1859; do Konstancji Górskiej z Paryża 19 maja 1862; do Joanny Kuczyńskiej z Paryża; sierpień 1862; do Joanny Kuczyńskiej z Paryża; jesień 1862; do Michaliny Zaleskiej z Paryża; 14 listopada 1862; do Michała Kleczkowskiego z Paryża; 6 marca 1863; do Karola Ruprechta z Paryża; wrzesień 1863; do Mariana Sokołowskiego; 27 stycznia 1864; do Józefa Ignacego Kraszewskiego z Paryża; ok. 15 maja 1866; do Joanny Kuczyńskiej z Paryża; 1866; do Bronisława Zaleskiego z Paryża; 15 maja 1869; do Augusta Cieszkowskiego z Paryża; 1 marca 1871; do Józefa Bohdana Zaleskiego z Paryża; 19 listopada 1872; do Michaliny Zaleskiej z Paryża; marzec 1873; do

Piotra Ławrowa z Paryża; 1873; do Bronisława Zaleskiego z Paryża; listopad 1876; do Konstancji Górskiej z Paryża; grudzień 1882; do Zofii Radwanowej z Paryża; marzec 1883.

Myśli wybrane

[wybór myśli z twórczości Norwida] (341-362).

3. Vade-mecum. Tekst ustalil i wstępem opatrzył J. W. Gomulicki. Wyd. 3 zmien. Lublin: Krajowa Agencja Wydawnicza 1984, 196 s.

[wstęp]: J.W. Gomulicki, Norwidowa summa poetycka (5-14)

Zawiera: Do czytelnika (19-20); Za wstęp. Ogólniki (24); I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (25-27); II. Przeszłość (28); III. Socjalizm (29); IV. Posąg i obuwie (30); V. Harmonia(31); VI. W Weronie (32); VII. Addio! (33); VIII. Liryka i druk (34-35); IX. Ciemność (36); X. Czynniki (37); XI. Pielgrzym (38); XII. Szczęście (41); XIII. Larwa (42); XIV. Litość (43); XV. Sfinks [II] (44); XVI. Narcyz (45); XVII. Wieś (46-47); XVIII. Naturalia (48); XIX. Stolica (49-50); XX. Specjalności (51); [XXIII.] *Tymczasem*(52); XXIV. Sieroctwo (53); XXV. Wakacje (54); XXVI. Czemu nie w chórze? (55); XXVII. Mistycyzm (56); XXVIII. Saturnalia (57); XXIX. Obojętność (58); XXX. Fatum (59); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (60-61); XXXII. Wierny-portret (62); XXXIV. Vanitas (65); XXXV. Ironia (66); XXXVI. Powieść (67-68); XXXVII. Syberie (69); XXXVIII. Zawody (70); XXXIX. Centaury (71); XL. Cenzor-krytyk (72); XLI. Królestwo (73-74); XLII. Idee i prawda (75-76); XLIII. Purytanizm (Z listu do M. S.) (77-78); XLIV. Coś (79); XLV. Cnót-oblicze (80-81); XLIX. [Wtedy Ty; Matko! Przez zrządzenie Boże...] (82-83); L. Bliscy (84-85); LI. Moralności (86-87); LII. Tajemnica (88); LIII. Zagadka (89); LIV. Jak... (90); LV. Kółko (91); LVI. Czulość (94); LVII. Niebo i ziemia (95); LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplomienil świtem...] (96); LX. Język ojczysty (97); LXI. Bogowie i człowiek (98); LXII. Zapał (99); LXIII. Prac-czoło (100-101); [LXIV.] *Co slychać?* (102); [LXVII.] *Krzyż i dziecko* (103); LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (104); LXIX. Początek broszury politycznej... (105-106); LXX. Laur dojrzały (109); LXXI. Czas i prawda (110-111); LXXII. Szlachcic (112); LXXIII. Grzeczność (113); LXXIV. Bohater (114-115); LXXV. Ideał i reformy (116); LXXVII [„Lapońscy; wzięli księdza w swe obroty..."] (117); LXXVIII. Styl nijaki (118); LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (119); LXXX. Wielkie słowa (120-121); LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (122-123); LXXXII. Śmierć (124); LXXXIII. Sens-świata (125); LXXXIV. Czemu? (128-129); LXXXV. Do zeszej (na grobowym głazie) (130); LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi

hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (131); LXXXVII. Omyłka (132); LXXXVIII. Dziennik i epos (133); LXXXIX. Gadki (134); XC. Dwa guziki (z tyłu) (135-136); XCI. Spowiedź (137); XCII. Cacka (138-139); XCIII. Źródło (140-141); XCIV. Historyk (142); XCV. Nerwy (143-144); XCVI. Ostatni despotyzm (147); XCVII. Finis (148); XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (149-150); XCIX. Fortepian Szopena (151-154); C. Na zgon śp. Józefa Z; oficera Wielkiej-Armii; rannego pod Paryżem jednego z uczestników Powstania w Polsce (155-156); Epilog (157); Do Walentego Pomiana Z zwierając Mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Biblioteki Pisarzy Polskich (158-164).

Dodatek: Dziewiętnaście ogniw „Vade-mecum” w ich ostatnich znanych redakcjach: Ogólniki (167); [VI. W Weronie] (168); VII. Addio! (169); VIII. Liryka i druk (170); [IX.] Ciemność (171); [XIV. Litość] (172); [XVI. Narcyz] (173); [XVII. Wieś] (174-175); XXIV. Sieroctwo (176); [XXVIII.] Echa-czasu (177); XXXVI. Powieść (178-179); [LV. Kółko] (180); [LXI.] Bogowie i człowiek (181); [LXII. Zapał] (182); [LXIII.] Co począć? (183-184); [LXIV. Co słyhać] (185-186); [LXVII.] Dziecię i krzyż (187); [LXXXIII.] Szczęśliwy (188); [LXXXIV. Czemu?] (189-190).

Przedruki w czasopismach

4. **„Barwy” 17:1984 nr 1 s. 4**
(Na zgon poezji, w art.: W. Makomaski: Dama felietonu).
5. **„Czerwony Sztandar” (Wilno) 32:1984 nr 147 s. 4**
(Jak...).
6. **„Gazeta Krakowska” 36:1984 nr 305 s. 3**
(Duch Adama i skandal).
7. **„Gazeta Olsztyńska” 1984 nr 257 s. 8**
(Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala...; Posąg i obuwie; Przepis na powieść warszawską; Siła ich).
8. **„Głos Kobiet” (Londyn) 23:1984 nr 118 s. 1**

(Psalm wigilii, fragm.).

9. **„Kierunki” 30:1984 nr 39 s. 5**

[Wybór cytatów]. Wybór M. Dobrosielski).

10. **„Lud” (Kurytyba) 1984 nr 14 s. 6**

(Krzyż i dziecko).

11. **„Motywy” 34:1984 nr 11 s. 10**

(Do współczesnych, fragm.; Za płotem; Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty; Jesień; Język ojczysty; Odpowiedź; Posiedzenie; Samotność; Słuchacz).

12. **„Niedziela” 27:1984 nr 52/53 s. 8**

(Rzecz o wolności słowa, fragm.).

13. **„Orzeł Biały” (Londyn) 44:1984 nr 1389 s. 55**

(Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...).

14. **„Posłaniec Warmiński, czyli Kalendarz Maryjny na r. 1984”. Olsztyn 1984 s. 218**

(Krzyż i dziecko).

15. **„Program Teatru Dramatycznego” (Białystok) 1983/1984 nr [9] s. 15**

(Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...).

16. **„Program Teatru Lubuskiego” (Zielona Góra) 1983/1984 [nr] 10 s. 11-12** (Coś ty Atenom

zrobił, Sokratesie...).

17. **„Radar” 35:1984 nr 10 s. 11**

(Trzy strofki).

18. **„Radar” 35:1984 nr 15 s. 7**

(Obyczaje).

19. **„Rocznik Polskiego Towarzystwa Matematycznego Seria 2 t. 25:1984 z. 2 s. 180-182**
(Plato i Archita. [Epilog poematu Niewola]).
20. **„Sztandar Młodych” 1984 nr 5 s. 9**
(Po balu).
21. **„Tygodnik Płocki” 6:1984 nr 11 s. 4**
(Co słycać?).
22. **„Tygodnik Powszechny” 38:1984 nr 12 s. 1**
(Krzyż i dziecko).
23. **„Wiadomości Skierniewickie” 5:1984 nr 2 s. 12**
(Cenzor-krytyk).
24. **„Zarzewie” 1984 nr 25 s. 1**
(Pieśń społeczna, fragm.).
25. **„Zdanie” 1984 nr 4 okładka** (Socjalizm), **nr 5 okładka** (Początek broszury politycznej).

1985

Wydania osobne

1. **... lecz ty spomnisz, wnuku. [Wiersze]. Wybór i posłowie M. Baranowskiej. Grafiki L. Rózgi. Warszawa 1985 ss. 68, 4 nlb., il.**

Przedruki w czasopismach

2. **„Dziennik Pojezierza” 1985 nr 173 s. 4-5**
(W Weronie).

3. **„Gwiazda Polarna” (Stevens Point, Wisc.) 77:1985 nr 17 s. 13**
(Ruszaj z Bogiem).
4. **„Niedziela” 1985 nr 34 s. 2**
(Czasy).
5. **„Nowiny” 1985 nr 81 s. 6**
(Daj mi wstążkę błękitną).
6. **„Przewodnik Katolicki” 1985 nr 51/52 s. 4**
(Rzecz o wolności słowa, fragm.).
7. **„Świat Młodych” 37:1985 nr 147 s. 6**
(Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy).
8. **„Tarnowski Magazyn Informacyjny” 1985 nr 19/20 s. 6**
(Bema pamięci żałobny-rapsod).
9. **„Wiselka” 1985 nr 3 s. 9-10**
(Fortepian Szopena).
10. **„Zdanie” 1985 nr 6 okładka**
(Co dzień w okręt woda ciecze...).
11. **„Życie Warszawy” 1985 nr 52 s. 9**
([Aforyzmy]).

1986

Wydania osobne

1. **Poezje. Wybrał, przełożył na język angielski i posłowiem opatrzył A. Czerniawski. Poems. Selection, Translation and Afterword by A. Czerniawski. Krakow 1986, 127 ss.,**

5 nlb. [Tekst wierszy w języku polskim i angielskim].

Zawiera: W albumie - In an Album; Siła ich. (Fraszka) - Their Strength. (Epigram); Bema pamięci żałobny-rapsod - A Funeral Rhapsody in Memory of General Bem; Z pokładu „Marguerity”, wypływającej dziś do New-York - On Board the „Margaret Evans” Sailing this Day to New York; Takie są głębie tam, na Oceanie... - Such Depths...; Do Emira Abd el Kadera w Damaszku - To Emir Abd El Kader in Damascus; Wczora-i-ja - Yesterday-and-I; Moja ojczyzna - My Country; Marionetki - Marionettes; Memento - Memento; Ogólniki - Generalities; Przeszłość - The Past; W Weronie - In Verona; Litość - Mercy; Sfinks - The Sphinx; Narcyz - Narcissus; Czemu nie w chórze? - Out of Harmony; Mistycyzm - Mysticism; Fatum - Fate; Zagadka - Riddle; Jak... - As when...; Kółko - The Small Circle; Czułość - Tenderness; Bogowie i człowiek - Gods and Man; Zapał - Fervour; Laur dojrzały - The Mature Laure; Do zeszej... (Na grobowym głazie) - To the Late One. (On Her Tombstone); Źródło - The Source; Nerwy - Nerves; Ostatni despotyzm - The Last Despotism; Finis - Finis; [Co? jej powiedzieć?...] - Tell Her What?; Idącej kupić talerz pani M - To Madame M. Going to Buy a Plate; Lapidaria - Lapidaria; Rzeczywistość - Reality; Piękno - Beauty, Daj mi wstążkę błękitną - Give Me a Blue Ribbon; Aforyzmy - Aphorisms; Czarne kwiaty. (Fragment) - From „Black Flowers”; Dziennik podróżny. (Fragment) - From „A Traveller’s Journal”; Emancypacja kobiet. (Fragment) - From „Emancipation of Women”.

[Posłowie:] A. Czerniawski. *Przekład poezji w teorii i praktyce* - Afterword. *Transiting Poetry* - Theory and Practice. [Tłum. posłowia na język angielski Z. Suszczyński].

2. Poezje. Wybrał i wstępem poprzedził Juliusz W. Gomulicki. Wydanie 2. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie 1986, 744 ss. Tekst na podstawie t. I-III *Pism wszystkich C. Norwida* w opracowaniu J.W. Gomulickiego oraz II wydania *Pism wybranych*. Wierszy PIW 1980. Opracowanie graficzne: Andrzej Heidrich.

[wstęp]: J.W. Gomulicki - Poezja „rzeczy ludzkiej” i „rzeczy pospolitej” (5-17).

Zawiera:

I. Juvenilia: Samotność. Sonet (21), Sieroty (22-25), Noc (26-28), Wspomnienie wioski (29-32), Skowronek (33-34), Dumanie [I] (35-37), Marzenie. (Fantazja) (38-45), Do piszących (46-48), Wieczór w pustkach. (Fantazja) (49-55), Pismo (56-58), Wspomnienie (59-61), Dumanie [II] (62-64), Do wieśniaczki (65-66), Odpowiedź. [Kajetanowi Koźmianowi] (67), Burza [I]. Fragment (68-69), Pióro (70-71), Pożegnanie (72-76)

II. Wiersze różne: Adam Krafft (79-81), To rzecz ludzka!... (82-86), Moja piosnka [I] (87-89), Pamiątka (90-91), [Do mego brata Ludwika] (92-97), W pamiętniku L.A. Improwizacja (98-99), Maryjo, Pani Aniołów!... (100-101), Italiam! Italiam! (102-103), [W albumie Zofii Skrzyneckiej] (104), Scherzo [I] (105-106), Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1947-o (107-109); Amen. Legenda (110-111), Psalm wigilii (112-114), Wigilia. (Legenda dla przyjaciół) (115-117), Od Anioła do Szatana (118), Jeszcze słowo (119-122), Z listu (do Włodzimierza Łubieńskiego) (123-125), Marmur-biały (126-127), Trylog (128-131), Mogił starych budowa...[inc. Mogił starych budowa będzie fundamentem...] (132), Jesień (133), Klątwy (134), Pieśń od ziemi naszej (135-136), Znów legenda (137-139), Aerumnarum plenus (140-141), Modlitwa (142-143), Od rezultatów mylnego zamętu (144), Fraszka (!) [I] (145), Scherzo [II] (146-148), Częstochowskie wiersze (149-158), Do księgarza (159-160), W albumie (161-162), Koncept a Ewangelia (163-164), Epos-nasza. 1848 (165-169), Fraszka (!) [II] (170), Posiedzenie. Fraszka (171), Siła ich. Fraszka (172), Pewność. Fraszka (173), Dobra-wola. Fraszka (174), Miłość. Fraszka (175), Pascha. Fraszka (176), Przeszłość i Przyszłość. Fraszka (177), Zdrowy sąd. Fraszka (178), Kwiryty! Fraszka (179), W albumie hr. *** Fraszka (!) (180), Do – Henryka... Fraszka (180-183), Odpowiedź do Włoch... Fraszka (184-185), Bema pamięci żałobny-rapsod (186-188), [Do Marii Trębickiej] (189-191), Do Najświętszej Panny Marii. Litania (192-204), Do A.M. (205-206), Do A. T. (207-209), Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (210-212), Do J.K. Na pamiątkę Paryża (213), Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York (214-215), Ale TY. Jeden-dobry i Jedyny...(216), Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy (217-219), Przez nowożytnie plemiona (220-221), Trzy strofki (222), Moja piosnka [II] (223-224), Rzeczywistość i marzenia (!) (225-228), Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj (229), Teofilowi (230-232), Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie (233-235), Duch Adama i skandal (236-237), Pokój. (Wiersz) (238-239), Do Teofila Lenartowicza (240), Sen (241-243), Do Mieczysława (244-245), Czy ten ptak kłał gniazdo, co je kłał (246), Autor-nieznany (247-248), [Na portret generała Dembińskiego] (249-250), W tej powszedniości... (251), „Czy podam się o amnestię?” (252), Do której z tych trzech rzeczy... (253), Do Tytusa M. (254-255), Takie są głębie tam, na Oceanie (256), Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła (257), [Do Stanisławy Hornowskiej] (258), Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki (259);Do Nikodema Biernackiego (260-261); Człowiek (262-267); Toast. Fantazja (268-270); Rozmowa umarłych. Byron – Rafael-Sanzio (271-277); Spartakus (278-279); Deotymie. Odpowiedź (280-282); Sława (283-287); Na zgon śp. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta,

inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (288-289); Dedykacja [I] (290), Dedykacja [II] [Pani Bronisławie Zbyszewskiej] (291); Słówko (292), Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (293-294); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (295); Do obywatela Johna Brown (296-297); John Brown (298-301); Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (302); Tęcza (303-306); Beatrix (307-310); Malarz z konieczności (311-312); Po balu (313-314); A czy też ona wie? (315-316); Nie chcę już smutków, nie!... (317-318); Daj mi wstążkę błękitną... (319); [Do Michaliny Zaleskiej] (320-321); Wzroki. Przypowieść (322-324); Do emira Abd el kadera w Damaszku (325-326); Waga (327); Sfinks (328); Zaczepiony przez Sybillę śmiertelnik odpowiedział (329-331); Wczora-i-ja (332); Moja ojczyzna (333-334); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (335); Żydowie polscy. 1861 (336-337); Do władcy Rzymu (338-339); Bezimienni (340-341); Marionetki (342-343); Bajka (344); Wielkość (345-346); Polka (347-351); Do Pani w Korczewie (352-355); Do panny Józefy z Korczewa (356-357); Do L.K. (358-360); W pamiętniku (361-365); Post scriptum [I] (366); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (367-368); Sariusz. 1862 (369-370); Do wroga. Pieśń (371-372); „Butnowniki, czyli stronnictwo-wywrotu” (373-374); Święty-pokój (375-376); Marquis de-Boissy (377-378); Plato i Archita (379-380); Memento (381-382); Praca (383-386); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (387); Dziennik-warszawski (388-389); Vanitas-vanitstis (390-392); Dedykacja [III] (393-395); Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ (396); Encyklika-obłązonego. Oda (397-398); Do społecznych. Oda (399-400); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych... (401-402); Na ostatnie cztery wiersze odpowiedź (403-404); Małe dzieci (405-406); Co? jej powiedzieć... (407-408); Idącej kupić talerz pani M. (409); W pracowni Guyskiego (410-412); [Toast na cześć Ludika Nabelaka (413-414)]; Na zgon Poezji, Elegia (415-416); Jeszcze Francja nie zginęła! (417); Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (418-419); [Do Anny Czaplickiej] (420); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (421-422); Do wielmożnej pani I. (423-424); My tak już przed się patrzymy, wygnani (425); W Łazienkach (426-427); [Na ofiarowane sobie kwiaty] (428); Spółcześni. Odpowiedź (429-432); Impossibilissime! (433); Powiedz im, że Duch odbrzmiał myśli wiecznej (434-435); Na „Kazanie Skargi” Jana Matejki (436); Słuchacz (437); Lapidaria (438-439); Nie myśl, nie pisz... (440); Naturalizm. Spółczesny ekstrem (441-442); Na smętne wieści z Watykanu (443-444); [Do Mieczysława Geniusza] (445); [Małżeńska recepta] (446); Do Bronisława Z. (447-451); Bronisławowi Z. z piórem (452); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (453); Przepis na powieść warszawską 9454); Piękno-czasu (455); Miło być od swojego czasu

zrozumianym (456); Rozebrana. Ballada (457- 459); Mój psalm (460); Spowiedź (461); Słowianin (462); Teza (na katedrę literatury) (463); Epizod (464).

III. Utwory cykliczne

Pięć zarysów: Próby (jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”) (467-471); I. Rzeczywistość (471-476); II. Pisarstwo (477-479); III. Ruiny (479-489); IV. Burza (489-491); V. Lilie (491-495)

Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem. R. 1856: Wstęp (496); I. Piękno (497); II. Ewangelista (498-499); III. Męczennik (499- 500); IV. Chrzyciel (500-501); V. Krytyk ex-professo (502); VI. Manieryzm (502); VII. Profan (503-504); Epilog objaśniający (504-505).

Echa. Fantazja (506-509)

IV. Vade-mecum (wybór)

Do czytelnika (515-517), Za wstęp. Ogólniki (519), I. [Klaskaniem mając obrzękle prawice] (520-522), II. Przeszłość (523), III. Socjalizm (524), IV. Posąg i obuwie (525), V. Harmonia (526), VI. W Weronie (527), VII. Addio! (528), VIII. Liryka i druk (529-530), IX. Ciemność (531-532), X. Czynniki (533-534), XI. Pielgrzym (535), XII. Szczęście (536), XIII. Larwa (537-538), XIV. Litość (539), XV. Sfinks [II] (540), XVI. Narcyz (541), XVII. Wieś (542-543), XVIII. Naturalia (544), XIX. Stolica (545-546), XX. Specjalności (547-548), [XXIII.] Tymczasem (549), XXIV. Sieroctwo (551-552), XXV. Wakacje (553), XXVI. Czemu nie w chórze? (554-555), XXVII. Mistycyzm (556), XXVIII. Saturnalia (557), XXIX. Obojętność (558), XXX. Fatum (559), XXXI. «Ruszaj z Bogiem» (560-561), XXXII. Wierny-portret (562), XXXIV. Vanitas (563-564), XXXV. Ironia (565-566), XXXVI. Powieść (567-568), XXXVII. Syberie (569), XXXVIII. Zawody (570-571), XXXIX. Centaury (572), XL. Cenzor-krytyk (573-574), XLI. Królestwo (575-576), XLII. Idee i prawda (577-578), XLIII. Purytanizm (Z listu do M.S.) (579-581), XLIV. Coś (582-583), L. Bliscy (584-586), LI. Moralności (587-588), LII. Tajemnica (589), LIII. Zagadka (590), LIV. Jak... (591-592), LV. Kółko (593), LVI. Czułość (594), LVII. Niebo i ziemia (595), LX. Język-ojczysty (596), LXI. Bogowie i człowiek (597), LXII. Zapał (598), [LXVII.] Krzyż i dziecko (599-600), LXVIII. LXIX. Początek broszury politycznej... (601-602), LXX. Laur dojrzały (603), LXXI. Czas i prawda (604-606), LXXIII. Grzeczność (607), LXXIV. Bohater (608-610), LXXVIII. Styl nijaki (611), LXXIX. Różność-zdań (Pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (612), LXXX. Wielkie słowa (613-615), LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (616-617), LXXXII. Śmierć (618), LXXXIII. Sens-świata (619), LXXXIV. Czemu (621-622), LXXXV. Do zesłej... (Na grobowym głazie) (623), LXXXVI.

Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (624-625), LXXXVII. Omyłka (626), LXXXVIII. Dziennik i epos (627), LXXXIX. Gadki (628), XC. Dwa guziki (z tyłu) (629-630), XCI. Spowiedź (631-632), XCII. Cacka (633-634), XCIII. Źródło (635-636), XCIV. Historyk (637), XCV. Nerwy (638-639), XCVI. Ostatni-despotyzm (640-641), XCVII. Finis (642), XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (643-645), XCIX. Fortepian Szopena (646-651), C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (652-653), Epilog (654), Do Walentego Pomiana Z., zwracając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibl[ioteki] P[isarzy] P[olskich] (655-665).

V. Fragmenty poematów:

Wesele [fragm.] (669); Pompeja [fragm.] (669-670); Niewola [fragm.] (670-674); Psalmów-psalm [fragm..] (674-677); Promethidion [fragm.] (677-683); Ziemia [fragm..] (683-684); Szczęsna [fragm.] (684-685); Epimenides [fragm..] (685-686); Wędrowny Sztukmistrz [fragm..] (686); Quidam [fragm.] (687-688); Fulminant [fragm.] (688-689); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (689-702); Assunta czyli Spojrzenie [fragm.] (703-704); Emil na Gozdawiu (704-705); A Dorio ad Phrygium (706-708).

VI. Z przekładów

Z poezji orfickiej według parafrazy Gerarda de Nerval (711); Z Horacjusza (711-713); Z perskiego poety (713); Z Buonarroiego (714); Z Byrona (714-715).

3. Tryptyk Norwida. 3 pieśni na baryton, klarnet basowy i wiolonczelę. Muz.: B. Matuszczak. Do tekstów C. K. Norwida. Warszawa 1986 ss. 19, nuty. (Współczesna Muzyka Polska. Seria Utworów Kameralnych).

Zawiera: Samotność. Sonet; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj]; Aerumnarum plenus.

Przedruki w książkach

4. Krajobraz poezji polskiej. Antologia. Wybór i wstęp Barbara Kryda. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1986, 376 s.

Zawiera utwory: Moja piosnka [II] (178-179); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (179-180); Do obywatela Johna Brown (180-181); [Daj mi wstążkę błękitną...] (182); [Co dzień woda w okręt cieczy...] (182-183); W Weronie (183); Język-ojczysty (183-184); Nerwy (185).

Przedruki w czasopismach

5. **„Filipinka” 1986 nr 20 s. 11**
(Posąg i obuwie).
6. **„Głos Polski” (Buenos Aires) 64:1986 nr 50/51 s. 10** [Powiedz im, że duch odbrzmiął myśli wiecznej...].
7. **„Nasza Rodzina” (Paryż) 1986 nr 1 s. 32-33**
(Z litanii do Najświętszej Maryi Panny; [Od Anioła do Szatana...]; Pieśń od ziemi naszej).
8. **„Nowiny” (Tarnobrzeg) 1986 nr 261 s. 6**
(Echa IV: Nad jeziorem).
9. **„Przewodnik Katolicki” 1986 nr 5 s. 7**
(Moja ojczyzna, w art.: M. Barbara: Pieśń „Bogurodzica”).
10. **„Przewodnik Katolicki” 1986 nr 45 s. 5**
(Posąg i obuwie, w art.: W. Nowicki: Pułapki słowa „nieśmiertelność”).
11. **„Radar” 37:1986 nr 17 s. 1**
(Prac-czoło).
12. **„Słowo Powszechne” 39:1986 nr 177 s. 6.**
(Myśli. [Aforyzmy]. Wybrał J. Lis).
13. **„Świat Młodych”. Polonijny miesięcznik nastolatków 3:1986 nr 12 s. 15**
(W Weronie).
14. **„Zeszyty Prasoznawcze” 27:1986 nr 1 s. 82**
(Organ publiczny; Dziennikarstwo kwitnące; Vivat).

1987**Przedruki w książkach**

- 1. Bogarodzico-Dziewico. Polski almanach maryjny. Oprac. Antoni Podsiad. Wyd. 2, uzupełnione. Warszawa:Instytut Wydawniczy PAX 1987.**

Zawiera: [Maryjo, Pani Aniołów!...] (110); Częstochowskie wiersze (133-139); Legenda (140); Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (140).

- 2. A. Mickiewicz, J. Słowacki, C. K. Norwid: Kobieta! Boski diable. Wybór i wstęp M. Józefacka. Il. S. Bałdyga, Z. Kopel-Szulc, J. Kostka. Lublin: Krajowa Agencja Wydawnicza 1987, 248 s.**

Zawiera: Pamiątka (174); Italiam! Italiam! (175-176); Trylog (177-179); Trzy strofki (180); Beatrix (181-184); Malarz z konieczności (185-186); Po balu (187); [A – czy też ona wie] (188); [Nie chcę już smutków, nie!...] (189); [Daj mi wstążkę błękitną] (190); Marionetki (191-192); Do Pani na Korczewie (193-196); Do panny Józefy z Korczewa (197-198); Polka (199-202); W Weronie (203); Jak... (204); Małe dzieci (205-206); [Co? jej powiedzieć...] (207); Mój psalm (208); Assunta (czyli spojrzenie). Poema (209-241).

Przedruki w czasopismach

- 3. „Drogowskazy” 1987 nr 1 s. 31**
(Prac-czoło).
- 4. „Fantastyka” 1987 nr 9 s. 58**
(Źródło).
- 5. „Gazeta Młodych” 1987 nr 47 s. 3**
(Praca).
- 6. „Głos Polski” (Toronto) 1987 nr 14/16 s. 21**
(Krzyż i dziecko).
- 7. „Jasna Góra” 5:1987 okł. s. 2**

([Maryjo, Pani Aniołów...]).

8. „Nike” 9:1987 nr 5

(s. 6 Myśli [proza]; s. 21 Wielkie słowa).

9. „Przegląd Humanistyczny” 31:1987 nr 7/8 s. 146-147

(Sen).

10. „Przegląd Powszechny” (Londyn) 1987 nr 5

(s. 5 Do Najświętszej Panny Marii. Litanie, fragm.; s. 21 Wielkie słowa).

11. „Studia Norwidiana” 5/6: 1987-1988 [wyd. 1989]

(s. 102 Początek broszury politycznej, s. 113 Dziennik i epos, s. 126-127 Ciemność)

12. „Teatr Rozmaitości. Warszawa” [Program] 1986/1987

([Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...]).

13. „Tygodnik Kulturalny” 31:1987 nr 31 s. 8

(Pięć zarysów [fragm. inc.:] Doświadczenie, czymże ty dla nas...).

14. „Za i przeciw” 1987 nr 35 s. 19

(Częstochowskie wiersze [fragm. inc.:] A czy wy wiecie, gdzie byłem...).

15. „Ziarenko” 1987 nr 10 s. 9

(Dziecię i krzyż).

16. „Zwierciadło” 31:1987 nr 42 s. 10

([Daj mi wstążkę błękitną...]).

1988

Wydania osobne

1. Wam ja, z góry samego siebie ruin, mówię... Wybór poezji. Wybór, wstęp i komentarze
B. Stelmaszczyk-Świontek. Łódź 1988; 293 ss., 3 nlb. Seria:
Wiersze Polskie.

[wstęp]: B. Stelmaszczyk, Norwid. O powołaniu artysty i człowieka (5-30).

Zawiera: Pismo (39-41); Dumanie [II] (42-43); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (44); Pióro (45); To rzecz ludzka... (46-49); Moja piosnka [I] (50-51); [Do mego brata Ludwika] (52-56); Italiam! Italiam! (57-58); Psalm wigilii (59-60); Czasy (61); Pieśń od ziemi naszej (62-63); Aerumnarum plenus (64-65); Modlitwa (66-67); Fraszka (!) [I] (68); W albumie (69); Epos-nasza. 1848 (70-73); Posiedzenie (Fraszka) (74); Siła ich (Fraszka) (75); Zdrowy sąd (Fraszka) (76); Bema pamięci żałobny-rapsod (77-78); [Pierwszy list co mnie doszedł z Europy] (79-81); Trzy strofki (82); Moja piosnka [II] (83-84); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (85); Teofilowi (86-88); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (89-90); Duch Adama i skandal (91); Pokój (Wiersz) (92-93); [Na jakie stać mię Bracie – takieć piszę listy] (94-97); Sen (98-99); Do Mieczysławowa (100-101); [Do Marii Trębickiej] (102-104); „Czy podam się o amnestię?” (105); [Do której z tych trzech rzeczy...] (106); [Nim znów ucieknę nic nie mając zgoła] (107); [Do Stanisławy Hornowskiej] (108); Do Nikodema Biernackiego (109-110); Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (111-115); Obyczaje (116-117); Słówko (118); Do obywatela Jihna Brown (119-120); Beatrix (121-123); Wzroki (Przypowieść) (124-125); Wczora-i-ja (126); Moja ojczyzna (127-128); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (129); [W albumie Mariana Sokołowskiego] (130); Marionetki (131-132); Wielkość (133-134); Polka (135-138); Post scriptum [I] (139); Do wroga (Pieśń) (140-141); Memento (142-143); Praca (144-146); Dziennik-warszawski (147-148); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (149); Za wstęp. Ogólniki (150); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (151-153); Przeszłość (154); Socjalizm (155); Posąg i obuwie (156); Harmonia (157); Weronie (158); Ciemność (159); Czynniki (160); Pielgrzym (161); Larwa (162-163); Litość (164); Sfinks [II] (165); Stolica (166-167); Tymczasem (168); Czemu nie w chórze? (169); Obojętność (170); Fatum (171); Ironia (172-173); Syberie (174); Cenzor-krytyk (175); Królestwo (176-177); Idee i prawda (178-179); Zagadka (180); Jak... (181); Kółko (182); Język-ojczysty (183); Co słyhać? (184-185); Krzyż i dziecko (186); Laur dojrzały (187); Śmierć (188); Czemu (189-190); Omyłka (191); Cacka (192-193); Źródło (194-195); Nerwy (196-197); Ostatni despotyzm (198); Fortepian Szopena (199-203); Do Walentego Pomiana Z. (204-211); Do społecznych (Oda) (212-213); [Co? jej powiedzieć...] (214); Idącej kupić talerz pani M. (215); Na zgon Poezji (Elegia) (216-217);

Sonet do Marcelego Guyskiego (218); Do wielmożnej pani I. (219); Co robić? (220); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (221-222); Do Bronisława Z. (223-225); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (226); Przepis na powieść warszawską (227); Rozebrana. Ballada (228-229); Mój psalm (230); Słowianin (231); [Westchnienie pielgrzyma] (232); [A - czy też ona wie] (233); [Nie chcę już smutków] (234); [Daj mi wstążkę błękitną] (235); [Na posadzkę zapustnej sceny] (236); (W pamiętniku) (237-240); Ziemia [fragm.] (241-242); Szczęsna. Powieść [fragm.] (243-245); Assunta [fragm.] (246-247); Promethidion [fragm.] (248-253); Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem [fragm.] (254); Niewola. Rapsod [fragm.] (255-259); Rzecz o wolności słowa (260-265).

Przedruki w czasopiśmie

2. **„Akcent” 9:1988 nr 2 s. 198**
(Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi]).
3. **„Dziennik Pojezierza” 1988 nr 122 s. 4-5**
(W Weronie).
4. **„Głos Ludu” (Ostrawa) 44:1988 nr 1 s. 3**
(Ogólniki).
5. **„Panorama” 1988 nr 51/52 s. 7**
(Aforyzmy).
6. **„Przewodnik Katolicki” 76:1988 nr 21 s. 4**
(Monolog).
7. „Ruch Literacki” 39:1988 z. 4/5s. 361 (Na pokładzie Marii-Stelli, w art.: J. Fert: Problem autorstwa wiersza „Na pokładzie Marii-Stelli”).
8. „Tygodnik Zamojski” 9:1988 nr 23 s. 10 (Język ojczysty; Czulość; W Weronie).
9. „W drodze” 1988 nr 2 s. 106-108 (List do Konstancji Górskiej z 1852 [O modlitwie]; nr 11 s.

39-40 („Ołówkiem” na książeczce o Tunce, w art.: Z. Trojanowiczowa: Tunka).

10. „Wiara i Odpowiedzialność” 1988 nr 1 (Fortepian Szopena, fragm.; Żydowie polscy).

11. „Za i przeciw” 1988 nr 51/52 s. 21 (Psalm wigilii).

1989

Wydania osobne

1. ***Wam ja, z góry samego siebie ruin, mówię... Wybór poezji.*** Wybór, wstęp i komentarze B. Stelmaszczyk-Świontek. Wydanie drugie. Łódź 1989; 293 ss, 3 nlb. Seria: Wiersze Polskie. Zawiera wstęp: B. Stelmaszczyk, Norwid. O powołaniu artysty i człowieka (5-30). Zawiera utwory: Pismo (39-41); Dumanie [II] (42-43); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (44); Pióro (45); To rzecz ludzka... (46-49); Moja piosnka [I] (50-51); [Do mego brata Ludwika] (52-56); Italiam! Italiam! (57-58); Psalm wigilii (59-60); Czasy (61); Pieśń od ziemi naszej (62-63); Aerumnarum plenus (64-65); Modlitwa (66-67); Fraszka (!) [I] (68); W albumie (69); Epos-nasza. 1848 (70-73); Posiedzenie (Fraszka) (74); Siła ich (Fraszka) (75); Zdrowy sąd (Fraszka) (76); Bema pamięci żałobny-rapsod (77-78); [Pierwszy list co mnie doszedł z Europy] (79-81); Trzy strofki (82); Moja piosnka [II] (83-84); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (85); Teofilowi (86-88); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (89-90); Duch Adama i skandal (91); Pokój (Wiersz) (92-93); [Na jakie stać mię Bracie – takieć piszę listy] (94-97); Sen (98-99); Do Mieczy-sława (100-101); [Do Marii Trębickiej] (102-104); „Czy podam się o amnestię?” (105); [Do której z tych trzech rzeczy...] (106); [Nim znów ucieknę nic nie mając zgoła] (107); [Do Stanisławy Hornowskiej] (108); Do Nikodema Biernackiego (109-110); Rozmowa umarłych. Byron, Rafael-Sanzio (111-115); Obyczaje (116-117); Słówko (118); Do obywatela Jihna Brown (119-120); Beatrix (121-123); Wzroki (Przypowieść) (124-125); Wczora-i-ja (126); Moja ojczyzna (127-128); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (129); [W albumie Mariana Sokołowskiego] (130); Marionetki (131-132); Wielkość (133-134); Polka (135-138); Post scriptum [I] (139); Do wroga (Pieśń) (140-141); Memento (142-143); Praca (144-146); Dziennik-warszawski (147-

148); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (149); Za wstęp. Ogólniki (150); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (151-153); Przeszłość (154); Socjalizm (155); Posąg i obuwie (156); Harmonia (157); Weronie (158); Ciemność (159); Czynownicy (160); Pielgrzym (161); Larwa (162-163); Litość (164); Sfinks [II] (165); Stolica (166-167); Tymczasem (168); Czemu nie w chórze? (169); Obojętność (170); Fatum (171); Ironia (172-173); Syberie (174); Cenzor-krytyk (175); Królestwo (176-177); Idee i prawda (178-179); Zagadka (180); Jak... (181); Kółko (182); Język-ojczysty (183); Co słyhać? (184-185); Krzyż i dziecko (186); Laur dojrzały (187); Śmierć (188); Czemu (189-190); Omyłka (191); Cacka (192-193); Źródło (194-195); Nerwy (196-197); Ostatni despotyzm (198); Fortepian Szopena (199-203); Do Walentego Pomiana Z. (204-211); Do społecznych (Oda) (212-213); [Co? jej powiedzieć...] (214); Idącej kupić talerz pani M. (215); Na zgon Poezji (Elegia) (216-217); Sonet do Marcelego Guyskiego (218); Do wielmożnej pani I. (219); Co robić? (220); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (221-222); Do Bronisława Z. (223-225); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (226); Przepis na powieść warszawską (227); Rozebrana. Ballada (228-229); Mój psalm (230); Słowianin (231); [Westchnienie pielgrzyma] (232); [A - czy też ona wie] (233); [Nie chcę już smutków] (234); [Daj mi wstążkę błękitną] (235); [Na posadzkę zapustnej sceny] (236); (W pamiętniku) (237-240); Ziemia [fragm.] (241-242); Szczęsna. Powieść [fragm.] (243-245); Assunta [fragm.] (246-247); Promethidion [fragm.] (248-253); Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem [fragm.] (254); Niewola. Rapsod [fragm.] (255-259); Rzecz o wolności słowa (260-265).

2. Promethidion. Rzecz w dwóch dialogachz epilogiem. Lublin 1989. 13 ss., 3 nlb.

Autorka grafik: G. Orzechowska. Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych.

[Druk bibliofilski wydany z okazji 40-lecia istnienia szkoły im. C. Norwida. Tekst Promethidiona bez Epilogu].

3. Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem. Wstęp i komentarz Antoni Zalewski (wł. J.W. Gomulicki). Warszawa: Czytelnik 1989, 176 s.

[wstęp:] A. Zalewski: Wprowadzenie do „Promethidiona” (5-48)

Tekst utworu na s. 49-115.

Dodatek krytyczny, a w jego obrębie: Nota edytorska (119-122), Objasnienia (123-172).

4. Krajobraz poezji polskiej. Antologia. Wybór i wstęp Barbara Kryda. Wyd. 2. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1989, 376 s.

Zawiera utwory: Moja piosnka [II] (178-179); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (179-180); Do obywatela Johna Brown (180-181); [Daj mi wstążkę błękitną...] (182); [Co dzień woda w okręt ciecze...] (182-183); W Weronie (183); Język-ojczysty (183-184); Nerwy (185).

Przedruki w czasopismach

5. „Pamiętnik Literacki” 80:1989 z. 4 (s. 137-138 Kolebka pieśni; s. 142-144 Moralności, w art.: J. Puzynina: Polemiki interpretacyjne wokół dwóch wierszy z cyklu „Vade-mecum”).

1990

Wydania osobne

1. **Pierścień Wielkiej-Damy czyli: ex-machina-Durejko. Opracował Sławomir Świontek. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź: Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich, 1990, 153 ss. (Biblioteka Narodowa, Seria I, nr 274). Zawiera: Wstęp - S. Świontek (III-LXV), Zasady wydania (LXV-LXXI), Bibliografia (LXXII-LXXIV), Spis ilustracji (152). Tekst utworu na s. 1-151.**

2. ***Pióro*. Wyboru dokonał B. Drozdowski. Warszawa: Iskry 1990, 171 ss.**

Wybór oparto na wyd.: Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył J.W. Gomulicki. T. 1-2. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Iskry 1971, 171 s.

Zawiera utwory: Samotność. Sonet (9); Mój ostatni sonet (10); Sieroty (11-14); Noc (15-16); Wspomnienie wioski (17-20); Skowronek (21-22); Dumanie [I] (23-24); Marzenie (Fantazja) (25-31); Do piszących (32-33); Pismo (34-36); Wspomnienie (37-38); Dumanie [II] (39-41); Burza [I] Fragment (42); Pióro (43); Pożegnanie (44-48); Moja piosnka [I] (49-50); Pamiętka (51); W pamiętniku L. A. Improwizacja (52-53); Italiam! Italiam! (54-55); Amen (Legenda)

(56-57); [Od Anioła do Szatana] (58); Czasy (59); Jesień (60); Klątwy (61); Pieśń od ziemi naszej (62-63); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (64-65); «Confregit in die irae suae...» (66-67); Aerumnarum plenus (68-69); [Od rezultatów mylnego zamętu] (70); Fraszka (!) [I] (71); Scherzo [II] (72-73); Do Moskali-Słowian (74); Koncept a Ewangelia (75-76); Fraszka (!) [III] (Petersbursko—Wiedeńskim Papistom przypisana) (77-78); Przeszłość i Przyszłość (Fraszka) (79); Zdrowy sąd (Fraszka) (80); Duchów-walka (Fraszka) (81); Kwiryty! (Fraszka) (82); W albumie hr.*** Fraszka (!) (83); Bema pamięci żałobny-rapsod (84-85); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (86-88); Trzy strofki (89); Moja piosnka [II] (90-91); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (92); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (93-94); Duch Adama i skandal (95); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (96); «Czy podam się o amnestię?» (97); Toast. Fantazja (98-100); Spartakus (101-102); Słówko (103); Do obywatela Johna Brown (104-105); Moja ojczyzna (106-107); Żydowie polscy (108-109); [W albumie Mariana Sokołowskiego] (110); Ogólniki (111); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (112-114); Socjalizm (115); Harmonia (116); W Weronie (117); Liryka i druk (118-119); Ciemność (120); Czynniki (121); Pielgrzym (122); Sieroctwo (123-124); Czemu nie w chórze? (125); Obojętność (126); Ironia (127-128); Syberie (129); Idee i prawda (130-131); Coś (132); Tajemnica (133); Kółko (134); Czulość (135); Język-ojczysty (136); Czas i prawda (137); Styl nijaki (138); Wielkie słowa (140-141); Śmierć (142); Cacka (143-144); Źródło (145-146); Nerwy (147-148); Ostatni despotyzm (149); Finis (150); Fortepian Szopena (151-155); Echa-czasu (156); Na zgon Poezji (Elegia) (157-158); Co robić? (159); Piękno-czasu (160); Z Buonarrotiego (161); Mój psalm (162); Spowiedź [II] (163); Słowianin (Do Teofila Lenartowicza) (164); [Westchnienie pielgrzyma...] (185); Teza (Na katedrę literatury) (166); Epizod (167).

3. ***Kolébka-pieśni: (do społecznych ludowych pieśniarzy).*** Opracowanie tekstologiczne Józef Fert. Lublin: TN KUL [Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego] 1990, [6] s., zawiera faksymile (Studia Norwidiana: Biblioteka).

Zawiera: Kolébka-pieśni:(do społecznych ludowych pieśniarzy). (6-7)

4. ***Z Norwidem. III Wigilia Słowa.*** Red. i wybór J. Lubart-Krzysica. Kraków: Oficyna Konfraterni Poetów 1990, 32 ss.

Tom zawiera teksty współczesnych twórców dedykowane poecie oraz utwory C.

Norwida: Wigilia (Legenda dla przyjaciół); Psalm wigilii; Bądź wola Twoja; Sariusz; Prac-czoło; Powiedz im, ze duch odbrzmiał myśli wiecznej...; Posąg i obuwie.

5. Vade-mecum. Opracował Józef Fert. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo 1990, 214 ss. Seria I Biblioteki Narodowej (nr 271). Wydanie krytyczne.

Zawiera: J. Fert – Wstęp, a w jego obrębie: Szkic do portretu (V-LXV), Istna liryka (LXVI-XCII), Tekst „Vade-mecum” (XCIII-CXII), Uwagi wydawnicze (CXIII-CXXXIII); Wybór opracowań (CXXXV-CXXXIX).

Zawiera: Do czytelnika (7-10), Za wstęp. (Ogólniki) (13-14), Za wstęp. (Ogólniki) [Nowa redakcja] (14-15), I. Vade-mecum [tu wiersz o inc. Klaskaniem mając...] (15-19), II. Przeszłość (20), III. Socjalizm (21-22), IV. Posąg i obuwie (22-23), V. Harmonia (23-24), VI. W Weronie (24-25), VII. Addio! (25-26), VII. Addio! [Nowa redakcja] (26-27), VIII. Liryka i druk (27-29), VIII. Liryka i druk [Nowa redakcja] (30-31), IX. Ciemność (31-32), IX. Ciemność [Nowa redakcja] (33-34), X. Czynownicy (34-35), XI. Pielgrzym (35-36), XII. Szczęście (37), XIII. Larwa (38-39), XIV. Litość (40), XV. Sfinks (41-42), XVI. Narcyz (42-43), XVI. Narcyz [Nowa redakcja] (44), XVII. Wieś (45-47), XVIII. Naturalia (47-48), XIX. Stolica (48-50), XX. Specjalności (51-52), XXIV. Sieroctwo (52-54), XXIV. Sieroctwo [Nowa redakcja] (54-55), XXV. Wakacje (55-56), XXVI. Czemu nie w chórze? (57-58), XXVII. Mistycyzm (58-59), XXVIII. Saturnalia (59-60), XXVIII. Saturnalia [Nowa redakcja] (61), XXIX. Obojętność (62-63), XXX. Fatum (63-64), XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (65-67), XXXII. Wierny-portret (67-68), XXXIII [W autografie brak tytułu i tekstu] (68), XXXIV [W autografie brak tytułu i tekstu] (69), XXXIV. Vanitas (69-71), XXXV. Ironia (71-73), XXXVI. Powieść (73-77), XXXVI. Powieść [Nowa redakcja] (77-79), XXXVII. Syberie (79-80), XXXVIII. Zawody (81-82), XXXIX. Centaury (82-83), XL. Cenzor-krytyk (83-85), XLI. Królestwo (85-87), XLII. Idee i prawda (87-89), XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (90-93), XLIV. Cóż (93-95), XLV. Cnót-oblicze (95-97), XLIX. [Wtedy Ty, Matko!...] (97-99), L. Bliscy (100-103), LI. Moralności (103-105), LII. Tajemnica (106-107), LIII. Zagadka (107-108), LIV. Jak... [W autografie brak tekstu], LV. Kółko (108-110), LVI. Czułość (110), LVII. Niebo i ziemia (111), [LVIII] [W autografie brak utworu] (111), LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplomienił świtem...] (111), LX. Język-ojczysty (112), LXI. Bogowie i człowiek (113-114), LXII. Zapał (114-116), LXIII. Prac-czoło (116-119), [LXIV, LXV,

LXVI, LXVII] [W autografie brak tych czterech utworów] (119), LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (120), LXIX. Początek broszury politycznej... (120-123), LXX. Laur dojrzały (123-124), LXXI. Czas i prawda (124-128), LXXII. Szlachcic (128-129), LXXIII. Grzeczność (129-130), LXIV. Bohater (131-134), LXXV. Ideał i reformy (134-135), [LXXVI] [W autografie brak tekstu] (135), LXXVII. [Lapońscy, wzięli księdza w swe obroty...] (136), LXXVIII. Styl nijaki (137), LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (138), LXXX. Wielkie słowa (139)-141), LXXXI. Kolébka-pieśni. (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (142-144), LXXXII. Śmierć (145-146), LXXXIII. Sens-świata (146-147), LXXXIV. Czemu (148-150), LXXXV. Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (150-151), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (151-153), LXXXVII. Omyłka (153-154), LXXXVIII. Dziennik i epos (154-156), LXXXIX. Gadki (157-158), XC. Dwa guziki (z tyłu) (158-160), XCI. Spowiedź (161-162), XCII. Cacka (162-165), XCIII. Źródło (165-167), XCIV. Historyk (168), XCV. Nerwy (168-170), XCVI. Ostatni-despotyzm (170-172), XCVII. Finis (172-173), XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (173-177), XCIX. Fortepian Szopena (177-184), C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (185-187), Epilog (187), Do Walentego Pomiana Z., zwierzając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibl[ioteki] P[isarzy] P[olskich] (188-202). ANEKS: Tymczasem (203-204), Praca (204-207).

Przedruki w książkach

6. Niewęglowski W. Podnoszę z ziemi mój głos. Oprac. graf. W. Urbanowicz. Paryż: Editions du Dialogue 1990, 405 s.
Zawiera: Krzyż i dziecko [druk bez tytułu].
7. Marek Rostworowski. Wędrowny Sztukmistrz. Dedykowane Norwidowi eseje o malarstwie polskim. Wydawnictwo Interpress: Warszawa 1990, 156 ss.
Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Autoportret en face, okładka; Autoportret „ipse ipsum”, s. 2; Le musicien inutile, s. 11; Dialogue des morts – Rembrandt – Phidias, s. 14; Christiani ad leones, s. 30; Dworek Norwidów w Laskowie Głuchach, s. 151.

1991Wydania osobne

1. **O sztuce: (dla Polaków). Kraków: Miniatura 1991, 32 ss.** Wydanie według pierwodruku: Paryż 1858.

2. **Wiersze wybrane. Wybór i opracowanie Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa: Wydawnictwo Chimera 1991, 147 ss.**
 [wstęp] J.W. Gomulicki: Poetycka harfa Norwida (5-14), Nota biograficzna (136-144). Większość wierszy opatrzona jest krótkim komentarzem wydawcy.
Zawiera: Noc (16-18), Do piszących (19-20), Pismo (21-22), Wspomnienie (23-24), Do wieśniaczki (25-26), Pióro (27), Pożegnanie (28-31), Moja piosnka [I] (32-33), Italiam! Italiam! (34-35), Czasy (36), Pieśń od ziemi naszej (37-38), Aerumnarum plenus (39-40), Modlitwa (41), W albumie (42), Epos-nasza. 1848 (43-46), Posiedzenie. Fraszka (47), Siła ich. Fraszka (48), Bema pamięci żałobny-rapsod (49-50), [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (51-53), Moja piosnka [II] (54-55), Trzy strofki (56), [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (57-58), Do Nikodema Biernackiego (59-60), Spartakus (61-62), Do obywatela Johna Brown (63-64), Po balu (65), [Daj mi wstążkę błękitną...] (66), [Nie chcę już smutków, nie!...] (67), Jak... (68), Próby (69-72), W pamiętniku (73-76), Moja ojczyzna (77-78), Improwizacja. Na zapytanie o wieści z Warszawy (79), Żydowie polscy. 1861 (80-81), Polka (82-85), Wielkość (86), Do wroga. (Pieśń) (87-88), Święty-pokój (89), Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (90), Ogólniki (91), [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] (92-94), Przeszłość (95), Harmonia (96), W Weronie (97), Liryka i druk (98), Ciemność (99), Pielgrzym (100), Larwa (101), Wieś (102), Sieroctwo (103), Czemu nie w chórze (104), Fatum (105), Ironia (106), Syberie (107), Centaury (108), Zagadka (109), Czułość (110), Język-ojczysty (111), Laur dojrzały (112), Cacka (113-114), Nerwy (115), Fortepian Szopena (116-120), Dedykacja (121-123), Do współczesnych. (Oda) (124-125), Idącej kupić talerz pani M. (126), Słuchacz (127), Na zgon Poezji. (Elegia) (128-129), Do Bronisława Z. (130-133), Piękno-czasu (134), Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (135).

3. **Wiersze. Wybór, wstęp, komentarz Stefan Sawicki. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL 1991 (Biblioteka Utworów Religijnych 1), 214 ss.**

Zawiera: Stefan Sawicki: „Nie są nasze – pieśni nasze” [wstęp] (5-36), Uwagi bibliograficzne (37-38)

Zawiera utwory: Pióro (41-43), [Maryjo, Pani Aniołów!] (44-46), Monolog (47-49), Amen (Legenda) (50-53), Psalm wigilii (54-57), Dwa męczeństwa. Legenda (58-63), Modlitwa (64-66), [Od rezultatów mylnego zamętu] (67-68), Scherzo (69-72), Fraszka (!) (73), Fraszka (!) (Petersbursko-Wiedeńskim Papistom przypisana) (74-76), Miłość (Fraszka) (77), Pascha (Fraszka) (78), Do Najświętszej Panny Marii. Litania (79-99), [Oto siedzi natronie Królowa] (100-101), Moja piosnka (102-103), Teofilowi (104-108), Do Teofila Lenartowicza (109), Fiat i vivat (110-111), Sen (112-114), [A Pani cóż ja powiem?...] (115-116), Człowiek (117-124), Spartakus (125-127), Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego polityczno-polskiego emigranta, inżyniera francuskiego, zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (128-131), Dedykacja (132-133), Do emira Abd el Kadera w Damaszku (134-136), Moja ojczyzna (137-139), Żydowie polscy. 1861 (140-143), Do władcy Rzymu (144-146), [Modlitwa Mojżesza] (147-151), Do słynnej tancerski rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (152-153), Vanitas vanitatis (154-159), Socjalizm (160-161), Pielgrzym (162-163), Sfinks (164-165), Sieroctwo (166-167), Czemu nie w chórze? (168-169), Fatum (170), „Ruszaj z Bogiem” (171-172), Syberie (173), Centaury (174), Królestwo (175-177), Moralności (178-180), Grzeczność (181-182), Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (183-185), Śmierć (186-187), Do zesłej... (Na grobowym głazie) (188-189), Spowiedź (190-191), Źródło (192-194), Na zgon ś.p. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (195-196), Krzyż i dziecko (197-198), Na ostatnie cztery wiersze odpowiedź (199-201), Do wielmożnej pani I. (202-204), [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (205-206), Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Świętą ułożony (207-209).

4. Utwory wybrane. Bydgoszcz: Arcanum 1991, 116 ss. (Biblioteka Lektur).

Zawiera: „Ad leones!” (3-12); Bema pamięci żałobny-rapsod (13-14); Białe kwiaty (15-26); Bransoletka (27-33); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (33-35); Czarne kwiaty (35-47); Człowiek (47-51); [Daj mi wstążkę błękitną...] (51-52); Do Marii Trębackiej [fragm. 2 listów z 1845 i 1847] (52-54); Do obywatela Johna Brown (54-55); Fortepian Szopena (55-59); Język-ojczysty (60); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (60-62); [Kto kocha-widzieć chce choćcień postaci...] (62-65); Moja ojczyzna (65-66); Moja piosnka [II] (66-67); [Najwięcej chcą...] (67); Nerwy (68); Pielgrzym (69); Pióro (69-70); Praca (70-73); Promethidion (73-

113); W Weronie (113-114); Żydowie polscy. 1861 (114-115).

5. *Wiersze wybrane. Wybór, wstęp i przypisy M. Ingłot. Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy im Ossolinskih 1991, 152 ss. (Nasza Biblioteka).*

Wybór oparto na edycji: Pisma wszystkie. T. 1-2. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył J.W. Gomulicki. Warszawa 1971.

M. Ingłot, Wstęp (3-33).

Zawiera utwory:

Wiersze z lat 1840-1864: Wspomnienie wioski (39-41); Pióro (42-43); Moja piosnka (I) (43-44); Pieśń od ziemi naszej (45-46); W albumie (46-47); Koncept a Ewangelia (48-49); Epos-nasza (49-52); Posiedzenie (Fraszka) (53); Siła ich. Fraszka (53); Przeszłość i przyszłość (Fraszka) (54); Bema pamięci żałobny-rapsod (54-56); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (56-58); Moja piosnka (II) (58-59); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (59-61); Duch Adama i skandal (61-62); Do Mieczy-sława (62-64); Autor-nieznany (64-65); [Nim znów ucieknę nic nie mając zgoła...] (66); Do Nikodema Biernackiego (66-67); Spartakus (67-69); Sława (69-72); Na zgon śp. Jana Gajewskiego politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (73-74); Do obywatela Johna Brown (74-75); Malarz z konieczności (75-77); Po balu (77-78); [Daj mi wstążkę błękitną...] (78-79); Wczora-i-ja (79-80); Moja ojczyzna (80-81); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (81-82); Żydowie polscy (82-84); Marionetki (84-85); Wielkość (86-87); Polka (87-90); Święty-pokój (90-91); Praca (91-94).

Vade-mecum. 1865-1866. (Wybór): Za Wstęp. Ogólniki (95-96); [Klaskaniem mając obrzękle prawice...] (96-98); Socjalizm (98); W Weronie (99-100); Liryka i druk (99-100); Ciemność (100); Pielgrzym (101-102); Larwa (102-103); Fatum ((103); „Ruszał z Bogiem” (103-104); Ironia (104-105); Syberie (105-106); Purytanizm (106-107); Jak... (107-108); Kółko (108-109); Czulość (109); Język-ojczysty (109); Krzyż i dziecko (109-110); Laur dojrzały (110-111); Wielkie słowa (111-112); Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (112-113); Śmierć (114); Dwa guziki. (Z tyłu) (114-116); Cacka (116-117); Nerwy (117-118); Ostatni despotyzm (118-119); Fortepian Szopena (119-124).

Wiersze z lat 1867-1883: Do współczesnych (Oda) (125-126); Idącej kupić talerz pani M. (126); W pracowni Guyskiego (127-128); Na zgon Poezji (Elegia) (128-129); [Jeszcze Francja nie zginęła!] (130); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (130-131); Spółcześni (Odpowiedź) (131-134); Co robić? (134-135); Słuchacz

(135); Lapidaria (135-136); Dedykacja (137-138); [Małżeńska recepta] (139); Do Bronisława Z. (139-142); Piękno-czasu (142-143); Rozebrana (143-145); Mój psalm (145); Słowianin (146); Epizod (146-147).

Przedruki w książkach

- 6. Idee programowe romantyków polskich. Antologia. Oprac. A. Kowalczykowa. Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1991, LXII, 406 s. (Biblioteka Narodowa, I, 261).**

Zawiera: Krytycy i artyści (270-275); Vade-mecum [fragm.: Do czytelnika] (275-277); Ogólniki (277-278); Promethidion [fragm.: Epilog] (278-282).

- 7. Księga cytatów z polskiej literatury pięknej od XIV do XX wieku. Ułożona przez P. Hertza i W. Kopalinskiego. Wyd. 3. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1991, 955 s.**

Zawiera również wybór cytatów z twórczości Norwida.

- 8. Prośba do Matki Boskiej. Antologia polskiej poezji maryjnej. Wybór, oprac. i posł. W. Tkaczuk. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1991, 169 s., fot.**

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.]; Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Świętą ułożony.

- 9. Ziemia polska w pieśni. Antologia. Ułożył i wstępem opatrzył J. Lorentowicz. Warszawa: Wydawnictwa Geologiczne 1991, XVI, 527 s., [12] k. tabl.: fot. [Przedruk wydania: Warszawa 1914].**

Zawiera: Wspomnienie wioski [fragm.] (48).

- 10. Mieczysław Inglot. Cyprian Norwid. Warszawa Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1991, 488 ss.**

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Maria Magdalena u stóp Chrystusa, s. 18; Kompozycja symboliczna, s. 43; Autoportret en face, s. 49; Portret Augusta Cieszkowskiego, s. 94; Przeniknięcie się arystokracji z demokracją..., s. 98; Noce Younga, s. 121; Echo ruin, s. 151; Dworek Norwidów, s. 181; Maria Kalergis, s. 185; Autoportret „dolce far niente”, s.

186; Polemika współczesna, s. 246.

11. Marek Adamiec. Oni i Norwid. Problemy odbioru twórczości Cypriana Norwida w latach 1840-1883. Wrocław – Warszawa – Kraków 1991 s. 238, [14 s. tablic].

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida (tablice po tekście): Norwid rysownik; Autoportret ipse ipsum; Księga życia; Zebranie emigracyjne; Głowa starca II.

12. Maria Grońska, Rysunki artystów polskich i obcych w Polsce działających od XVII do XX wieku. Katalog wybranych zbiorów Biblioteki Narodowej do roku 1975.

Zawiera opisy rysunków Norwida (s. 95-117) oraz reprodukcje: Zoilus, il. 114; Studium młodej kobiety, il. 115; Karykatura Augusta Cieszkowskiego, il. 116; Starzec z długą brodą, il. 117; Chłopiec zajęty czytaniem książki, il. 118; Matka z dzieckiem na ręku, il. 119; Główka kobiety z wysoko upiętymi włosami, il. 120; Na oceanie, il. 121-122; Portret młodej kobiety w zielonej chustce, il. 123; Studium aktu, il. 124; Wielbłąd, il. 125; Wielbłądy, il. 126; Arion z Lesbos, il. 127; Kupowanie laurów, il. 128; Alegoryczna kompozycja z pegazem, il. 129; Autor, il. 130; Noce Junga, il. 131; Studia zamysłonych, il. 132; Studium aktu, il. 133; Bachus, il. 134; Studium portretowe, il. 135; Głowa Barabasza i inne szkice, il. 136; Główka dziewczyny, il. 137; Portret młodej kobiety, il. 138; Najada, il. 139; Najady, il. 140; Więzień przykuty do sciany, il. 141; Pegaz, il. 142; Pasquino, il. 143; Parla, il. 144; Anioł Stróż, il. 145; Śmierć, starzec i dziecko, il. 146; Sztuka i łyk, il. 147; Szlachcic i jego arendarz, il. 148; Jak=to?!, il. 149; Sąsiedzi w Zakładzie św. Kazimierza w Paryżu, il. 150; Z książką spać do ogrodu, il. 151; Sprzeczka na zebraniu emigracyjnym, il. 152; Muza XIX wieku, il. 153; Na zebraniu emigracyjnym, il. 154; Oświadczyń, il. 155; Na wieczorku emigracyjnym, il. 156; Mężczyzna ze skrzywionymi ustami, il. 157; Głowa charakterystycznego mężczyzny, il. 158; Studium zadumanego mężczyzny, il. 159; Mężczyzna z koźlą bródką i rogami, il. 160; Strażnik więzienny, il. 161; Mężczyzna w konfederatce, il. 162; Kompozycja alegoryczna, il. 163; Autoportret biblijny, il. 164; Biały orzeł na skale, il. 165; Wskreszenie Łazarza, il. 166; Domek wiejski w zimie, il. 167; Babka i wnuczka przy oknie, il. 168; Opowieść w ilustracji, cz. 4, il. 169; Kwiaty, il. 170; Biały gołąb, il. 171.

Przedruki w czasopismach

13. **Credo 1991 nr 4 s. 2** (fragm. pt. „O czytaniu”).

14. **Pod Wiatr 1991 [nr] 1 s. 12** (Promethidion; fragm.).

15. **Pod Wiatr 1991 [nr] 1 s. 54** (Krzyż i dziecko).

16. **Znaki Czasu 1991 nr 23 s. 3-20** (listy; adresaci: M. z Dziekońskich Zaleska (z 1862), K. Górską (z 1859), T. Lenartowicz (z 1856), L. Niedźwiecki (z 1882), A. Sokołowski (z 1864), M. Sokołowski (z 1881), J.B. Zaleski (z 1852), K. Zamoyski (z 1867), W. Zamoyski (z 1864); druk pt. „Rozlał się szeroko polski nihilizm”. Wybór listów z lat 1852-1883].

1992

Wydania osobne

1. **Czarne kwiaty. Z dodaniem kilku fragmentów lirycznych.** Projekt graficzny, wybór, posłowie M. Noszczyk. Sosnowiec: Offmax 1992, 30 ss.
Zawiera także fragmenty utworów: Na zgon Poezji; Marionetki; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...]; Fortepian Szopena; Promethidion.

Przedruki w książkach

2. **„Twój czar nade mną trwa...”. Antologia polskiej poezji miłosnej od Kochanowskiego do Barańczaka.** Wstęp, wybór i oprac. J. Marx. T. 1-2. Kraków: Sponsor 1992, 388, [12] s.; 366, [34] s. (Biblioteka Polskiej Poezji Miłosnej; 3, 4); [toż.:] Wyd. 2 popr. Kraków 1993; [toż.:] Wyd. 3 popr. Kraków 1994.
Zawiera: Beatrix; Czułość; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Mój ostatni sonet; Pamiątka; Trzy strofki; W Weronie.
3. **Okruchy chleba. Antologia polskiej liryki z motywem chleba.** Wybór i układ S. Placka i M. Bocian. Wrocław: Astrum 1992, 213 s.
Zawiera: Moja piosnka [II]; Ruszaj z Bogiem.

4. Od Kochanowskiego do Staffa. Antologia liryki polskiej. Wydanie piąte. Ułożył Waław Borowy. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1992, 430 s.

Zawiera: Pióro (164-165); Moja piosnka [I] (165-166); Amen. Legenda (166-167); Psalm wigilii (167-169); W Weronie (169); Aerumnarum plenus (169-170); Modlitwa (170-171); Bema pamięci żałobny-rapsod (171-172); Moja piosnka [II] (172-173); Na zgon śp. Jana Gajewskiego (173-174); [Piosenka z „Cywilizacji”] (174-175); Święty-pokój (175); Na zgon śp. Józefa Z. (175-176); Fortepian Szopena (176-180); Ogólniki (180); Ironia (180-181); Pielgrzym (181); Litość (181); Sieroctwo (182); Socjalizm (182-183); Nerwy (183-184); Bohater (184-185); Laur dojrzały (185); Czemu? (186-187); Czulość (187); Do zeszłej (187); Śmierć (187-188); Wielkie słowa (188-189); Dedykacja [z fantazji „Za kulisami”] (189-191); Lapidaria (191-192).

5. Madra-Shallcross B.: Dom romantycznego artysty. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1992, 315 s., [24] s. tabl.: fot. (Biblioteka Romantyczna).

Zawiera: „Ad leones!” [fragm.]; Czarne kwiaty [fragm.]; W pracowni Guyskiego.

6. Krajobraz poezji polskiej. Antologia. Wybór i wstęp B. Kryda. Wyd. 3 zmien. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1992, 382 s.

Zawiera: Addio!; [Co dzień woda w okręt ciecze...]; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Język-ojczysty; Laur dojrzały; Moja piosnka [II]; Nerwy; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj]; W Weronie.

7. Chrzastowska B.: Otwarte niebo. Literackie świadectwa przeżywania Eucharystii. Poznań: W Drodze 1992, 312 s.

Zawiera: Do panny Józefy z Korczewa (Koszutskiej); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź; Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce [Na zgon Zaleskiego]; Pascha. (Fraszka); Ruszaj z Bogiem.

8. Anioł w poezji. Zebrała i wyboru dokonała I. Trzczińska-Fruhlingowa. [Warszawa] Marki-Struga: Michalineum 1992, 95 s., il.

Zawiera: Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o; Do księgarza [fragm.]; Do mego brata Ludwika [fragm.]; Do Najświętszej Panny Marii. Litania; [Maryjo, Pani Aniołów!...];

Modlitwa; Promethidion [fragm.]; Przeszłość i przyszłość. Fraszka; Wspomnienie [fragm.].

- 9. Sybir romantyków. Oprac. i wybór Z. Trojanowiczowa. W oprac. materiałów wspomnieniowych uczestniczył J. Fiećko. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1992, 602 s. (Biblioteka Romantyczna); [toż.:] Wyd. 2. Poznań: W Drodze 1993.**

Zawiera: „Ołówkiem” na książeczce o Tunce; Syberie.

- 10. Niebo złote ci otworze. Perły liryki europejskiej. Wybór i oprac. A. Nawrocki. Warszawa: Wydawnictwo Książkowe IBiS 1992, 206 s.; [toż.:] Wyd. 3. Warszawa 1994.**

Zawiera: A Dorio ad Phrygium [fragm.]; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Trzy strofki; W Weronie [druk pt. „Nad grobem Julii Capulleti w Weronie”].

Przedruki w czasopismach

- 11. Albo Albo 1992 z. 2 s. 88-89.** [Bema pamięci żałobny-rapsod; fragm.].

- 12. Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 1990 [wyd. 1992] s. 76** (Promethidion; fragm.).

1993

Wydania osobne

- 1. Wiersze wybrane. Vade-mecum. Wybór i posłowie Waldemar Smaszcz. Białystok: Wydawnictwo Łuk, 1993, 272 ss.**

ZAWIERA: Samotność. Sonet (7); Noc (8-10); Moja piosnka [I] (11-12); Italiam! Italiam! (13-14); Scherzo [I] (15-16); Psalm wigilii (17-18); Od Anioła do Szatana (19); Trylog (20-22); Czasy (23); Jesień (24); Klątwy (25); Pieśń od ziemi naszej (26-27); Aerumnarum plenus (28-29); Modlitwa (30-31); Fraszka (!) [I] (32); Scherzo [II] (33-35); Fraszka (!) [III] (36); Posiedzenie. Fraszka (37); Siła ich. Fraszka (38); Pewność. Fraszka (39); Miłość. Fraszka (40); Pascha. Fraszka (41); Duchów-walka. Fraszka (42); Kwiryty! Fraszka (43); W albumie hr*** Fraszka (44); Bema pamięci żałobny-rapsod (45-46); Z pokładu „Marguerity” wpływającej dziś do New-York (47-48); Pierwszy list; co mnie doszedł z Europy (49-51); Trzy strofki (52); Moja piosnka [II] (53-54); Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj (55); Coś ty Atenom zrobił; Sokratesie (56-57); Do Teofila Lenartowicza (58); Sen (59-60); Czy ten

ptak kala gniazdo, co je kala (61); Autor-nieznany (62-63); Do Marii Trębickiej (64-66); „Czy podam się o amnestię?” (67); Do której z tych trzech rzeczy... (68); Takie są głębie tam; na oceanie (69); Nim znów ucieknę; nic nie mając zgoła (70); Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki (71); Do Nikodema Biernackiego (72-73); Spartakus (74-75); Dedykacja (76-78); Do obywatela Johna Brown (79-80); Beatrix (81-84); Po balu (85); Daj mi wstążkę błękitną... (86); Nie chcę już smutków; nie!... (97); Wczora-i-ja (88); Moja ojczyzna (89-90); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (91); Wielkość (92-93); Do panny Józefy z Korczewa (94-95); Post-scriptum [I] (96); W pamiętniku (97-100); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź (101-102); Do wroga. Pieśń (103-104); Święty-pokój (105); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (106); Vanitas vanitatis (107-109); Do społecznych. Oda (110-111); Na ostatnie cztery wiersze odpowiedź (112); Co robić? (113); Piękno-czasu (114); Mój psalm (115).

VADE-MECUM: Do czytelnika (119-121); Za wstęp. (Ogólniki) (124); I. Klaskaniem mając obrzękle prawice (125-127); II. Przeszłość (128); III. Socjalizm (129); IV. Posąg i obuwie (130); V. Harmonia (131); VI. W Weronie (132); VII. Addio! (133); VIII. Liryka i druk (134-135); IX. Ciemność (136); X. Czynownicy (137); XI. Pielgrzym (138); XII. Szczęście (139); XIII. Larwa (140-141); XIV. Litość (142); XV. Sfinks (143); XVI. Narcyz (144); XVII. Wieś (145-146); XVIII. Naturalia (147); XIX. Stolica (148-149); XX. Specjalności (150); XXIII. Tymczasem (151); XXIV. Sieroctwo (152-153); XXV. Wakacje (154); XXVI. Czemu nie w chórze? (155); XXVII. Mistycyzm (156); XXVIII. Saturnalia (157); XXIX. Obojętność (158); XXX. Fatum (159); XXXI. „Ruszał z Bogiem” (160-161); XXXII. Wierny-portret (162); XXXIV. Vanitas (163); XXXV. Ironia (164-165); XXXVI. Powieść (166-167); XXXVII. Syberie (168); XXXVIII. Zawody (169-170); XXXIX. Centaury (171); XL. Cenzor-krytyk (172); XLI. Królestwo (173-174); XLII. Idee i prawda (175-176); XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (177-178); XLIV. Coś (179-180); XLV. Cnót-oblicze (181-182); XLIX. Wtedy Ty; Matko... (183); L. Bliscy (185-187); LI. Moralności (188-189); LII. Tajemnica (190); LIII. Zagadka (191); LIV. Jak... (192); LV. Kółko (193); LVI. Czułość (194); LVII. Niebo i ziemia (195); LX. Język-ojczysty (196); LXI. Bogowie i człowiek (197); LXII. Zapał (198); LXIII. Prac-czoło (199-200); LXIV. Co słyhać (201); LXVII. Krzyż i dziecko (203); LXIX. Początek broszury politycznej... (204-205); LXX. Laur dojrzały (206); LXXI. Czas i prawda (207-208); LXXIII. Grzeczność (209); LXIV. Bohater (210-211); LXXV. Ideał i reformy (212); LXXVIII. Styl nijaki (213); LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (214); LXXX. Wielkie słowa (215-216); LXXXI. Kolebka pieśni. (Do społecznych

ludowych pieśniarzy) (217-218); LXXXII. Śmierć (219); LXXXIII. Sens-świata (220); LXXXIV. Czemu (221-222); LXXXV. Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (223); LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (224); LXXXVII. Omyłka (225); LXXXVIII. Dziennik i epos (226); LXXXIX. Gadki (227); XC. Dwa guziki (z tyłu) (228-229); XCI. Spowiedź (230); XCII. Cacka (231-232); XCIII. Źródło (233-234); XCIV. Historyk (235); XCV. Nerwy (236-237); XCVI. Ostatni despotyzm (238); XCVII. Finis (239); XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (240-241); XCIX. Fortepian Szopena (242-246); C. Na zgon śp. Józefa Z.; oficera Wielkiej-Armii; rannego pod Paryżem; jednego z naczelników Powstania w Polsce (247-248); Epilog (249); [posłowie]: Waldemar Smaszcz: Fatum Cypriana Norwida (251-267).

2. **Myśli o Polsce i Polakach. Wstęp, wybór i opracowanie Marian Dobrosielski.**

Warszawa: Wydawnictwo Akapit-DTP 1993, 182 ss.

Zawiera: Marian Dobrosielski: Wprowadzenie (5-28)

Książka składa się z cytatów Norwida, zaczerpniętych głównie z listów i z prozy (ich lokalizacja, tytuły etc. nie są oznaczone). Wypowiedzi Norwida podzielone są na sześć działów: I. Polska i polskość (31-46); II. Naród, społeczeństwo, patriotyzm (47-72); III. Prawda, praca, sztuka (73-81); IV. Język, literatura, dziennikarstwo (83-102); V. Aforyzmy (103-111); VI. Norwid o sobie (113-128).

Zawiera aneks – Wybór wierszy w układzie chronologicznym: Psalm wigilii (131-132), Klątwy (133), Pieśń od ziemi naszej (134-135), Fraszka (!) (136), Posiedzeni, Fraszka (137), Siła ich. Fraszka (138), W albumie hr.***. Fraszka (!) (139), Moja piosnka (II) (140), Trzy strofki (141), [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (142), „Czy podam się o amnestię?” (143), Do Mieczy-sława (144-145), [Do której z tych trzech rzeczy] (146), Do obywatela Johna Brown (147), Beatrix (148-149), Odpowiedź (150), [Nie chcę już smutków, nie!...] (151), [Daj mi wstążkę błękitną...] (152), Żydowie polscy (fragm.) (153), W pamiętniku (fragm.) (154), Na zgon poezji. (Elegia) (155-156), Moja), [Klaskaniem mając obrzękle prawice] (158-159), Socjalizm (160), Harmonia (161), W Weronie (162), Jak... (163), Czułość (164), Język-ojczysty (165), Początek broszury politycznej... (166-167), Fortepian Szopena (fragm.) (170-172), Do współczesnych. (Oda) (173), Przepis na powieść warszawską (174), Mój psalm (175), Słowianin (176), Promethidion (fragm.) (177-178).

3. **Myśli. Wybór K. Tur. Białystok: Łuk 1993, 148 ss.**

Zawiera myśli Norwida na temat Polski, narodu i społeczeństwa, sztuki wybrane z listów poety z lat 1845-1883.

Przedruki w książkach

4. **Dla ciebie moja miłości. Wybór J.K. Misiec. Lublin: „Koral” 1993, 75 s.**
Zawiera: [Daj mi wstążkę błękitną...].

5. **Miłosz Cz.: Historia literatury polskiej: do roku 1939. Tłum. M. Tarnowska. Kraków: Znak 1993, 526 s.**
Zawiera: Marionetki; Nerwy.

6. **O dramacie. Źródła do dziejów europejskich teorii dramatycznych. Pod red. E. Udalskiej. T. 2: Od Hugo do Witkiewicza. Poetyki, manifesty, komentarze. Red. J. Paszek. Warszawa: Fundacja Astronomii Polskiej 1993, 640 s.**
Zawiera: Krakus, książę nieznany [fragm.: Do krytyków]; Pierścień Wielkiej-Damy, czyli Ex-machina Durejko [fragm.: Wstęp do „Pierścienia Wielkiej-Damy”].

7. **O mądrości... Aforyzmy, myśli. Wybrał i oprac. J. Kropiwnicki, J. Motylski. Jelenia Góra: Wydawnictwo Nauczycielskie 1993, 61 s.**
Zawiera również aforyzm C. Norwida.

8. **Polskie pejzaże. Antologia poezji. Wybór S. Zając, I. Kwiecień. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1993, 166 s.**
Zawiera: Fortepian Szopena [fragm.].

9. **Posągi i ludzie. Antologia tekstów o rzeźbie 1815-1889. Wybrali, oprac. i wprowadzeniem opatrzyli A. Melbechowska-Luty i P. Szubert. Warszawa: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk 1993.**
T. 1 cz. 1, 264 s.
Zawiera: Do obywatela Dmochowskiego - rzeźbiarza; O rzeźbiarzach florenckich (dziś żyjących).
T. 1 cz. 2, 255 s.

Zawiera: Adam Krafft; Promethidion [fragm.].

- 10. Sto przedstawień w opisach polskich autorów. Oprac. Z. Raszewski. Wrocław: Wiedza o Kulturze 1993, 322 s.**

Zawiera: Białe kwiaty [fragm. pt. „Makbet Verdiego w Rzymie”].

- 11. Tysiąc Twoich twarzy. Antologia polskiej poezji modlitewnej. [Wybór] T. Śmiech, Z. Trzaskowski. Kielce: Jedność 1993, 282 s. (Biblioteka Katechety).**

Zawiera: Bądź wola Twoja (57); Modlitwa (123-124); Moja piosnka [II] (229-230); Monolog (86).

Przedruki w czasopismach

- 12. W Drodze 1993 nr 10 s. 10-11** (Fraszka (!) [III] (Petersbursko-Wiedeńskim

Papistomprzypisana); Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła...].

- 13. W Drodze 1993 nr 10 s. 38** (Pascha (Fraszka).

- 14. W Drodze 1993 nr 10 s. 80-81** (Ale TY, Jeden-dobry i Jedyny...; My tak już przed się patrzymy, wygnani...).

1994

Wydania osobne

- 1. Wybór poezji. Wyd. 2. Bielsko-Biała: Wydawnictwo „Profile” 1994, 112 ss. Wydawnictwo w ramach serii: Złota Seria Poetycka.**

Zawiera utwory: [Często z rozpaczą słucham...] (5), Wspomnienie (6-7), Do wieśniaczki (8-9), [Lud zawsze jest...] (10), [Do Marii Trębickiej] (11-13), Zagadka (14), Czulość (15), Fatum (16), [Nekrolog Fryderyka Chopina] (fragm.) (17-18), [Smutno...] (19), Modlitwa (20-21), Wielkość (22-23), Człowiek (24-28), Mój ostatni sonet (29), [Daj mi wstążkę błękitną...] (30), W Weronie (31), Moja ojczyzna (32-33), Żydowie polscy. 1861 (34-35),

Kółko (36), [Małżeńska recepta] (37) Sens-świata (38), Obojętność (39), Nerwy (40-41), Do społecznych (Oda) (42-43), [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] (44-45), [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] (46-48), Moja piosnka [II] (49-50), Pielgrzym (51), [Wolność bowiem to nadzieja...] [fragm. Z Pieśni społeczne cztery stron] (52), [Oderwać się od siebie...] [fragm. Z Rzeczy o wolności słowa] (53), [Kto kocha – widzieć chce choć cień postaci...] [fragm. Z Promethidiona] (54-57), Pióro (58), Ogólniki (59), Język-ojczysty (60), Czas i Prawda (61), Krytyka [fragm.] (62), Fortepian Szopena (63-67), [Bo nie jest światło, by pod korcem stało...] {fragm. Promethidiona] (68), Praca (69-72), Bema pamięci żałobny-rapsod (73-74), Do obywatela Johna Brown (75-76), Przeszłość i przyszłość (Fraszka) (77), [Hymn do nocy] (78), [To nocy odpływanie...] (79), [Z Schillera] (80), Burza [I] [fragm.] (81), Naturalia (82), [Dar] [Fragm. Quidama] (83), Mistycyzm (84), Źródło (85-86), [Oblicze ziemi i polnego kwiatu...] [fragm. Assunty] (87), [Zdawa się mnie niekiedy...] (88), [Naturalista jeden zasłonił bluszczowi słońce...] (89), Sieroctwo (90-91), Spartakus (92-93), Pokój (94), Przeszłość (95), Echa-czasu (96), Zapał (97), [Słowo obosieczne] (98), Omyłka (99), [Cywilizacja] (100), Wczora-i-ja (101), Czemu nie w chórze? (102), Historyk (103), Karta dziejów (104), [O tak, wszystko...] (105).

Przedruki w książkach

2. **Bicie serca. Wybór wierszy okolicznościowych dla wszystkich klas szkoły podstawowej. Wybór J. M. Śnieciński. Warszawa: Żak 1994, 196 s.**
Zawiera: Moja piosnka [II].
3. **Jarosińska I.: Kuchnia polska i romantyczna. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1994, 259 s., [26] s. tabl.: il., fot. (Biblioteka Romantyczna).**
Zawiera: Moja piosnka [II].
4. **Niebo złote ci otworze. Perły liryki europejskiej. Wybór i oprac. A. Nawrocki. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Książkowe IBiS 1994, 206 s.**
Zawiera: A Dorio ad Phrygium [fragm.]; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Trzy strofki; W Weronie [druk pt. „Nad grobem Julii Capulleti w Weronie”].

5. **Powiem Ci, jak Cię kocham. Strofy o miłości. Wybór A. Nyckowska. Oprac. graf. L. Siejkowski. Poznań: Itaka 1994, [64] s., il.**
Zawiera: W Weronie.
6. **Romantyzm. [Wybrali i] oprac. A. Badowska, T. Przedpełski. Warszawa, Wrocław: Wydawnictwo Naukowe PWN 1994, 174 s. (Appendix Literacki).**
Zawiera: Białe kwiaty [fragm.]; Ironia; Ostatni despotyzm; Siła ich.
7. **Sztambuch romantyczny. Wybór i oprac. A. Biernacki. Przedm. M. Dernałowicz. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1994, 445 s., [24] s. tabl., il., faks., nuty, portr. (Biblioteka Romantyczna).**
Zawiera: Burza [I] [druk pt. „Śmiało, młodzieńcze, chociaż przepaść bliska”]; Do wieśniaczki; Pióro; [W albumie Zofii Skrzyneckiej] [druk pt. „Te kilka rysów - są to dobre chęci...”]; W pamiętniku L.A. Improwizacja; Wspomnienie.
8. **„Twój czar nade mną trwa...”. Antologia polskiej poezji miłosnej od Kochanowskiego do Barańczaka. Wstęp, wybór i oprac. J. Marx. T. 1-2. Wyd. 3 popr. Kraków: Sponsor 1994, 388, [12] s.; 366, [34] s. (Biblioteka Polskiej Poezji Miłosnej; 3, 4).**
Zawiera: Beatrix; Czułość; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Mój ostatni sonet; Pamiątka; Trzy strofki; W Weronie.
9. **W anielskim cieniu... Poetów spotkania z Aniołami. Zebrała i wyboru dokonała I. Trzcńska-Fruhlingowa. Warszawa: Michalineum 1994, 83 s., il.**
Zawiera: Do mego brata Ludwika [fragm.]; Pierścień Wielkiej-Damy [fragm.].

1995

Wydania osobne

1. **Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem. Wstęp i przypisy: M. Inglot. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1995, 80 s. (Nasza Biblioteka).**

M. Inglot, Wstęp (3-25). Zawiera bibliografię (wybór) (27-28).

Tekst utworu na s. 29-80.

2. **Cacka. Opracowanie graficzne J. Veit. Wyd. 1. Warszawa: Interart 1995, 108 ss. (Biblioteka Poezji pod red. Bohdana Drozdowskiego).**

Zawiera: Samotność (7); Mój ostatni sonet (8); Pióro (9); Moja piosnka [I] (10-12); Pamiątka (13); Italiam! Italiam! (14-15); Czasy (16); Pieśń od ziemi naszej (17-18); Fraszka (!) [I] (19); Duchów-walka. (Fraszka) (20); W albumie hr.***. Fraszka (!) (21); Bema pamięci żałobny-rapsod (22-24); Trzy strofki (25); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (27-29); Moja piosnka [II] (30-31); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (32); Duch Adama i skandal (33-34); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (35-36); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (37); „Czy podam się o amnestię?” (38); Spartakus (39-40); Słowo (41); Do obywatela Johna Brown (42-43); Moja ojczyzna (44-46); Żydowie polscy (47-48); Ogólniki (49); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (50-52); Socjalizm (53); Harmonia (54); W Weronie (55); Liryka i druk (56-58); Ciemność (59); Czynniki (60); Pielgrzym (61); Czemu nie w chórze? (62); Obojętność (63-64); Idee i prawda (65-66); Syberie (67); Coś (68-69); Tajemnica (70); Kółko (71-72); Czas i prawda (73-75); Czułość (76); Język ojczysty (77); Wielkie słowa (78-80); Śmierć (81); Styl nijaki (82); Cacka (83-84); Źródło (85-86); Nerwy (87-88); Ostatni despotyzm (89-90); Finis (91-92); Fortepian Szopena (93-97); Echa-czasu (98); Na zgon Poezji. (Elegia) (99-100); Co robic? (101); ZBuonarrotiego (102); Piękno-czasu (103-104); Spowiedź (105); Mój psalm (106); Teza (na Katedrę Literatury) (107).

Przedruki w książkach

3. **Antologia poezji wigilijnej. [Wybór i oprac. merytoryczne:] J. Fryckowski. Warszawa: Morex 1995, 406 s.**

Zawiera: Czemu nie w chórze?; Psalm wigilii; Wigilia. (Legenda dla przyjaciół).

4. **Barwy poezji. Wiersze dla czternastolatków. Wybór i oprac.: A. P. Pijanowski.**

Warszawa: WSiP 1995, 190 s. (Lektury szkolne. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne).

Zawiera: Fortepian Szopena [fragm.].

- 5. Idylla polska. Antologia. Wybór tekstów: A. Witkowska. Przy współudz. I. Jarosińskiej. Wstęp: A. Witkowska. Komentarze: I. Jarosińska. Wrocław, Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, przy współpr. z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń, 1995, LVI, 489 s. (Biblioteka Narodowa I, 284).**

Zawiera: Do wieśniaczki; Wspomnienie wioski [fragm.].

- 6. Kocham Cie, Ojczyzno. Wiersze patriotyczne. Zebrał i do druku przygotował E. Marciniak. Włocławek: Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników 1995, 116 s., il.**

Zawiera: Moja piosnka [II].

- 7. Największa jest miłość. Antologia polskiej poezji o miłości rodzinnej. Wybór, oprac., wstęp: T. Jania. Graf.: R. Kot. Kraków: [T. Jania] 1995, 702 s., faks.;**

Zawiera: Małe dzieci; Mój ostatni sonet; [Małżetnska recepta]; [Wtedy Ty, Matko!...]; W Weronie.

- 8. Niejedno ma imię. [Aforyzmy o miłości]. Wybór: K.R. Szymański. Oprac. graf. R. Pacyna-Kortyka. Wrocław: Europa 1995, 159 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości Norwida.

- 9. O miłości wszelakiej. Aforyzmy, opinie, refleksje. Zebrał: J. Glensk. [Rys. A. Story]. Wrocław: Croma 1995, 348 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości Norwida.

- 10. Ojcu. Wyboru wierszy dokonał i posłowiem opatrzył J. Nagrabiecki. Przedm.: Z. Bienkowski. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1995, 367 s.**

Zawiera: Dziecko i krzyż.

- 11. Polskie litanie i suplikacje. Wstęp i wybór: I. Kleszczowa. Kalwaria Zebrzydowska: Calvarianum 1995, 116 s.**

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litanie [fragm.].

12. **Dzikię nasze położenie. Wybór listów romantycznych. A. Mickiewicz, J. Słowacki, C. K. Norwid, Z. Krasiński, F. Chopin. Wybór, wstęp i oprac.: D. Sosnowska. Warszawa: „Twój Styl” 1995, 140 s.; [toż.:] Wrocław: Siedmioróg 1997, 133 s.**
Zawiera listy Norwida

Przedruki w czasopiśmie

13. **Przegląd Katolicki 1995 nr 45 s. 1, 4** (Do wroga; Tymczasem).

1996

Wydania osobne

1. **Nowy wybór poezji. Wiersze, utwory cykliczne, poematy. Wybrał i opracował J. W. Gomułicki. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1996, 597 s.**

[wstęp] J.W. Gomułicki, Norwida droga poetycka (5-21)

Zawiera:

Wiersze:

I. Noc. 1839-1842: Samotność. Sonet (23); Sieroty (23-25); Noc (26-27); Wspomnienie wioski (27-29); Skowronek (30-31); Dumanie [I] (31-32); Marzenie. (Fantazja) (32-37); Do piszących (37-38); Wieczór w pustkach. (Fantazja) (39-43); Pismo (43-44); Wspomnienie (45-46); Dumanie [II] (46-47); Do wieśniaczki (47-48); Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] (48); Burza [I] (49); Pióro (49-50); Pożegnanie (50-53).

II. Marzenia i rzeczywistość. 1842-1852: Adam Krafft (57-58); W Weronie (58-59); Pamiątka (59); To rzecz ludzka!... (60-62); Moja piosnka [I] (63-64); [Do mego brata Ludwika] (64-67); W pamiętniku L.A. Improwizacja (68); [Maryjo, Pani Aniołów!...] (69); Italiam! Italiam! (70); Scherzo [I] (71-72); Rzeczywistość (72-75); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (75-77); Amen. (Legenda) (77-78); Psalm wigilii (78-80); Z listu. (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (80-81); Marmur-biały (81-82); Wigilia. (Legenda dla przyjaciół) (82-84); Jeszcze słowo. (Czyniącym pokój przypisane) (84-86); List (86-87); Vendôme (88-91); [Mogił starych budowa...] (91-92); Trylog (92-94); Jesień (94); Czasy (94-95); Klątwy (95); Pieśń od ziemi naszej (95-96); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (97); „Confregit in die irae suae...” (Psal.) (Fraszka) (98-99); Fraszka (!) [I] (99-100); Znów legenda (100-101);

Aerumnarum plenus (101-102); [Od rezultatów mylnego zamętu] (102-103); Modlitwa (103-104); Scherzo [III] (104-105); Pisarstwo (105-107); O historii. (Dialog) (107-110); Częstochochowskie wiersze (110-116); [Bądź wola Twoja...] (116-117); Do Moskali-Słowian (117-118); Do księgarza (118); W albumie (118-119); Koncept a Ewangelia (119-120); Epos-nasza. 1848 (120-123); Fraszka (!) [III] (123); Fraszka (!) [III] (123-124); Posiedzenie. (Fraszka) (125); Siła ich. (Fraszka) (125); Pewność (Fraszka) (125); Dobra-wola. (Fraszka) (126); Miłość (Fraszka) (126); Pascha. (Fraszka) (126-127); Przeszłość i Przyszłość. (Fraszka) (127); Zdrowy sąd. (Fraszka) (127); Duchów-walka. (Fraszka) (128); Kwiryty! (Fraszka) (128); W albumie hr.***. Fraszka (!) (128-129); Do – Henryka... (Fraszka) (129-130); Odpowiedź do Włoch... (Fraszka) (130-131); Bema pamięci żałobny-rapsod (131-132); [Do Marii Trębickiej] (133-134); Do Najświętszej Panny Marii. Litania (134-143); Lilie (143-145); Do hr. Władysława Zamoyskiego (146-147); Do A.M. (147-148); Do A.T. (148-149); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (149-151); Na pokładzie Marii-Stelli (151-152); Do J.K. Na pamiątkę Paryża(152); Z pokładu „Marguerity” wpływającej dziś do New-York (152-153); [Ale Ty, Jeden-dobry i Jedyny] (153).

III. Walka o «Ciąg pieśni». 1853-1865: [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (157-159); [Przez nowożytnie plemiona] (159); Moja piosnka [II] (160); Rzeczywistość i marzenia (!) (161-163); Trzy strofki (163); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (163-164); Teofilowi (164-166); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (166-167); Duch Adama i skandal (167-168); Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem (168-173); Pokój. (Wiersz) (174); Do Teofila Lenartowicza (174-175); [Na jakie stać mię, Bracie – takieć piszę listy] (175-177); Sen (177-178); Do Mieczysława (179); [Czy ten ptak kłał gniazdo, co je kłał] (180); Autor- nieznany (180-181); [Na portret generała Dembińskiego] (181-182); [W tej powszedniości...] (182); Echa. Fantazja (183-185); „Czy podam się amnestic?” (185); [Do której z tych trzech rzeczy...] (186); Do Tytusa M. (186); [Takie są głębie tam, na Oceanie] (187); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (187); [Do Stanisławy Hornowskiej] (187); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (188); Do Nikodema Biernackiego (188-189); Toast. Fantazja (189-190); Człowiek (190-194); Rozmowa umarłych: Byron – Rafael-Sanzio (194-198); Pożegnanie. Ostatni rapsod Bérangera (199); Spartakus (200); Deotymie. Odpowiedź (201-202); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (202-203); Sława (203-206); Na zgon śp. Jana Gajewskiego... (206-207); Do A.Z. Dedykacja (207); Obyczaje (208); Słówko (208); Dedykacja [I] (209); Dedykacja [II] (209); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (210); Do obywatela Johna Brown (210-211); John Brown (211-213);

Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (213); [Mózg i serce] (214); Tęcza (214-217); [Do Michaliny Zaleskiej] (217); Malarz z konieczności (218); Po balu (219); [A - czy też ona wie...] (219-220); [Nie chcę już smutków, nie!...] (220-221); [Daj mi wstążkę błękitną...] (221); Tymczasem (221-222); Wzroki. (Przypowieść) (222-223); Do emira Abd el Kadera w Damaszku (223-224); Waga (224-225); Sfinks [I] (225); Z Byrona (225-226); Zaczepiony przez Sybillęśmiertelnik odpowiedział (226-227); Wczora-i-ja (227-228); Moja ojczyzna (228-229); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (229); Żydowie polscy. 1861 (230-231); Do władcy Rzymu (231-232); Bezimienni (232); Wielkość (233); Próby (234-236); W pamiętniku (236-239); Beatrix (239-241); Marionetki (242); [Co dzień woda w okręt ciecze...] (243); Do Pani na Korczewie (243-245); Do panny Józefy z Korczewa (245-246); Do L.K. (246-248); Polka (248-251); Z Horacjusza [I] (251-252); Post scriptum [I] (253); Z Horacjusza [III] (253-253); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź (255); Sariusz. 1862 (256); Do wroga. Pieśń (256-257); „Buntownicy, czyli Stronnictwo-wywrotu” (257-258); Święty-pokój (258-259); Marquis de Boissy (259); Plato i Archita (260-261); [Modlitwa Mojżesza] (261-263); Praca (263-265); Memento (265-266); Dziennik-Warszawski (266-267); Do słynnej tancerki rosyjskiej - nieznaney zakonnicy (267); Vanitas vanitatis (268-269).

IV. «Idź za mną!». 1865-1866: Vade-mecum: Do czytelnika (273-274); Za wstęp. Ogólniki (275); I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (276-277); II. Przeszłość (277-278); IV. Posąg i obuwie (278); V. Harmonia (278-279); VII. Addio! (279); VIII. Liryka i druk (279-280); IX. Ciemność (280-281); X. Czynownicy (281-282); XI. Pielgrzym (282); XII. Szczęście (282-283); XIII. Larwa (283); XIV. Litość (284); XV. Sfinks [II] (284); XVI. Narcyz (284-285); XVIII. Naturalia (285); XIX. Stolica (285-286); XX. Specjalności (287); XXIV. Sieroctwo (287-288); XXV. Wakacje (288); XXVI. Czemu nie w chórze? (288-289); XXVII. Mistycyzm (289); XXVIII. Saturnalia (290); XXIX. Obojętność (290-291); XXX. Fatum (291); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (291-292); XXXII. Wierny-portret (292); XXXIV. Vanitas (293); XXXV. Ironia (293-294); XXXVI. Powieść (294-295); XXXVII. Syberie (295-296); XXXVIII. Zawody (296-297); XXXIX. Centaury (297); XL.Cenzor-krytyk (297-298); XLI. Królestwo (298-299); XLII. Idee i prawda (299-300); XLIII. Purytanizm (z listu do M.S.) (300-301); XLIV. Coś (301-302); XLV. Cnót-oblicze (302-303); XLIX. [Wtedy Ty, Matko!...] (303—304); L. Bliscy (304-306); LI. Moralności (306-307); LII. Tajemnica (307); LIII. Zagadka (308); LVI. Czułość (308); LVII. Niebo i ziemia (308); LX. Język-ojczysty (308-309); LXIX. Początek broszury politycznej... (309-310); LXX. Laur dojrzały (310);

LXXI. Czas i prawda (310-312); LXXIII. Grzeczność (312); LXXIV. Bohater (312-314); LXXVIII. Styl nijaki (314); LXXIX. Różność-zdań (314); LXXX. Wielkie słowa (315-316); LXXXI. Kolebka pieśni. (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (316-317); LXXXII. Śmierć (317); LXXXIV. Czemu (318); LXXXV. Do zesłej... (na grobowym głazie) (319); LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego... (319-320); LXXXVII. Omyłka (320); LXXXVIII. Dziennik i epos (320-321); LXXXIX. Gadki (321); XC. Dwa guziki (z tyłu) (321-322); XCI. Spowiedź (323); XCII. Cacka (323-324); XCIII. Źródło (324-325); XCIV. Historyk (326); XCV. Nerwy (326-327); XCVI. Ostatni despotyzm (327); XCVII. Finis (328); XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (328-329); XCIX. Fortepian Szopena (330-333); C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii... (333-334); Epilog (334); Do Walentego Pomiana Z... (334-340); Co słyhać? i co począć? Humoreska z wstępem i epilogiem (341-345).

V. Daremne wysiłki. 1866-1876: Dedykacja [III] (349-350); Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ (351); Improwizacja na ekspozycji (351); Encyklika-Obleżonego. (Oda) (352); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego... (353); Do współczesnych. (Oda) (353-354); Na ostatnie cztery wiersze odpowiedź (354-355); Do publicystów Moskwy (355-356); Małe dzieci (356); [Co? jej powiedzieć...] (357); Idącej kupić talerz pani M. (357-358); W pracowni Guyskiego (358-359); [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (359); [Il Pensieroso] (360); Mój łaskawy panie! (360-361); [Jeszcze Francja nie zginęła!] (361-362); Towarzystwu Historycznemu. Karta dziejów (362); [Do Anny Czaplickiej] (363); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (363-364); Do Wielmożnej Pani I. (364-365); [My tak już przed siępatrzymy, wygnani] (365); W Łazienkach (365-366); [Na ofiarowane sobie kwiaty] (366); Spółcześni. (Odpowiedź) (366-368); Co robić? (369); Impossibilissime! (369); „Ołówkiem” na książeczce o Tuncie (370); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (370-371); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner (371); Lapidaria (372); Z Buonarroto (373); [Nie myśl, nie pisz...] (373).

VI. «Jak orły w klatce...». 1877-1883: Na zgon Poezji. (Elegia) (377-378); Z Owidiusza [I] (378); Z Owidiusza [II] (378); Naturalizm. (Spółczesny ekstrem) (379); Na smętne wieści z Watykanu (380); [Do Mieczysława Geniusza] (381); [Małżeńska recepta] (381); Do Bronisława Z. (381-383); Bronisławowi Z. z piórem (384); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (384); Przepis na powieść warszawską (384); Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Świętą ułożony... (385); Piękno-czasu (386); [Miło być od swego czasu zrozumianym] (386); Rozebrana. (Ballada) (387-388); [Do Ludwika Nabelaka]. Post-

scriptum (388); Mój psalm (389); Spowiedź [II] (389-390); [Do orła...] (390); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (390-391); Teza (na Katedrę Literatury) (391); Epizod (391-392).

Poematy:

Wesele. Powieść (395-400); Z „Boskiej Komedii” Dantego (401-404); Pompeja. [Poema] (405-410); Psalmów-psalm jako Pieśni społecznej poszyt trzeci. 1850 (411-424); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (425-457); Szczęsna. Powieść (459-470); Epimenides. Przypowieść (471-479); [Wędrowny Sztukmistrz] (481-485); Garstka piasku. Legenda (487-492); Z „Odysei” Homera (493-494); Assunta, czyli Spojrzenie. Poema (495-520); „A Dorio ad Phrygium” (521-531).

J.W. Gomulicki, Nota edytora (535-539); Objąśnienia (540-574).

2. Poezje. [Wyboru dokonał A. Wasilewski]. Warszawa: Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza 1996, 205 s. (Biblioteka Poezji. Muza).

Zawiera utwory: Samotność. Sonet (5); Wspomnienie wioski (6-9); Dumanie [I] (10-12); Moja piosnka [I] (13-15); Italiam! Italiam! (16-17); Amen. (Legenda) (18-19); Marmur-biały (20); Trylog (21-23); Czasy (24); Klątwy (25); Pieśń od ziemi naszej (26-27); Aerumnarum plenus (28-29); W albumie (30); Posiedzenie. (Fraszka) (31); Siła ich. (Fraszka) (32); Pascha. (Fraszka) (33); Bema pamięci żałobny-rapsod (34-35); Do J.O. Księcia Adama Czartoryskiego (36-37); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (38-40); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (41-43); Moja piosnka [II] (44-45); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (46); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (47-48); Duch Adama i skandal (49); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (50); [W tej powszedniości...] (51); „Czy podam się o amnestię?” (52); Do obywatela Johna Brown (53-54); Moja ojczyzna (55-56); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (57); Żydowie polscy. 1861 (58-59); Marionetki (60-61); Do panny Józefy z Korczewa (62-63); Post scriptum [I] (64); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź (65-66); Święty-pokój (67); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (68); Dedykacja (69-71); W pamiętniku (72-76); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (77-79); Przeszłość (80); Posąg i obuwie (81); Harmonia (82); W Weronie (83); Addio! (84); Ciemność (85); Czynniki (86); Litość (87); Sfinks [II] (88); Tymczasem (89); Wakacje (90); Czemu nie w chórze? (91); Obojętność (92); Fatum (93); „Ruszał z Bogiem” (94-95); Po balu (96); [Nie chcę już smutków, nie!...] (97-98); [Daj mi wstążkę błękitną...] (99); Ironia (100-101); Powieść (102-103); Syberie (104); Królestwo (105-106); Jak... (107); Kółko (108); Czułość (109); Język-ojczysty (110); Czas i

prawda (111-113); Wielkie słowa (114-115); Śmierć (116); Czemu (117-118); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego - pułkownika – zmarłego na Kaukazie (119); Omyłka (120); Nerwy (121-122); Ostatni despotyzm (123-124); Fortepian Szopena (125-130); Na zgon ś.p. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (131-132); Ogólniki (133); Do współczesnych. (Oda) (134-135); Małe dzieci (136-137); [Co? jej powiedzieć...] (138-139); Idącej kupić talerz pani M. (140); Na zgon Poezji. (Elegia) (141-142); Przepis na powieść warszawską (143); Piękno-czasu (144); Rozebrana. (Ballada) (145-147); Mój psalm (148); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (149); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (150); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (151-201).

3. ***Czarne kwiaty.*** [Linoryty Stanisława Gliwy, graficznie oprac. Zygfryd Gardzielewski ; do druku przygotowała i wstępem opatrzyła Janina Huppenthal]. Toruń: [Towarzystwo Bibliofilów im. J. Lelewela, Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska im. M. Kopernika] 1996, 25 ss.

Przedruki w książkach

4. **Cztery wieki poezji o Warszawie. Zarys dziejów. Antologia.** [Wybrał i oprac.] J.W. Gomulicki. [Indeksy zestawiała M. Gomulicka]. Wyd. 3 zmien. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1996, 558 s.
Zawiera: Dedykacja [III]; Fortepian Szopena [fragm.]; Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy.
5. **Ecce homo. [O człowieku]. Wybór: K.R. Szymański (Henryk Jurand [pseud.]).** Wrocław: Europa 1996, 158 s., il. (Mądrość Świata).
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
6. **Fraszki z rządem [!]. Od Reja do Sztudyngera. Wybór: E. Grabosz. II. J. Bohdanowicz.** Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1996, 87 s.
Zawiera: Fraszka (!) [I]; Przepis na powieść warszawska.
7. **Modlimy się słowami poetów polskich. Wybór: M. Wiśniewska.** Warszawa:

Verbinum 1996, 216 s. (Modlimy się).

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.]; Modlitwa.

8. Modlitwy znane i na nowo odkryte. Zbiór modlitw. Wybór i oprac.: A.Stypuła. Kraków: Centrum Badawczo-Wydawnicze „Emet” 1996,160 s., tabl.: il., fot., portr.

Zawiera: Modlitwa.

9. Najpiękniejsze wiersze o miłości. Warszawa: „bis” 1996, 61 s.

Zawiera: [Daj mi wstążkę błękitną...]; W Weronie.

10. O głupocie. Wszystko co powiecie o głupocie prawdą jest... Myśli, maksymy, powiedzonka, różności, drobiazgi, okruchy rozmaite, pomysły, dobre rady, użyteczne wiadomości i wiele propozycji. Wynalazł, skopiował, przycinał, złożył, zredagował, oprac. w całość E. Melosik. Kórnik: [E. Melosik] 1996, 108 s.

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

11. Światło pszennego chleba. Eucharystia w poezji polskiej. Wybór i posł.: W. Smaszcz. Warszawa: Pax 1996, 343 s., portr.

Zawiera: Fortepian Szopena (100-104); Na zgon ś.p. Józefa Z. (95-96); Pascha. (Fraszka) (97); „Ruszaj z Bogiem” (98-99).

12. Wielka encyklopedia aforyzmów. T. 1. A-N. Wybór i oprac.: J. Glensk. Wrocław: Croma 1996, 413 s.

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

1997

Wydania osobne

1. Utwory wybrane. Wybrał i opracował Mieczysław Inglot. Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1997, 514 ss.

[wybór oparty na edycji „Pism wszystkich” J.W. Gomulickiego]. Zawiera objaśnienia wydawcy (457-505).

[wstęp] M. Inglot: Europejskość poezji Cypriana Norwida (5-37), Uwagi wydawcy (37), Bibliografia życia i twórczości Cypriana Norwida (38-39)

Utwory liryczne:

- I. Wiersze z lat 1840-1864: Wspomnienie wioski (43-45), Pióro (46), Moja piosnka [I] (47-48), Pieśń od ziemi naszej (48-49), Koncept a Ewangelia (50), Epos-nasza. 1848 (51-54), Siła ich. (Fraszka) (54), Przeszłość i Przyszłość (Fraszka) (55), Bema pamięci żałobny-rapsod (55-56), [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (57-59), [Moja piosnka [II] (59-60), [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (60-61), Duch Adama i skandal (61-62), Do Mieczy-sława (62-63), Autor-nieznany (63-64), Człowiek (64-68), Spartakus (68-69), Sława (69-72), Do obywatela Jhna Brown (72-73), Malarz z konieczności (73-74), Po balu (74-75), Wczora-i-ja (75-76), Moja ojczyzna (76-77), Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (77), Żydowie polscy. 1861 (78-79), Marionetki (79-80), Polka (80-83), Święty-pokój (83), Plato i Archita (84-85).

- II. Vade-mecum (1865-1866): Za wstęp. Ogólniki (86), I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (87-88), II. Przeszłość (88-89), III. Socjalizm (89), IV. Posąg i obuwie (90), V. Harmonia (90), VI. W Weronie (91), VII. Addio! (91-92), VIII. Liryka i druk (92-93), IX. Ciemność (93), X. Czynniki (94), XI. Pielgrzym (94-95), XII. Szczęście (95), XIII. Larwa (96), XIV. Litość (97), XV. Sfinks (97), XVI. Narcyz (97-98), XVII. Wieś (98-99), XVIII. Naturalia (99), XIX. Stolica (100-101), XX. Specjalności (101), XXIII. Tymczasem (102), XXIV. Sieroctwo (102-103), XXV. Wakacje (103), XXVI. Czemu nie w chórze? (104), XXVII. Mistycyzm (104-105), XXVIII. Saturnalia (105), XXIX. Obojętność (106), XXX. Fatum (106), XXXI. „Ruszał z Bogiem” (107), XXXII. Wierny-portret (108), XXXIV. Vanitas (108-109), XXXV. Ironia (109-110), XXXVI. Powieść (110-111), XXXVII. Syberie (111-112), XXXVIII. Zawody (112), XXXIX. Centaury (113), XL. Cenzor-krytyk (113), XLI. Królestwo (114), XLII. Idee i prawda (115), XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (116-117), XLIV. Coś (117-118), XLV. Cnót-oblicze (118-119), XLIX. [Wtedy Ty, Matko...] (119-120), L. Bliscy (121-122), LI. Moralności (123), LII. Tajemnica (124), LIII. Zagadka (124), LIV. Jak... (124-125), LV. Kółko (125-126), LVI. Czułość (126), LVII. Niebo i ziemia (126), LX. Język-ojczysty (126-127), LXI. Bogowie i człowiek (127), LXII. Zapał (127-128), LXIII. Prac-czoło (128-129), LXIV. Co słyhać (129-130), LXVII. Krzyż i dziecko (130-131), LXIX. Początek broszury politycznej... (131-132), LXX. Laur dojrzały (132), LXXI. Czas i prawda (133-134), LXXIII. Grzeczność (134-135), LXXIV. Bohater (135-136), LXXVIII. Styl nijaki (137), LXXIX.

Różność-zdań (Pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (137), LXXX. Wielkie słowa (137-138), LXXXI. Kolebka pieśni. (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (139-140), LXXXII. Śmierć (140), LXXXIII. Sens-świata (140-141), LXXXIV. Czemu (141-142), LXXXV. Do Zeszłej... (Na grobowym głazie) (142-143), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (143), LXXXVII. Omyłka (144), LXXXVIII. Dziennik i epos (144), LXXXIX. Gadki (145), XC. Dwa guziki (Z tyłu) (145-146), XCI. Spowiedź (146-147), XCII. Cacka (147-148), XCIII. Źródło (148-149), XCIV. Historyk (150), XCV. Nerwy (150-151), XCVI. Ostatni despotyzm (151-152), XCVII. Finis (152), XCVIII. Krytyka (Wyjęta z czasopismu) (152-154), XCIX. Fortepian Szopena (154-157), C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (158), Do Walentego Pomiana Z... zwracając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Biblioteki Pisarzy Polskich (159-166) .

- III. Wiersze z lat 1869-1883:
Do współczesnych (Oda) (167), Idącej kupić talerz pani M. (168), W pracowni Guyskiego (168-170), Mój łaskawy panie! (170-171), Na zgon Poezji (Elegia) (171-172), [Jeszcze Francja nie zginęła!] (172), Spółcześni (Odpowiedź) (172-175), Lapidaria (175-176), Do Bronisława Z. (176-179), Piękno-czasu (179), Rozebrana. Ballada (180-181), Mój psalm (181-182), Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (182), Teza (Na katedrę literatury) (182-183)
- IV. Poematy: Assunta (Czyli spojrzenie). Poema (187-211), „A Dorio ad Phrygium” (212-223), Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (224-258), Rzecz o wolności słowa [fragmenty] (259-287)
- V. Utworki dramatyczne:
Pierścień Wielkiej-Damy, czyli Ex-machina-Durejko. Tragedia we trzech aktach – z opisaniem dramatycznego ciągu scenicznych gestów – i ze wstępem (291-394).
- VI. Utworki prozą: „Ad leones!” (397-408), Czarne kwiaty (409-422).
- VII. Utworki publicystyczne i krytyczno-literackie: O sztuce (Dla Polaków) (425-440), Do M... S... O „Balladynie” (Dodatek) (441-448), Memoriał o Młodej Emigracji. W odpowiedzi na zapytanie Szanownego P. Gałęzowskiego (449-456).

2. Łza znad planety. Wybór wierszy. Wybór i opracowanie Zdzisław Jaskuła. Łódź: Cypniew, 1997, 128 ss.

[wstęp]: Zdzisław Jaskulski: Ciężkie Norwidy (5-11), Nota biograficzna (118-125).

Zawiera: Mój ostatni sonet (13-14), Pióro (15-16), Moja piosnka [I] (17-19), Pamiątka (20-21), Italiam! Italiam! (22-23), Od Anioła do Szatana (24), Marmur-biały (25-26), Czasy (27), Jesień (28), Klątwy (29-30), Aerumnarum plenus (31-32), Modlitwa (33-34), Fraszka (!) [I] (35), Fraszka (!) [II] (36), Posiedzenie. Fraszka (37), Siła ich. Fraszka (38), Bema pamięci żałobny-rapsod (39-42), Moja piosnka [III] (43-44), Trzy strofki (45), Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj (46), Coś ty Atenom zrobił Sokratesie (47-49), Do obywatela Johna Brown (50-51), Beatrix (52-53), Oda (54-56), Po balu (57-58), Nie chcę już smutków, nie!... (59-60), Daj mi wstążkę błękitną... (61), Tymczasem (62-63), Moja ojczyzna (64-65), Marionetki (66-67), Wielkość (68-69), Fortepian Szopena (70-76), Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (77-78), Ogólniki (79), *** (Klaskaniem...) [sic] (80-83), Przeszłość (84), Socjalizm (85), Posąg i obuwie (86), W Weronie (87), Liryka i druk (88-89), Ciemność (90-91), Pielgrzym (92), Czemu nie w chórze? (93-94), Mistycyzm (95), Obojętność (96), Fatum (97), Zagadka (98), Jak... (99-100), Czulość (101), Język-ojczysty (102), Śmierć (103), Czemu (104-105), Nerwy (106-107), Krzyż i dziecko (108-109), Do społecznych. Oda (110-111), Co? jej powiedzieć... (112-113), Idącej kupić talerz pani M. (114), Do wielmożnej pani I. (115-116), Mój psalm (117).

3. Poezje. Wybór i posłowie Marek Adamiec. Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie, 1997, 360 s. (Biblioteka Klasyki).

Zawiera utwory: Wielkość (5-6); Do piszących (7-8); Pismo (9-11); Pióro (12); Adam Krafft (13-14); W pamiętniku L.A. Improwizacja (15-16); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (17-18); Marmur-biały (19); Dwa męczeństwa. Legenda (20-22); Scherzo [II] (23-24); Bema pamięci żałobny-rapsod (25-26); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (27-29); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (30-31); Duch Adama i skandal (32); Teofilowi (33-35); Pokój. (Wiersz) (36); Autor-nieznany (37-38); [Na portret generała Dembińskiego] (39); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (40); Do Nikodema Biernackiego (41-42); Rozmowa umarłych: Byron – Rafael-Sanzio (43-47); Spartakus (48-49); Sława (50-53); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego (54-55); Do obywatela Johna Brown (56-57); John Brown (58-60); Malarz z konieczności (61-62); Wzroki. (Przypowieść) (63-64); Do Emira Abd el Kadera w Damaszku (65-66); Waga (67); Zaczepiony przez Sybillęśmiertelnik

odpowiedział (68-69); Sariusz. 1862 (70); Do słynnej tancerki rosyjskiej - nieznanej zakonnicy (71); Liryka i druk (72-73); Ciemność (74); Wakacje (75); Ironia (76-77); Centaury (78); Cenzor-krytyk (79); Bogowie i człowiek (80); Laur dojrzały (81); Bohater (82-83); Wielkie słowa (84-85); Kolebka pieśni. (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (86-87); Do zeszej... (na grobowym głazie) (88); Spowiedź (89); Historyk (90); Fortepian Szopena (91-95); Na zgon Poezji. (Elegia) (96-97); Lapidaria (98-99); Naturalizm. (Spółczesny ekstrem) (100-101); Na smętne wieści z Watykanu (102-103); [Westchnienie pielgrzyma...] (104); Vade-mecum [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (105-107); Mój ostatni sonet (108); Pożegnanie (109-113); To rzecz ludzka!... (114-117); Moja piosnka [I] (118-119); [Do mego brata Ludwika] (120-124); Italiam! Italiam! (125-126); [W albumie Zofii Skrzyneckiej] (127); Z listu. (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (128-130); Trylog (131-133); Pieśń od ziemi naszej (134-135); Aerumnarum plenus (136-137); Modlitwa (138-139); [Od rezultatów mylnego zamętu] (140); Częstochowskie wiersze (141-148); Do księgarza (149); W albumie (150); Epos-nasza. 1848 (151-154); Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York(155); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (156-158); Trzy strofki (159); Moja piosnka [II] (160-161); Rzeczywistości marzenia (!) (162-164); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (165); Do Teofila Lenartowicza (166); [Na jakie stać mnie, Bracie - takieć piszę listy] (167-170); [Do Marii Trębickiej] (171-173); „Czy podam się amnestię?” (174); Do Tytusa M. (175); [Do Stanisławy Hornowskiej] (176); Deotymie. Odpowiedź (177-178); Obyczaje (179-180); Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (181); Beatrix (182-184); Po balu (185); Wczora-i-ja (186); Moja ojczyzna (187-188); Marionetki (189-190); Do Pani na Korczewie (191-193); Do panny Józefy z Korczewa (194-195); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź (196-197); Memento (198-199); Pielgrzym (200); Sfinks [III] (201); Czemu nie w chórze? (202); Obojętność (203); Purytanizm (z listu do M.S.) (204-205); Cnót-oblicze (206-207); Bliscy (208-210); Jak... (211); Kółko (212); Czas i Prawda (213-214); Czemu (215-216); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (217); Cacka (218-219); Źródło (220-221); Nerwy (222-223); Ostatni despotyzm (224); Do współczesnych. (Oda) (225); [Co? jej powiedzieć...] (226); [Toast na cześć Ludwika Nabelaka] (227); Mój łaskawy panie! (228-229); Mój psalm (230); Z Buonarrotyego (231); Praca (232-234); Rozebrana. (Ballada) (235-236); Skowronek (237-238); Pamiątka (239); Amen. (Legenda) (240-241); Czasy (242); Jesień (243); Klątwy (244); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (245-246); Znow legenda (247-248); Fraszka (!) [I] (249); Do Moskali-Słowian (250); Koncept a Ewangelia (251-252); O historii. (Dialog) (253-256); Posiedzenie. (Fraszka) (257);

Siła ich. (Fraszka) (258); Pewność (Fraszka) (259); Przeszłość i przyszłość. (Fraszka) (260); Zdrowy sąd. (Fraszka) (261); Odpowiedź do Włoch... (Fraszka) (262-263); [O tak, wszystko...] (264); [W tej powszedniości...] (265); [Do której z tych trzech rzeczy...] (266); Dedykacja [I] (267); Tęcza (268-271); [Do Michaliny Zaleskiej] (272); Sfinks [I] (272); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (274); Żydowie polscy. 1861 (275-276); Bajka (277); Polka (278-281); Post scriptum [I] (282); Do wroga. Pieśń (283-284); „Buntownicy, czyli Stronnictwo-wywrotu” (285); Święty-pokój (286); Dziennik-Warszawski (287); Vanitas vanitatis (289-291); Ogólniki (292); Przeszłość (293); Socjalizm (294); Posąg i obuwie (295); Harmonia (296); W Weronie (297); Addio! (298); Dwa guziki (z tyłu) (299-300); Czynniki (301); Szczęście (302); Larwa (303-304); Litość (305); Wieś (306-307); Stolica (308-309); Specjalności (310); Tymczasem (311); Sieroctwo (312-313); Mistycyzm (314); Fatum (315); „Ruszaj z Bogiem” (316-317); Vanitas (318); Ironia (319-320); Królestwo (321-322); Idee i prawda (323-324); Zagadka (325); Czulość (326); Język-ojczysty (327); Grzeczność (328); Styl nijaki (329); Śmierć (330); Dziecię i krzyż (331); Skala-Bolmirowej. Poemat słowieński - zdawałoby się, iż ze wtórej połowy VII stulecia –nowo odkryty (332-333); Przepis na powieść warszawską (334); Teza (na Katedrę Literatury) (335); Epizod (336); Do Mieczysława (337-338); Sonet do Marcelego Guyskiego, jako autora biustu W.K. z Chodźków (339); Co robić? (340); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (341); Do Bronisława Z. (342-345); Finis (346).

4. Poezje wybrane. Wyboru dokonał i opracował J.W. Gomulicki. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1997, 188 s., il. (Biblioteka Poetów).

J. W. Gomulicki: Poetycka harfa Norwida [wstęp] (5-18).

Zawiera:

Juwenilia: Pismo (21-23); Do piszących (24-26); Wspomnienie (27-28); Do wieśniaczki (29-30); Pióro (31-32); Pożegnanie (33-37); Moja piosnka [I] (38-40); Italiam! Italiam! (41-42).

Pierwszy pobyt w Paryżu: Czasy (45); Aerumnarum plenus (46-47); Modlitwa (48-49); W albumie (50); Epos-nasza. 1848 (51-55); Siła ich. Fraszka (57); Bema pamięci żałobny-rapsod (58-60).

Wiersze amerykańskie: [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (63-65); Moja piosnka [II] (66-67).

Drugi pobyt w Paryżu: [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] (71-73); Do Nikodema Biernackiego (74-75); Spartakus (76-77); Do obywatela Johna Brown (78-79); Po balu (80-

81); [Daj mi wstążkę błękitną...] (82); [Nie chcę już smutków, nie!...] (83-84); Jak... (85); Próby (86-90); W pamiętniku (91-95); Moja ojczyzna (96-97); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (98); Żydowie polscy. 1861 (99-100); Polka (101-105); Wielkość (106-107); Święty-pokój (108); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy (109).

Vade-mecum. 1865: Ogólniki (113); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (114-116); Przeszłość (117); Harmonia (118); W Weronie (119); Liryka i druk (120-121); Ciemność (122-123); Pielgrzym (124); Larwa (125-126); Wieś (127-128); Sieroctwo (129-130); Czemu nie w chórze? (131-132); Fatum (133); Ironia (134-135); Syberie (136); Centaury (137); Czułość (138); Język-ojczysty (139); Laur dojrzały (141); Cacka (143-143); Nerwy (144-145); Fortepian Szopena (146-151).

Ostatnie lata paryskie: Dedykacja(155-157); Idącej kupić talerz pani M. (158); Do społecznych. (Oda) (159-160); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner (161); Do Bronisława Z. (162-166); Piękno-czasu (167); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (168).

Nota biograficzna; Nota edytorska.

5. Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem. Wstęp i opracowanie: Stefan Sawicki. Kraków: Universitas 1997, 110 s. (Biblioteka Polska. Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas“).

S.Sawicki, Wstęp (5-59).

Tekst utworu: 61-110.

6. O muzyce. Opracował Władysław Stróżewski. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1997, 288 ss.

W. Stróżewski: Wstęp: 1. Zakres muzycznych zainteresowań Norwida; 2. Muzyka i poezja. Pieśń; 3. „Promethidion”; 4. Chopin; 5. Kontekst muzycznej myśli Norwida; 6. Uwagi końcowe.

Książka zawiera antologię tekstów Norwida poświęconych (w całości lub części) muzyce, oraz utwory szczególnie nacechowane muzycznością:

O Chopinie:

Promethidion [fragm.]; Czarne kwiaty [fragm.]; Nekrolog [Fryderyka Chopina]; Z listu do C. Platara [z ok. 25 października 1849]; Z listu do J. Kuczyńskiej [z sierpnia 1867]; [Zmartwychwstanie historyczne] [fragm.]; Z listu do J. Kuczyńskiej [z 2 grudnia 1861]; Z listu do K. Ruprechta [z kwietnia 1866]; Z listu do K. Ruprechta

[z lata 1869]; Z listu do M. Trębackiej [z 15 września 1856]; [Pamiętnik podróżny]; Fortepian Szopena.

O muzykach, muzyce i instrumentach muzycznych:

Pismo; Moja piosnka [I]; [Do mego brata Ludwika] [fragm.]; Z listu do A. Celińskiego [z listopada lub grudnia 1845]; Z listu do M. Trębackiej [z 2 stycznia 1846]; Z listu do M. Trębackiej [z 18 grudnia 1846]; Wesele [fragm.]; Zwolon [fragm.]; Sztuka w obliczu dziejów [fragm.]; Wanda [fragm.]; Krakus [fragm.]; [Słowo i litera] [fragm.]; O felietonie felieton; Bema pamięci żałobny-rapsod; [Tańce polskie]; Szczęsna [fragm.]; Quidam [fragm.]; Do Nikodema Biernackiego; Do L.K.; Polka; [Hrabina Palmyra] [fragm.]; Pięć zarysów [fragm.]; Kolebka pieśni; Liryka i druk; Z listu do J. Kuczyńskiej [z 19 grudnia 1862]; Język-ojczysty; Cacka; Za kulisami [fragm.]; Z listu do B. Zaleskiego [z 13 listopada 1867]; Rzecz o wolności słowa [fragm.]; Z listu do S. Potockiego [z 1868]; „A Dorio ad Phrygium” [fragm.]; Kleopatra i Cezar [fragm.]; Z listu do M. z Dziekońskich Zaleskiej [z marca 1873]; Z listu do B. Zaleskiego [z ok. 10 stycznia 1874]; Słuchacz. Do p. Ol. Wagner; Ciemność; [Czemuż bo pieśni ma być tak niepewna] [fragm.]; [Nie myśl, nie pisz...]; Z listu do K. Górskiej [z ok. 29 listopada 1882]; Stygmat [fragm.]; Wspomnienie wioski [fragm.]; Wieczór w pustkach [fragm.]; Łaskawy opiekun, czyli Bartłomiej Alfonsem [fragm.]. Biernacki, przed s. 23; Solo, sprzed s. 29; Koncert u Marceliny Czartoryskiej, przed s. 49; Muzyk niepotrzebny, przed s. 81.

7. Czulość. Wybrał i wstępem opatrzył Andrzej K. Waśkiewicz. Wydanie drugie poszerzone. Warszawa: Spółdzielnia Wydawnicza ANAGRAM, 1997, 224 ss. (Antologia Nowej Poezji Polskiej). [Wydanie kieszonkowe].

[wstęp:] Andrzej K. Waśkiewicz (5-17); Jerzy Koperski, Norwid i Peiper (18-20).

Zawiera: Pióro (23-25); Adam Krafft (26-29); Moja piosnka [I] (30-32); Italiam! Italiam! (33-34); Czasy (35); Fraszka (!) [II] (36); Bema pamięci żałobny-rapsod (37-40); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (41-45); Trzy strofki (46); Moja piosnka [II] (47-48); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (49); [Coś ty Atenom zrobił; Sokratesie] (50-52); [Nim znów ucieknę; nic nie mając zgoła] (53); Do obywatela Johna Brown (54-56); Po balu (57); Waga (58); Wczora-i-ja (59); Moja ojczyzna (62-63); Marionetki (64-65); Do panny Józefy z Korczewa (66-67); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (68-69); Święty-pokój (70).

Vade-mecum: Za wstęp. Ogólniki (72-73); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (74-77); II. Przeszłość (78); III. Socjalizm (79-80); VI. W Weronie (81); VIII. Liryka i druk (82-83); IX. Ciemność (84-85); X. Czynniki (86-87); XI. Pielgrzym (88); XIII. Larwa (89-90); XIV. Litość (91); XVII. Wieś (92-94); XXVII. Mistycyzm (95); XXX. Fatum (96); XXXVII. Syberie (97); XLII. Idee i prawda (98-99); LIV. Jak... (100-101); LVI. Czulość (102); LVII. Niebo i ziemia (103); LX. Język-ojczysty (104); LXI. Bogowie i człowiek (105); LXVII. Krzyż i dziecko (106-107); LXX. Laur dojrzały (108); LXXXI. Kolebka pieśni (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (109-111); LXXXII. Śmierć (112); LXXXIII. Sens-świata (113-114); LXXXIV. Czemu (115-117); XCII. Cacka (118-120); XLIV. Historyk (121); XCV. Nerwy (122-123); XCVI. Ostatni despotyzm (124-125); XCVII. Finis (126); XCIX. Fortepian Szopena (127-134).

III: Do społecznych (137-138); [Co? Jej powiedzieć...] (139-140); Idącej kupić talerz Pani M (141).; Na zgon poezji (142-143); Mój łaskawy panie! (145-147); Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Świętą ułożony (148-149); Smutno... (150); Rozebrana (151-153); [Czemuż bo pieśń ma być tak niepewna] (154-156); [Miło być od swego czasu zrozumianym] (157-158); [Hymn do nocy] (159); (W pamiętniku) (160-166); [Daj mi wstążkę błękitną...] (167); Milczenie (fragm.) (171-176); Objasnienia żądane [z powodu wiersza Do L.K.] (177-180); Promethidion. Epilog (181-198).

A.K. Waśkiewicz, Nota biograficzna; Nota edytorska.

8. Ku prawdzie pierwowzoru. Myśli religijne. Wybór i opracowanie A. Merdas. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax 1997, 114 s.

Wybór myśli z utworów i listów poety zebranych w działach: I. Życie wiara; II. Eucharystia; III. Miłość; IV. Człowiek; V. Prawda; VI. Piękno i Praca; VII. Dobro i zło; VIII. Śmierć i Wieczność; IX. Zwycięstwo krzyża; X. Życie chrześcijańskie; XI. Społeczność wierzących; XII. Wyznania; XIII. Bóg w dziejach; XIV. Ojczyzna.

9. Cacka. Opracowanie graficzne J. Veit. Wyd. 2. Warszawa: Interart 1997, 108 ss. (Biblioteka Poezji pod red. Bohdana Drozdowskiego).

Zawiera: Samotność (7); Mój ostatni sonet (8); Pióro (9); Moja piosnka [I] (10-12); Pamiętka (13); Italiam! Italiam! (14-15); Czasy (16); Pieśń od ziemi naszej (17-18); Fraszka (!) [I] (19); Duchów-walka. (Fraszka) (20); W albumie hr.***. Fraszka (!) (21); Bema pamięci żałobny-rapsod (22-24); Trzy strofki (25); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy]

(27-29); Moja piosnka [III] (30-31); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (32); Duch Adama i skandal (33-34); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (35-36); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (37); „Czy podam się o amnestię?” (38); Spartakus (39-40); Słówko (41); Do obywatela Johna Brown (42-43); Moja ojczyzna (44-46); Żydowie polscy (47-48); Ogólniki (49); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (50-52); Socjalizm (53); Harmonia (54); W Weronie (55); Liryka i druk (56-58); Ciemność (59); Czynownicy (60); Pielgrzym (61); Czemu nie w chórze? (62); Obojetność (63-64); Idee i prawda (65-66); Syberie (67); Coś (68-69); Tajemnica (70); Kółko (71-72); Czas i prawda (73-75); Czułość (76); Język ojczysty (77); Wielkie słowa (78-80); Śmierć (81); Styl nijaki (82); Cacka (83-84); Źródło (85-86); Nerwy (87-88); Ostatni despotyzm (89-90); Finis (91-92); Fortepian Szopena (93-97); Echa-czasu (98); Na zgon Poezji. (Elegia) (99-100); Co robic? (101); ZBuonarrotiego (102); Piękno-czasu (103-104); Spowiedź (105); Mój psalm (106); Teza (na Katedrę Literatury) (107).

10. Mówisz mi: miłość? Wybór i oprac.: L. Lachowiecki. Warszawa: Wydawnictwo Sternik 1997, 70 ss.

Zawiera utwory: Skowronek; Marzenie. (Fantazja); Do wieśniaczki; Moja piosnka [I]; Pamiątka; W pamiętniku L.A. Improwizacja; Trylog; Miłość (Fraszka); [Do Marii Trębickiej]; [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy]; Trzy strofki; [Do Stanisławy Hornowskiej]; Rozmowa umarłych: Byron – Rafael-Sanzio; Beatrix; Malarz z konieczności; Po balu; [Nie chcę już smutków, nie!...]; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Marionetki; Do Pani na Korczewie; Do L.K.; W pamiętniku; Małe dzieci; [Co? jej powiedzieć...]; Idącej kupić talerz pani M.; [Do Anny Czaplickiej]; [Małżeńska recepta]; Piękno-czasu; Rozebrana. (Ballada); Mój psalm; Czemu.

Przedruki w książkach

11. Bóg i Ojczyzna. Wybór wierszy religijnych i prozy historycznej. Zebrała i oprac. Alicja Omiotek. Lublin: Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. T. Goniewicza 1997, 365 s., il., mapa, portr.

Zawiera: [Maryjo, Pani Aniołów!...] (26); Modlitwa (27-28); Psalm wigilii (29-30).

12. Chmury polskie. Graf.: H. Fieguth. Wybór: H. Fieguth, Z. Jerzyna. Wstępem

poprzedził Z. Jerzyna. Warszawa: Veda 1997, [63] s., il.

Zawiera: Pielgrzym; Święty-pokój.

13. **Dar słowa. Wybór: Z. Trzaskowski. Graf.: M. Kamieniak. Wyd. 2 zmien. Kielce: Jedność 1997, 223 s.; [toż.:] Wyd. 3 rozsz. Kielce: Jedność 1999, 244 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida

14. **Dziki nasze położenie. Wybór listów romantycznych. A. Mickiewicz, J. Słowacki, C. K. Norwid, Z. Krasiński, F. Chopin. Wybór, wstęp i oprac.: D. Sosnowska. Wrocław: Siedmioróg 1997, 133 s.**

Zawiera listy Norwida

15. **Księga cytatów z polskiej literatury pięknej od XIV do XX wieku. Ułożona przez P. Hertza i W. Kopalińskiego. Wyd. 4. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1997, 955 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

16. **Księga sonetów. Wybór, układ, wstęp: M. Baranowska. Kraków: Eventus 1997, 362 s.**

Zawiera: Mój ostatni sonet; Samotność. Sonet.

17. **Lirnicy mazowieccy. Antologia wierszy o Mazowszu. T. 1. Lata 1569-1918. Wybór: J. Witan. Red. i oprac. źródeł: D. Sykucka. Warszawa: Mazowieckie Towarzystwo Kultury 1997, 184 s.**

Zawiera: Wspomnienie wioski (80-82); Do wieśniaczki (83); Pożegnanie [fragm.] (84-85); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (86-87); Moja piosnka [II] (88); Żydowie polscy. 1861 (89-90); Fortepian Szopena (91-95); Dedykacja (96-97); Kolebka pieśni (98-99); Słowianin (100).

18. **Muzy dawnych lat. Leksykon poetycki od Krasickiego do Gałczyńskiego. Poetyckie miniatury oraz fragmenty wierszy, pieśni i piosenek. Wybrał J.S. Kopczewski. Karykatury E. Lipińskiego. Warszawa: Alfa-Wero 1997, 551 s.**

Zawiera również fragm. utworów C. Norwida oraz karykatury poety.

19. **Na imię mam miłość. Zebrał i oprac. Z. Trzaskowski. Kielce: Jedność 1997, 192 s.; [toż.:] Wyd. 2 rozsz. Kielce: Jedność 1999, 240 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
20. **O miłości. Listy pisarzy polskich od Adama Mickiewicza do Marka Hłaski. Komentarze, wybór listów i il.: B. Riss. Warszawa: Prószyński i S-ka 1997, 265 s., faks., portr.**
Zawiera: Listy do M. Trębackiej (z 20 lutego 1846, 3 lipca 1848 oraz datowany przed październikiem 1853).
21. **O romantycznym poznaniu. [Wybór i oprac.:] M. Cieśla-Korytkowska. Kraków: Wydawnictwo Literackie 1997, 634 s., 16 s. il. (Biblioteka Romantyczna).**
Zawiera: Cywilizacja [fragm.] (530); Idee i prawda (531-532); Modlitwa [fragm.] (238); Ogólniki (371); Pieśń od ziemi naszej (417-418); Promethidion [fragm.] (369); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (330, 370, 519); Słowotwór (328-329); Sztuka w obliczu dziejów [fragm.] (344); W Weronie (279-280).
22. **Od Kochanowskiego do Szymborskiej... Antologia poezji polskiej. Wyboru dokonał M. Wawrzek przy współpracy K. Gąsiorowskiego. Oprac. graf. W. Karczmarzyk. Warszawa: Książka i Wiedza, staraniem Fundacji Edukacji, Kultury i Pamięci Narodowej 1997, 430 s.**
Zawiera: Addio! (73); Do współczesnych. (Oda) (74-75); Fraszka (!) [I] (67); Język-ojczysty (72); Moja piosnka [II] (69); Pieśń od ziemi naszej [fragm.] (68); Przeszłość (73-74); Socjalizm (74); Szczęsna [fragm.] (70-72).
23. **Od początku. Antologia poezji polskiej od średniowiecza do wieku XX. [T. 1]. Ułożył Piotr Matywiecki. Gdańsk: Marabut 1997, 458 s.**
Zawiera: Pióro (247-248); Aerumnarum plenus (248-249); Modlitwa (250-251); Bema pamięci żałobny-rapsod (251-252); [Daj mi wstążkę błękitną] (253); Trzy strofki (253-254); Sen (254-256); Do obywatela Johna Brown (256-257); Marionetki (257-258); Święty-pokój (259); Memento (260-261); Ogólniki (261-262); Przeszłość (262); Socjalizm (263); W Weronie (263-264); Pielgrzym (264-265); Larwa (265-266); Litość (266); Stolica (266-268);

Czemu nie w chórze? (268-269); Fatum (269); Ironia (270-271); Czułość (271); Śmierć (271-272); Źródło (272-273); Fortepian Szopena (273-278).

24. Poezja polska w szkole średniej. Od średniowiecza do współczesności. Antologia.

Wybór: A. Rajca, J. Polanicki. [Wyd. 2 zmien.]. Warszawa: Kama 1997, 704 s.

Zawiera: Bema pamięci żałobny-rapsod; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie]; Czasy; Czułość; Do obywatela Johna Brown; Fatum; Fortepian Szopena; Harmonia; Jak...; Język-ojczysty; Moja piosnka [I]; Moja piosnka [II]; Pielgrzym; Pieśń od ziemi naszej; Przeszłość; Siła ich. (Fraszka); W Weronie.

25. Polski list romantyczny. [Antologia]. Wybrał i oprac. Z. Sudolski. Kraków:

Wydawnictwo Literackie 1997, 689 s., [44] s. tabl.: faks., portr. (Biblioteka Romantyczna).

Zawiera również listy Norwida.

26. Rzucam Ci róże wonne... Różaniec w poezji polskiej. Wyboru dokonała D. Hanter.

Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1997, 28 s.

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (21); Modlitwa [fragm.] (25); Psalm w Hebronie przez Matkę Zbawiciela Świętą ułożony... [fragm.] (10).

27. Skarbiec anielski. [Wybór:] I. Trzcńska-Fruhlingowa. Marki: Michalineum 1997, LXXI s., il., fot.

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.]; Fatum [fragm.]; Wspomnienie (W imionniku N.Ł.) [fragm.].

28. [Tysiąc jeden] 1001 aforyzmów o kobiecie, mężczyźnie i ... Wybór: W. i M. Kamiński. II. W. i M. Kamiński. Katowice: Videograf II 1997, 172 s.; [toż.:] Wyd. 2. Katowice: Videograf II 1999, 155 s.

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

29. [Tysiąc jeden] 1001 aforyzmów o polityce, pieniądzu i Kościele. Wybór: W. i M. Kamiński. II. W. i M. Kamiński. Katowice: Videograf II 1997, 157 s.; [toż.:] Wyd. 2. Katowice: Videograf II 1999.

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

30. Wypisy z literatury romantyzmu. Ach, te to, książki zbójce! Wybór i oprac.: A. Badowska, T. Przedpełski. Wrocław: Siedmioróg 1997, 319 s. (Antologie Wielkich Tekstów. Literatura. Lektura Szkolna).

Zawiera: [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (232-233); Jak... (235-236); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] [fragm.] (234-235); Ostatni despotyzm (236-237); Przeszłość(237).

31. Złote myśli. 1398 rad, aforyzmów i drogowskazów dla każdego. Zebrał A. Kajzerek. Katowice: Księgarnia Św[iętego] Jacka 1997, 136 s.

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

32. Żydzi w Polsce. Antologia literacka. Oprac. H. Markiewicz. Kraków: Universitas 1997, 496 s.

Zawiera: Żydowie polscy. 1861 (20-21).

Przedruki w czasopismach

33. Lithuania 1997 nr ½ s. 6 (Moja ojczyzna).

1998

Wydania osobne

1. Poezje. Wybór tekstów A.W. „Eventus”. Dopelnił i ułożył J.W. Gomulicki. Kraków: A.W. „Eventus” 1998, 301 s., il., portr.

Wiersze:

I. Noc (9-11); Wspomnienie wioski (12-15); Pożegnanie (16-20); Moja piosnka [I] (21-23); Pamiątka (24); [Do mego brata Ludwika] (25-30); Italiam! Italiam! (31-32); Marmur-biały (33-34); Jesień (35); Aerumnarum plenus (36-37); Modlitwa (38-39);

Epos-nasza. 1848 (40-45); [Do Marii Trębickiej] (46-48); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (49-51); Trzy strofki (52); Moja piosnka [III] (53-54); Rzeczywistość i marzenia (!) (55-58); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (59); „Czy podam się o amnestię?” (60); Do Tytusa M. (61-62); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (63); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (64-66); Czemu (67-68); Jak... (69); Harmonia (70); Po balu (71); [Daj mi wstążkę błękitną...] (73); [Nie chcę już smutków, nie!...] (74-75); W pamiętniku (76-80); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź (81-82); Do społecznych. (Oda) (83-84); Na zgon Poezji. (Elegia) (85-86); Do Bronisława Z. (87-91); Spowiedź (92).

II. Pióro (97-98); Znów legenda (99-101); Autor-nieznany (102-103); Próby (104-108); Polka (109-113); Ogólniki (114); Liryka i druk (115-116); Język-ojczysty(117); Wielkie słowa (118-120); Cacka (121-122); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner (123); Piękno-czasu (124).

III. [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (129-131); Sława (132-136); Bezimienni (137-138); Wielkość (139-140); Post scriptum (141); Centaury (142); Bogowie i człowiek (143); Omyłka (144); Czas i prawda (145-147); Laur dojrzały (148); Bliscy (149-152).

IV. Wspomnienie (157-159); Do wieśniaczki (160-161); W Weronie (162); Miłość (Fraszka) (163); Spartakus (164-165); Pielgrzym (166); Kółko (167); Marionetki (168-169); Ironia (170-171); Fatum (172); Idee i prawda (173-174); Czulość (175); Śmierć (176); Do zeszej... (na grobowym głazie) (177); Nerwy (178-179).

V. Dumanie [I] (185-187); Psalm wigilii (188-190); Klątwy (191-192); Pieśń od ziemi naszej (193-195); Fraszka (!) [I] (196); Siła ich. (Fraszka) (197); Wczora-i-ja (198); Moja ojczyzna (199-200); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (201); Żydowie polscy. 1861 (202-203); Do wroga. (Pieśń) (204-205); Przeszłość (206); Larwa (207-208); Tymczasem (209); Sieroctwo (211-212); Zagadka (213); Dedykacja (214-216); Epizod (217).

VI. Burza (224); Bema pamięci żałobny-rapsod (225-227); Do A.M. (228-229); Do obywatela Johna Brown (230-231); Do Emira Abd el Kadera w Damaszku (232-233); Do władcyRzymu (234-235); Sariusz (236-237); Do słynnej tancerki rosyjskiej - nieznaney zakonnicy (238); Encyklika-Obleżonego. (Oda) (239-240); Fortepian Szopena (241-245).

Poematy i utwory cykliczne:

Echa. Fantazja (247-252); Wesele. Powieść (253-264); Pompeja. [Poema] (265-274); Epimenides. Przypowieść (275-283).

Przedruki w książkach

2. **Boże Narodzenie w poezji polskiej. Wybór tekstów i il.: I. Pawlak. Poznań
Podsiedlik-Raniowski i Spółka 1998, [48] s.**
Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (23).
3. **[Dwa tysiące siedemset dwadzieścia pięć] 2725 myśli różnych narodów.
[Wybór:] J. Adamski. Żyrowa: „Ergonomia Projekt” J. Szoltysek. Wydawnictwo 1998,
304 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
4. **Historia Polski wierszem i proza. Wybór: Z. Puchalski. Płock: Korepetytor 1998,
124 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
5. **Księga Krzyża. Antologia pasyjna. Oprac. B. Arsoba. Katowice: Księgarnia św.
Jacka 1998, 422 s., il.**
Zawiera: Krzyż i dziecko (146).
6. **Księga cytatów z polskiej literatury pięknej od XIV do XX wieku. Ułożona przez P.
Hertza i W. Kopalinskiego. Wyd. 5. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy 1998,
955 s.**
Zawiera również wybór cytatów z twórczości Norwida.
7. **Mała Księga Mądrości. Wybrała [K. Krawczyk] K. Alagor [pseud.].
Radom: W.A. Alagor 1998, 140 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
8. **Mandecka W.: Literatura polska. Dla klas gimnazjalnych polskich szkół w USA z
elementami wiedzy ogólnej z zakresu historii, kultury i językoznawstwa. [T. 2]
Romantyzm, Pozytywizm. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1998, 390
s., il.;**
Zawiera: [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (272-273); Czarne kwiaty [fragm.] (277-279);
Fortepian Szopena (279-283); Moja piosnka [I] (269-271); Moja piosnka [II] (271-272); list
do M. z Dziekońskich Zaleskiej (z 14 listopada 1862) (274); list do B. Zaleskiego (z połowy
stycznia 1875) (274-275).

- 9. Modlitwa poetów. Antologia poezji polskiej od Jana Kochanowskiego do Jana Twardowskiego. Wybór: E. Łagunionek, K. Tur. Red. E. Łagunionek. Białystok: Łuk 1998, 222 s., [16] s. tabl.: il.**

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (74-77); Modlitwa (73); Psalm wigilii (77-78).

- 10. Muzyka - chleb nadziei. Red. i wybór: J. Lubart-Krzysica. Konfraternia Poetów. Kraków: Oficyna Konfraterni Poetów 1998, 90, [5] s., faks., nuty.**

Zawiera: Fortepian Szopena.

- 11. Nocmilosna. Eros w poezji polskiej. Wyboru dokonał i wstepem opatrzył M. Wawrzkiwicz. Il. J. Karczewski. Warszawa: Książka i Wiedza 1998, 278 s.**

Zawiera: Czulość (51); [Daj mi wstążkę błękitną...] (53-54); Echa. Fantazja [fragm.: Nad jeziorem] (51-52); Jak... (52); Mój ostatni sonet (53); Trzy strofki (54).

- 12. Ogrody miłości. - Przyjaźń czy kochanie? Antologia romantycznej liryki miłosnej. Wyboru wierszy dokonał I. Sikora. Wrocław: Astrum 1998, 138 s.**

Zawiera: Czulość; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Jak...; Mój ostatni sonet; Pamiątka; W Weronie.

- 13. Poezja polska. Antologia tysiąclecia. T. 1. Pod red. A. Nawrockiego. Warszawa: Ibis 1998, 550 s.**

Zawiera: „A Dorio ad Phrygium” [fragm.]; Bema pamięci żałobny-rapsod; Ciemność; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie]; Czasy; Dedykacja [III]; Fatum; Fortepian Szopena; Fraszka (!) [I]; Ironia; Italiam! Italiam!; Język-ojczysty; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice]; Klątwy; Laur dojrzały; Litość; Moja ojczyzna; Moja piosnka [I]; Moja piosnka [II]; Ogólniki; Pieśń od ziemi naszej; Próby; Przeszłość; Siła ich. (Fraszka); Święty-pokój; Trzy strofki; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj]; W Weronie; Wspomnienie.

- 14. Romantyczna krytyka literacka i filozofia. Wybór i oprac.: Z. Skibiński. Wrocław: Siedmioróg 1998, 222 s. (Antologie Wielkich Tekstów. Literatura. Lektura Szkolna).**

Promethidion [fragm.: Epilog] (204-214); [Znicestwienie narodu] (214-222).

15. Szczęście w nieszczęściu. Aforyzmy, opinie, refleksje. Zebrał J. Glensk.

Kęty: Antyk 1998, 452 s.

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

16. Tysiąc Twoich twarzy. Antologia poezji modlitewnej. Wybór: Zbigniew Trzaskowski. Wyd. 2 zmien. Kielce: Jedność 1998, 416 s.

Zawiera: Bądź wola Twoja (57); Modlitwa (123-124); Moja piosnka [II] (229-230); Monolog (86).

Przedruki w czasopismach

17. Kultura Wsi 1998 nr 2 s. 5, 12-13 (Język-ojczysty; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice]; Krzyż i dziecko).

1999

Wydania osobne

1. Vade-mecum. Opracował Józef Fert. Wyd. 2 zmienione. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo 1999, 192 s. Seria I Biblioteki Narodowej (nr 271).

[wydanie krytyczne]

J. Fert, Wstęp: Szkic do portretu (V-LXIV); Istna liryka (LXV-XC); Tekst „Vade-mecum” (XCI-CIX); Uwagi wydawnicze (CX-CXXX); Bibliografia (wybór) (CXXXI-CXL).

Zawiera: Do czytelnika (7-10); Za wstęp. (Ogólniki) (13-14); Za wstęp. (Ogólniki) [Nowa redakcja] (14-15); I. Vade-mecum [Klaskaniem mając...] (15-18); II. Przeszłość (19); III. Socjalizm (20-21); IV. Posąg i obuwie (21); V. Harmonia (22); VI. W Weronie (23-24); VII. Addio! (24-25); VII. Addio! [Nowa redakcja] (25-26); VIII. Liryka i druk (26-28); VIII. Liryka i druk [Nowa redakcja] (28-29); IX. Ciemność (29-30); IX. Ciemność [Nowa redakcja] (30-31); X. Czynownicy (32-33); XI. Pielgrzym (33-34); XII. Szczęście (34-35); XIII. Larwa (35-36); XIV. Litość (37); XV. Sfinks (37-38); XVI. Narcyz (39); XVI. Narcyz [Nowa redakcja] (40-41); XVII. Wieś (41-43); XVIII. Naturalia (43-44); XIX. Stolica (44-

46); XX. Specjalności (46-47); XXIV. Sieroctwo (48-49); XXIV. Sieroctwo [Nowa redakcja] (49-50); XXV. Wakacje (51); XXVI. Czemu nie w chórze? (52-53); XXVII. Mistycyzm (53); XXVIII. Saturnalia (54-55); XXVIII. Saturnalia [Nowa redakcja] (55-56); XXIX. Obojętność (56-57); XXX. Fatum (57-58); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (59-61); XXXII. Wierny-portret (61-62); XXXIII [W autografie brak tytułu i tekstu] (62); XXXIV [W autografie brak tytułu i tekstu] (62); XXXIV. Vanitas (63-64); XXXV. Ironia (65-66); XXXVI. Powieść (67-70); XXXVI. Powieść [Nowa redakcja] (70-72); XXXVII. Syberie (72-73); XXXVIII. Zawody (73-75); XXXIX. Centaury (75); XL. Cenzor-krytyk (76-77); XLI. Królestwo (77-79); XLII. Idee i prawda (79-81); XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (81-84); XLIV. Cóż (84-85); XLV. Cnót-oblicze (86-87); XLIX. [Wtedy Ty; Matko!...] (88-90); L. Bliscy (90-93); LI. Moralności (93-95); LII. Tajemnica (95-96); LIII. Zagadka (97); LIV. Jak... [W autografie brak tekstu] (98); LV. Kółko (98-99); LVI. Czułość (99-100); LVII. Niebo i ziemia (100); [LVIII] [W autografie brak utworu] (100); LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplomienił światem...] (101); LX. Język-ojczysty (101-102); LXI. Bogowie i człowiek (102-103); LXII. Zapał (103-104); LXIII. Prac-czoło (105-108); [LXIV; LXV; LXVI; LXVII] [W autografie brak tych czterech utworów] (108); LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (108); LXIX. Początek broszury politycznej... (109-111); LXX. Laur dojrzały (111-112); LXXI. Czas i prawda (112-115); LXXII. Szlachcic (116); LXXIII. Grzeczność (117-118); LXIV. Bohater (118-121); LXXV. Ideał i reformy (121-122); [LXXVI] [W autografie brak tekstu] (122); LXXVII. [Lapońscy; wzięli księdza w swe obroty...] (122-123); LXXVIII. Styl nijaki (123-124); LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (124-125); LXXX. Wielkie słowa (125-127); LXXXI. Kolébka-pieśni. (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (128-130); LXXXII. Śmierć (130-131); LXXXIII. Sens-świata (131-132); LXXXIV. Czemu (132-134); LXXXV. Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (134-135); LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (135-137); LXXXVII. Omyłka (137-138); LXXXVIII. Dziennik i epos (138-139); LXXXIX. Gadki (140); XC. Dwa guziki (z tyłu) (140-143); XCI. Spowiedź (143-144); XCII. Cacka (144-146); XCIII. Źródło (147-149); XCIV. Historyk (149); XCV. Nerwy (150-151); XCVI. Ostatni-despotyzm (151-152); XCVII. Finis (153); XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (154-157); XCIX. Fortepian Szopena (157-163); C. Na zgon śp. Józefa Z.; oficera Wielkiej-Armii; rannego pod Paryżem; jednego z naczelników Powstania w Polsce (164-165); Epilog (166); Do Walentego Pomiana Z.; zwierając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibli[oteki] P[isarzy] P[olskich] (167-179).

Aneks: Tymczasem (180-181); Praca (181-184).

- 2. Inedita. Trzy teksty filozoficzne i przekład z Platona. Wydał z autografu [i notą edytorską opatrzył] J.W. Gomulicki. Warszawa: Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza 1999, [8] ss.**

Zawiera: Granice filozofii (3); Uwagi o szkole cyników (4); Wiedza jako cel (Uwaga ogólna) (5); Z Platona. Fragment dialogu „Kryton” (6).

- 3. Wiersze, fragmenty, aforyzmy. Wybór: A. Janko. Wstęp: Maciej Cisło. Warszawa: Prószyński i S-ka 1999, 89 s. (To jest Poezja).**

[wstęp] M. Cisło, ...mieć wyrok skazujący na ciężkie Norwidy (5-11).

Zawiera utwory: Czulość (15); [Daj mi wstążkę błękitną...] (16); W Weronie (17); Trzy strofki (18); Jak... (19); Czemu (20-21); Fatum (22); Śmierć (23); Moja piosnka [I] (24-25); Samotność (26); Kółko (27); Marionetki (28-29); Grzeczność (30); Nerwy (31-32); Ostatni despotyzm (33); Posiedzenie (34); Czynniki (35); Larwa (36-37); Jesień (38); Wczora-i-ja (39); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (40); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (41); „Czy podam się o amnestię?” (42); Italiam! Italiam! (43); Pielgrzym (45); Moja piosnka [II] (46-47); Tymczasem (48); [Od Anioła do Szatana] (49); Mój psalm (50); To rzecz ludzka!... (51); Zagadka (52); Syberie (53); Siła ich. (Fraszka) (54); Bema pamięci żałobny-rapsod (55-56); Święty-pokój (57); Praca (58); Ironia (59-60); Język-ojczysty (61); Styl nijaki (62); Ogólniki (63); Cenzor-krytyk (64); Laur dojrzały (65); Dziennik-Warszawski (66-67); Fortepian Szopena (68-72); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (73-74); [Klaskaniem mając obrzękleprawice] (75-77).

Fragmenty, aforyzmy z utworów Norwida (81-88).

- 4. Liryki najpiękniejsze. Wybór: Aleksander Madyda. Toruń: Algo 1999, 44 ss. (Kolekcja Liryki „z liściem”).**

Zawiera utwory: Moja piosnka [I] (5-6); Pamiątka (7); [Maryjo, Pani Aniołów!...] (8); Italiam! Italiam! (9); Marmur-biały (10); Trylog (11-13); Jesień (14); Aerumnarum plenus (15-16); Siła ich. (Fraszka) (17); Dobra-wola. (Fraszka) (18); Zdrowy sąd. (Fraszka) (19); Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York (20); Moja piosnka [II] (21); Trzy strofki (22); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (23-24); Do Teofila Lenartowicza (25); W albumie (26); [Czy ten ptak kała gniazdo, co je kała] (27); Po balu (28); [Nie chcę

jużsmutków, nie!...] (29); [Daj mi wstążkę błękitną...] (30); W Weronie (31); Pielgrzym (32); Larwa (33); Fatum(34); Zagadka (35); Jak... (36); Czulość (37); Do zesłej... (na grobowym głazie) (38); Omyłka (39); Ostatni despotyzm (40); Krzyż i dziecko (41); [Co? jej powiedzieć...] (42); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (43); Piękno-czasu (44).

5. Norwid do Pań na Korczewie. Opracowanie i redakcja Adam Buszko. Korczew: Towarzystwo Przyjaciół Korczewa 1999, 32 s., il., faks., fot.

A. Buszko: Zamiast wstępu (5-6).

Zawiera:

1. listy do Joanny Kuczyńskiej [z 3 stycznia 1862 (14-15), 10 stycznia 1866 (18), lata 1867 (23) oraz z ok. 25 października 1868 (28)].

2. wiersze: Do Pani na Korczewie (7-8); Do panny Józefy z Korczewa [jako Do Józefy Koszutskiej] (11); Do L.K. (12-13); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź (17); Fortepian Szopena (24-27); Moja piosnka [II] (30).

R. Ostrowska: Zamiast zakończenia [słowo praprawnuczki J. Kuczyńskiej].

Przedruki w książkach

6. „A jeśli miłość – co to jest takiego”. Antologia poezji miłosnej. Wybór wierszy i wstęp: B. Zeler. Dobór cytatów: K. Heska-Kwaśniewicz, B. Zeler. Oprac. graf. M. Banachowicz. Katowice: Książnica 1999, 204 s., il.

Zawiera: [Daj mi wstążkę błękitną...] (79-80); Mój ostatni sonet (78); Trzy strofki (79); W Weronie (80).

7. Antologia wierszy i pieśni religijnych żołnierza polskiego od XI w. do 1945 r. Na powitanie VI pielgrzymki Jana Pawła II do kraju. Przedm.: L.S. Głódź. Wybór i oprac.: M.M. Drozdowski. Warszawa: Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna Adam 1999, 363 s., nuty.

Zawiera: Moja piosnka [II] (93).

8. Belgia w relacjach Polaków. Antologia (XVI-XX w.). Wybór, wstęp i oprac.: M.B. Styk. Lublin: TN [Towarzystwo Naukowe] KUL 1999, 320 s. (Źródła i Monografie).

Towarzystwo Naukowe KUL, 186).

Zawiera: List do Cezarego Platerra (z 1 września 1846).

9. **Mądrości życiowe dla żony i dla męża na rocznicę ślubu. W oprac. D.Strukowskiej. Warszawa: Astrum 1999, 235 s., rys. (Ogrody Literatury).**

Zawiera: [Małżeńska recepta] (119).

10. **Największa jest miłość. Antologia polskiej poezji o miłości rodzinnej. Wybór, oprac., wstęp: T. Jania. Graf.: R. Kot. Wyd. 2 zmien. Kraków: [T. Jania], nakł. Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Diecezji Rzeszowskiej 1999, 599 s., il.**

Zawiera: Małe dzieci; Mój ostatni sonet; [Małżeńska recepta]; [Wtedy Ty, Matko!...]; W Weronie.

11. **Najpiękniejsze wiersze dla Ciebie. Wybór wierszy E. Gałczyńska. [Zdjęcia J. Wernik]. Płock: Korepetytor 1999, 74 s., fot.**

Zawiera: Jak... (43).

12. **O przyjaźni... Wiersze, sentencje, aforyzmy. W oprac. D. Strukowskiej. Wybór i wstęp: D. Strukowska. Wrocław: Astrum 1999, 238 s. (Ogrody Literatury).**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

13. **Ogrody listów miłosnych. Od Owidiusza do Kieślowskiego. Wybór i oprac.: M. Krzyżostaniak. Wrocław: Astrum 1999, 164 s. (Klasyka Literatury Miłosnej).**

Zawiera: Fragmenty listów do M. Trębackiej (z 16 grudnia 1845, 11 kwietnia 1846, 8 kwietnia 1856 oraz listopada-grudnia 1856).

14. **Od Norwida do Herlinga Grudzińskiego. Wybór opowiadań i oprac. metodyczne W. Błonski. T. 1-2 [w 1 vol.]. Warszawa, Komorów: Fundacja Pomocy Antyk 1999, 391 s.**

Zawiera: Ad leones!

15. **Snuć miłość... Polska poezja miłosna XV-XX w. Antologia. Wstęp, wybór i układ: Włodzimierz Bolecki. Warszawa: Świat Książki 1999, 494 s.**

Zawiera: [Daj mi wstążkę błękitną...] (89-90); Mój ostatni sonet (86); Pamiątka (87); Trzy

strofki (88-89); W Weronie (88).

16. Wielcy romantycy: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Zygmunt Krasiński, Cyprian Norwid. [Wybór i oprac.:] J. Marx. [T. 2]. Warszawa: Alfa-Wero 1999, 553 s., portr.

Zawiera: Samotność. Sonet (433); Mój ostatni sonet (433-434); Dumanie [I] (434-435); Moja piosnka [I] (435-437); Pamiątka (437-438); [Do mego brata Ludwika] (438-441); Italiam! Italiam! (442); Klątwy (442-443); Marmur-biały (443-444); Nad grobem Julii Capuletti w Weronie (444); Pieśń do ziemi naszej (444-445); Aerumenarum plenus (445-446); Fraszka (!) [I] (446-447); Fraszka (!) [II] (447); Fraszka (!) [III] (447-449); Posiedzenie. Fraszka (449); Siła ich. Fraszka (449); Pewność. Fraszka (449-450); Pascha. Fraszka (450); Przeszłość i przyszłość. Fraszka (450); Bema pamięci żałobny-rapsod (450-452); Pierwszy list co mnie doszedł z Europy (452-454); Moja piosnka [II] (454-455); Trzy strofki (455); Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj (455-456); Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie? (456-457); „Czy podam się o amnestię?” (457-458); Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala... (458-459); Sława (459-462); Deotymie. Odpowiedź (462-463); Na zgon śp. Jana Gajewskiego, politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego), zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (463-464); Obyczaje (465); Do obywatela Johna Brown (466-467); Tęcza (467-469); Beatrix (470-472); Wczora-i-ja (472-473); Po balu (473); A- czy też ona wie... (474); Nie chcę już smutków, nie!... (474-475); Daj mi wstążkę błękitną... (475-476); Tymczasem (476-477); Moja ojczyzna (477); Improwizacja na yapztanie o wieści z Warszawy (478); Żydowie polscy. 1861 (478-479); Marionetki (480-481); Wielkość (481-482); Polka (482-485); Bajka (485-486); „Buntowiniki czyli stronnictwo-wywrotu” (486-487); Fortepian Szopena (487-491); Święty-pokój (491); Co słyhać? (491-492); Za wstęp (Ogólniki) (492-493); Klaskaniem mając obrzękle prawice (493-495); Przeszłość (495); Socjalizm (495-496); Posąg i obuwie (496); Harmonia (496-497); W Weronie (497); Addio! (497-498); Liryka i druk (498-499); Ciemność (499-500); Czynownicy (500); Pielgrzym (500-501); Szczęście (501); Larwa (501-502); Obojętność (502-503); Fatum (503); Vanitas (503-504); Ironia (504-505); Królestwo (505-506); Ideei prawda (506-507); Zagadka (507-508); Czulość (508); Język-ojczysty (508); Bogowie i człowiek (509); Początek broszury politycznej (509-510); Laur dojrzały (510-511); Czas i prawda (511-512); Grzeczność (512-513); Styl nijaki (513); Różność-zdań (513); Wielkie słowa (514-515); Śmierć (515); Sens-świata (515-516); Czemu (516-517); Omyłka (517-518); Dziennik i epos (518); Gadki (518-

519); Dwa guziki (Z tyłu) (519-520); Historyk (520-521); Fortepian Szopena (521-524); Organ publiczny [sic] (525); Do publicystów Moskwy (525-526); Małe dzieci (526-527); Co? jej powiedzieć... (527-528); Słowo i słowo (528-529); Idącej kupić talerz pani M. (530); Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej... (530-531); Słuchacz (531); Rymy dorywcze (532-534); Na zgon Poezji (Elegia) (534-535); Na smętne wieści z Watykanu (535-536); Skała-Bolmirowej (536-537); Małżeńska recepta (538); Co lat pięćdziesiąt... (538); Przepis na powieść warszawską (538); Piękno-czasu (539); Miło być od swojego czasu zrozumianym... (539-540); Rozebrana (Ballada) (540-541); Post-scriptum [II] (541-542); Mój psalm (542); Spowiedź [II] (542-543); Słowianin (543); Teza (Na katedrę literatury) (544); Epizod (544-545); Do orła (545).

2000

Wydania osobne

1. **Błogosławione pieśni... Wybór, opracowanie i posłowie: J. Fert. Opracowanie graficzne J. Grzegorkiewicz. Warszawa: „Pax” 2000, 202 s.**

Zawiera utwory:

I. Wiersze z lat 1840-1865: Pismo (7-9); Pióro (10-11); Adam Krafft (12-14); Moja piosnka [I] (15-17); [Maryjo, Pani Aniołów!...](18-19); Italiam! Italiam! (20-21); Marmur-biały (22-23); Trylog (24-27); Jesień (28); „Confregit in die irae suae...” (Psal.) (Fraszka) (29-31); Modlitwa (32-33); [Od rezultatów mylnego zamętu] (34); W albumie (35-36); Koncept a Ewangelia (37-38); Epos-nasza. 1848 (39-44); Fraszka [!] (45); Siła ich. Fraszka (46); Pascha. (Fraszka) (47); Bema pamięci żałobny-rapsod (48-50); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (51-53); Z pokładu «Marguerity» wpływającej dziś do New-York (54-55); [Ale Ty, Jeden-Dobry i Jedyny] (56); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (57-60); Trzy strofki (61); Moja piosnka [II] (62-63); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (64); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (65-67); Duch Adama i skandal (68-69); Fiat i vivat (70); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (71); Do Nikodema Biernackiego (72-73); Spartakus (74-75); Na zgon śp. Jana Gajewskiego politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (76-77); John Brown (78-81); Po balu (82-83); Do Emira Abd el Kadera w Damaszku (84-85); Wczora-i-ja (86-87); Żydowie polscy. 1861 (88-90); Marionetki (91-92); Bajka (93); Do Pani na

Korczewie (94-97); Sariusz. 1862 (98-99); Do słynnej tancerki rosyjskiej - nieznaney zakonnicy (100).

II. Z Vade-mecum (1865-1866): Za wstęp (Ogólniki) (103); I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (104-106); II. Przeszłość (107); III. Socjalizm (108); V. Harmonia (109); VI. W Weronie (110-111); VII. Addio! (112); IX. Ciemność (113-114); XI. Pielgrzym (115-116); XIII. Larwa (117-118); XV. Sfinks (119); XVI. Narcyz (120); XVII. Wieś (121-123); XIX. Stolica (124-126); XXV. Wakacje (127); XXVI. Czemu nie w chórze? (128-129); XXX. Fatum (130); XXXV. Ironia (131-132); XXXVII. Syberie (133); LI. Moralności (134-135); LIII. Zagadka (136); LV. Kółko (137); LX. Język-ojczysty (138); LXX. Laur dojrzały (139); LXXIII. Grzeczność (140); LXXVIII. Styl nijaki (141); LXXXI. Kolebka pieśni (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (142); LXXXII. Śmierć (144-145); LXXXV. Do zeszej... (na grobowym głazie) (146); XCI. Spowiedź (147-148); XCII. Cacka (149-150); XCV. Nerwy (151-152); XCVI. Ostatni despotyzm (153-154); XCVII. Finis (155); XCIX. Fortepian Szopena (156-161); C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (162-164).

III. Wiersze z lat 1866-1883: Krzyż i dziecko (167-168); Tymczasem (169-170); Do społecznych. (Oda) (171-172); [Co? jej powiedzieć...] (173-174); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (175); Spółcześni. (Odpowiedź) (176-179); Co robić? (180); Lapidaria (181-182); Do Bronisława Z. (183-186).

2. Poezje. [Opracowanie graficzne Lucjan Ławnicki]. Kraków: „Spes” 2000, 342 s. (Klasyka Polska i Obca).

Zawiera: Moja piosnka [II] (7-8); Wspomnienie wioski (9-12); Pieśń od ziemi naszej (13-15); Bema pamięci żałobny-rapsod (16-18); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (19-21); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (22-24); Spartakus (25-26); Sława (27-30); Do obywatela Johna Brown (31-32); Żydowie polscy. 1861 (33-34); Do społecznych. (Oda) (35-36); Mój łaskawy panie! (37-38); Na zgon Poezji. (Elegia) (39-40); Do Bronisława Z. (41-46); W Weronie (47); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (48-50); Fortepian Szopena (51-57); Assunta (czyli Spojrzenie). Poema. (59-94); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (95-147); Pierścień Wielkiej-Damy, czyli Ex-machina-Durejko (149-295); Rzecz o wolności słowa. 1869 [fragm.] (297-334).

3. Poezja i dobroć. Wybór z utworów. Warszawa: „Mea” 2000, 336 s.

Zawiera: Chwila myśli [fragm.] (9); Dobrzy ludzie [fragm.] (10); [Do Stanisławy Hornowskiej] (11); Wesele [fragm.] (12); Samotność. Sonet (13); Sieroty (14-16); Wspomnienie (17-18); Dumanie [I] (19-20); Dumanie [II] (21-22); Marzenie. (Fantazja) (23-27); Echa [fragm.] (29); Częstochowskie wiersze (30-36); Do wieśniaczki (37-38); Wspomnienie wioski (39-41); Quidam [fragm.] (42); Pożegnanie (43-46); [Do mego brata Ludwika] (47-51); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (52-53); Zwolon [fragm.] (54); [W tej powszedniości...] (55); [Na jakie stać mię, Bracie – takieć piszę listy] (56-58); [Do Marii Trębickiej] (59-61); Sen (62-63); Zagadka (64); Dedykacja [II] (65); Czulość (66); Fatum (67); Promethidion [fragm.] (68); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego - pułkownika - zmarłego na Kaukazie (69); Nekrolog [F. Chopina; fragm.] (70-71); Na zgon śp. Józefa Z. oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (72-73); Z Byrona (74); Do zesłej... (na grobowym głazie) (75); Śmierć (76); Fulminant [fragm.] (77); Do Teofila Lenartowicza (78); [My tak już przed siępatrzmy, wygnani] (79); [Ale Ty, Jeden-dobry i Jedyny] (80); Z Buonarrotego (81); [Z Owidiusza, II] (82); [Do Anny Czaplickiej] (83); Smutno... (84); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (85); Modlitwa (86-87); List (88-89); Monolog (90); Fiat i vivat (93); Sfinks [II] (94); Idee i prawda (95-96); Z Horacjusza (97-98); Królestwo (99-100); Dwa męczeństwa. Legenda (101-103); Krzyż i dziecko (104); Spowiedź (106); Zaczepiony przez Sybille śmiertelnik odpowiedział (107-108); Do Pani na Korczewie (109-111); Do panny Józefy z Korczewa (112-113); Wielkość (114-115); Waga (116); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (117); A Dorio ad Phrygium [fragm.] (118); Odpowiedz [Jadwidze Łuszczewskiej] (119-120); Człowiek (121-124); [Wtedy Ty, Matko! przez zrządzenie Boże] (125-126); Echa [fragm.] (129); Wanda [fragm.] (130); Psalmów-psalm jako Pieśni społecznej poszyt trzeci [fragm.] (131-133); Italiam! Italiam! (136-137); [Przez nowożytnie plemiona] (138-139); Trylog (140-142); Beatrix (143-145); Czemu (146-147); Pamiątka (148); Mój ostatni sonet (149); [Daj mi wstążkę błękitną...] (150); [Nie chcę już smutków, nie!...] (151-152); W Weronie (153); Trzy strofki (154); Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York (155); [Z Byrona: Do Inezy] (156); Aktor [fragm.] (157-158); Mój psalm (159); Spowiedź [II] (160); Z greckiego (161); Moja ojczyzna (165-166); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (167); Żydowie polscy. 1861 (168-169); Rozebrana. (Ballada) (170-171); Szczęsna [fragm.] (175); [Z listu do Henryka Prądowskiego] (176); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (177); [A la ksiądz Praniewicz] (178); Posiedzenie. (Fraszka) (179); Fraszką (!) [II] (180); Teza (na

Katedrę Literatury) (181); Kleopatra i Cezar [fragm.] (182); Siła ich. Fraszka (183); „Ad leones!” [fragm.] (184); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (185); Miłość (Fraszka) (186); Centaury (187); Szczęście (188); Zdrowy sąd. (Fraszka) (189); Pewność (Fraszka) (190); Addio! (191); Walbumiehr. ***. Fraszka(!) (192); [Westchnienie pielgrzyma...] (193); Na pokładzie Marii-Stelli (194); Obyczaje (196-197); La religion de Mr le Sénateur Comte Victor Hugo (198); Wakacje (199); Dobra-wola. Fraszka (200); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (201-202); [Co? jej powiedzieć...] (203); Malarz z konieczności (204-205); Cnót-oblicze (206-207); Po balu (208); Marionetki (209-210); Coś (211-212); Bajka (213); Zawody (214-215); Purytanizm (z listu do M.S.) (216-217); Dziennik-Warszawski (218-219); Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ (220); Vanitas vanitatis [fragm.] (221); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner (222); Specjalności (223); Czynniki (224); Bliscy (225-227); Kółko (228); [Pamiętał wszystkie dawne znajomości] (229); [Małżeńska recepta] (230); Wesele [fragm.] (231); Małe dzieci (232-233); Sens-świata (234); Co słyhać? i co począć [fragm.] (235-236); Obojętność (237); Grzeczność (238); Skała-Bolmirowej (239-240); Ziemia [fragm.] (241-243); [Do Michaliny Zaleskiej] (244); Nerwy (245-246); Litość (247); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (249); [Do której z tych trzech rzeczy...] (250); L’Inconnu aux inconnus [z tłum. na jez. pol. „Nieznajomy do nieznajomych” J.W. Gomulickiego] (255-258); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (259-261); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (262); Do współczesnych. (Oda) (263-264); Mój łaskawy panie! (265-266); Do Mieczy-sława (267-268); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (269-270); Duch Adama i skandal (271); Ziemia [fragm.] (272); W pamiętniku (273-276); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (277-278); [Od narodu do plemienia] (281); [Co to jest ojczyzna] (282); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (283-285); [Mogił starych budowa będzie fundamentem] (286); Legenda (287); Z listu. (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (288-289); Psalm wigilii (290-291); Klątwy (292); Jesień (293); Pieśń od ziemi naszej (294-295); „Confregit in die irae suae...” (Psal.) (Fraszka) (296-297); Fraszka (!) [I] (298); Duchów-walka. (Fraszka) (299); Tymczasem (300); Kleopatra i Cezar [fragm.] (301); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (302); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (303-304); Co robić? (305); Początek broszury politycznej... (306-307); Wzroki. (Przypowieść) (308-309); [Z Tyrteja, II] (310); „Czy podam się o amnestię?” (311); Moja piosnka [II] (312-313); Pielgrzym (314); Pożegnanie. Ostatni rapsod Berangera (315-316); Słówko (317); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (318); Do Moskali-Słowian (319); Do wroga. (Pieśń) (320-321); Pieśni społecznej cztery stron [fragm.] (322-323); Niewola.

Rapsod [fragm.] (324-325); Dedykacja [III] (326-328); Pompeja [fragm.] (329); Fulminant [fragm.] (330); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (331).

4. Z rzeczy świata tego. Wybór, opracowanie edytorskie Andrzej Żmuda. Warszawa: Agencja Wydawnicza Ad Oculos, 2000, 112 s.

[wstęp] Andrzej Żmuda, Perełki, którym ulegamy wszyscy.

Zawiera: [Wtedy to próba jest, wtedy jest waga?] (W pamiętnik, fragm.); Sfinks II; [Człowiek bowiem cóż jest?...] (A Dorio ad Phrygium –fragm.); Do współczesnych (Oda); Pielgrzym; Moja piosnka II; Siła ich (Fraszka); „Ruszał z Bogiem”; [Noc – rosa pada, myśl ma chwilkę leci...] (Noc;fragm.); Skowronek; Pożegnanie; Litość; [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala...]; [Do której z tych trzech rzeczy...]; [Od narodu do plemienia...]; Narcyz; Język-Ojczysty [sic]; [O pióro! Tyś mi żagle anielskiego skrzydła] (Pióro, fragm.); [Najmniej bo znaną rzeczą...] (Rzecz o wolności słowa, fragm.); [Do orła...]; [Klaskaniem mając obrzękle prawice..]; [Bawi mnie, gdy dziennikarz albo publicysta...] (Rzecz o wolności słowa, fragm.); Omyłka; Fortepian Szopena; Piękno; Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy; Styl nijaki; Posąg i obuwie; Bogowie i człowiek; Przepis na powieść warszawską; Wielkie słowa; Ogólniki; Autor-nieznany; Moja piosnka I; [Spytam się tedy wiecznego-człowieka...] (Promethidion, fragm.); Z pokładu Marguerity wypływającej dziś do New-York; Po balu; [Do Marii Trębickiej]; Beatrix; W Weronie; [Daj mi wstążkę błękitną...]; Czułość; Trzy strofki; Z Byrona; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...]; Pamiętka; Piękno-czasu; [Na ofiarowane sobie kwiaty]; Historyk; Czasy;[Co znacząłyby ludzkość...] (Rzecz o wolności słowa, fragm.); Do Teofila Lenartowicza; Moja ojczyzna; Fraszka (!) [I]; Początek broszury politycznej, (fragm.).

Nota biograficzna; Nota edytorska; Przypisy.

5. Wiersze wybrane. Wybór i opracowanie J.W. Gomułicki. Warszawa: Prószyński i S-ka 2000, 172 s. (Klasyka Polska).

[wstęp] J.W. Gomułicki: Poetycka harfa Norwida (5-19).

Zawiera:

Juwenilia: Noc (21-23); Do piszących (24-26); Pismo (27-29); Wspomnienie (30-31); Do wieśniaczki (32-33); Pióro (34); Pożegnanie (35-39); Moja piosnka [I] (40-42); Italiam! Italiam! (43-44).

Pierwszy pobyt w Paryżu: Czasy (45); Pieśń od ziemi naszej (46-47); Aerumnarum plenus

(48-49); Modlitwa (50-51); W albumie (52); Epos-nasza. 1848 (53-56); Posiedzenie. (Fraszka) (57); Siła ich. Fraszka (58); Bema pamięci żałobny-rapsod (59-61).

Wiersze amerykańskie: [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (62-64); Moja piosnka [II] (65-66); Trzy strofki (67).

Drugi pobyt w Paryżu: [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (68); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (69-70); Do Nikodema Biernackiego (71-72); Spartakus (73-74); Do obywatela Johna Brown (75-76); Po balu (77); [Daj mi wstążkę błękitna...] (78); [Nie chcę już smutków, nie!...] (79); Jak... (80); Próby (81-84); W pamiętniku (85-88); Moja ojczyzna (89-90); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (91); Żydowie polscy. 1861 (92-93); Kółko (94); Polka (95-98); Wielkość (99-100); Do wroga (Pieśń) (101-102); Święty-pokój (103); Do słynnej tancerki rosyjskiej -nieznanej zakonnicy (104).

Vade-mecum: Ogólniki (106); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (107-109); Przeszłość (110); Harmonia (111); W Weronie (112-113); Liryka i druk (114-115); Ciemność (116); Pielgrzym (117); Larwa (118-119); Wieś (120-121); Sfinks [II] (122); Sieroctwo (123); Czemu nie w chórze? (124); Fatum (125); Ironia (126); Syberie (127); Centaury (128); Zagadka (129); Czulość (130); Język-ojczysty (131); Laur dojrzały (132); Cacka (133-134); Nerwy (135-136); Fortepian Szopena (137-141).

Ostatnie lata paryskie: Dedykacja [III] (142-144); Do współczesnych. (Oda) (145-146); Idącej kupić talerz pani M. (147); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner. 1876 (148); Na zgon Poezji. (Elegia) (149-150); Do Bronisława Z. (151-154); Piękno-czasu (155); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (156).

Nota biograficzna.

Przedruki w książkach

6. „Bogiem sławiona Maryja”. Antologia polskiej poezji maryjnej. Wybór i oprac. red.: M. J. Gondek. Lublin: Wydawnictwo Instytut Edukacji Narodowej, Fundacja Servire Veritati 2000, 183, [9] s., [16] s. tabl., il. (Biblioteka Radia Maryja).

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (78); [Maryjo, Pani Aniołów!...] (77).

7. Być człowiekiem... Aforyzmy, sentencje, złote myśli, przysłowia o człowieku. Wybór i oprac. A. Różanek. Wrocław: „Astrum” 2000, 359 s. (Mała Antologia Aforyzmów).

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

- 8. Idee programowe romantyków polskich. Antologia. Oprac. A. Kowalczykowa. Wyd. 2 uzup. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolinskich 2000, LXX, 436 s. (Biblioteka Narodowa I, 261).**

Zawiera: Krytycy i artyści (270-275); Vade-mecum [fragm.: Do czytelnika] (275-277); Ogólniki (277-278); Promethidion [fragm.: Epilog] (278-282).

- 9. Księga aforyzmów. Wybór i oprac.: J. Illg. Wyd. 2. Katowice: „Videograf II” 2000, 395, [5] s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

- 10. Księga cytatów czyli Skarbczyk mądrości wszelkiej pelen, czytelnikom dla nauki i rozrywki ofiarowany. Pod red. J. Matusiaka i J. Rohozińskiego. Wyd. 2. Warszawa: „Muza” 2000, 542 s.**

Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

- 11. O rozumie. Aforyzmy, wiersze i przysłowia na trzecie tysiąclecie. W oprac. D. Strukowskiej. Wrocław: „Astrum” 2000, 229 s.**

Zawiera: [Małżeńska recepta] (134); Posiedzenie. (Fraszka) (135).

- 12. U brzegów jesieni. Antologia poezji polskiej o schyłku życia. T. 1. Wstęp: M. Rusiecki. Wybór i oprac.: Z. Korzeńska. Bibliografia E. Durlik. Kielce: „Jedność” 2000, 198 s.**

Zawiera: Bohater (67-68); Odpowiedz [Kajetanowi Kozmianowi] (68); Śmierć (67); Znów legenda [fragm.] (65-66).

- 13. Złote myśli II. 1345 rad, aforyzmów i drogowskazów dla każdego. Zebrał A. Kajzerek. Katowice: Księgarnia Św[iętego] Jacka 2000, 174 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

14. **Lithuania 2000 nr ¾ s. 26, 79-80** [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie]; Moja piosnka [II].

15.

16. **Pokaz 2000 nr 30/31 s. 2** (Piękno-czasu).

2001

Wydania osobne

1. Liryki wybrane. Wybrał, ułożył i opracował J.W. Gomulicki. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 2001, 198 s., il. (Biblioteka Poetów).

J. W. Gomulicki: Poetycka harfa Norwida [wstęp] (5-18).

Zawiera utwory:

Juwenilia. 1840-1842: Samotność (21); Noc (22-24); Do piszących (25-27); Pismo (28-30); Wspomnienie (31-33); Do wieśniaczki (34-35); Pióro (36-37); Jak... (38-39); Nad jeziorem (40).

Wędrowny pieśniarz. 1843-1854: W Weronie (43); Pamiątka (44-45); Moja piosnka [I] (46-48); Italiam! Italiam! (49-50); Marmur-biały (51-52); [Daj mi wstążkę błękitną...] (53); Trylog (54-57); Czasy (58); Jesień (59); Aerumnarum plenus (60-61); Modlitwa (62-63); W albumie (64-65); Epos-nasza. 1848 (66-71); Bema pamięci żałobny-rapsod (72-74); Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York (75-76); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (77-80); Moja piosnka [II] (81-82); Trzy strofki (83).

Zawiedzione nadzieje. 1855-1864: [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (87); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (88-90); Spartakus (91-92); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (93-95); Po balu (96-97); [Nie chcę już smutków, nie!...] (98-99); Obyczaje (100-101); Do obywatela Johna Brown (102-103); Wczora-i-ja (104-105); Moja ojczyzna (106-107); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (108); Żydowie polscy. 1861 (109-111); Wielkość (112-113); Polka (114-118); Fortepian Szopena (119-124).

Vade-mecum. 1865: Ogólniki (127); Przeszłość (128); Harmonia (129); Liryka i druk (130-131); Ciemność (132-133); Pielgrzym (134-135); Larwa (136-137); Wieś (138-139); Sieroctwo (140-141); Czemu nie w chórze? (142-143); Fatum (144); Ironia (145-146); Syberie (147); Centaury (148); Czułość (149); Język-ojczysty (150); Laur dojrzały (151); Cacka (152-153); Nerwy (154-155).

Ostatnie lata paryskie. 1866-1882: Dedykacja [III] (159-161); Do współczesnych. (Oda) (162-

163); [My tak już przed siępatrzemy, wygnani] (164); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner (165); Na zgon Poezji. (Elegia) (166-167); Na smętne wieści z Watykanu (168-169); Do Bronisława Z. (170-173); Piękno-czasu (174); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (175); Mój psalm (176); Spowiedź [II] (177); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (178).

Nota biograficzna (179-191); Nota edytorska (192-194).

2. Wiersze i proza. Wybór i opracowanie Barbara Koc. Warszawa: Ludowa

Spółdzielnia Wydawnicza 2001, 197 s. (Biblioteka Poetów).

Zawiera utwory:

O sztuce: Ad leones!; Za wstęp. Ogólniki; I. [Klaskaniem mając obrzękłe prawice]; IV. Posąg i obuwie; VIII. Liryka i druk; IX. Ciemność; XXXV. Ironia; LVI. Czułość; LXI. Bogowie i człowiek; LXX. Laur dojrzały; LXXVIII. Styl nijaki; XCV. Nerwy; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj]; Marmur-biały; Pióro; [Nie myśl, nie pisz...]; Lapidaria; O sztuce (dla Polaków).

Ojczyzna-polszczyzna: Kłątwy; Litość; XVII. Wieś; XX. Specjalności; XLI. Królestwo; LX. Język-ojczysty; Co począć?; LXXII. Szlachcic; LXXIV. Bohater; LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy); LXXXVII. Omyłka; XCIX. Fortepian Szopena; Moja piosnka [I]; Moja piosnka [II]; Wspomnienie wioski; W albumie; Do Najświętszej Panny Marii. Litania; Pieśń od ziemi naszej; Do współczesnych. (Oda); Początek broszury politycznej...; Fraszka (!) [I]; Memento; Narcyz; Dedykacja [III].

Wiersze historiozoficzne: Piękno; XI. Pielgrzym; XIII. Larwa; XV. Sfinks; Echa-czasu; XXX. Fatum; XXXIV. Vanitas; XXXVII. Syberie; LI. Moralności; LXXXII. Śmierć; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie]; Bema pamięci żałobny-rapsod; Krzyż i dziecko; Tymczasem; Święty-pokój; Amen. (Legenda); Niewola [fragm.]; Fulminant [fragm.]; Aktor [fragm.]; Krakus [fragm.]; Kleopatra i Cezar [fragm.].

Orfeusz i Eurydyka: Promethidion [fragm.]; VI. W Weronie; LIV. Jak...; LXXXIV. Czemu; [Daj mi wstążkę błękitną...]; [Co? jej powiedzieć...]; Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy; Polka [cz. II, IV]; Beatrix; Miłość. (Fraszka); Wesele [fragm.]; Szczęsna [fragm.]; Echa [IV. Nad jeziorem]; Assunta [Pieśń IV, fragm.]; Miłość czysta u kąpieli morskich [fragm.]; Wanda [fragm.]; Kleopatra i Cezar [fragm.].

Posłowie.

3. Norwid nasz współczesny. [Oprac.] J.R. Nowak. Warszawa: „Maron” 2001, 64 s. (Biblioteka Książek „Niepoprawnych Politycznie”, 6).

J.R. Nowak: Wstęp.

Wybór myśli C. Norwida zaczerpniętych z jego twórczości literackiej i epistolografii podzielonych na części: I: Polska i Europa; II. Jak doskonalić Ojczyznę i ziomków!

4. Anioły. Rysunki Cypriana Norwida. Biblioteka Narodowa. Warszawa 2001, ss. 104. Publikacja bilbiofilska (300 egz.).

Zawiera teksty: Eligiusz Symanis, Odwzorować „profil Boży”..., s. 7-22 (francuskie tłumaczenie tekstu, s. 23-40); Hanna Widacka, Zabłąkany w rysownictwo, s. 87-94. Reprodukacje prac plastycznych Norwida, pochodzące z albumów autorskich Norwida (Album Orbis I, Album Orbis II, Album dla Teodora Jałowickiego): Orfeusz z lirą, s. 42; Starożytny wojownik, s. 43; Trzy głowy kobiece, s. 44; Kobieta w draperii z lirą, s. 45; Herma dwugłowa, s. 46; Satyr z winogronem, s. 47; Dziewczyna w tabliczką i rysikiem, s. 48; Jonis, s. 49; Akt młodzieńca, s. 50; Studia kobiet antycznych, s. 51; Głowa kobieca, s. 52; Doris i Jonis, s. 53; Widok Akropolu, s. 54; Sokrates, s. 55; Antyczny fragmet architektoniczno-rzeźbiarski, s. 56; Ecce Deus, s. 57; Trzej wędrowców przy ognisku, s. 58; Młoda Azjatka, s. 59; Flamingi, s. 60; Ruiny świątyń Karnaku od strony Nilu, s. 61; Arab, s. 62; Studium kobiety w welonie, s. 63; Arcykapłani żydowscy, s. 64; Widok góry Tabor, s. 65; Chrystus, s. 66; Sądząca Siloe, s. 67; Głowa Chrystusa w cierniowej koronie, s. 68; Niewiasty betlejemskie, s. 69; Neron w wieńcu różanym, s. 70; Lew szarpiący powaloną postać ludzką, s. 71; Antyczne ruiny rzymskie, s. 72; Zwaliska antycznych ruin rzymskich, s. 73; Rzymski zaułek ze schodami, s. 74; Gajusz Juliusz Cezar, s. 75; Tronująca Madonna z dzieciątkiem, s. 6; Judyta, s. 77; Śmierć, starzec i dziecko, s. 78; Panienska, s. 79; Anioły, s. 80; Oślepienie, s. 81; Człowiek i diabeł, s. 82; Neron w wieńcu różanym, s. 83; Polemika XIX wieku, s. 84; Pani ma rację, s. 85; Sen skazańca, s. 86.

5. Cyprian Norwid. Prorok niechciany. [Katalog wystawy]. Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza. Warszawa 2001, s. 158.

Zawiera: Janusz Odrowąż Pieniążek, Słowo wstępne, s. 5-6; Aleksandra Melbechowska-Luty, Sztukmistrz, s. 7-19; Joanna Zarzycka, Dzieła plastyczne Norwida w zbiorach Biblioteki Narodowej, s. 20-26; Prace plastyczne Norwida prezentowane na wystawie, s. 129-139; Kalendarium. Najważniejsze fakty z życia i twórczości Cypriana Norwida, s. 140-157.

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Solo, s. 27; Chata na Sybirze, s. 30; Alleluja, s. 31; Szlachcic i jego arendarz, s. 32; Szlachcic z książką w ogrodzie, s. 33; Mężczyzna w konfederatce, s. 34; Architektura, s. 34; Malarstwo, s. 35; Mężczyzna przed nagrobkiem żony, s. 35; Literatura, s. 36; Władysław Węzyk, s. 36; Aleksander Roźniecki, s. 37; Roman Zmorski, s. 37; Zoilus, s. 38; Prasa polska, s. 39; Domek wiejski w zimie, s. 40; Kościółek na Litwie, s. 41; Szkic roślinny – pelargonie, s. 43; Biały orzeł na skale, s. 45; Biały gołąb, s. 46; Gołębie, s. 46; Koty, s. 47; Studium świń, s. 47; Koń z podniesioną tylną nogą, s. 48; Kogut, s. 48; Pies podwórzowy, s. 49; Lew w biegu, s. 49; Chart, s. 50; Szkice psów, s. 50; Studium konia, s. 51; Koń, s. 51; Studia osła, s. 52; Studia owcy, s. 2; Wielbłąd, s. 53; Objuczony wielbłąd, s. 53; Odpoczywający wielbłąd, s. 53; Szkic pejzażu z ruiną i kotem, s. 54; Kompozycja alegoryczna, s. 54; Na oceanie II, s. 55; Plotki u cysterny, s. 56; U wodopoju, s. 56; Łucznik II, s. 57; Studium aktu, s. 58; Bachus, s. 59; Bachus, s. 59; Studium rąk, s. 61; Świątynia w Paestum, s. 61; Szkice różne z pegazem, s. 61; Typy żebraków, s. 61; Dziewczynka z dzbanem „Jagody”, s. 62; Dwie kobiety z dzieckiem, s. 63; Starzec wsparty na ruinach Pompei, s. 63; Wędrowiec, s. 64; Starzec z lampką, s. 64; Starzec w todze, s. 65; Studia zamyślonych, s. 65; Święty Paweł, s. 66; Prorok Izajasz, s. 66; Awantury arabskie, s. 67-69 (6 pozycji); Msza św. dla Polaków w Turcji, s. 71; Autoportret florencki, s. 73; Adam Mickiewicz w Rzymie, s. 73; Zygmunt Krasiński, s. 74; Profil głowy kobiecej. Maria Kalergis, s. 75; Portret Marii Trębickiej, s. 76; Portret Nikodema Biernackiego, s. 77; Portret Augusta Cieszkowskiego, s. 77; Rysunek wielopostaciowy z autoportretem, s. 78; Właściciel kawiarni, s. 78; Dwaj kelnerzy, s. 79; Zaufanie (Confiance), s. 79; Zebranie emigracyjne, s. 80; Na wieczorku emigracyjnym, s. 80; Sprzeczką, s. 81; Muza XIX wieku, s. 81; Różne mody i niewygody, s. 82; Koncert, s. 82; Różne mody i niewygody, s. 83; Oświadczyzny, s. 83; Chrystus na krzyżu, s. 85; Wskreszenie Łazarza, s. 87; Biczowanie, s. 88; Szkic do „Rzezi niewiniątek, s. 89; Chrystus wśród dzieci, s. 89; Trzy postacie, s. 90; Chrystus wśród faryzeuszy, s. 91; Chrystus w rozmowie z faryzeuszami, s. 91; Chrystus i kobieta chananejska, s. 92; Łódź apostołska na jeziorze Genezalet, s. 92; Starzec z łapą zwierzęcia na piersi, s. 93; Christiani ad leones, s. 93; Zdjęcie z krzyża, s. 94; Modlitwa dziecka, s. 95; Szatan. Upadły anioł, s. 96; Mefistofeles, s. 97; Scena przy oknie, s. 99; Szkic do „Sprzedaży pegaza”, s. 101; Sprzedaż pegaza, s. 102; Sprzedawca laurów – scena alegoryczna, s. 103; Autor, s. 103; Dialog zmarłych (Rembrandt, Fidiasz), s. 104; Pegaz drewniany, s. 104; Męczennik (Le Martyr), s. 105; Echo ruin, s. 105; Więzień, s. 106; Więzień przykuty do ściany, s. 106; Strażnik więzienny, s. 107. Cella więzienna, s. 107; Saturn z cyrklem nad

globem ziemskim, s. 108; Noce Younga, s. 109; Obrona, s. 109; Zjawa śmierci, s. 110; Opowiadanie, s. 110; Anioł Stróż, s. 111; Scena alegoryczna na cmentarzu, s. 112; Najady, s. 113-114; Zakłęte jezioro, s. 115; Sybilla, s. 116; Odysrusz u Euryklei, s. 117; Irydion i Masynissa, s. 117; Jankiel, s. 118; Dante, s. 118; Jutrzenka (Eloe), s. 119; Ballada, s. 120; Mężczyzna wśród fantastycznych stworów, s. 120; Muzyk niepotrzebny, s. 121; Autoportret sygnetowy, s. 123; Szkic autoportretu, s. 125; Sąsiedzi. Pensjonariusze Zakładu Św. Kazimierza, s. 125; Dzwonnica podczas burzy, s. 126; Miotła na bruku, s. 127; Gęsie pióro na zwoju, s. 127.

Przedruki w książkach

6. **Aforyzmy polskie. Antologia. [Zebrali i oprac.] D. i W. Masłowscy. Słowo wstępne: J. Miodek. Kęty: „Antyk” 2001, 495 s. (Aurea. Złota Seria).**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
7. **Antologia poezji polskiej. Od Jana Kochanowskiego do Stanisława Wyspiańskiego. Warszawa: „Nobel Publishing” 2001, 271 s.**
Zawiera: Fortepian Szopena; Moja piosnka [II]; Polka.
8. **Humoreski na trzecie tysiąclecie. W oprac. D. Strukowskiej. Wrocław: „Astrum” 2001, 219 s.**
Zawiera również cytat z twórczości C. Norwida.
9. **Klejnoty poezji polskiej. Od Mickiewicza do Herberta. Z analizami. Red. D.T. Lebioda. Poznań: „Arka” 2001, 262 s.**
Zawiera: Moja piosnka [II] (34); W Weronie (35); Fatum (35); Bema pamięci żałobny-rapsod (36-37); Dwa męczeństwa. Legenda (37-39).
10. **Kocham Cię, Polsko, kraju mój rodzinny. Antologia poezji i prozy patriotycznej. Wybór i wprowadzenie M. Fajkowska. Włocławek: Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników 2001, 119 s., il.**
Zawiera: Moja piosnka [II] (75-76).

- 11. O działaniu. Sentencje, myśli, aforyzmy. Wybrał i oprac. A. Łaski. Warszawa: „Oficyna Naukowa” 2001, 99 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

- 12. Płuciennik J.: Krótka historia wzniosłości w literaturze polskiej z perspektywy historycznej. Materiały kursowe. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2001, 438 s.**

Zawiera: Wielkie słowa (213-214); Noc (215- 217); Italiam! Italiam! (217-218); Modlitwa (218-219); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (220); „Czy podam się o amnestię?!” (221); Źródło (222-223); Ciemność (223-224); Na zgon poezji (Elegia) (225-226); Do piszących (226-228); Autor-nieznany (228-229); Próby (230-234); Do L.K. (234-236); Historyk (237); Piękno-czasu (237-238); Fatum (238-239); Pielgrzym (239-240); Litość (240); Sfinks [II] (241); Mistycyzm (241-242); Syberie (242-243).

- 13. Sentencje o książce i bibliotece. Wyboru dokonał J. Kaznocha. Tczew: Kociński Kantor Edytorski, Zespół Szkół Ekonomicznych im. ks. Janusza St. Pasierba 2001, 19 s., il.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

- 14. Złote myśli III. 1345 rad, aforyzmów i drogowskazów dla każdego. Zebrał A. Kajzerek. Katowice: Księgarnia Św[iętego] Jacka 2001, 175 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

Przedruki w czasopismach

- 15. Metafora 2000/2001 nr 44/46 [wyd. 2001] s. 5-8** (Bema pamięci żałobny-rapsod; Fraszka (!) [II]; Język-ojczysty; [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła]; Post scriptum [I]; Zagadka).

- 16. Nowe Książki 2001 nr 1 s. 4** (Protestantyzm [z notą J.W. Gomulickiego]).

- 17. Poezja dzisiaj 2001 nr 19/20 [Cyprian Kamil Norwid dzisiaj – W 180 rocznicę urodzin poety. Barlinek poetycki, wybór Aleksander Nawrocki, s.101-114.**

([Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...]; „Czy podam się o amnestię?”; Ciemność; Do

społecznych (Oda); Wielkość; Liryka i druk; Ogólniki; Posąg i obuwie; Język-ojczysty; Laur dojrzały; Styl nijaki; Piękno-czasu; Nad grobem Julii Capulleti w Weronie; Posiedzenie. Fraszka; Fatum; Larwa; Litość; Sieroctwo; Czułość; Czasy; Klątwy; Pieśń od ziemi naszej; Siła ich. Fraszka; Przeszłość).

18. Twórczość 2001 nr 9 s. 3-5 (Bizancjum [z notą edytorską J.W. Gomulickiego]).

19. Wychowanie Muzyczne w Szkole 2001 nr 3, dod. s. XXIX-XL (Echa [fragm.: Za płotem, muz. B. Konowalski]; Italiam! Italiam! [muz. B. Konowalski]; Moja ojczyzna [muz. B. Konowalski]; Moja piosnka [II] [muz. B. Konowalski]; W Weronie [muz. A. Kurylewicz]).

20. Wychowanie Muzyczne w Szkole 2001 nr 4 dod. s. XLI-XLV (W pamiętniku) [fragm. muz. S. Borys]; Moja piosnka [II] [muz. S. Borys].

2002

Wydania osobne

1. Pisma wybrane w układzie chronologicznym. Wybór, układ i posłowie J. Zieliński.

Warszawa: „Świat Książki” 2002, 687 s.

[Tekst na podstawie: C. Norwid: Pisma wszystkie. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył J.W. Gomulicki. T. 1-11. Warszawa 1971-1976].

Zawiera utwory: Noc (5-6); Pismo (7-8); Pióro (9); Wyjątek z listu z Krakowa w czerwcu 1842 pisanego (10-13); Pożegnanie (14-16); List do redakcji «Biblioteki Warszawskiej» (z 23 października 1842); Adam Krafft (18-19); Moja piosnka [I] (20-21); List do A. Zaleskiego (z 24-25 lutego 1845); Italiam! Italiam! (24); Głos niedawno do wychodźstwa polskiego przybyłego artysty (25-28); List do M. Trębickiej (z 18 grudnia 1846); Amen. (Legenda) ((31); [Od Anioła do Szatana] (32); Zarysy z Rzymu (33-37); Pompeja. [Poema] (38-43); List do J. Koźmiana (z 13 sierpnia 1849); Trylog (45-48); Noc tysięczna druga. Komedia w jednym akcie (49-74); Menego. Wyjątek z pamiętnika (75-78); List do W. Bentkowskiego (z 26 września 1850); Aerumnarum plenus (81); Fraszka (!) [I] (82); Scherzo [II] (83-84); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (85-122); Częstochofskie wiersze (123-129); Z pamiętnika [O Salonie Paryskim 1851] (130-135); Z pamiętnika [O zemście] (136-138); List do A. Potockiego (z 29 stycznia 1851); O felietonie felieton (142); Do

ogników błędnych na cmentarzu(143); Do Moskali-Słowian (144); Do księgarza (144-145); W albumie (145); Koncept a Ewangelia (146); Epos-nasza. 1848 (147-150); [Z listu do Henryka Prendowskiego] (151); Posiedzenie. (Fraszka) (151); Siła ich. Fraszka (152); Przeszłość i Przyszłość. (Fraszka) (152); Zdrowy sąd. (Fraszka) (152-153); Kwiryty! (Fraszka) (153); Bema pamięci żałobny-rapsod (153-155); List do K. Górskiej (z soboty lutego? 1852); List do M. Dziekońskiej (z 9 sierpnia 1852); Na pokładzie Marii-Stelli (157); Do J.K. Na pamiątkę Paryża (158); List do M. Dziekońskiej (z 19 września 1852); Z pokładu «Marguerity» wpływającej dziś do New-York (161); [Przez nowożytnie plemiona] (162); Moja piosnka [II] (163); Rzeczywistość i marzenia (!) (164-166); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego - pułkownika - zmarłego na Kaukazie (167); List do J.B. Zaleskiego (z sierpnia-września 1854); Teofilowi (173-174); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (175-176); List do J.B. Zaleskiego (ze stycznia 1856); Duch Adama i skandal (177); [Na jakie stać mię, Bracie - takieć piszę listy] (178-180); List do J. Zaleskiego (z ok. 20 czerwca 1856); Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem (183-192); Auto-da-fe. Komedia w jednym akcie i jednej scenie (193-198); Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia (199-222); Do Miecysława (223-224); List do M. Trębickiej (z 18 lipca 1856); List do J. Kossaka (z 15 września 1856); [Na portret generała Dembińskiego] (227); Listy do M. Trębickiej (z października 1856, 30 października 1856); Czarne kwiaty (235-246); Białe kwiaty (247-257); List do S. Hornowskiej (z lata 1857); Do Tytusa M. (259-260); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (260); [Na pomnik grobowy św. Stanisława Kostki] (261); Do Nikodema Biernackiego (261-262); Toast. Fantazja (262-263); Sława (264-266); List do K. Górskiej (z początku lipca 1858); O miłości ksiąg dwie (269-279); Fatum (280); Obyczaje (280-281); Wierny-portret (281); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (282-283); O sztuce (dla Polaków) (285-303); Garstka piasku. Legenda (305-313); List do T. Lenartowicza (z października? 1858) (314); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] (315); List do M. Kamińskiego (z 1858-1859) (315-316); Odpowiedź [Teofilowi Lenartowiczowi] (317); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (317-318); List do K. Górskiej (z końca lutego 1859) (319-32); Do Walentego Pomiana Z. (321-328); List do S. Hornowskiej (z listopada 1859) (328); Po balu (329); List do Ł. Rautenstrauchowej (z grudnia 1859) (330); [W albumie Mariana Sokołowskiego] (330); List do K. Krasieńskiego (z sierpnia? 1860) (331-332); Sfinks [I] (332); Malarz z konieczności (332-333); List do M. z Dziekońskich Zaleskiej (z listopada 1860) (334); [Do Michaliny Zaleskiej] (334-335); Wczora-i-ja (335-336); Żydowie polscy. 1861 (336-337); List do M. z Dziekońskich Zaleskiej (z 18 maja 1861) (337-338); Beatrix (338-340); List do L. Nabelaka

(z 28 czerwca 1861) (340); Marionetki (341-342); Bajka (342); Cywilizacja. Legenda (342-354); List do L. Nabelaka (z 19 sierpnia 1861) (355); Źródło (355-356); List do J.B. Zaleskiego (z sierpnia? 1861) (357); Wielkie słowa (357-358); Do Pani na Korczewie (359-361); Do panny Józefy z Korczewa (361-362); Post scriptum [I] (362-363); List do M. Sokołowskiego (z 15 grudnia 1861) (363-364); Socjalizm (364); Czas i prawda (365-366); Larwa (366-367); Sfinks [II] (367); Ogólniki (368); Na zapytanie: czemu w konfederatce? Odpowiedź (368-369); Listy do J. Kuczyńskiej (z 3 stycznia 1862, 24 stycznia 1862) (369-372); List do J. Łuszczewskiej (z marca 1862) (372-373); Listy do J. Kuczyńskiej (z ok. 15 sierpnia 1862, 8 września 1862) (375-380); List do M. z Dziekońskich Zaleskiej (z 14 listopada 1862) (380-381); Nerwy (382); List do M. Kleczkowskiego (z 6 marca 1863) (383-385); List do L. Kaplińskiego (z maja-czerwca 1863) (385-386); Listy do K. Ruprechta (z 8 września 1863, 21 września 1863) (386-387); Fortepian Szopena (388-392); List do Ł. Rautenstrauchowej (z listopada 1863) (392); Ostatni despotyzm (393); List do K. Górskiej (datowany po 24 marca 1864) (394-395); Memento (395-396); Listy do M. Sokołowskiego (z 17 września 1864, 9 października 1864, 17 października 1864) (397-401); List do A. Cieszkowskiego (z końca grudnia 1864) (401-402); List do M. Sokołowskiego (ze stycznia 1865) (402-406); Śmierć (406-407); List do M. Sokołowskiego (z 24 stycznia 1865) (407); Cacka (407-408); Posag i obuwie (409); Ciemność (409-410); Szczęście (411); List do Z. Sarneckiego (ze stycznia-lutego 1865) (410-411); Przeszłość (412); List do M. Sokołowskiego (z maja 1865) (412); Do słynnej tancerki rosyjskiej - nieznaney zakonnicy (412-413); Ironia (413-414); Pielgrzym (414); Powieść (415-416); Bliscy (416-418); List do K. Górskiej (z 20 lipca 1865) (418-419); List do J. Kuczyńskiej (z lipca-sierpnia 1865) (419-422); Vanitas-vanitatis (423-425); Vade-mecum:Do czytelnika (425-427); Zagadka (427); Czulość (427); Zapał (428); Różność-zdań (428); List do J. Kuczyńskiej (z 20 stycznia 1866) (429-430); Finis (430); Krytyka (wyjęta z czasopismu) (431-432); Krzyż i dziecko (432-433); Dwa guziki (z tyłu) (433-434); List do M. Sokołowskiego (z 8 listopada 1866) (435-436); List do J.B. Zaleskiego (z końca maja 1867) (436-437); List do J. Jabłonowskiej (z maja? 1867) (438-439); [W sprawie zamachu Berezowskiego]. Nota (439-441); List do J. Kuczyńskiej (z czerwca 1867) (441); [Podróż po Wystawie Powszechnej] (441-446); Improwizacja na ekspozycji (446); Listy do K. Górskiej (z ok. 31 sierpnia 1867, 13 września 1867, ok. 15 września 1867) (447-449); Do współczesnych. (Oda) (450); [Pamiętnik podróżny] (451); O portrecie i przeznaczeniu jego [Po zgonie Władysława Zamoyskiego] (453-453); List do S. Potockiego (z 1868) (453-454); Małe dzieci (454-455); [Co? jej powiedzieć...] (455-456); W

pracowni Guyskiego (456-457); [Il Pensieroso] (458); Mój łaskawy Panie! (458-459); Z „Odysei” Homera [fragm. przekładu] (461-485); List do E. Czapskiej (z 23 lutego 1871) (486); [O warunkach rozwoju sztuki] (486-487); List do K. Ruprechta (z 23 sierpnia 1870) (487); Assunta (czyli Spojrzenie). Poema (488-519); List do K. Ruprechta (z 1 września 1870) (520); List do L. Mierosławskiego (z 23 września 1870) (520-521); List do K. Ruprechta (z ok. 2 stycznia 1871) (521-522); List do J.B. Zaleskiego (datowany przed 15 września 1871) (522); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (523); Do Wielmożnej Pani I. (524); List do B. Zaleskiego (z 1 sierpnia 1872) (525-526); List do M. z Dziekońskich Zaleskiej (z końca marca 1873) (526-529); Listy do Bronisława Zaleskiego (z ok. 1 listopada 1873, listopada-grudnia 1873, po 10 stycznia 1874, jesieni 1874, 14 września 1875) (529-533); [Na «Kazanie Skargi» Jana Matejki] (534); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner. 1876 (534); List do W. Gersona (z połowy 1876) (535-537); Rymy dorywcze. Dedykacja [III] (537-538); [Wspomnienia weneckie] (539-541); Klary Nagnioszewskiej samobójstwo. Tragedia (541-542); Listy do B. Zaleskiego (datowany po 19 stycznia 1877, 26 stycznia 1877?) (542-543); List do L. Nabelaka (z początku lutego 1877) (544); List do A. Zaleskiego (z 9 lutego 1877) (545); List do Nadzoru Opiekuńczego Biblioteki Polskiej (z lutego 1877) (546-547); List do M. Geniusza (z 29 września 1877) (547-548); List do J.I. Kraszewskiego (z 9 listopada 1877) (549-550); List do M. Geniusza (z 11 sierpnia 1878) (551); [O wartości i potrzebie dzienników] (553-554); [Nihilizm i nihilisci] (554-555); Do Bronisława Z. (555-558); List do S. Duchieńskiej (z 1879) (558-560); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (560); Przepis na powieść warszawska (561); List do S. Duchieńskiej (z 1. połowy czerwca 1880) (561-562); Piękno-czasu (562-563); Żądany list o mogile i mogiłach (563-566); Estetyczne poglądy (567-569); Smutno... (569); List do B. Studniarskiej (z 1880-1881?) (569); Rozebrana. Ballada (570-571); List do J.B. Wagnera (z 7 maja 1881) (571); [Salon paryski 1881] (572-573); List do K. Górskiej (z lata 1881) (574-575); Liścik do M. Geniusza (z kwietnia 1882?) (575); Listy do K. Górskiej (z 23 maja 1882, października-listopada 1882, datowany przed 29 listopada 1882) (575-579); List do J.B. Zaleskiego (z 5 grudnia 1882) (579-580); List do L. Nabelaka (z 5 grudnia 1882) (581); Teza (na katedrę literatury) (581); Jubileatyzm (582); Milczenie (583-606); „Ad leones!” (607-616); Stygmat. Nowela (617-640); Tajemnica lorda Singelworth (641-655); List do J. Rusteyki (z 15 marca 1883) (656).

Posłowie – J. Zieliński: Chrystus z cygarem wśród rzeczy i dzieci (657-667); J. Zielinski: Nota wydawnicza (669-671).

2. **Czarne kwiaty, Białe kwiaty. Wydanie krytyczne. Opracowała Adela Kuik-Kalinowska. Słupsk: Pomorska Akademia Pedagogiczna 2002, 76 s.**
Zawiera: Czarne kwiaty (47-58); Białe kwiaty (59-70).

Przedruki w książkach

3. **Aforyzmy na każda okazje. Wybór i oprac.: K. Móraski. Wyd. 5. Warszawa: „Książka i Wiedza” 2002, 205 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
4. **Cytaty mądre i zabawne. Wybrał H. Markiewicz. Kraków: Wydawnictwo Literackie 2002, 267 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
5. **Krzyż – Drzewo Kwitnące. Antologia poezji o Krzyżu. Na Nowy Wiek na Nowe Tysiąclecie. Pod. red. M. Koperskiej, J. Koperskiego. Warszawa: „Anagram” 2002, 270 s., [16] s. tabl., il.**
Zawiera: Krzyż i dziecko (37).
6. **Księga aforyzmów. Wybór i oprac.: J. Illg. Wyd. 3. Katowice: „Videograf II” 2002, 395, [5] s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
7. **Leksykon złotych myśli. Wyboru dokonał K. Nowak. Wyd. 5. Warszawa: „Książka i Wiedza” 2002, 327 s., il.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
8. **Mądrość życia. Myśli, aforyzmy, przysłowia, dowcipy. Cz. 1. Zebrał J.Z. Albert. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2002, 87 s.**
Zawiera również cytat z twórczości C. Norwida.
9. **Morituri Te salutant, Christe. Męka i śmierć Chrystusa w poezji. Wybór**

B. Grabowska. Włocławek: Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników 2002, 64 s., il.

Zawiera: Dziecię i krzyż (46).

10. Woźna M., Wróbel M.: O dawnej i nowej sztuce pisania listów. Opole: „Almar” 2002, 138 s., tabl., il.

Zawiera: [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (114-116); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (118-120).

11. Złote myśli. 1398 rad, aforyzmów i drogowskazów dla każdego. Zebrał

A. Kajzerek. Katowice: Księgarnia Św[iętego] Jacka 2002, 136 s.

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

Przedruki w czasopismach

12. Lithuania 2002 nr ½ s. 215-216 (Plato i Archita).

13. Nowa Okolica Poetów 2002 nr 1 s. 189-190 (Na zgon Poezji. (Elegia).

14. Templum 2002 nr 2/3 s. 1(Laur dojrzały).

15. Znaki Nowych Czasów 2002 nr 1 s. 20 (Początek broszury politycznej).

2003

Wydania osobne

1. Vade-mecum. Oprac. J. Fert. Wyd. 2 popr. i uzup. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich; Warszawa: De Agostini Polska 2003, CLVII, 208 s. (Skarby Biblioteki Narodowej)

Wydanie według edycji: Wrocław, Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolinskich 1999. (Biblioteka Narodowa, I, 271).

J. Fert, Wstęp: Szkic do portretu (V-LXVIII); Istna liryka (LXIX-XCVII); Tekst „Vade-mecum” (XCVIII-CXVIII); Uwagi wydawnicze (CXIX-CXLI; Bibliografia (wybór) (CXLII-CLIV).

Zawiera: Do czytelnika (7-10), Za wstęp. (Ogólniki) (13-14), Za wstęp. (Ogólniki) [Nowa redakcja] (14-15), I. Vade-mecum [tu wiersz o inc. Klaskaniem mając...] (15-19), II. Przeszłość (20), III. Socjalizm (21-22), IV. Posąg i obuwie (22-23), V. Harmonia (23-24), VI. W Weronie (24-25), VII. Addio! (25-26), VII. Addio! [Nowa redakcja] (26-27), VIII. Liryka i druk (27-29), VIII. Liryka i druk [Nowa redakcja] (30-31), IX. Ciemność (31-32), IX. Ciemność [Nowa redakcja] (33-34), X. Czynniki (34-35), XI. Pielgrzym (35-36), XII. Szczęście (37), XIII. Larwa (38-39), XIV. Litość (40), XV. Sfinks (41-42), XVI. Narcyz (42-43), XVI. Narcyz [Nowa redakcja] (44), XVII. Wieś (45-47), XVIII. Naturalia (47-48), XIX. Stolica (48-50), XX. Specjalności (51-52), XXIV. Sieroctwo (52-54), XXIV. Sieroctwo [Nowa redakcja] (54-55), XXV. Wakacje (55-56), XXVI. Czemu nie w chórze? (57-58), XXVII. Mistycyzm (58-59), XXVIII. Saturnalia (59-60), XXVIII. Saturnalia [Nowa redakcja] (61), XXIX. Obojętność (62-63), XXX. Fatum (63-64), XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (65-67), XXXII. Wierny-portret (67-68), XXXIII [W autografie brak tytułu i tekstu] (68), XXXIV [W autografie brak tytułu i tekstu] (69), XXXIV. Vanitas (69-71), XXXV. Ironia (71-73), XXXVI. Powieść (73-77), XXXVI. Powieść [Nowa redakcja] (77-79), XXXVII. Syberie (79-80), XXXVIII. Zawody (81-82), XXXIX. Centaury (82-83), XL. Cenzor-krytyk (83-85), XLI. Królestwo (85-87), XLII. Idee i prawda (87-89), XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (90-93), XLIV. Cóż (93-95), XLV. Cnót-oblicze (95-97), XLIX. [Wtedy Ty, Matko!...] (97-99), L. Bliscy (100-103), LI. Moralności (103-105), LII. Tajemnica (106-107), LIII. Zagadka (107-108), LIV. Jak... [W autografie brak tekstu], LV. Kółko (108-110), LVI. Czułość (110), LVII. Niebo i ziemia (111), [LVIII] [W autografie brak utworu] (111), LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplomienił świtem...] (111), LX. Język-ojczysty (112), LXI. Bogowie i człowiek (113-114), LXII. Zapał (114-116), LXIII. Prac-czoło (116-119), [LXIV, LXV, LXVI, LXVII] [W autografie brak tych czterech utworów] (119), LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (120), LXIX. Początek broszury politycznej... (120-123), LXX. Laur dojrzały (123-124), LXXI. Czas i prawda (124-128), LXXII. Szlachcic (128-129), LXXIII. Grzeczność (129-130), LXIV. Bohater (131-134), LXXV. Ideał i reformy (134-135), [LXXVI] [W autografie brak tekstu] (135), LXXVII. [Lapońscy, wzięli księdza w swe obroty...] (136), LXXVIII. Styl nijaki (137), LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (138), LXXX. Wielkie słowa (139-141), LXXXI. Kolébka-pieśni. (Do

społecznych ludowych pieśniarzy) (142-144), LXXXII. Śmierć (145-146), LXXXIII. Sens-świata (146-147), LXXXIV. Czemu (148-150), LXXXV. Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (150-151), LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (151-153), LXXXVII. Omyłka (153-154), LXXXVIII. Dziennik i epos (154-156), LXXXIX. Gadki (157-158), XC. Dwa guziki (z tyłu) (158-160), XCI. Spowiedź (161-162), XCII. Cacka (162-165), XCIII. Źródło (160-162), XCIV. Historyk (163), XCV. Nerwy (164-165), XCVI. Ostatni-despotyzm (165-166), XCVII. Finis (167-168), XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (168-171), XCIX. Fortepian Szopena (172-179), C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (180-182), Epilog (183), Do Walentego Pomiana Z., zwierzając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibl[ioteki] P[isarzy] P[olskich] (184-199).

Aneks: Tymczasem (200-201), Praca (201-204).

2. Poezje. Wybór i redakcja Elżbieta Zarych. Kraków: Zielona Sowa 2003, 303 s.

(Arcydzieła Poezji Polskiej).

Zawiera utwory: Pióro (5); Moja piosnka [I] (6-7); Czasy (8); Pieśń od ziemi naszej (9-10); Epos-nasza. 1848 (11-14); Bema pamięci żałobny-rapsod (15-16); Moja piosnka [II] (17); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (18-19); Duch Adama i skandal (20); Do Mieczy-sława (21-22); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (23); Autor-nieznany (24); Człowiek (25-28); Spartakus (29); Sława (30-32); Na zgon śp. Jana Gajewskiego politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (33-34); Do obywatela Johna Brown (35); Po balu (36); Moja ojczyzna (37); Żydowie polscy. 1861 (38-39); Marionetki (40); Wielkość (41); Polka (42-44); Post scriptum [I] (45); Święty-pokój (46).

Vade-mecum: Za wstęp. Ogólniki (47); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (48-49); II. Przeszłość (50); III. Socjalizm (51); IV. Posag i obuwie (52); V. Harmonia (53); VI. W Weronie (54); VII. Addio! (55); VIII. Liryka i druk (56); IX. Ciemność (57); XI. Pielgrzym (58); XIII. Larwa (59); XIV. Litość (60); XV. Sfinks [II] (61); XVI. Narcyz (62); XVII. Wieś (63-64); XVIII. Naturalia (65); XIX. Stolica (66-67); XX. Specjalności (68); XXIII. Tymczasem (69); XXIV. Sieroctwo (70); XXV. Wakacje (71); XXVII. Mistycyzm (72); XXVIII. Saturnalia (73); XXX. Fatum (74); XXXI. „Ruszał z Bogiem” (75); XXXIV. Vanitas (76); XXXV. Ironia (77); XXXVI. Powieść (78-79); XXXVII. Syberie (80); XXXIX. Centaury (81); XL. Cenzor-krytyk (82); XLI. Królestwo (83); XLII. Idee i prawda (84);

XLIII. Purytanizm (85-86); L. Bliscy (87-88); LI. Moralności (89); LIV. Jak... (90); LV. Kółko (91); LVI. Czułość (92); LVII. Niebo i ziemia (93); LX. Język-ojczysty (94); LXI. Bogowie i człowiek (95); LXIII. Prac-czoło (96-97); LXVII. Krzyż i dziecko (98); LXIX. Początek broszury politycznej... (99-100); LXX. Laur dojrzały (101); LXXI. Czas i prawda (102-103); LXXIII. Grzeczność (104); LXXIV. Bohater (105-106); LXXVIII. Styl nijaki (107); LXXX. Wielkie słowa (108-109); LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (110-111); LXXXII. Śmierć (112); LXXXIII. Sens-świata (113); LXXXIV. Czemu (114-115); LXXXV. Do zesłej... (na grobowym głazie) (116); LXXXVII. Omyłka (117); XCI. Spowiedź (118); XCII. Cacka (119-120); XCIII. Źródło (121-122); XCIV. Historyk (123); XCV. Nerwy (124); XCVI. Ostatni despotyzm (125); XCIX. Fortepian Szopena (126-129); C. Na zgon śp. Józefa Ż., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (130-131).

Do współczesnych. (Oda) (132); Na zgon Poezji. (Elegia) (133); Spółcześni (134-136); Do Bronisława Z. (137-139); Piękno-czasu (140); Rozebrana. Ballada (141-142); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (143); Teza (na Katedrę Literatury) (144); [Daj mi wstążkę błękitną...] (145); W pamiętniku (146-148); Plato i Archita (149-150); Próby. (Jako wstęp do «Zarysów obyczajowych pięciu») (151-154).

Poematy: Assunta (czyli spojrzenie). Poema (157-185); „A Dorio ad Phrygium” (186-197); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (198-233); Rzecz o wolności słowa (234-278).

T. Macios, Posłowie (279-289).

Przedruki w książkach

3. **Dla matki. Antologia. Wybór: M. Hydzik-Żmuda, A. Żmuda. Rys. S. Ożóg. Warszawa, Rzeszów: Ad Oculos 2003, 183 s. (Klejnoty Poezji Polskiej).**

Zawiera: Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (65-66).

4. **Jan Kochanowski w poezji polskiej od XVI do XX wieku. Antologia. Wybór, wstęp, oprac.: R. Montusiewicz. Lublin: Norbertinum 2003, 577 s.**

Zawiera: Moja piosnka [I] (121-123); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (168); Tęcza [fragm.] (165).

5. **Klejnoty poezji polskiej. Od Mickiewicza do Herberta (z analizami). Red. Dariusz Tomasz Lebioda. Warszawa: Nowa Era 2003, 262 s.**
Zawiera: Moja piosnka [II] (34); W Weronie (35); Fatum (35); Bema pamięci żałobny-rapsod (36-37); Dwa męczeństwa. Legenda (37-39).
6. **Mała księga cytatów. Cz. 3. Wybór i oprac.: J. Konopko. Wyd. 2. Białystok: Printex 2003, 339 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
7. **Miłość. Sentencje dla zakochanych. Wybór: M. Niechwiej. Warszawa: bis 2003, 256 s.**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
8. **O książce. Myśli, wiersze, aforyzmy. Wybór i oprac.: J. Kropiwnicki. Il. J. Motylski. Wyd. 2. Jelenia Góra: Wydawnictwo Nauczycielskie 2003, 156 s. (Biblioteczka Konesera).**
Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.
9. **O mądrości. Aforyzmy, myśli. Wybór i oprac.: J. Kropiwnicki. Il. J. Motylski. Wyd. 2. Jelenia Góra: Wydawnictwo Nauczycielskie 2003, 63 s. (Biblioteczka Konesera).**
Zawiera również cytat z twórczości C. Norwida.
10. **Poezja polska w darze Chopinowi. [Wybór:] I. Chyła-Szypułowa. Warszawa: Pani Twardowska 2003, 119 s.**
Zawiera: Fortepian Szopena (15-18).
11. **128 bardzo ładnych wierszy stworzonych przez sześćdziesięcioro ósmioro poetek i poetów polskich. Wybrał Leszek Kołakowski. Redaktor tomu Jerzy Illg. Kraków: Znak 2003, 231 s.**
Zawiera: [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (13-14); Bema pamięci żałobny-rapsod (38-39); Czulość (63); W Weronie (105).

- 12. Ziarenka modlitwy. Zebrał i oprac. Z. Wdziekoński. Ząbki: Apostolicum 2003, 112 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

- 13. Złote myśli IV. 1370 rad, aforyzmów i drogowskazów dla każdego. Zebrał A. Kajzerek. Katowice: Księgarnia Św[iętego] Jacka 2003, 166 s.**

Zawiera również cytaty z twórczości C. Norwida.

- 14. Zbigniew Sudolski. Norwid. Opowieść biograficzna. Warszawa 2003, s. 660.**

Zawiera reprodukcje prac plastycznych: Chrystus z katakumb rzymskich, s. 12; Profile poety, ojca i dziada, s. 16; Dworek Norwidów w Laskowie-Głuchach, s. 22; Ksawery Dybowski, s. 26; Władysław Węzyk, s. 43; Ropman Zmorski, s. 43; Cenzura, s. 59; Autoportret florencki, s. 74; Maria Magdalena oplakująca Chrystusa, s. 75; Autoportret z 1844/45, s. 81; Autoportret z 1845, s. 81; Rysunki z katakumb rzymskich, s. 85; Safona, s. 88; Rysunki rzymskie z 1846, s. 89; Postać męska i inne szkice, s. 90; Autoportret, s. 94; Norwid jako karykaturzysta, s. 95; Włodzimierz Łubieński, s. 97; Maria Kalergi, s. 103; Na morzu, s. 106; Joachim Lelewel, s. 109; Autoportret z 1846, s. 110; Maryna Mieczysławska, s. 115; Autoportret z 1847, s. 115; Ilustracje do „Irydiona” Krasińskiego, s. 116; Zygmunt Krasiński, s. 125; Jankiel, s. 129; Winieta w liście E. Krasińskiej, s. 131; Adam Mickiewicz, s. 137; Akademia florencka, s. 138; Chłop, s. 149; Św. Józef z dzieciątkiem, s. 163; Zygmunt Krasiński, s. 171; Gen. Michalina Dziekońska, s. 181; Delfina Potocka, s. 182; Autoportrety z ok. 1850, s. 211; Na oceanie, s. 213; Madonna z Dzieciątkiem, s. 217; Modlitwa dziecka, s. 235; Chrystus na krzyżu, s. 250; Łódź na Jeziorze Genezaret z Chrystusem i apostołami, s. 266; Na cmentarzu, s. 269; Rysunek z Pamiętnika podróżnego, s. 270; Norwid wśród krytyków, s. 277; Medal Zygmunta Krasińskiego, s. 321; Solo, s. 322; Zdjęcie z krzyża, s. 337; Pytia, s. 402; Prasa polska, s. 406; Wojownik egipski, s. 445; Typ szlachcica z „Pamiętnika podróżnego”, s. 449; Le musicie inutile, s. 457; Kupowanie laurów, s. 458; Akwarela z „Album Orbis”, s. 470; Akropol, s. 471; Rysunki starożytnych wojowników z „Album Orbis”, s. 471; Rysunki z „Album Orbis”, s. 472; Rysunki ewangelistów z Album Orbis, s. 473; Chrystus z łotrami, s. 499; Chrystus na krzyżu, s. 499; Dialogue des Morts: Rembrandt-Phidias, s. 510; Sadzawka Siloe, s. 517; Madonna z Dzieciątkiem, rysunek z „Album Orbis”, s. 518; Głowa Chrystusa, s. 518; Krytyka współczesna, s. 531; Pani ma rację, s. 532; Różne mody i niewygody, s. 533; Niezdecydowanie, s. 533; Koncert, s. 534; Studium aktu kobiecego, s. 546; Studia aktów

kobiecych, s. 547; Tomasz August, s. 565; Autoportret z 1877, s. 571; Autoportret z początku lat 80-tych, s. 580.

Przedruki w czasopismach

15. Pastores 2003 nr 3 s. 108, 132, 158 [Czasy; Fraszka (!) [II]; Litość].

2004

Wydania osobne

1. Poezje. Wybór i redakcja Mariusz Czaja. Kraków: Zielona Sowa 2004, 319 s.

Zawiera: Pióro (7); Moja piosnka [I] (8-9); Czasy (10); Pieśń od ziemi naszej (11-12); Epos-nasza. 1848 (13-16); Bema pamięci żałobny-rapsod (17-18); Moja piosnka [II] (19); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (20-21); Duch Adama i skandal (22); Do Mieczy-sława (23-24); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (25); Autor-nieznany (26); Człowiek (27-31); Spartakus (32); Sława (33-36); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (37-38); Do obywatela Johna Brown (39); Po balu (40); Moja ojczyzna (41); Żydowie polscy. 1861 (43-44); Marionetki (45); Wielkość (46); Polka (47-50); Post-scriptum [I] (51); Święty-pokój (52).

Vade-mecum: Za wstęp (Ogólniki) (53); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (54-55); II. Przeszłość (56); III. Socjalizm (57); IV. Posąg i obuwie (58); V. Harmonia (59); VI. W Weronie (60); VII. Addio! (61); VIII. Liryka i druk (62); IX. Ciemność (63); XI. Pielgrzym (64); XIII. Larwa (65); XIV. Litość (66); XV. Sfinks [II] (67); XVI. Narcyz (68); XVII. Wieś (69-70); XVIII. Naturalia (71); XIX. Stolica (72-73); XX. Specjalności (74); [XXIII.] Tymczasem (75); XXIV. Sieroctwo (76); XXV. Wakacje (77); XXVII. Mistycyzm (78); XXVIII. Saturnalia (79); XXX. Fatum (80); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (81); XXXIV. Vanitas (82); XXXV. Ironia (83); XXXVI. Powieść (84-85); XXXVII. Syberie (86); XXXIX. Centaury (87); XL. Cenzor-krytyk (88); XLI. Królestwo (89); XLII. Idee i prawda (90-91); XLIII. Purytanizm (z listu do M.S.) (92-93); L. Bliscy (94-95); LI. Moralności (96); LIV. Jak... (97); LV. Kółko (98); LVI. Czułość (99); LVII. Niebo i ziemia (100); LX. Język-ojczysty (101); LXI. Bogowie i człowiek (102); LXIII. Prac-czoło (103-104); LXVII. Krzyż i

dziecko (105); LXIX. Początek broszury politycznej (106-107); LXX. Laur dojrzały (108); LXXI. Czas i prawda (109-110); LXXIII. Grzeczność (111); LXXIV. Bohater (112-113); LXXVIII. Styl nijaki (114); LXXX. Wielkie słowa (115-116); LXXXI. Kolebka pieśni (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (117-118); LXXXII. Śmierć (119); LXXXIII. Sens-świata (120); LXXXIV. Czemu (121-122); LXXXV. Do zeszej... (na grobowym głazie) (123); LXXXVII. Omyłka (124); XCI. Spowiedź (125); XCII. Cacka (126-127); XCIII. Źródło (128-129); XCIV. Historyk (130); XCV. Nerwy (131); XCVI. Ostatni despotyzm (132); XCIX. Fortepian Szopena (133-137); C. Na zgon ś.p. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (138-139).

Do społecznych. (Oda) (140); Na zgon Poezji. (Elegia) (141-142); Spółcześni. (Odpowiedź) (143-145); Do Bronisława Z. (146-148); Piękno-czasu (149); Rozebrana. (Ballada) (150-151); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (152); Teza (na Katedrę Literatury) (153); [Daj mi wstążkę błękitną...] (154); W pamiętniku (155-158); Plato i Archita (159-160); Próby (jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”) (161-164).

Poematy: Assunta (czyli Spojrzenie) (167-196); „A Dorio ad Phrygium” (197-209); Promethidion; Rzecz o wolności słowa (210-248); Rzecz o wolności słowa (249-295).

T. Macios: Posłowie (297-311).

2. Sumienie słowa. Wybór myśli z listów i rozpraw. Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolinskih - Wydawnictwo 2004, 210 s.

[Zawiera także:] J. Tischner, O sumieniu romantycznym słów kilka; J. Fert, Norwidowska aforystyka.

Zawiera: wybór myśli Norwida z prozy i epistolografii.

3. Poezja i dobroć. Wybór z utworów. Warszawa: Firma Księgarska Jacek i Krzysztof Olesiejuk - Inwestycje 2004, 336 s.

Zawiera: Chwila myśli [fragm.] (9); Dobrzy ludzie [fragm.] (10); [Do Stanisławy Hornowskiej] (11); Wesele [fragm.] (12); Samotność. Sonet (13); Sieroty (14-16); Wspomnienie (17-18); Dumanie [I] (19-20); Dumanie [II] (21-22); Marzenie. (Fantazja) (23-27); Echa [fragm.] (29); Częstochowskie wiersze (30-36); Do wieśniaczki (37-38); Wspomnienie wioski (39-41); Quidam [fragm.] (42); Pożegnanie (43-46); [Do mego brata Ludwika] (47-51); Na przyjazd Teofila Lenartowicza do Fontainebleau (52-53); Zwolon [fragm.] (54); [W tej powszedniości...] (55); [Na jakie stać mię, Bracie – takieć piszę listy]

(56-58); [Do Marii Trębickiej] (59-61); Sen (62-63); Zagadka (64); Dedykacja [II] (65); Czułość (66); Fatum (67); Promethidion [fragm.] (68); Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego - pułkownika - zmarłego na Kaukazie (69); Nekrolog [F. Chopina; fragm.] (70-71); Na zgon śp. Józefa Z. oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (72-73); Z Byrona (74); Do zeszej... (na grobowym głazie) (75); Śmierć (76); Fulminant [fragm.] (77); Do Teofila Lenartowicza (78); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (79); [Ale Ty, Jeden-dobry i Jedyny] (80); Z Buonarrotego (81); [Z Owidiusza, II] (82); [Do Anny Czaplickiej] (83); Smutno... (84); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (85); Modlitwa (86-87); List (88-89); Monolog (90); Fiat i vivat (93); Sfinks [III] (94); Idee i prawda (95-96); Z Horacjusza (97-98); Królestwo (99-100); Dwa męczeństwa. Legenda (101-103); Krzyż i dziecko (104); Spowiedź (106); Zaczepiony przez Sybille śmiertelnik odpowiedział (107-108); Do Pani na Korczewie (109-111); Do panny Józefy z Korczewa (112-113); Wielkość (114-115); Waga (116); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (117); A Dorio ad Phrygium [fragm.] (118); Odpowiedz [Jadwidze Łuszczewskiej] (119-120); Człowiek (121-124); [Wtedy Ty, Matko! przez zrządzenie Boże] (125-126); Echa [fragm.] (129); Wanda [fragm.] (130); Psalmów-psalm jako Pieśni społecznej poszyt trzeci [fragm.] (131-133); Italiam! Italiam! (136-137); [Przez nowożytny plemiona] (138-139); Trylog (140-142); Beatrix (143-145); Czemu (146-147); Pamiątka (148); Mój ostatni sonet (149); [Daj mi wstążkę błękitną...] (150); [Nie chcę już smutków, nie!...] (151-152); W Weronie (153); Trzy strofki (154); Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York (155); [Z Byrona: Do Inezy] (156); Aktor [fragm.] (157-158); Mój psalm (159); Spowiedź [II] (160); Z greckiego (161); Moja ojczyzna (165-166); Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy (167); Żydowie polscy. 1861 (168-169); Rozebrana. (Ballada) (170-171); Szczęsna [fragm.] (175); [Z listu do Henryka Prendowskiego] (176); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (177); [A la ksiądz Praniewicz] (178); Posiedzenie. (Fraszka) (179); Fraszka (!) [II] (180); Teza (na Katedrę Literatury) (181); Kleopatra i Cezar [fragm.] (182); Siła ich. Fraszka (183); „Ad leones!” [fragm.] (184); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (185); Miłość (Fraszka) (186); Centaury (187); Szczęście (188); Zdrowy sąd. (Fraszka) (189); Pewność (Fraszka) (190); Addio! (191); Walbumiehr.***. Fraszka(!) (192); [Westchnienie pielgrzyma...] (193); Na pokładzie Marii-Stelli (194); Obyczaje (196-197); La religion de Mr le Sénateur Comte Victor Hugo (198); Wakacje (199); Dobra-wola. Fraszka (200); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (201-202); [Co? jej powiedzieć...] (203); Malarz z konieczności (204-205); Cnót-oblicze (206-207); Po balu (208); Marionetki (209-210); Coś (211-212);

Bajka (213); Zawody (214-215); Purytanizm (z listu do M.S.) (216-217); Dziennik-Warszawski (218-219); Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ (220); Vanitas vanitatis [fragm.] (221); Słuchacz. Do p. Ol. Wagner (222); Specjalności (223); Czynownicy (224); Bliscy (225-227); Kółko (228); [Pamiętał wszystkie dawne znajomości] (229); [Małżeńska recepta] (230); Wesele [fragm.] (231); Małe dzieci (232-233); Sens-świata (234); Co słyhać? i co począc [fragm.] (235-236); Obojętność (237); Grzeczność (238); Skała-Bolmirowej (239-240); Ziemia [fragm.] (241-243); [Do Michaliny Zaleskiej] (244); Nerwy (245-246); Litość (247); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (249); [Do której z tych trzech rzeczy...] (250); L'Inconnu aux inconnus [z tłum. na jez. pol. „Nieznajomy do nieznajomych” J.W. Gomulickiego] (255-258); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (259-261); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (262); Do społecznych. (Oda) (263-264); Mój łaskawy panie! (265-266); Do Mieczysława (267-268); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (269-270); Duch Adama i skandal (271); Ziemia [fragm.] (272); W pamiętniku (273-276); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (277-278); [Od narodu do plemienia] (281); [Co to jest ojczyzna] (282); Do Józefa Bohdana Zaleskiego w Rzymie 1847-o (283-285); [Mogił starych budowa będzie fundamentem] (286); Legenda (287); Z listu. (Do Włodzimierza Łubieńskiego) (288-289); Psalm wigilii (290-291); Klątwy (292); Jesień (293); Pieśń od ziemi naszej (294-295); „Confregit in die irae suae...” (Psal.) (Fraszka) (296-297); Fraszka (!) [I] (298); Duchów-walka. (Fraszka) (299); Tymczasem (300); Kleopatra i Cezar [fragm.] (301); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (302); Dookoła ziemi naszej. Pieśń (303-304); Co robić? (305); Początek broszury politycznej... (306-307); Wzroki. (Przypowieść) (308-309); [Z Tyrteja, II] (310); „Czy podam się o amnestię?” (311); Moja piosnka [II] (312-313); Pielgrzym (314); Pożegnanie. Ostatni rapsod Berangera (315-316); Słowo (317); Do pogwałcicieli praw politycznych i cywilnych Wielkiego Księstwa Litewskiego (318); Do Moskali-Słowian (319); Do wroga. (Pieśń) (320-321); Pieśni społecznej cztery stron [fragm.] (322-323); Niewola. Rapsod [fragm.] (324-325); Dedykacja [III] (326-328); Pompeja [fragm.] (329); Fulminant [fragm.] (330); Rzecz o wolności słowa [fragm.] (331).

4. **Liryki najpiękniejsze. Toruń Algo 2004, 160 s.**

Zawiera utwory: [Klaskaniem mając obrzękłe prawice]; Samotność. Sonet; Noc; Wspomnienie wioski; [Monolog]; Pamiętka; To rzecz ludzka!...; Moja piosnka [I]; Italiam! Italiam!; [Od Anioła do Szatana]; Marmur-biały; Trylog; Jesień; Aerumnarum plenus;

Modlitwa; [Do Marii Trębickiej]; Trzy strofki; Moja piosnka [II]; Rzeczywistość i marzenia (!); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj]; „Czy podam się o amnestię?”; Do Tytusa M.; [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła]; Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej]; Malarz z konieczności; Beatrix; Czemu; Jak.; Harmonia; Po balu; [Daj mi wstążkę błękitną.]; [A - czy też ona wie...]; [Nie chcę już smutków, nie!...]; [Do Michaliny Zaleskiej]; Źródło; W pamiętniku; Do społecznych. (Oda); [Do Anny Czaplickiej]; [My tak już przed się patrzymy, wygnani]; Impossibilissime!; Ciemność; Na zgon Poezji. (Elegia); Mój psalm; Spowiedź [II]; Do piszących; Pismo; Pióro; Adam Krafft; Do księgarza; Piękno; Manieryzm; Autor-nieznany; Ogólniki; Addio!; Liryka i druk; Język-ojczysty; Styl nijaki; Wielkie słowa; Cacka; W Łazienkach; Lapidaria; [Nie myśl, nie pisz.]; Piękno-czasu; Krytyk ex professo; Bezimienni; Wielkość; Post scriptum [do przekładu z Horacego]; Bogowie i człowiek; Centaury; Laur dojrzały; Wspomnienie; W Weronie; W albumie; Echa [fragm.]; [W tej powszedniości...] Pielgrzym; Mistycyzm; Fatum; „Ruszał z Bogiem”; Marionetki; Do panny Józefy z Korczewa; Litość; Sfinks [II]; Specjalności; Ironia; Kółko; Czułość; Niebo i ziemia; Śmierć; Małe dzieci; [Co? jej powiedzieć...]; Czasy; Sen; Waga; Wczora-i-ja; Przeszłość; Larwa; Tymczasem; Rozebrana. (Ballada).

5. Z rzeczy świata tego. Wybór Andrzej Żmuda. Rysunki Stanisław Ożóg. Warszawa-Rzeszów: Agencja Wydawnicza Ad Oculos, 2004, 183 s. (Seria Klejnoty Poezji Polskiej).

[wstęp] Andrzej Żmuda, Perelki, którym ulegamy wszyscy (5-8).

[Wtedy to próba jest, wtedy jest waga?] (W pamiętniku; fragm.) (11), Sfinks II (12), [Człowiek bowiem cóż jest?...] (A Dorio ad Phrygium – fragm.), Do społecznych (Oda) (14-15), Pielgrzym (16), Moja piosnka II (17-18), Siła ich (Fraszka) (19), „Ruszał z Bogiem” (20-21), [Noc – rosa pada, myśl ma chwilkę leci...] (Noc, fragment) (22), Skowronek (23-24), Pożegnanie (25-30), Litość (31), [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala...] (32), [Do której z tych trzech rzeczy...] (33), [Od narodu do plemienia...] (34), Narcyz (37), Język-ojczysty (38), [O, pióro! Tyś mi żaglem anielskiego skrzydła] (Pióro, fragment) (39), [Najmniej bo znaną rzeczą...] (Rzecz o wolności słowa, fragment) (40), [Do orła...] (41), [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] (42-44), [Bawi mnie, gdy dziennikarz albo publicysta...] (Rzecz o wolności słowa, fragment) (45), Omyłka (46), Fortepian Szopena (47-52), Piękno (53), Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (54), Styl nijaki (55), Posąg i obuwie (56), Bogowie i człowiek (57), Przepis na powieść warszawską (58), Wielkie słowa (59-60),

Cenzor-krytyk (61); Ogólniki (62), Autor-nieznany (63-64), Moja piosnka I (65-67), [Spytam się tedy wiecznego-człowieka...] (Promethidion, fragment) (68-69), Chwila myśli (fragm.) (70); [Często z rozpaczą słucham] (71); Dumanie [I] (72-74); Dumanie [II] (75-77); Fatum (78); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (79); Modlitwa (80-81); Teza. Na katedrę literatury (82); Malarz z konieczności (83-84); Nerwy (85-86); Na zgon Poezji. Elegia (87-88); Scherzo [II] (89-91); Krytyka (92); Kwiryty! Fraszka (93); [Ja wielbię Katula] (94); [Miło być od swojego czasu zrozumianym] (95); Czas i prawda (96-98); Bohater (99-101); Kolebka-pieśni (102-103); Dziennik i epos (104); Z pokładu Marguerity wypływającej dziś do New-York (107-108), Po balu (109), [Do Marii Trębickiej] (110-112), Beatrix (113-116), W Weronie (117), [Daj mi wstążkę błękitną...] (118), Czulość (119), Trzy strofki (120), Z Byrona (121), [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] [wydrukowane drugi raz] (122), Pamiątka (123), Piękno-czasu (124), Nad jeziorem [Echa – fragm.] (125); Jak... (126-127); Mój ostatni sonet (128); [Z Byrona: Do Inezy] (129); Spowiedź [II] (130); Z greckiego (131); [Małżeńska recepta] (132); [Na ofiarowane sobie kwiaty] (135), Historyk (136), Czasy (137), [Co znaczyłaby ludzkość...] (Rzecz o wolności słowa – fragment) (138), Do Teofila Lenartowicza (139), Moja ojczyzna (140-141), Fraszka (!) [I] (142), Początek broszury politycznej... (fragment) (143); Do mego brata Ludwika (144-146); Z Buonarroto (147); [Miłości! w tobie jednej odpocznienie] (148-149); Italiam! Italiam! (150-151); Improwizacja na zapytanie... (152); Siła ich. Fraszka (153); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (154-155); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] [fragm.] (156); Klątwy (157); Laur dojrzały (158); Socjalizm (159); Bema pamięci żałobny-rapsod (160-162).

Marian Piechal: Norwid 1983; Nota biograficzna, Nota edytorska, Przypisy.

6. Vade-mecum. Opracował Józef Fert. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 2004, 612 s2. (Źródła i monografie 264).

Wydanie krytyczne: zawiera uwagi edytorskie, uwagi do dziejów edytorskich Vade-mecum, odmiany tekstu i objaśnienia.

Zawiera: Do czytelnika (7-8); Za wstęp. (Ogólniki) (11) ; I. Vade-mecum [inc. Klaskaniem mając...] (12-14); II. Przeszłość (15); III. Socjalizm (16); IV. Posąg i obuwie (17); V. Harmonia (18); VI. W Weronie (19); VII. Addio! (20); VIII. Liryka i druk (21); IX. Ciemność (22); X. Czynniki (23); XI. Pielgrzym (24); XII. Szczęście (25); XIII. Larwa (26); XIV. Litość (27); XV. Sfinks (28); XVI. Narcyz (29); XVII. Wieś (30-31); XVIII. Naturalia (32); XIX. Stolica (33-34); XX. Specjalności (35); [XXI-XXIII – utwory niezachowane] (36);

XXIV. Sieroctwo (37); XXV. Wakacje (38); XXVI. Czemu nie w chórze? (39); XXVII. Mistycyzm (40); XXVIII. Saturnalia (41); XXIX. Obojętność (42); XXX. Fatum (43); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (44); XXXII. Wierny-portret (45); XXXIII; XXXIV [W autografie tylko numery utworów] (46); XXXIV. Vanitas (47); XXXV. Ironia (48); XXXVI. Powieść (49-50); XXXVII. Syberie (51); XXXVIII. Zawody (52); XXXIX. Centaury (53); XL. Cenzor-krytyk (54); XLI. Królestwo (55); XLII. Idee i prawda (56-57); XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (58-59); XLIV. Cóż (60); XLV. Cnót-oblicze (61-62); XLIX. [Wtedy Ty; Matko!...] (64-65); L. Bliscy (66-67); LI. Moralności (68-69); LII. Tajemnica (70); LIII. Zagadka (71); LIV. Jak... [W atg tylko numer i tytuł utworu] (72); LV. Kółko (73); LVI. Czułość (74); LVII. Niebo i ziemia (75); LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplomienił świtem...] (77); LX. Język-ojczysty (78); LXI. Bogowie i człowiek (79); LXII. Zapał (80); LXIII. Prac-czoło (81-82); LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole...] (84); LXIX. Początek broszury politycznej... (85-86); LXX. Laur dojrzały (87); LXXI. Czas i prawda (88-89); LXXII. Szlachcic (90); LXXIII. Grzeczność (91); LXIV. Bohater (92-93); LXXV. Ideał i reformy (94); LXXVII. [Lapońscy; wzięli księdza w swe obroty...] (96); LXXVIII. Styl nijaki (97); LXXIX. Różność-zdań (pod wizerunkiem Alfreda de Musset) (98); LXXX. Wielkie słowa (99-100); LXXXI. Kolébka-pieśni. (Do współczesnych ludowych pieśniarzy) (101-102); LXXXII. Śmierć (103); LXXXIII. Sens-świata (104); LXXXIV. Czemu (105-106); LXXXV. Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (107); LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie (108); LXXXVII. Omyłka (109); LXXXVIII. Dziennik i epos (110); LXXXIX. Gadki (111); XC. Dwa guziki (z tyłu) (112-113); XCI. Spowiedź (114); XCII. Cacka (115-116); XCIII. Źródło (117-118); XCIV. Historyk (119); XCV. Nerwy (120); XCVI. Ostatni-despotyzm (121); XCVII. Finis (122); XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu) (123-124); XCIX. Fortepian Szopena (125-129); C. Na zgon śp. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników Powstania w Polsce (130-131); Epilog (132); Do Walentego Pomiana Z., zwierzając mu rękopisma następnie wyszłe w XXI tomie Bibl[ioteki] P[isarzy] P[olskich] (132-140).

Przedruki w książkach

7. **Dla zakochanych. Wybór: M. Hydzik-Żmuda. Warszawa, Rzeszów: Ad Oculos 2004, 96 s.**

Zawiera: [Daj mi wstążkę błękitną...] (48).

8. Fraszki to wszystko. Mała antologia dawnej fraszki polskiej. Wybór i wstęp Adam Pomorski. Warszawa: Świat Książki 2004, 158 s.

Zawiera: Fraszka (!) [I] (121); Posiedzenie (Fraszka) (122); Siła ich (Fraszka) (122); Dobrawola (Fraszka) (122-123); Zdrowy sąd (Fraszka) (123); Duchów-walka (Fraszka) (123-124); Kwiryty! (Fraszka) (124); [O tak, wszystko...] (124); Posąg i obuwie (125); Narcyz (125-126); Tymczasem (126); Wakacje (127); Fatum (127); Vanitas (127-128); Tajemnica (128-129); Zagadka (129); Czułość (129); Język-ojczysty (129-130); Laur dojrzały (130); Idącej kupić talerz pani I. (130-131); [Na „Kazanie Skargi” Jana Matejki] (131); [Do J.I. Kraszewskiego po jego jubileuszu] (132); Przepis na powieść warszawską (132); La religion de Mr le Sénateur Comte Victor Hugo (132-133); [Westchnienie pielgrzyma...] (133).

9. Księga aforyzmów. (Wybór). Wybór i red.: J. Muras. Warszawa: Klub dla Ciebie 2004, 416 s.

Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

10. Miłość w poezji i malarstwie. Wybór i oprac.: J. Chlap-Nowakowa. Kraków: Wydawnictwo Kluszczyński [2004], 63 s., il., portr.

Zawiera: [Daj mi wstążkę błękitną...].

11. Modlitwy. Wybór i wstęp: Elżbieta Kauer. Warszawa: Świat Książki 2004, 151 s.

Zawiera: Modlitwa (106-107); Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] (107-108); [Modlitwa Mojżesza] (109-111).

12. Myśli sławnych ludzi. Wybór i oprac.: D. Masłowska, W. Masłowski. Kęty: Antyk 2004, 493 s. (Aurea: Złota Seria).

Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

13. Edyta Chlebowska. „Ipse ipsum”. O autoportretach Cypriana Norwida. Lublin 2004, 283 s.

Zawiera reprodukcje prac plastycznych: Autoportret florencki, s. 179; Autoportret z prawym profilem, s. 181; Dolce far niente, s. 183; Autoportret rzymski II, s. 185; Profile poety i jego ojca, s. 187; Norwid-karykaturzysta, s. 189; Autoportret berliński I, s. 191; Autoportret

berliński II, s. 193; Autoportret berliński III, s. 195; Norwid z papierosem, s. 197; Norwid-rysownik, il. 199; Autoportret z piórem, s. 201; Autoportret rzymski I, s. 203; Pierwszy autoportret paryski, s. 205; Norwid z bródką Mefista, s. 207; Norwid z ojcem i dziadem, s. 209; Norwid z cylindrem, s. 211; Norwid ze skrzyżowanymi rękami, s. 213; Norwid ipse ipsum, s. 215; Norwid en face, s. 217; Głowa starca, s. 223; Więzień, s. 224; Wanda, s. 225; Verbum Nobile, s. 225; Szlachcic i chłop, s. 226; Le Musicien inutile, s. 226; Dialogue des Morts – Rembrandt Phidias, s. 227; Klemens Płatnerz, s. 228; Portret Joachima Lelewela, s. 229.

Przedruki w czasopismach

14. Znaki Nowych Czasów 2004 nr 10 s. 18 [Dziecię i krzyż].

2005

Wydania osobne

1. „Nad Kapuletich i Montekich domem...”. Wybór i wstęp Bernadetta Kuczera-Chachulska. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2005, 160 ss.

[wstęp] B. Kuczera-Chachulska, „Nad Kapuletich i Montekich domem...” (5-11).

Zawiera utwory:

Wiersze z lat 1840-1865: Do wieśniaczki (15-17); Adam Krafft (18-20); Moja piosnka [I] (21-22); Italiam! Italiam! (23-24); Monolog (25-26); Amen (Legenda) (27-28); Psalm wigilii (29-31); Marmur-biały (32-33); Aerumnarum plenus (34-35); Modlitwa (36-37); Bema pamięci żałobny-rapsod (38-40); Legenda (41); Z pokładu „Marguerity” wpływającej dziś do New-York (42); [Ale Ty; Jeden-Dobry i Jedyny] (43); Trzy strofki (44); Moja piosnka [II] (45-46); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (47); [Coś ty Atenom zrobił; Sokratesie] (48-50); Duch Adama i skandal (51); Do Teofila Lenartowicza (52); Sen (53-55); [W tej powszedniości...] (56-57); [Do Stanisławy Hornowskiej] (58-59); Do Nikodema Biernackiego (60-61); Spartakus (62-63); Na zgon Ś.P. Jana Gajewskiego politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego), zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester, 1858 lipca (64-65); Do obywatela Johna Brown (66-67); Po balu (68); Wczoraj (69); Moja ojczyzna (70-71); Marionetki (72-73); Wielkość (74-75); Do Pani na Korczewie

(76-79); Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź (80-81); Święty-pokój (82); Dziennik warszawski (83-84); Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy (85).

Paryskie intermezzo liryczne 1865-1866: Ogólniki (89); III. Socjalizm (90); V. Harmonia (91); VI. W Weronie (92); XI. Pielgrzym (93); XIII. Larwa (94-95); XIV. Litość (96); [XXIII.] Tymczasem (97); XXIV. Sieroctwo (98-99); XXVI. Czemu nie w chórze? (100); XXX. Fatum (101); XXXV. Ironia (102-103); XXXVII. Syberie (104); LIV. Jak... (105); LV. Kółko (106-107); LVI. Czułość (108); LVII. Niebo i ziemia (109); LXX. Laur dojrzały (110); LXXIV. Bohater (111-113); LXXX. Wielkie słowa (114-115); LXXXII. Śmierć (116); LXXXIV. Czemu (117-118); LXXXV. Do zeszej... (Na grobowym głazie) (119); XCV. Nerwy (120-121); XCVI. Ostatni despotyzm (122-123); XCIX. Fortepian Szopena (124-129); C. Na zgon Ś.P. Józefa Z.; oficera Wielkiej-Armii; rannego pod Paryżem; jednego z naczelników powstania w Polsce (130-131).

Wiersze z lat 1866-1883: [Co? Jej powiedzieć...] (135); Idącej kupić talerz pani M. (136); W pracowni Guyskiego (137-139); Na zgon Poezji (Elegia) (140-141); Sonet do Marcelego Guyskiego jako autora biustu W.K. z Chodźków (142-143); Do Wielmożnej pani I. (144-145); [Powiedz im; że duch odbrzmiał myśli wiecznej] (146-147); Lapidaria (148-149); Do Bronisława Z. (150-156); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (157-158).

2. **Poezje. Warszawa: Orkla Press Polska Sp. z o.o., 2005, 112 s.**

Zawiera: Pióro (5); Fraszka (!) [I] (6); Bema pamięci żałobny-rapsod (7-8); Moja piosnka [II] (9); [Coś ty Atenom zrobił; Sokratesie] (10-11); Duch Adama i skandal (12); [Czy ten ptak kała gniazdo; co je kała] (13); Spartakus (14); Do obywatela Johna Brown (15); Po balu (16); Moja ojczyzna (17); Żydowie polscy. 1861 (18-19); Marionetki (20); Wielkość (21); VADE-MECUM: Za wstęp. Ogólniki (23); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (24-25); II. Przeszłość (26); III. Socjalizm (27); IV. Posąg i obuwie (28); V. Harmonia (29); VI. W Weronie (30); VII. Addio! (31); VIII. Liryka i druk (32); IX. Ciemność (33); XI. Pielgrzym (34); XIII. Larwa (35); XIV. Litość (36); XV. Sfinks (37); XVI. Narcyz (38); XVII. Wieś (39-40); XVIII. Naturalia (41); XIX. Stolica (42-43); XX. Specjalności (44); [XXIII.] Tymczasem (45); XXIV. Sieroctwo (46); XXV. Wakacje (47); XXVII. Mistycyzm (48); XXVIII. Saturnalia (49); XXX. Fatum (50); XXXI. „Ruszał z Bogiem” (51); XXXIV. Vanitas (52); XXXV. Ironia (53); XXXVI. Powieść (54-55); XXXVII. Syberie (56); XXXIX. Centaury (57); XL. Cenzor-krytyk (58); XLI. Królestwo (59); XLII. Idee i prawda (60); XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (61-62); L. Bliscy (63-64); LI. Moralności (65); LIII. Zagadka

(66); LIV. Jak... (67); LV. Kółko (68); LVI. Czułość (69); LVII. Niebo i ziemia (70); LX. Język-ojczysty (72); LXI. Bogowie i człowiek (72); LXII. Zapał (73); LXIII. Prac-czoło (74-75); [LXVII.] Krzyż i dziecko (76); LXIX. Początek broszury politycznej... (77-78); LXX. Laur dojrzały (79); LXXI. Czas i prawda (80-81); LXXIII. Grzeczność (82); LXIV. Bohater (83-84); LXXVIII. Styl nijaki (85); LXXX. Wielkie słowa (86-87); LXXXI. Kolebka pieśni. (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (88-89); LXXXII. Śmierć (90); LXXXIII. Sens-świata (91); LXXXIV. Czemu (92-93); LXXXV. Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (94); LXXXVII. Omyłka (95); LXXXIX. Gadki (96); XCI. Spowiedź (97); XCII. Cacka (98-99); XCIII. Źródło (100-101); XCIV. Historyk (102); XCV. Nerwy (103); XCVI. Ostatni despotyzm (104); XCIX. Fortepian Szopena (105-108); C. Na zgon śp. Józefa Z.; oficera Wielkiej-Armii; rannego pod Paryżem; jednego z naczelników Powstania w Polsce (109-110).

3. **Poezje. Warszawa: Polskapresse Sp. z o.o., 2005, 112 s.**

Zawiera: Pióro (5); Fraszka (!) [I] (6); Bema pamięci żałobny-rapsod (7-8); Moja piosnka [II] (9); [Coś ty Atenom zrobił; Sokratesie] (10-11); Duch Adama i skandal (12); [Czy ten ptak kala gniazdo; co je kala] (13); Spartakus (14); Do obywatela Johna Brown (15); Po balu (16); Moja ojczyzna (17); Żydowie polscy. 1861 (18-19); Marionetki (20); Wielkość (21); VADE-MECUM: Za wstęp. Ogólniki (23); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (24-25); II. Przeszłość (26); III. Socjalizm (27); IV. Posąg i obuwie (28); V. Harmonia (29); VI. W Weronie (30); VII. Addio! (31); VIII. Liryka i druk (32); IX. Ciemność (33); XI. Pielgrzym (34); XIII. Larwa (35); XIV. Litość (36); XV. Sfinks (37); XVI. Narcyz (38); XVII. Wieś (39-40); XVIII. Naturalia (41); XIX. Stolica (42-43); XX. Specjalności (44); [XXIII.] Tymczasem (45); XXIV. Sieroctwo (46); XXV. Wakacje (47); XXVII. Mistycyzm (48); XXVIII. Saturnalia (49); XXX. Fatum (50); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (51); XXXIV. Vanitas (52); XXXV. Ironia (53); XXXVI. Powieść (54-55); XXXVII. Syberie (56); XXXIX. Centaury (57); XL. Cenzor-krytyk (58); XLI. Królestwo (59); XLII. Idee i prawda (60); XLIII. Purytanizm. (Z listu do M. S.) (61-62); L. Bliscy (63-64); LI. Moralności (65); LIII. Zagadka (66); LIV. Jak... (67); LV. Kółko (68); LVI. Czułość (69); LVII. Niebo i ziemia (70); LX. Język-ojczysty (72); LXI. Bogowie i człowiek (72); LXII. Zapał (73); LXIII. Prac-czoło (74-75); [LXVII.] Krzyż i dziecko (76); LXIX. Początek broszury politycznej... (77-78); LXX. Laur dojrzały (79); LXXI. Czas i prawda (80-81); LXXIII. Grzeczność (82); LXIV. Bohater (83-84); LXXVIII. Styl nijaki (85); LXXX. Wielkie słowa (86-87); LXXXI. Kolebka pieśni. (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (88-89); LXXXII. Śmierć (90); LXXXIII. Sens-

świata (91); LXXXIV. Czemu (92-93); LXXXV. Do Zeszłej... (na grobowym głazie) (94); LXXXVII. Omyłka (95); LXXXIX. Gadki (96); XCI. Spowiedź (97); XCII. Cacka (98-99); XCIII. Źródło (100-101); XCIV. Historyk (102); XCV. Nerwy (103); XCVI. Ostatni despotyzm (104); XCIX. Fortepian Szopena (105-108); C. Na zgon śp. Józefa Z.; oficera Wielkiej-Armii; rannego pod Paryżem; jednego z naczelników Powstania w Polsce (109-110).

Przedruki w książkach

4. **Księga aforyzmów. [Wybór:] D. Masłowska, W. Masłowski. Warszawa: Świat Książki 2005, 551 s.**
Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

5. **Markiewicz H.: Skrzydlate słowa. Wielki słownik cytatów polskich i obcych. Wydanie nowe, popr. i znacznie rozszerzone. Kraków: Wydawnictwo Literackie 2005, 1212 s.**
Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

6. **Wielka księga myśli polskiej. Aforyzmy, przysłowia, sentencje. Wybór: D. Masłowska, W. Masłowski. Warszawa: Klub dla Ciebie 2005, 1111 s.**
Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

7. **Z fraszką przez stulecia (XV-XX wiek). Antologia. Wybór i oprac. Józef Bułatowicz. Rys. Andrzej Mleczko. Kęty: Antyk 2005, 875 s. (Aurea: Złota Seria).**
Zawiera: Fraszka (!) [I] (223); Fraszka (!) [II] (223); Pascha (224); Posiedzenie (224); Miłość (224); Siła ich (224); Przeszłość i przyszłość (225); Czy ten ptak kala gniazdo [fragm.] (225); Odpowiedź do Włoch (225-226).

2006

Przedruki w książkach

1. **Antologia polskich przekładów poezji włoskiej od wieku XVI do końca XIX stulecia. Wstęp, wybór i oprac.: Monika Gurgul, Jadwiga Miszańska. Kraków: Collegium Columbinum 2006, 291 s. (Biblioteka Tradycji, nr 53).**

Zawiera: Z Buonarrotoiego [Słodko jest zasnąć...] [Caro m'e'l sonno] (187);

2. **Matka Odkupiciela. Red. Krzysztof Wieliczko OSPPE. Lublin: Wydawnictwo „Gaudium” 2006, 375, [7] s., [8] s. tabl.: il.**

Zawiera: Częstochowskie wiersze (321-323).

3. **Romantycy wobec antyku. Antologia tekstów źródłowych. Wybór, wstęp i komentarze Danuta Dąbrowska. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego 2006, 212 s.**

Zawiera: Z Homera: Odyseja [Wstęp] (193-195).

Przedruki w czasopismach

4. **Pro Libris 2006 nr 4 s. 24** [Bema pamięci żałobny-rapsod].
5. **Tygodnik Powszechny 2006 nr 51 s.6** [Fatum].

2007

Wydania osobne

1. **Dzieła wszystkie VII: Proza 1. Opracował Rościsław Skręt. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL Jana Pawła II, Instytut Badań nad Twórczością Cypriana Norwida KUL 2007, 394 s., [4] s.**

Wydanie krytyczne: zawiera uwagi edytorskie, odmiany tekstu i objaśnienia.

Zawiera utwory: Łaskawy opiekun, czyli Bartłomiej Alfonsem (9-31); Menego. Wyjątek z pamiętnika (33-39); Czarne kwiaty (41-57); Białe kwiaty (59-73); Bransoletka. Legenda dziewiętnastego wieku (75-88); Garstka piasku. Legenda (89-99); Cywilizacja. Legenda. 1861 (101-117); [Wymiana listów między królem Abagarem i Jezusem Chrystusem] (119-122); [Dwie powieści] (123-131); Archeologia [I] (133-137); Archeologia [II] (139-143); Pamiętnik podróżny (145-148); [Wspomnienia weneckie] (149-153); Klary Nagnioszewskiej samobójstwo. Tragedia (155-159); Estetyczne poglądy (161-165); Modlitwa (167-169); Stygmat. Nowela (171-199); „Ad leones!” (201-215); Tajemnica lorda Singelworth (217-233); Ostatnia z bajek (235-250).

[Zawiera reprodukcje prac plastycznych C. Norwida:] Autoportret [tzw. berliński II], s. 2; Różne szkice, s. 13; Szlachcic idący z książką do ogrodu, s. 27; Adam Mickiewicz, s. 53; Koń w zaprzęgu, s. 81; Zygmunt Krasiński w Rzymie, s. 107; Szlachcic i jego arendarz, s. 127; Pamiętnik podróżny, po s. 144; Kalry Nagnioszewskiej samobójstwo, s. 155-159; Karykatura Joachima Lelewela, s. 191; Chart, s. 205; Koty, s. 239.

2. **Wiersze. Red. Iwona Kapica. Ilustracje i opracowanie graficzne Iwona**

Chmielewska. Toruń: Algo 2007, 95 s.

Zawiera utwory: [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (5-6); Samotność. Sonet (6-7); Noc (7-8); Wspomnienie wioski (8-10); [Monolog] (10-12); Pamiętka (12); To rzecz ludzka!... (13-15); Moja piosnka [I] (15-16); Italiam! Italiam! (17); [Od Anioła do Szatana] (17-18); Marmur-biały (18); Trylog (18-21); Jesień (21-22); Aerumnarum plenus (22-23); Modlitwa (23); [Do Marii Trębickiej] (24-25); Trzy strofki (25); Moja piosnka [II] (26); Rzeczywistość i marzenia (!) (28-29); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (30); Nad jeziorem (30); „Czy podam się o amnestię?” (31); Do Tytusa M. (31-32); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (32); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (32-33); Malarz z konieczności (33-34); Beatrix (34-37); Czemu (37-38); Jak (38); Harmonia (39); Po balu (39-40); [Daj mi wstążkę błękitną] (40); [A - czy też ona wie] (40-41); [Nie chcę już smutków, nie!...] (41-42); [Do Michaliny Zaleskiej] (42); Źródło (42-43); W pamiętniku (43-47); Do współczesnych (Oda) (47-48); [Do Anny Czaplickiej] (48); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (48-49); Impossibilissime! (49); Ciemność (49-50); Na zgon Poezji (Elegia) (50); Mój psalm (51); Spowiedź [II] (51); Do piszących (52-54); Pismo (54-55); Pióro (56); Adam Krafft (56-57); Do księgarza (57-58); Piękno (58); Manieryzm (58); Autor-nieznany (59); Ogólniki (59-60); Addio! (60); Liryka i druk (60-62); Język-ojczysty (62); Styl nijaki (63); Wielkie słowa (63-64); Cacka (64-65); W Łazienkach (65-66); Lapidaria (66); [Nie myśl, nie pisz...] (67); Piękno-czasu (67); Krytyk ex professo (68); Bezimienni (68); Wielkość (69); Post scriptum [do przekładu z Horacego] (70); Bogowie i człowiek (70); Centaury (72); Laur dojrzały (72); Wspomnienie (72-73); W Weronie (74); W albumie (74-75); Za płotem (75); [W tej powszedniości] (75-76); Pielgrzym (76); Mistycyzm (76-77); Fatum (77); „Ruszaj z Bogiem” (77-78); Marionetki (78-79); Do panny Józefy z Korczewa (79-80); Litość (80); Sfinks [II] (80-82); Specjalności (82); Ironia (83); Kółko (83-84); Czułość (84); Niebo i ziemia (84); Śmierć (84-85); Małe dzieci (85-86); [Co? jej powiedzieć] (86); Czasy (86-87); Przeszłość i przyszłość (Fraszka) (87); Sen (87-88); Waga (88-90); Wczora-i-ja (90); Przeszłość (91);

Larwa (91-92); Tymczasem (92).

Przedruki w książkach

3. **Cytaty mądre i zabawne. Wybrał H. Markiewicz. Wyd. 3 przejrzane i znacznie rozszerz. Kraków: Wydawnictwo Literackie 2007, 290, [5] s.**

Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

4. **Markiewicz H., Romanowski A.: Skrzydlate słowa. Wielki słownik cytatów polskich i obcych. Wyd. nowe, poprawione i znacznie rozszerzone. Kraków: Wydawnictwo Literackie 2007, 1215, [4] s.**

Zawiera także cytaty z twórczości C. Norwida.

5. **Wersyfikacja polska. 3. Ćwiczenia wersyfikacyjne i antologia wierszy. Pod red. M. Woźniakiewicz-Dziadosz, M. Ryszkiewicza. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2007, 255 s.**

Zawiera: Bema pamięci żałobny-rapsod; Klątwy; Moja piosnka [II].

6. **Złota księga wierszy polskich. Ułożył Jacek Łukaszewicz. Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie 2007, 526, [2] s.**

Zawiera: Bema pamięci żałobny-rapsod (207-209); Spartakus (209-210); [Daj mi wstążkę błękitną...] (211); W pamiętniku (211-216); Przeszłość (216-217); W Weronie (217-218); Pielgrzym (218-219); Kółko (219-220); Do Bronisława Z. (220-224).

7. **Zofia Trojanowiczowa, Zofia Dambek, przy współudziale Jolanty Czarnomorskiej. Kalendarz życia i twórczości Cypriana Norwida, t. 1: 1821-1860. Wydawnictwo Poznańskie. Poznań 2007, 780 s., [24 s. tablic].**

Zwiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Domniemany dworek w Laskowie-Głuchach, il. 2; Dwór stolnika Dybowskiego w Dębinkach, il. 3; Przerys tablicy erekcyjnej z kościoła w Wiślicy, il. 5; Karykatura Władysława Wężyka, il. 6; Chata na Sybirze, il. 9; Autoportret florencki, il. 10; Autoportret rzymski II, il. 11; Karta z „Albumu berlińskiego”, il. 12; Autoportret rzymski, il. 13; karta ze szkicownika panien Skrzynieckich, il. 14; Autoportret z piórem, il. 15; Norwid karykaturzysta, il. 16; Karta z „Albumu berlińskiego”, il. 17-20; Karta

ze szkicownika panien Skrzyneckich, il. 21; Zygmunt Krasiński w Rzymie, il. 22; August Cieszkowski, il. 24; Norwid z bródką Mefista, il. 25; Norwid ze skrzyżowanymi rękami, il. 26; Ipse ipsum, il. 27; Z „Fausta” Małgorzata, il. 28; Henryk Kamiński, il. 29; Księżę Adam Czartoryski, il. 30; Józef Bohdan Zaleski, il. 31; Karta a albumu Michaliny Dziekońskiej, il. 34-36; Obraz Matki Boskiej, il. 40; Makryna Mieczysławska, il. 41; Hans Friedrich Dieffenbach, il. 42; Generałowa Maria Dziekońska, il. 43.

8. Zofia Trojanowiczowa, Elżbieta Lijewska, przy współudziale Małgorzaty Pluty. Kalendarz życia i twórczości Cypriana Norwida, t. 2: 1861-1883. Wydawnictwo Poznańskie. Poznań 2007, 799 s., [24 s. tablic].

Zwiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Judith, il. 5; Miasto, il. 6; Rysunki z kawiarni Caprice, il. 7; Koncert, il. 8; La confiance, nouvelle association, il. 9; Autor, il. 18; Prasa polska, il. 19; Wskreszenie Łazarza, il. 24; Dialogue des mortes, il. 25; Solo, il. 26; Le Musicien inutile, il. 27; Tomasz August Olizarowski, il. 30; Karta z Albumu Orbis [III], il. 32-36; Zebranie emigracyjne, il. 37; Sąsiedzi, il. 38; Mężczyzna w konfederatce, il. 39; Autoportret en face, il. 40; Głowa starca I, il. 41; Głowa starca II, il. 42.

2008

Wydania osobne

1. Dzieła wszystkie X: Listy. 1: 1839-1854. Opracowała Jadwiga Rudnicka [Tłum. z jęz. franc. W. Kwiatkowski, Sz. Babiński]. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, Instytut Badań nad Twórczością Cypriana Norwida KUL 2008, 589, [3] s. [1] tabl., il.

Wydanie krytyczne.

ZAWIERA:

WSTĘPNE UWAGI EDYTORSKIE (s. 9-18)

[LISTY 1839-1854] (s. 19-538):

1839:

1. DO DYREKTORA GIMNAZJUM PRAKTYCZNO-PEDAGOGICZNEGO, 7 stycznia (s. 25).

1840:

2. DO HEROLDII KR.LESTWA POLSKIEGO, 5 listopada (s. 26).

1841:

3. DO HEROLDII KR.LESTWA POLSKIEGO, 26 kwietnia (s. 27); 4. DO REDAKCJI „BIBLIOTEKI WARSZAWSKIEJ”, 29 kwietnia (s. 28); 5. DO AUGUSTA WILKOŃSKIEGO, po 27 kwietnia (s. 29-30); 6. DO J.ZEFA IGNACEGO KRASZEWSKIEGO, 6 grudnia (s. 31).

1842:

7. DO REDAKCJI „BIBLIOTEKI WARSZAWSKIEJ”, 23 października (s. 32-33).

1844:

8. DO GIUSEPPE BEZZUOLEGO, 23 kwietnia (s. 34); 9. DO VINCENZO DELLA BRUNA, przed wrześniem (s. 35); 10. DO ANTONIEGO ZALESKIEGO, 11 września (s. 36-37); 11. Do ANTONIEGO ZALESKIEGO, 2 listopada (s. 38-41).

1845:

12. Do ANTONIEGO ZALESKIEGO, 24-25 lutego (s. 42-45); 13. DO MARII TRĘBICKIEJ, listopad - I połowa grudnia (s. 46); 14. DO ANTONIEGO CELIŃSKIEGO, listopad lub grudzień (s. 47-49); 15. DO MARII TRĘBICKIEJ, listopad – przed 16 grudnia (s. 50); 16. DO MARII TRĘBICKIEJ, listopad - przed 16 grudnia (s. 51); 17. DO MARII TRĘBICKIEJ, listopad – przed 16 grudnia (s. 52); 18. DO MARII TRĘBICKIEJ, 16 grudnia (s. 52); 19. DO MARII TRĘBICKIEJ, 20 grudnia (s. 54-57); 20. DO MARII TRĘBICKIEJ, 30 grudnia (s. 58-60).

1846:

21. DO MARII TRĘBICKIEJ, 2-3 stycznia (s. 61-67); 22. DO MARII TRĘBICKIEJ, 25-27 stycznia (s. 68-70); 23. DO MARII TRĘBICKIEJ, 20 lutego (s. 71-72); 24. DO LAURY CZOSNOWSKIEJ, 14 marca (s. 73-75); 25. DO MARII TRĘBICKIEJ, 11 kwietnia (s. 76-77); 26. DO MARII TRĘBICKIEJ, 14 lub 21 czerwca (s. 78-81); 27. DO HENRYKA MORACZEWSKIEGO, najpóźniej 25 czerwca (s. 82); 28. DO CEZAREGO PLATERA, 27 lub 28 lipca (s. 83); 29. DO MARII TRĘBICKIEJ, 11 sierpnia (s. 84); 30. DO CEZAREGO PLATERA, 1 września (s. 86-87); 31. DO CEZAREGO PLATERA, 7 grudnia (s. 88); 32. DO MARII TRĘBICKIEJ, 18 grudnia (s. 89-91).

1847:

33. DO CEZAREGO PLATERA, 23 stycznia (s. 92); 34. DO MARII TRĘBICKIEJ, 17 czerwca (s. 95-97); 35. DO MARII TRĘBICKIEJ, 2 sierpnia (s. 98-99); 36. DO MARII DOWGIAŁŁOWEJ, 30 sierpnia (s. 100-101); 37. DO STANISŁAWA EGBERTA

KOŹMIANA, 16 września (s. 102-104); 38. DO AMELII SKRZYNECKIEJ, 27 września - 10 października (s. 105); 39. DO J.ZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, przed 29 grudnia (s. 106-109).

1848:

40. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 9 lutego (s. 110-113); 41. DO STANISŁAWA EGBERTA KOŹMIANA, najwcześniej 9 lutego (s. 114); 42. DO MARII TRĘBICKIEJ, 8 kwietnia (s. 115); 43. DO JANA SKRZYNECKIEGO, 15 kwietnia (s. 116-118); 44. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 24 kwietnia (s. 119-121); 45. DO PIUSA IX, przed 7 maja (s. 122-124); 46. DO JANA SKRZYNECKIEGO, po 7 maja (s. 125); 47. DO JANA SKRZYNECKIEGO, 1 lipca (s. 126-128); 48. DO MARII TRĘBICKIEJ, 3 lipca (s. 129-130); 49. DO MARII TRĘBICKIEJ, około 11 lipca (s. 131-133); 50. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, październik (s. 134).

1849:

51. DO ALEKSANDRA JEŁOWICKIEGO, 9 stycznia (s. 135-136); 52. DO JÓZEFA HUBEGO, 22 stycznia (s. 137); 53. DO MARII PRZEZDZIECKIEJ, 7 lutego (s. 138); 54. DO ALEKSANDRA NIEWIAROWSKIEGO, po 3 kwietnia (s. 139-140); 55. DO PIOTRA SEMENENKI, maj (s. 139); 56. DO PIOTRA SEMENENKI, maj - przed 7 czerwca (s. 140); 57. DO J.ZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 7 czerwca (s. 141); 58. DO CEZAREGO PLATERA, 11 czerwca (s. 142-143); 59. DO KAROLA LIBELTA, 28 lipca (s. 144); 60. DO JANA KOŹMIANA, 13 sierpnia (s. 145-146); 61. DO PIOTRA SEMENENKI, 16 sierpnia (s. 147-148); 62. DO BOGUSŁAWY MAŃKOWSKIEJ, jesień? (s. 149); 63. DO CEZAREGO PLATERA, około 25 października (s. 150); 64. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 1 listopada (s. 151); 65. DO EMMY HERWEGH, 3 lub 10 listopada (s. 152-153); 66. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, jesień (s. 154); 67. DO EMMY HERWEGH, jesień (s. 155); 68. DO EMMY HERWEGH, jesień (s. 155); 69. DO EMMY HERWEGH, 24 listopada (s. 156).

1849-1850:

70. DO EMMY HERWEGH (s. 157); 71. DO EMMY HERWEGH (s. 158); 72. DO EMMY HERWEGH (s. 159)

1850:

73. DO J.ZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, około 1 stycznia (s. 160); 74. DO J.ZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, początek stycznia (s. 161); 75. DO J.ZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, styczeń – luty (s. 162); 76. DO JANA KOŹMIANA, 9 lutego (162-163); 77.

DO J.ZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 10 lutego (s. 164); 78. DO JERZEGO LUBOMIRSKIEGO, 4 marca (s. 165); 79. DO EMMY HERWEGH, 22 marca (s. 167); 80. DO JANA KOŹMIANA, 2 kwietnia (s. 168-170); 81. DO HIERONIMA KAJSIIEWICZA, 22 kwietnia (s. 171-172); 82. DO HIERONIMA KAJSIIEWICZA, 26 kwietnia (s. 173-174); 83. DO JANA KOŹMIANA, maj (s. 175-176); 84. DO ADAMA JERZEGO CZARTORYSKIEGO, 2 czerwca (s. 177-178); 85. DO CEZAREGO PLATERA, 4-12 czerwca (s. 179-180); 86. DO CEZAREGO PLATERA, 4-15 czerwca (s. 181); 87. DO JANA KOŹMIANA, 2 lipca (s. 182-183); 88. DO JANA KOŹMIANA I STANISŁAWA EGBERTA KOŹMIANA, lipiec (s. 184); 89. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 10 lipca (s. 185-186); 90. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 11 lipca (s. 187); 91. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, około 25 lipca (s. 188); 92. DO TEOFILA LENARTOWICZA, przed 14 sierpnia (s. 189-192); 93. DO ADAMA POTOCKIEGO, 1 września (s. 193); 94. DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO, po 1 a przed 20 września / 194-195); 95. DO ADAMA POTOCKIEGO, 20 września (s. 196-197); 96. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 26 września (s. 198-200); 97. DO JANA KOŹMIANA, początek listopada (s. 201-202); 98. DO JANA KOŹMIANA, około 7 listopada (s. 203); 99. DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO, przed 13 listopada (s. 203-205); 100. DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO, przed 13 listopada (s. 206-208); 101. DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO I ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO, przed 13 listopada (s. 209-213); 102. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 14 listopada (s. 214-215); 103. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 22 listopada (s. 216-217); 104. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 29 listopada (s. 219); 105. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 3 grudnia (s. 220-221); 106. DO MICHALINY DZIEKOŃSKIEJ, grudzień (s. 222-223); 107. DO JANA KOŹMIANA, 18 grudnia (s. 224); 108. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 20 grudnia (s. 225).

1851:

109. DO WŁADYSŁAWA ZAMOYSKIEGO, styczeń? (s. 226); 110. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 5 stycznia (s. 227-229); 111. DO SEWERYNA GAŁĘZOWSKIEGO, 14 stycznia (s. 230); 112. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, około 15 stycznia (s. 231-232); 113. DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO, przed 29 stycznia (s. 233); 114. DO ADAMA POTOCKIEGO, 29 stycznia (s. 234); 115. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, styczeń - luty (s. 238-239); 116. DO WŁADYSŁAWA ZAMOYSKIEGO, około 1 lutego (s. 240); 117. DO SEWERYNA GAŁĘZOWSKIEGO, 3

lub 8 lutego (s. 241); 118. DO JANA KOŹMIANA, 4 lutego (s. 242); 119. DO ADAMA POTOCKIEGO, połowa lutego (s. 243); 120. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, najpóźniej 3 marca (s. 244); 121. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 4 marca (s. 245); 122. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 7 marca (s. 246); 123. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 17 marca (s. 246); 124. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 10 maja (s. 247); 125. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 8 czerwca (s. 252); 126. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 23 czerwca (s. 253); 127. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 16 lipca (s. 253); 128. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 1 sierpnia (s. 254); 129. DO WŁADYSŁAWA ZAMOYSKIEGO, pomiędzy 1 sierpnia i 9 października (s. 256); 130. DO JANA KOŹMIANA, 9 października (s. 257-258); 131. DO JULIUSZA MICHELETA, po 9 października (s. 259-267); 132. DO HENRYKA PRENDOWSKIEGO, 16 października lub 16 listopada (s. 268-271); 133. DO HENRYKA PRENDOWSKIEGO, październik lub listopad (s. 272); 134. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 6 grudnia (s. 272-274).

1852:

135. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 8 stycznia (s. 275); 136. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, około 8 stycznia (s. 276); 137. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, po 8 stycznia (s. 284-285); 138. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, przed 20 stycznia (s. 286); 139. DO WŁADYSŁAWA BENTKOWSKIEGO, 25 stycznia (s. 287); 140. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 4 lutego (s. 288); 141. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 7 lutego (s. 289-291); 142. DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ, luty? (s. 292); 143. DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ, luty? (s. 293); 144. DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ, 18 lutego (s. 297); 145. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 7 marca (s. 298-300); 146. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 26 marca (s. 301-302); 147. DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ, po 26 marca (s. 303); 148. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, przed 11 kwietnia (s. 304); 149. DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ, przed 11 kwietnia (s. 305); 150. DO WŁADYSŁAWA ZAMOYSKIEGO, 19 kwietnia (s. 306); 151. DO PIOTRA SEMENENKI, I połowa maja (s. 307-308); 152. DO JANA KOŹMIANA, 18 maja (s. 309); 153. DO ADAMA JERZEGO CZARTORYSKIEGO, około 11 czerwca (s. 310); 154. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 11 czerwca (s. 310); 155. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, 17 czerwca (s. 311); 156. DO PIOTRA SEMENENKI, 22 czerwca (s. 312); 157. DO ADAMA JERZEGO CZARTORYSKIEGO, czerwiec - lipiec (s. 313); 158. DO MARCELINY CZARTORYSKIEJ, przed 6 lipca (s. 315); 159. DO JÓZEFA

BOHDANA ZALESKIEGO, 23 lipca (s. 316); 160. DO TEOFILA LENARTOWICZA, 1 sierpnia (s. 317); 161. DO MICHALINY DZIEKOŃSKIEJ, 9 sierpnia (s. 318); 162. DO MICHALINY DZIEKOŃSKIEJ, 10 sierpnia (s. 321); 163. DO KONSTANCJI GÓRSKIEJ, 15 sierpnia (s. 322-324); 164. DO MICHALINY DZIEKOŃSKIEJ, po 15 sierpnia (s. 325); 165. DO AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO, 23 sierpnia (s. 326); 166. DO MICHALINY DZIEKOŃSKIEJ, 19 września (s. 327-329); 167. DO MARII TRĘBICKIEJ, wrzesień (s. 330-332); 168. DO MARII TRĘBICKIEJ, wrzesień (s. 333); 169. DO EMMY HERWEGH, 29 września (s. 334-337); 170. DO JANA KOŹMIANA, wrzesień – październik (s. 338-340); 171. DO JANA KOŹMIANA, 25 października (s. 341-342); 172. DO WŁADYSŁAWA ZAMOYSKIEGO, październik (s. 343);

1853:

173. DO MARII TRĘBICKIEJ, przed 10 kwietnia (s. 343-346); 174. DO JÓZEFA KOMOROWSKIEGO, 6 września (s. 347-348); 175. DO MARII TRĘBICKIEJ, 6 września (s. 349-350); 176. DO MARII TRĘBICKIEJ, 20 października (s. 351-354); 177. DO ADAMA MICKIEWICZA, jesień (s. 355-357); 178. DO ALEKSANDRA HERCENA, grudzień? (s. 358-364).

1854:

179. DO MARII TRĘBICKIEJ, 21-23 lutego (s. 365-371); 180. DO MARII TRĘBICKIEJ, maj (s. 372-381); 181. DO ALEKSANDRA JEŁOWICKIEGO, 18 maja (s. 382-384); 182. DO ALEKSANDRA JEŁOWICKIEGO I PIOTRA SEMENENKI, po 18 maja (s. 385-389); 183. DO MICHAŁA KLECZKOWSKIEGO, 14 lipca (s. 390-392); 184. DO MICHAŁA KLECZKOWSKIEGO, 15 lipca (s. 393); 185. DO JÓZEFA BOHDANA ZALESKIEGO, po 20 sierpnia, przed 3 września (s. 394-400); 186. DO PIOTRA SEMENENKI, 12 września (s. 401-403); 187. DO JÓZEFA ŁUSSAKOWSKIEGO, po 10 listopada (s. 404-407); 188. DO JÓZEFA ŁUSSAKOWSKIEGO, po 15 listopada (s. 408-410).

REPRODUKCJE PRAC PLASTYCZNYCH NORWIDA:

1. AUTOPORTRET [tzw. Norwid rysownik] (s. 2); 2. RÓŻNE SZKICE [karta albumowa] (s. 21); 3. ZOILUS (s. 29); 4. SPÓŹNIONY LIST (s. 131); 5. EMMA HERWEGH W KRĘGU RODZINY (s. 193); 6. ŚWIĘTY JÓZEF Z DZIECIĄTKIEM (s. 267); 7. PORTRET MARII KALERGIS (s. 277); 8. MSZA ŚW. DLA POLAKÓW W TURCJI (s. 301); 9. OBRONA CZĘSTOCHOWY (s. 341); 10. KŁADKA NAD PRZEPAŚCIĄ (s. 367); 11. SALON EMMY HERWEGH (s. 445); 12. NA OCEANIE I (s. 457); 13. NA OCEANIE OKRĘT MARUERITTA (s. 483); 14. NA OCEANIE II (s. 495).

REPRODUKCJE (SKANY) REKOPISÓW NORWIDA:

1. List do Marii Trębickiej, 25-27 stycznia 1846 (s. 77); 2. Listu do Józefa Bohdana Zaleskiego, 9 lutego 1848 (wkładka po s. 128); 3. Listu do Bogusławy Mańkowskiej, jesień 1849? (s. 187); 4. List do Emmy Herwegh, jesień 1849 (s. 199); 5. List do Emmy Herwegh, 24 listopada 1849 (s. 203); 6. List do Emmy Herwegh, 1849-1850 (s. 207); 7. List do Emmy Herwegh, 1849-1850 [II] (s. 211).

WYKAZ I OPIS ILUSTRACJI. Oprac. Edyta Chlebowska, Piotr Chlebowski (s. 539-541); WYKAZ SKRÓTÓW UŻUTYCH W TOMIE X (s. 543-545); INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH I TOPOGRAFICZNYCH zestawiał Piotr Chlebowski (s. 547-555); INDEKS LISTÓW, INNYCH TEKSTÓW I PRAC PLATSYCZNYCH NORWIDA zestawiał Piotr Chlebowski (s. 557-563); INDEKS NAZWISK zestawiał Piotr Chlebowski (s. 565-580). SPIS RZECZY (s. 583-590).

2. Znaki na papierze: utwory literackie, akwarele, grafiki, rysunki i szkice. Wybór i oprac. Piotr i Edyta Chlebowscy. Olszanica: Wydawnictwo Bosz; Warszawa: Biblioteka Narodowa 2008, 212 s.

P. Chlebowski, Wstęp (5-7)

Zawiera:

utwory literackie:

Pióro (9); Menego. Wyjątek z pamiętnika (11-17); Czarne kwiaty (19-33); Modlitwa (34); Odpowiedź do Włoch... (fraszka) (35); Moja piosnka [I] (36-37); List do Marii Trębickiej z 21 [-23] lutego 1854 [wraz z wierszem Moja piosnka II] (38-42); [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy] (45-46); Amen (Legenda) (47); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (50-53); Jasność a ciemność (54-56); Ciemność (58-59); Przeszłość (60-61); Socjalizm (62-63); Fraszka (!) [II] (64); Miłość (Fraszka) (65); Pascha (Fraszka) (66); Fatum (67); Śmierć (70); Pielgrzym (72); Do zeszej... (Na grobowym głazie) (74-75); List (76-77); Teofilowi (78-79); Moja ojczyzna (80); List do Magdaleny Łuszczewskiej z ok. 18 października 1860 (82-83); Pieśń od ziemi naszej (84-85); Żydowie polscy. 1861 (86-87); „Żydy” i Mechesy (88-93); Do wielmożnej pani I. (94); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] (96-97); List do Karola Ruprechta z 1 września 1863 (98-99); Do emira Abd el Kadera w Damaszku (100); Bema pamięci żałobny-rapsod (102-103); Epos-nasza. 1848 (104-106); Do A.T. (107-108); Do władcy Rzymu (109); Marionetki (110); Wczora-i-ja (111); Specjalności (112-113); Sieroctwo (114-115); Moralności (116); Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych

pieśniarzy) (118); „A Dorio ad Phrygium” (120-155); Trzy strofki (156); Czulość (157); [Daj mi wstążkę błękitną...] (158); Larwa (159); W Weronie (160-161); Źródło (162); Fortepian Szopena (164-167); [Ale TY, Jeden-dobry i Jedyny] (168); Milczenie (170-207).

Reprodukcje prac plastycznych:

Chrystus w rozmowie z faryzeuszami I, s. 4; Chrystus w rozmowie z faryzeuszami II, s. 4; Autoportret „ipse ipsum”, s. 8; Księga życia, s. 10; Inicjał litery O, s. 15; Święty Matuzesz Ewangelista ze swoim atrybutem aniołem, s. 16; Portret Adama Mickiewicza, s. 18; Wicus Kuchcik, s. 21; Zygmunt Krasiński w Rzymie, s. 26; Szkice, s. 28; Studia czaszki ludzkiej, s. 29; Szkice, s. 30; Studia czaszki ludzkiej, s. 33; Studium aktu męskiego, s. 35; Sen więźnia, s. 37; Spóźniony list, s. 43; Na oceanie, s. 44; Dialogue des Morts: Rembrandt – Phidias, s. 47; Dwugłowa Herma, s. 47; Antyczne ruiny rzymskie, s. 48; Zwaliska ruin starożytnych, s. 48; Głowa młodej kobiety z gwiazdą nad czołem (Eloe?), s. 48-49; Popiersie rycerza krzyżowego, s. 49; Głowa kobieca [uznawana za portret Marii Kalergis], s. 53; L’aveuglement, s. 57; La polemique moderne XIX siècle, s. 58; Mefisto, s. 64; Scherzo, s. 64-65; Chrystus na krzyżu pomiędzy łotrami, s. 66; Przebicie boku Chrystusa, s. 66-67; Głowa Chrystusa w koronie cierniowej, s. 67; Głowa Barabasza, s. 67; L’Écho des Ruines, s. 68; Kompozycja na temat śmierci, s. 69; La mort, le vieillard et l’enfant, s. 70; Wędrowiec, s. 72; Inicjał Q o dekoracji roślinno-plecionkowej, s. 74; Szkic głowy, s. 76; Studia antyczne, s. 77; Rozeta, s. 79; Solo, s. 80-81; Zebranie emigracyjne, s. 84-85; Arcykapłani żydowscy, s. 86; Szlachcic i jego arendarz, s. 87; Studia uszu, s. 89; Studium męskiego aktu, s. 91; Chrystus na krzyżu, s. 95; Pegazus, s. 96; Sokrates, s. 97; Akropol, s. 97; Arab, s. 100; Karawana, s. 100; Starzec, s. 103; Kobieta w draperii z lirą, s. 104; Studia dłoni, s. 105; Szkic postaci i głowy zamyślonego mężczyzny, s. 106; Żołnierze greccy, s. 108; Koncert, s. 111; Studium męskiego aktu, s. 114; Studium Ewy do akwaforty „Grzech pierworodny”, s. 125; Szkic, s. 127, 130; Karykatura Romana Czarnomorskiego (?), s. 136; Karykatura Bolesława Plucińskiego (?), s. 145; Różne mody i niewygody, s. 151; Tajemniczy napój, s. 156; Głowa starca, s. 157; Ballada, s. 158; Niewiasty betlejemskie, s. 160; Wróżbita, s. 160; Grająca kobieta, s. 165; Chrystus błogosławiący dzieci, s. 167; Szkice, s. 168; Anioł Stróż, s. 169; Mężczyzna w konfederatce, s. 175; Szkic głowy, s. 180; Szkice dwóch głów, s. 184; Grupa trzech osób, s. 187; Chart, s. 191; Szkice głów z nakryciem, s. 195; Studium architektonicznego ornamentu, s. 197; Studium średniowiecznego ornamentu, s. 199; Szkic, s. 200; Studium męskiego aktu w ruchu, s. 203; Szkice głów z nakryciem, s. 205; Szkice głów z nakryciem, s. 207.

3. Godność powołania. „Przez wszystko do mnie przemawiałeś – Panie!”.
Wybór. Redakcja Zofia Dambek. Poznań: BONAMI, 2008, 56 s.

Wszystkie teksty wierszy i fragmenty z listów Norwida pochodzą z wydania: C. Norwid, Pisma wszystkie, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1971, t. 1, 2, 3 i 8.

Z. Dambek – Od wydawcy (5-8).

Zawiera: Modlitwa (fragm.) (9), Moja ojczyzna (10-11), Moja piosnka [II] (12-13), Znów legenda (14-16), W Weronie (17), Bema pamięci żałobny-rapsod (18-19), [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (20-21), Promethidion (fragm.) (22-28), [Do Stanisławy Hornowskiej] (29), Pielgrzym (30), Krzyż i dziecko (31), Przeszłość (32), Sfinks [II] (33), Fatum (34), Praca (35-38), Socjalizm (39), Małe dzieci (40-41), Laur dojrzały (42), Omyłka (43), Bezimienni (44), Siła ich. Fraszka (45), Fraszka (!) [II] (46), Miłość (fraszka) (47), Do Nikodema Biernackiego (48-49), Do Bronisława Z. (50-53).

Przedruki w książkach

4. Być człowiekiem... Aforyzmy, sentencje, złote myśli, przysłowia o człowieku.

Wybór i oprac. A. Różanek. Wyd. 2. Wrocław: Wydawnictwo „Astrum” [2008], 320 s.

Zawiera m.in. cytaty z twórczości C. Norwida.

5. Ta, co nie zginęła. Antologia poezji, pieśni patriotycznej i niepodległościowej.

Wybór: M. Pałaszewska, A. Żmuda. Warszawa: Muzeum Niepodległości, Rzeszów: Ad Oculos 2008, 183 s. (Klejnoty Poezji Polskiej).

Zawiera: „Moja ojczyzna” (39-40).

6. Norwid – artysta. W 125. Rocznicę śmierci poety. Red. Krzysztof Trybuś, Wiesław Ratajczak, Zofia Dambek. Poznań 2008, 348 s.

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: Łódź apostolska na jeziorze Genezaret, s. 18; Kypáryssōs nórbid, s. 18; Na cmentarzu (Alleluja!), s. 19; Najada, s. 20; Główka kobieca, s. 21; Portret młodej kobiety w zielonej chuście, s. 21; Bachus, s. 22; Chrystus z szat obdarty, s. 23; Chrystus na krzyżu, s. 24; Chrystus między łotrami na krzyżu, s. 25; Głowa Barabasza, s. 25; Chrystus w rozmowie z faryzeuszami (1), s. 26; Chrystus w rozmowie z faryzeuszami (2), s. 26; Adam Mickiewicz w Rzymie, s. 51; Zygmunt Krasiński w Rzymie, s. 52; Solo, s. 100; Głowa starca i inne szkice, s. 121; Głowa starca, s. 122; Verbum Nobile, s. 123;

Awantury arabskie, s. 124; Trzej mężczyźni w strojach historycznych, s. 125; Szlachcic i wieśniak, s. 126; Mecenas otoczony klientami, s. 134; Lokaj spanoszony, s. 134; Dłoń według Rembrandta, s. 152; Dialogue des morts, Rembrandt Phidias, s. 153; Śmierć, starze i dziecko, s. 162; Antyczna głowa kobiety w trzech ujęciach, s. 163; Profile kobiet egipskich, s. 163; karty a Albumu Orbos I, s. 173-174; L'Echo des Ruines, s. 195; Dusze ulatujące z mogił, s. 208; Pielgrzym z fantastycznym stworem, s. 209; Europa 1850, s. 210; Dudki, s. 210; Portret Konstancji Górskiej, s. 211; Chrystus w domu Łazarza w Betanii, s. 212; Mniszka – anioł, s. 213; Wanda i Kobieta z fajką, s. 214; Portret Karola Kucza (?), s. 214; Dębinki, s. 215; Chrystus na krzyżu, s. 216; Biskup nałożu śmierci, s. 217; Ilustracja do pamiętników Benvenuto Celliniego, s. 218; Najady, po s. 224; Bachus, po s. 224; Jezus Chrystus nauczający, po s. 224; Łąka, po s. 224; Księga, po s. 224; Solo, po s. 224; Karta 71 recto z Albumu Orbos I, po s. 224; Postać kobieca w stroju historycznym, po s. 224; Alegoryczna kompozycja z pegazem, s. 239; Pegaz, s. 239; Autor, s. 240-241; Widzenie, s. 273; Studia aktu męskiego, s. 294-295; Ipse ipsum, s. 294; Skrzypek niepotrzebny, s. 325.

2009

Wydania osobne

1. **Dziela wszystkie III: Poematy 1. Opracowali Stefan Sawicki, Adam Cedro. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, Warszawa: Biblioteka Narodowa 2009, 613, [3] s., [2] k. tabl., il.**

Wydanie krytyczne: zawiera uwagi edytorskie, odmiany tekstu, objaśnienia.

[Dedykowane:] Pamięci Ojca Świętego Jana Pawła II.

Zawiera utwory: [Z „Boskiej komedii” Dantego]; Wesele. Powieść; Pompeja; Ziemia („Komedii” Danta czwarty tom); Szczęsna. Powieść; Epimenides. Przypowieść; [Wędrowny sztukmistrz]; Benvenuto Celliniego „Capitolo fatto in prigione e lode di detta prigione”; Quidam. Przypowieść; [Z „Odysei” Homera]; Assunta (czyli Spojrzenie). Poema; Emil na Gozdawiu. Poema; „A Dorio ad Phrygium”.

[Prace plastyczne:] Autoportret [tzw. rzymski II], s. 2; Dante, s. 27; Starzec na ruinach Pompei, s. 49; Świątynia w Paestum, po s. 64; Maraia Kalergis z różami we włosach, s. 71; Ma queste cose del'amore sono vanità e pazzie, s. 113; Rozmowa, s. 129; Ecce Homo, s. 161; Scherzo, s. 173; Studia postaci z „Irydiona”, s. 189; Irydion i Massynisa, s. 213; Starzec z lampką, s. 273; Penelopa, s. 305; Ogrodniczka, s. 331; Studia aktu, s. 347; Sześć scen z życia

ludzkiego, s. 367; Akt męski, s. 387.

2. **O sztuce (Dla Polaków). W: Dwa głosy o sztuce: Klaczko i Norwid. Wstęp Elżbieta Nowicka i Katarzyna Kuczyńska. Opracowanie tekstu i komentarze: Katarzyna Kuczyńska. Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2009, 108 ss. (seria Polemika krytycznoliteracka w Polsce t. 2).**

3. **Wiersze. Red. Iwona Kapica. Ilustracje i opracowanie graficzne Iwona Chmielewska. Wyd. 2. Toruń: Algo 2009, 96 s.**

Zawiera utwory: [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (5-6); Samotność. Sonet (6-7); Noc (7-8); Wspomnienie wioski (8-10); [Monolog] (10-12); Pamiątka (12); To rzecz ludzka!... (13-15); Moja piosnka [I] (15-16); Italiam! Italiam! (17); [Od Anioła do Szatana] (17-18); Marmur-biały (18); Trylog (18-21); Jesień (21-22); Aerumnarum plenus (22-23); Modlitwa (23); [Do Marii Trębickiej] (24-25); Trzy strofki (25); Moja piosnka [II] (26); Rzeczywistość i marzenia (!) (28-29); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] (30); Nad jeziorem (30); „Czy podam się o amnestię?” (31); Do Tytusa M. (31-32); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] (32); Odpowiedź [Jadwidze Łuszczewskiej] (32-33); Malarz z konieczności (33-34); Beatrix (34-37); Czemu (37-38); Jak (38); Harmonia (39); Po balu (39-40); [Daj mi wstążkę błękitną] (40); [A - czy też ona wie] (40-41); [Nie chcę już smutków, nie!...] (41-42); [Do Michaliny Zaleskiej] (42); Źródło (42-43); W pamiętniku (43-47); Do współczesnych (Oda) (47-48); [Do Anny Czaplickiej] (48); [My tak już przed się patrzymy, wygnani] (48-49); Impossibilissime! (49); Ciemność (49-50); Na zgon Poezji (Elegia) (50); Mój psalm (51); Spowiedź [III] (51); Do piszących (52-54); Pismo (54-55); Pióro (56); Adam Krafft (56-57); Do księgarza (57-58); Piękno (58); Manieryzm (58); Autor-nieznany (59); Ogólniki (59-60); Addio! (60); Liryka i druk (60-62); Język-ojczysty (62); Styl nijaki (63); Wielkie słowa (63-64); Cacka (64-65); W Łazienkach (65-66); Lapidaria (66); [Nie myśl, nie pisz...] (67); Piękno-czasu (67); Krytyk ex professo (68); Bezimienni (68); Wielkość (69); Post scriptum [do przekładu z Horacego] (70); Bogowie i człowiek (70); Centaury (72); Laur dojrzały (72); Wspomnienie (72-73); W Weronie (74); W albumie (74-75); Za płotem (75); [W tej powszedniości] (75-76); Pielgrzym (76); Mistycyzm (76-77); Fatum (77); „Ruszaj z Bogiem” (77-78); Marionetki (78-79); Do panny Józefy z Korczewa (79-80); Litość (80); Sfinks [II] (80-82); Specjalności (82); Ironia (83); Kółko (83-84); Czułość (84); Niebo i ziemia (84); Śmierć (84-85); Małe dzieci (85-86); [Co? jej powiedzieć] (86); Czasy (86-87); Przeszłość i

przyszłość (Fraszka) (87); Sen (87-88); Waga (88-90); Wczora-i-ja (90); Przeszłość (91); Larwa (91-92); Tymczasem (92).

4. Wiersze wybrane. Warszawa: Fundacja Klucz 2009, 1 płyta.

Wiersze nagrane przez Fundację Klucz w ramach projektu „Pismo Braille’a w nowoczesnym wydaniu, czyli książka w standardzie Daisy”; lektor: M. Barbasiewicz.

[e-book]

Przedruki w książkach

5. Janus-Sitarz A.: Przyjemność i odpowiedzialność w lekturze. O praktykach czytania literatury w szkole. Konstatacje, oceny, propozycje. Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas 2009, 418 s.

Zawiera: Fatum (256-257).

6. Polska jest jedna. Pokoleniom naszych przodków w holdzie. Wybór i opracowanie Anna Dąbska i Grzegorz Płoszajski. Niepokalanów: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów 2009, 383 s.

Zawiera: Pieśń od ziemi naszej (136-137); Fatuk (137); Sfinks (137-138); Moja piosnka [II] (138); Z listu do Augusta Cieszkowskiego (139); Pielgrzym (139); „Ruszaj z Bogiem” (139-140); Do wroga. Pieśń (140-141).

7. Piotr Chlebowski. Romantyczna silva rerum. O Norwidowym „Albumie Orbis”. Lublin 2009, 472 s. + 62 s. tablic.

Zawiera opis zawartości Albumu Orbis (s. 379-419) oraz reprodukcje stronic albumu oraz prac plastycznych pochodzących z tego zbioru: Święci (AO II, k. 54), s. 29; Apostoł (AO, k. 5 recto), s. 30; Scena bitewna – trzech żołnierzy greckich (AO, k. 9 recto), s. 33; Egipscy tragarze (AO, k. 77 recto), s. 33; Karawana (AO I, k. 71 recto), s. 36; Portret infantki Małgorzaty (według Velazqueza) (AO III, k. 89 recto), s. 37; Żołnierz (według Rembrandta) (AO III, k. 94 verso), s. 39; Studia kostiumologiczne stroju kobiecego i męskiego francuskiego XVI/XVII w. (AO III, k. 86 recto), s. 46; Greckie militaria (AO I, k. 12 recto), s. 50; Żołnierze greccy – studia ubioru (AO I, k. 13 recto), s. 50; AO, k. 11 recto, s. 51; Luźne szkice – z malowideł katakumb rzymskich (AO II, k. 41 recto), s. 53; Luźne szkice – z

malowideł katakumb rzymskich (AO II, k. 45 recto), s. 53; Montezumy armada (AO III, k. 42 verso), s. 54; AO I, k. 84 verso, s. 56; AO I, k. 50 recto, s. 74; AO I, k. 48 verso, s. 75; Arab (AO I, k. 72 recto), s. 128; AO I, k. 29 recto, s. 145; AO I, k. 25 recto, s. 146; AO I, k. 27 recto, s. 147; Głowa kobieca w trzech ujęciach (AO I, k. 16 recto), s. 157; Egipska łódź trzcinowa (AO I, k. 84 recto), s. 159; Egipska łódź z siedmioma wiosłami, AO I, k. 84 recto, s. 159; Z rzymskich katakumb – zbiór luźnych szkiców (AO II, k. 44 recto) s. 161; Profile kobiet egipskich (AO I, k. 83 recto), s. 161; AOII, k. 56b, 56c, s. 167; AO I, k. 21 recto, s. 168; AO I, k. 45 recto, s. 170; AO I, k. 57 recto, s. 176; Orfeusz (AO I, k. 5 recto), s. 211; Wojownik asyryjski (AO I, k. 56 recto), S. 228; Głowa władcy asyryjskiego (AO I, k. 56 recto, s. 228; AO I, k. 59 recto, s. 230; Dwóch mężczyzn w typie wschodnim (AO I, k. 61 recto), s. 236; Grupa osób w typie wschodnim (AO I, k. 61 recto), s. 237; Grupa osób w typie wschodnim (AO I, k. 62 recto), s. 237; Kobieta w typie wschodnim (AO I, k. 62 recto), s. 238; AO I, k. 74 recto, s. 242; Palmy daktylowe, AO I, k. 66 recto, s. 246; Głowa sfinksa (AO I, k. 66 recto), s. 249; Egipski pejzaż ruinalny (AO I, k. 73 recto), s. 256; AO II, k. 43 recto, s. 269; AO II, k. 57 verso, s. 276; Neron (AO II, k. 59 verso), s. 277; Motywy chrześcijańskie (AO III, k. 14 recto), s. 283; AO III, k. 21 recto, s. 284; Studia kostiumologiczne XVI-XVII w. (AO III, k. 90 recto), s. 295; Zbiór luźnych szkiców – studia ubioru (AO III, k. 86 verso), s. 296; Studia kostiumologiczne XVI-XVII w. (AO III, k. 87 recto), s. 301; Grecki trębacz (AO I, k. 7 recto), s. 321; Egipski harfiarz i szkice obuwia (AO I, k. 76 recto), s. 322; Egipcjanie (AO I, k. 77 recto), tabl. III; AO I, k. 71 recto, tabl. IV; Orfeusz (AO O, k. 5 recto), tabl. V; Chrześcijanki z Betlejem (AO II, k. 28 recto), tabl. VIII; Flamingi (AO, k. 68 recto), tabl. IX; Pejzaż z ruinami świątyni egipskiej (AO I, k. 69 recto), tabl. X; AO I, k. 28 recto, tabl. XI; Dwugłowa herma (AO I, k. 17 recto) , tabl. XII; AO III, k. 46 recto, tabl. XIII; Kapłani żydowscy (AO I, k. 82 recto) , tabl. XIV; Żołnierz egipski (AO I, k. 78 recto), tabl. XV; Safona (AO I, k. 23 recto), tabl. XVI; Synaj (AO II, k. 3 recto), tabl. XVIII; Tabor (AO II, k. 6 recto), tabl. XIX; Ibis religiosa (AO I, k. 71 recto)tabl. XX; AO I, k. 91 recto, tabl. XXI; Królowa (?) Egiptu (AO I, k. 71 recto), tabl. XXIII; Chrystus (AO II, k. 20 recto), tabl. XXIV; Chrystus w koronie cierniowej (AO II, k. 26 recto), tabl. XXV; Siloe (AO II, k. 24 recto), tabl. XXVI; AO II, k. 58 recto, tabl. XXVIII; Ruiny rzymskie (AO II, k. 61 recto), tabl. XXIX; Grecki żołnierz (AO I, k. 6 recto), tabl. XXX; AO III, k. 9 recto, tabl. XXXII; Studia strojów kościelnych i głowa Chrystusa (AO III, k. 10 recto), tabl. XXXIV; AO I, tabl. XXXV; Ecce Deus (AO I, k. 46 recto), tabl. XXXVI; Skythy (AO I, k. 51 recto), tabl. XXXVII; AO III, k. 47 recto, tabl. XXXIX; AO I, k. 75 recto, tabl. XL; Pejzaż z kometą (AO III, k. 70

recto), tabl. XLI; Chrystus (AO II, k. 18 recto), tabl. XLII; Studia ubioru (AO III, k. 93 recto), tabl. XLIII; AO II, k. 63 recto, tabl. XLIV; Pejzaż ruinalny (AO II, k. 64 recto), tabl. XLV; Wejście do podziemnego grobowca (AO II, k. 66 recto), tabl. XLVI; AO II, k. 69 recto, tabl. XLVII; Juliusz Cezar (AO II, k. 71 recto), tabl. XLIX; AO III, k. 115 recto, tabl. LIII; Studia strojów karnawałowych (AO III, k. 128 verso), tabl. LIV; AO III, k. 140 recto, tabl. LVIII; AO I, k. 64 recto, tabl. LIX; Egipcjanka (AO I, k. 72 verso), tabl. LXI.

2010

Druki zwarte

1. **Poezje. Wybór Mariusz Czaja. Kraków: Wydawnictwo Zielona Sowa 2010, 334 s.**

Zawiera utwory:

Pióro (7); Moja piosnka [I] (8-9); Czasy (10); Pieśń od ziemi naszej (11-12); Epos-nasza. 1848 (13-16); Bema pamięci żałobny-rapsod (17-18); Moja piosnka [II] (19); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] (20-21); Duch Adama i skandal (22); Do Mieczysława (23-24); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] (25); Autor-nieznany (26); Człowiek (27-31); Spartakus (32); Sława (33-36); Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego) zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca (37-38); Do obywatela Johna Brown (39); Po balu (40); Moja ojczyzna (41); Żydowie polscy. 1861 (43-44); Marionetki (45); Wielkość (46); Polka (47-50); Post-scriptum [I] (51); Święty-pokój (52).

Vade-mecum: Za wstęp (Ogólniki) (53); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (54-55); II. Przeszłość (56); III. Socjalizm (57); IV. Posąg i obuwie (58); V. Harmonia (59); VI. W Weronie (60); VII. Addio! (61); VIII. Liryka i druk (62); IX. Ciemność (63); XI. Pielgrzym (64); XIII. Larwa (65); XIV. Litość (66); XV. Sfinks [II] (67); XVI. Narcyz (68); XVII. Wieś (69-70); XVIII. Naturalia (71); XIX. Stolica (72-73); XX. Specjalności (74); [XXIII.] Tymczasem (75); XXIV. Sieroctwo (76); XXV. Wakacje (77); XXVII. Mistycyzm (78); XXVIII. Saturnalia (79); XXX. Fatum (80); XXXI. „Ruszaj z Bogiem” (81); XXXIV. Vanitas (82); XXXV. Ironia (83); XXXVI. Powieść (84-85); XXXVII. Syberie (86); XXXIX. Centaury (87); XL. Cenzor-krytyk (88); XLI. Królestwo (89); XLII. Idee i prawda (90-91); XLIII. Purytanizm (z listu do M.S.) (92-93); L. Bliscy (94-95); LI. Moralności (96); LIV. Jak... (97); LV. Kółko (98); LVI. Czułość (99); LVII. Niebo i ziemia (100); LX. Język-ojczysty (101); LXI. Bogowie i człowiek (102); LXIII. Prac-czoło (103-104); LXVII. Krzyż i

dziecko (105); LXIX. Początek broszury politycznej (106-107); LXX. Laur dojrzały (108); LXXI. Czas i prawda (109-110); LXXIII. Grzeczność (111); LXXIV. Bohater (112-113); LXXVIII. Styl nijaki (114); LXXX. Wielkie słowa (115-116); LXXXI. Kolebka pieśni (Do społecznych ludowych pieśniarzy) (117-118); LXXXII. Śmierć (119); LXXXIII. Sens-świata (120); LXXXIV. Czemu (121-122); LXXXV. Do zeszej... (na grobowym głazie) (123); LXXXVII. Omyłka (124); XCI. Spowiedź (125); XCII. Cacka (126-127); XCIII. Źródło (128-129); XCIV. Historyk (130); XCV. Nerwy (131); XCVI. Ostatni despotyzm (132); XCIX. Fortepian Szopena (133-137); C. Na zgon ś.p. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce (138-139).

Do społecznych. (Oda) (140); Na zgon Poezji. (Elegia) (141-142); Spółcześni. (Odpowiedź) (143-145); Do Bronisława Z. (146-148); Piękno-czasu (149); Rozebrana. (Ballada) (150-151); Słowianin. Do Teofila Lenartowicza (152); Teza (na Katedrę Literatury) (153); [Daj mi wstążkę błękitną...] (154); W pamiętniku (155-158); Plato i Archita (159-160); Próby (jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”) (161-164).

Poematy: Assunta (czyli Spojrzenie) (167-196); „A Dorio ad Phrygium” (197-209); Promethidion; Rzecz o wolności słowa (210-248); Rzecz o wolności słowa (249-295).

T. Macios: Posłowie (297-311).

2. Fortepian Szopena. Tekst oprac. i koment. opatrzył Adam Cedro. Kielce: Wydawnictwo Cedro i Synowie 2010, 28 s.

Z podobizną autografu i objaśnieniami: wydanie okolicznościowe w dwusetną rocznicę urodzin kompozytora.

2011

Druki zwarte

1. Dzieła wszystkie IV: Poematy 2. Oprac. Stefan Sawicki, Piotr Chlebowski. Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II 2011, 452, [4] s., [3] k. tabl. (w tym złoż.), err. : il. kolor.

Wydanie krytyczne: zawiera uwagi edytorskie, odmiany tekstu i objaśnienia.

Zawiera utwory: Pieśń społeczna: Wigilia (9-13); Pieśni społecznej cztery stron (17-37); Niewola. Rapsod (39-69); Psalmów-psalm jako „Peśni społecznej” poszyt trzeci (71-89); Promethidion. Rzecz w dwóch dialogach z epilogiem (93-140); Próby (jako wstęp do

„Zarysów obyczajowych pięciu”) (141-144); Pięć zarysów: I. Rzeczywistość (147-151); II. Pisarstwo (152-154); III. Ruiny (157-165); IV. Burza (166-167); V. Lilie (169-172); Salem: Do J.O. Księcia Adama Czartoryskiego (177-183); Do hr. Władysława Zamoyskiego (184-186); Do A.M. (189-190); Do A.T. (191-192); Fulminant. Rapsod (193-203); Modlitwa Mojżesza (205-209); Rzecz o wolności słowa (211-272).

Zawiera reprodukcje prac plastycznych: Norwid karykaturzysta [autoportret], s. 2; Różne szkice, s. 15; Autor, po s. 32; Szkice głów męskich, po s. 32; Więzień, s. 55; Różne szkice (karta albumowa), s. 73; Chrystus ukrzyżowany między łotrami, s. 91; Jutrznia, s. 101; Krajobraz z chatą, s. 113; Parla!, s. 131; L'Écho des Ruines, s. 155; Ballada, s. 173; Wskrzeszenie Łazarza, s. 187; Dawid przed Saulem, szkic, s. 205; Dawid przed Saulem, s. 207.

Przedruki w książkach

2. **Symbol w dziele Cypriana Norwida. Red. Wiesław Rzońca. Warszawa 2011 384 s.**

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Cypriana Norwida: Scherzo, po s. 246; Echo ruin, przed s. 247; Solo, przed s. 247.

2012

1. **Promethidion. Wprowadzenie Zofia Dambek. Poznań: Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha, 2012, 60 ss.**

Reprint wydania z 1923 roku, które ukazało się nakładem IW Biblioteka Polska w serii: Wielka Biblioteka, nr 18. Do książki dołączona jest płyta z deklamacją tekstu poematu (na podstawie wydania Universitas z 1997 r.) w wykonaniu Teresy Budzisz-Krzyżanowskiej. Muzyka: Robert Łuczak.

2013

Druki zwarte

1. **Bransoletka: legenda dziewiętnastego wieku. Red. Hanna Milewska. Warszawa: Fundacja Festina Lente 2013 .**

[e-book]

2. **Tajemnica lorda Singelwortha. Red. Anna Oldak, Hanna Milewska. Warszawa: Fundacja Festina Lente 2013.**

[e-book]

3. **Dzieła wszystkie VI: Dramaty 2. Oprac. Julian Maślanka. Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Instytut Badań nad Twórczością Cypriana Norwida Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2013, 606 s.**

Wydanie krytyczne: zawiera uwagi edytorskie, odmiany tekstu i objaśnienia.

Zawiera utwory: Tyrtej. Tragedia (9-68); Za kulisami. Fantazja (69-106); Pierścień Wielkiej Damy czyli: Ex-machina-Durejko (107-239); Kleopatra i Cezar. Tragedia historyczna (241-423); Miłość-czysta u kąpieli morskich. Komedia (424-453).

Zawiera reprodukcje prac plastycznych: Autoportret [tzw. berliński III], s. 2; Rysunek wielopostaciowy z autoportretem, s. 19; W teatrze I, s. 49; W teatrze II, s. 75; W teatrze III, s. 129; W teatrze IV, s. 157; Martwa natura, s. 183; Goście, s. 209; Opowiadanie, s. 235; Scena przy oknie, s. 257; Wielbłądy, s. 281; Studia rąk, 307; Gołębie, s. 335; Trzy kobiety, s. 355; Słaniający się mężczyzna, s. 403; Awantury, s. 431; Najady, s. 449.

Przedruki w książkach

4. **Edyta Chlebowska, Norwid sztukmistrz nieznany. Lublin 2013, 382 s + 64 s. ilustracji.**

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida: karta ze szkicownika, il. 16; karta z albumu Marceliny Czartoryskiej, il. 17; Na cmentarzu, il. 18; Spóźniony list, il. 19; Chrystus i Barabasz w pretorium Piłata, il. 20; Złożenie do grobu, s. 21; Chrystus i kobieta chananejska, il. 22; Muza ukraińska, il. 23; Europa 1850, il. 24; Mniszka – anioł, il. 25; Portret Konstancji Górskiej, s. 26; Pragnę, il. 27; Duski, il. 28; Chrystus w domu Łazarza w Betanii, il. 29; Wanda i Kobieta z fajką, il. 30; Ilustracja do pamiętników Benvenuto Celliniego, il. 31; Szczególne upodobania Łapigroszów, il. 32; Ksawery Dybowski z Żydem przed dworem w Dębinkach; Odwiedziny w pracowni Leona Kaplińskiego, il. 40; Medalion Zygmunta Krasińskiego, il. 42; Dawid przed Saulem, il. 48; Christiani ad leones, il. 55; Scherzo, il. 64; Echo ruin, 65; Solo, il. 66; Wnętrze krypty grobowej, il. 67; Biskup Marie D.A. Sibour na łożu śmierci, il. 69; Śmierć, starzec i dziecko, il. 70; Trzy pokolenia, il. 73; Sześć scen z życia

ludzkiego, il. 74; Głowa Chrystusa w koronie cierniowej, il. 75; Zdjęcie z krzyża, il. 76; Dusze ulatujące z mogił, il. 77; Dozorca cmentarny, il. 78; Alleluja II, il. 79; Wskrzeszenie Łazarza, il. 80; Studium zamyślenia, il. 82; Sprzedawca laurów, il. 83; Karawana, il. 84; Akropol, il. 86; Egipskie symbole, il. 87; Żołnierz asyryjski, il. 88; Żołnierz grecki, il. 89; Sapho, il. 90; Święty Piotr i święty Paweł, il. 91; Neron w różanym wieńcu, il. 92; Ecce Deus, il. 93; Ruiny świątyni w Karnaku, il. 94; Siloe, il. 95; Za mną dzieci!, il. 96; Portret Marii Trębackiej, il. 97; Krakus, il. 98; Głowa kobiety z wysoko upiętymi włosami, il. 99; Część twarzy kobiecej, il. 100; Portret młodej kobiety w zielonej chustce, il. 101; Generałowa Dziekońska, il. 102; Na oceanie I, il. 103; Na oceanie II, il. 104; Dworek Norwidów w Laskowo-Głuchach, il. 105; Na oceanie, il. 106; Krzysztof Kolumb w pracowni, il. 107; Autoportret ipse ipsum, il. 108; Śpiące dziecko, il. 109; Świt – portret Zygmunta Krasieńskiego, il. 110; Popiersie rycerza krzyżowego, il. 111; Kompozycja na temat śmierci, il. 112; Dziewczynka podająca bukiet babce, il. 113; Upiory, il. 114; Jutrzenka, il. 115; Para w ogrodzie, il. 116; Babka i wnuczka przy oknie, il. 117; Tęcza, il. 118; Fantazja ilustracyjna, il. 119-120; Dwór w Dębinkach, il. 121; Portret Króla Kucza, il. 122; Pamiątnik podróżny (Fragm.), il. 123; List do J.B. Zaleskiego z 9 II 1848; Łódź apostolska na jeziorze Genezaret, il. 125; Parabola o świecy pod korcem, il. 126; Złoty kubek, il. 127.

2014

1. Edyta Chlebowska. Cyprian Norwid. Katalog prac plastycznych. Dział 1. Prace zachowane. T. 1, Prace w albumach 1. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2014, 606 s.

Zawiera reprodukcje prac plastycznych:

Album berliński: Album – karta tytułowa, s. 57; Szkice z portretem Augusta Cieszkowskiego, s. 59; Szkice trzech mężczyzn, s. 61; Zbiór szkiców z autoportretem, s. 63; Awantury, s. 65; Zbiór szkiców ze starcem przy urnie, s. 67; Z Hamleta, s. 69; Pielgrzym, s. 71; Rzymianin, s. 73; Norwid karykaturzysta, s. 75; Głowa starca i inne szkice, s. 77; Siudzący mężczyzna i inne szkice, s. 79; Rozmowa dwóch mężczyzn, s. 81; Pień drzewa, s. 83; Popiersie kobiece, s. 85; Fragment bordiury, s. 87; Mężczyzna ze szpicrutą, s. 89; Muzycy i inne szkice, s. 91; Na spacerze, s. 93; Szkice z osiodłanym mułem, s. 95; Siedząca kobieta i karykatury dwóch mężczyzn, s. 97; Głowa brodatego mężczyzny, s. 99; Zadowolony z życia i inne szkice, s. 101; Pojedynek i inne szkice, s. 103; Lirnik, s. 105; Głowa starca, s. 107; Zając, s. 109;

Mężczyzna z fajką, s. 111; Młodzieniec z bródką hiszpanką, s. 113; Kobieta wśród ruin, s. 115; Siedzący młodzieniec, s. 117; Mężczyzna w płaszczu i w cylindrze, s. 119; O! Można się nudzić, s. 121; Portret Włodzimierza Łubieńskiego, s. 123; Na wyprawie, s. 125; Starzec w kapeluszu i głowa męska, s. 127; Lewy profil męskiej twarzy, s. 129; Karykatura młodego mężczyzny, s. 131; Szkic męskich postaci, osioł i gniazdo, s. 133; Mężczyzna w łódce i inne szkice, s. 135; Liczne studia męskich postaci, s. 137; Portret Jana Koźmiana i inne szkice, s. 139; Dwie głowy męskie w profilu, s. 141; Ambasada – scena satyryczna, s. 143; Głowa męska w lewym profilu, s. 145; Mężczyzna z teczką i laską, s. 147; Zbiór drobnych szkiców figuralnych, s. 149; Żywy posąg na architektonicznym tle, s. 151; Starzec z lirą i inne szkice, s. 153; Przed karczmą, s. 155; Wiejska chata wśród drzew, s. 157; Autoportret berliński I, s. 159; Popiersie mężczyzny w kapeluszu z piórem; Mężczyzna z wyciągniętą ręką, s. 163; Drwal, s. 165; Męski akt, s. 167; Tańcząca postać i szkice męskich twarzy, s. 169; Siedzący mężczyzna, s. 171; Chłopak z koszykiem i inne szkice, s. 173; Kobieta w czepcu i mężczyzna z nutami, s. 175; Dwaj mężczyźni z cylindrami w dłoniach, s. 177; Mężczyzna w półpostaci, s. 179; Portret księcia Radziwiłła (?), s. 181; Mężczyzna we fraku, s. 183; Brodaty starzec w przepasanej szacie, s. 185; Pielgrzym i dzieci, s. 187; Znużony mężczyzna i inne szkice, s. 189; Młoda kobieta przy witrażowym oknie, s. 191; Akt męski w siedzącej pozie, s. 193; Dziecko jadące na ośle, s. 195; Lokaj, s. 197; Portret Adam Potockiego, s. 199; Szkic satyryczny, s. 201; Nagie dziecko, s. 203; Dwie głowy męskie, s. 205; Portret Józefa Mielżyńskiego, s. 207; Popiersie mężczyzny z sumiastymi wąsami, s. 209; Szkice: zapis nutowy i pejzaż z kościołem; Sarkofag, s. 213; Św. Maria Magdalena, s. 215; Pejzaż morski i płynąca żaglówka, s. 217; Staurogram i szkice figuralne, s. 219; Profile męskich twarzy i lokaj z tacą, s. 221; Mężczyzna w płaszczu i w cylindrze, s. 223; Kobziarz, s. 225; Lewy profil męskiej twarzy, s. 227; Kobieta w tanecznej pozie, s. 229; August Cieszkowski w rozpiętym surducie, s. 231; Nagie dziecko, s. 233; Głowa mężczyzny w kwiatowym wieńcu, s. 235; Rzymianin i inne szkice, s. 237; Scena z powozem i inne szkice, s. 239; Głowa starszego mężczyzny, s. 241; Ornament kandelabrowy, s. 243; Pejzaż z ruiną i kotem, s. 245; Klęczący anioł i inne szkice; Służąca i „Androny”, s. 249; Mężczyzna z fajką i inne szkice, s. 251; Portret Włodzimierza Łubieńskiego w rzymskiej tunice, s. 253; Kobieta myjąca ręce i inne szkice, s. 255; Mały Dionizos na panterze, s. 257; Scena figuralna z panoramą orientalnego miasta, s. 259; Szkice figuralne i gęś z ludzką głową, s. 261; Fragment wiejskiego domu, s. 263; Mężczyzna z laską, s. 265; Muskularny mężczyzna, s. 267; Koń, s. 269; Turek, s. 271; Głowa męska, s. 273; Szkice dwóch męskich głów, s. 275; Z Włoch, s.

Włodzimirz Łubieński przy stole, s. 279; Autoportret berliński II i inne szkice, s. 281; Mężczyzna w pelerynie i inne szkice, s. 283; Androny – luźne szkice, s. 285; Wędrowiec w kapeluszu i inne szkice, s. 287; Scena z „Don Kichota” i inne szkice, s. 289; Drobnie szkice figuralne, s. 291; Pejzaż nadwodny, głowa i postać męska, 293; Androny – scena z puttem, s. 295; Mężczyzna w surducie w półpostaci, s. 297; Kompozycja fantastyczna w ramie i inne szkice, s. 299; Szkice męskich postaci, popiersi i głów, s. 301; Profil męskiej twarzy i inne szkice, s. 303; Dwaj mężczyźni i staurogram, s. 305.

Szkicownik I: Mężczyzna idący pod wiatr, s. 315; Kobieta w kapeluszu budce, s. 317; Kazimierz Lubomirski, s. 319; Łódź żaglowa i inne szkice, s. 321; Kobieta czytająca książkę, s. 323; Popiersie brodatego mężczyzny i dwie męskie postacie, s. 325; Dziecko na osle i inne szkice, s. 327; Popiersie mężczyzny w lewym profilu, s. 329; Brodaty mężczyzna w półpostaci, s. 331; Młodzieniec jadący na osle, s. 333; Popiersie staruszki w ośmiobocznej ramie, s. 335; Joachim Lelewel, s. 337; Szkice głów i popiersi oraz dwa psy, s. 339; Studia męskich postaci oraz kot, s. 341; Studia postaci kobiecych i męskich oraz krowy, s. 343; Ostende, s. 345; Kobieta nad morzem, s. 347; Michał Sadowski na koniu, s. 349; Autoportret z piórem, s. 351; Maria Trębicka z różą, s. 353; Szkic krajobrazu z kapliczką, s. 355; Mężczyzna w lewym profilu, s. 357; Kobieta i mężczyzna przy stole, s. 359; Siedzący mężczyzna, s. 361; Siedzący mężczyzna w półpostaci, s. 363; Wysoki mężczyzna w cylindrze, s. 365; Mężczyzna w surducie, s. 367; Mężczyzna z cylindrem i z laską, s. 369; Młody mężczyzna w cylindrze, s. 371; Józef – kamerdyner w Brukseli, s. 373; Michał Sadowski, s. 375; Zarysy postaci i głowa męska, s. 377; mężczyzna siedzący w fotelu, s. 379; Karykatura mężczyzny w cylindrze, s. 381; Mężczyzna z założonymi rękami, s. 383; Brodaty mężczyzna, s. 385; Mężczyzna w pelerynie, s. 387; Mężczyzna z monoklrm w oku, s. 389; Portret Cyryła Czarkowskiego, s. 391; Popiersie mężczyzny z wydatnym nosem, s. 393.

Szkicownik II: Dwie postaci i kamień nagrobny, s. 401; Mężczyzna z cylindrem, krajobraz i scena w karczmie, s. 403; żyd, dziecko i inne postaci, s. 405; Spotkanie, s. 407. Szkic męskiej głowy, s. 409; Popiersie i postać mężczyzny, s. 411; Dembowski i zgubione jego systemata, s. 413; Głowa żołnierza w bermycy, s. 415; Xavier de Merode i Konstanty Linowski, s. 417; Xavier de Merode w salonie, s. 419; Mężczyzna z cygarem i mężczyzna z cylindrem; Dwa portrety Michała Sadowskiego, s. 423; Pielgrzym siedzący na głazie, s. 425; Wstępny szkic, s. 427.

Szkicownik III: Mężczyzna, dziewczynka i studium drzewa, s. 435; Dwie męskie postacie i pies, s. 437; Dwaj mężczyźni ze szpicrutami w dłoniach, s. 439; Krajobraz ze skałami i

chłopiec, s. 441; Stary Żyd i chłopiec jadący na kucu, s. 443; Wędrowiec z psem i wiejski chłopak, s. 445; Portret Johanna Friedricha Overbecka, s. 447; Mężczyzna z rękami w kieszeniach i mężczyzna z parasolem, s. 449; Starzec stojący na wzgórzu, s. 451; Salvator Rosa i dwie postaci, s. 453; Arystokrata, mieszczaniec i szlachcic, s. 455; Lokaj i posłaniec z listem, s. 457; Goście, s. 459; Szkice postaci i zwierząt, s. 461; Siedzący mężczyzna, elegant i kobieta z tacą, s. 463; Szkice głów i postaci, s. 465; Mężczyzna stojący przy głazie i starzec z laską, s. 467; Jeszcze goście!, s. 469; Mężczyzna w stroju XVII-wiecznym i hr. Małachowska, s. 471; Bagaż, pies i scena figuralna, s. 473; Autoportret z papierosem i inne szkice, s. 475; Trzy portrety Joachima Lelewela, s. 477; Kobieta w czepku i hrabia Xavier de Merode, s. 479; Zamaskowany mężczyzna i inne szkice, s. 481; Dziecko u stóp zrujnowanego pomnika, s. 483; Mężczyzna schodzący ze wzgórza, s. 485; Siedząca kobieta i generał Umiński, s. 487; Zrujnowany nagrobek i inne szkice, s. 489; Trzy studia męskich postaci, s. 491; Zakonnica i mnich, s. 493; Autoportret, portret Lucjana Siemieńskiego i inne szkice, s. 495; Janczar i inne szkice, s. 497.

Album dla Teodora Jełowickiego: Święta, s. 505; Judyta, s. 507; Śmierć, starzec i dziecko, s. 509; Panienska, s. 511; Święte, s. 513; Głowa świętej, s. 525; Dialog zmarłych: Rembrandt – Fidiasz, s. 517; Oślepienie, s. 519; Popiersie młodej dziewczyny, s. 521; Człowiek i diabeł, s. 523; Neron, s. 525; Polemika współczesna, s. 527; Sokrates, s. 529; Pani ma rację, s. 531; Niezdecydowanie, s. 533; Pigmalion w XIX wieku, s. 535; Sen więźnia, s. 537; Starzec z klepsydrą, s. 539.

Książka pamiątek: Dziewczynka, s. 547; Judasz, s. 549; Poortret urzędnika, s. 551; Ksawery Dybowski z Zydem, s. 553; Obraz Bogarodzicy, s. 555; Popiersie mężczyzny tyłem, s. 557; Herb Władysława Wężyks, s. 559; Generałowa Maria Dziekońska, s. 561; Leon Pomian Łubieński, s. 563; Mój Giovanni w Rzymie, s. 565; Portret Andrzeja Towiańskiego, s. 467; Doktor Dieffenbach, s. 569; Głowa Zygmunta Krasieńskiego, s. 571; Matka Makryna Mieczysławska, s. 573.

2. **Poezje. Red. wyd. Paweł Marszałek. Toruń: Wydawnictwo „C&T” 2014, 77 s.**
Zawiera:
3. **Sąsiad Boga - człowiek: Cyprian Kamil Norwid radzi. (Cz. 1). Oprac. Stanisław Celestyn Napiórkowski. Niepokalanów: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów 2014, 32 s.**

Wybór myśli Norwida.

4. **Sąsiad Boga - człowiek: Cyprian Kamil Norwid radzi. (Cz. 2). Oprac. Stanisław Celestyn Napiórkowski. Niepokalanów: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów 2014, 36 s.**

Wybór myśli Norwida.

5. **Poezja Dzisiaj. Nr 108 (2014), s. 43(Czemu nie w chórze?)**

6. **Gazeta Wyborcza (Wyd. zasadnicze). 2014, nr 148, s. 33(Fraszka)**

2015

Druki zwarte

1. **Dzieła wszystkie V: Dramaty 1. Oprac. Julian Maślanka. Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II: Instytut Badań nad Twórczością Cypriana Norwida Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2015, 604 s.**

Wydanie krytyczne: zawiera uwagi edytorskie, odmiany tekstu i objaśnienia.

Zawiera utwory: Chwila myśli (Fantazja) (9-17); Dobrzy ludzie [ocalały fragment] (19-22); Zwoln. Monologia (25-96); Noc tysięczna druga. Komedia w jednym akcie (97-129); Wanda. Rzecz w obrazach sześciu(131-163); Krakus. Książę nieznan. Tragedia (165-230); Dwie sceny z tragedii „Juliusz Cezar” Szekspira (231-253); Hamlet [fragment] (255-268); Teatr bez teatru [urywek] (269-273); Słodycz. Tragedia w scenie jednej (275-286); Krytyka. Poema dramatyczne w trzech obrazach (287-294); Auto-da-fé. Komedia w jednym akcie i jednej scenie (295-301); [Hrabina Palmyra] (303-331); Aktor [I] (333-351); Aktor [II] (353-472).

Zawiera reprodukcje prac plastycznych: Autoportret berliński [I], s. 2; Różne szkice, s. 23; Kompozycja na temat śmierci, s. 55; Śpiące dziecko, s. 77; Tęcza, s. 99; Wanda, s. 145; Napad, s. 185; Mefisto, s. 217; Koń w galopie, s. 218; Mężczyzna w stroju z XVII wieku, s. 263; Dziewczę z lilią i lampką rzymską, s. 281; Scena z Męki Pańskiej, s. 309; Hamlet, s.

343; Studium portretowe młodej kobiety, s. 361; Tajemniczy napój, s. 407; Jeszcze goście!, s. 429; W salonie Marceliny Czartoryskiej, s. 457.

2. **Zeszyty Literackie. R. 33, nr 1 (2015), s. 74-75** (Do obywatela Johna Browna; To citizen John Brown; tłum. S. Barańczak, tekst równoległe: polski i angielski).

2016

Druki zwarte

1. **Dzieła wszystkie X: Listy. 1: 1839-1854. Opracowała Jadwiga Rudnicka [Tłum. z jęz. franc. W. Kwiatkowski, Sz. Babiński]. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, Ośrodek Badań nad Twórczością Cypriana Norwida KUL 2016, s.**

ZAWIERA: TEKSTY LISTÓW NORWIDA z lat 1855-1861

(każdy z tekstów zaopatrzony został w stosowny komentarz edytorski: uwagi edytorskie, odmiany tekstu oraz objaśnienia. Blok komentarza, znajduje się poniżej każdego z listów):

1855:

189. Do Teofila Lenartowicza styczeń – luty 9 (s. 9); 190. Do Jozefa Dybowskiego marzec 10 (s. 10-12); 191. Do Augusta Cieszkowskiego 21 marca 13 (s. 13-14); 192. Do Michaliny Dziekońskiej czerwiec 15 (s. 15-17); 193. Do Marii Trębickiej czerwiec (s. 18-20); 194. Do Magdaleny Łuszczewskiej czerwiec (s. 21-23); 195. 195. Do Adama Potockiego druga połowa 1855 (s. 24-30); 196. Do Mieczysława Pawlikowskiego 15 października (s. 31-34); 197. Do Mieczysława Pawlikowskiego 15 października (s. 35-36); 198. Do Mieczysława Pawlikowskiego 18 października (s. 37); 199. Do Mieczysława Pawlikowskiego 21 października (s. 38).

1856:

200. Do Jozefa Bohdana Zaleskiego między 9 a 12 stycznia (s. 39); 201. Do Teofila Lenartowicza 23 stycznia (s. 40-48); 202. Do Franciszka Tepy 25 stycznia (s. 49-50); 203. Do Teofila Lenartowicza 21 marca (s. 51); 204. Do Marii Trębickiej 8 kwietnia (s. 52-56); 205. Do Ludwika Mierosławskiego kwiecień (s. 57-61); 206. Do Adama Jerzego Czartoryskiego kwiecień (s. 62-63); 207. Do Franciszka Wężyka 2 maja (s. 64-65); 208. Do Mieczysława Pawlikowskiego 14 maja (s. 66); 209. Do Mieczysława Pawlikowskiego 15 maja (s. 67); 210. Do Mieczysława Pawlikowskiego maj – pierwsza połowa czerwca (s. 68);

211. Do Mieczysława Pawlikowskiego maj – czerwiec (s. 69); 212. Do Mieczysława Pawlikowskiego maj – czerwiec (s. 70); 213. Do Mieczysława Pawlikowskiego maj – czerwiec (s. 71); 214. Do Mieczysława Pawlikowskiego przed 15 czerwca (s. 72); 215. Do Ludwika Mierosławskiego czerwiec (s. 73-75); 216. Do Jozefa Zaleskiego ok. 20 czerwca (s. 76-78); 217. Do Marii Trębickiej 18 lipca (s. 79-84); 218. Do Felicjana Faleńskiego 18 lipca (s. 85-87); 219. Do Jadwigi Łuszczewskiej 18 lipca (s. 88-89); 220. Do Marii Trębickiej 18–19 lipca (s. 90-96); 221. Do Marii Trębickiej 21 lipca (s. 97-98); 222. Do Magdaleny Łuszczewskiej 21 lipca (s. 99); 223. Do Mieczysława Pawlikowskiego przed 25 lipca (s. 100); 224. Do Marii Trębickiej lipiec (s. 101-103); 225. Do Marii Trębickiej sierpień (s. 104-114); 226. Do Marii Trębickiej lato (s. 115); 227. Do Jana Ledóchowskiego 10 września (s. 116); 228. Do Juliusza Kossaka 15 września (s. 117); 229. Do Marii Trębickiej 15 września (s. 118-124); 230. Do Michała Kleczkowskiego wrzesień (s. 125-128); 231. Do Marii Trębickiej październik (s. 129-135); 232. Do Seweryna Gałęzowskiego październik? (s. 136-137); 233. Do Teofila Lenartowicza 19 października (s. 138-143); 234. Do Ojców Zmartwychwstańców 19 października (s. 144); 235. Do Marii Trębickiej 30 października (s. 145-148).

1857:

236. Do Władysława Chodźkiewicza 21 stycznia (s. 149); 237. Do Władysława Chodźkiewicza po 21 stycznia (s. 150-151); 238. Do Konstancji Gorskiej początek roku (s. 152-154); 239. Do Lucjana Siemieńskiego 14 marca (s. 155-157); 240. Do Franciszka Wężyka 7 kwietnia (s. 158-160); 241. Do Władysława Bentkowskiego połowa maja (s. 161-163); 242. Do Władysława Bentkowskiego po 2 czerwca (s. 164-165); 243. Do Marii Trębickiej czerwiec (s. 166); 244. Do Jozefa Bohdana Zaleskiego 16 lipca (s. 167-169); 245. Do Stanisławy Hornowskiej druga połowa lipca (s. 170); 246. Do Jozefa Bohdana Zaleskiego 22 lipca (s. 171); 247. Do Michała Kleczkowskiego druga połowa lipca (s. 172-173); 248. Do Marii Trębickiej 29 lipca (s. 174-175); 249. Do Piotra Semenki 16 sierpnia (s. 176-177); 250. Do Piotra Semenki sierpień (s. 178-179); 251. Do Piotra Semenki sierpień (s. 180-181); 252. Do Ludwika Nabelaka 21 sierpnia (s. 182-183); 253. Do Augusta Cieszkowskiego po 21 sierpnia (s. 184); 254. Do Marii Trębickiej 28 sierpnia (s. 185-188); 255. Do Mieczysława Pawlikowskiego 20 września (s. 189-190); 256. Do Mieczysława Pawlikowskiego 7 listopada (s. 191-192); 257. Do Michała Kleczkowskiego grudzień (s. 193-197); 258. Do Mikołaja Kamińskiego 18 grudnia (s. 198-199).

1858:

259. Do Konstancji Gorskiej 3 stycznia (s. 200); 260. Do Jadwigi Łuszczewskiej 11 stycznia (s. 201-202); 261. Do Władysława Bentkowskiego po 11 stycznia (s. 203-204); 262. Do Juliana Klaczki między 26 a 31 stycznia (s. 205-206); 263. Do Delfiny Potockiej 31 stycznia (s. 207-209); 264. Do Jozefa Bohdana Zaleskiego 19 lutego (s. 210-211); 265. Do Teofila Lenartowicza po 20 lutego (s. 212-216); 266. Do Jozefa Bohdana Zaleskiego po 20 lutego (s. 217); 267. Do Pauliny Suskiej luty – początek marca (s. 218); 268. Do Zygmunta Krasińskiego 3 marca (s. 219-220); 269. Do Michała Kleczkowskiego 6 maja (s. 221-225); 270. Do Marii Trębickiej czerwiec? (s. 226-227); 271. Do Michała Kleczkowskiego 10 czerwca (s. 228-230); 272. Do Michała Kleczkowskiego tuż po 10 czerwca (s. 231-234); 273. Do Konstancji Gorskiej 27 czerwca (s. 235-236); 274. Do Konstancji Gorskiej początek lipca (s. 237-238); 275. Do Michała Kleczkowskiego 7 lipca (s. 239-240); 276. Do Władysława Bentkowskiego sierpień (s. 241); 277. Do Antoniego Zaleskiego przed 13 sierpnia (s. 242-244); 278. Do Michała Kleczkowskiego 13 sierpnia (s. 245-247); 279. Do Ludwika Nabelaka 7 września (s. 248-253); 280. Do Jozefa Bohdana Zaleskiego 6 października (s. 254-256); 281. Do Antoniego Zaleskiego 11 października (s. 257-258); 282. Do Michaliny Dziekońskiej październik (s. 259); 283. Do Teofila Lenartowicza październik? (s. 260-261); 284. Do Karola Krasińskiego październik (s. 262-265); 285. Do Mieczysława Pawlikowskiego 28 października (s. 266); 286. Do Antoniego Zaleskiego 29 października (s. 267-269); 287. Do Michaliny Dziekońskiej 8 listopada (s. 270-273); 288. Do Michaliny Dziekońskiej 10 listopada (s. 274-276); 289. Do Antoniego Zaleskiego listopad – grudzień (s. 277-279); 290. Do Jozefa Ignacego Kraszewskiego listopad – grudzień (s. 280-281); 291. Do Antoniego Zaleskiego ok. połowy grudnia (s. 282-288);

1859:

292. Do N. N. styczeń? (s. 289); 293. Do Teofila Lenartowicza styczeń (s. 290-294); 294. Do Jozefa Ignacego Kraszewskiego 28 stycznia (s. 295-297); 295. Do Katarzyny [?] Potockiej styczeń – luty (s. 298-300); 296. Do Emmy Herwegh luty? (s. 301-304); 297. Do Konstancji Gorskiej 17 lutego (s. 305-306); 298. Do Teofila Lenartowicza luty (s. 307); 299. Do Mikołaja Kamińskiego tuż po 19 lutego (s. 308-310); 300. Do Konstancji Górskiej koniec lutego (s. 311-313); 301. Do Tadeusza Góreckiego luty – marzec (s. 314); 302. Do Jana Skrzyneckiego marzec? (s. 315-316); 303. Do Mieczysława Pawlikowskiego 12 marca (s. 317-320); 304. Do Konstancji Gorskiej 29 marca (s. 321-324); 305. Do Jozefa Ignacego Kraszewskiego maj (s. 325-327); 306. Do Marceliny Czartoryskiej 20 maja (s. 328); 307. Do Seweryna Gałęzowskiego 18 czerwca (s. 329-330); 308. Do Jozefa Ignacego Kraszewskiego

po 24 czerwca (s. 331-333); 309. Do Seweryna Gałęzowskiego początek lipca? (s. 334-335); 310. Do Michała Kleczkowskiego lipiec (s. 336-338); 311. Do Kazimierza Władysława Wójcickiego 16 lipca (s. 339-341); 312. Do Mikołaja Kamińskiego lipiec – sierpień (s. 342-343); 313. Do Redakcji „Gazety Codziennej” 14 września (s. 344-345); 314. Do Seweryna Gałęzowskiego październik? (s. 346); 315. Do Michała Kleczkowskiego październik (s. 347-349); 316. Do Michała Kleczkowskiego październik (s. 350-351); 317. Do Stanisławy Hornowskiej październik (s. 352); 318. Do Michała Kleczkowskiego 3 listopada (s. 353); 319. Do Michała Kleczkowskiego 17 listopada (s. 354-355); 320. Do Michała Kleczkowskiego listopad (s. 356-361); 321. Do Michała Kleczkowskiego listopad (s. 362-365); 322. Do Józefa Hornowskiego listopad (s. 366-368); 323. Do Józefa Dybrowskiego listopad – grudzień (s. 369-370); 324. Do Michała Kleczkowskiego listopad – grudzień (s. 371-374); 325. Do Michała Kleczkowskiego listopad – grudzień (s. 375); 326. Do Łucji Rautenstrauchowej listopad – grudzień (s. 376-377); 327. Do Michała Kleczkowskiego grudzień (s. 378-379); 328. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej 5 grudnia (s. 380); 329. Do Michała Kleczkowskiego 30 grudnia (s. 381-382).

1860:

330. Do Michała Kleczkowskiego 17 stycznia (s. 383-385); 331. Do Michała Kleczkowskiego styczeń (s. 386-388); 332. Do Michała Kleczkowskiego 26 stycznia (s. 389-391); 333. Do Łucji Rautenstrauchowej styczeń – luty (s. 392); 334. Do Łucji Rautenstrauchowej styczeń – luty (s. 393); 335. Do Konstancji Gorskiej styczeń – luty (s. 394-395); 336. Do Seweryna Gałęzowskiego luty? (s. 396-399); 337. Do Teofila Lenartowicza luty (s. 400-403); 338. Do Józefa Bohdana Zaleskiego koniec lutego (s. 404); 339. Do Michała Kleczkowskiego 7 marca (s. 405-410); 340. Do Kazimierza Władysława Wójcickiego tuż po 17 marca (s. 411-414); 341. Do Maksymiliana Oborskiego marzec? (s. 415); 342. Do Teofila Lenartowicza marzec? (s. 416-419); 343. Do Walentego Pomiana Zakrzewskiego [?] marzec? (s. 420); 344. Do Józefa Ignacego Kraszewskiego marzec? (s. 421-422); 345. Do Adama Jerzego Czartoryskiego 7 kwietnia (s. 423); 346. Do Leonarda Chodźki 19 kwietnia (s. 424); 347. Do Michała Kleczkowskiego między 28 kwietnia a 5 maja (s. 425-427); 348. Do Konstancji Gorskiej maj? (s. 428-436); 349. Do Augusta Cieszkowskiego po 15 maja (s. 437-439); 350. Do Michała Kleczkowskiego lipiec – sierpień (s. 440-443); 351. Do Lucjana Siemieńskiego pierwsza połowa sierpnia (s. 444-446); 352. Do Seweryna Gałęzowskiego przed 17 sierpnia (s. 447-448); 353. Do Leonarda Chodźki 17 sierpnia (s. 449); 354. Do Ludwika Kastorego [?] po 17 sierpnia (s. 450); 355. Do Karola Krasieńskiego po 17 sierpnia (s. 451-453); 356. Do

Władysława Bentkowskiego sierpień (s. 454-455); 357. Do Leonarda Chodźki 18 września (s. 456); 358. Do Magdaleny Łuszczewskiej przed 18 października (s. 457-461); 359. Do Antoniego Wagi przed 18 października (s. 462); 360. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej 18 października (s. 463-464); 361. Do Michała Kleczkowskiego początek listopada (s. 465-468); 362. Do Magdaleny Łuszczewskiej początek listopada (s. 469); 363. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej listopad (s. 470-473); 364. Do Michała Kleczkowskiego grudzień (s. 474).

1861:

365. Do Ketty Kleczkowskiej początek stycznia (s. 475); 366. Do Mariana Sokołowskiego 27 lutego (s. 476-477); 367. Do Mariana Sokołowskiego między 4 a 9 marca 1861 (s. 478); 368. Do Mariana Sokołowskiego przed 9 marca (s. 479-481); 369. Do Konstancji Gorskiej marzec (s. 482); 370. Do Konstancji Gorskiej marzec (s. 483-484); 371. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej 18 maja (s. 485); 372. Do Mariana Sokołowskiego 1 czerwca (s. 486-487); 373. Do Augusta Cieszkowskiego 18 czerwca (s. 488-489); 374. Do Ludwika Nabelaka 28 czerwca (s. 490); 375. Do Mariana Sokołowskiego 15 lipca (s. 491-493); 376. Do Michała Kleczkowskiego 18 sierpnia (s. 494-496); 377. Do Ludwika Nabelaka 19 sierpnia (s. 497); 378. Do Jozefa Ignacego Kraszewskiego lato (s. 498-499); 379. Do Jozefa Bohdana Zaleskiego sierpień? (s. 500-501); 380. Do Mariana Sokołowskiego tuż po 20 października (s. 502-503); 381. Do Aleksandra Jełowickiego koniec października (s. 504-507); 382. Do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej jesień? (s. 508); 383. Do Jozefa Ignacego Kraszewskiego początek listopada? (s. 509-510); 384. Do Joanny Kuczyńskiej listopad? (s. 511); 385. Do Joanny Kuczyńskiej listopad? (s. 512); 386. Do Joanny Kuczyńskiej listopad? (s. 513); 387. Do Joanny Kuczyńskiej 24 listopada lub 1 grudnia (s. 514); 388. Do Joanny Kuczyńskiej 2 grudnia (s. 515-517); 389. Do Mariana Sokołowskiego 7 grudnia (s. 518-520); 390. Do Mariana Sokołowskiego 15 grudnia (s. 521-522); 391. Do Władysława Czartoryskiego połowa grudnia (s. 523-524); 392. Do Michała Kleczkowskiego koniec grudnia (s. 525).

REPRODUKCJE PRAC PLASTYCZNYCH NORWIDA:

1. AUTOPORTRET Z PIÓREM (s. 2); 2. PORTRET KSAWEREGO DYBOWSKIEGO (s. 11); 3. PARABOLA O ŚWIECY POD KORCEM (s. 27); 4. ŚWIĘTA RODZINA (s. 33); 5. CHRYSTUS PAN Z BARABASZEM (s. 43); 6. Rys. w liście do Franciszka Tepy (s. 49); 7. PORTRET MARIII TRĘBICKIEJ recto listu do Franciszka Tepy (s. 113); 8. KRZYSZTOF KOLUMB (po s. 128 – wkładka); 9. PRAGNĘ... (s. 139); 10. Rys. w liście do Piotra

Semenenki (s. 181); 11. KOBIEȚA Z DZIECKIEM W LESIE (s. 213); 12. Z CALDERONA (s. 249); 13. ZWIASTOWANIE PASTERZOM (s. 323); 14. STARZEC NA TLE RUIN (s. 373); 15. MECENAS OTOCZONY KLIENTAMI (s. 409); 16. PLATOŃCZYK (s. 413); 17. MEDALION ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO (s. 447); 18. FILOZOF (s. 471); 19. SOLO (s. 519).

REPRODUKCJE RĘKOPISÓW LISTÓW NORWIDA DO:

1. List do Marii Trębickiej z [1856] verso (s. 114); 2. List do Antoniego Zaleskiego z 1858 (s. 283-284); 3. List do Katarzyny (?) Potockiej (s. 299); List do Józefa Ignacego Kraszewskiego po 24 czerwca 1859 (z winiętą *Diogenes*) [wkładka] (po s. 320).

WYKAZ I OPIS ILUSTRACJI. Materiał wybrała i opisała Edyta Chlebowska (s. 527-530); WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TOMIE XI (s. 531-534); INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH I TOPOGRAFICZNYCH zestawiał Piotr Chlebowski (s. 535-544); INDEKS LISTOW, INNYCH TEKSTOW I PRAC PLASTYCZNYCH NORWIDA zestawiał Piotr Chlebowski (s. 545-552); INDEKS NAZWISK zestawiał Piotr Chlebowski (s. 553-567). SPIS RZECZY (s. 569-575).

1. **Studia Norwidiana. Nr 34 (2016), s. 101** (Blade kłosy na odłogu – prwdr. z komentarzem Edyty Chlebowskiej i Piotra Chlebowskiego)
2. **Poezja Dzisiaj. Nr 115 (2016), s. 33-34** (Język-ojczysty; Kłątwy)

2017

Druki osobne

1. **Edyta Chlebowska. Cyprian Norwid. Katalog prac plastycznych. Dział 1. Prace zachowane. T. II, Prace w albumach 2. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2017, 608 s.**

Zawiera reprodukcje prac plastycznych Norwida (Album Orbis): Orfeusz, s. 35; Żołnierz grecki, s. 37; Starożytny trębacz grecki, s. 39; Żołnierze greccy, s. 41; Iris i Minerwa, s. 43; Dwie gemmy, s. 45; Krezus na stosie, s. 47; Grecka niewiasta i przedmioty antyczne, s. 49; Nogi biegnących mężczyzn, s. 51; Grecka maska teatralna, s. 53; Żołnierz grecki z tarczą, s. 55; Głowa Greka i elementy antycznego uzbrojenia, s. 57; Pejzaż miejski, s. 59; Studia antyczne, s. 61; Hełmy antyczne, s. 63; Grecka niewiasta i inne szkice, s. 65; Głowa kobieca

w trzech ujęciach, s. 67; Talia – muza komedii, s. 69; Herma parzystą, s. 71; Głowa Omfale, s. 73; Satyr z kiścią winogron, s. 75; Twarz młodzieńca w prawym profilu, s. 77; Marsjasz, s. 79; Minerwa, s. 81; Sapho, s. 83; Joni, s. 85; Gracja, s. 87; Dwie niewiasty, s. 89; Głowa kobieca, s. 91; Stopa w antycznym andale, s. 93; Postać w długiej szacie, s. 95; Trzy greckie niewiasty, s. 97; Widok Akropolu, s. 99; Siedząca niewiasta, s. 101; Głowa Sokratesa, s. 103; Popiersie Aleksandra Wielkiego, s. 105; Victoria, s. 107; Zbroja antyczna, s. 109; Szkice postaci kobiecej, s. 111; Trzech wojowników, s. 113; Szkice męskich postaci, s. 115; Sarkofag rzymski, s. 117; Kadzielnica z figurą Attisa; Ecce Deus, 121; Armenka, s. 123; Gruzińska narzeczona, s. 125; Scytowie I, s. 127; Scytowie II, s. 129; Żołnierz perski, s. 131; Fragment murów obronnych z żołnierzami, s. 133; Fragment udrapowanej szaty, s. 135; Żołnierz asyryjski, s. 137; Głowa Asyryjczyka, s. 139; Sceny z płaskorzeźb asyryjskich, s. 141; Żołnierze asyryjscy, s. 143; Sceny z płaskorzeźb asyryjskich, s. 145; Wojownik na wielbłądzie, s. 147; Azjaci przed jurta, s. 149; Mężczyźni w typie wschodnim, 151; Dwóch mężczyzn w typie wschodnim, s. 153; Studia mężczyzn w typie wschodnim, s. 155; Studia postaci w typie wschodnim, s. 157; Młoda Azjatka, s. 159; Popiersie młodej Azjatki, s. 161; Wzór ornamentu wschodniego, s. 163; Japońscy mnisi, s. 165; Palmy daktylowe, s. 167; Głowa faraona, s. 169; Egipski fragment – koryncki fragment; Rzymski zaułek ze starożytnymi ruinami, s. 173; Flamingi, s. 175; Szkice flamingów, s. 177; Świątynia Izydy na wyspie File, s. 179; Karawana, s. 181; Egipcjanka w sępiim czepcu, s. 183; Głowa Egipcjanki, s. 185; Ibis religiosa, s. 187; Arab, s. 189; Egipcjanka, s. 191; Z Palmiry – dwa profile, s. 193; Ruiny Palmiry, s. 195; Egipcjanie, s. 197; Egipskie rysunki, s. 199; Egipscy żeńcy, s. 201; Chłopi egipscy przy pracy, s. 203; Egipski harfiarz z rysunku w Tebach, s. 205; Z kanop egipskich, s. 207; Egipscy tragarze, s. 209; Dwie głowy męskie, s. 211; Egipt – żołnierz, s. 213; Izrael – szkic postaci męskiej; s. 215; Moabita, s. 217; Kapłani żydowscy, s. 219; Profile kobiet egipskie, s. 221; Z egipskich fresków, s. 223; Trzy fenickie profile, s. 225; Egipska łódź trzciniowa, s. 227; Łódź egipska, s. 229; Dwa profile kartagińskie, s. 231; Fenicjanka, s. 233; Ornament, s. 235; Skarabeusz, s. 237; Egipskie symbole, s. 239.

Orbis II: Synaj – Wyspa Faraona, s. 243; Tabor, s. 245; Medal z wizerunkiem Chrystusa (awers); Medal z wizerunkiem Chrystusa (rewers), s. 249; Popiersie Chrystusa I, s. 251; Głowa Chrystusa Chrystusa, s. 253; Chrystus z katakumb, s. 255; Tytuł wiiny Chrystusa, s. 257; Źródło Elizeusza w Jerychu, s. 259; Głowa Chrystusa w cierniowej koronie, s. 261; Chrześcijanki z Betlejem, s. 263; Św. Jan Ewangelista i św. Jan Chrzcziciel, s. 265; Św. Łukasz, s. 267; Św. Piotr i św. Paweł, s. 269; Św. Piotr, s. 271; Św. Paweł, s. 273; Petrus, s.

275; Inskrypcja z katedry w Montpellier, s. 277; Symbole chrześcijańskie, s. 279; Narzędzia męki, s. 281; Motywy z rzymskich katakumb, s. 283; Szkice symboli chrześcijańskich, s. 285; Narzędzia liturgiczne, s. 287; Szkice z rzymskich katakumb I, s. 289; Szkice z rzymskich katakumb II, s. 291; Trzy niewiasty, s. 293; Formy krzyża równoramienne, s. 295; Szkice z rzymskich katakumb III, s. 295; Szkice dwóch głów, s. 299; Szkice z katakumb w Rzymie i Neapolu, s. 301; Święte – wizerunki z katakumb, s. 303; Święta Małgorzata – wizerunek z katakumb, s. 305; Zastępy świętych, s. 307; Głowa brodatego mężczyzny, s. 309; Ilustrowane hasła słownikowe, s. 311-330; Lew rozszarpujący człowieka I, s. 333; Lew rozszarpujący człowieka II, s. 335; Neron w wieńcu różanym, s. 337; Lew rozszarpujący człowieka III, s. 339; Neron, s. 341; Gladiator z trójzębem i mieczem, s. 343; Dyskobol, s. 345; Rzymskie ruiny (część 2), s. 347; Igrzyska, s. 349; Studium rzymskiego żołnierza, s. 351; Gladiator z trójzębem, s. 353; Popiersie Rzymianina, s. 355; Uzbrojenie rzymskich legionistów, s. 357; Rzymskie ruiny (część 1), s. 359; Stola, s. 361; Rzymskie insygnia, s. 363; Fragment kamiennego bloku, s. 365; Łódź rzymska, s. 367; Wejście do rzymskiego grobowca, s. 369; Szkice na tematy antyczne, s. 371; Dwaj Rzymianie w togach, s. 373; Ruiny rzymskie, s. 375; Juliusz Cezar, s. 377; Dwa topory, s. 379; Virgini Parturæ Druides, s. 381; Orbis III: Celtyckie topory, s. 385; Miecz wczesnośredniowieczny, s. 387; Apostoł, s. 389; Inicjał I – święty dmący w róg, s. 391; Monogram Ave Maria, s. 393; Inicjał d z klęczącą postacią, s. 395; Inicjał I – święty w geście błogosławieństwa, s. 397; Inicjał G – Zaśnięcie Matki Bożej, s. 399; Święty siedzący na ławce, s. 401; Święty biskup z księgą, s. 403; Archanioł Michał, s. 405; Duchowni w szatach liturgicznych (część 2), s. 407; Duchowni w szatach liturgicznych (część 1), s. 409; Studium kostiumu bizantyńskiego, s. 411; Motywy chrześcijańskie, s. 413; Niewiastai dwaj rycerze, s. 415; Niewiasta średniowieczna, s. 417; Rycerz z tarczą, s. 419; Personifikacja Synagogi, s. 421; Dwaj rycerze z tarczami, s. 423; Personifikacja muzyki, s. 425; Szkice głów i popiersi, s. 427; Templariusz i członek bractwa pokutnego, s. 429; Schematyczne szkice proporca i chorągwi, s. 431; Średniowieczni mieszczanie, s. 433; Średniowieczne motywy kostiumowe, s. 435; Dwie postacie w XV-wiecznych strojach, s. 437; Studium kostiumowe, s. 439; Kapitel, s. 441; Kobieta i mężczyzna w renesansowych strojach, s. 443; Montezuma armada, s. 445; Młodzieniec w stroju dworskim, s. 447; Scena przy księżycu, s. 449; Gondola w Wenecji, s. 451; Wiosłujący gondolier, s. 453; Dwaj gondolierzy, s. 455; Studia instrumentu smyczkowego, s. 457; Dwie księgi, s. 459; Stare księgi, s. 461; Gondola przy nabrzeżu kanału, s. 463; Erazm z Rotterdamu, s. 465; Posąg św. Elżbiety, s. 467; Klucz i nożyce z nicią, s. 469; Szabla w

pochwie, s. 471; Kometa, s. 473; Studium kobiecego stroju I, s. 475; Studium kobiecego stroju II, s. 477; Typy z późnego średniowiecza, s. 479; Rycerz w zbroi płytowej, s. 481; Leon X papież, s. 483; Portret Szekspira i postać męska, s. 485; Maska sceniczna, s. 487; Koń rycerski, s. 489; Rycerze na koniach, s. 491; Popiersie młodej kobiety w krezie, s. 493; Fechtujący mężczyzna, s. 495; Rękojeści dwu szpad, s. 497; Renesansowe nakrycia głowy i inne szkice, s. 499; Studia trzech męskich figur, s. 501; Studia kostiumowe z 1. połowy XVII wieku, s. 503; Motywy kostiumowe z XVII wieku, s. 505; Studia kostiumowe męskie z XVI i XVII wieku, s. 507; Szkce elementów zbroi rycerskiej, s. 509; Oliver Cromwell, s. 511; Portret infantki Małgorzaty, s. 513; Studia kostiumowe z XV-XVI wieku, s. 515; Trzy postacie w strojach XVI wieku i popiersie kobiece, s. 517; Studia obuwia z różnych epok, s. 519; Fronda – studia postaci, s. 521; Studium kostiumowe z XVII wieku, s. 523; Studium ubioru z XVII wieku, s. 525; Żołnierz według Rembrandta, s. 527; Stefan Batory, s. 529; Kobieta w stroju tureckim z XVII wieku, s. 531; Popiersie kobiety w wysokim czepcu, s. 533; Młoda kobieta w stroju z XVIII wieku, s. 535; Popiersie mężczyzny w peruce, s. 537; Trzy głowy I, s. 539; Głowa strej kobiety, s. 541; Trzy głowy II, s. 543; Typy żydowskie, s. 545; Kobieta z dzieckiem i inne szkice, s. 547; Portret kobiety w stroju z XIX wieku, s. 549; Studia strojów karnawałowych, s. 551; Studia kostiumowe – dwie postaci tyłem, s. 553; Studium draperii – s. 555; Karykatura otyłego mężczyzny, s. 557; Kobieta siedząca w fotelu, s. 559; Okno, s. 561; W salonie, s. 563; Młoda kobieta w sukni z pierwszej połowy XIX wieku, s. 565; Młoda kobieta w sukni z połowy XIX wieku, s. 567; Połowa twarzy kobiecej i inne szkice, s. 569; Współcześni, s. 571; Portret młodej kobiety według Dürera, s. 573; Nauczyciel według Dürera, s. 575;

2. Anna Borowiec. Album Orbis Cypriana Norwida jako księga sztukmistrza. Gdańsk 2017, 414 s.

Publikacja tekstów Norwida z Albumu Orbis (niekompletna) oraz reprodukcje wybranych stronic albumu: Orbis I – k. 5 recto, s. 165; k. 6 verso, s. 167; k. 10 recto, s. 169; k. 16 recto, s. 173; k. 23 recto, s. 176; k. 25 recto, s. 179; k. 31 recto, s. 184; k. 33 recto i verso, s. 186-187; k. 36 verso, s. 190; k. 37 recto, s. 193; k. 43 recto, s. 201; k. 44 recto, s. 203; k. 47 recto, s. 206; k. 49 recto, s. 210; k. 56 verso, s. 214; k. 57 verso, s. 215; k. 64 recto, s. 219; k. 65 recto, s. 222; k. 72 recto, s. 229; k. 76 recto, s. 233; k. 80 recto, s. 236; k. 83 recto, s. 238; k. 83 verso, s. 239; k. 84 verso, s. 240; k. 85 recto, s. 241; k. 88 recto, s. 243; k. 88 verso, s. 244;

k. 89 verso, s. 246; k. 91 recto, s. 247; k. 92 recto, s. 250-251; Orbis II – k. 3 recto, s. 253; k. 11 recto, s. 254; k. 13 recto, s. 256; k. 14 recto, s. 257; k. 17 recto, s. 258; k. 19 recto, s. 259; k. 21 recto, s. 262; k. 26 recto, s. 263; k. 27 recto, s. 264; k. 30 recto, s. 266; k. 32 recto, s. 267; k. 33 recto, s. 268; k. 35 recto, s. 269; k. 40 recto, s. 271; k. 42 recto, s. 272; k. 47 verso, s. 275; k. 48 recto, s. 276; k. 52 recto, s. 278; k. 53 recto, s. 279; k. 54 verso, s. 280; k. 58 recto, s. 283; k. 59 recto, s. 284; k. 59 verso, s. 286; k. 60 recto, s. 287; k. 65 recto, s. 290; k. 70 verso, s. 292; k. 71 recto, s. 295; k. 72 recto, s. 297; k. 76 recto, s. 300; k. 77 recto, s. 301; k. 79 recto, s. 303; k. 84 recto, s. 306; k. 85 recto, s. 309; Orbis III – k. 3 verso, s. 311; k. 4 verso, s. 312; k. 9 recto, s. 314; k. 22 recto, s. 318; k. 25 recto, s. 321; k. 32 recto, s. 323; k. 34 recto, s. 325; k. 39 recto, s. 327; k. 46 recto, s. 330; k. 50 recto, s. 332; k. 51 recto, s. 333; k. 55 recto, s. 335; k. 58 recto, s. 337; k. 59 recto, s. 338; k. 70 recto, s. 339; k. 76 recto, s. 341; k. 76 recto, s. 342; k. 78 recto, s. 343; k. 79 recto, s. 345; k. 80 recto, s. 346; k. 82 recto, s. 348; k. 88 verso, s. 351; k. 89 recto, s. 352; k. 95 recto, s. 355; k. 98 recto, s. 357; k. 108 recto, s. 359; k. 110 recto, s. 361; k. 114 recto, s. 362; k. 125 recto, s. 365; k. 126 recto, s. 366; k. 127 recto, s. 367; k. 131 recto, s. 369; k. 142, s. 372.

3. Soyka, Yanina. Neopositive. Warszawa: Warner Music Poland 2017 [MUZ]

Zawiera: Moja ojczyzna.

PRZEKŁADY

(1891-2017)

1891

Niemieckie:

***Drei Herzensgeschichten in Versen* tł. Albert Weiss, Nordhausen 1891, s.41-48.**

“Felicitas“ (Szczesna, fragm.).

1907

Niemieckie:

Cyprian Norwid. *Eine Auswahl aus seinen Werken*. tł. Jean Paul d'Ardeschah (Jan Paweł Kaczkowski). Minden 1907 ss. 182.

„Die »Civilisation«“ (Cywilizacja), „Das Stigma“ (Stygmata), „Das Geheimnis von Lord Singelworth“ (Tajemnica lorda Singelworth), „Ad Leones!“ (Ad Leones!), „Das Armband“ (Bransoletka), „Eine Handvoll Sand“ (Garstka piasku), „Die letzte der Fabeln“ (Ostatnia z bajek), „Das Schweigen“ (Milczenie).

Rec.: C.M.R. „Hamburgischer Korrespondent” 1907 nr 647; G. Caprin. „Il Marzocco” (Firenze) 1907 nr 51; J. Karasek. „Moderni Revue” (Praha) 1907, grudzień; [Z. Przesmycki]. „Chimera” X, 1907 s. 593; M.G. „Biblioteka Warszawska” 1908 nr I s. 609; H. Leśniewski. „Kurier Warszawski” 1908 nr 147; J.E.P. „Berliner Börsen-Zeitung” 1908, 6 października; S. Wierzbicki. „Kurier Poznański” 1908 nr 55-56; S. Wierzbicki. „słowo Polskie” 1908 nr 80-82; St. Wyrzykowski. „Literatura i Sztuka” (dodatek do „nowej Gazety”) 1908 nr 7; R. Zrębowski. „Krytyka” 1908 nr I s. 210.

1908

Czeskie:

„Slovanský Přehled” 1908, X, s. 289-300.

František Kvapil. *Z básní Cypriana Norwida*.

Zawiera notę biograficzną o Norwidzie oraz przekłady: John Brown (s. 291-292); Pompei (s. 293-296); Poutnik (s. 296-297); Rozmluva mrtvých (s. 297-300)

1910

Czeskie:

Básně. Z polštiny přeložil Emanuel Mašak. „Meditace” 1910

Moje písnička; Encyklika obleženého; Na smrt poezie; Pravice maie...

1913

Czeskie:

„Moderní revue”.

Tajemství lorda Singelwortha. Přeložil Josef Matouš.

1916

czeskie:

„Boga-Rodzica”. Píseň z hlediska historicko-literárního vyložena. Přeložil P. Klement Marie Šebesta. Stará Říše na Moravě 1916. Seria „Nova et Vetera” sv. 21.

1917

Czeskie:

Hrstka písku. Legenda. Přeložil P. Klement Marie Šebesta. Stará Říše na Moravě 1917. Seria „Nova et Vetera” sv. 27.

1920

Czeskie:

„Čenstochovské verše”. Z polštiny přeložil Josef Matouš. Stará Říše na Moravě 1920. Seria „Nova et Vetera” sv. 40.

Z „Černých květů”. Z polštiny přeložil Josef Matouš. Stará Říše na Moravě 1920. Seria „Nova et Vetera” sv. 40.

1921

Bułgarskie:

Polski poety. Izbrani pesni s charakteristiki na poetite i s predgovor ot Bojan Penev.
[Prevedeni] ot Dora Gabe-Peneva. Sofija 1921, Polska Biblioteka, nr 5.

[Wspomnienie wioski] Spomien za sieło s. 47; [Trzy strofy] Tri strofi s. 48.

Czeskie:

„Česta” II. 1920-1921 z. 3-4 s. 71-74.

„Ad leones!”. Z polštiny přeložil Josef Matouš.

Legendy a novely. Přeložil Josef Matouš. **Stará Říše na Moravě 1921. Seria „Nova et Vetera” sv. 43.**

Hrstka písku, Náramek, Civilizace, Poslední z bajek, Tajemství lorda Singelwortha, Ad leones, Stigma.

1922

Czeskie:

„Česta” II. 1922-1923 z. 26-27 s. 365-366.

Poslední z bajek. Z polštiny přeložil Josef Matouš.

Polská moderní poesie. T. 1. Dozvuky romantismu. Hledání nových cest. Přeložil František Kvapil. **Praha 1922.**

John Brown, Pompeja, Pielgrzym, Rozmowa umarłych, Fatum, Promethidion (fragm.).

1927

Francuskie:

“Pologne Litteraire” 1927 nr 6 s. 2.

[Garstka piasku] Poignée de sable, tłum. Henriette Landy.

“Pologne Litteraire” 1927 nr 15 s. 1.

“Ad leones!”, tłum. Henriette Landy.

1929

Angielskie:

Krakus and the Dragon. An Early Polish Legend. Paraphrased from the dramatic version of C.K. Norwid by Victorya Goryńska. Lwów, with three engravings by Marya Dunin, printed in Frankfurt-am-Main 1929, ss.18.

1931

Francuskie:

“Pologne Litteraire” 1931 nr 59-60 s. 2.

[Cywilizacja. Legenda] La Civilisation. Legende, tł. Paul Cazin.

1932

Angielskie:

“The Slavonic and East European Review” 1932 nr. 31 s. 163-172.

Ad leones!. Tłum. N. B. Jopson.

Czeskie:

“Archa” 1932 R. VI sv. 26.

Modlitba; Jeseň; Amen-Legenda. Z polštiny přeložil Adolf Gajdoš.

Francuskie:

Le stigmat. Traduction et introduction de Paul Cazin. [seria:] nrf Collection Polonaise [nr] 6 Éditions de la N.R.F. Librairie Gallimard Paris 1932 ss. 222.

Paul Cazin: Cyprien Norwid [wstęp] s. 7-13

[Stygmata] Le Stigmat s. 15-51; [Garstka piasku] La Poignée de Sable. Légende s. 52-56 (część I), s. 57-60 (część II); [Bransoletka] Le Bracelet. Légende du dix-neuvième siècle s. 61-72; [Tajemnica lorda Singelworth] Le secret de Lord Singelworth, s. 73-96; [„Ad leones!”

] „Ad Leones” s. 97-113; [Cywilizacja] „La Civilisation”. Légende s. 114-133; [Czarne kwiaty] Fleurs noires s. 134-152; [Białe kwiaty] Fleurs Blanches s. 153-169; [Ostatnia z bajek] La Dernière des Fables s. 170-186; [Promethidion] Promethidion [uwaga: tylko ostatnia prozatorska część złożona z 20 mniejszych fragmentów, ale bez dwóch zasadniczych dialogów] s. 187-199; [Łaskawy opiekun czyli Bartłomiej Alfonsem] Le gracieux Tuteur ou Barthèlemy devenu Alphonse (Œuvre de jeunesse) s. 200-222

Rec.: R. Lalou. Pologne Littéraire 1932, november; P. J. Roudin, Marseille-Soir, 24 sierpnia 1932; 3 Journal de Rouen, 6 sierpnia 1932.

Edward Krakowski. *Chopin et Norwid: l'amour et l'intuition*. „Pologne Littéraire” 1932 nr 64 s. 2.

Obszerne fragmenty *Fortepianu Szopena*.

Łacińskie:

Arenae manipulus. Tłum. Jan Stahr. W: Sprawozdanie Dyrekcji Państwowej Uczelni Żeńskiej im. Dąbrowski w Poznaniu za czas od 1931-1932. Poznań 1932, ss. 11 (odrębny druk).

Garstka piasku.

1933

Angielskie:

„The Slavonic and East European Review” 1932/1933, XI, s. 163-172.

„Ad Leones” (*Ad leones!*), tł. Norman Brook Jopson.

Czeskie:

„Česke Slovo” 27.06. 1933.

[Stolica] Hlavní město, tł. Jaroslav Janouch.

1934

Czeskie:

Litanie k Nejsvětější Panné Marii. Přeložil Jaroslav Janouch. „Dobré Dílo” 1934 sv. 117, ss. 27 (odrębna publikacja).

“Kvart” 2/1934.

[Nerwy] Nervy, tł. Jaroslav Janouch.

1935

Angielskie:

„The Slavonic and East European Review” 1935, XIV, s. 6-7.

„The Pilgrim” (*Pielgrzym*), tł. Watson Kirkconnell.

1936

Angielskie:

Watson Kirkconnell. *Golden Treasury of Polish Lyrics. Winnipeg, Can. 1936, s. 59-63.*

[Przedruk *Pielgrzymy* z „The Slavonic and East European Review”, 1935, XIV].

„Mourning-Rhapsody (In Memory of General Bem)” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*);

„Narcissus” (*Narcyz*); „Times” (*Czasy*); „The Pilgrim” (*Pielgrzym*); „Mercy” (*Litość*); „In

Verona” (*W Weronie*).

Rosyjskie:

Stanisław Cywiński. *O przekładach D.D. Bochana poezji polskiej na język rosyjski. „Środy Literackie” 1936 nr 3. s. 18-28.*

[Pióro] s. 21; [Klątwy] s. 22; [Obyczaje] s. 22-23; tł. Dorofiej Bochan (na podstawie rękopisów tłumacza, w transliteracji).

1937

Francuskie:

Le piano de Chopin. Traduction de Joseph Pérard, Paris 1937 ss. 32.

Wydanie dwujęzyczne polsko-francuskie, druk bibliofilski (150 egz.).

Zawiera reprodukcję autoportretu: Norwid rysownik (kopia w technice suchej igły Konstanty Brandel) i portret Chopina wg akwareli Teofila Kwiatkowskiego (też Brandel) ss. 34.

1939

Francuskie:

Promethidion. Introduction et traduction de Joseph Pérard, Paris 1939 ss. 92.

Zawiera reprodukcję rysunku: Autoportret sygnetowy (s. 2).

1940

Francuskie:

De L'Art (pour les Polonais). Traduction de Joseph Pérard. Paris 1940, ss. 16 (wstęp tłumacza s. 3-4).**1943**

Angielskie:

Marion Moore Coleman. The Polish Land. An Anthology of Polish Prose and Verse in English Translation. New York 1943.

„Yearning” (*Moja piosnka* [II], strofy 1, 2 i 3) s. 110, tł. Marta Kozłowska.

1944

Angielskie:

Wanda Dynowska. The Scarlet Muse. An Anthology of Polish Poems. Ed. Umadevi [Wanda Dynowska] and Harischandra B. Bhatt. Bombay 1944.

„Mourning Rhapsody” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*); „Times” (*Czasy*); „Mercy” (*Litość*); „In Verona” (*W Weronie*) – tł. W. Kirkconnell; „My song [II]” (*Moja piosnka* [II], strofy 1, 2, 3 i 4) – tł. W. Dynowska.

[Przedruk wierszy w przekładzie W. Kirkconnella z *Golden Treasury of Polish Lyrics*].

Tytus M. Filip (Tytus Filipowicz). Moja ojczyzna-polszczyzna. Wybór poezji polskiej / A Polish Anthology. London 1944.

Tł. Michael A. Michael, edycja dwujęzyczna, tekst polski na stronach parzystych, angielski (prozą) – nieparzystych.

„Polishwoman” (*Polka*) s. 130-133; „To Mademoiselle Josephine de Korczewo” (*Do panny Józefy z Korczewa*) s. 134-135; „They Called her Rose” (fragment „*A Dorio ad Phrygium*”, w. 160-182) s. 136-137; „Marionettes” (*Marionetki*) s. 182-185; „Nerves” (*Nerwy*) s. 184-187; „Give me that sky-blue ribbon” ([*Daj mi wstążkę błękitną...*]) s. 186-189; (*Na posadzkę zapustnej sceny*) „Alone on the floor” s. 188-189; „Autumn” (*Jesień*) s. 190-191; „My song [I]” (*Moja piosnka [I]*) s. 190-193; „My Psalm” (*Mój psalm*) s. 194-195; „My Song [II]” (*Moja piosnka [II]*) s. 194-196; „Fame” (*Sława*, fragment) s. 196-199; „Post Scriptum” (*Post-scriptum*) s. 200-201; „Prettinesses” (*Cacka*) s. 200-203; „Let the time come” (fragment *Assunty*, strofa 19 i 20 pieśni IV) s. 202-205; „Chopin’s Piano” (*Fortepian Szopena*) s. 282-289; „Funeral Rhapsody in Memory of Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*) s. 316-319; „Conversation Piece” (*Fraszka [I]: Jeśli ma Polska pójść nie drogą mleczną*) s. 358-359; „Officialdom” (*Czynownicy*) s. 360-361; „Two Siberias” (*Syberie*) s. 360-363; „Why not in chorus?” (*Czemu nie w chórze?*) s. 362-363; „Revolutionaries” (*Buntownicy*) s. 364-365; „Their Strength” (*Sila ich*) s. 364-365; „Song from our Country” (*Pieśń od ziemi naszej*) s. 378-381; „Blessed Peace” (*Święty pokój*) s. 382-383.

Hiszpańskie:

Citas, estrofas y reflexiones de escritores y pensadores polacos. Prologo ed trad. Waclaw Radecki, Montevideo 1944.

Cytaty z utworów C. Norwida.

1945

Angielskie:

The Wayside Willow. Prose and Verse. Translated by Members of Klub Polski of Columbia University. Ed. by Marion Moore Coleman, Loretta M. Bielawska student ed. Trenton, NJ. [1945] White Eagle Publ. Co.

m.in. przekład z Norwida.

Holenderskie:

De legend van Krakus en de draak. Vertaald en geillustreerd door A. Nonymus [J.H. van Eikeren. [Bussum] 1945.

Przekład angielskiej parafrazy dokonanej przez Wiktorię Goryńską (poz.).

Włoskie:

„Iridion. Quaderni di cultura polacca” Maggio 1945, fasc. 1-2 , s. 8-11.

Rapsodia funebre in memoria di Bem; Santa pace; Dammi il nastro azzurro; Autunno, A Verona, tł. Angelo Maria Ripellino; notka o poecie, anonimowa (pióra A. M. Ripellina, s. 12).

„Iridion. Quaderni di cultura polacca” Settembre 1945, fasc. 3-4, s. 116-119.

Il pianoforte di Chopin, tł. Angelo Maria Ripellino.

1946

Czeskie:

„Akord” XIX. 1945-1946 nr 1.

Člověk. Přeložil Jan Zachradníček.

1947

Angielskie:

Tytus M. Filip (Tytus Filipowicz). *Moja ojczyzna-polszczyzna. Wybór poezji polskiej / A Polish Anthology*. London 1947 (II wydanie – I wyd. z 1944).

„The Polish Review” 1947, VII, No. 6, August 18, s. 12.

„Verona” (*W Weronie*); „Lastlines to a lady” ([Daj mi wstążkę błękitną...]); „Pity” (*Litość*),
tł. Lola Gay-Tiffit.

“American Slavic and East European Review” 6 (Dec. 1947).

Mercy, s. 93.

Czeskie:

„Akord” XIII 1946-1947 nr. 8.

List z Ameriky pani Marii Trembické. Přeložil O. Babler.

Francuskie:

„Mercure de France” 1947 nr 1008.

Alcune poesie (a cura di A. de Lada).

Pieśń od ziemi naszej, Bezimienni, Wielkość, Krzyż i dziecko, Jeszcze Francja nie zginęła, Ironia.

1948

Czeskie:

„Akord” XIV 1947-1948 nr. 3-4.

Emíru Abd-el-Káderovi v Damašku. Přeložil O. Babler.

“Akord” XIX 1947-1948 nr. 3-4.

Péro. Má písnička. Opuchlé maje dlaně ot potlesku. Přeložil Jan Zahradniček.

Francuskie:

„Escales” 1948.

Alcune poesie (a cura di J. Czapski e J. Markale): Weronie, Teofilowi, Marionetki, Fatum, Nerwy.

1949

Angielskie:

„The Slavonic and East European Review” 1948/1949, XXVII, s. 248.

„Autumn” (*Jesień*); „Pilgrim” (*Pielgrzym*); „The Slav” (*Słowianin*), tł. Christine Brooke-Rose.

1950

Włoskie:

Leonardo Kociemski, *Il poeta della musica F.F. Chopin*, Firenze 1950.

Il pianoforte di Chopin [Fortepian Szopena].

1951

Angielskie:

***The Polish Arts-Club Review 1951-1952*. Ed. Aleksander Janta. Detroit 1951. s. 8–9, tł. Lola Gay-Tiff.**

„Amen” (*Amen*) s. 8-9; „Lastlines to a lady” ([*Daj mi wstążkę błękitną...*]) s. 25; „Pity” (*Litość*) s. 26. [Przedruk *Litości* i [*Daj mi wstążkę błękitną...*] z „The Polish Review”, 1947, VII].

Węgierskie:

***Lengyel költőg antológiája*. Szerkesztette Kovács Endre, Vészi Endre. Az előszo Ryszard Matuszewski az utószó és a jegyzetek Kovács Endre munkája. Budapest 1951.**

[Do obywatela Johna Brown] John Brown polgárhoz, tł. Kóscvay Margit (s. 81).

1954

Angielskie:

„Lucifer”. The Magazine of King’s College. London, March 1954.

„A Song” ([*Daj mi wstążkę błękitną...*]), s. 4, tł. Adam Czerniawski.

Tamże, June 1954, s. 38-39.

„In Verona” (*W Weronie*); „As when...” (*Jak...*), tł. Adam Czerniawski.

Tamże, December 1954, s. 15, 20-21.

„A Funeral Rhapsody” (*Bema pamięci żalobny-rapsod*), „Affection” (*Czułość*), tł. Adam Czerniawski.

Maureen Duffy. *Thames*. Londyn 1954 s. 27-28.

„Funeral Rhapsody” (*Bema pamięci żalobny-rapsod*); „My Song [II]” (*Moja piosnka [II]*), tł. Adam Czerniawski.

1955

Angielskie:

Olga Scherer-Virski. *The Modern Polish Short Story*. Hague 1955 s. 54-62.

„Lord Singelworth’s Secret” (*Tajemnica lorda Singelworth*). Skrócone tłumaczenie noweli, włączone w tekst rozdziału II książki pt. „Romanticism: the poets’ prose” (podrozdział „Norwid”).

1956

Angielskie:

Manfred Kridl. *A Survey of Polish Literature and Culture*. Hague 1956 s. 310-311.

„On the Death of Jan Gajewski” (*Na zgon ś.p. Jana Gajewskiego*, strofa 5); „To Emir Abdel-Kader” (*Do emira Abd el Kadera w Damaszku*, 2 ostatnie strofy); „The Litany to the Most Holy Virgin” (*Do Najświętszej Marii Panny. Litania*, 3 i 11 całość strofoidalna); , tł. Olga Scherer-Virski.

1957

Niemieckie:

„Mickiewicz-Blätter“ 1957, z. 4, s. 18, 155-156.

„An A(dam) M(ickiewicz)“ (Do A.M.-fragment poematu Salem) – tł. Hermann Buddensieg.
 „Sei doch wirklich...” (Niebo i ziemia), „Zärtlichkeit“ (Czułość), „Wenn Tränen fließen...” (Litość), „Zeichen der Zeit“ (Echa-czasu) – tł. Krystyna-Maria Dębicka.

1958

Angielskie:

„Botteghe Oscure” 1958, XXII, s. 179-199.

Listy: Do Józefa Bohdana Zaleskiego z 11 VI 1852; Do Michaliny Dziekońskiej z 9 VIII 1852; Do Marii Trębickiej z Ameryki (1853) (Nowy York, po 10 IV 1853); Do Mariana Sokołowskiego z 24 I 1865; Do Bronisława Zaleskiego z listopada 1867; Do Ludwika Nabelaka z 1868; Do Michała Kleczkowskiego z 15 VII 1854; Do Konstancji Górskiej z 19 V 1862; Do Władysława Bentkowskiego z listopada 1867; Do Józefa Bohdana Zaleskiego z 5 X 1882 (chodzi o list z 5 XII 1882!); tł. Jerzy Peterkiewicz.

Wiersze: „The People’s Hands Were Swollen With Applause” ([*Klaskaniem mając obrzękłe prawice...*]); „Nerves” (*Nerwy*); „Pilgrim” (*Pielgrzym*); „An Epigram” (*Sila ich*); „After the Ball” (*Po balu*); „My Psalm” (*Mój psalm*); „Give Me That Sky-blue Ribbon” ([*Daj mi wstążkę błękitną...*]); „Autumn” (*Jesień*); „Marionettes” (*Marionetki*); „Fame” (*Sława*); „A Meeting” (*Posiedzenie*); „The Slav” (*Słowianin*).

[Przedruk *Pielgrzyma, Jesieni i Słowianina* z „The Slavonic and East European Review”, 1948/49, XXVII]; tłum. Christine Brooke-Rose.

Niemieckie:

Religiöse Lyrik des Abendlandes Tl. Johannes von Guenther. Frankfurt am M. 1958.

„Mein Lied“ (Moja piosnka [II]).

„Mickiewicz-Blätter“ 1958, z.7, s. 56-57, 190-193.

„Verona“ (W Weronie) – tł. Krystyna-Maria Dębicka-Leo; „Chopins Klavier“ (Fortepian Szopena) – tł. Hermann Buddensieg.

„Mickiewicz-Blätter“ 1958, z.22, s. 13-16, 16-17.

„Aus dem Epilog zum Promethidion“ (fragment Epilogu z poematu Promethidion); „Aus den Briefen“ (fragm. listu do Do Karola Zamoyskiego ze stycznia 1867 oraz listu do Bohdana Zaleskiego z [prawdopodobnie] maja 1869).

1959

Niemieckie:

„Polen“ 1959, nr. 2, s. 3.

„An den Bürger John Brown“ (Do obywatela Johna Brown) – tł. JohannWilhelmi.

1960

Angielskie:

Burns Singer and Jerzy Peterkiewicz. *Poems from the Polish*. “Encounter” 1960 nr. 5 s. 43-46.

Recipe for a Warsaw novel s. 45.

Jerzy Peterkiewicz, Burns Singer. *Five Centuries of Polish Poetry. 1450-1950*. Londyn 1960 s. 78-85. (2 wyd. Londyn 1970; 3 wyd. Westport, Conn. 1979, s. 52-59).

„Conversation Piece”, „Those who Love”, „But just to See” (3 fragmenty z pierwszej części *Promethidiona*, w. 1-36, 218-229, 286-296); „Fate” (*Fatum*); „The Metropolis” (*Stolica*); „Recipe for a Warsaw Novel” (*Przepis na powieść warszawską*); “Sequence from a Poem” („*A Dorio ad Phrygium*”, w. 253-278, 279-301).

Ilona Ralf-Sues, *Polish Short Stories*. Warszawa 1960 s. 15-28.

„Ad Leones” (*Ad leones!*).

Niemieckie:

„**Mickiewicz-Blätter**“ 1960, z. 13, s. 64-73, 244-245.

„Die Zivilisation“ (Cywilizacja), tł. Alfred Loepfe; „Trauer-Rhapsodie zum Gedächtnis Bems“ (Bema pamięci żałobny-rapsod), tł. Hermann Buddensieg.

1961

Francuskie:

Anthologie de la poésie polonaise du XVe au XXe siècle. Traduction et notices de Marian Pankowski. Introduction de Claude Backvis. Aalter 1961 ss. 140.

Dwa wiersze Norwida (s. 60-66).

1962

Angielskie:

Adam Gillon. *Selected Poems and Translations*. Nowy York 1962 s. 34.

„Autumn” (*Jesień*).

Niemieckie:

Studia in onore di E. Lo Gatto e G. Maver, Florencja 1962.

„Chopins Klavier“ (Fortepian Szopena) – tł. Hermann Buddensieg; „Trauer-Rhapsodie zum Gedächtnis Bems“ (Bema pamięci żałobny-rapsod) – tł. Hermann Buddensieg. (Przedruk z „Mickiewicz-Blätter“ 1958, z.7 i 1960, z.13).

Rosyjskie:

Pal'skaja poezija. Sostaviteli: M. Živov i B. Stacheev. Predislovie Jaroslava Ivaškeviča. Sprawki o poetach B. Stacheeva. T. I Moskwa 1962.

15 wierszy Norwida (s. 432-459) tł. D. Samożłow, L. Martynow.

Wietnamskie:

Truyện ngắn cô diên Ba Lan. Huu Chi – Nguyễn Việt Lam dịch. Viên Văn Học 1962.

[„Ad leones!”] tł. Nguyễn Việt Lam.

1963

Angielskie:

„*The Polish Review*” 1963, VIII, No. 3, s. 82-85.

„To citizen John Brown” (*Do obywatela Johna Brown*); „John Brown” (*John Brown*), tł. George Kliger i Robert C. Albrecht.

Francuskie:

F. Domaradzki. *Le chant qui vient de notre terre de C. Norwid.* “*Études Slaves et Est-Européennes / Slavic and East-European Studies*” vol. 8 no.3/4 s. 165-178.

Zawiera tłumaczenie wiersza (s. 167-168) oraz oryginalny tekst *Pieśń od ziemi naszej* (s. 175-177).

Rumuńskie:

Nuvele clasice polone. Norwid – Prus – Orzeszkowa – Sienkiewicz – Konopnicka – Niedźwiedzki – Dygasiński – Zapolska – Żeromski – Reymont – Orkan – Perzyński – Strug. Tłum. Cezar Petrescu, Elena Lința, Igor Petrică, Olga Zaicik. Bukareszt 1963.

Ad leones, tłum. Elena Lința, s. 7-19 (+ krótki biogram, s. 5-6).

1964

Francuskie:

Czesław Miłosz. *Introduction de la poésie polonaise avec un choix de poèmes polonaise do Moyen Age à nos jours.* Traduction Anna Posner. Paris 1964, ss. 31. Supplément à *Preuves* 1964, 166.

1965

Francuskie:

***Anthologie de la poésie polonaise.* Établie par Constantin Jelenski. Paris 1965.**

[Pióro] *La plume*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 156-157); [Moja piosnka I] *Ma chanson*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 157); [Bema pamięci żałobny-rapsod] *A la mémoire de Bem, rhapsodie*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 158-159); [Siła ich] *Leur force*, tłum. Constantin Jelenski (s. 160); [Fraszka: “Dewocja krzyczy...”] *Épigramme*, tłum. Jean-Paul Samson (s. 160); [Trzy strofki] *Trois strophes*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 160); [Żydowie polscy] *Juifs polonaise*, Yves Bonnefoy (s. 161-162); [Czułość] *Tendresse*, tłum. Léna Leclercq (s. 162); [W Weronie] *A*

Vérone, tłum. André du Bouchet (s. 163); [Fortepian Szopena] Le piano de Chopin, tłum. Jean Cassou (s. 164-167); [Święty-pokój] Sainte – la paix, tłum. Yves Bonnefoy (s. 167-168); [Ogólniki] Lieux communs, tłum. André du Bouchet (s. 168); [Ironia] L'ironie, tłum. Yves Bonnefoy (s. 168); [Laur dojrzały] Le destin du laurier, tłum. Yves Bonnefoy (s. 169-170); [Daj mi wstążkę...] Cède-moi ce ruban..., tłum. André du Bouchet (s. 169); [Socjalizm] Le socialisme. tłum. Yves Bonnefoy (s. 170); [Idącej kupić talerz pani M.] A Mme M., allant acheter une assiette, tłum. Yves Bonnefoy (s. 170); [Lapidaria] Lapidaria, tłum. Yves Bonnefoy (s. 171-172); [Litość] La pitié, tłum. André du Bouchet (s. 172); [Mój psalm] Mon psaume, tłum. Michel Manoll (s. 172); Les deux tutrices, tłum. Yves Bonnefoy (s. 172-173).

Włoskie:

***Le piú belle pagine della letteratura polacca.* Red. Marina Bersano Begey. Nuova Accademia, Firenze 1965. Pagine delle Letteraturaa di Tutto il Mondo, v. 28 (Thesaurus Litterarum).**

A Verona, Rapsodia funebre in memoria di Bem; tł. Marina Bersano Begey (s. 117-118).

1966

Czeskie:

„Plamen” 1966 nr 8.

Hrstka písku; Moje píseň.

Niemieckie:

„Mickiewicz-Blätter“ 1966, z. 31, s. 21-24.

„Aus einem Brief an August Cieszkowski“ „Aus einem Brief an Michał Kleczkowski“, „Aus einem Brief an Graf Karol Zamoyski“ (fragmenty listów: Do Augusta Cieszkowskiego z listopada 1850, Do Michała Kleczkowskiego z września 1956, Do Karola Zamoyskiego ze stycznia 1867 [ostatni fragment jest przedrukiem z „Mickiewicz-Blätter“ 1958, z.22]); „Aus den Schwarzen Blumen“ (Czarne kwiaty, fragm.); „Vom Lesen der Dichter“ (O Juliuszu Słowackim. Lekcja trzecia, fragm.) tł.Hermann Buddensieg.

Szwedzkie:

***En konstnärs dagbok.* „Tidskriften Polen” 1966:4, s. 24-25.**

Ur ett brev till August Cieszkowski List do A. Cieszkowskiego z r. 1850; Ur ett brev till Michał Kleczkowski List do M. Kleczkowskiego z r. 1856; Ur ett brev till greve Karol Zamoyski List do K. Zamoyskiego z r. 1867; Ur ”Svarta blommor” Czarne kwiaty; Om läsande av poeter.

Włoskie:

„Tempo presente” 1966 n. 1 s. 15-21.

La mia canzone, A Verona, Autunno, In memoria di Bem. Rapsodia di requiem, Tre strofe, Santa pace, Ironia, Dammi il nastro celeste, Socialismo, Lapidaria (frammento), Le due tutrici, trad. A. M. Ripellino.

Przekłady poprzedza artykuł Konstantego Jeleńskiego, *Norwid nostro coetaneo*.

1967

Czeskie:

“Světová literature” 1967 nr 3.

Chopinův klavír; Péro; Moje písnička; Beatrice Ve Veroné; Tři sloky; Scherzo; Občanu Johnu Brownovi; Věčné pravdy; Dej mi modrou stužku; Můj žalm; Paní M., která si jde koupit talíř; Bronislavovi Z. . Přeložil Václav Pilař.

(zawiera reprodukcje rysunków Norwida)

Niemieckie:

„Mickiewicz-Blätter“ 1967, z. 34-35, s. 120-123.

„Schwarze Blumen (Letzter Besuch bei Mickiewicz, Letzter Besuch bei Chopin)“ (Czarne kwiaty, fragm. dotyczące ostatnich chwil Chopina i Mickiewicza) tł. Hermann Buddensieg.

1968

Czeskie:

***Mramory a blesky*. Přeložil Václav Renč. Praha 1968 ss. 191.**

71 wierszy

V. Renč. Norwid ojevitel a objeovovaný (s. 165-173), przypisy (s. 175-190) i posłowie (s. 190-192).

Rosyjskie:

Istorija estetiki. Pamiatniki mirovoj estetičeskoj mysli v V tomach. Red. Michail Fedorovič Ovsjannikov i Inn. T. 4. *Esteičeskie idei narodom Rossii. Estetičeskie idei narodom vostočnoj Europy XIX- načala XX veka.* Moskva 1968.

C. Norwid?

Dantovskie čtenija. Letture Dantesche. Red. Igor Belza. Moskwa 1968.

Dantovskoe stichotvorenje Norwida (tu przekład wiersza) ??

Włoskie:

M. Bersano Begey, *La letteratura polacca. Nuova edizione aggiornata, Sansoni-Accademia, Firenze-Milano 1968.*

Il pianoforte di Chopin, tł. Angelo Maria Ripellino, s. 195-196.

1969

Angielskie:

Czesław Miłosz. *The History of Polish Literature.* Londyn 1969 (2 wyd. Berkeley 1983, s. 275-278), tł. Christine Brooke-Rose. [Przedruk wierszy z „Botteghe Oscure”, 1958, XXII].

„Marionettes” (*Marionetki*); „Nerves” (*Nerwy*).

Francuskie:

„Platon et Archytas” de Norwid. „Zastosowania Matematyki. Applicationes Mathematicae” t. X, 1969, s. 9-15.

Tekst w jęz. polskim (s. 9-10); *Platon et Archytas*. Tłum. Franciszek Longchamps (s. 10-11); E. Marczewski Komentarz do wiersza w jęz. francuskim (s. 11-15).

Wydane także jako odrębny druk: Edward Marczewski i Jerzy Łanowski. *O zdegradowaniu kontemplacji. Wokół wiersza Cypriana Norwida „Plato i Archita”*. Wrocław 1969. Zawiera: *Platon et Archytas*, s. 7-8.

Niemieckie:

„Mickiewicz-Blätter“ 1969, z.40-41, s.57-65.

„Weisse Blumen“ (Białe kwiaty) tł. Hermann Buddensieg.

Rosyjskie:

Pol'skaja lirika v perevodach russkich poetov. Sostaviteli: Boris Abramovič Sluckij, Boris Fedorovič Stacheev. Moskwa 1969.

Węgierskie:

Lengyel költők antológiája. Válogatta Bojtár Endre, szerkesztette Bojtár Endre es Kerényi Grácia. Budapest 1969.

[W Weronie] Veronában, tł. K. Grácia (s. 115); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] Ne bíztass engem alázatos dalra, tł. Rónay György (s. 116); Az én hazám, tł. Rónay György (s. 116-117); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] Mondd, mit vétettél, tł. Rónay György (s. 118-119); [Bema pamięci żałobny-rapsod] Gyász-Rapszódia Bem emlékére, tł. Rónay György (s. 120-122); [Do obywatela Johna Brown] John Brown Polgárhoz, tł. Kóscsvay Margit (s. 123); [Fortepian Szopena] Chopin zongoraja, tł. Rónay György (s. 124-128); [Żydowie polscy] A lengyel zsidók, tł. Rónay György (s. 129-130); [Czynownik] Csinovnyikok, tł. Rónay György (s.130-131); [Na zgon poezji. Elegia] A költészet halála. Elégia, tł. Rónay György (s. 131-132).

1970

Angielskie:

„The Polish Review” 1970, XV, No. 2.

„Chopin’s Piano” (*Fortepian Szopena*), s. 101-104, tł. Lola i Eugene Gay-Tifft.

Jerzy Peterkiewicz, Burns Singer. *Five Centuries of Polish Poetry*. Londyn 1960 s. 78-85 (2 wyd. Londyn 1970; 3 wyd. Westport, Conn. 1979, s. 52-59)

[Przekłady udostępnione na: www.ap.krakow.pl/nkja/literature/polpoet/norw oraz <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html>].

„Conversation Piece”, „Those who Love”, „But just to See” (trzy fragmenty z pierwszej części *Promethidiona*, w. 1-36, 218-229, 286-296); „Fate” (*Fatum*); „The Metropolis” (*Stolica*); „Recipe for a Warsaw Novel” (*Przepis na powieść warszawską*); „Sequence from a Poem” (*A Dorio ad Phrygium*, w. 253- 278, 279-301).

Czeskie:

Cyprian Norwid. *Černé květy*. [Uspoř., přel., stručnou biografii a poznámky napsal Jan Pilař; kresy C. Norwida]. Praha 1970 ss. 124 [4] + płyta 45 obr./min. (J. Admira, Fortepian Szopena).

Zawiera przedmowę tłumacza (s. 5-20), kalendarium życia poety (s. 87-97) wybór myśli, cytatów z listów, głosy o Norwidzie oraz reprodukcje prac plast. Norwida

- I. Zkoušky: Pero (s. 25); Ma písnička I (s. 25); Památka (s. 26); Scherzo (s. 27); Trilog (s. 27), Podzim (s. 28); Aerumnarum plenus (s. 29); Jejich síla (s. 29); Z paluby Marguerity (s. 30); Ma písnička II (s. 30); Tři sloky (s. 31), Ty k pokorné mě písni nevyzývej (s. 31); “Zda podám žádost o amnestii?” (s. 32); Ach stejně všechno... (s. 32); Tytusovi M. (s. 33); Než zase prchnu, nemaje nic zhoła (s. 33); Zkoušky (s. 34); Občanu Johnu Brownovi (s. 36); Beatrice (s. 36); Malíř z přinucení (s. 38); Včera – a – já (s. 38); Po karnevalu (s. 39); Dej mi tu modrou stužku... (s. 39); Zatím (s. 40); Má vlast (s. 40); V deníku (s. 41); Post scriptum (s. 42); Svatý klid (s. 43).
- II. Šťastná: Loutně (s. 47); Pozadí (s. 49); Šťastná (s. 50); Setkání (s. 52), Dopisy (s. 53).
- III. Ze sbírky Vade-mecum: Věčné pravdy (s. 59); Opuchlé maje dlaně ot potlesku (s. 59); Socha a střevíce (s. 60); Ve Veroně (s. 61); Lyrika a tisk (s. 61); Temnota (s. 62); Poutník (s. 62); Příšera (s. 63); Lítost (s. 63); Vesnice (s. 64); Fatum (s. 65); Ironie (s. 65); Osíření (s. 66); Sibiř (s. 66); Velkoměsto (s. 67); Činovníci (s. 68); Cenzor-kritik (s. 68); Jako... (s. 69); Mateřský jazyk (s. 69); Bohové a člověk (s. 69); Dozrálý vavřín (s. 70); Smysl světa (s. 71); K čemu (s. 71); Nervy (s. 72); Chopinův klavír (s. 72).
- IV. Jak věrný bílý kůň...: Paní M., která si jde koupit talíř (s. 79); Impossible! (s. 79); Posluchač (s. 80); Na smrt poezie (s. 80); Bronislavovi Z. (s. 81); Nepřemýšlej, nepiš (s. 82); Krása času (s. 83); Je mile, když svým časem pochopen (s. 83); Můj žal (s. 84).

Reprodukcje prac plastycznych Norwida: Popiersie Marii Kalergis (s. 3), Pierwszy autoportret paryski (s. 3); Autoportret florencki (s. 9); Autoportret rzymski [I] (s. 21); autograf listu do E. Herwegh z 1849-1850 r. z rysunkiem sinksa (s. 22); Dolce far niente (s. 55); Koty (s. 76); Koń Starzec na ruinach Pompei (s. 87); Autoportret sygnetowy (s. 97); Łapigrosze na kontraktach (fragm., s. 114); Diogenes (tylne skrzydełko obwoluty) oraz liczne drobne szkice m.in. z Albumu berlińskiego, Albumu Marceliny Czartoryskiej etc.).

Litewskie:

***Poezijos pavasaris*. Vilnius 1970, s. 228.**

[Bema pamięci żałobny-rapsod]; [Do obywatela Johna Brown]; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice]; [Nad grobem Julii Kapuletti w Weronie] s. 207-212 tłum. Tomas Venclova.

Włoskie:

Andrzej Zielinski. *Antologia delle letterature polacca-ungherese ceca-slovacca. Milano 1970.*

A Verona (s. 41); Rapsodia funebre in memoria di Bem (s. 41-42); Il pianoforte di Chopin (s. 43-45), tł. A. M. Ripellino.

1971

Czeskie:

„Polsko” 1971, 12:17-18.

[Siła ich. Fraszka] *Jejich sila*; [Trzy strofki] *Tři sloky*; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] *Ty k pokorne me ť pisni nevzývej*; [Beatrix] *Beatrice*; [Daj mi wstążkę błękitną...] *Dej mi tu modrou stužku...*; [Moja ojczyzna] *Ma vlast*; [Liryka i druk] *Liryka a tisk*; [Nerwy] *Nerwy*; [Do współczesnych. (Oda)] *Óda*; [Na zgon Poezji. (Elegia)] *Na smrt poezie elegia*; [Myśli wybrane] *Vybrane myšlenky C. K. N.*

„Rudé Právo” 1971 nr z IX s. 5.

[VM: Za wstęp (Ogólniki)] *Věčné prawdy*. Tłum. J. Pilař.

Niemieckie:

„Polen” 1971, 12:17-18.

[Fraszka (!), II] *Scherzgedicht*; [Posiedzenie. (Fraszka)] *Sitzung*; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] *Fordere von mir kein demütig Lied!*; [Daj mi wstążkę błękitną...] *Gib mir die Schleife, die blaue*; [Moja ojczyzna] *Mein Vaterland*; [Nerwy] *Nerven*; [Do współczesnych. (Oda)] *An die Zeitgenossen. (Ode)*; [Dedykacja III: Patrzyłem, jak...] *Widmung*; [Na zgon Poezji. (Elegia)] *Auf den Tod der Poesie*; [Myśli wybrane] *Ausgewählte Gedanken C. K. N.*

Rosyjskie:

„Polša” 1971, 12:17-18.

[Fraszka (!), II] *Fraška*; [Posiedzenie. (Fraszka)] *Zasedanie*; [Siła ich. Fraszka] *Ich sila*; [Miłość. (Fraszka)] *Duch lubvi*; [Trzy strofki] *Tri strofky*; [Ty mnie do pieśni pokornej nie

wołaj...] Pokornych pesen ot menja ne ždat'...; [Daj mi wstażkę błękitną...] Daš' golubuju lentu mnje v zalog; [Moja ojczyzna] Moja otc'izna; [W Weronie] V Verone; [Cacka] Blestki; [Nerwy] Nery; [Dedykacja III: Patrzyłem, jak...] Posvjašč'enie; [Myśli wybrane] Izbrannyje mysli C. K. N. Tłum.: D. Samojlov, S. Svjackij.

Słowackie:

„Nedelna Pravda” 1971, 12:8.

[Jesień] Jeseň; [Moja piosnka, I] Moja pieseň (I); [Piękno-czasu] Dobová krása. Tłum. V. Kovalčik.

Ukraińskie:

Poezi. [Red. i wstęp] M. Bażan. Kyiv 1971 ss. 190, 2 nlb.

Bażan M.: Zlygodni, gidnist i velyč poeta [wstęp].

[Samotność] Samotnist [Sieroty] Syroty; [Noc] Nič; [Dumanie, I] Dumy; [Wieczór w pustkach] Večir u pustci; [Burza. Fragment] Burja; [Pióro] Pero; [Adam Krafft] Adam Krafft; [Moja piosnka, I] Mojapisen'ka; Italiam! Italiam!; [Amen] Amin'; [Marmur-biały] Bilyj-marmur; [Czasy] Čas; [Jesień] Osin'; [Znów legenda] Znov legenda; Aerumnarum plenus; [Promethidion (fragm.)] Prometidion; [Częstochowskie wiersze] Čenstochovs'ki virši; [Bema pamięci żałobny-rapsod] Žalobna rapsodija pam'jati Bema; [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy...] Z Jevropy ja otrymav peršyj lyst...; [Trzy strofki] Try strofky; [Wędrowny sztukmistrz] Mandrivnyj mytec; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] Ne klyč-bo mene do smyrennych pisen'...; [Sen] Son; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] Ščo ty Afīnam zrobyv, Sokrate...; [Spartakus] Spartak; [Obyczaje] Zvyčaï; [Słótko] Slovečko; [Do obywatela Johna Brown] Do gromadjanyna Džona Brauna; [John Brown] Džon Braun; [Tęcza] Veselka; [Daj mi wstażkę błękitną...] Błakytnu stričku podaruj meni...; [Tymczasem] Tymčasom; [Próby (Jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”)] Vyproby; Post scriptum; [Święty-pokój] Svjatyj myr; [Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy] Do slavetnoï tancivnyci rosijs'koï, neznanoï černyci; [W pamiętniku] Z fantazii „Za laštunkamy”[!]. – [Z cyklu Vade-mecum]: [I. Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] Z nabrjaklymy vid opleskiv rukamy...; [IV. Posąg i obuwie] Skul'ptura i vzuttja; [V. Harmonia] Garmonija; [VI. W Weronie] U Veroni; [VII]. Addio!; [VIII]. Liryka i druk; [IX. Ciemność] Temnist'; [X. Czynniki] Čynownicy; [XIII. Larwa] Prymara; [XIX. Stolica] Stolycja; [XX. Specjalności] Osoblyvosti; [XXIV. Sieroctwo] Syritstvo; [XXVI. Czemu nie w chórze?]

Čomu ne v chori? [XXIX. Obojętność] Bajdužist; [XXX]. Fatum; [XXXV. Ironia] Ironija; [XXXIX. Centaury] Kentavry; [XLII. Idee i Prawda] Idei i pravda; [LIV. Jak gdy kto ciśnie w oczy...] Tak, jak...; [LVI. Czułość] Čulist'; [LX. Język-ojczysty] Mova-ridna; [LXI. Bogowie i człowiek] Bogy i ljudyna; [LXX. Laur dojrzały] Dozriłyj lavr; [LXXX. Wielkie słowa] Velyki-slova; [LXXXI. Kolébka pieśni] Kolyska pisni; [LXXXIV. Czemu?] Čomu?; [LXXXVII. Omyłka] Pomylka; [XCV. Nerwy] Nery; [XCIX. Fortepian Szopena] Šopenove fortepiano. – [Jeszcze Francja nie zginęła!] Ne vmerla šče Francija!; [Piękno-czasu] Krasa času; Epizod. – Tłum.: M. Bažan, L. Čerevatenko, I. Drač, I. Gnatjuk, G. Kočur, V. Korotyč, R. Lubkivskyj, V. Lučuk, D. Pavlyčko, V. Strutynskyj, P. Tymočko.

Ponadto notka biograficzna oraz przypisy do utworów zaczerpnięte z „Dodatku krytycznego” J. W. Gomulickiego do Dzieł zebranych, t. 2. Reprodukacja autoportretu Norwida z 1847 r. i rysunku N. (obwoluta).

R e c.: Nieuważny F., „Przyjaźń” 1973, 11:8; J. Rudnicka: Poezje Norwida po ukraińsku [C. Norwid: Poezii. [Oprac.] M. Bažan. Kiïv 1971] „Studia Norwidiana” 8: 1990.

„Dnipro” 1971, 10, s. 108-110.

[Pióro] Pero; [Do obywatela Johna Brown] Do gromadjanyna Džona Brauna; Aerumnarum plenus; [Larwa] Prymara; Post scriptum. Tłum. L. Čerevatenko, G. Kočur, R. Lubkivskyj, D. Pavlyčko.

Ponadto wprowadzenie: G. Kočur.

„Literaturna Ukraina” 1971, 76:4.

[Duch Adama i skandal] Duch Adama j skandal; [Tymczasem] Tymčasom; Addio!; [Omyłka] Pomylka; [Ciemność] Temnist . – Tłum. I. Gnatjuk.

Ponadto wprowadzenie: G. Kočur: Gordist' pol's'koi poezii.

„Vsesvit” (Kijów) 1971, 9:65-78.

[Burza. Fragment] Burja; [Amen. (Legenda)] Amin'; [Promethidion (fragm.)] Prometidion; [Próby (Jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”)] Vyproby; [Sen] Son; [John Brown] Džon Braun; [Święty-pokój] Svjatyj myr; [Stolica] Stolicyja; [Sieroctwo] Syritstvo; [Wędrowny sztukmistrz] Mandrivnyj mytec'. Tłum. M. Bažan, D. Pavlyčko.

„Radjanska Bukovyna” 1971 nr z 13 X. ? czy to ukraiński?

Fatum; [Jak gdy kto ciśnie w oczy człowiekowi...] Jak niby...; [Laur dojrzały] Lavr zrilosti; [Sens-świata] Sens žyttja. Tłum. O. Karpenko.

Węgierskie:

„Lengyelország” 1971, 12:17-18.

[Posiedzenie. (Fraszka)] Az üles; [Siła ich. Fraszka] Az ő erejük; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] Ne biztass engem...; [Daj mi wstążkę błękitną...] Add nekem kék szalagod...; [Moja ojczyzna] Az én hazám; [Nerwy] Idegek; [Do współczesnych. (Oda)] Kortársaimhoz. (Óda); [Dedykacja III: Patrzyłem, jak...] Ajánlás; [Na zgon Poezji. (Elegia)] A költészet halála; [Myśli wybrane] C. K. N. gondolatai. Tłum.: G. Kerényi, G. Rónay, G. Radó.

1972

Angielskie:

„Orzeł Biały” 1972 nr 91.

„Autumn” (*Jesień*); „Marionettes” (*Marionetki*); „My song” (*Moja piosnka* [II]); „Nerves” (*Nerwy*); „Pilgrim” (*Pielgrzym*), s. 20-22, tł. Vera Rich.

„Migrant Echo” (San Francisco) 1972 No. 1.

„Poems” [przekład (z pominięciem tytułów) następujących wierszy:] *Słowianin*; *Kolebka pieśni* (fragment); [*Klaskaniem mając obrzękłe prawice...*] (fragment); *Przeszłość*, s. 23-24, tł. Władysława Poniecka (?).

„Poland” 1972 nr 9, s. 33-34 [Warszawa, wyd. angielskie; Toż w wyd. amerykańskim 1972, nr 11, s. 33-34].

„Black Flowers” (*Czarne kwiaty*, fragment); „Obituary” (*Nekrolog* [*Fryderyka Chopina*]); „Promethidion” (*Promethidion. Epilog IV, V*); tł. Christine Cenkalska.

Czeskie:

„Polsko” 1972, nr 10 s. 21.

[Po balu] Po karnevalu... Tłum. J. Pilař.

Francuskie:

„La Pologne” 1972 nr 9 s. 33-34.

[Czarne kwiaty (fragm.)] Fleurs noires; [Nekrolog F. Chopina] Nécrologie; Promethidion (fragm.). Tłum. Y. Lamy-Grum.

Hiszpańskie:

„Polonia” 1972 nr 9 s. 33-34.

[Czarne kwiaty (fragm.)] Flores negras; [Nekrolog F. Chopina] Necrológica; Promethidion (fragm.).

Niemieckie:

„Monatsschrift Polen” 1972, 9:33-34.

[Czarne kwiaty (fragm.)] Die schwarzen Blumen; [Nekrolog F. Chopina] Nekrolog; Promethidion (fragm.).

Rosyjskie:

C. Norwid. *Stichotvorenija*. Oprac. M. Poljakov. Przedm. J. Iwaszkiewicz. Moskwa 1972 ss. 174, 2 nlb., tab. 1.

[Burza I] Burja; [Pióro] Pero; [Moja piosnka, I] Moja pesenka (I); Italiam! Italiam!; Scherzo [I]; [Marmur-biały] Belyj mramor; [Czasy] Vremena; [Jesień] Osen'; [Pieśń od ziemi naszej] Pesn ot našej zemli; Aerumnarum plenus; [Epos-nasza] Naša epopeja; [Posiedzenie. Fraszka] Zasedanie; [Siła ich. Fraszka] Ich sila; [Bema pamięci żałobny-rapsod] Pamjati Bema traurnaja rapsodija; [Moja piosnka, II] Moja pesenka (II); [Trzy strofki] Tri strofy; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] Krotkiju pesn' ne prosi...; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] Sokrat, za čto Afiny uvenčali...; [Pokój. (Wiersz)] Mir; [Spartakus] Spartak; [Sława] Slava; [Na zgon śp. Jana Gajewskiego] Na smert' Jana Gaevskogo; [Do obywatela Johna Brown] Graždaninu Džonu Braunu; [John Brown] Džon Braun; [Beatrix] Beatriče; [Wczora-i-ja] Včera-i-ja; [Daj mi wstążkę błękitną...] Daj mne sinjuju lentu...; [Tymczasem] Tym vremenem; [Moja ojczyzna] Moja oćizna; [Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy] Improvizacija; [Wielkość] Veličie; [W pamiętniku] V albom; [Polka] Pol'ka; Post scriptum; [Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź] Otvet na vopros: počemu ja v konfederatke?; [Do wroga. (Pieśń)] Vragu; [Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznanej zakonnicy] Znamenitoj russkoj tancovnice – neizvestnoj monachine. – [Z cyklu Vade-mecum]: [Za wstęp (Ogólniki)] Vmesto vstuplenija; [I. Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] Ladoni natrudiv ruko-pleskan'em...; [II. Przeszłość] Prošloe; [V. Harmonia]

Garmonija; [VI. W Weronie] V Verone; [VIII. Liryka i druk] Lirika i pečat'; [IX. Ciemność] Temnota; [X. Czynownicy] Činovniki; [XI. Pielgrzym] Pilgrim; [XIII. Larwa] Videnie; [XIV. Litość] Sostradanie; [XVII. Wieś] Derevnja; [XIX.] Stolica; [XX. Specjalności] Osobennosti; [XXIV. Sieroctwo] Sirotstvo; [XXVI. Czemu nie w chórze?] Počemu ja ne w chore?; [XXVII. Mistycyzm] Misticizm; [XXX. Fatum] Rok; [XXXV. Ironia] Ironija; [XXXVII. Syberie] Dve Sibiri; [XXXVIII. Zawody] Razočarovanija; [LX. Język-ojczysty] Rodnoj jazyk;

[LXI. Bogowie i człowiek] Bogi i čelovek; [LXX. Laur dojrzały] Zrelye lavry; [LXXX. Wielkie słowa] Velikie slova; [LXXXIV. Czemu] K čemu; [XCII. Cacka] Pustjaki; [XCV. Nerwy] Nervy; [XCIX. Fortepian Szopena] Fortepiano Šopena. – [Tyrtej (fragm.: Dedykacja; Pieśń Tyrteja, inc. „Czemuż bo pieśni...”)] Posviaščenie; Pesn' Tirteja; – [Do współczesnych. (Oda)] K sovremennikam; [Co? jej powiedzieć...] Čto ej skazat ?; [Idącej kupić talerz pani M.] Pani M., iduščeј kupit tarelku; [Jeszcze Francja nie zginęła!] Ešče Francija ne pogibla!; [Lapidaria (fragm.) Rzeźbiarz] Skulptor; [Do Bronisława Z.] Bronislavu Z.; [Piękno-czasu] Krasoty vremeni; [Rozebrana] Razdetaja; [Słowianin. Do Teofila Lenartowicza] Slavjanin. – Tłum.: V. Kornilov, L. Martynov, D. Samojlov, S. Svjackij.

Ponadto kalendarz życia i twórczości oraz komentarze do wierszy (na podst. J. W. Gomulickiego aparatu krytycznego do Dzieł zebranych, t. 2) – oprac. B. Stacheev.

R e c.: Piechal M., „Literatura na Świecie” 1974, 5:354-362.

Szwedzkie:

„Tidskriften Polen” 1972 nr 9 s. 33-34.

[Czarne kwiaty (fragm.)] Svarta blommor; [Nekrolog F. Chopina] Nekrolog; Promethidion (fragm.).

Ukraińskie:

***Slovjanske nebo. Virši rosijskich, biloruskich, polskich, českich, slovackich, serbo-lužickich, jugoslavskich, bolgarskich poetiv.* Tłum. R. Lubkivskij. Lviv 1972.**

[Do wieśniaczki] Do sel janki, s. 86.

„Naša Kul'tura” (dodatek do ukraińskiego tygodnika „Nasze Słowo”) (Warszawa) 1972.

1:4. [Moja piosnka, I] Moja pisnja; tłum. I. Šyšov

8:9. [Daj mi wstążkę błękitną...] Daj meni stryčku blakytnu...; tłum. Iwan Zlatokudr.

„Prapor” (Charków) 1972 nr 1 s. 78-80.

[Bema pamięci żałobny-rapsod] Žalobna rapsodija pam’jati Bema; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] Ščo ty Afinam zrobyv, Sokrate...; Beatrix; [W Weronie] U Veroni; [Wielkie słowa] Velyki slova. – Tłum. I. Drač. – Ponadto wstęp tłumacza.

1973

Angielskie:

Adam Czerniawski, Jerzy A. Laskowski, Reuel Wilson. Polish Poetry Supplement No. 7. „Oficyna Poetów” No. 2 (29), London, May 1973, s. 5-17.

Poezja: „Funeral Rhapsody in Memory of Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*); „Italiam! Italiam!” (*Italiam! Italiam!*); „On Board the ‘Marguerite’ Sailing this Day to New York” (*Z pokładu ‘Marguerity’ wypływającej dziś do New-York*); „To Emir Abd el Kader in Damascus” (*Do emira Abd el Kadera w Damaszku*); „In Verona” (*W Weronie*); „Give me a Blue Ribbon” (*[Daj mi wstążkę błękitną...]*); „To Madame M. Going to Buy a Plate” (*Idącej kupić talerz pani M.*); „My Country” (*Moja ojczyzna*); „My Psalm” (*Mój psalm*);
Z cyklu *Vade-mecum*: „Generalities” (*Ogólniki*); „In Verona” (*W Weronie*); „Mercy” (*Litość*); „The Sphinx” (*Sfinks [II]*); „Out of Harmony” (*Czemu nie w chórze?*); „Fate” (*Fatum*); „As when...” (*Jak...*); „Tenderness” (*Czułość*); „To a Deceased” (*Do zesłej*); „Nerves” (*Nerwy*);

Promethidion (fragmenty pierwszego dialogu, w. 108-136, 183-195, 204-236, 286-304 i 323-331);

Proza: „Menego. Extract from a Memoir” (*Menego. Wyjątek z pamiętnika*); „Black Flowers” (*Czarne kwiaty, fragment*);

„Letters, Pamphlets and Lectures” (*Wyjątki z listów, wierszy i lekcji*). Całość poprzedzona przedmową Adama Czerniawskiego A „*Flawed*” *Master*.

Bułgarskie:

„Smjana” 1973 nr 6 s. 28.

[Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] Pesen pokorna ne čakaj ot mene; [Moja ojczyzna] Mojata rodina. Tłum. A. Radeva.

Czeskie:

K. Kardyni-Pelikánova. *Czescy tłumacze Norwida*. „Prace Polonistyczne” Ser. 29:1973 s. 33-38.

W aneksie do artykułu opublikowano cztery przekłady wiersza [Klaskaniem mając obrzękle prawice...]; Pravice maje zdulé od tleskáni (tłum. E. Masák); Opuchlé dlaně maje od potlesku (tłum. J. Zahradniček); Opuchlé maje dlaně od potlesku (tłum. J. Pilař); Pravice maje zpuchlé od potlesku (tłum. V. Renč); [fragm. obejmujący w. 45-57] (tłum. P. Maternová).

Serbskie:

„Glas” (Banjaluka) 1973.

W ramach tzw. małej panoramy poezji polskiej publikowanej w marcowym i kwietniowym numerze tygodnika przez P. Vujičića ukazały się też w jego przekładzie wiersze N. (inf.: D. Cirlić-Straszyńska, „Poezja” 1974, 2:100).

„Književnost” (Belgrad) 1973 nr 2 s. 189-196.

[Daj mi wstążkę błękitną...] Daj mi plavu traku...; [Litość] Samilost; [Słuchacz] Slušalac; [Bema pamięci żałobny-rapsod] Bemovoj uspomeni – posmrtna rapsodija; [Garstka piasku] Šac̣ica peska. – Tłum. P. Vujičić.

Słowackie:

„Romboid” 1973, 5:22-23.

Święty-pokój] Svätý mier; [Ironia] Kiežby tak sa dalo vel dielo; [Idącej kupić talerz pani M.] Pani M., ktorá si ide kúpit tanier. – Tłum. V. Kovalčik.

Ukraińskie:

„Ukrainskyj Kalendar 1973”.

[Do wroga. (Pieśń)] Vorogovi (s. 243); [Język-ojczysty] Ridna mova (s. 243); [Marzenie] Mryja (s. 322). – Tłum. I. Šyšov, I. Zlatokudr.

1974

Chorwackie:

***Antologija moderne poezije zapadnogo kruga. Od Baudelaire’a do danas.* Wybór i oprac. A. Šoljan. Zagreb 1974.**

[Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] A ti me pjevu pokornu ne zovi. Tłum. Z. Malić.

Czeskie:

Nepokoritelný prameň. [Wybór i tłum.] V. Kovalčík. [Posłowie P. Vinčer]. II. M. Dúbravéc. Bratislava 1974 ss. 109.

[Pióro] Pero; [Moja piosnka, I] Moja pieseň; Italiam! Italiam!; Scherzo [I] [Czasy] Časy; [Jesień] Jeseň; Aerumnarum plenus; [Bema pamięci żałobny-rapsod] Smutočná rapsodia na Bemovu pamiatku; [Z pokładu „Marguerity” – wpływającej dziś do New-York] Z paluby Marguerity, która dnes vyplava do New York; [Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy...] Prvy list, čo mi prišiel z Európy; [Trzy strofki] Tri strofki; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] Ty ma k pokornej piesni nevyzývaj; [O tak, wszystko...] Ach, áno...; Spartakus; [Do obywatela Johna Brown] Občanovi Johnowi Brovnovi; John Brown; [Wczora- -i-ja] Včera-i-ja; [Po balu] Po bále; [Daj mi wstążkę błękitną...] Daj mi tú modru stužku...; [Moja ojczyzna] Moja vlast ; [Święty-pokój] Svätý mier. – [Z cyklu Vade-mecum]: [Za wstęp. (Ogólniki)] Všeobecne platné pravdy; [I. Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] Od potlesku majúč spuchnuté dlane...; [VI. W Weronie] Vo Verone; [IX. Ciemność] Temnota; [XI. Pielgrzym] Pútnik; [XIII. Larwa] Prišera; [XXX.] Fatum; [XXXV. Ironia] Kiežby tak sa dalo vel dielo...; [LX. Język-ojczysty] Jazyk otcov; [LXX. Laur dojrzały] Dozretý vavrín; [XCV. Nerwy] Nervy; [XCIX. Fortepian Szopena] Chopinov klavír. – [Idącej kupić talerz pani M.] Pani M., ktorá si ide kúpit tanier; [Słuchacz] Posлуhač; [Na zgon Poezji. (Elegia)] Na smrt poézie; [Piękno-czasu] Dobová krása; [Do orła...] Orola krt; [Garstka piasku] Hrst pesku; [Do Bronisława Z.] Bronislavovi Z.; „A Dorio ad Phrygium” (fragm.). Ponadto posłowie: Vinčer P.: Cyprian Norvid básnik na rozhraní epoch a kultúr.

Rec.: Hvišč J., „Romboid” 1975, 2:72- 73. – Richter M., „Slovenské Pohľady” (Bratysława) 1975, 2:136-138. – Krasuski K.: „Twórczość” 1977, 6:156-158.

Czuwaskie:

Pol’sha poëcesem XIX-XX ëmërsem..., puchsa chatërienë Genadij Ajchi, AslãNagatkin: Sul 1974 (II wyd. 1987?).

[Przeszłość] s. 4; [Litość] s. 4.

Francuskie:

Choix de poèmes. Poignée de sable. Ad leones. Trad. du polonais par F. Konopka. Introduction de K. Wyka. Kraków 1974 ss. 136, 4 nlb, il., portr.

Wyd. bibliofilskie. K. tyt. i tekst równoległy: pol. (ss. parzyste) i franc. (ss. nieparzyste).

Amen (Legenda) – Amen. (Légende); Jeszcze słowo – Un mot encore; Nad grobem Julii Capuletti w Weronie – Le Tombeau de Juliette Capulet à Verone; Pompeja – Pompéi; Klątwy – Malédiction; Pieśń od ziemi naszej – Un Chant de chez nous; Epos nasza – Notre Épopée; Psalm psalmów [!] (fragm.) – Le psaume des psaumes (fragm.); Fraszka (!) (Petersbursko-Wiedeńskim papistom przypisana) – Épigramme (!) (Dédiée aux Papistes de Saint-Pétersbourg et de Vienne); Bema pamięci żałobny-rapsod – Rhapsodie funébre à la mémoire de Bem; Do Najświętszej Panny Marii. Litanie (fragm.) – Litanies de la Très Sainte Vierge Marie (fragm.); Sfinks, II (Zastąpił mi raz Sfinks...) – Le Sphinx, II (Il advint une fois qu’an pied...); Fatum – Fatum; Fortepian Szopena – Le piano de Chopin; Garstka piasku – Poignée de sable; Ad leones – Ad leones; Jeszcze Francja nie zginęła... La France – non! – N’a pas encore péri...

Rec.: Stanuch S., „Dziennik Polski” 1975, 31:6. – [Wilmański J.] J. W., „Odgłosy” 1975, 11:14 [not. o ukazaniu się].

Hiszpańskie:

El Cuento Polaco. Tłum. A. Bugajski [i in.]. Mexico 1974.

Ad leones!; tłum. A. Bugajski.

Ponadto krótka nota biograficzna (s. 37) oraz kilka uwag o twórczości N. we wstępie T. Burka (s. 14-15).

Słowackie:

„Hlas L’udu” (Bratysława) 1974 nr z 14 XI s. 7.

Aerumnarum plenus. – Tłum. V. Kovalčik.

„Revue Svetovej Literatry” (Bratysława) 1974, 2:2-24.

[Pióro] Pero; [W Weronie] Vo Verone; [Czasy] Časy; Aerumnarum plenus; [Bema pamięci żałobny-rapsod] Smutočná rapsodia na Bemovu pamiatku; Spartakus; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...] Od potlesku majúč spuchnuté dlane...; [Po balu] Po bále; [Daj mi wstążkę błękitną...] Daj mi tú modru stužku...; [VM: Za wstęp. (Ogólniki)] Všeobecne platné pravdy; [Nerwy] Nervy; [Laur dojrzały] Dozrėty vavrin. – Tłum. V. Kovalčik.

Szwedzkie:

“Lyrikvännen” 21(1974):3, s. 18.

Nerver, tłum. Lennart Kjellberg.

“BLM/Bonniers litterära magasin”. 43(1974), s. 223.

Då människor kan mötas. Övers. Jan Kunicki.

1975

Angielskie:

„The Polish Review” 1975, XX, No. 4 s. 107-108, tl. Irmina Płaszkiwicz-Pulc.

„My Song [II]” (*Moja piosnka [II]*).

„Modern Poetry in Translation” 1975, No. 23-24 s. 3-5, tl. Adam Czerniawski i Jerzy A. Laskowski. [Przedruk z „Oficyny Poetów”].

„From Letters, Pamphlets and Lectures” (*Wyjātki z listów, wierszy i lekcji*); „To Madame M. Going to Buy a Plate” (*Idācej kupić talerz pani M.*); „Nerves” (*Nerwy*); „My Country” (*Moja ojczyzna*); „Mercy” (*Litość*); „A Funeral Rhapsody in Memory of General Bem” (*Bema pamięci żalobny-rapsod*); „Italiam! Italiam!” (*Italiam! Italiam!*).

Edmund Ordon. O tłumaczeniu „Vade-Mecum” C. K. Norwida. W: Przekład artystyczny. Red. S. Pollak. Wrocław 1975 s. 237-251.

„Pity” (*Litość*); „Fate” (*Fatum*); „In Verona” (*W Weronie*); „Pilgrim” (*Pielgrzym*); „Why not in chorus?” (*Czemu nie w chórze?*).

1976

Bułgarski:

***Sto šed ovri na evropejskata ljubovna lirika.* Wybór i red. Grigor Lenkov. Sofia 1976.**

[Trzy strofki] Tri strofki; tłum. P. Stefanov (s. 187).

Czeskie:

***Chopinův klavír.* Přeložil Jan Pilař, ilustroval Karel Demel. Praha 1976 Lyra Pragensis 16° ss. 28.**

Druk bibliofilski na papierze czerpanym, w obwolucie, z 3 oryginalnymi grafikami (technika mieszana) K. Demela (s. 8, 17, 25), nakł. 200 numerowanych egzemplarzy.

Tekst wiersza na s. 10-26. Na s. 27 notatka na temat wiersza podpisana Dr Jiří Kutina.

Andrzejewski J. [*Popiół i diament*] *Popol a diamant.* Tłum. J. Sedlak. Bratislava 1976.

Zawiera użyty jako motto cytat z wiersza N.: W pamiętniku (strofa 15-16); tłum. M. Procházka.

„Polsko” 1976, 9:61.

[Aktor (fragm. „Cóż bo mózg? rozum co?...”)] Co mózek? Rozum na co je nám? – Tłum. J. Pilař.

Francuskie:

T. Domaradzki, “*Le chant qui vient de notre terre*” de C. Norwid, “*Etudes Slaves et Est-Européennes*” (Montreal) 1963 vol. 8, no 3/4, p. 165-178.

Artykuł zawiera tłumaczenie oraz oryginalny tekst.

Niemieckie:

„Polen” 1976, 9:61.

[Aktor (fragm. „Cóż bo mózg? rozum co?...”)] Was soll es – Geist? Verstand was ist's? – Tłum. W. Jöhling.

Rosyjskie:

„Pol’ša” 1976, 9:61.

[Aktor (fragm. „Cóż bo mózg? rozum co?...”)] Čto my tak rozum ljudskoj zachvalili? – Tłum. V. Čestnoj.

Węgierskie:

„Lengyelország” 1976, 9:61.

[Aktor (fragm. „Cóż bo mózg? rozum co?...”)] Az értelem mi? mi az ész? – Tłum. I. Kovács.

1977

Angielskie:

Jerzy Strzetelski. *An Introduction to Polish Literature*. Kraków 1977 s. 136-148.

„Funeral Rhapsody in Memory of Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*); „As if...” (*Jak...*); „Give me that sky-blue ribbon...” ([*Daj mi wstążkę błękitną...*]); „Their Strength. A Conceit” (*Sila ich. Fraszka*); „Polish Jews” (*Żydowie polscy*); „To citizen John Brown” (*Do obywatela Johna Brown*); „My Little Song [II]” (*Moja piosnka [II]*).

Rosyjskie:

***Poezija Evropy v trech tomach*. Red. L. È. Brevern, O. D. Kutasova, O. C. Lozoveckij. Moskva 1977. T. 1.**

[Bema pamięci żałobny-rapsod] Pamjati Bema traurnaja rapsodija; [Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy] Improvizacija; [Harmonia] Garmonija; [W Weronie] V Verone. Tekst równoległy, pol. i ros. tłum. D. Samojlov.

1978

Chorwackie:

***Tijekom riječi. Prijevodi iz poljske poezije*. Tłum. i wybór Z. Malić. Zagreb 1978.**

[Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] A ti me pjevu pokornu ne zovi; [Do zeszej...] Ono koja otisla (s. 7).

Niemieckie:

„Polen“ 1978, nr 2, s.1(okł.).

„Am Grab von Julia Capulet in Verona“ (W Weronie) – tł. Wolfgang Jöhling.

Rosyjskie:

C. Norwid. *Polka / Pol'ka. Z nieznanymi szkicami autora*. Oprac. G. Chmielewski. Zielona Góra 1978 ss. 16 nlb.

Wyd. bibliofilskie. Tekst równoległy pol. i ros. (tłum. D. Samojlov). Na 6 wklejkach reprodukcje 11 rys. i szkiców N. powstałych w Ostendzie w 1846 r., wyjętych ze sztambucha należącego do rodziny Turnów.

Serbskie:

Pesništvo evropskog romantizma. Antologija. Sostav Miodrag Pavlović. Beograd 1968.

C. Norwid ??

Ukraińskie:

Soneti. Kyiv 1978.

[Samotność] Samotnist'; tłum. D. Pavlyčko. Ponadto notka o N. (s. 354-355).

1979

Albańskie:

„Jehona” (Skopje) 1979, 9/10:1056.

[Marmur-biały] Mermér i bardhë. – Tłum. N. Sopaj.

Czeskie:

„Polsko” 1979, 2, okł.

[Nad grobem Julii Capuletti w Weronie] Ve Verone. – Tłum. J. Pilař.

Litewskie:

Balsai. Iš pasaulinës poezijos. Sudarë ir išvertë Tomas Venclova. Chicago 1979.

[Nad grobem Julii Capuletti w Weronie] Prie Julijos Kapuletti kapo Veronoje; [Bema pamieci żalobny-rapsod] Bemui atminti gedulinga rapsodija; [Klaskaniem mając obrzękle prawice...] Bajges plojimai, ir delnai sutino; [Do obywatela Johna Brown] Piliëčiui Johnovi Brovnovi. Ponadto notka o N. (s. 108).

Zawiera: krótka nota o Norwidzie (s. 108); Pre Julijos Capulleti kapo Veronoje (s. 108); Bemui atminti gedulinga rapsodija (s. 109); Baigës plojimai, ir delnai sutino (s. 110-112); Piliëčiui Johnui Brownui (s. 112-113).

Niemieckie:

„Polen” 1979, 2:okł.

[Nad grobem Julii Capuletti w Weronie] Am Grab von Julia Capulet in Verona. – Tłum. W. Jöhling.

Ukraińskie:

Antologija polskoi poezii. V dvoch tomach. Red. M. Bażan. Kyiv 1979. T. 1.

[Dumanie, I] Dumy; [Burza. Fragment] Burja; [Moja piosnka, I] Moja pisen'ka; [Do wieśniaczki] Do seljanki; [Bema pamięci żałobny-rapsod] Żalobna rapsodija pam'jati Bema; [Wędrowny sztukmistrz] Mandrivnyj mytec; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...] Ščo ty Afinam zrobyv, Sokrate...; [Sen] Son; [Spartakus] Spartak; [Obyczaje] Zvyčaji; [John Brown] Džon Braun; [Tęcza] Veselka; [Tymczasem] Tym časom; [Moja ojczyzna] Moja otčizna; [Próby (Jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”)] Vyproby; [Święty-pokój] Svjatyj myr. [Z cyklu Vade-mecum]: [VI. W Weronie] U Veroni; [XX. Specjalności] Osoblyvosti; [XXVI. Czemu nie w chórze?] Čomu ne v chori?; [LVI. Czułość] Čulist; [LXX. Laur dojrzały] Dozrylyj lavr; [LXXX. Wielkie słowa] Velyki slova; [LXXXI. Kolébka pieśni] Kolyska pisni. Tłum.: M. Bažan, L. Čerevatenko, I. Drač, I. Gnatjuk, R. Lubkivs kyj, V. Lučuk, M. Moskalenko, D. Pavlyčko.

Peredčuttja. İz svitovoi poezii drugoi polovini XIX – počatku XX storiččja. Zbirka, uporjad i peredm. Kira Šachova. Kyiv 1979.

[John Brown] Džon Braun, tłum. D. Pavlyčko (s. 121-123); [Święty-pokój] Svjatyj myr, tłum. M. Bažan (s. 123); Tak, jak..., tłum. V. Lučuk; *** [Błakitnu stričku podaruj meni], tłum. D. Pavlyčko (s. 123-124).

Węgierskie:

„Lengyelország” 1979, 2:okł.

[W Weronie] Veronában. – Tłum. G. Kerényi.

1980

Chorwackie:

Antologija moderne poezije zapadnogo kruga. Od Baudelaire'a do danas. Wybór i oprac. A. Šoljan. Zagreb 1980 (II wyd – I wyd. 1974).

[Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj...] A ti me pjevu pokornu ne zovi. Tłum. Z. Malić.

Francuskie:

Fortepian Szopena. Le piano de Chopin. Do druku przygot. F. German i J. Mayer. Oprac. graf. Z. Gardzielewski. Warszawa–Katowice 1980 ss. 31, 2 k., il., portr.

Druk bibliofilski. Zawiera polski tekst poematu wg redakcji II (z Vade-mecum) i przekład francuski J. Pérarda, oparty na redakcji I.

Słoweńskie :

„Naši Razgledi” (Lubljana) 1980, 2. słoweński?

Moja piosnka, [I]; Vade-mecum: Za wstęp. (Ogólniki); VI. W Weronie; LVI. Czulość]. –
Tłum. T. Petar.

“Naši razgledi” 29, št. 10, 30. Maj 1980, str. 315.

Pet pesmi / Cyprian Kamil Norwid; prevedel Tone Pretnar. Zawiera: Namesto uvoda; V Veroni; Ženitno navodilo; Moja popevka; Nežnost.

1981

Bułgarskie:

Zvezden diamant: izbrani stihotvoreniâ i poemi. Podbrala i prev. ot pol. Andreana Radeva. Sofiâ: Narodna kultura, 1981 s. 128.

[Samotność]; [Pióro]; [Moja piosnka]; Z pamiętnika; [Italiam! Italiam!]; [Jesień]; [Aerumnarum plenus] s. 38; [Modlitwa] s. 40; [Epos-nasza] s. 42; [Bema pamięci żałobny-rapsod] s. 48-50; [Promethidion] (fragm.) s. 51; Do obywatela Johna Brown (s. 53-54); [Pielgrzym] s. 55; [Czasy] s. 56; [Moja ojczyzna] s. 65-67; [Czynownicy] s. 76; [Larwa] s. 77; [Stolica] s. 78-79; Fatum] s. 80; [Moja piosnka I] s. 81-82; [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] s. 83; [Trzy strofki] s. 84-85; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] s. 86-87; [Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem], s. 88; [Piękno], s. 89-90; Кръстителят, s. 91; ше избягам пак..., s. 93; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice], s. 94-99; [Garstka piasku], s. 100-108; [Ironia], s. 109; [Czulość], s. 111; [Niebo i ziemia], s. 112; [Śmierć, s. 113; Praca, s. 114-118; Do Bronisława Z., s. 119.

Zawiera reprodukcje prac plastycznych: Autoportret berliński , s. 2; Sforza w więzieniu, s. 20; Adam Mickiewicz w Rzymie, s. 67; Maria Kalergis, s. 85; Chrystus i Barabasz w pretorium Piłata, s. 99.

Francuskie:

Constantin Jelenski. *Anthologie de la poésie polonaise (1400-1980. Nouvelle édition, réalisée en collaboration avec Zofia Bobowicz; préface de Czesław Miłosz. Lausanne 1981.*

[Pióro] *La plume*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 156-157); [Moja piosnka I] *Ma chanson*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 157); [Bema pamięci żałobny-rapsod] *A la mémoire de Bem*, rhapsodie, tłum. Yves Bonnefoy (s. 158-159); [Siła ich] *Leur force*, tłum. Constantin Jelenski (s. 160); [Fraszka: "Dewocja krzyczy..."] *Épigramme*, tłum. Jean-Paul Samson (s. 160); [Trzy strofki] *Trois strophes*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 160); [Żydowie polscy] *Juifs polonaise*, Yves Bonnefoy (s. 161-162); [Czułość] *Tendresse*, tłum. Léna Leclercq (s. 162); *Le dernier tyran*, tłum. Jean-Paul Samson (s. 162); [W Weronie] *A Vérone*, tłum. André du Bouchet (s. 163); *Le sphinx*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 163); [Fortepian Szopena] *Le piano de Chopin*, tłum. Jean Cassou (s. 164-167); [Święty-pokój] *Sainte – la paix*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 167-168); [Ogólniki] *Lieux communs*, tłum. André du Bouchet (s. 168); [Ironia] *L'ironie*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 168); [Laur dojrzały] *Le destin du laurier*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 169-170); [Daj mi wstążkę...] *Cède-moi ce ruban...*, tłum. André du Bouchet (s. 169); [Socjalizm] *Le socialisme*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 170); [Idącej kupić talerz pani M.] *A Mme M.*, allant acheter une assiette, tłum. Yves Bonnefoy (s. 170); [Lapidaria] *Lapidaria*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 171-172); [Litość] *La pitié*, tłum. André du Bouchet (s. 172); [Mój psalm] *Mon psaume*, tłum. Michel Manoll (s. 172); *Les deux tutrices*, tłum. Yves Bonnefoy (s. 172-173)

Niemieckie:

Vademecum. Gedichtzyklus (1866). Polnisch und deutsch. [Przedm.:] H.R. Jauss. [Wstęp i tłum.:] R. Fieguth. München 1981 / Vade-mecum, tł. Rolf Fieguth, wstęp Hans Robert Jauss, München 1981(wydanie dwujęzyczne, polsko-niemieckie).

„An den Leser“ (Do czytelnika), „Gemeinplätze“ (Ogólniki), „I. Erhoben beifallgeschwollene Hände...“ (Klaskaniem mając obrzękłe prawice), „II. Vergengenheit“ (Przeszłość), „III. Sozialismus“ (Socjalizm), „IV. Bildwerk und Schuhwerk“ (Posąg i obuwie), „V. Harmonie“ (Harmonia), „VI. In Verona“ (W Weronie), „VII. Adio!“ (Adio!) , „VIII. Lyrik und Druck“ (Liryka i druk), „IX. Dunkelheit“ (Ciemność), „X. Beamte“ (Czynownicy), „XI. Der Pilger“ (Pielgrzym), „XII. Glück“ (Szczęście), „XIII. Larve“ (Larwa), „XIV. Mitleid“ (Litość), „XV. Sphinx“ (Sfinks), „XVI. Narziss“ (Narcyz), „XVII. Landliche Welt“ (Wieś), „XVIII. Naturalia“ (Naturalia), „XIX. Hauptstadt“ (Stolica), „XX. Spezialitäten“ (Specjalności), „[XXIII] Einstweilen“ (Tymczasem), „XXIV. Verwaisung“ (Sieroctwo), „XXV. Ferien“ (Wakacja), „XXVI. Warum nicht im Chor?“ (Czemu nie w chórze?), „XXVII. Mystik“ (Mistycyzm), „XXVIII. Saturnalia“ (Saturnalia), „XXIX. Gleichgültigkeit“ (Obojętność), „XXX. Fatum“ (Fatum), „XXXI. »Phar mit Gott«” (Ruszaj z Bogiem), „XXXII. Getreues

Porträt“ (Wierny-portret), „XXXIV. Vanitas“(Vanitas), „XXXV. Ironie“ (Ironia), „XXXVI. Roman“ (Powieść), „XXXVII. Zwerlei Sibirien“ (Syberie), „XXXVIII. Enttäuschungen“ (Zawody), „XXXIX. Zentauren“ (Centaury), „XL. Zensor-Kritiker“ (Cenzor-krytyk), „XLI. Königreich“ (Królestwo), „XLII. Ideen und Wahrheit“ (Idee i prawda), „XLIII. Puritanismus“(Purytanizm), „XLIV. Etwas“(Coś), „XLV. Der Tugenden-Antlitze“, „XLIX. [Dann übertriffst Du, Mutter...]" ([Wtedy Ty, Matko!...]), „L.Nahstehende“ (Bliscy), „LI. Moralitäten“ (Moralności), „LII. Geheimnis“ (Tajemnica), „LIII. Rätsel“ (Zagadka), „LIV. Wie...“ (Jak...), „LV. Der Kreis“ (Kółko), „LVI. Empfindung“ (Czułość), „LVII. Himmel und Erde“ (Niebo i Ziemia), „LIX [Ein neues Jahrhundert...]" (Nowy się wiek po ścianach rozplomienił świtem), „LX. Vaterländische Sprache“ (Język-ojczysty), „LXI. Götter und Mensch“ (Bogowie i człowiek), „LXII. Zündendes Feuer“ (Zapał), „LXIII. Der Arbeiten-Stirne“ (Prac-czoło), „[LXIV]. Was hört man?“ (Co słyhać?) , „LXVII. Kreuz und Kind“(Krzyż i dziecko), „LXVIII [Das Mädchen sticht mit der Nadel...]" (Niewiasta igłą k r z y ż na piersiach kole) , „LXIX. Beginn einer politischen Broschüre“ (Początek broszury politycznej...), „LXX. Reifer Lorbeer“ (Laur dojrzały), „LXXI. Zeit und Wahrheit“ (Czas i prawda), „LXXII. Der Mann von Adel“ (Szlachcic), „LXXIII. Höflichkeit“(Grzeczność), „LXIV. Der Held“ (Bohater), „LXXV. Ideal und Reformen“ (Ideał i reformy), „LXXVII. [Die K o - L a p p e n nahmen den Priester...]" ([Lapońscy wzięli księdza w swe obroty]) „LXXVII. Kein besonderer Stil“ (Styl nijaki), „LXXIX. Meinungsverschiedenheit“ (Różność-zdań), „LXXX.Grosse Worte“ (Wielkie słowa“, „LXXXI. Wiege des Leides“(Kolebka pieśni), „LXXXII. Tod“ (Śmierć), „LXXXIII. Sinn-der-Welt“ (Sens-świwata, „LXXXIV. Warum“ (Czemu), „LXXXV. An die Abgeschiedene“ (Do zesłej...) , „LXXXVI. Zum Gedanken an Albert Szeliga Graf Potocki – Oberst – verstorben im Kaukasus“ (Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego..), „LXXXVII. Irrtum“ (Omyłka.), „LXXXVIII. Zeitung und Epos“ (Dziennik i epos), „LXXXIX. Geschwätz“ (Gadki), „XC. Zwei Knöpfe (hinten)“ (Dwa guziki (z tyłu)), XCI. Beichte“(Spowiedź), „XCII. Zierat“(Cacka), „XCIII. Die Quelle“ (Źródło), „XCIV. Der Historiker“ (Historyk), „XCIV. Der letzte Despotismus“ (Ostatni despotyzm), „XCV. Finis“(Finis), XCVII. Kritik (Auszug aus einer Zeitschrift)“ (Krytyka (Wyjęta z czasopismu)), „XCIX. Chopins Fortepiano“ (Fortepian Szopena), „C. Auf den Hinschied von Józef Z. Sei., Offizier der grande Armée, verwundet bei Paris, einer der frührer des Aufstandes in Polen“ (Na zgon ś.p.Józefa Z., oficera Wielkiej Armii), „Epilog“ (Epilog), „An Walenty Pomian Z.Ihm deie Handschriften anvertrauend, die schliesslich im XXI Band der Bibliothek Polnischer Schriftsteller erschienen sind“ (Do Walentego Pomiana Z...)

Rec.: Andrzej Vincenz. Norwid po niemiecku [Cyprian Norwid. *Vade-mecum. Gedichtzyklus (1866). Polnisch-Deutsch*. Übersetzt und eingeleitet von Rolf Fieguth. Vorwort von Hans Robert Jauss. München 1981 ss. 245] „*Studia Norwidiana*” 2:1984 s. 84-90; J. Puzynina: Język – interpretacja – przekład. Na materiale „*Vade-mecum*” tłumaczonego na język niemiecki przez Rolfa Fiegutha [C. Norwid: *Vade-mecum. Gedichtzyklus (1866). Polnisch und deutsch*. Przedm.: H.R. Jauss. Wstęp i tłum.: R. Fieguth. München 1981; ze streszcz. w jęz. ang., tłum. A. Pasicki]. „*Studia Norwidiana*” 11: 1993

Jeannine Łuczak-Wild. Rolf Fieguth. *Polnische Erzähler des 19. Und 20. Jahrhunderts*. Zürich 1981, s. 7-30, 31-48.

„Das Geheimnis von Lord Singelworth“ (Tajemnica lorda Singelworth), „Ad Leones!“ (Ad Leones!) – tł. Jeannine Łuczak-Wild

Słoweńskie:

„Nihalo”, 1981, št. 1, str. 47.

Namesto uvoda; prevedel Tone Pretnar.

Włoskie:

C. Norwid, *Poesie*, trad. S. De Fanti, G. Origlia, Centro Studi Europea Orientale / CSEO, Bologna 1981. [Seria:] Cseo biblioteca / La via dell'ambra [edycja dwujęzyczna, na stronach parzystych teks polski, na nieparzystych – włoski].

Indice: s. 11 Nota di edizione, s. 13 Introduzione, 25 Biografia.

Poesie: *Samotność – Solitudine* (s. 43); *Pióro – La penna* (s. 45); *Moja Piosnka [Żle, źle...]* – *La mia canzone* (s. 47); *Italiam! Italiam! – Italiam! Italiam!* (s. 51); *Jesień – Autunno* (s. 53); *Pieśń od ziemi naszej – Canzone della nostra terra* (s. 55); *Aerumnarum plenus – Aerumnarum plenus* (s. 59); *Fraszka (!) [I] – Epigramma* (s. 63); *Epos-nasza – La nostra epopea* (s. 65); *Siła ich – La loro forza* (s. 73); *Bema pamięci żałobny-rapsod – Rapsodia funebre in memoria di Bem* (s. 75); *L'inconnu aux inconnus – Lo sconosciuto agli sconosciuti* (s. 79); *Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy – Chi mi ha scritto per primo dall'Europa* (s. 81); *Trzy strofki – Tre strofe* (s. 84); *Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj – Tu non mi chiedere un'umile canzone* (s. 87); *Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie – Che cosa, Socrate, ad Atene hai fatto loro* (s. 89); *Sława – La Gloria* (s. 93); *Do obywatela Johna Brown – Al cittadino John Brown* (s. 99); *Daj mi wstążkę błękitną... - Dammi il nastro azzurro...* (s. 101);

Moja ojczyzna – La mia patria (s. 103); Żydowie Polscy – Gli Ebrei di Polonia (s. 104); Marionetki – Marionette (s. 109); Do wroga – Al Nemico (s. 113); Święty-pokój – Pace eterna (s. 115); Dziennik-Warszawski – Il giornale di Varsovia (s. 117)

Dal „Vade-mecum”: Ogólniki – Generalità (s. 123); Klaskaniem mając obrzękłe prawice – Le mani gonfie per gli applausi, stanco (s. 125); Przeszłość – Passato (s. 129); Socjalizm – Socialismo (s. 131); W Weronie – A Verona (s. 133); Addio! – Addio! (s. 135); Liryka i druk – Lirica e stampa (s. 137); Larwa – Larva (s. 141); Litość – Pietà (s. 143); Naturalia – Naturalia (s. 145); Stolica – La capitale (s. 147); Specjalności – Specialità (s. 151); Tymczasem – Frattanto (s. 153); Sieroctwo – Orfenezza (s. 155); Obojętność – Indifferenza (s. 157); Fatum – Fatum (s. 159); Ironia – Ironia (s. 161); Syberie – Siberie (s. 163); Królestwo – Il regno (s. 165); Purytanizm – Puritanesimo (s. 169); Kółko – Cerchia (s. 175); Cacka – Tastulli (s. 179); Źródło – La sorgente (s. 183); Nerwy – Nervi (s. 185); Fortepian Szopena – Il pianoforte di Chopin (s. 199)

Dopo il “Vade-mecum”: Do społecznych – Ai contemporanei (s. 197); Na zgon poezji – In morte della poesia (s. 199); Słuchacz – Ascoltatore (s. 201); Lapidaria – Lapidaria (s. 203); Piękno-czasu – Il bello dei tempi (s. 207); Rozebrana – La svestita (s. 209); Miło być od swego czasu zrozumianym – Dolce è dal proprio tempo essere accettato (s. 213); Menego (s. 215); Ad leones! (s. 221)

1982

Białoruskie:

Dagljady. Zamežnaja literatura, układ A. Gardzicki, Minsk 1982.

Utwory Norwida?

Chorwackie:

„Oko” (Zagreb) 1982 nr 278.

Smrt; Ty me na pokornu pjesnu ne nagovaraj; U Veroni. Tłum. M. Slavicek.

Czeskie:

O umění a výchově: teorie a praxe estetické výchovy v Polsku, [antologii sest. a úvod napsali Bogdan Suchodolskia Irena Wojnarová; překl. Anetta Balajková et al., Praha 1982.

C. Norwid??

Niemieckie:

Frank Geerk *Der Himmel voller Wunden*, Karlsruhe 1982, s.36-38.

„*Mein Lied (II)*“ (*Moja piosnka (II)*), „*Warum nicht im Chor?*“ (*Czemu nie w chórze?*), „*Nerven*“ (*Nerwy*) – tł. Jeannine Łuczak-Wild.

Karl Dedecius *Die Dichter Polens. Hundert Autoren vom Mittelalter bis heute. Ein Brevier*, Frankfurt am M. 1982, s. 111.

„*Volk und Gessellschaft*“ (fragment listu do Michaliny Zalewskiej z 14 listopada 1862r.) – tł.Karl Dedecius.

„**Polen**”, Hamburg 1982, s. 49.

„*Sozialismus*“ (*Socjalizm*) – tł.Karl Dedecius.

Słoweńskie:

„**Sodobnost**” (Ljubljana) 1982 nr 8/9.

Bogovi in clovek; Nežnost; Da z dietom; Dejstva; Daj moder trak mi; Impossibilissime; Moja popevka I-II; Recept za varsavski roman; Rozgaljena; Samota; Usmiljenje; V Veroni; Ženitno navodilo. Tłum. T. Pretnar.

Sodobnost 30, št. 8/9, 1982, str. 837-844.

Pesmi Cyprian Kamil Norwid; prevedel in spremne ballad napisal Tone Pretnar.

Vsebina: Samota; Moja popevka; Moja popevka 2; Daj moder trak mi; Da z dletom; Dejstva; V Veroni; Usmiljenje; Nežnost; Bogovi in clovek; Impossibilissime; Ženimo navodilo; Recept za vašavski roman; Razgaljena ballada.

Węgierskie:

Cyprian Norwid. *Versei*. [ford.: Bella István i inn. Budapest 1982 ss. 254.

- Odahaza 1839-1842: Magány, tłum. Tandori Dezső (s. 9); A toll, tłum. Bella István (s. 10)
- Az Európai vándorlások időszaka 1842-1849: Adam Krafft, tłum. Kerényi Grácia (s. 15); Italiam! Italiam!, tłum. Tandori Dezső (s. 17)

- Az első Párizsi esztendőök 1849-1852: Idők, tñum. Kerényi Grácia (s. 21); Ősz, tñum. Tandori Dezső (s. 21); Átkok, tñum. Tandori Dezső (s. 22); Ének a mi országunkról, tñum. Tandori Dezső (s. 23); Könyörgés, tñum. Kerényi Grácia (s. 25); Epigramma, tñum. Gömöri György (s. 27); Emlékkönyvbe (- Ha üvegtáblák helyett, melyek erre...), tñum. Tandori Dezső (s. 28); A mi eposzunk, tñum. Tandori Dezső (s. 29); Múlt és jö vő, tñum. Jékely Zoltán (s. 33); Gyász-rapszódia Bem emlékére, tñum. Rónay György (s. 34).
- Az Amerikai út 1852-1854: A „Marguerita” fedélzetéről, mely ma indul New Yorkba, tñum. Jékely Zoltán (s. 42); Három strófa, tñum. Kerényi Grácia (s. 45); Az én dalom, tñum. Kerényi Grácia (s. 45).
- A második Párizsi korszak 1854-1865: Ne biztass engem, tñum. Rónay György (s. 49); A. M.-hez, tñum. Bella István (s. 49); Mondd mit vétettél, tñum. Rónay György (s. 51); Ádám szellema és a botrány, tñum. Bella István (s. 53); Béke, tñum. Bella István (s. 54); Álom, tñum. Tandori Dezső (s. 55); „Kérek-e amnesztiát?”, tñum. Gömöri György (s. 57); M. Tytushoz, tñum. Fodor András (s. 58); Spartacus, tñum. Weöres Sándor (s. 59); Szokások, tñum. Tandori Dezső (s. 61); John Brown polgárhoz, tñum. Kócsvay Margit (s. 62); Jobb híján – festő, tñum. Bella István (s. 63); Bál után, tñum. Fodor András (s. 65); Abd el Kader Emírhez Damaszkuszba, tñum. Kerényi Grácia (s. 66); Szfinks, tñum. Tandori Dezső (s. 68); Az én hazám, tñum. Rónay György (s. 69); Improvizáció a “Mi hir Varsóból?” kérdésre, tñum. Tandori Dezső (s. 70); A lengyel zsidók, tñum. Rónay György (s. 71); Bábuk, tñum. Bella István (s. 73); Nagyság, tñum. Tandori Dezső (s. 75); A lengyel nő, tñum. Sebök Éva (s. 76); Post scriptum, tñum. Tandori Dezső (s. 81); Az ellenséghez, tñum. Tandori Dezső (s. 82); Szent béke, tñum. Kerényi Grácia (s. 83); A munka, tñum. Tandori Dezső (s. 84); A híres orosz tánconsnőhöz – az ismeretlen apácához, tñum. Tandori Dezső (s. 87); Vanitas vanitatis, tñum. Tandori Dezső (s. 88).
- Párizsi lírai intermezzo 1865-1866: Vade-mecum, tñum. Fodor András (s. 95); A múlt, tñum. Sebök Éva (s. 97); Szocialismus, tñum. Gömöri György (s. 98); Harmónia, tñum. Tandori Dezső (s. 99); Veronában, tñum. Kerényi Grácia (s. 100); Addio!, tñum. Tandori Dezső (s. 101); Lírát és nyomtatás, tñum. Tandori Dezső (s. 102); Sötétség, tñum. Tandori Dezső (s. 103); Csinovnyikok, tñum. Rónay György (s. 104); Zarándok, tñum. Tandori Dezső (s. 105); A Rém, tñum. Gömöri György (s. 106); Irgalom, tñum. Fodor András (s. 107); Főváros, tñum. tñum. Tandori Dezső (s. 108); Idő-közben, tñum. Jékely Zoltán (s. 110); Árvaság, tñum. Tandori Dezső (s. 111); Vakáció, tñum. Bella István (s. 112); Vanitas, tñum. Gömöri György (s.113); Irónia, tñum. Fodor András (s. 114); Szibériák, tñum. Gömöri György (s.115); Csalódások,

tlum. Fodor András (s. 116); Kentaurok, tlum. Fodor András (s. 117); Cenzor-kritikus, tlum. Fodor András (s. 118); Királtság, tlum. Tandori Dezső (s. 119); Eszme és Igazság, tlum. Tandori Dezső (s. 121); Erkölcök, tlum. Fodor András (s. 122); Rejtély, tlum. Fodor András (s. 124); Mint, tlum. Fodor András (s. 125); Kör, tlum. Fodor András (s. 126); Gyengédseg, tlum. Weöres Sándor (s. 126); Anyanyelv, tlum. Jékely Zoltán (s. 127); Érett babér, tlum. Tandori Dezső (s. 128); A hős, tlum. Bella István (s. 129); A nagyság szavai, tlum. Tandori Dezső (s. 132); Halál, tlum. Weöres Sándor (s. 134); Tévedés, tlum. Tandori Dezső (s. 135); Gyónás, tlum. Tandori Dezső (s. 135); Történetíró, tlum. Tandori Dezső (s. 137); Idegek, tlum. Weöres Sándor (s. 137); Az utolsó deszpotizmus, tlum. Weöres Sándor (s. 138); Chopin zongorája, tlum. Rónay György (s. 140); Megboldogult Józef Z.-nek, a Nagy Ármádia Párizs alatt megsebesült tisztjének..., tlum. Kerényi Grácia (s. 145).

- Az utolsó Párizsi évek 1866-1883: A kortársakhoz, tlum. Tandori Dezső (s. 149); M. asszony, aki tányért megy venni, tlum. Bella István (s. 150); Költészet halála, tlum. Rónay György (s. 151); Kortársak, tlum. Tandori Dezső (s. 152); Ajánlás, tlum. Kerényi Grácia (s. 156); Bronisław Z.-hez, tlum. Kerényi Grácia (s. 159); [Piękno-czasu] Az idő szépsége, tlum. Fodor András (s. 163); Búcsu az élettől..., tlum. Jékely Zoltán (s. 164); A szláv, tlum. Tandori Dezső (s. 164); Epizód, tlum. Tandori Dezső (s. 165).
- Versek a türtaiosz-színfalak mögött című drámából: Emlékkönyvbe (a bugyrokban nem csupán mandragóra...), tlum. Kerényi Grácia (s. 169); Nem kell már a bánat...!, tlum. Tandori Dezső (s. 174); Míg el nem futok újra..., tlum. Kerényi Grácia (s. 175)
- Poéma-részletek: A vándor művészmester, tlum. Tandori Dezső (s. 179); Quidam, tlum. Tandori Dezső (s. 179); A Dorio ad Phrygium, tlum. Tandori Dezső (s. 182); Rabság, tlum. Tandori Dezső (s. 185); Promethidion, tlum. Tandori Dezső (s. 187); Próbák, tlum. Tandori Dezső (s. 190); Hét esztétikai vázlat Wit Stwosz emlékének. I. Szépség, tlum. Tandori Dezső (s. 191); Traktátus a szó szabadságáról, tlum. Tandori Dezső (s. 195).
Zawiera esej o Norwidzie, Bojtár Endre (s. 229-238).

Kerényi Grácia. *Titkos szabadság. Válogatott versfordítások. Budapest 1982.*

Zawiera: Veronában (s. 198); Az én dalom (s. 199); Míg el nem futok újra... (s. 200); Könyörgés (s. 200-201); Emlékkönyvbe (s. 201-206).

1983

Angielskie:

„The Polish Review” 1983, XXVIII, No. 2.

Five poems from *Vade-mecum*: „Generalities” (*Ogólniki*); „Socialism” (*Socjalizm*); „In Verona” (*W Weronie*); „The Sphinx II” (*Sfinks [II]*); „Vegetables” (*Naturalia*), s. 77-79, tłumaczenie zespołowe pod kierunkiem Tymoteusza Karpowicza.

„The Polish Review” 1983, XXVIII, No. 4 s. 7, 10, 32-37, 45-66.

„In an album” (*W pamiętniku*, strofa 15 i 16) – tł. Ludwik Krzyżanowski i Gerald T. Kapolka; „To Nicodemus Biernacki” (*Do Nikodema Biernackiego*) – tł. Joachim T. Baer; „Vade mecum [I]” (*Klaskaniem mając obrzękłe prawice...*), fragment); „To those Who Write” (*Do piszących*, fragment); „Behind the Stage Door” (*Daj mi wstążkę błękitną...*); „Darkness” (*Ciemność*, fragment) – tł. Danuta Zamojska-Hutchins; „The Stigma” (*Stygmat*) – tł. Gerald T. Kapolka.

„Cross Currents”, 1983, No. 2, s. 306.

„Generalities” (*Ogólniki*), tłumaczenie zespołowe pod kierunkiem Tymoteusza Karpowicza. [Przedruk z „The Polish Review” 1983, XXVIII].

„The Polish Review”, 1983, XXVIII, No. 2.

Five poems from *Vade-mecum*: „Generalities” (*Ogólniki*); „Socialism” (*Socjalizm*); „In Verona” (*W Weronie*); „The Sphinx II” (*Sfinks [II]*); „Vegetables” (*Naturalia*), s. 77-79, tłumaczenie zespołowe pod kierunkiem Tymoteusza Karpowicza [Przekład *Ogólników* udostępniony na: http://www.gerardmanleyhopkins.org/lectures_2003/norwid.html].

Czeskie:

Cyprian Kamil Norwid. *Chopinův klavír*. Přeložil Jan Pilař. Praha 1983 ss. 257 [7].

Z posłowiem Jana Pilařa: Básník a doba (s. 243-258).

- I. 1840-1851: Samota (s. 9); Skřivánek (s. 10); Pero (s. 12); Ma písnička I (s. 14); Památka (s. 17); Italiam! Italiam! (s. 18); Scherzo I (s. 20); Bílý mramor (s. 22); Od anděla za satanem (s. 24); Trojzpěv (s. 25); Časy (s. 28); Podzim (s. 29); Píseň z naší země (s. 30); Aerumnarum plenus (s. 33); Scherzo II (s. 35); Smuteční rapsodie na paměť generála Bema (s. 38).
- II. 1852-1856: Z paluby Marguerity... (s. 43); První dopis, který jsem dostal z Evropy (s. 44-47); Ma písnička II (s. 48); Tři sloky (s. 50); Realita a sny (s. 51); Ty k pokorné mě písni nevyzývej (s. 53); Zda podám žádost o amnestii? (s. 54); Co jsi Athénám proved, Sokrate (s.

- 56); Sen (s. 58); Či ten pták do vlastního hnízda kálí (s. 61); Ach, stejně všechno (s. 62); Neznámý básník (s. 63); Zaspívám smutnou píseň (s. 65); Tytusovi M. (s. 68); Spartakus (s. 70); Zvyky (s. 72); Než zase prchnu, nemaje nic zhoła (s. 74); Slůvko (s. 75); Občanu Johnu Brownovi (s. 76); John Brown (s. 78); Odpověď T. Lenartowiczovi (s. 81); Proč mozek? Rozum? (s. 82).
- III. 1856-1865: Za plotem (s. 87); Na statku (s. 88); U jezera (s. 89); Beatrice (s. 90); Malíř z přinucení (s. 94); Byl ten, jenž jako dítě přišel na svět (s. 96); Sfinga (s. 98); Včera a já (s. 99); Po karnevalu (s. 100); Zdalipak ona také ví (s. 101); Už nechci smutky (s. 102); Dej mi tu modrou stužku... (s. 104); Zatím (s. 105); Má vlast (s. 106); Loutky (s. 108); V deníku (s. 110); Zkoušky (s. 114); Do lodi nám denně teče (s. 119); Post scriptum (s. 120); Nepříteli (s. 121); Svatý klid (s. 123); Práce (s. 124); Slavné ruské tanečnici, neznámé jeptišce (s. 128); Vanitas vanitatis (s. 129); Co nového? (s. 132).
- IV. Vade mecum (1865-1866): Věčné pravdy (s. 137); Opuchlé maje dlaně ot potlesku (s. 138); Minulost (s. 141); Socha a střevíce (s. 142); Ve Veroně (s. 143); Lyrika a tysk (s. 144); Temnota (s. 146); Činovníci (s. 147); Poutník (s. 148); Příšera (s. 149); Sfínx (s. 151); Lítost (s. 152); Velkoměsto (s. 153); Osíření (s. 155); Proč ne v chóru (s. 157); Lhostejnost (s. 158); Fatum (s. 159); Ironie (s. 160); Sibiř (s. 162); Cenzor a kritik (s. 163); Něha (s. 164); Království (s. 165); Mateřský jazyk (s. 167); Bohové a člověk (s. 168); Dozrálý vavřín (s. 169); Čas a pravda (s. 170); Hrdina (s. 173); Velká slova (s. 176); Kolébka písni (s. 178); K čemu (s. 180); Zesnulé (s. 181); Omyl (s. 183); Hračky (s. 184); Pramen (s. 186); Nervy (s. 188); Poslední despotismus (s. 190); Finis (s. 192); Na smrt Józefa Z. (s. 193); Chopinův klavír (s. 195); Současníkům (s. 201); Co jí povédět? (s. 203); Paní M., která si jde koupit talíř (s. 204); Velebím Catulla (s. 205).
- V. A Dorio ad Phrygium (1871).
- VI. 1872-1883: Sonet pro sochaře Marcela Guyského (s. 229); Impossibilissime (s. 230); Posluchač (s. 231); Dedikace III (s. 232); Na smrt poezie (s. 235); Bronisławovi Zaleskému (s. 237); Je mile, když svým časem pochopen (s. 241); Můj žalm (s. 242).

Francuskie:

Cyprian Norwid (1821-1893). Paris 1983 ss. 2 nlb., 83, 2 nlb., il. „Obsidiane” 1983 Printemps.

[Wstęp:] C. A. Jeleński: Cyprian Kamil Norwid. [Posłowie:] Ch. Jeżewski: Postface.

Lieux communs (J. Dupin) [Ogólniki], Le sphinx (I) (R. Marteau), Fatum (Y. Bonnefoy), Le Pelerin (J. Dupin) [Pielgrzym], Siberies (J. Dupin) [Syberie], La beaute du temps (S. Bozcc) [Piękno-czasu], Hier et moi (Ch. Jezewski) [Wczora-i-ja], Le passe (P. Talec) [Przeszłość], Waga (R. Marteau), Sariusz (D. Sila), Reponse (R. Marteau) [Odpowiedź], La capitale (D. Sila) [Stolica], La campagne (D. Sila) [Wieś], Qui souille son nid? (A. Frenaud) [Inc.: Czy ten ptak kala gniazdo...], Les deux morales (J. Dupin) [Moralności], L'auditeur (J. Tardieu) [Słuchacz], Berceau du chant (Y. Bonnefoy) [Kolebka pieśni], Lyrisme - et l'imprimeur (Y. Bonnefoy) [Liryka i druk], A mademoiselle Jozefa de Korczewo (J. Mambrino) [Do panny Jozefy z Korczewa], Improvisation (A propos! Quelles sont les nouvelles de Varsovie?...) (J. Bussy) [Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy], Au citoyen John Brown (D. Siła) [Do obywatela Johna Brown], L'automne (D. Siła) [Jesień], Autour de notre terre (D. Siła) [Dookoła ziemi naszej], Scherzo (I) (J. Tardieu), Au souverain de Rome (F. Lallier) [Do władcy Rzymu], Acte du verbe (F. Lallier) [Słowotwor], Sur la mort du feu Jan Gajewski exile politique polonais (D. Siła) [Na zgon Jana Gajewskiego], A la celebre danseuse russe religieuse inconnue (J. Tardieu) [Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznannej zakonnicy], Pourquoi point dans le chœur? (J. C. Renard) [Czemu nie w chorze?], La source (J. Dupin) [Źródło], Le malentendu (J. Mambrino) [Omyłka], Devinette (E. Veaux) [Zagadka], Entre-temps (M.-L. Neron) (Tymczasem), Le cercle (A. Frenaud) [Końko], Les intimes (J. Mambrino) [Bliscy], Pourquoi du chant... (M. Deguy) [Inc.: Czemuż bo pieśni...], La croix et l'enfant (J. Bourilly) [Krzyż i dziecko], A mes contemporains (Ode) (D. Siła) [Do społecznych], Spartacus (M. Deguy), Reponse, en Italie (F. Lallier) [Odpowiedź do Włoch], Lettre (J. Mambrino) [List], Trilogie (Ch. Jezewski) [Trylog], Les marionettes (S. Bozcc) [Marionetki], Le temps (Y. Bonnefoy) [Czasy], Le Royaume (J. Dupin) [Krolestwo].

“La Revue Musicale” 1983, no. 364 ss. 48, 3 nlb., il. (osobny druk).

Ch. Jezewski, *Preface* (s. 7-11); c. Norwid, *Le piano de Chopin à Antoni C.* (s. 13-21; tekst w jęz. polskim i francuskim, traduit par Christophe Jezewski et François-Xavier Jaujard); C. Norwid, *Nécrologie de Frédéric Chopin*, traduit par Christophe Jezewski et Dominique Sila (s. 23-26) Ch. Jezewski, *La grande Triade: Chopin – Norwid – Szymanowski* (s. 27-42)

Niemieckie:

Karl Dedecius *Der Monarch und der Dichter*, Frankfurt am M. 1983, s.189-191

„Eine Handvolle Sand“ (Garstka piasku) – tł.Karl Dedecius.

Słoweńskie:

„Delo” (Lubljana) 1983 nr 138.

Fatum; Ko sem začutil; Kot; K spokorništi me pesmi vee ne kliči; Marionete; Uganka.

Tłumaczył T. Pretnar.

Dnevnik 32, št. 157, 11. jun. 1983, str. 12.

Pesmi o umetnosti; prevedel Tone Pretnar.

Vsebina: Ob smrti poezije; Sonet kiparju M. C.

Po 100 letih pojo pesem / Cyprian Kamil Norwid; prevedel Tone Pretnar. – Delo 25, št. 138,16. Jun. 1983, str. 9.

Predvečer / Cyprian Kamil Norwid; uvod in prevod Tone Pretnar. – Znamenje 13, št. 2, 1983, str. 134-136.

Naslov uvoda: Danes – dojlja vseh jutri: (ob stoletnici Norwidove smrti)

Ukraińskie:

Slov’jans’ka lira. Z rosijs’koï, bilorus’koï, pol’s’koï, čes’koï, slovac’koï, serbo-lužic’koï, bolgars’koï, serbs’koï, chorvats’koï, slovens’koï, makedons’koï poezji. Zbirnik. Uporjad. ta per Roman Lubkivs’kij, Kiïv 1983.

[Do wieśniaczki] Do sel janki (s. 160); [U Weronie] W Weronie (s. 161).

Svitovij sonet. Antologija. Per., peredmov, dovïdki pro avtoriv ta primitki Dmir Pavličko, Kiïv 1983.

Utwory C. Norwida?

„Ukrainsk’ij kalendar” . Warszawa 1983.

Czinownicy. Tłumaczył D. Pawliczko.

Włoskie:

Fiori neri. - Il mistero di Lord Singelworth c altre parabole. Traduzione, introduzione e note di G. Origlia. Bologna 1983 ss. 126, 5 nlb. CSEO Biblioteca, La via dell'ambra, Collana di poeti dell'Est - 4.

Fiori neri. - Fiori bianchi. - Civiltà. Leggenda. - Il mistero di lord Singelworth. - Un pugno di sabbia. Leggenda].

1984

Angielskie:

„Comparative Criticism” 1984, IV.

„Chopin’s Piano” (*Fortepian Szopena*), s. 308-312, tł. Keith Bosley.

„Cross Currents” . A Yearbook of Central European Culture. Michigan Slavic Materials, nr 25 Department of Slavic Languages and Literatures. University of Michigan. Ann Arbor 2:1983 s. 306.

Generalities (1-3) [Ogólniki] tłum. T. Karpowicz.

Francuskie:

Choix de poemes. Trad, du polonais par F. Konopka, introd. de K. Wyka. Wyd. 2 poszerz. Krakow 1984 s. 161, 3 nlb.

Wanda [fragm.], Poignee de sable, „Ad leones!”. Tekst w języku polskim i francuskim.

Serbskie:

„Knjizevna Reć” (Beograd) 1984 nr 247.

Misli o poeziji [Wybor cytatow] tłum. B. Rajčić.

Słoweńskie:

Dnevnik 33, št. 280, 12. Okt. 1984, str. 9.

Če / Cyprian Kamil Norwid; prevedel Tone Pretnar. Objavljeno tudi v Dnevniku 12. Okt. 1985.

1985

Angielskie:

„Padan Aram” 8.1 (Fall 1985) s. 1-5.

Chopin's Piano. Trans. Kenneth E. Cierpial.

Słoweńskie:

Lirika. [Wybór wierszy]. Wybrał, oprac. i tłum. T. Pretnar. [Oprac. graf.] A. Mavec. Ljubljana 1985, ss. 125. Zbirka Lirika 55.

1986

Angielskie:

Cyprian Kamil Norwid. *Poezje/Poems*. Selection, translation and afterword by Adam Czerniawski. Kraków 1986 ss. 127 (wydanie dwujęzyczne).

[Przekłady udostępnione na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html> oraz <http://daisy.htmlplanet.com/norw1.htm>].

„In an Album” (*W albumie*); „Their Strength” (*Sila ich*); „A Funeral Rhapsody in Memory of General Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*); „On Board the ‘Margaret Evans’ Sailing This Day to New York” (*Z pokładu ‘Marguerity’ wypływającej dziś do New-York*); [Such Depths] ([*Takie są głębie tam, na oceanie...*]); „To Emir Abd El Kader in Damascus” (*Do emira Abd el Kadera w Damaszku*); „Yesterday-and-I” (*Wczora-i-ja*); „My Country” (*Moja ojczyzna*); „Marionettes” (*Marionetki*); „Memento” (*Memento*); „Generalities” (*Ogólniki*); „The Past” (*Przeszłość*); „In Verona” (*W Weronie*); „Mercy” (*Litość*); „The Sphinx” (*Sfinks* [II]); „Narcissus” (*Narcyż*); „Out of Harmony” (*Czemu nie w chórze?*); „Mysticism” (*Mistycyzm*); „Fate” (*Fatum*); „Riddle” (*Zagadka*); „As when...” (*Jak...*); „The Small Circle” (*Kółko*); „Tenderness” (*Czulość*); „Gods and Man” (*Bogowie i człowiek*); „Fervour” (*Zapał*); „The Mature Laurel” (*Laur dojrzały*); „To the Late One” (*Do zeszłej...*); „The Source” (*Źródło*); „Nerves” (*Nerwy*); „The Last Despotism” (*Ostatni despotyzm*); „Finis” (*Finis*); [Tell Her – What?] ([*Co? jej powiedzieć...*]); „To Madame M. Going to Buy a Plate” (*Idącej kupić talerz pani M.*); „Lapidaria” (*Lapidaria*); „Reality” (*Rzeczywistość*); „Beauty” (*Piękno*); [Give Me a Blue Ribbon...] ([*Daj mi wstążkę błękitną...*]); „Aphorisms” (*Aforyzmy*); „From ‘Black Flowers’” (*Czarne kwiaty*, fragment); „From ‘A Traveller’s Journal’” (*Dziennik podróżny*, fragment); „From ‘Emancipation of Women’” (*Emancypacja kobiet*, fragment);

A.Czerniawski. Afterword: „Translating Poetry – Theory and Practice” (*Postówie – Przekład poezji w teorii i praktyce*).

Cyprian Kamil Norwid. *Poezje / Poems*. Selection, translation and afterword by Adam Czerniawski. Kraków 1986 (wydanie dwujęzyczne)

Zawiera: In an Album (s. 7); Their Strength (s. 9); A Funeral Rhapsody In Memory of General Bem (s. 11-13); On Board the "Margaret Evans" Sailing This Day to New York (s. 15); [Such Depths] (s. 17); To Emir Abd el Kader in Damascus (s. 19-21); Yesterday and I (s. 23); My country (s. 25); Marionettes (s. 27-29); Memento (s. 31-33); Generalities (s. 35); The Past (s. 37); In Verona (s. 39); Mercy (s. 41); The Sphinx (s. 43); Narcissus (s. 45); Out of Harmony (s. 47); Mysticism (s. 49); Fate (s. 51); Riddle (s. 53); As when (s. 55); The Small Circle (s. 57); Tenderness (s. 59); Gods and Man (s. 61); Fervour (s. 63); The Mature Laurel (s. 65); To the Late One (s. 67); The Source (s. 69-71); Nerves (s. 73-75); The Last Despotism (s. 77); Finis (s. 79); [Tell Her? – What?] (s. 81); To Madame M. Going to Buy a Plate (s. 83); Lapidaria (s. 85-87); Reality (s. 89-95); Beauty (s. 97); Give Me a Blue Ribbon... (s. 99); Aphorisms (s. 101); From "Black Flowers" (s. 105-107); From "A Traveller's Journal" (s. 109); From "Emancipation of Women" (s. 111)

Rec.: A. Brajerska-Mazur: Norwid w tłumaczeniach Adama Czerniawskiego [C.K. Norwid: Poems. Wybór, tłum. i postł. A. Czerniawski. Kraków, Wrocław 1986] „Studia Norwidiana 9-10: 1991-1992

Białoruskie:

***Pryjdzі stvaral'ny duch*. [Antologia], [Tlum.:] Vasiliј Semuchi. Minsk 1986.**

Larwa (s. 161); Język-ojczysty (s. 162); Cós (s. 162); Sens-świata (s. 163); Czulość (s. 164); Omyłka (s. 165); Wakacje (s. 165).

Gruzińskie:

“Saunje” 1986 nr 5, s. 309-315.

Azrebi (Myśli) A. Grišikašvilma.

Rumuńskie:

***Ginduri nemuritoare: poverbe și cugetări poloneze*, ed. ingr. și pref. de Nicolae Mares, București 1986.**

Utwory C. Norwida ?

„Luceafarul” (Rumunia) 1986 nr 10 s. 8.

Pianul lui Chopin [fragm.]. Tłum. S. Gruia.

Węgierskie:

***Ciechanówi üzenet. Antológia.* szerk. Laczkó András ; a köt. műfordítói Cséby Géza et al. Kaposvár 1986.**

[Ki belepíszkít? Fészkét Az pískítja] (s. 36); „Menj isten hírével” (s. 37) tłum. Kovács Istvan.

Włoskie:

Antologia della letteratura Polacca. Romanticismo, Positivismo, Giovane Polonia, a cura di Riccardo Casimiro Lewański, in collab. Con Jolanta Kowalska Durazzano, Udine 1986 [edycja dwujęzyczna].

Utwory C. Norwida ?

1987

Czeskie:

J. Pilař. *Eseje o poezji polskiej.* Warszawa 1987 s. 141-142.

Smuteční rapsodié na paměť Josefa Bema. Tłum. J. Pilař.

Fińskie:

„Kaltio: pohjoissuomalainen aikakaulehti” 43(1987): 2.

Mitä siis teit, Sokrates, Ateenalle? (s. 45), Tłum. Esko Karppanem.

Niemieckie:

Poesie del Welt. Polen. Berlin 1987 [edycja dwujęzyczna, na tronach parzystych tekst polski, na nieparzystych – niemiecki].

Pióro / Die Feder (tł. Jeannine Luczak-Wild) s. 159; Pod obrazem Francesci de Rimini / Vor dem Bild des Francesco de Rimini (tł. Peter i Renate Lachmann, s. 163); Mój psalm / Mein Psalm (tł. Jeannine Luczak-Wild, s. 165); Pielgrzym / Pilger (tł. Peter Lachmann, s. 167); Syberie / Die Beiden Sibirien (tł. Rolf Fieguth, s. 169); Liryka i druk / Lyrik und Druck (tł. Rolf Fieguth, s. 171); Krzyż i dziecko / Kreuz und Kind (tł. Rolf Fieguth, s. 175); Socjalizm /

ozialismus (tł. Rolf Fieguth, s. 179); Adam Krafft / Adam Krafft (tł. Jeannine Luczak-Wild s. 181)

1988

Angielskie:

Adam Czerniawski. *The Burning Forest*. Newcastle upon Tyne 1988, s. 25-43. [Przedruk z *Cyprian Kamil Norwid Poezje/Poems*].

„A funeral rhapsody in memory of General Bem” (*Bema pamięci z`alobny-rapsod*); „On board the ‘Margaret Evans’ sailing this day to New-York” (*Z pokładu ‘Marguerity’ wypływającej dziś do New-York*); „To Emir Abd el Kader in Damascus” (*Do emira Abd el Kadera w Damaszku*); „Yesterday-and-I” (*Wczora-i-ja*); „My Country” (*Moja ojczyzna*); „Marionettes” (*Marionetki*); „Generalities” (*Ogólniki*); „The past” (*Przeszłość*); „In Verona” (*W Weronie*); „Narcissus” (*Narcyz*); „Out of harmony” (*Czemu nie w chórze?*); „Mysticism” (*Mistycyzm*); „Tenderness” (*Czułość*); „Gods and man” (*Bogowie i człowiek*); „Nerves” (*Nerwy*); „The last despotism” (*Ostatni despotyzm*); „Tell her what?” ([*Co? jej powiedzieć...*]); „To Madame M. going to buy a plate” (*Idącej kupić talerz pani M.*); „Lapidaria” (*Lapidaria*); „Give me a blue ribbon...” ([*Daj mi wstążkę błękitną...*]); Aphorisms (*Aforyzmy*).

„The Houston Sarmatian” 1988, VIII, No. 1, s. 3, tł. Claire S. Allen.

„Jews of Poland” (*Żydowie polscy*).

Niemieckie:

***Polen im Exil. Eine anthologie*, oprac. Krzysztof Dybciak. Frankfurt am M. 1988, s. 126-128, 128-136, 137-138.**

„Ein Wort des Einvernehmens“ (Słowo zgody. List z emigracji 1851), „Schwarze Blumen“ (Czarne kwiaty) – tł. Veronika Körner; „Der Pilger“ (Pielgrzym), „Meine Heimat“ (Moja ojczyzna) – tł. Hans Peter Hoelscher-Obermeier.

Rosyjskie:

***Pol’skaja novella XIX-XX vekov*, scst., vstup st. Maksim Pavlovič Mal’kov, Leningrad 1988.**

Utwory Norwida?

1989

Angielskie:

C. Norwid. *To Emir Abd al-Qadir in Damascus*. "Poland" 1989 nr specj. s. 1.

Białoruskie:

***Daljšagljady 1989: zamežnaja literatura*, ukl. A. Gardzicki, redkal. A. Vjarcinŝki et al., Minsk 1989.**

Litewskie:

„Poezijos Pavasaris" 1989, s. 169-173.

Mano dainelė (II), Plunksna, Ką tu Atėnuos nuveikei, Sokratai, Gimtoji kalba, Sibiras, Mano tėvynė tłum. Albinas Bernotas.

Niemieckie:

***Das Geheimnis des Lord Singelworth. Novellen*. [Wybór, posł. i tłum.] H. Bereska. Leipzig 1989.**

„Menego“ (Menego), „Schwarze Blumen“ (Czarne kwiaty), „Das Armband“ (Bransoletka), „Die Zivilisation“ (Cywilizacja), „Das Stigma“ (Stygmat), „Ad Leones!“ (Ad Leones!)

Rec.: W. Kudyba, J. Scholz: Nowy przekład prozy Norwida na język niemiecki [C. Norwid: *Das Geheimnis des Lord Singelworth. Novellen*. Wybór, posł. i tłum.: H. Bereska. Leipzig 1989]. 17-18: 1999-2000

Das Geheimnis des Lord Singelworth, Leipzig 1989, tł. Henryk Bereska

1990

Angielskie:

“Gwiazda Polarna” 1990 nr 45 s. 12.

To Citizen John Brown (From a letter sent to America in November 1859) (brak tłumacza; inc.: Across the ocean.....).

„The Polish Review”, 1990, XXXV, No. 3/4, s. 217-229, tł. Sara Dickinson.

„John Brown” (*John Brown*); „To citizen John Brown” (*Do obywatela Johna Brown*) – fragmenty wierszy rozsiane w artykule.

Francuskie:

Marek Edmond. *Cyprian Kamil Norwid. Clochard de Dieu et grand poète (1821-1883). Morceaux choisis.* Lille: Club „Polonia-Nord” 1990, ss. 53, portr., rys.

Wydanie dwujęzyczne, tekst polski na stronach parzystych, francuski – na nieparzystych.

Pióro. La Plume; Amen. Amen; Sfinks. Le Sphinx; Bema pamięci żałobny-rapsod. Rapsodie funebre a la memoire de Bem; Fortepian Szopena. Le Piano de Chopin; Coś ty Atenom zrobił Sokratesie... Qu’as-tu fait aux Atheniens...; Moja piosnka (II). Ma chanson: Je languis, seigneur...; Jeszcze Francja nie zginęła. La France n’est pas encore morte.

Japońskie:

Pōrando bungaku-no okurimono. Moriyasu Tatsuya [et al.]; Tōkyō : Kōbunsha 1990.

Ad leones!

Niemieckie:

***Bube, Dame, König Geschichten und Gedichte aus Polen.* [Wybór i posł.] K. Dedecius. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1990, 324 s.**

Gedanken an Polen und die Polen (Myśli o Polsce i Polakach) [tłum. K. Dedecius]; In Verona [tłum. K. Dedecius]; Sozialismus [tłum. K. Dedecius].

***Die Dichter Polens. 100 Autoren vom Mittelalter bis heute.* [Wybór] K. Dedecius. [Il.] E. Lipiński. Wyd. 3. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1990, 239 s.**

List; adresatka: M. z Dziekońskich Zaleska (z 1862) [tłum. K. Dedecius]; z karykaturą C. Norwida, rys. E. Lipiński.

Słoweńskie:

Gorenjski glas 43,13. Jul. 1990.

Fatum / Cyprian Kamil Norwid; [prevedel Tone Pretnar]. Izšlo v priligi Snovanja 16.

Ukraińskie:

***Pol’s’ki fraški. Zbìrnik.* [Przedm.] I.M. Lozins’kij. [Red.] O.S. Zelik. Kïv: Vidvo. Chudožn’oi Literaturi „Dnipro” 1990.**

Sila ïch [tłum. M. Petrenko] s. 67; Zasiđannja [tłum. V. Lučuk] s. 67-68.

1991

Angielskie:

***The Mature Laurel. Essays on Modern Polish Poetry.* Ed. Adam Czerniawski. Bridgend 1991, s. tytułowa i 91.**

„The Mature Laurel” (*Laur dojrzały*); „Yesterday-And-I” (*Wczora-i-ja*), tł. Adam Czerniawski. [Przedruk z *Cyprian Kamil Norwid. Poezje/Poems*].

American Council for Polish Culture: 43rd annual convention Pultusk palace Poland: June 23-28, 1991, [Washington] 1991.

„The Polish Review” 1991, XXXVI, No. 3, s. 309-322, tł. Charles S. Kraszewski.

„Quidam”: III w. 32-38; VI w. 1-14; zwitek I 1: 15-20; zwitek I 2: 1-5; zwitek I 3; VIII w. 107-111; IX w. 154-161, 173-180, 197-206; XIII w. 76-82, 219-222; XXIV w. 227-239, 242-246.

Francuskie:

Jean Offredo, *Czestochowa coeur de la Pologne*, [Paris] 1991.

A l’ennemi.

Norweskie:

***Polen forteller: polske noveller.* Valgt og presentert av Jan Brodal. [Stabekk] 1991.**

Nota o Norwidzie (s. 65-66); Ad leones, tłum. Michael Selberg (s. 67-77).

Słoweńskie:

Oko in roža. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991.

Daj moder trak mi / Cyprian Kamil Norwid; [prevedel] Tone Pretnar, s. 142.

Ukraińskie:

G. Kočur. *Druge vidlunnâ: perekladi.* przedm. M. O. Novikova. Kiïv 1991.

[Klaskaniami mając obrzękłe prawice] s. 179; [Źródło] ???

1992

Angielskie:

***Ta a Deceased. Finis. Cyprian Kamil Norwid*, broszurka Arpeggio press w nakł. 50 egzemplarzy, Hull 1992, s. 1-2.**

„To a Deceased” (*Do zeszej*); „Finis” (*Finis*), tł. Adam Czerniawski.

***New Perspectives in Twentieth-Century Polish Literature*. Ed. Stanisław Eile, Ursula Phillips. London 1992.**

„To Emir Abdel Kader” (*Do emira Abd el Kadera w Damaszku*), s. 12-13, tł. Adam Czerniawski.

Niemieckie:

***Polnische Erzähler des 19. und 20. Jahrhunderts*. [Tłum] J. Łuczak-Wild, R. Fieguth. [Wstęp i koment.] R. Fieguth. [Wyd.] 2. Zürich: Manesse Verlag 1992.**

„Ad leones” [tłum. J. Łuczak-Wild]; Das Geheimnis von Lord Singleworth [tłum. J. Łuczak-Wild].

1993

Angielskie:

„The Polish Review” 1993, XXXVIII, No. 2 s. 206, 208, 210, tł. Agnieszka Perlińska.

Listy: Do Michaliny Zaleskiej z marca 1873 (fragment); Do Marii Trębickiej z 18/19 VII 1856 (fragment); Do Marii Trębickiej z 14 III 1846 (fragment).

„Sarmatian Review”, 1993, XIII.3, (September 1993), tł. redakcja pisma oraz Claire S. Allen (*Czulość*).

[Przekłady udostępnione na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html> oraz <http://www.ruf.rice.edu/~sarmatia/993/norlec.html> <http://www.ruf.rice.edu/~sarmatia/993/norlettr.html> <http://www.ruf.rice.edu/~sarmatia/993/norpoem.html>].

„Six Lectures on Juliusz Słowacki (excerpts)” (fragmenty *O Juliuszu Słowackim w sześciu publicznych posiedzeniach* (lekcja 1, 2, 3, 4, 6)); „Tenderness” (*Czulość*); „Letters” (fragmenty listów Norwida do Jadwigi Łuszczewskiej (z 19 lipca 1856), Karola Ruprechta (z 21 września 1863 oraz z września (?) 1863), Mariana Sokołowskiego (z 27 stycznia 1864)).

Białoruskie:

***Idzi za mnoju. Liryka.* [Tłum., wstęp] A. Minkin. Minsk: Mastackaja Litaratura 1993, 159 s., il.**

Samota; Rozdum (I); Da paëtaŭ; Zgadka; Suvenir; Maja pesen'ka (I); Nad trunoju Julii Kapuleci ŭ Verone; Scherzo (I); Časiny; Vosen'; Pesnja ad zjamli našaj; Scherzo (II); Aerumnarum plenus; Naša-èpapeja; Pasedžanne; Ich sila; Pamjaci Bema žalobnaja rapsodyja; Peršy list, jakì dajšoŭ z Eŭropy; Rëčaisnasc' i mary (I); Ty ne prasi ŭ mjane pesni nakornaj; Son; Gadaju, perščym znoŭku ŭcjaŭ; Slava; Vade mecum; Da gramadzjanina Džona Brauna; Čamu; Beatrix; Paslja balju; Sproby; Nevjadomy aŭtar; Stalica; Daj stužku mne...; Ìmpravizacyja; Čamu ne ŭchory?; Što ni dzen' vada l'e ŭcečy; Maryjanetki; Post scriptum; Pol'ka; Mistycyzm; Piligrim; Gistoryk; Spely lauŭr; Zdan'; U natatniku; Na pytanne: čamu u kanfedèratcy? Adkaz; Pačatak palityčnaj brašury...; Tymčasam; Saryŭš; Nervy; Krynica; Da voraga; Svjaty spakoj; Vjadomyja isciny; Pomnik i abutak; Čynouniki; Sfinks (II); Asablivasci; Siroctva; Dzve Sibiry; Kentaŭry; Rodnaja mova; C'mjanasc'; Dalikatnasc'; Brazgotki; Purytanizm; Zagadka; Zapal; Pamyłka; Fartèpijana Šapèna; Prysivjacènne; Što? ej pavedac'...; Pra vol'nasc' slova; Pavedaj im, što duch stamiŭsja večny; Na skon paèzi; Da Branislava Z.; Sluchač; Akrasa času; Spovedz'; Slavjanin.

Rec.: Engelking L. *Literatura na Świecie* 1994 nr 1/2 s. 328-329. – Jackiewicz M. *Kultura* (Paryż) 1994 nr 10 s. 96-99.

1994

Angielskie:

„Modern Poetry in Translation. New Series” 1994, No. 5, s. 79-84, tł. Adam Czerniawski. [Przedruk z *The Burning Forest*].

„On board the Margaret Evans sailing this day to New York” (*Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York*, fragment); „Generalities” (*Ogólniki*); „Yesterday-and-I” (*Wczora-i-ja*, fragment); „Mercy” (*Litość*); „Reality” (*Rzeczywistość*).

„The Polish Review” 1994, XXXIX, No. 1, s. 12-18, tł. Adam Czerniawski.

[Poszerzona i przeredagowana angielskojęzyczna wersja posłowania do *Cyprian Kamil Norwid. Poezje/Poems*].

„Fate” (*Fatum*); „Out of Harmony” (*Czemu nie w chórze?* fragment); „In Verona” (*W Weronie*); „The Last Despotism” (*Ostatni despotyzm*); „Yesterday-and-I” (*Wczora-i-ja*, fragment).

Bułgarskie:

***Smej se, palačo! Žanrova antologija na svetovnata satirična poezija.* [Wybór] Radoj Ralin. [Red.] Krasimir Georgiev. [Il.] Ivan Gazdov. Sofija: Fl'orir 1994.**

Za tvorbite na... [tłum. R. Ralin], s. 65.

Francuskie:

***Trilogie italienne: Le stigmat – Ad leones – Le secret de Lord Singelworth*, tłum. Christophe Potocki, Agnieszka Grudzińska, Monique Jean, Paris 1994 ss. 161.**

Zawiera wstęp Christophe Potockiego: Norwid: parole vive, parole tue (s. 7-40) i posłowie Christophe Potockiego: Norwid: parole vive, parole tue (suite) (s. 143-161).

Rec.: K. Sobczyński: Sługa pokojowy wśród szelestu talerzy: o dwóch przekładach Norwida [C. Norwid: Trilogie italienne. Le stigmat. Ad leones. Le secret de Lord Singelworth. Tłum. Ch. Potocki, A. Grudzińska. Paris 1994; C. Norwid: Stygmat e altri racconti. Tłum. M. Pelaia. Santa Marinella (Roma) 1994] „Studia Norwidiana” 15-16: 1999.

Portugalskie:

***O piano de Chopin.* Tradução e Introdução: Henryk Siewierski e Marcelo Paiva de Souza. Universidade de Brasília. Departamento de Teoria Literária e Literaturas. Brasília: Universidade de Brasília, Departamento de Teoria Literária e Literaturas 1994, 23 s., portr.**

Zawiera wstęp tłumaczy (s. 5-8); [Nekrolog Chopina] (s. 10); Flores negras (fragm.; s. 12-13); Fortepian Szopena / O piano de Chopin (s. 14-23; na stronach parzystych tekst polski, na nieparzystych portugalski) oraz reprodukcje rysunków Norwida: Autoportret en face, Portret Fryderyka Chopina.

Włoskie:

***Stygmat e altri racconti*, a cura di Mariagrazia Pelaia, [trad. M. Pelaia], Roma 1994, ss. 128.**

Stygmata; Il benefico tutorw [Łaskawy opiekun]; Il braccialeto [Bransoletka]; L'ultima delle favole [Ostatnia z bajek]. Zawiera wstęp tłumaczki (s. 5-22).

Rec.: K. Sobczyński: Sługa pokojowy wśród szelestu talerzy: o dwóch przekładach Norwida [C. Norwid: Trilogie italienne. Le stigmat. Ad leones. Le secret de Lord Singelworth. Tłum. Ch. Potocki, A. Grudzińska. Paris 1994; C. Norwid: Stygmata e altri racconti. Tłum. M. Pelaia. Santa Marinella (Roma) 1994] „Studia Norwidiana” 15-16: 1999

1995

Angielskie:

Piotr Fast, *Klasycyzm i awangardowość w przekładzie*, Katowice 1995, s. 34-35, 37, 39-40, tł. Adam Czerniawski.

[Kolejna, tym razem polskojęzyczna, redakcja posłowania do *Cyprian Kamil Norwid. Poezje/Poems*].

„Fate” (*Fatum*); „Out of Harmony” (*Czemu nie w chórze?* fragment); „In Verona” (*W Weronie*); „The Last Despotism” (*Ostatni despotyzm*); „Yesterday-and-I” (*Wczora-i-ja*, fragment).

Niemieckie:

***Die Dichter Polens. Hundert Autoren vom Mittelalter bis heute*. [Wybór:] K. Dedecius. [Il.] E. Lipiński. [Wyd.] 4. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1995, 239 s.; [toż:] Frankfurt am Main: Suhrkamp 1996.**

[List do M. z Dziekońskich Zaleskiej z listopada 1862] Aus einem Brief an Michalina Zaleska [tłum. K. Dedecius]; z karyk. C. Norwida, rys. E. Lipiński.

1996

Angielskie:

„Norwich Papers IV” 1996, s. 134-136, tł. Adam Czerniawski.

„Rhapsody in memory of General Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*).

***Stranger in our midst. Images of the Jew in Polish literature*. [Red. i wstęp:] H.B. Segel. Ithaca, London: Cornell University Press 1996, XIV.**

[Żydowie polscy. 1861] Polish Jews. 1861 [tłum.?] s. 87-90.

1997

Angielskie:

Stanisław Barańczak, *Wybór wierszy i przekładów*, Warszawa 1997, s. 593, tł. Stanisław Barańczak we współpracy z Clare Cavanagh.

„To Citizen John Brown” (*Do obywatela Johna Brown*).

„The Warsaw Voice” November 2, 1997, No 44 (471), Poet’s Corner, tł. Barry Keane.

[Przekład udostępniony na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html> oraz <http://www.2warsawvoice.pl/old/v471/Buzz01.html> lub http://info-poland.buffalo.edu/web/arts_culture/literature/poetry/norwid/bio/cached_I...].

„Darkness” (*Ciemność*).

1998

Angielskie:

„The Warsaw Voice” March 8, 1998, No 10 (488), Poet’s Corner, tł. Barry Keane

[Przekład udostępniony na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html> oraz <http://www.warsawvoice.pl/archiwum.phtml/8249>].

„Ubi defuit orbis Spartacus” (*Spartakus*).

World Poetry: An Anthology of Verse from Antiquity to Our Time. Ed. Katharine Washburn and John S. Major. W.W. Norton 1998 s. 829, tł. Jerzy Peterkiewicz, Burns Singer, Jon Stallworthy [Przekłady udostępnione na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html>].

„But Just to See” (fragment z pierwszej części *Promethidiona*, w. 286-296); „Recipe for a Warsaw Novel” (*Przepis na powieść warszawską*); „Those Who Love” (fragment z pierwszej części *Promethidiona*, w. 218-229).

Hiszpańskie:

Adam Mickiewicz: un poeta peregrino. Organizado por Henryk Siewierski. Brasília 1998.

[Czarne kwiaty (fragm..)] Flores Negras (extrato). Trad. Piotr Kilianowski e João Vianney Cavalcanti Nuto (s. 60-62), reprodukcja rysunku Norwida: Adam Mickiewicz w Rzymie (1848) (s. 63)

Niemieckie:

***Polnische Romantik. Ein literarisches Lesebuch.* [Wstęp:] M. Janion [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1998, 393 s., il.**

Lyrik: [Jesień] Herbst [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; [Do obywatela Johna Brown] An dem Bürger John Brown [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; [Daj mi wstążkę błękitną...] Gibmir das blaue Band- will's keinesfalls... [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; [Wielkość] Grösse [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; – Vade-mecum: [Za wstęp. Ogólniki] Zum Eingang [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; II. [Przeszłość] Vergangenheit [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; III. [Socjalizm] Sozialismus [tłum. K. Dedecius]; VI. [W Weronie] In Verona [tłum. K. Dedecius]; XXXV. [Ironia] Ironie [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; LVI. [Czułość] Zärtlichkeit [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; LXXXIII. [Sens-świata] Der Welten-Sinn [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; [Smutno...] Traurig ist's... [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; – [Épitaphe] Épitaphe [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; [Do zeszej... (na grobowym głazie)] Grabschrift [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]. – Prosa: [Cywilizacja. Legenda] Die «Zivilisation». Legende [tłum. H. Bereska]. – Programme – pamphlete – parodien: [List do Michaliny z Dziekońskich Zaleskiej z 14 listopada 1862] Brief an Michalina Zaleska vom 14. November 1862 [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier]; Vade-mecum: [Do czytelnika] An den Leser [tłum. H.-P. Hoelscher-Obermaier].

Węgierskie:

***Wolność, miłość... / Szabadság, szerelem...*[wyb. i oprac. Jacek Lubart-Krzysica. Kraków 1998 (wydanie dwujęzyczne).**

[Bema pamięci żałobny-rapsod] Gyász-rapszódia Bem emlékére, tłum. Rónay György (s. 49-51).

1999

Angielskie:

„Modern Poetry in Translation. New Series” 1999, No. 15, s. 268-269, 271-273, tł. Adam Czerniawski. [Najnowsza angielskojęzyczna redakcja posłowania do Cyprian Kamil Norwid. *Poezje/Poems*].

„Fate” (*Fatum*); „Out of Harmony” (*Czemu nie w chórze?* fragment); „In Verona” (*W Weronie*); „The Last Despotism” (*Ostatni despotyzm*); „Yesterday-and-I” (*Wczora-i-ja*, fragment).

12 IV 1999, www.mission.net/poland/warsaw/literature/poems lub <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html> oraz http://info-poland.buffalo.edu/web/arts_culture/literature/poetry/norwid/poems/link, tł. Walter Whipple.

„Mother Tongue” (*Język ojczysty*); „My Song [II]” (*Moja piosnka [II]*); „The Larva” (*Larwa*); „To Citizen John Brown” (*Do obywatela John Brown*); „What Did You Do to Athens, Socrates?” (*Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie?*).

Francuskie:

O Szopenie / Sur Chopin. Wstęp: J. Ekier. Pośl.: K. Jeżewski. Łódź: Lodart 1999, ss. 75, il.

Czarne kwiaty; Nekrolog; Fortepian Szopena = Fleurs noires [tłum. P. Cazin]; Nécrologie [tłum. K. Jeżewski, D. Sila-Khan]; Le piano de Chopin [tłum. K. Jeżewski].

Edycja dwujęzyczna

Poèmes. [Wybór, wstęp i tłum.:] R. Legras. Lausanne, [Paris]: l'Age d'Homme 1999, ss. 174.

Chopin, Szymanowski et leurs poètes / Chopin, Szymanowski i ich poeci. [Wstęp i noty:] K. Jeżewski. Troyes: Librairie Bleue 1999, 166 s., il.

Fortepian Szopena = Le piano de Chopin [tłum. K. Jeżewski, F.X. Jaujard].

Cyprian Kamil Norwid. Clochard de Dieu et grand poète (1821-1883). Morceaux choisis. [Wstęp i tłum.] E. Marek. Toulouse: Club Culturel Polonia-Nord 1999, 68 s., il. (Collection Bilingue des Classiques Polonais).

E. Marek: Cyprian Kamil Norwid, clochard de Dieu et grand poète (1821-1883). – Cyprian Kamil Norwid: Morceaux choisis. Textes bilingues. Traduction philologique et presentation de E. Marek: Pióro = La plume; Ogólniki = Généralités; Amen. (Legenda) = Amen. (Légende); «Ruszaj z Bogiem» = «Va-t'en avec Dieu»; Pielgrzym = La pèlerin; W Weronie = À Vérone; Moja piosnka [I] = Ma chanson [I]; Moja piosnka [II] = Ma chanson [II]; Sfinks [II] = Le sphin [II]; Bema pamięci żałobny-rapsod = Rapsodie funebre à la memoire de Bem; Fortepian Szopena = Le piano de Chopin; [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] = Qu'as-tu fait aux Athéniens; [Jeszcze Francja nie zginęła!] = [La France n'est past encore morte!]; Stygmat [fragm.] = Le Stigmate [fragm.: Faire une visite...] (tłum. P. Cazin).

Cyprian Kamil Norwid. Poèmes. choisis, présentés et traduits du polonaise par Roger Legras, Lausanne 1999.

Avant-propos par Roger Legras.

Pièces antérieures au “Vade-mecum”: Solitude; Mon dernier sonnet; Ma chanson (I); Vers l’Italie, l’Italie; À Włodzimirz Łubiński; Psaume pour la vigile de Noël; Encore un mot; Les vieux tombeaux; Les temps; Automne; Malédiction; Le chant de notre terre; Aerumnarum plenus; À un libraire; Épigramme (!) II; Épigramme (!) III; Ma chanson (II); Trois petites strophes; De faciles chants; La session; Que fis-tu Socrate; Hier – et – moi; Après le bal; Donne un ruban bleu; Ma patrie; Les ignores; La grandeur; À demoiselle Josèphe, de Korczew; D’un album; Fable; Les révoltés ou perturbateurs; Memento (1864).

Pièces extraites du “Vade-mecum”: Préliminaires; Vade-mecum; Le passé; Le socialisme; Le buste et les souliers; Harmonie; À Vérone; Addio!; Lyrisme et imprimerie; Le pèlerin; Larve; Narcisse; La campagne; Naturalia; La capitale; Spécialités; Orphelinage; Saturnales; Indifférence; Fatum; «Va, que Dieu t’assiste!»; Que, pour l’artiste; Roman; Sibérie; Gâchis; Les centaures; Le censeur-critique; Royaume; Les idées et la vérité; Le puritanisme; Les prochains; Morales; Comme... (Jak...); La ronde; Ciel et terre; La langue paternelle; Les dieux et l’homme; Flammes; Le laurier mûr; Amabilité; Le héros; Les grands mots; Le berceau du chant; La mort; Le sens du monde; À une qui est partie; Méprise; Propos en l’air; Colifichets; La source; Finis; Le piano de Chopin.

Pièces postérieures au “Vade-mecum”: Le croix et l’enfant; Sonnet pour le sculpteur Marcel Guyski (1830-1893); Dis-leur qu’en l’esprit sonne; Lapidaria; Obscurité; Le naturalisme; Point ne pense ou n’écrit...; Confession (II); Le slave; Thèse; Art!; Prométhéion; Assunta; Ma muse a pour surnom...; Vie-entière (Zwolon, III); Pompéi; Un instant de pensée.

Biographie sommaire.

Słoweńskie:

Dnevnik 49, 22. Jun. 1999. Izšlo na kulturni strani.

Ob smrti poezije: (elegija); prevedel Tone Pretnar.

2000

Angielskie:

Michael J. Mikoś. *Polish Romantic Literature. An Anthology. Columbus 2000 s. 165-189.*

„Autumn” (*Jesień*); „My Song [II]” (*Moja piosnka [II]*); „Will I Request Amnesty?” (*Czy podam się o amnestię?*); „As...” (*Jak...*); „[Give Me That Blue Ribbon ...]” (*[Daj mi wstążkę błękitną...]*); „Generalities” (*Ogólniki*); „In Verona” (*W Weronie*); „Fate” (*Fatum*); „The Two Siberias” (*Syberie*); „Nerves” (*Nerwy*); „Their Strength. Epigram” (*Siła ich. Fraszka*); „Why Not in Chorus?” (*Czemu nie w chórze?*); „Funeral Rhapsody in Memory of Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*); „To Citizen John Brown” (*Do obywatela John Brown*); „Chopin’s Piano” (*Fortepian Szopena*); „From a Persian Poet” (parafraza wiersza Hafiza użyta przez Norwida jako motto do *Emil na Gozdawiu*); „[Every Place Has Its Own Night-Symphony]” (fragment *Kleopatry*, akt II, sc. 6).

Jerzy Peterkiewicz, *Cyprian Norwid. Poems, Letters, Drawings*, Manchester 2000, ss. 95, tł. listów Jerzy Peterkiewicz, tł. wierszy Jerzy Peterkiewicz we współpracy z Christine Brooke-Rose i Burnsem Singerem [Przedruk listów i wierszy z „Botteghe Oscure”, przedruk wierszy z *Five Centuries of Polish Poetry*; przekłady *Ciemności* oraz *Fatum* udostępnione na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html>, przekład *Fatum* również na: <http://www.carcenet.co.uk/cgi-bin/scribe.cgi?book=185754501X>].

„My Song (I)” (*Moja piosnka [I]*); „A Poem written under a translation from the Divine Comedy” (wiersz pod tłumaczeniem *Boskiej Komedii [To nie jest żadne dobre tłumaczenie]*); „Autumn” (*Jesień*); „Bagatelle (I)” (*Fraszka [I]*); „An Epigram” (*Siła ich*); „A Meeting” (*Posiedzenie*); To J. Bohdan Zaleski (Do Józefa Bohdana Zaleskiego z 11 czerwca 1852); „From *Promethidion*” („Conversation Piece”, „Those who Love”, „But just to See” (trzy fragmenty z pierwszej części *Promethidiona*, w. 1-36, 218-229, 286-296)); „In Memory of Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*); „To Michalina Dziekońska” (Do Michaliny Dziekońskiej z 9 sierpnia 1852); „A Letter from America” (*Pierwszy list, co mnie doszedł z Europy*); „To Maria Trebicka” (Do Marii Trębickiej z Ameryki (1853) (Nowy York, po 10 kwietnia 1853)); „My Song (II)” (*Moja piosnka [II]*); „To Michal Kleczkowski” (Do Michała Kleczkowskiego z 15 lipca 1854); „Do not call me to a humble folk song” (*Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj*); „To John Brown, Citizen” (*Do obywatela Johna Brown*); „Fame” (*Sława*); „After the Ball” (*Po balu*); „Give Me that Sky-Blue Ribbon” (*[Daj mi wstążkę błękitną...]*); „The Polish Jews” (*Żydowie polscy*); „Marionettes” (*Marionetki*); „To Konstancja Górka” (Do Konstancji Górskiej z 19 maja 1862); „The people’s hands were swollen with applause” (*Klaskaniem mając obrzękłe prawice*); „Recipe for a Warsaw Novel” (*Przepis na powieść warszawska*); „To Marian Sokolowski” (Do Mariana

Sokołowskiego z 24 stycznia 1865); „The Past” (*Przeszłość*); „Shoes and Statue” (*Posąg i obuwie*); „In Verona” (*W Weronie*); „Fate” (*Fatum*); „The Metropolis” (*Stolica*); To Bronisław Zaleski (Do Bronisława Zaleskiego z listopada 1867); „Darkness” (*Ciemność*); „Pilgrim” (*Pielgrzym*); „Larva” (*Larwa*); „Vanitas” (*Vanitas*); „Ideas and Truth” (*Idee i prawda*); „Tenderness” (*Czułość*); „To Władysław Bentkowski” (Do Władysława Bentkowskiego z listopada 1867); „The Native Language” (*Język ojczysty*); „Beginning of a Political Pamphlet” (*Początek broszury politycznej*); „Mistake” (*Omyłka*); „Puzzle” (*Zagadka*); „Pretty Things” (*Cacka*); „Finis” (*Finis*); „Chopin’s Pianoforte” (*Fortepian Szopena*); „From a Verse Letter” (*Do Walentego Pomiana Z.*, w. 180-219); „To my Contemporaries” (*Do współczesnych. Oda*); „To Ludwik Nabelak” (Do Ludwika Nabelaka z 1868 r); „Little Children” (*Małe dzieci*); „A Dorio ad Phrygium” (*A Dorio ad Phrygium*, w. 1-58, 69-122); „Sequence from a Poem” (*A Dorio ad Phrygium*, w. 253-278, 279-301); „On the Death of Poetry” (*Na śmierć poezji*); „My Psalm” (*Mój psalm*); „Recipe for a Warsaw Novel” (*Przepis na powieść warszawską*); „To Bohdan Zaleski” (Do Józefa Bohdana Zaleskiego z 5 października 1882 [chodzi o list z 5 grudnia 1882!]); „The Slav” (*Słowianin*); „The Ripe Laurel” (*Laur dojrzały*).

Rec.: A. Brajerska-Mazur. Norwid w tłumaczeniach Jerzego Pietrkiewicza. „Pamiętnik Literacki” 2004 z. 1 s. 151-154

„Przekładaniec”, 1999-2000, nr 6, s. 10-31, tł. Teresa Bałuk (tekst równoległe w języku polskim i angielskim).

„In Verona” (*W Weronie*); „Nerves” (*Nerwy*); „Chopin’s Grand Piano” (*Fortepian Szopena*); „In Memory of General Bem: A Funeral Rhapsody” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*); „Its dexters with clapping swollen and crippled” (*Klaskaniem mając obrzękłe prawice*); „Chinowniki” (*Czynowniki*); „The Past” (*Przeszłość*).

[Przekład *Fortepianu Szopena* udostępniony również na: http://info-poland.buffalo.edu/web/arts_culture/literature/poetry/norwid/poems/link oraz <http://accurapid.com/journal/18soundapp.htm>].

***The Multilingual Anthology of American Literature: A Reader of Original Texts with English Translations.* Ed. Marc Shell and Werner Sollors. New York: New York 2000.**

To Citizen John Brown. Trans. Stanisław Barańczak and Clare Cavanagh. S. 212-213 (tekst równoległe w języku polskim i angielskim)

Ukraińskie:

Dzvoni zimoju. Antologija pol's'koï poezii v perekladach Dmitra Pavlička / Dzwony w zimie. Antologia poezji polskiej w tłumaczeniu Dmytra Pawłyczki. Kïiv: Osnovi 2000, 470 s.
 [Samotność. Sonet] Samotnist' (s. 109); [Pieśń od ziemi naszej] Pïsnja našoï zemli (s. 109-110); [Aerumnarum plenus] Aerumnarum plenus (s. 111); [Modlitwa] Molitva (s. 112); [Fraszka (!) [I]] Źart (s. 113); [Sen] Son (s. 113-114); [Spartakus] Spartak (s. 115); [Do obywatela Johna Brown] Do gromadjanina Džona Brauna (s. 116); [John Brown] Džon Braun (s. 117-119); [Słuchacz. Do p. Ol. Wagner] Sluchač (Do n. O. Wagner) (s. 119); [Słowianin] Slov'janin (s. 120); [Czynownicy] Činovniki (s. 120); [Larwa] Primara (s. 120); [Tymczasem] Timčasom (s. 121-122); [Czemu nie w chórze?] Čomu ne v chori? (s. 122); [Królestwo] Korolivstvo (s. 123); [Zagadka] Zagadka (s. 123); [Jak...] Jak... (s. 124); [Laur dojrzały] Dozrilij lavr (s. 124); [Daj mi wstążkę błękitną...] Blakitnu stričku podaruj meni...; [Marzenie (Fantazja)] Mandrivnij mitec' (s. 125-129); [Niewola; fragm.] Nevolja (s. 129-130).

2001

Angielskie:

„Nad Odrą” 2001 nr 7/9.

Siła ich (Ogromne wojska, bitne generały...) = Their Strength (s. 17); Moja ojczyzna (Kto mi powiada...) = My Country. (s. 17-18); Memento (Widziałem w jednym zamku...) / Memento (s. 18); (dwujęzyczne wydanie wierszy);

„The Shop. A Magazine of Poetry” 2001, Autumn/Winter, No. 7.

„To Bronisław Z” (*Do Bronisława Z.*), s. 41, tł. Adam Czerniawski.

Warsztaty translatorskie I / Workshop on Translation I. Red. R. Sokołowski i H. Duda. Lublin–Ottawa 2001, s. 26, tł. uczestnicy warsztatów.

„The Past” (*Przeszłość*).

Francuskie:

Cyprian Kamil Norwid. Lumières du Royaume. Trad. Christophe Jezewski, Jean Bourilly, Paul Cazin. Saint-Benoît-du-Sault 2001 ss. 48.

Ch. Jezewski. Avant-propos (wstęp o poezji Norwida) (s. 4-9).

[Maryjo, Pani Aniołów!...] Marie, Dame des Anges!... trad. Ch. Jezewski et Jacques Bussy (s. 10); [Monolog] Monologue trad. Jacques Bussy et Ch. Jezewski (s. 11); [Dobra wola. Fraszka] Que ta voloonté soit faite... trad. Ch. Jezewski (s.12); [Na zgon śp. Józefa Z. oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce] Sur la mort de feu Jozef Z. trad. Ch. Jezewski et Jean Mambrino (s. 13); [List] Lettre trad. Jean Mambrino et Ch. Jezewski (s. 14-15); [Amen. (Legenda)] Amen. Légende trad. François Lallier et Ch. Jezewski (s. 16-17); [Modlitwa] La prière trad. Michel Manoll et Ch. Jezewski (s. 18-19); [Legenda] La légende trad. F.-X. Jaujard et Ch. Jezewski (s. 20); En cette vie de chaque jour... trad. Ch. Jezewski et François Lallier (s. 21); [Krzyż i dziecko] Le croix et l'enfant trad. Jean Bourilly (s. 22); [Do Stanisławy Hornowskiej] A Stanisława Hornowska trad. Jean Grosjean et Ch. Jezewski (s. 23); [Do władcy Rzymu] Au souverain de Rome. À Pie IX trad. F. Lallier et Ch. Jezewski (s. 24-25); [Dumanie [I]] Méditation 1 [1840] trad. C.-H. du Bord et Chrisophe Jezewski (s. 26-27);); [Do Emira Abd el Kadera w Damaszku] A l'émir Abd El-Kader à Damas trad. C.-H. du Bord et Chrisophe Jezewski (s. 28);); [Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy] A la célèbre danseuse russe. Religieuse inconnue trad. Chrisophe Jezewski et Jean Tardieu (s. 29); [Pielgrzym] La pelerine trad. C.-H. du Bord et Chrisophe Jezewski (s. 30); [Mój psalm] Mon psaume trad. Paul Cazin (s. 31); [Dumanie [II]] Méditation 2 [1841] trad. C.-H. du Bord et Chrisophe Jezewski (s. 32-33); [Idee i prawda] Les idées et la vérité trad. Ch. Jezewski et J. Cassou (s. 34); [Do panny Józefy z Korczewa] A mademoiselle Jozefa de Korczewo. A Jozefa Koszutska Trad. Ch. Jezewski et Jean Mambrino (s. 36); [Moja piosnka [II]] Mon chanson 2 trad. Ch. Jezewski et Domonique Sila-Khan (s. 37); [Do zeszej... (na grobowym głazie)] A la défunte. Sur une pierre tombale trad. Ch. Jezewski et Jean-Claude Renard (s. 38); [Do Najświętszej Panny Marii. Litanie] Litanies à la Très Sainte Vierge Marie trad. C.H. du Bord et Ch. Jezewski (s. 39-47).

Cyprian Kamil Norwid. Clochard de Dieu et grand poète (1821-1883). Marceaux choisis. [Wstęp i tłum.] E. Marek. [Wyd. 3 rozsz.]. Toulouse: Club Culturel Polonia-Nord 2001, 95 s., il. (Collection Bilingue des Classiques Polonais).

Do obywatela Johna Brown = Au citoyen John Brown; Do Emira Abd el Kadera w Damaszku = À l'émir Abd-el Kader à Damas; Żydowie polscy. 1861 = Les Juifs Polonais; Do Najświętszej Panny Marii. Litania [fragm.] = Litanie a la très Sainte Vierge Marie [fragm.].

Litewskie:

***Ketvirtoji knyga. Poezijos vertimai.* [Tłum.] A. Gailius. Vilnius: Aidai 2001.**

Zawiera m.in. wiersze C. Norwida, tyt.?

Rosyjskie:

V ožidanii varvarov. Mirovaja poezija v perevodach Iosifa Brodskogo. Sankt-Peterburg: Žurnal Zvezda 2001, 277, [11] s., fot.

[Tyrtelj – Za kulisami (fragm.)] V al'bom. Iz fantazii „Za kulisami” (s. 163-167), Pesn' Tirteja (s. 167-168).

Ukraińskie:

***50 [P'jatdesjat] pol's'kich poetiv. Antologija pol's'koï poezii / 50 poetów polskich. Antologia poezji polskiej.* [Przedm. i tłum.] D. Pavličko. Kiiv: Vid-vo S. Pavličko „Osnovi” 2001.**

[Samotność] Samotnist' (s. 129); [Pieśń od ziemi naszej] Pisnja našoi zemli' (s. 129-130); [Aerumnarum plenus] Aerumnarum plenus (s. 131); [Modlitwa] Molitva (s. 132); [Fraszka (!)[I]] Žart (s. 133); [Sen] Son (s. 133-134); [Spartakus] Spartak (s. 135); [Do obywatela Johna Brown] Do gromadjanina Džona Brauna (s. 136); [John Brown] Džon Braun (s. 137-138); [Słuchacz. Do p. Ol. Wagner] Sluchač (s. 139); [Słowianin. Do Teofila Lenartowicza] Slov'janin (s. 140); [Czynownicy] Činovniki (s. 140); [Larwa] Primara (s. 141); [Tymczasem] Timčasom (s. 141-142); [Czemu nie w chórze?] Čomu ne v chori? (s. 142); [Królestwo] Korolivstvo (s. 142-143); [Zagadka] Zagadka (s. 143); [Jak...] Jak... (s. 143-144); [Laur dojrzały] Dozrilij lavr (s. 144); [Wędrowny sztukmistrz] Mandrivnij mitec' (144-149); [Daj mi wstążkę błękitną...] Blakitnu stričku podaruj meni...; [Niewola] Nevolja (s. 149-150).

2002

Angielskie:

Michael J. Mikoś. *Polish Romantic Literature. An Anthology.* Bloomington, Indiana 2002 s. 129-150.

„Autumn” (*Jesień*) (s. 129-130); „My song [II]” (*Moja piosnka [II]*) (s. 131); „Will I Request Amnesty?” (*Czy podam się o amnestię?*) (s. 132); „As...” (*Jak...*) (s. 133); „[Give Me That Blue Ribbon...]” (*[Daj mi wstążkę błękitną...]*) (s. 133); „Generalities” (*Ogólniki*) (s. 134); „In Verona” (*W Weronie*) (s. 134); „Fate” (*Fatum*) (s. 135); „Mercy” (*Litość*) (s. 135); „The Two Siberias” (*Syberie*) (s. 135); „Nerves” (*Nerwy*) (s. 137); „Their Strenght. Epigram” (*Sila ich. Fraszka*) (s. 138); „Why Not in Chorus?” (*Czemu nie w chórze?*) (s. 138); „Funeral Rhapsody in Memory of Bem” (*Bema pamięci żałobny-rapsod*) (s. 139-140); „To Citizen John Brown” (*Do obywatela John Brown*) (s. 141); „Chopin’s Piano” (*Fortepian Szopena*) (s. 143-146); „From a Persian Poet” (parafraza wiersza Hafiza, użyta przez Norwida jako motto do *Emil na Gozdawiu*) (s. 147); „[Every Place Has Its Own Night- Symphony]” (fragment *Kleopatry*, akt II, sc. 6) (s. 147); „Letter to Michał Kleczkowski” (list do Michała Kleczkowskiego z Paryża, wrzesień 1856).

Z reprodukcjami rysunków Norwida: Irydion i Massynisa (s. 126); Autoportret biblijny (s. 130) oraz okładki tomu T. Lenartowicza *Lirenka* wg rysunku Norwida.

Rec.: A. Brajerska-Mazur. Norwid w tłumaczeniu M.J. Mikosia [Polish romantic literature. An anthology. [Wybór i tłum.:] M.J. Mikoś. Bloomington 2002]. “Studia Norwidiana” 22-23:2005-2005. *Warsztaty translatorskie II / Workshop on Translation II*. Red. R. Sokołowski i H. Duda. Lublin–Ottawa 2002 s. 28-29, tł. uczestnicy warsztatów.

„Nerves” (*Nerwy*).

The Sarmatian Review 2002 t. 22 nr 3.

[Przekład udostępniony na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html> oraz <http://www.ruf.rice.edu/~sarmatia/902/223norw.html>].

[Samotność. Sonet] Solitude (tłum. Alex Kurczaba) (tekst równoległe w jęz. Polkim i angielskim).

The Polish Review 2001 nr 1 s. 81-84.

[Fortepian Szopena] Chopin’s piano (tłum. G.T. Kapolka).

Rosyjskie:

Pilgrim, ili poslednjaja skazka. Stichotvorenija, poémy, proza / Pielgrzym, czyli ostatnia z bajek. Wiersze, poematy, proza. [Wybór, wstęp i oprac.:] A. Bazilevskij. Moskwa:

Vachazar; Pułtusk: Wyższa Szkoła Humanistyczna 2002, 427, [5] s., il. (Kolekcja Pol'skoj Literatury).

Stichotvorenija: [Chwila myśli] Mig razdum'ja (fragm., tłum. S. Svjackij); [Skowronek] Žavoronok (tłum. E. Grodskaja); [Wspomnienie] Vospominanie (tłum. I. Kalugin); [Burza] Burja (tłum. A. Revič); [Pióro] Pero (tłum. D. Samojlov); [Pamięć] Na pamjat' (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Moja piosnka [I]] Moja pesenka [I] (tłum. V. Kornilov); [Tu Kolumbowe miałem stanowisko] Zdes', v okeane ličnosti svoej... (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Italiam! Italiam!] Italiam! Italiam! (tłum. G. Zel'dovic'); [Monolog] Monolog (tłum. A. Bazilevskij); [Scherzo [I]] Scherzo [I] (tłum. V. Kornilov); [Amen. (Legenda)] Amin' (Legenda) (tłum. I. Kutik); [Psalm wigilii] Psalom kanuna (tłum. A. Revič); [Od Anioła do Szatana] Ot Angela i k Satane... (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Jeszcze słowo. (Czyniącym pokój przypisane)] Ešče slovo (Tvorjaščim mir posvjaščaetsja) (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Marmur-biały] Belyj mramor (tłum. D. Samojlov); [Jesień] Osen' (tłum. A. Geleskul); [Czasy] Vremja (tłum. V. Rutminskij); [Klątwy] Prokljat'ja (tłum. E. Vitkovskij); [Pieśń od ziemi naszej] Pesn' ot našej zemli (tłum. V. Kornilov); [Fraszka (!) [I]] Fraška (!) [I] (tłum. A. Šarapova); [Dookoła ziemi naszej. Pieśń] Vokrug našej zemli. Pesn' (tłum. A. Šarapova); [Aerumnarum plenus] Aerumnarum plenus (tłum. O. Kol'cova); [Modlitwa] Molitva (tłum. A. Šarapova); [Bądź wola Twoja...] [Da budet volja Tvoja] (tłum. A. Šarapova); [Do Moskali-Słowian] Moskaljam- -slavjanam (tłum. S. Svjackij); [W albumie] V tetrad' (tłum. A. Geleskul); [Epos-nasza] Naš épos (tłum. A. Geleskul); [Fraszka (!) [II]] Fraška (!) [II] (tłum. A. Svjackij); [Fraszka (!) [III]] Fraška (!) [III] (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Posiedzenie. (Fraszka)] Zasedanie (Šutka) (tłum. D. Samojlov); [Siła ich. Fraszka] Polčišëe. Fraška. (tłum. A. Geleskul); [Pewność. (Fraszka)] Uverennost'. (Fraška) (tłum. A. Šarapova); [Miłość. (Fraszka)] Duch ljubvi. Fraška (tłum. S. Svjackij); [Pascha. (Fraszka)] Pascha. Fraška (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Przeszłość i Przyszłość. (Fraszka)] Pošloe i Budušëee. (Fraška) (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Zdrowy sąd. (Fraszka)] Po razmyšlen'e zdravom (Fraška) (tłum. A. Šarapova); [Kwiryty! (Fraszka)] Kviryty! (Fraška) (tłum. E. Vitkovskij); [Duchów-walka. (Fraszka)] Duchovnaja bitva (Fraška) (tłum. E. Vitkovskij); [W albumie hr.***Fraszka (!)] V al'bom gr.*** Fraška (!) (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Bema pamięci żałobny-rapsod] Pamjati Bema – traurnaja rapsodija (tłum. A. Bazilevskij); [L'Inconnu aux inconnus] Neznakomec – neznakomcam (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Legenda] Legenda (tłum. A. Bazilevskij); [Z pokładu «Marguerity» wypływającej dziś do New-York] S paluby «Margerity», otplyvajuščej v H'ju-Jork (tłum. A. Geleskul); [Moja piosnka [II]] Moja pesenka [II] (tłum. L. Martynov); [Trzy strofki] Tri

strofy (tłum. S. Svjackij); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] [Pokornych pesen ot menja ne ždat'] (tłum. S. Svjackij); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] [Sokrat, za čto Afiny uvenčali...] (tłum. D. Samojlov); [Pokój. (Wiersz)] Mir (tłum. V. Kornilov); [Sen] Son (tłum. A. Šarapova); [Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem, fragm.: Manieryzm] Man'erizm (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Czy ten ptak kala gniazdo, co je kala] [Ta li ptica] (tłum. Ju. Pokrovskaja); [W tej powszedniości...] [Sredi obydenosti] (tłum. A. Šarapova); [W plebanii] W dome prichodskogo svjaščennika (tłum. Ju. Pokrovskaja); [O tak, wszystko...] [Ferrum sanat] (tłum. A. Bazilevskij); [„Czy podam się o amnestię?”] „Chlopotat' li ob amnistii?” (tłum. A. Šarapova); [Do której z tych trzech rzeczy...] Kuda pozvoleno skital'cu rozvratit'sja?... (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Takie są głębie tam, na Oceanie] Takie est' glubiny v Okeane (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Nim znów ucieknę, nic nie mając zgoła] Poka, vse brosil, snova ne sbeżał... (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Spartakus] Spartak (tłum. V. Kornilov); [Sława] Slava (tłum. V. Kornilov); [Na zgon śp. Jana Gajewskiego, politycznego-polskiego emigranta (inżyniera francuskiego), zabitego eksplozją maszyny parowej w Manchester 1858 lipca] Na smert' Jana Gaevskogo (tłum. V. Kornilov); [Obyczaje] Obyc'aj (tłum. A. Bazilevskij); [Dedykacja [I]] Posvjaščenie [I] (tłum. A. Šarapova); [W albumie Juliana Dłużniewskiego] [V al'bom Julianu Dlužnevskomu (tłum. V. Rutminskij)]; [Do obywatela Johna Brown] Graždaninu Džonu.

Braunu (tłum. V. Rutminskij); [John Brown] Džon Braun (tłum. D. Samojlov); [Po balu] Posle bala (tłum. A. Šarapova); [A – czy też ona wie...] [I – razve ej vdomek...] (tłum. G. Zel'dovič); [Nie chce już smutków, nie!...] [Dovol'no žalob!...] (tłum. A. Geleskul); [Daj mi wstążkę błękitną...] [Daj mne sinjuju lentu...] (tłum. D. Samojlov); [Sfinks [I]] Sfinks [I] (tłum. A. Bazilevskij); [Wczora-i-ja] Včera-i-ja (tłum. D. Samojlov); [Moja ojczyzna] Moja otčizna (tłum. S. Svjackij); [Improwizacja na zapytanie o wieści z Warszawy] Improvizacija na vopros o vestjach iz Varšavy (tłum. D. Samojlov); [Bezimienni] Bezymjannye (tłum. A. Geleskul); [Wielkość] Veličie (tłum. D. Samojlov); [Próby] Ispytanija (tłum. E. Grodskaja); [W pamiętniku] V al'bom (tłum. A. Cvetkov); [Beatrix] Beatric'e (tłum. D. Samojlov); [Marionetki] Marionetki (tłum. A. Bazilevskij); [Bajka] Basnja (tłum. M. Karaseva); [Polka] Pol'ka (tłum. D. Samojlov); [Post-scriptum [I]] Post scriptum [I] (tłum. L. Martynov); [Na zapytanie: Czemu w konfederatce? Odpowiedź] Otvet na vopros: počemu ja v konfederatke? (tłum. D. Samojlov); [Sariusz] Sarius (tłum. A. Bazilevskij); [Do wroga. (Pieśń)] Vragu. Pesn' (tłum. D. Samojlov); [„Buntownicy, czyli Stronnictwo-wywrotu”] «Buntovšč'iki», ili Partija perevorota (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Święty-pokój] Svjaščennyj mir (tłum. A.

Šarapova); [Do słynnej tancerki rosyjskiej – nieznaney zakonnicy] Znamenitoj ruskoj tancovščice – neizvestnoj monachine (tłum. O. Kol'cova); – Vade-mecum: [Do czytelnika] K čitatelju (tłum. N. Gorbanevskaja); [Za wstęp. Ogólniki] Vmesto vstuplenija (Obščie mesta) (tłum. N. Gorbanevskaja); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] Ladoni natrudiv rukopleskan'em... (tłum. D. Samojlov); [Przeszłość] Prošloe (tłum. D. Samojlov); [Socjalizm] Socializm (tłum. A. Šarapova); [Posąg i obuwie] Statuja i obuv' (tłum. A. Šarapova); [Harmonia] Garmonija (tłum. D. Samojlov); [W Weronie] V Veronie (tłum. S. Svjackij); [Addio!] Addio! (tłum. S. Šarapova); [Liryka i druk] Lirika i pečat' (tłum. D. Samojlov); [Ciemność] Temnota (tłum. D. Samojlov); [Czynownicy] Činovniki (tłum. D. Samojlov); [Pielgrzym] Piligrim (tłum. A. Bazilevskij); [Szczęście] Sčast'e (tłum. A. Šarapova); [Larwa] Videnie (tłum. D. Samojlov); [Litość] Sostradanie (tłum. D. Samojlov); [Sfinks [II]] Sfinks [II] (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Narcyż] Narciss (tłum. G. Zel'dovič); [Wieś] Derevnja (tłum. D. Samojlov); [Naturalia] Naturalia (tłum. A. Bazilevskij); [Stolica] Stolica (tłum. D. Samojlov); [Specjalności] Osobennosti (tłum. D. Samojlov); [Tymczasem] Tem vremenem (tłum. D. Samojlov); [Sieroctwo] Sirotstvo (tłum. L. Martynov); [Wakacje] Kanikuly (tłum. A. Šarapova); [Czemu nie w chórze?] Počemu ja ne v chore? (tłum. O. Kol'cova); [Mistycyzm] Misticizm (tłum. G. Zel'dovič); [Obojętność] Ravnodušie (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Fatum] Rok (tłum. G. Zel'dovič); [„Ruszał z Bogiem”] „Stupaj s Bogom!” (tłum. A. Šarapova); [Vanitas] Vanitas (tłum. O. Kol'cova); [Ironia] Ironija (tłum. D. Samojlov); [Powieść] Roman (tłum. O. Kol'cova); [Syberie] Dve Sibiri (tłum. D. Samojlov); [Zawody] Razočarovanija (tłum. D. Samojlov); [Centaury] Kentavry (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Cenzor-krytyk] Cenzor-kritik (tłum. E. Vitkovskij); [Królestwo] Carstvo (tłum. G. Zel'dovič); [Idee i prawda] Idei i pravda (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Coś] Nečto (tłum. E. Grodskaja); [Cnót-oblicze] Oblič'ja blagorodstva (tłum. E. Grodskaja); [Bliscy] Bliźnie (tłum. A. Geleskul); [Moralności] Morali (tłum. G. Zel'dovič); [Zagadka] Zagadka (tłum. A. Šarapova); [Jak...] Kak... (tłum. A. Geleskul); [Kółko] Kružok (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Czułość] Nežnost' (tłum. A. Geleskul); [Niebo i ziemia] Nebo i zemlja (tłum. A. Šarapova); [Język-ojczysty] Rodnoj jazyk (tłum. D. Samojlov); [Bogowie i człowiek] Bogi i čelovek (tłum. D. Samojlov); [Krzyż i dziecko] Krest i ditja (tłum. A. Geleskul); [Początek broszury politycznej...] Nabrosok političeskoj stat'i... (tłum. A. Geleskul); [Laur dojrzały] Zrelye lavry (tłum. D. Samojlov); [Grzeczność] Učtivost' (tłum. A. Šarapova); [Styl nijaki] Nikakogo stilja! (tłum. E. Vitkovskij); [Wielkie słowa] Velikie slova (tłum. D. Samojlov); [Śmierć] Smert' (tłum. A. Geleskul); [Sens-świata] Smysl mira (tłum. G. Zel'dovič); [Czemu] K čemu (tłum. D. Samojlov); [Do zeszej... (na

grobowym głazie)] K ušedšej (Na mogil'nom kamne) (tłum. A. Šarapova); [Dziennik i epos] Dnevnik i épos (tłum. A. Šarapova); [Spowiedź] Ispoved' (tłum. E. Grodskaja); [Cacka] Blestki (tłum. S. Svjackij); [Historyk] Letopisec (tłum. E. Vitkovskij); [Nerwy] (tłum. S. Svjackij); [Ostatni despotyzm] Prichod svobody (tłum. E. Vitkovskij); [Fortepian Szopena] Rojal' Šopena (tłum. S. Svjackij); – [Dedykacja [II]] Posvjaščenie [II] (tłum. S. Svjackij); [Tyrtiej, fragm.] Pesn' Tirteja (tłum. I. Brodskij); [Do współczesnych. (Oda)] K sovremennikam. (Oda) (tłum. D. Samojlov); [Z Byrona: Do Inezy] [Iz Bajrona: K Ines] (tłum. E. Vitkovskij); [Co? jej powiedzieć...] [Čto ej skazat'] (tłum. D. Samojlov); [Idącej kupić talerz pani M.] Pani M., idušcej kupit' tarelku (tłum. D. Samojlov); [Jeszcze Francja nie zginęła!] [Ešče Francija ne pogibla!] (tłum. D. Samojlov); [Ja wielbię Katula] Katulla obożaju ja... (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Powiedz im, że duch odbrzmiał myśli wiecznej] [Skaži im: otzvučal Duch mysli večnoj] (tłum. R. Alimpieva); [Dziennikarstwo i publicystyka. Nowy organ] Žurnalistika i publicistika. Novyj organ (tłum. Ju. Pokrovskaja); [Słuchacz. Do p. Ol. Wagner] Slušatel'. G-že Ol. Wagner (tłum. A. Geleskul); [Lapidaria: Rzeźbiarz] Lapidaria: [I] Skul'ptor (tłum. D. Samojlov); [Na zgon Poezji. (Elegia)] Na smert' Poezii (tłum. E. Grodskaja); [Małżeńska recepta] [Recept supružestva] (tłum. M. Karaseva); [Do Bronisława Z.] Bronislavu Z. (tłum. D. Samojlov); [Przepis na powieść warszawską] Recept varšavskogo romana (tłum. A. Bazilevskij); S grečeskogo (tłum. A. Bazilevskij); [Piękno-czasu] Krasoty vremeni (tłum. D. Samojlov); [Rozebrana. (Ballada)] Razdetaja. Ballada (tłum. D. Samojlov); [Do Ludwika Nabelaka. Post-scriptum] [Ljudviku Nabel'jaku] Post-scriptum (tłum. A. Šarapova); [Mój psalm] Mój psalom (tłum. E. Vitkovskij); [Do orła...] [Vilsja jastreb] (tłum. E. Vitkovskij); [Słowianin. Do Teofila Lenartowicza] Slavjanin. Teofilju Lenartoviču (tłum. D. Samojlov); [Teza (na Katedrę Literatury)] Doklad (po kafedre literatury) (tłum. S. Svjackij); [Epizod] Epizod (tłum. A. Bazilevskij). – Poémy: [Niewola] [Nevolja] (tłum. A. Geleskul); [Quidam] Quidam (tłum. A. Geleskul); [„A Dorio ad Phrygium”] „A Dorio ad Phrygium” (tłum. A. Bazilevskij); [Promethidion] Promethidion (tłum. A. Geleskul); [Fulminant. Rapsod] Ful'minant. Rapsodija (tłum. A. Bazilevskij).

Proza: [Garstka piasku. Legenda] Gorst' peska. Legenda (tłum. A. Bazilevskij); [Czarne kwiaty] Černye cvety (tłum. A. Petrova); [Białe kwiaty] Belye cvety (tłum. A. Babanov); [Bransoletka. Legenda XIX wieku] Braslet. Legenda devjatnadcetogo stoletija (tłum. A. Petrova); [Cywilizacja. Legenda] Civilizacija. Fantazija (tłum. A. Ščerbakov); [Ostatnia z bajek] Poslednjaja skazka (tłum. A. Bazilevskij); [„Ad leones!”] „Ad leones!” (tłum. A. Ščerbakov); [Tajemnica lorda Singelworth] Tajna lorda Singluorta (tłum. A. Petrova);

[Znicestwienie narodu] [Uničtoženie naroda] (tłum. A. Bazilevskij); [Milczenie] Molčanie (tłum. V. Chorev). – S. Grochowiak: Nekto iduščij. – Kalendar' žizni i tvorčestva Cipriana Kamilja Norwida. – [Przypisy] Primečanija. – A. Bazilevskij: Ot sostavitelja.

Rec.: Tarasenko E. Colloquia Litteraria 2007 nr 1/2 s. 149-159

Ūliuš Slovackij, Benëvskij: poema, per. s pol. B.F. Staheeva, Moskva 2002.

O Ūliuše Slovackom – Lekciâ 5.

„PAL. Przegląd Artystyczno-Literacki” 2002 nr 9.

Śmierć = Smert' (s. 102-103); Za wstęp (Ogólniki) = V mesto vstuplenija (s. 104-105); Modlitwa = Molitva (s. 106-107); Pióro = Pero (s. 108-109); (tekst równoległy pol. i ros.; tłum. G. Zeldowicz).

2003

Białoruskie:

***Napârëŭmy: ad Buga da Varty. Antalogiâ pol'sakj paëžì XX stagoddâ.* [Tłum.] A. Lojka. T. 1. Minsk: Ęncyklapedyks 2003.**

[Czemu nie w chórze?] Cŷ amu ne uh chory?; [Daj mi wstążkę błękitną...] Stużku blakihty mne daj...; [Jak...] Nihby; [Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy)] Kalyska pesnih (Sucŷasnym narodnym pesnjaram); [Królestwo] Karaleuhstva; [Moja ojczyzna] Maja radzihma; [Zagadka] Zagadka.

Czeskie:

Krystyna Kardyni-Pelikánová. *Uwiedzeni przez polską literaturę. Czeska polonistyka literacka.* Warszawa 2003.

Klaskaniem mając obrzękle prawice: Pravice maje zdulé od tleskáni, przeł. Emanuel Masák (s. 181-182); *Opuchlé maje dlaně od potlesku*, przeł. Jan Zahradniček (s. 182-184); *Pravice maje zpuchlé ot potlesku*, przeł. Václav Renč (s. 184-185); *Opuchlé maje dlaně od potlesku*, przeł. Jan Pilař (s. 186-187).

Francuskie:

***The Presence of Frederic Chopin in the World: homage of Japan: Paris – symposium and concert, October 30, 2002*, [oprac. Z.W. Wolkowski, tł. Edward Brzostowski, Roger Legras, Paris] 2003.**

Le piano de Chopin [Fortepian Szopena] trad. Roger Legras (s. 12-15), Chronique necrologique [Nekrolog Chopina], trad. Roger Legras (s. 17).

Japońskie:

***The Presence of Frederic Chopin in the World: homage of Japan: Paris – symposium and concert, October 30, 2002*, [oprac. Z.W. Wolkowski, tł. Edward Brzostowski, Roger Legras, Paris] 2003.**

Fortepian Szopena (s. 9-11), Nekrolog Chopina (s. 16) - tłum. Edouard Brzostowski.

Litewskie:

Rastenis K.: *Vienas nakty Suomijo. Eileúraščyiai ir vertimai = Alone in the night in Finland*. Vilnius: UAB „Ciklonas” 2003.

Niemieckie:

„Das ist Menschensache!...”. *Ausgewählte Gedichte Polnisch und Deutsch*. [Tłum.] P. Gehrish. Dresden: Thelem 2003, 116 s. (Kleine Slavische Bibliothek). [Tekst równoległy w jęz. polskim i niemieckim].

Chwila myśli = Augenblick des Gedankens; Śmierć = Der Tod; [Często z rozpaczą słucham...] = [Oft hör ich verzweifelt...]; Wieś = Dorf; Częstochowskie wiersze = Tschenstochauer Verse; Moja ojczyzna = Mein Vaterland; Odpowiedź [Kajetanowi Koźmianowi] = Antwort; Pielgrzym = Der Pilger; Wczora-i-ja = Nachhall; Krzyż i dziecko = Das Kreuz und das Kind; Przeszłość = Vergangenheit; Italiam! Italiam! = Italiam! Italiam!; To rzecz ludzka!... = Das ist Menschensache!...; Duch Adama i skandal = Adams Geist und der Skandal; Vade-mecum [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] = Vade-mecum; Ciemność = Dunkelheit; Mistycyzm = Mystik; Sfinks [II] = Sphinx; Rzecz o wolności słowa = Die Angelegenheit um die Freiheit des Wortes; Piękno-czasu = Zeitgeschmack; Kółko = Der Kreis; Królestwo = Königreich; Nerwy = Nerven; Ostatni despotyzm = Das letzte Despotentum; Prac-czoło = Stirnen-Mühe; Szczęście = Glück; Fortepian Szopena = Chopins Pianoforte.

Rec.: J. Scholz: Wiersze Norwida w tłumaczeniu Petera Gehrisha [C. Norwid: „Das ist Menschensache!...”. Augewählte Gedichte Polish und Deutsch. [Tłum.] P. Gehrish. Dresden 2003] „Studia Norwidiana” 22-23:2004-2005

Rosyjskie:

Čitaem pol'skie stihi: kommentirovannaâ hrestomatiâ, sost. G.K. Vološina, Sankt-Peterburg 2003.

Utwory C. Norwida?

2004

Angielskie:

Selected Poems. London 2004, tl. Adam Czerniawski, ss. 95.

Tłumaczenia poprzedza esej Bogdana Czaykowskiego: The Poet as ‘Christian Socrates’.

Reprodukcje prac plastycznych Norwida: na okładce fragment akwareli *Pelargonie*, a na tylnej stronie okładki Autoportret sygnetowy.

Early poems (1847-1861): [Pięć zarysów. I. Rzeczywistość] Reality; [Moja piosnka [I]] My song; [Wita-Stosa pamięci estetycznych zarysów siedem. I. Piękno] Beauty; [W albumie] In an album; [Siła ich. Fraszka] Their strenght; [Bema pamięci żałobny-rapsod] A funeral rapsody In memory of general Bem; [Z pokładu „Marguerity” wypływającej dziś do New-York] On bard the „Margaret Evans” sailing this day to New York; [Takie są głębie tam, na Oceanie] [Such depths]; [Do Emira Abd el Kadera w Damaszku]; To Emir Abd el Kader in Damascus; [Wczora-i-ja] Yesterday-and-I; [Moja ojczyzna] My country; [Marionetki] Marionettes; Memento] Memento; [Daj mi wstążkę błękitną...] [Give me a blue ribbon...]; – From “Black flowers” (1856: [Czarne kwiaty, fragm.] Chopin; – From “Vade-mecum” (1865): [Za wstęp (Ogólniki)] Generalities; [II. Przeszłość] The past; [VI. W Weronie] In Verona; [IX. Ciemność] Obscurity; [XIV. Litość] Mercy; [XV. Sfinks [II]] The sphinx; [XVI. Narcyz] Narcissus; [XXIII. Tymczasem] Meanwhile; [XXVI. Czemu nie w chórze?] Why not in chorus?; [XXVII. Mistycyzm] Mysticism; [XXX. Fatum] Fate; [LIII. Zagadka] Riddle; [LIV. Jak...] As when...; [LV. Kółko] The small circle; [LVI. Czułość] Feelings; [LXI. Bogowie i człowiek] Gods and man; [LXII. Zapał] Fervour; [LXX. Laur dojrzały] The mature laurel; [LXXXV. Do zesłej... (na grobowym głazie)] To a deceased...; [XCIII. Źródło] The source; [XCV. Nerwy] Nerves; [XCVI. Ostatni despotyzm] The last despotism; [XCVII. Finis] Finis; – Late poems (1868-1881): [Co? jej powiedzieć...] [Tell her – what?]; [Idącej

kupić talerz pani M.] To madame M. going to buy a plate; [Lapidaria] Lapidaria; [Rozebrana. (Ballada)] Undressed. (A ballad); [Do Bronisława Z.] To Bronisław Z.

Rec.: A. Brajerska-Mazur: Adam Czerniawski i "Selected poems" Norwida [C. Norwid: Selected poems. [Tłum.] A. Czerniawski. London 2004]; Segel H.B. The Polish Review 2004 vol. 49 nr 3 s. 1008-1009; Buchholtz M. Norwid po angielsku. Twórczość 2007 nr 8 s. 148-149; Christianson K. Sarmatian Review 2005 vol. 25 nr 1 s. 1099.

Adam Czerniawski, *Not Lost in Translation*, „Toronto Slavic Quarterly”, 10 (Fall 2004) [Przedruk z *Selected Poems*. Przekłady udostępnione również na: <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html> oraz <http://www.utoronto.ca/tsq/10/chernavsky10.shtml>].

„Feelings” (*Czulość*); „Undressed” (*Rozebrana*); „Yesterday-and-I” (*Wczora-i-ja*).

Francuskie:

***Vade-mecum*. Traduit du polonaise par Christophe Jeżewski et alii. Montricher 2004, ss. 358, portr., ryc., rys.**

Józef Fert. Lettre à un Européen [wstęp]; Postface, notes et commentaries de Ch. Jeżewski.

Vade-mecum: [Do czytelnika] Au lecteur (tłum. F.-X. Jaujard, Ch. Jeżewski); [Za wstęp (Ogólniki)] En guide de prologue. Lieux communs (tłum. A. du Bouchet, K.A. Jeleński); Lieux communs (nouvelle version; tłum. Ch. Jeżewski); [I. Klaskaniem mając obrzękle prawice] I. Vade-mecum (tłum. F.-X. Jaujard, Ch. Jeżewski); [II. Przeszłość] II. Le Passé (tłum. P. Talec, Ch. Jeżewski); [III. Socjalizm] III. Le Socialisme (tłum. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski); [IV. Posąg i obuwie] IV. La Statue et laes Chaussures (tłum. J.-C. Renard, Ch. Jeżewski); [V. Harmonia] V. L'Harmonie (tłum. M. Deguy, Ch. Jeżewski); [VI. W Weronie] À Vérone (tłum. A. du Bouchet, Ch. Jeleński); [VII. Addio!] VII. Addio! (tłum. A. Frénaud, Ch. Jeżewski); [VIII. Liryka i druk] VIII. Lyrisme – et l'imprimeur (tłum. C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski); [IX. Ciemność] IX. L'Obscurité (tłum. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski); [X. Czynownicy] X. Les Tchinovniks (tłum. É. Veaux); [XI. Pielgrzym] XI. Le Pèlerin (tłum. C.-H. du Bord, C. Jeżewski); [XII. Szczęście] XII. Le Bonheur (tłum. D. Sila Khan, Ch. Jeżewski); [XIII. Larwa] XIII. La Larze (tłum. F.-X. Jaujard, Ch. Jeżewski); [XIV. Litość] XIV. Le Pitié (tłum. A. du Bouchet, K.A. Jeleński); [XV. Sfinks [II]] XV. Le Sphinx [II] (tłum. Y. Bonnefoy, K.A. Jeleński); [XVI. Narcyz] XVI. Narcisse (tłum. R. Marteau, Ch. Jeżewski); [XVII. Wieś] XVII. La Campagne (tłum. D. Sila Khan, Ch. Jeżewski); [XVIII. Naturalia] XVIII. Les Choses de la nature (Tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); [XIX. Stolica]

XIX. La Kapitale (tłum. D. Sila Khan, Ch. Jeżewski); [XX. Specjalności] XX. Spécialités (tłum. A. Frénaud, Ch. Jeżewski); [[XXIII.] Tymczasem] [XXIII.] Entre-temps (tłum. C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski); [XXIV. Sieroctwo] XXIV. Les Deus Tutrices (tłum. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski); [XXV. Wakacje] XXV. Les Vacances (tłum. C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski); [XXVI. Czemu nie w chórze?] XXVI. Pourquoi pas dans le chœur? (tłum. J.-C. Renard, Ch. Jeżewski); [XXVII. Mistycyzm] XXVII. Le Mysticisme (tłum. P. Talec, Ch. Jeżewski); [XXVIII. Saturnalia] XXVIII. Les Saturnales (tłum. A. Bosquet, Ch. Jeżewski); [XXIX. Obojętność] XXIX. Indifférence (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [XXX. Fatum] XXX. Fatum (tłum. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski); [XXXII. Wierny-portret] XXXII. Le Portrait-fidèle (tłum. J.-C. Renard, Ch. Jeżewski); [XXXIV. Vanitas] XXXIV. Vanitas (tłum. É. Veaux); [XXXV. Ironia] XXXV. L'Ironie (tłum. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski); [XXXVI. Powieść] XXXVI. Le Roman (tłum. F.-X. Jaujard, Ch. Jeżewski); [XXXVII. Syberie] XXXVII. Sibéries (tłum. J. Dupin, Ch. Jeżewski); [XXXVIII. Zawody] XXXVIII. Déceptions (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [XXXIX. Centaury] XXXIX. Les Centaurem (tłum. A. Bosquet, Ch. Jeżewski); [XL. Cenzor-krytyk] XL. Censeur-critique (tłum. É. Veaux); [XLI. Królestwo] XLI. Le Royaume (tłum. J. Dupin, Ch. Jeżewski); [XLII. Idee i prawda] XLII. Les Idées et la Vérité (tłum. J. Cassou, Ch. Jeżewski); [XLIII. Purytanizm (z listu do M.S.)] XLIII. Le Puritanisme (tłum. É. Veaux); [XLIV. Coś] XLIV. Quelque chose (tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); [XLV. Cnót-oblicze] XLV. Des-vertus-le-visage (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [XLIX. [Wtedy Ty, Matko!...]] XLIX. [Voici que toi, Mère!...] (tłum. D. Sila Khan, Ch. Jeżewski); [L. Bliscy] L. Les Intimes (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [LI. Moralności] LI. Les Deus Morale (tłum. J. Dupin, Ch. Jeżewski); [LII. Tajemnica] LII. Le Secret (tłum. D. Sila Khan, Ch. Jeżewski); [LIII. Zagadka] LIII. Devinette (tłum. É. Veaux); [LIV. Jak...] LIV. Comme... (tłum. D. Sila Khan, Ch. Jeżewski); [LVI. Czułość] LVI. Tendresse (tłum. C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski); [LVII. Niebo i ziemia] LVII. Le Ciel et la Terre (tłum. P. Talec, Ch. Jeżewski); [LIX. [Nowy się wiek po ścianach rozplómiął świtem] LIX. [L'aube d'un siècle neuf...] (tłum. J. Bussy, Ch. Jeżewski); [LX. Język-ojczysty] LX. La Langue--maternelle (tłum. J. Bussy, Ch. Jeżewski); [LXI. Bogowie i człowiek] LXI. Les Dieux et l'Homme (tłum. A. Frénaud, Ch. Jeżewski); [LXII. Zapał] LXII. L'Ardeur (tłum. J. Bussy, Ch. Jeżewski); [LXIII. Prac-czoło] LXIII. Du-travail-le-front (tłum. C.H. du Bord, Ch. Jeżewski); [[LXIV.] Co słyhać?] [LXIV.] Quoi de neuf? (tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); [LXVII. Krzyż i dziecko] [LXVII.] La Croix et l'Enfant (tłum. J. Bourilly); [LXVIII. [Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole]] LXVIII. [La femme, d'une aiguille...] (tłum. J.-C.

Renard, Ch. Jeżewski); [LXIX. Początek broszury politycznej...] LXIX. Début d'une brochure politique (tłum. M. Deguy, Ch. Jeżewski); [LXX. Laur dojrzały] LXX. Le Destin du laurier (tłum. Y. Bonnefoy, K.A. Jeleński); [LXXI. Czas i prawda] LXXI. Le Temps et la Vérité (tłum. F.-X. Jaujard, Ch. Jeżewski); [LXXII. Szlachcic] LXXII. Le Gentilhomme (tłum. D. Sila Khan, Ch. Jeżewski); [LXXIII. Grzeczność] LXXIII. La Courtoisie (tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); LXXIV. Bohater] LXXIV. Le Héros (tłum. A. Bosquet, Ch. Jeżewski); [LXXV. Ideał i reformy] LXXV. L'Idéal et les Réformes (tłum. P. Talec, Ch. Jeżewski); [LXXVII. [Lapońscy wzięli księdza w swe obroty] LXXVII. [Les Lapons parcelant le prêtre...] (tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); [LXXVIII. Styl nijaki] LXXVIII. Le Style neuter (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [LXXIX. Różnorodność-zdań (Pod wizerunkiem Alfreda de Musset) LXXIX. La Différence d'opinions (Desant le Portrait d'Alfred de Musset) (tłum. Ch. Jeżewski); [LXXX. Wielkie słowa] LXXX. Les Grands Mots (tłum. J. Dupin, Ch. Jeżewski); [LXXXI. Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy)] LXXXI. Berceau du chant (Aux «Poètes du Peuple», Aujourd'hui) (tłum. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski); [LXXXII. Śmierć] LXXXII. La Mort (tłum. É. Veaux); [LXXXIII. Sens-świata] LXXXIII. Le Sens-du-monde (tłum. A. Frenaud, Ch. Jeżewski); [LXXXIV. Czemu] LXXXIV. Pourquoi? (tłum. J. Dupin, Ch. Jeżewski); [LXXXV. Do zesłej... (na grobowym głazie) LXXXV. À la éfunte (tłum. J.-C. Renard, Ch. Jeżewski); [LXXXVI. Pamięci Alberta Szeligi hrabi Potockiego – pułkownika – zmarłego na Kaukazie] LXXXVI. À la memoire d'Albert Szeliga comte Potocki – colonel – mort en Caucasia (tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); LXXXVII. Omyłka] LXXXVII. Le Malentendu (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [LXXXVIII. Dziennik i epos] LXXXVIII. Le Journal et Épopée (tłum. É. Veaux); [LXXXIX. Gadki] LXXXIX. Les Racontars (tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); [XC. Dwa guziki (z tyłu)] XC. Les Deus Boutons (Sur le Dos) (tłum. J. Tardieu, Ch. Jeżewski); [XCI. Spowiedź] XCI. La Confession (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [XCII. Cacka] XCII. Les Joujoux (tłum. M. Deguy, Ch. Jeżewski); [XCIII. Źródło] XCIII. La Source (tłum. J. Dupin, C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski); [XCIV. Historyk] XCIV. L'Historien (tłum. J.-C. Renard, Ch. Jeżewski); [XCV. Nerwy] XCV. Les Nerfs (tłum. A. Frénaud, Ch. Jeżewski); [XCVI. Ostatni despotyzm] XCVI. Le Dernier Tyran (tłum. C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski); [XCVII. Finis] XCVII. Finis (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [XCVIII. Krytyka (wyjęta z czasopismu)] XCVIII. La Critique (Tirée d'un Périodique) (tłum. A. Bosquet, Ch. Jeżewski); [C. Na zgon ś.p. Józefa Z., oficera Wielkiej-Armii, rannego pod Paryżem, jednego z naczelników powstania w Polsce] C. Sur la mort de feu Józef Z. officier de la Grande Armée

blessé Pres de Paris un des chefs de l'insurrection en Polotne (tłum. J. Mambrino, Ch. Jeżewski); [Epilog] Epilogue (tłum. Ch. Jeżewski, F.-X. Jaujard); [Do Walentego Pomiana Z...] Épître à Walenty Pomian Z... (tłum. D. Sila Khan, C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski); – Annexe au Vade-mecum: [Praca] Le travail (tłum. C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski). – Notes et commentaires. – Tableau chronologique compare établi par J. Fert, Ch. Jeżewski et C.-H. du Bord. – Ch. Jeżewski: Postface. – [Zawiera także faks. prac plastycznych C. Norwida:] [Herma parzysta], [Autoportret] Autoportrait, [Muzyk niepotrzebny] Le Musicien inutile, [Karykatura “leonardowska”] Satan, [Trzech mężczyzn w strojach historycznych] Conversation maligne, [Wędrowiec] Le Pèlerin, [Typy żebraków; fragm.] Le Mendiant de Londres, [Akt młodzieńca] Jeune Homme nu, [Ballada] Ballade, [Solo] Solo, [Kompozycja na temat śmierci (Człowiek i diabeł)] L’Homme et le Diable, [Pielgrzym z fantastycznym stworem] Le Vieillard et le Diablotin, [Dante Alighieri] Dante Alighieri, [Zoilus] Zoilus, [Sen więźnia] Le Rêve du condamné, [Agar] Agar, [Mojżesz] Moïse, [Maria Kalergis] Portrait de Maria Kalergis, [Anioł Stróż] L’Ange gardien, [Grzech pierworodny] Le Péché original, [Łódź Chrystusowa na jeziorze Genezareth] Jésus et les apôtres sur le lac de Tibériade, [Echo ruin] L’Écho des ruines, [Scherzo] Scherzo, [Diogenes z latarnią] Diogène, [Śmierć, satrzec i dziecko] La Mort, le Vieillard et l’Enfant, [Najady] Naïades, [Alleluja. Wersja I] Alléluia, [Chińczycy] Les Chinois, [Christiani ad leones] Les Chrétiens jetés aux lions, [Muza XIX wieku] La Muse du XIXe siècle, [Goście] Les Invités, [Wieczór muzyczny u ks. Marceliny Czartoryskiej] Soirée musicale chez la princesse Marceline Czartoryska, [Fryderyk Chopin] Frédéric Chopin, [?] Les Anges de la mort, [Starzec na ruinach Pompei] Vieillard sur les ruines de Pompéi.

Reprodukcje prac plast. Norwida: okładka –[Herma parzysta]; Autoportrait, s. 4; Le Musicien inutile, s. 62; Satan, s. 62; Conversation maligne, s. 72; Le Pèlerin, s. 74; Le Mendiant de Londres, s. 78; Jeune homme nu, s. 82; Ballade, s. 84; Solo, s. 98; L’Homme et le Diable, s. 100; Le Vieillard et le Diablotin, s. 106; Dante Alighieri, s. 110; Zoilus, s. 116; Le Rêve du condamné, s. 118; Agar, s. 130; Moïse, s. 136; Portrait de Maria Kalergis, s. 140; L’Ange gardien, s. 144; Le Péché original, s. 150; Jésus et les apôtres sur le lac de Tibériade, s. 156; L’Écho des ruines, s. 162; Scherzo, s. 168; Diogène, s. 176; La Mort, le Vieillard et l’Enfant, s. 180; Naïades, s. 184; Alléluia, s. 186; Les Chinois, s. 192; Les Chrétiens jetés aux lions, s. 196; La Muse du XIX siècle, s. 198; Les Invités, s. 204; Soirée musicale chez la princesse Marceline Czartoryska, s. 212; Frédéric Chopin, s. 216; Les Anges de la mort, s. 220; Vieillard sur les ruines de Pompéi, s. 224.

Litewskie:

Ne laikas eina: iš pasaulio poezijos, verte Jonas Juškaitis, Vilnius 2004.

Italiam! Italiam! ; Ruduo ; Žodelis ; Post scriptum (I) : [eilėraščiai] s. 118-120.

Iš "Vade - Mecum" : [eilėraščiai]_Turinys: VIII. Lyrika ir spausdinimas ; XXIII. Kol kas s. 121-122.

Ukraińskie:

Bažan M.: *Vibrani tvori u dvoch tomach. T. 2: Perekladi. Kiiiv: Ukraĩns'ka Encyklopedija 2004, 604, [4] s., fot.*

[Amen (Legenda)] Amin'; [Burza] Burja; [Dumanie [I]] Dumi; [Epizod] Epizod; [Kolebka pieśni (Do współczesnych ludowych pieśniarzy)] Koliska piśni (Do sučasnych narodnich pišnjariiv); [Promethidion; fragm.] Prometidion; [Próby (Jako wstęp do „Zarysów obyczajowych pięciu”)] Viprobi; [Sieroty] Siroti.

Węgierskie:

Hű maradok hozzád. Lengyel szerelmes versek. [Wybór:] Forenc Baranyi. [Budapest]: General Press Kiadó [2004].

[W Weronie] Veronában (tłum. Grácia Kerényi).

2006

Angielskie:

Agata Brajerska-Mazur. *O przekładzie na język angielski wierszy Norwida „Śmierć”, „Do zeszej...”, „Finis. „Pamiętnik Literacki” 2006 z. 4.*

„Death” (*Śmierć*); „To a Deceased...” (*Do Zeszej...*); „Finis” (*Finis*), tłumaczenie zespołowe pod kierunkiem Agaty Brajerskiej-Mazur, s. 229-237.

Chorwackie:

Zdravko Malić. *Gost u kući. Prijevodi i prepjevi iz poljskoga pjesništva. Zagreb 2006.*

Zawiera: biogram Norwida (s. 73-74); [Ty mnie do pieśni pokornej nie wołaj] [A ti me pievu pokornu ne zovi...] (s. 75); [Do zeszej... (na grobowym gładzie)] Onoj koja je otišla (Na grobnjoj stijeni) (s. 75-76); [Piękno-czasu] Vremena-lijepost (s. 76).

Francuskie:

Cléopâtre et César. Tragedie historique, écrite aussi bien pour la scène que pour la lecture, avec une mise en valeur des gestes dramatiques et de leur succession. [Tłum.] C.-H. du Bord, Ch. Jezewski. [Posł.] K. Braun. Troyes: Cahiers Blues – Librairie Bleue 2006, ss. 161.

Rec.: B. Biela: Lektury w chwilach wolnych [C. Norwid: Cléopâtre et César. Tragédie historique. [Tłum.] C.-H. du Bord, Ch. Jezewski. [Posł.] K. Braun. Troyes 2006] „Studia Norwidiana” 26:2008.

Japońskie:

Poketto-no naka-no Tōō bungaku. Renesansu-kara gendai-made: Poland, Czechia, Slovakia, Hungary, Croatia, Bosnia, Macedonia, Bulgaria, Belarus, Georgia. [Red.] Iijima Makoto, Kohara Masatoshi. Yokohama: Seibunscha 2006, 558 s., portr.

[Czarne kwiaty] Kuroi hana (tłum. Kuyama Kōichi).

Litewskie:

Tomas Venclova. *Kitaip. Poezijos vertimų rinktinė.* Vilnius 2006.

[W Weronie] Prie Julijos Capulleti kapo Veronoje (s. 356); [Bema pamięci żałobny-rapsod] Bemui atminti gedulinga rapsodija (s. 357); [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] Baigės plojimai, ir delnai sutino... (s. 359); [Do obywatela Johna Brown] Piliečiui Johnui Brownui (s. 362).

Rosyjskie:

„I togda ja vljubilas’ v čużie stichi...”. Izbrannye perevody iz pol’skoj poëzii / I wtedy pokochałam te wiersze obce... Wybór przekładów z poezji polskiej. [Wybór:] N. Gorbanevskaja. Krakov, Varšava: Biblioteka žurnala Novaja Pol’ša, Izdatel’stvo Nacional’noj Biblioteki 2006.

[Klaskaniem mając obrzękłe prawice] = [Do razpučan’ja otčlopav desnicy...] (tłum. N. Gorbanevskaja); Ogólniki = Obšče mesta (tłum. N. Gorbanevskaja); Siła ich. Fraszka = Siła ich. Epigramma; Za wstęp (Ogólniki) = Obšče mesta.

2007

Angielskie:

Selected masterpieces of polish poetry. Translated from the Polish by Jarek Zawadzki. [Charleston]: BookSurge 2007 (wydanie dwujęzyczne).

W Weronie s. 34; In Verona s. 35; Moja piosnka (II) s. 36; My little song (II) s. 37.

Greckie:

Polōnoi poiītes / epilogí, metáfrasī, schólīa Sōtírīs E. Gyftákīs, Πολωνοί ποιητές / επιλογή, μετάφραση, σχόλια Σωτήρης Ε. Γυφτάκης. Athina 2007.

Niemieckie:

Der Fremde als Nachbar: polnische Positionen zur jüdischen Präsenz: Texte seit 1800, hrsg. von François Guesnet, aus dem Pol. von Jan Conrad et al., Frankfurt am Main 2007.

Ukraińskie:

Pol's'kij literaturnij vitraž. [Tłum.] A. Gluščak. Odesa: Majak 2007, 167 s.

[Litość] Miloserdja (s. 11); [Posąg i obuwie] Statuja í vzuttja (s. 11); [Sens-świata] Sut' svitu (s. 11-12).

2008

Angielskie:

Poems for the Millennium. Volume Three. The University of California Book of Romantic & Postromantic. [Wyd. i koment.:] J. Rothenberg, J.C. Robinson. University of California Press 2008, 960 s.

[Sfinks] The Sphinx, s. 590-596.

Czeskie:

„Listy” [Czechy] 2008 nr 3 s. 92.

Přízrak. (s. 89); [Pielgrzym] Poutnik. (s. 90-91); [Marmur-biały] Bílý mramor. (s. 92); Tłum. B. Gregorová.

Greckie (nowogreckie):

Polōnoi poiītes. Epilogí, metáfrasī, schólīa Sōtírīs E. Gyftákīs. Athína [2007].

Πολωνοί ποιητές / επιλογή, μετάφραση, σχόλια Σωτήρης Ε. Γυφτάκης.

Ukraińskie:

G. Kočur. *Tretê vidlunnâ: perekladi. vstup. slovo Īvana Dzûbi ; peredm. Marini Novikovoï. Kiïv 2008.*

[Pióro] s. 211; [Adam Krafft] s. 212; [Italiam! Italiam!] s. 213; [Marmur biały] s. 214; [Post scriptum] s. 215; [Do słynnej tancerki, nieznanej zakonnicy] s. 216; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] s. 216; [Epos-nasz] s. 218; [Mowa ojczysta] s. 221; [Fortepian Szopena] s. 222; [Do Bronisława Z.] s. 226; [Źródło] s. 228.

2009

Angielskie:

***Poems for the Millennium, Vol. 3: The University of California Book of Romantic and Postromantic Poetry.* Eds. Jerome Rothenberg & Jeffrey C. Robinson. Berkeley, CA: U California P. 2009.**

"Chopin's Piano." Trans. Jerome Rothenberg and Arie Galles. S. 592-595; "The Sphinx. Trans. Adam Czerniawski. S. 590-591; "What did you do to Athens, Socrates? . . ." Trans. Walter Whipple. s. 591.

„Dirty Goat” [USA] 2009 cz. 21.

[Ciemność] Obscurity, s. 9; [Marionetki] Marionettes, s. 11; [W Weronie] In Verona, s. 13; [Fatum] Fatum, s. 18; [Jesień] Autumn; s. 13; [Klaskaniem mając obrzękłe prawice] Vademecum, s. 15.

Czeskie:

***Hrst písku. Polská poezie v překladech Jaroslava Janoucha.* [Red.] K. Sýs. Příbram: Peryskop 2009.**

[Garść piasku. Legenda] Hrst písku (s. 5-110; [Nerwy] Nervy (s. 12-13); [Moja piosnka II] Moje píseň (s. 14-15); [Litość] Lítost (s. 16); [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie] Cos ty Athénám udělal, Sokrate (s. 17-18); [Fortepian Szopena] Chopinovo fortepiáno, [Stolica] Hlavní město (s. 28).

Ukraińskie:

Pavličko D.: *Vibrani tvorì u dvoh tomah. T. 2: Perekladi.* Kïiv: Vseukraïns'ke Deržavne specializovane Vidavnictvo „Ukraïns'ka Enciklopediâ imeni M.P. Bažana” 2009.

[Fraszka (!) [I] Žart, [Modlitwa] Molitva, [Sen] Son, [W drowny sztukmistrz] Mandrivnij mitec'.

Włoskie:

De Musica 2009 vol. 6 s. 11-15.

[*Fortepian Szopena*] *Il pianoforte di Chopin.* Tłum. P.E. Carapezza, G. Reda, M. Bristiger.

2010

Angielskie:

***Słowo. Dwieście lat poezji polskiej / The Word. Two hundred Years of Polish Poetry*, transl. Marcel Weyland, Melbourne 2010 (wydanie dwujęzyczne).**

Mój ostatni sonet pol. s. 108 ang. My last sonet s. 109; Aerumnarum plenus s. 396 ang. 397

***Moved by the Spirit: An Anthology of Polish Religious Poetry.* Ed. Adam Czerniawski. Belfast: Lapwing, 2010. (edycja dwujęzyczna, tekst polski na stronach parzystych, angielski – na nieparzystych).**

"Beauty." S. 44-45; "Mercy." S. 38-39; Do zeszej / "To a Deceased." S. 42-43; "To Emir Abdel Kader in Damascus." S. 32-35; Czemu nie w chórze / "Why Not in Chorus?" s. 40-41; Wczora-i-ja / "Yesterday -- and -- I." s. 36-37.

Grecki (nowogrecki):

KYPIPIANOΣ KAMIAΛΛΟΣ NOPBNT TO ΠIANO TOY ΣΟΠΗΝ

***Fortepian Szopena.* Tłum. z j. polskiego Dimitris Chouliarakis. Ateny kwiecień 2010, ss. 30 (wdanie dwujęzyczne).**

Niderlandzkie:

***Stigma en ander proza.* Vertaling en inleiding Arent van Nieukerken. Amsterdam 2010 ss. 127 (seria: Slavishe Cahiers 7).**

Menego (s. 15-21); Stigma (s. 22-54); "Ad leones" (s. 55-69); Het geheim van lord Singelworth (s. 70-90); Zwarte bloemen (s. 91-107); Witte bloemen (s. 108-124).

Niemieckie:

„Zeszyty Edukacji Kulturalnej”. Nr 67 (2010), s. 20-23.

Mein letztes Gespräch mit Chopin. Tł. z pol. Andrzej Kijowski (tekst równoległe w języku niemieckim i polskim).

Rosyjskie:

"Sredi pečal'nyh bur'...": iz pol'skoj poëzii XIX-XX vekov, sost. Natal'â Malinovskaâ; per. s pol. Anatoliâ Geleskula, Sankt-Peterburg 2010.

2011

Angielskie:

Poems. Tłum. Danuta Borchardt. New York 2011 ss. 140.

Translator's Note - s. 5-7; Acknowledgements - s. 9-10; Notes on a few poems s. 137-140. Edycja dwujęzyczna, teksty polskie na stronach parzystych, angielskie tłumaczenia na stronach nieparzystych.

Za Wstęp (Ogólniki) s. 12 / As Introduction (Generalities) s. 13; I. Vade-meum s. 14-18 / I. Vade-meum s. 15-19; II. Przeszłość s. 20 / II. The Past s. 21; VI. W Weronie s. 22 / VI. In Verona s. 23; IX. Ciemność s. 24 / IX. Obscurity s. 25; XI. Pielgrzym s. 26 / XI. The Pilgrim s. 27; XIII. Larwa s. 28 / XIII. Larva s. 29; XIV. Litość s. 30 / XIV. Mercy s. 31; XV. Sfinks s. 32 / XV. The Sphinx s. 33; XIX. Stolica s. 34-36 / XIX. Capital s. 35-37; XXVI. Czemu nie w chórze? s. 38 / XXVI. Why not in chorus? s. 39; XXVII. Mistycyzm s. 40 / XXVII. Mysticism s. 41; XXX. Fatum s. 42 / XXX. Fatum s. 43; XLII. Idee i prawda s. 44-46 / XLII. Ideas and Truth s. 45-47; LIV. Jak... s. 48 / LIV. Just as... s. 49; LV. Kółko s. 50 / LV. The Little Circle s. 51; LVI. Czułość s. 52 / LVI. Tenderness s. 53; LXX. Laur dojrzały s. 54 / LXX. Mature Laurel s. 55; LXXXII. Śmierć s. 56 / LXXXII. Death s. 57; LXXXV. Do Zeszłej (na grobowym głazie) s. 58 / LXXXV. To the Deceased... s. 59; XCV. Nerwy s. 60-62 / XCV. Nerves s. 61-63; XCVI. Ostatni-despotyzm s. 64 / XCVI. The last Despotism s. 65; XCVII. Finis s. 66 / XCVII. Finis s. 67; XCIX. Fortepia Szopena s. 68-76 / XCIX. Chopin's Grand Piano s. 69-77; Moja piosnka [1] s. 78-82 / My song (I) s. 79-83; Jesień s. 84 / Autumn s. 85; Fraszka (!) I s. 86 / Epigram (!) I s. 87; Fraszka (!) II s. 88 / Epigram (!) II s. 89; Bema pamięci żałobny-rapsod s. 90-92 / To Bem's Memory - a Funeral Rhapsody s. 91-93; Siła ich s. 94 / Their Power s. 95; Z pokładu... s. 96 / From the Deck of "Margaret Evans" Sailing Today to New York s. 97; Quidam s. 98-102 / Quidam s. 99-103; [Coś ty Atenom... s. 104-

106 / What Have You Done to Athens, Socrates... s. 105-107; Spartakus s. 108-110 / Spartacus s. 109-111; Do obywatela... s. 112-114 / To Citizen John Brown s. 113-115; Wczora-i-ja s. 116 / Yesterday-and-I s. 117; [Daj mi...] s. 118 / Give me a blue ribbon... s. 119; Marionetki s. 120-122 / Marionettes s. 121-123; Po balu s.124 / After the Ball s. 125; Krzyż i dziecko s. 126 / The Cross and the Child s. 127; Idącej kupić... s. 128 / To Madame M. on Her Way to Buy a Plate s. 129; Rozebrana s. 130-132 / Disrobed (A ballad) s. 131-133; Słowianin s. 134 / A Slav. To Teofil Lenartowicz s. 135.

2012

Angielskie:

Podwójny płomień – Chopin i Norwid / La double flamme – Chopin et Norwid / Twin Flames – Chopin and Norwid. Warszawa 2012.

[Fortepian Szopena] Chopin's piano, s. 43-45; [Rymy dorywcze] Improvisations, s. 45-46; [Wczora-i-ja] Yesterday-and-I, s. 46-47; [W Weronie] In Verona, s. 47; [W tej powszedniości...] In the common place, s. 47-48; [Jak...] Like..., s. 48; [Do Stanisławy Hornowskiej] To Stanisława Hornowska, s. 48-49; [Piękno czasu] Time's-beauty, s. 49; [Święty-pokój] Holy-peace, s. 49; [Pielgrzym] The pilgrim; [Daj mi wstążkę błękitną...][Give me your blue ribbon...]; [Bema pamięci żałobny-rapsod] In memory of Bem: a funeral rhapsody, s. 50-51; tł. Kirk and Milena West.

[Nekrolog] Obituary of Fryderyk Chopin, s. 52; tł. Antonina Makowicz, Kirk and Milena West.

[booklet dołączony do podwójnej płyty CD, zawierającej recytacje wierszy Norwida w trzech językach: polskim, francuskim i angielskim oraz fortepianowe wykonania dzieł Chopina].

Francuskie:

Podwójny płomień, j.w.

[Fortepian Szopena] Le piano de Chopin, trad. F.X. Jaujard, Ch. Jeżewski, s. 32-34; [Rymy dorywcze] Rimes fortuites, tł. C.H. du Bord, Ch. Jeżewski, s. 34-35; [Wczora-i-ja] Hier et moi, tł. Ch. Jeżewski, s. 36; [W Weronie] A Vérone, tł. A. du Bouchet, Ch. Jeżewski; [W tej powszedniości...] En cette vie de chaque jour..., tł. C.H. du Bord, Ch. Jeżewski, s. 37; [Jak...] Comme..., tł. D. Sila Khan, K. Jeżewski, s. 37; [Do Stanisławy Hornowskiej] A Stanisława Hornowska, tł. J. Grosjean et Ch. Jeżewski, s. 38; [Piękno czasu] La beauté du

temps, tł. S. Bozec, Ch. Jeżewski, s. 38; [Święty-pokój] Sainte-la paix, tł. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski, s. 39; [Pielgrzym] Le pèlerin, tł. C.-H. du Bord, Ch. Jeżewski, s. 39; [Daj mi wstążkę błękitną...] Cède-moi ce ruban..., tł. A. du Bouchet, C. Jeleński; [Bema pamięci żałobny-rapsod] A la mémoire de Bem, rhapsode, tł. Y. Bonnefoy, Ch. Jeżewski, s. 40-41; [Nekrolog] Nécrologie de Frédéric Chopin, tł. D. Sila Khan, K. Jeżewski, s. 42.

Niemieckie:

Über die Freiheit des Wortes. Gedichte und ein Poem. Tł. Peter Gehrish, Leipzig: 2012.

„Mein kleines lied” (Moja piosnka II), „Lyrik und Druck” (Liryka i druk), „Fatum” (Fatum), „Ein Dorf” (Wieś), „Narziß” (Narcyz), „Post scriptum” (Post scriptum), „Geheimnis” (Tajemnica). „Ein Traum” (Sen), „In Verona” (W Weronie), „Vaterländische Sprache”(Język ojczysty), „Irrtum” (Omyłka), „Zentauren” (Centaury), „Marionetten” (Marionetki), „Ein kleines Wort” (Słódko), „Trauer Rapsodie zum Gedächtnis Bems” (Bema pamięci żałobny-rapsod), „Reifer Lorbeer” (Laur dojrzały), „Der Kritiker-Zensor” (Cenzor-krytyk), „Finis” (Finis), „Vade-mecum” (Vade-mecum [Klaskaniem mając obrzękłe prawice...]), „Ironie” (Ironia), „Sozialismus” (Socjalizm), „Hauptstadt” (Stolica), „Der Flügel Chopins” (Fortepian Szopena) [Das Wort ist Feuer] [Słowo jest ogień – zakończenie XIII pieśni poematu Quidam] (Te wiersze, które wcześniej pojawiły się w tomie Das ist Menschensache! Ausgewählte Gedichte, zostały w niniejszym zbiorze poprawione).

„Oder Übersetzer“ 2012 nr 3, s. 12-17.

Rolf Fieguth *Sechs Fragmente aus „Quidam”*: (*Quidam*, III w. 53-60; XXVII w.68-83; XXV w. 1-10; III w. 84-92; IV w. 1-13; XIII w. 274-285).

2013

Macedońskie:

Civilizacija. Prev. Od pol. jazik Lidija Tanuševska. Skopje : Begemot, 2013 ss. 113.

Niemieckie:

Poesiealbum 305. Cyprian Norwid. Wybór i posłowie Rolf Fieguth. Wilhelmshorst 2013, ss. 32.

„Marionetten” (Marionetki), „Verwaisung” (Sieroctwo), „Larve” (Larwa), „Gemeinplätze” (Ogólniki), „Zweierlei Sibirien” (Syberie), „Hauptstadt” (Stolica), „Zwei Knöpfe” (Dwa guziki [z tyłu]), „Nerven” (Nerwy), „Der letzte Despotismus” (Ostatni despotyzm), „Die Quelle” (Źródło), „Empfindung” (Czułość), „Vergangenheit” (Przeszłość) „Adam Krafft” (Adam Krafft) „Sechs Fragmente aus *Quidam*” (*Quidam*, III w. 53-60; XXVII w.68-83; XXV w. 1-10; III w. 84-92; IV w. 1-13; XIII w. 274-285) „Lied von unserer Erde” (Pieśń o ziemi naszej), „Vade-Mecum” (*Vade-mecum* [Klaskaniem mając obrzękłe prawice]), „Lyrik und Druck” (Liryka i druk), „Große Worte” (Wielkie słowa) „Ironie” (Ironia) „Wie oft in pathosvollem Melodram” ([Jak w patetycznej często melodramie]), „Zierrat” (Cacka), „Auf den Tod der Poesie” (Na zgon poezji) „Moralgesetze” (Moralności) „Chopins Fortepiano” (Fortepian Szopena).

Wiersze – „Verwaisung” (Sieroctwo), „Larve” (Larwa) „Gemeinplätze” (Ogólniki) „Zweierlei Sibirien” (Syberie) „Hauptstadt” (Stolica) „Zwei Knöpfe” (Dwa guziki [z tyłu]) „Nerven” (Nerwy), „Der letzte Despotismus” (Ostatni despotyzm) „Die Quelle” (Źródło) „Empfindung” (Czułość), „Vergangenheit” (Przeszłość) – pochodzą z tomu *Vade-mecum*, tł. Rolf Fieguth, München 1981; fragment poematu *Quidam* jest przedrukiem z pisma „Oder Übersetzer“ 2012 nr 3, s. 12-17.

Utwory – „Marionetten” (Marionetki), „Lied von unserer Erde” (Pieśń o ziemi naszej) „Wie oft in pathosvollem Melodram” ([Jak w patetycznej często melodramie]) oraz „Auf den Tod der Poesie” (Na zgon poezji) – są nowymi tłumaczeniami Rolfa Fiegutha.

Tom mieści także publikowane wcześniej tłumaczenia innych translatorów: „Das Fatum” (Fatum) tłum. Jean Paul D’Ardeschah w: *Norwid. Eine Auswahl aus seinen Werken*. tł. Jean Paul d’Ardeschah (Jan Paweł Kaczkowski). Minden 1907; „Adam Krafft” (Adam Krafft) tł. Jeannine Łuczka Wild, w: *Poesie der Welt. Polen*, hrsg. Peter Lachmann, Renate Lachmann, Berlin 1987; „Ironie” (Ironie) tł. Hans-Peter Hoelscher-Obermaier, w: Hans-Peter Obermaier *Polnische Romantik*, Frankfurt am M. 1998; „Sozialismus”, (Socjalizm) tł. Kral Dedecius, w: Hans-Peter Obermaier *Polnische Romantik*, Frankfurt am M. 1998.

Rosyjskie:

Izbrannye poetičeskie perevody. V. S. Rutminskij. [avt. vstup. st. A. B. Bazilevskij]. Ekaterinburg 2013.

[Klaskaniem mając obrzękłe prawice] (fragm. – ostatnia strofa) s. 14; [Dedykacja] fragm.. – pierwsza strofa) s. 15; Do obywatela Johna Brown] s. 20; [ch siła], s 21; [Czasy] s.22; [Coś ty

Atenom zrobił, Sokratesie] s. 23; [Pieśń Tyrteja], s. 25; [W albumie Juliana Dłużniewskiego] s. 27.

Uzbeckie:

“Jahon adabiyoti” 2013 listopad

Burza; Trzy strofki, Liryka i druk, tł. O. Suyundukova (?).

Włoskie:

M. Ciccarini, G. Tomassucci. *Angelo Maria Ripellino (1923–1978)* „pl.it/rassegna italiana di argomenti polacchi” 2013 (za: „Iridion. Quaderni di cultura polacca” Maggio 1945, fasc. 1–2).

Rapsodia funebre in memoria di Bem, tł. Angelo Maria Ripellino.

2014

Hiszpańskie:

***Poesía polaca del Romanticismo: Adam Mickiewicz, Juliusz Slowacki, Zygmunt Krasinski, Cyprian Kamil Norwid*. Ed. bilingüe de Fernando Presa González; trad. de Fernando Presa González. Madrid: Cátedra, 2014 (edycja dwujęzyczna: tekst polski na stronach parzystych, hiszpański – na nieparzystych).**

Samotność / Soledad (s. 380-381); Fatum / Fatum (s. 382-383); Czułość / La ternura (s. 384-385); Śmierć / La muerte (s. 386-387); Daj mi wstążkę błękitną... / Dame un lazo azul... (s. 388-389); W Weronie / En Verona (s. 390-391); Od anioła do szatana / De ángel a satanás (s. 392-393); Trzy strofki / Tres estrofas (s. 394-395); Do współczesnych. Oda / A los contemporáneos. Oda (s. 396-399); Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...? / ¿Qué hiciste a Atenas, Sócrates...? (s. 400-405); Klaskaniem mając obrzękłe prawice... / Con las manos hinchadas de aplaudir... (s. 406-411); Moja piosnka [II] / Mi canción [II] (s. 412-415); Na zgon poezji. Elegia / A la muerte de la poesía (s. 416-419); Ogólniki / Generalidades (s. 420-421); Epos nasza. 1848 / Nostra epopeya. 1848 (s. 422-431).

+ nota o Norwidzie poprzedzona krótką biografią (s. 85-97)

Niemieckie:

***Krakus: der unbekannte Fürst: eine Tragödie.* [Deutsche Erstübertragung Waclaw Wierzbowski; bearbeitet und herausgegeben von Arfst Wagner]. Borchon: Verlag Ch. Möllmann, 2014 ss. 98.**

Ukraińskie:

„Ukraïns'kij Literaturnij Provulok”. T. 14 (2014), s. 120-121.

Moâ pìsnâ; tł. Ostap Laps'kij.

2015

Angielskie:

Zeszyty Literackie. R. 33, nr 1 (2015), s. 74-75.

Do obywatela Johna Browna; To citizen John Brown; tłum. S. Barańczak, (tekst równoległy: polski i angielski).

2017

Francuskie:

***L'intarissable source.* Édition établie et préfacée par Christophe Jezewski, 2017 ss. 288.**

Niemieckie:

***Vade-mecum. Gedichtzyklus.* Aus dem Polnischen von Peter Gerisch. Leipzer 2017 ss. 303 (edycja dwujęzyczna, na stronach parzystych tekst polski, na nieparzystych – niemiecki).**

„An den Leser“ (Do czytelnika), s. 5; „Zum Eingang“ (Za wstęp. Ogólniki), s. 11; „01. Vade-mecum“ (Klaskaniem mając obrzękłe prawice), s. 13; „02. Die Vergangenheit“ (Przeszłość), s. 17; „03. Sozialismus“ (Socjalizm), s. 19; „04. Die Statue und das Schuhwerk“ (Posąg i obuwie), s. 21; „05. Harmonie“ (Harmonia), s. 23; „06. In Verona“ (W Weronie), s. 25; „VII. Adio!“ (Adio!), s. 27; „08. Lyrik und Druck“ (Liryka i druk), s. 29; „09. Dunkelheit“ (Ciemność), s. 31; „10. Amtsparasiten“ (Czynownicy), s. 33; „11. Der Pilger“ (Pielgrzym), s. 35; „12. Glück“ (Szczęście), s. 37; „13. Larve“ (Larwa), s. 39; „14. Mitleid“ (Litość), s. 41;

„15. Sphinx“ (Sfinks), s. 43; „16. Narziss“ (Narcyż), s. 45; 17. Ein Dorf“ (Wieś), s. 47; „18. Naturalien“ (Naturalia), s. 51; „19. Die Hauptstadt“ (Stolica), s. 53; „20. Spezialitäten“ (Specjalności), s. 57; „[23] Unterdessen“ (Tymczasem), s. 59; „24. Verwaisung“ (Sieroctwo), s. 61; „25. Erholungspause“ (Wakacje), s. 63; „26. Weshalb nicht im Chor?“ (Czemu nie w chórze?), s. 65; „27. Mystik“ (Mistycyzm), s. 67; „28. Saturnalia“ (Saturnalia), s. 69; „29. Gleichgültigkeit“ (Obojętność), s. 71; „30. Fatum“ (Fatum), s. 73; „31. »Geh mit Gott«“ (Ruszaj z Bogiem), s. 75; „32. Getreues-Porträt“ (Wierny-portret), s. 71; „34. Vanitas“ (Vanitas), s. 79; „35. Ironie“ (Ironia), s. 81; „36. Der Roman“ (Powieść), s. 83; „XXXVII. Sibirien“ (Syberie), s. 87; „38. Enttäuschungen“ (Zawody), s. 89; „39. Zentauren“ (Centaury), s. 91; „40. Die Kritiker-Zensor“ (Cenzor-krytyk), s. 93; „41. Königreich“ (Królestwo), s. 95; „42. Die Ideen und die Wahrheit“ (Idee i prawda), s. 97; „43. Puritanismus“ (Purytanizm), s. 99; „44. Das Etwas“ (Coś), s. 103; „45. Der Tugend-Gesichter“ (Cnót-oblicze), s. 105; „49. [Dann kommst, Mutter! Du (...)]“ ([Wtedy Ty, Matko!...]), s. 109; „50. Seelenverwandte“ (Bliscy), s. 113; „51. Sittlichkeiten“ (Moralności), s. 117; „52. Geheimnis“ (Tajemnica), s. 119; „53. Rätsel“ (Zagadka), s. 121; „[54.] [Wie (...)]“ (Jak...), s. 123; „55. Der Zirkel“ (Kółko), s. 125; „56. Gefühl“ (Czułość), s. 127; „57. Himmel und Erde“ (Niebo i Ziemia), s. 129; „59. [Am Morgen ist eine neue Ära über den Mauern entbrannt]“ (Nowy się wiek po ścianach rozplomienił świtem), „60. Vaterländische-Sprache“ (Język-ojczysty), s. 133; „61. Götter und Mensch“ (Bogowie i człowiek), s. 135; „62. Das göttliche Feuer“ (Zapał), s. 137; „63. Stirnen-Mühe“ (Prac-czoło), s. 139; „[64.] Was ist zu hören?“ (Co słycać?), s. 143; „67. Das Kreuz und das Kind“ (Krzyż i dziecko), s. 147; „68. [Mit der Nadel sticht die Frau ein Kreuz auf die Brust] (Niewiasta igłą krzyż na piersiach kole), s. 149; „69. Einer politischen Broschüre Beginn (Początek broszury politycznej...)”, s. 151; „70. Reifer Lorbeer“ (Laur dojrzały), s. 155; „71. Die Zeit und die Wahrheit“ (Czas i prawda), s. 157; „72. Ein Landadliger“ (Szlachcic), s. 161; „73. Höflichkeit“ (Grzeczność), s. 163; „74. Ein Heros“ (Bohater), „75. Das Ideal und die Reformen“ (Ideal i reformy), s. 169; „77. [Die *Lappländer* haben den Priester in Bedrängnis gebracht]“ ([Lapońscy wzięli księdza w swe obroty]), s. 171; „78. Farbloser Stil“ (Styl nijaki), s. 173; „79. Meinungs-Dissens“ (Różność-zdań), s. 175; 80. Grosse Worte, (Wielkie słowa), s. 177; 81. Wiege-des-Liedes, (Kolebka-pieśni), s. 181; 82. Der Tod (Śmierć), s. 185; 83. Sinn-der-Welt, [Sens świata], s. 187; 84. Wieso [Czemu], s. 189; 85. An die Hingeschiedene..., [Do zeszyłej] s. 192; 86. Dem Gedenken des Grafen Albert Szeliga von Potocki, [Pamięci Alberta Szeligi Hrabiego Potockiego], s. 195; 87. Irrtum, [Omyłka], s. 197; 88. Tagblatt und Epos, [Dziennik i epos], s. 199; 89. Geschwätz, [Gadki], s.

201; 90. Zwei Knöpfe, [Dwa guziki], s. 203; 91. Beichte, [Spowiedź]; 92. Nippes, [Cacka], s. 209; 93. Die Quellw [Źródło], s. 213; 94. Historiker [Historyk], s. 217; 95. Nerven [Nerwy], s. 219; 96. Der letzte Despotismus [Ostatni-despotyzm], s. 221; 97. Finis [Finis], s. 223; 96. Kritik [Krytyka], s. 225; 99. Der Flügel Chopins [Fortepian Szopena], s. 229; 100. Auf den Hinschied des sel. Herrn Józef Z.“ (Na zgon ś.p. Józefa Z.), s. 237; „Epilog“ (Epilog), s. 241;

INTERNET

Angielskie:

<http://leoyankevich.com/archives/418> [dostęp 28.11.2017]

The Past, tłum. Leo Yankevich.

<http://polish-poetry.infana.info/polish-romanticism.php>

oraz <http://home.nycap.rr.com/polishlit/19.html>, tł. Jarosław Zawadzki.

„In Verona” (*W Weronie*).

<http://www.mission.net/poland/warsaw/literature/author.htm>

To citizen John Brown; The Larva; Mother Tongue; My song; What Did You Do to Athens, Socrates? (tł. Walter Whipple).

Włoskie:

Il pianoforte di Chopin, tł. Paolo Statuti, w: *Un'anima e tre ali – blog di Paolo Statuti*, <https://musashop.wordpress.com/2012/02/15/poesia-polacca-6/> (zawiera esej tłumacza dotyczący sylwetki Norwida) [dostęp 1.12.2017]

A Verona; La mia calzone [II]; Monologo. tł. Paolo Statuti, w: *Un'anima e tre ali – blog di Paolo Statuti*, <https://musashop.wordpress.com/2012/02/15/poesia-polacca-8/>

List *Do Konstancji Górskiej* z 19 maja 1862. tł. Paolo Statuti, w: *Un'anima e tre ali – blog di Paolo Statuti*, <https://musashop.wordpress.com/2013/05/23/una-lettera-di-cyprian-kamil-norwid/>

Monologo, tł. Paolo Statuti, w: *Un'anima e tre ali – blog di Paolo Statuti*, <https://musashop.wordpress.com/2015/09/04/cyprian-kamil-norwid-1821-1883/>

C. Norwid. Con le destre gonfie per gli applausi... , tł. Paolo Statuti, w: *Un'anima e tre ali – blog di Paolo Statuti*, <https://musashop.wordpress.com/2016/06/01/cyprian-kamil-norwid-con-le-destre-gonfie-per-gli-applausi/>

[Fortepian Szopena] Le piano de Chopin, [Przeszłość] Le Passé, [Niebo i ziemia] Le Ciel et la Terre <https://pologneimmortelle.wordpress.com/2012/05/06/la-poesie-polonaise-7-grands-poetes/>.